

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

חיכל
שביעי

ספר המאמרים תער"ב-תרע"ו

>•<

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org

מ א ת

ע"י היים תשס"ט

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותמארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

זצוקלה"ח נבג"ם זי"ע מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

„ אוצר החסידים ”

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושש לבריאה

מפתח כ"ל"י

III	פתח דבר
V	מפתח המאמרים
א—עב	ספר המאמרים תער"ב
עה—צג	ספר המאמרים תרע"ג
צז—קמד	ספר המאמרים תרע"ו

הוספות:

קמו	ד"ה בשעה שהקדימו

הנחות:

קמט	תער"ב
קצח	תרע"ג
רצט	תרע"ד
שיא	תרע"ה
שכ	ד"ה ויחלום, שמן וקטרת
שכג	ליקוט שיחות ורשימות מכ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע
שלט	מפתח ענינים — ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א
שמה	פאקסימיליות מגובי"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע
שמט	מפתח ענינים

SEFER HAMAAMORIM (5672-5676)

Published and Copyrighted by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway

Brooklyn, New York 11213

Tel.: 493 - 9250 - 1 — 778 - 0226

L.C.C.# 85-81675

ISBN 0-8266 - 5661-7

Printed in U.S.A.

5746 • 1985

נגרס בגזס "גורא"

צ"י ארזכי בן רחל וסוף גוגצר בן אסתר הגרס

פ ת ח ד ב ר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו כזה את „ספר המאמרים — תער"ב-תרע"ו" אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

ספר זה כולל המאמרים שאמרו (או כתבם) במשך שנות תער"ב-ע"ו.¹ ונדפסו כעת — בפעם הראשונה — מבוך (מס. 908) גוף כתב יד קדשו.²

* * *

בראש הספר בא מפתח מאמרים — נעתק מרשימת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע.³

בסוף הספר באו: א) ד"ה בשעה שהקדימו. ב) הנחות. ג) ד"ה ויחלום, שמן וקטרת — תער"ג. ד) ליקוט שיחות ורשימות מכ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע — אודות שנים אלו. ה) מפתח ענינים, הגהות והערות על סש"ב (אשר במאמרים הנ"ל) — ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.⁴ ו) פאקסימיליות מגוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. ז) מפתח ענינים, נערך ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב.

* * *

1) שאינם מהמשך „בשעה שהקדימו — תער"ב" (נדפס — ברוקלין, תשל"ז).
2) לבד מהמשך ר"ה תער"ב ש"ל בקופיר, ונמצא תח"י רק כתיי מעתיק (הר"ש סופר).

מכתבי שנים אלו נדפסו ב„אגרות-קודש" שלו ע' תקצד-תתכח.

- 3) נעתק מ„רשימת מאמרי דא"ח" (ברוקלין, תשמ"א) ע' צא"ק — בעריכת כ"ק אדמו"ר שליט"א, בתוספת הערות מהמו"ל הבאות בחצאי ריבוע, ברשימה שם נזכרו עוד מאמרים, נסמנו לקמן במפתח המאמרים (בהערה הא'), ולע"ע לא מצאנום. — ובבקשה רבח שכל מי שיש בידו מאמרים אלו (וכן מהמאמרים שלע"ע הגיע לידינו מהם רק הנחה) שיואל להמציאם לנו ע"מ שנוכל להדפיסם, וזכות הרבים תלוי בו.
- 4) ראה הערה לד"ה זה לקמן במפתח המאמרים.
- 5) לע"ע, לא מצאנו (העתקה מ) גוכ"ק מאמרים אלו.
- 6) ראה הערה למאמרים אלו לקמן במפתח המאמרים.
- 7) נעתק מ„מפתח ענינים למאמרי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שנדפס ב„ספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד" (ברוקלין, תשכ"ז). הגהות והערות על סש"ב נעתקו מספר המפתחות הנ"ל (כא, א — כו, א).

עריכת הספר לדפוס, ההערות בשוה"ג* וההגהה — ע"י הת' משה
מנחם מענדל שי' איידעלמאן והת' ברוך (ברמ"א) שי' וילהלם.

מערכת „אוצר החפירים“

ריח כסלו, ה'תשס"ו
ברוקלין נ. י.

8) במקומות שנראה לכאורה שחסרה תיבה (או שהתיבה חסירה אותיות וכיו"ב),
וכן (באיזה) מקומות שנעתק לשון הפסוק או המארו"ל בנוסח שונה מהמקור — הערנו
ע"ז בשוה"ג בדרך אפשר [מסיבות טכניות נכנסו תיקונים אחרים בפנים הספר,
מבלי להעיר על כך].

מפתח*

תע"ב

ע	זמן אמירתו	דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר
א	ליל ב' דר"ה	י"ט של ר"ה כו' תורה גילוי הקו	
ו	יום ב' דר"ה	אר"א מפ"מ תוקעין כו' אור המח' הוא ברו"ש	
יד	ש' תשובה	שבת שבתון הוא כו' ההמשכות שע"י השופר	
כב	ליל ב' דסוכות	ולקחתם לכם כו' התורה היא בצלמנו	
כו	שמע"צ	ביום השמע"צ כו' המדידה בתו' מדידה עצמי'	
לז	בראשית	ויאמר אלקים יקו כו' השפעה רוחנית והשפעה גשמית	
מד	נח	אלה תולדות נח כו' נשמות ומלאכים	
נב	לך	ויאמר וגו' לך כו' נשמות ממשיכים המשכה עצמי'	
סג	וירא	והוי' אמר המכסה כו' צורה עצמי' תורה ונשי'	

תרע"ג

אור לי"ד בודקין כו' קליפת עמלק אחרי, שה"ג עה

(*) בעריכת כ"ק אדמו"ר שליט"א — בתוספת הערות מהמו"ל הבאות בחצאי ריבוע. ברשימה שם נזכרו עוד מאמרים ולע"צ לא מצאנום. משנת תער"ב : ויהיו חיי שרה — חיי"ש, ואלה תולדות — תולדות, והברית התיכון — תרומה, התייצבו וראו — שש"פ, זאת תורת העולה — צו, וידבר גו' אחרי מות — אחו"ק, ויאמר גו' אמור — אמור, ולאחותו הבתולה — ל"ג בעומר, שאו את ראש — במדבר. משנת תרע"ג : ג' מאמרים — חורף (נוכר לקמן בהוספות ע' שכו), והניף ידו על הנהר — אחש"פ. משנת תרע"ד : לגזור ים סוף לגורים שש"פ [תוכן הענין מהמאמר — ראה לקמן בהוספות ע' שלא]. מחברת תרע"ד] — מונחים במחברת תרע"ד, אבל צ"ע אם הם מאמרי שנה זו (ע"פ הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א במרשימת מאמרי דא"ח". לע"צ לא נמצא מחברת זו תח"י : והגדת לבנה, וככה תאכלו נד"ה זה וכן ד"ה מצה זו וד"ה צו קרוב לודאי שהם אותם משנת תער"ב, ורק שנכתבו במחברת תרע"ד. — ואולי נאמרו בשינויים בשתי השנים (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א שם), מצה זו — שחיה"פ, צו וגו' תורת העולה — צו. משנת תרע"ו : פדה בשלום ש"ק פ' (?) — י"ט כסלו, קרוב הוי' לכל קוראיו — כ' כסלו, ויהי בשלח פרעה — בשלח, וידעת, וידעת, (?) [— ג' מאמרים אלו נאמרו בשלש השבתות שאחרי פורים בפטרבורג (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א שם)], או ישיר — שש"פ. המו"ל. [יו"ט של ר"ה . . . והוי' אמר המכסה : לע"צ, לא נמצא גוכי"ק מאמרים אלו תח"י, ונדפס מהעתקת הר"ש סופר (כת"י מס. 571 רמה, א) — וראה המשך ר"ה תרצ"ו (סה"מ קונטרסים ע' קנו ואילך)].

אור לי"ד בודקין : בגוכי"ק יש רק ההתחלה, [נכתב בעפרון, ומאופן הכתב נראה שכתבו בעת נסיעה, ואולי ה"י זה בחזירתו ממענטאן לביתו לחה"פ — ראה לקמן בהוספות ע' שכו, וב"אגרות קודש" כ"ק אדמו"ר מהורשי"ב ני"ע אגרת שעון, אבל נמצאת הנחה שלימה ומונחת ע"י כ"ק אדמו"ר מהורשי"ב ני"ע [ונדפסה לקמן בהוספות. וראה ד"ה כימי צאתך תרפ"ו (סה"מ תרפ"ו ע' רמד ואילך)].

ויחלום — תער"ג שכ
 שמן וקטרת — תער"ג שכ

ליקוט שיחות ורשימות מכ"ק אדמו"ר (מהור"י) נ"ע
 — אודות שנות תער"ב-תרע"ו שכג
 מפתח ענינים — ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א שלט
 פאקסימיליות מגוכי"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע שמה
 מפתח ענינים שמט

ויחלום — שמן וקטרת : נעתק מגוכי"ק כ"ק אדמו"ר (מהור"י) נ"ע (מס. 1111). לא
 נגמרו בגוכי"ק.

ספר המאמרים

— תער"ב —

בס"ד, ליל ב' דר"ה, תער"ב

יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו חוקעין אבל לא במדינה, ומפרש בגמ' משום גזירה דרבה שמא יעבירונו ד' אמות בר"ה, ולכא' אינו מוכן איך מבטלין מ"ע דאורייתא משום גזירה שמא יעבירונו כו', ובפרט מצות שופר שהיא מצוה רמה ונשאה מאד שהרי מצות שופר ענינה הו"ע התשובה שהיא למעלה מכל המצות שהרי ע"י התשובה נעשה סליחת עוונות כו' (והגם • דאל תהי יושב ושוקל במצותי' של תורה כו' משום דמצד המצווה באמת כולם שוין, דמה שיש קלות וחמורות היינו בהאור והגילוי וכן בפרטי הרצונות שבמצות שיש בזה חילוקי מדרי' כו', והו"ע תרי"ג אורחין דגלגלתא שנא' כל ארחות הוי' כו', ארחות ל' רבים וכמ"ש באד"ר, העיקר הוא בז"א וכמ"ש, וכמו שהן בכתר הן בבחי' חד ארחא בחי' רצון א' כו' וכמ"ש במ"א, וכ"ש מצד המצווה דהיינו מצד עצמות אוא"ס כולם שוין ולכן אל תהי יושב ושוקל כו', ומ"מ מצות תשובה מאחר שמתקן כל הפגמים וממשיך כל הגילוי הרצונות גם לאחר שנסתלקו כו', דענין הסליחה הוא שיהי' מרוצה כמו קודם החטא ועוד יותר כו', והיינו שגם הרצון שנסתלק חוזר ונמשך והמשתחוה הוא משרשו ומקורו מבחי' אוא"ס בעל הרצון ממדרי' גבוה יותר מהמשתחוה בתחלה כו' שז"ע ממעמקים קראתיך מבחי' עומק לעומק כו', וכידוע המשל מחפירת המעיין דבכדי להחזיר המים שנחסרו צריכים לחפור בעומק המעיין ביותר כו' שהמעיין הוא עומק הנהר וצריכים לחפור בעומק יותר ועי"ז דוקא חוזרים ונמשכים המים כו', וכמו"כ בכדי להחזיר ולהמשיך הרצון צריכים להמשיך מבחי' העומק דוקא וכמ"ש כי עמך הסליחה שז"ע כי עמך מקור החיים דמקוה"ח הוא הרצון דמצות, וענין כי עמך מקו"ח הוא להמשיך הרצון כמו שהוא כלול בעצמות א"ס ע"י התשובה מעומקא דליבא כו', הרי בהכרח שהתשובה מגיע למעלה מהרצון דמצות כו', וי"ל המעלה במצות תשובה על כל המצות שהרי מ"מ מצד בעה"ר כולם שוים ומה שע"י תשובה ממשיכים מבחי' עומק הרצון הרי כ"ז הוא בחי' העומק של הרצון, אבל מצד בעה"ר הרי כל הרצונות שוין הן כו', וח"ש כי עמך הסליחה שהיא רק בבחי' עמך טפל ובטל כו', וא"כ במה

(והגם : בכתיי חסר סיום החצעי"ג.)

הוא היתרון בתשובה על כל המצות כו', וי"ל דכל המצות הרי המשכתן וגילויין למטה הוא מבחי' גילוי הרצון ומה שיש בזה כח המצוה הי' בהעלם כו', זהו שבמצות צ"ל קבעומ"ש וכמא' קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזרותי וכמא' למה קדמה כו' שיקבל עליו עומ"ש תחלה כו' והיינו מצד כח המצוה שבמצות צ"ל קבעומ"ש תחלה כו', מ"מ עיקר המצוה היא בחי' גילוי הרצון כו', וי"ל שז"ע שאמרו במ"ת כבדו את המצות שהן שלוחי כו', הרי שהן כמו שלוחים שהוא בחי' גילוי לבד כו' (רק דבשליחות דמצות או' שם ושלוחו של אדם כמותו להיותם בחי' אור הדבוק בהעצם כו' אבל מ"מ הוא בבחי' שליח כו') וע"כ בקיום המצות נא' אשר יעשה כו' וחי בהם, והיינו דעשיית המצות הוא בבחי' האור וחיות שבא בגילוי בנפש כו', ומה שיש בזה כח המצוה זהו בהקבלת עול שבהמצוה וכמ"ש בס"ש פמ"א דבכל מצוה צ"ל ב' כוונות כו', ונודע דקבעומ"ש דכל השנה אינו דומה לקבעומ"ש דר"ה, דעיקר ענין קבלת עומ"ש הוא בר"ה והיא בפנימיות נפשו ממש שנותן א"ע בכל עצמותו בהתגלות ממש כו', והוא ענין א' עם ענין התשובה כו' וכמ"ש במ"א, אבל בכל השנה גם בהכוונה דמצות אינו בבחי' פנימיות כ"כ כו' דקבעומ"ש דכל היום הי' בהעלם כנודע, אך גם הקבעומ"ש שצ"ל קודם כל מצוה כמ"ש בס"ש שם אינה בבחי' פנימיות כמו בר"ה כו', אבל מצות תשובה הנה המשכתה למטה הוא מבחי' עצמות א"ס ממש שלמעלה מבחי' גילוי וכמ"ש כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך כו' ונודע דהיינו בחי' אנכי אנכי כו', הרי המשכתה למטה הוא מבחי' אנכי מי שאנכי כו', וע"כ כל ענין התשובה הוא דוקא בבחי' פנימיות הנפש דוקא וכמ"ש לך אמר לבי בקשו פני כו' וכת"י ממעמקי' קראתיך כו', דגם בחי' תשובה תתאה שהוא החרטה על העבר וקבלה על להבא (שזהו עיקר התשובה על פי פשוט וכמ"ש הרמב"ם ה' תשובה פ"ב ה"ב שיעווב החוטא חטאו ויסירו מלבו כו'), הרי צ"ל הדבר נוגע בפנימיות לכו ויתחרט באמת כו', וכמ"ש הרמב"ם שם עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלה עוד כו', וזהו כאשר מתחרט באמת ועוקר רצונו מזה אז לא ישוב עוד כו', והחרטה באמת היא כאשר הענין נוגע לו בפנימיות נפשו אז ה"ה מתחרט באמת ועוקר רצונו כו', וזהו תשובה תתאה, וכ"ש תשו"ע שהיא בבחי' פנימיות הלב כו', והיינו דמצות תשובה היא המשכת בחי' עצמות בעל הרצון וע"כ בנפש היא ג"כ בפנימיות ועצמות הנפש ועי"ז ממשיכים בחי' העצמות דא"ס ב"ה כו', וזהו שע"י התשובה חוזרים ונמשכים גם הרצונות שנסתלקו מפני שנמשך בחי' העצם ועי"ז נמשכים ממילא כל הגילויים כו', וזהו מה שע"י התשובה נעשה מרוצה עוד יותר מבקודם מפני שגילוי הרצונות הם אז ע"י המשכת העצם כו', הרי מכ"ז מובן דמעלת התשובה היא גבוה ונעלה מאד וז"ע תקיעת שופר שהז"ע התשובה כו', וא"כ אינו מובן איך מבטלין מצוה כזו משום חששא רחוקה דשמא יעבירנו כו', והגם דעיקר התשובה היא בלב (שהיא ממצות הלבבות כו') וכמ"ש צעק לבם אל ה' כו', מ"מ הרי גם היא באה במעשה וכמ"ש גבי תשובה כי קרוב כו' בפ"ך ובלב"ך לעשותו כו', בפ"ך זהו שופר דר"ה כמ"ש בלק"ת סד"ה כי המצוה הזאת, וגם דעיקר התשובה

הוא שהנה"ב ישוב לה', שהרי סיבת הריחוק ח"ו הוא מהנה"ב כו', וע"כ צ"ל התשובה ג"כ בנה"ב כו', והו"ע התקיעה בשופר של איל שהו"ע אדם ובהמה תושיע ה' כו', וא"כ אינו מובן מאד איך מבטלין המצוה משום חששא כו'. גם צ"ל מה שחששו שמא יעבירונו ד"א ברה"ר ולא חששו שמא יוציאנו מרה"י לרה"ר, ובתוס' הקשו כן ותירצו דמרה"י לרה"ר אית לי' היכרא (בפתח וגיפופי החצר כו') וליכא למיגזר אבל ברה"ר זימנין דלאו אדעתי' כו', וג"ז צ"ל למה משום הוצאה מרה"י לרה"ר אין חשש רק החשש הוא שמא יעבירונו כו'. גם צ"ל משארז"ל אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה ובמה בשופר, והיינו שע"י תקיעת שופר עי"ז תמליכוני עליכם כו' (וכנודע דענין התקיעה הוא קבעומ"ש מה שנותן עצמו לאלקות כו', וזהו דתקיעה היא מל' ותקעתיו יתד במקום נאמן שתוקע ונותן א"ע כו'), וגם עי"ז יעלה זכרונכם כו' וכמ"ש ותקעתם בחצוצרות כו' והיו לכם לזכרון אני ה' אליכם כו', ולפ"ז צ"ל מה"ע פסוקי שופרות ולמה אינו מספיק תקיעת שופר לבד כו', דמה מחדש אמירת פסוקי שופרות שבתורה על תקיעת שופר כו', וכשחל ר"ה בשבת אין תוקעין ורק אומרים פסוקי שופרות כו', ולהבין כ"ז יש להקדים מה שמ"ת הי' ע"י קול שופר וכמ"ש וכל העם רואים כו' ואת קול השופר, וצ"ל מה"ע קול שופר למ"ת. אך הענין הוא דהנה גבי תורה כתי' דרכי' דרכי נועם וכל נתיבותי' שלום, דהנה התורה נק' דרך וכמ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט והיינו שהתורה היא הדרך שבה וע"י נמשך גילוי אוא"ס בעולם וכמ"ש הליכות עולם לו שההילוך וההמשכה דאוא"ס בעולם הוא ע"י התורה כו', להיות ידוע דעצמות אוא"ס הוא פשוט בתכלית והוא למעלה מגדר השתל' שסובב ומקיף כללות ההשתל' מרכז"ד עד סוכ"ד דהיינו מראשית פרצוף דא"ק עד רגלי העשי' בהשוואה ממש וכמ"ש ומתחת זרועות עולם דכולם שוים ממש כו', והתהוות ההשתל' הוא ע"י צמצום שהי' באוא"ס ב"ה שנתעלם בחי' כח הא"ס ובלי גבול כו', ואחר הצמצום נמשך גילוי הקו שממנו כל ההשתל' כנודע, ואי' בע"ח שהקו הוא כעין צנור א' הנמשך מאוא"ס כו', וה"ז עד"מ כמו צנור המקלח מים מנהר גדול שבו וע"י נמשך המים לכלים רבים, שאם היו נמשכים מן הנהר עצמו הי' שוטף את הכלים לגמרי, רק נמשכים ע"י הצנור שבו מתצמצם מי הנהר ובעברו בשטח הארץ נמשכים ממנו המים לכלים רבים הנמצאים סביביו עד שיתמלאו תמיד מן הצנור הזה, ובהכרח שיש צנורות פרטים המסתעפים ממנו כדי שתעבור השפע ע"י לכל כלי וכלי בפרט כו', והדוגמא מזה יובן בבחי' הקו שהוא עד"מ צנור גדול הנמשך מאוא"ס שלפני הצמצום ונתצמצם בבחי' קו להיות לפ"ע העולמות כו', והיינו ע"י המשכתו דרך הצמצום ורשימו שזהו בחי' כח הגבול שבא"ס שנתגלה ע"י הצמצום ועי"ז בא האוא"ס הבלתי בע"ג בבחי' כח גבולי להיות בבחי' מדידה לפ"ע העולמות וע"י נמשך האור בכל הע"ס שבכל עולם ועולם כו' וכנודע דהקו הזה בוקע את הצמצום ונמשך בכל העולמות, ובעולמות הא"ס שלפני האצי' מאיר בחי' עצמות הקו ובעולם האצי' מאיר הארת הקו, ועם היות שהקו מסתיים באצי' שהרי הפרסא מפסקת

בין אצ"י לבי"ע כו', ומ"מ בוקע אור הקו את המסך ומאיר גם בבי"ע וכמ"ש
 באגה"ק ד"ה איהו וחיויה חד שהארת הקו שהי' מאיר בכלים דאצ"י בקע
 הפרסא עמהם ומאיר בהם בבי"ע כמו באצ"י ממש כו', והיינו דבחי' אור הקו
 נמשך בכל העולמות עד רגלי העשי'. ויש בזה הרבה חילוקי מדרי' באופן
 המשכת האור בכל ספי' וספי' בפרט כו', והן הצנורות פרטים המסתעפים
 מן הקו היינו בחי' צמצום ומיעוט האור לפי ערך הספי' ההיא כו', וכמו
 תחלת ההמשכה בבחי' הכתר שמאיר בגילוי יותר ומן הכתר נמשך בחו"ב
 (וגם בת"ת כמ"ש בפרד"ס) וע"י חו"ב נמשכים הצנורות בוז"מ דז"א כו', והר"ע
 ל"ב נת"ח שהן צינורי ההמשכה מהחכ' אל בינה, דתחלת המשכת הקו מהכתר
 הוא בחכ' וזהו תחלת הגילוי דסדר השתל' כו', וידוע דבחק' מאיר אוא"ס
 בקירוב מקום והיינו בגילוי אור רב כו', ואזי נמשכים ל"ב נתיבות חכ' ומאירים
 בבינה, ואח"כ מבינה נמשך גו"ן שע"ב המאירים בו' מדות וז"ש שבעה ושבעה
 מוצקות לנרות אשר עלי', ופרש"י והרד"ק שבעה פעמים שבעה והיינו שלכל
 נר באים שבעה צינורות קטנים שהשמן זב מן הגולה דרך אותן הצנורות,
 והו' נרות הן ז' המדות ולהם בא ההמשכה מן מ"ט שע"ב שבהם נמשך שפע
 החכ' שהר"ע השמן כו', נמצא הם צינורות שבהם מאיר מן החכ' אל המדות
 שבחכ' מלובש אוא"ס מהקו והצינור כו', והכלים דזו"ג נעשים נשמה לבי"ע
 יר"ד כלים פנימים בברי' כו' ובהם מלובש הארת הקו כנ"ל, הרי שנמשך
 ע"י הצינורות המשכת אוא"ס גם בבי"ע כו', ובוה יש צינורות פרטים רבים
 מאד בהמשכה לכל ספי' וספי' בפרט. וגם יש חילוקים בכל ספי' באופן
 ההמשכה אל הספי' ההיא וכמ"ש הפרד"ס שער הצינורות פ"ה שהצינורות
 ישתנו לפי הבחי' לאלפים כו', לפעמים יאירו בדרך בחי' הכתר שבכל הספי'
 ולפעמים מבחי' החכ' ומאיר מבחי' חכ' שבכתר כו', שיש מעלות זו למעלה
 מזו בבחי' הארת הצינורות כו', וכתב שם בשם ס' הצנורות שיש בפרטיות
 ת"ר אלף צינורות ובס' קה"י ערך צנורות דמספר הנ"ל הוא בע"ס כו', וי"ל
 שכן הוא גם בעולמות הא"ס שלפני האצ"י שגי"כ ההמשכה היא ע"י צינורות
 פרטים הנמשכים מן הקו כו', רק שלמעלה מאצ"י המשכת הצינורות הן מהקו
 עצמו ובאצ"י הוא מהארת הקו כו', ובמא"א אות צ' סעי' ל' כ' צינור הוא
 יסוד וצנור אותיות רצון דיסוד הוא בחי' רצון וחשק המשפיע להשפיע והר"ע
 ההתקשרות דיסוד כו' וכמ"ש באגה"ק סי' ט"ו, והקו שנק' צנור שרשו מבחי'
 יסוד הנעלם כו', וז"ע צדיק הו"י בכל דרכיו דצדיק הוא בחי' יסוד כו',
 ונדע דהו"י הוא בחי' המשכת האורות כו', וצדיק הו"י הוא ההמשכה מבחי'
 יסוד הנעלם דאוא"ס שלפני הצמצום שנמשך בהדרכים הן בחי' הצינורות
 הנמשכים מהקו שהוא הדרך והצנור הגדול כו', דהנה צינור ודרך הוא ענין
 א', דהנה הדרך עשוי לעבור בו מעיר לעיר בהליכה וחזרה כו', ועיקר הדרך
 הנק' דרך גדול הוא שיכולים לעבור בו בעירות הרבה מסביב ע"י דרכים
 קטנים שעוברים ומסתעפים מהדרך הזה ומגיעים ע"י להרבה מקומות כו',
 ונמצא ענין הדרך הוא ההולכה וההובאה לכמה עיירות שע"י הדרך מתחברים
 ומתקשרים כולם כו', והנה הדרך הוא רק המקום להילוך האדם והעיקר הוא

האדם ההולך בהדרג, וכן הצינור הוא רק מה שהמים מתצמצמים בו אבל העיקר הוא המים שבעצם הם מי הנהר הבלתי מצומצמים כו', וכמו"כ י"ל בהמשכת הקו דמה שהוא בבחי' קו הוא בחי' הצמצום מה שנמדד לפי"ע העולמות כו' אבל בעצם הוא המשכה דבחי' אוא"ס הבל"ג כו', וכנודע דהקו יש בו ב' ענינים הפכים והוא מה שהוא בבחי' קו המדה שנותן מדה וקצבה באופן המשכת האורות והכלים כו', והו"ע הצנורות המסתעפים מהקו דהיינו במדידה באיזה אופן יהי' ספי' החכ' בבחי' האור הכלי שלה (שהכל נמשך ומתהווה מן הקו כו') ובאיזה אופן יהי' ספי' הבינה כו', ובכללות המשכת הקו הוא המדידה באיזה אופן יהיו העולמות וההשתל' בכלל, דהרי מצד אוא"ס ב"ה הרי הי' יכול להיות כללות ההשתל' באופן אחר לגמרי ונמדד להיות באופן כך וכך שזהו המשכת הקו בכלל כו', והצנורות פרטים הוא המדידה פרטיות כו', הרי שהמדידה וההגבלה היא מן הקו כו', וכמו"כ כל בחי' יחוד והתכללות שבע"ס ויחודם במקורן הוא ע"י הקו וכמא' ואנת הוא דקשיר לון ומייחד לון שזהו התקשרות הספי' באוא"ס המאציל וגם התקשרותם והתייחדותן זע"ז וכמו שאר' אח"ז ובגין דאנת מלגאו כל מאן דאפריש כו', וכ"ז הוא ע"י הקו המתלבש בתוכם כו' הרי שהקו פועל ב' ענינים הפכים כו', והיינו לפי שהקו בעצם ה"ה מהאוא"ס שלפני הצמצום דהיינו מבחי' האור הכלי הגבול רק שבא בבחי' כח גבולי ע"י הצמצום ורשימו כו', ומשו"ז יש בו ב' הענינים שנותן מדה וגבול וגם מקשר ומחבר מפני שהאור בעצם הוא בחי' בל"ג כו', וזהו צנור בגימט' שמו והו"ע הי' הוא ושמו לבד שזהו בחי' האוא"ס שלפני הצמצום שנמשך ע"י צנור הקו כו', וזהו ג"כ מה שהתורה נק' דרך וכמ"ש ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט כו', וכמו עד"מ בהמשכת המים דרך הצנורות וכמו"כ בהמשכת הדרכים מעיר לעיר הרי יש בזה חכמה עמוקה איך יהי' אופן המשכת הצנור בכלל וכן בהצנורות פרטים באופן שיגיעו המים לכל כלי בפ"ע ושלא ילך בדרך עקלתון למקום שא"צ כו' וגם שיהי' חיבור וקשר בהילוך זה גם מהות האחרון אל המקור הראשון שממנו מקלח הצנור כו', וכן בהליכות הדרכים בכל העיירות ושיהי' קישור וחיבור כולם ושלא יטעה בהם לילך בדרך עקלתון כו', הרי כ"ז הוא שנעשה ע"י החכ' לעיין ולפקח כו', וכמו"כ יובן בבחי' המשכת הקו באופן המשכתו בכל ספי' וספי' בפרט ולקשר ולחבר כולם עד שגם ספי' אחרונה דהיינו בחי' המל' סודכ"ד דאצי' יהי' ג"כ בבחי' קשר וחיבור כו', דעם היות שהיא בחי' שרש ומקור דבי"ע שבאצי' ומ"מ היא בבחי' קישור וחיבור עם אוא"ס המאציל כו', ואדרבה יש בה כח גדול יותר מאוא"ס ב"ה להוות מאין ליש כו', שז"ע נתב"ס כו', וגם י"ל שז"ע מ"ש הרמב"ן ז"ל דהיא עמהם באחדות ולא באצי' הובא בשל"ה דל"ה ע"א ושם נר' הכוונה דקאי על בנין המל' בבחי' ע"ס שאינו בבחי' אצי' שהרי נאצלה רק בבחי' נקודה כו', והבנין הוא מהספי' שלמעלה ממנה כו' כנודע, ומ"מ ה"ה עמהם באחדות כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי' כו', ובד"ה שחורה אני מבו' דקאי על בחי' המל' כשנעשית עתיק לברי' שאינה עמהם באצי' ומ"מ היא בבחי' אחדות עמהם שהרי הקו מאוא"ס בקע עמהם הפרסא

ומלוכש בהם בבי"ע כמו באצ"י ממש כו', ונמצא הקו הוא מקשר ומיחד בחי' המל' עם אוא"ס ב"ה גם כמו שהיא בבחי' עתיק דברי' כו' (ויש הפרש באופן ההתאחדות כמו שהיא באצ"י וכמו שהיא בברי' שהרי באצ"י היא בחי' ה' אחרונה דש' הוי' כו'), וכמו"כ שלא תלך השפע בדרך עקלתון ח"ו למקום שאינו ראוי כ"א במקום הראוי דהיינו בבחי' סט' דקדושה כו', וזהו לפי שהמשכה היא בבחי' אור פנימי בבחי' גבול ומדה עי"ז נמשך דוקא למקום הראוי כו', וכ"ז הוא ע"י החכמה וכנודע שהחכ' היא בחי' אור פנימי ואוא"ס ב"ה מתלבש בחכ' לעיין ולפקח כבי' באיזה אופן יהי' המשכת הקו בעולמות שיהי' ההתלבשות דאוא"ס בבחי' פנימי בכל ספי' וספי' כו', ושלא יומשך למקום שאינו ראוי ח"ו, וזהו דאי' בע"ח ע"פ כולם בחכ' עשית דראשית התלבשות אוא"ס הוא בבחי' חכ' דא"ק וע"י חכ' זו נמשך האור בכל העולמות כו', וזהו ג"כ ענין חכ' דתורה דשרש חכמת התורה היא בבחי' חכ' הקדומה דא"ק והיא בבחי' קו המדה שמודד המשכת הצנור מאוא"ס ב"ה, וכמו התורה שלפנינו היא ביאור המצות איך ומה יהי' המצוה שזהו המדידה באופן המשכת והתלבשות האורות שע"י עשיית מצוה זו יהי' המשכת האור כך וכך כו', כמו"כ במקורה בחי' החכ' דתורה היא המדה איך יומשך הקו והצנור מאוא"ס ב"ה כו', וזהו שהתורה נק' דרך להיות כי המשכת אוא"ס בעולמות הוא ע"י התורה כו', וכמו שנת"ל בבחי' הקו שנק' בשם צנור ודרך שיש בו ב' ענינים כו', כמו"כ בתורה י"ל שזהו בחי' אותיות התורה ובחי' האור שבה כו', גם י"ל שז"ע עוטה אור כשלמה שיש בתורה ב' מדרי' בחי' אור ובחי' שלמה כו', להיות כי התורה היא הממוצע שמחברת אוא"ס עם עולמות להיות בהם אור פנימי ושיתאחדו באוא"ס ב"ה כו', ע"כ יש בתורה ב' בחי' והוא בחי' גלי' דתורה שבא בבחי' מדה וגבול וזהו בחי' שלמה כו', ובחי' אור דתורה הוא בחי' סתים שבה שבבחי' בל"ג שעז"נ ארוכה מארץ מדה כו' וכמ"ש במ"א.

בס"ד, יוס ב' דר"ה

א"ר אבהו מפני מה תוקעין בשופר של איל אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל ואני אזכור לכם עקידת יצחק ומעלה אני עליכם כאלו עקדתם עצמיכם, וצ"ל מהו שייך תקיעת שופר לעקידת יצחק ועוד שמעלה אני עליכם כאלו עקדתם עצמיכם כו', גם צ"ל דלפי משמעות הגמ' עקידת יצחק ותקיעת שופר הוא ענין א', ובוזר אי' בענין תקיעת שופר דאברהם אתקין לכורסי' ונודע דיצחק הוא בחי' גבו' ואברהם בחי' החסד ואיך הם שניהם בתקיעת שופר כו', ולהבין זה ילה"ק משנת"ל שהתורה נק' דרך והוא שהמשכת האור בעולמות הוא ע"י התורה והז"ע גילוי הקו שהוא בחי' הצינור הנמשך מאוא"ס

ב"ה וכ"ז הוא ע"פ חכמה דתורה שמודד אופן ההמשכה כו' ועש"ז נק' התורד דרך כו'.

והנה בזה"ח כ' על מאה"ז וישלח דקע"ה ב' מה שהתורה נק' דרך, דכבר ידוע שאין שפע וברכה שורה בעליונים אלא מצד התחתונים וכמ"ש בזה בראשית דל"ה ע"א בענין הוקם המשכן כו' ועמ"ש במק"מ שם, וזהו מפני שאין אור ושפע האצי' מתגלה מבלי שיהי' לו תיק להתלבש ולהגנו בו כו' ועסק התורה והמצות שהאדם עושה למטה ה"ה בחי' העלאת מ"ן ונעשים שבילים ונתיבות ודרכים ותיק לשיתלבשו בהן מד' עילאין כו', וי"ל שזהו כמ"ש בתו"א בהבי' דוקבל היהודים שהמשכת האורות הוא ע"י הכלים דוקא וכמ"ש אין עוד כלי כו', והיינו מפני שהאור טבעו לעלות למעלה ולהכלל במקורו, ובכדי שיהי' המשכת האור זהו ע"י הכלי דוקא, וזהו שהתורה נק' דרך שע"י התורה נעשים דרכים וכלים שבהם תהי' המשכת או"א"ס ב"ה, ולפי אופן הכלים כך הוא המשכת האור, והיינו דלפי אופן המצוה יהי' המשכת האור דהרי כל מצוה היא המשכה מיוחדת בפ"ע כו', וגם לפי אופן הביטול שבעסק התורה וקיום המצות כו', דעיקר ענין התו"מ הוא להיות בבחי' ביטול דוקא ועי"ז נעשה כלי לאו"א"ס ב"ה, דאור א"ס אינו שורה אלא במה שבטל אליו ית' כו', וע"כ ע"י ביטול היש שבעסק התו"מ עי"ז נעשה כלי כו', וכאשר הביטול הוא ביותר ה"ה כלי ראוי יותר אל האור כו', ולפי"ז י"ל דלבד זאת שע"י התורה נמשך האור והגילוי היפך טבעו לעלות כו' כנ"ל, הנה עי"ז גורמים כללות ענין המשכת האור כו', דהנה נת"ל שהמשכת הקו נק' צנור דצנור אותיות רצון והיינו הרצון להיות גילוי אור בעולמות כו', ובכדי שיהי' רצון זה הוא ע"י הצמצום והנחת עצמותו כבי' שהוא בבחי' א"ס ובלי תכלית כו' להיות לו רצון זה כו', וכן גם הרצון דתו"מ הוא ע"י הצמצום כו', וז"ע שהכתר הוא בחי' ביטול הרצון כו', וכמו בנש"י מה שהקדימו נעשה לנשמע ה"ז בחי' כתרים וכמא' קשרו להם שני כתרים כנגד נעשה ונשמע כו', ונדע דהקדמת נעשה לנשמע הו"ע ביטול הרצון ונק' זה כתר הרי שהכתר הו"ע ביטול הרצון כו', וכמו"כ למעלה ענין הכתר הו"ע ביטול הרצון כבי' שיבטל רצה"ע העצמי שבבחי' א"ס להיות לו רצון בתו"מ כו', ולכן נק' המצות בשם צדקה וכמ"ש וצדקה תהי' לנו כו', דכל המצות הן צדקה וחסד אשר המשיך ה' בהן את רצונו העליון ב"ה שהוא בלתי סוף ובלתי תכלית כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה צאינה וראינה דרוה"ר, וזה נעשה ע"י התו"מ למטה בבחי' ביטול היש שמבטל רצונותיו שע"ז ממשיכים למעלה להיות בחי' הרצון כו', וזהו שהתורה נק' דרך שזהו הגורם להיות המשכת האור ונעשה עי"ז דרכים וכלים שימשך בהם האור כו', אמנם עיקר ההמשכה שע"י התורה הוא שנמשך תוס' אורות כו', דהנה נודע שיש ב' מיני המשכות הא' בסוד שרש מה שנקצב בתחלת ההמשכה שאין בזה גירעון לעולם, והב' מה שנמשך בסוד תוס' שתוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר, והיא ההמשכה שע"פ סדר ההשתל' ומה שאינו כפי סדר ההשתל'. ולהבין ב' מיני המשכות אלו, צלה"ק מה שאי

בס' קבלה דכל העבודה הוא להמשיך בחי' מוחין חדשים, וצ"ל מה"ע מוחין חדשים ומשמע מזה שגם מקודם יש בחי' המוחין שהרי כן הוא סדר ההמשכה שנמשך תמיד מבחי' כתר לחורב ומחורב לז"א הרי יש המשכת המוחין לז"א, וא"כ מהו ההתחדשות דבחי' מוחין החדשים, דגם כאשר נמשך מבחי' עצמות המוחין דאז"א אין זה התחדשות עדיין, דהנה ידוע שיש מוחין בעצם מוחין השייכים למדות דמוחין בעצם הוא השגת עצם הענין, ומוחין השייכים למדות הוא ההשגה מפני מה שצריך לרצות בזה כו' וכמ"ש במ"א, ואחר המשכת המוחין השייכים למדות אין התחדשות כ"כ בהמשכת המוחין בעצם כו', וא"כ מה"ע מוחין חדשים, אך הענין הוא, דהנה ידוע שיש י"ס דמ"ה וי"ס דב"ן, וענין י"ס דב"ן הוא, דהנה א"ס בעצם הוא מרומם ומובדל לגמרי מגדר ספי' אפי' מהספי' שלמעלה מאצי' וכמ"ש בע"ח שאין שום תואר ספי' בא"ס כו', דהנה הספי' הן בבחי' מציאות דבר מה, דכל ספי' היא בבחי' גדר מיוחד וכמו החכ' היא בבחי' גדר מיוחד וכן הבינה וכו' הכל בבחי' גדרים מיוחדים כו', והספי' שלמעלה מאצי' הגם שאינם בהגדרה מ"מ אינם יוצאים מן ההגדרה דספי' דאצי' והיינו מה שהחכ' היא בבחי' נקודה ובינה בבחי' התפשטות ה"ז כמור"כ גם בספי' שלמעלה מאצי' רק שבא בענינים אחרים כו' וכמ"ש במ"א, וגם בחי' הספי' דא"ק הגם שאינם בהגדרה כלל (גם לא בבחי' הגדרה מופשטת כו') מ"מ ה"ה בבחי' מציאות דבר מה כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו, דכ"ז אינו שייך בא"ס כלל כו', ומה שנתהו ע"ס זהו רק בבחי' התגלות האור שלו לא בבחי' העצמות כו', אמנם בחי' התגלות האור הוא ג"כ בבחי' יש ומציאות דבר דמאחר שהוא בבחי' התגלות ה"ה בבחי' מציאות אור כו', ומשו"ז נתהו ממנו ספי' בבחי' מציאות דאם היו בבחי' אין ממש לא הי' שייך בו ספי' כו', וזהו"ע ע"ס דב"ן שנאצלו ספי' בבחי' התגלות להיות גראים ונגלים ובבחי' מציאות דבר כו', וכנודע דשם ב"ן הוא בחי' מל', וענין המלוכה הוא בחי' התגלות דוקא לא בהצנע כ"א בהתגלות כו', ובבחי' התפשטות הישות כו', ועד"ז ה"ע ע"ס דב"ן בבחי' התגלות ויש כו', וז"ע ש' ב"ן דז' מלכין קדמאין דתהו דכתי' בהו וימלוך וימת, דמלוכה הוא בחי' התגלות הישות כו', וזה הי' סיבת השבירה כו', דתחלת האור הנאצל הוא בבחי' יש וכאשר ירד יותר נעשה יותר בבחי' יש ועי"ז הי' המיתה ונפילה דמאן דנפיל מדרגי' כו' שנפלו לבריאה שנק' עולם הפירוד כו' עד שנעשו נפרדים לגמרי דהיינו התהוות הנוגה כו', אמנם ע"ס דמ"ה הן הע"ס הגנוזות במאצילן והיינו שלא נאצלו להיות בהתגלות כ"א ה"ה כלולים באוא"ס המאציל ואינם בבחי' מציאות כלל, וכמו ספי' החכ' אינו נראה ונגלה כלל להיות בבחי' מציאות דבר וה"ה כאילו אינו במציאות כלל וכמא' חכים ולא בחכ' ידיעא כו' וכמ"ש בס"י ע"ס בלי מה כו' בלי מהות דבר כו', וביאור הענין הוא ע"ד הידוע בענין חסדים מכוסים וחסדים מגולים דחסדים מגולים הן בחי' אהו"ר בהתגלות הלב שהן בבחי' דעש והתפעלות כו', ובחי' חסדים מכוסים הן האהו"ר שבפנימיות הלב בחשאי שאינן בבחי' מציאות כו', והן בחי' עה"ח ועה"ד כו', אמנם המבו' כאן בענין ע"ס דמ"ה וב"ן י"ל שזהו בחי' חיצוניות

הקו ופנימיות הקו דמוה יש בע"ס בחי' חיצוניותן ובחי' פנימיותן כו', דהנה הקו הוא בבחי' מציאות אור עד שנק' גם בשם יש מאין כו' כמ"ש בלק"ת ד"ה תקעו דרוה"ב, והיינו לפי שהמשכתו הוא ע"י הצמצום כו', דהנה לפני הצמצום הכל כלול בעצמותו ית', וענין הצמצום להיות בבחי' יציאה חוץ לעצמותו כבי', ועי"ז נעשה בבחי' מציאות אור כו' וכמו ענין האצי' בכלל שהוא בחי' יציאה והתגלות מן ההעלם שע"ז נעשה בבחי' מציאות כו' כמו"כ הוא בכללות גילוי הקו שהוא בבחי' יציאה והתגלות שנעשה בבחי' מציאות אור ונתהו הספי' להיות בבחי' מציאות כו', וכ"ז הוא בבחי' חיצוניות הקו, אבל בחי' פנימיות הקו אינו בבחי' יציאה והתגלות חוץ לעצמותו כ"א גם לאחר הצמצום ה"ה כלול בעצמותו ית' כמו קודם הצמצום כו', ושרש הענין הוא דחיצוניות הקו הוא מבחי' מל' דא"ס או מבחי' יסוד הנעלם כו', והיינו מבחי' האוא"ס השייך לעולמות כו', ובאור זה פעל הצמצום להיות האור בבחי' יציאה והתגלות כו', אבל פנימיות הקו הוא ששרשו מבחי' ת"ת הנעלם וידוע דת"ת בחי' קו אמצעי שבכל מקום הוא בהשתוות כו', וע"כ בבחי' ומדרי' זו לא פעל הצמצום ובכל מקום הוא בחי' עצמות האור וכלול בעצמותו כו', וזהו בחי' פנימיות הספי' כו', וע"כ בחי' ע"ס דמ"ה בכל מקום שהוא ה"ז בבחי' התכללות בעצמותו ית' כו', וזהו דעיקר ההתכללות הוא בבחי' הפנימיות דע"ס וכמו עד"מ בציור אדם למטה הרי חיצוניות האברים בכ"א כח ופעולה מיוחדת וההתכללות שלהם הוא בפנימיותם דוקא כו', וכמ"ש מזה בסי' שער המועדים. והנה ידוע דשם מ"ה מתקן ש' ב"ן, וענין התיקון הוא להיות התכללות מ"ה בב"ן וב"ן במ"ה, והענין הוא דהנה נודע דבתהו היו הספי' בבחי' ענפין מתפרדין, ונמצא מזה שהעילה והעלול לא הי' להם התחברות זע"ז אע"פ שזה עילה וזה עלול, מ"מ לא הי' להם התחברות כו', והגם שבהכרח הוא שהעלול יהי' כלול בעילתו, הנה אמיתת ענין התכללות עו"ע הוא שהעילה בעצם בחינתו ה"ה כולל את העלול לא רק מה שנמצא כלול בו כו', ובתהו הי' העלול בעילתו כדבר הנבדל ממנו וכמו עובר בטנן אמו כו', והתהוות הי' בבחי' יציאה לגמרי כו' וכמ"ש מזה בד"ה אנכי ה' אלקיך כו' אעת"ר, וכן הי' באבי"ע דתהו, כי גם בתהו הי' בחי' אבי"ע והוא שגם נקודת כל אחת היתה כלולה מאבי"ע רק שלא היו ניכרים כלל (דעש"ז נק' נקודה כו' וכמ"ש בד"ה הנ"ל בענין נקודה ספירה ופרצוף כו'), וכאשר נתגלו היו מופרדים זמ"ז לגמרי הגם דהתהוות הכריאה הוא מהאצי' מ"מ היו מופרדים כו', שהרי גם עכשיו שיש התלבשות הארת אצי' בבי"ע מ"מ הרי הנברא והאלקות מובדלים זמ"ז, שהרי גם מה שנרגש אלקות בנבראים הוא רק בחי' המציאות לבד שאין זה התאחדות ממש, דעיקר ההתאחדות הוא בבחי' גילוי המהות דוקא שהמקבל מרגיש בחי' מהות האור כו', וזהו באצי' דאיתו וגרמוהי חד כו', אבל בברי' שאינו נרגש רק בחי' המציאות אין זה בחי' התאחדות ממש כו', ובתהו הי' בבחי' פירוד לגמרי כו', וי"ל ע"ד לבונה זכה שמחי' בבחי' מקיף שאינו מתערב כלל עד שנמנה במספר בפ"ע כו', כמו"כ בבחי' אבי"ע דתהו בחי' האצי' הי' בבחי' מקיף לבד לברי' כו', וענין התיקון הוא דבחי' ש' מ"ה דאצי'

יתלבש בש' ב"ן דברי' וש' ב"ן דברי' יוכלל בש' מ"ה דאצי', והו"ע התלבשות הכלים דאצי' בב"י"ע שלמ"ד כלים דו"ג נעשים גר"ן לבי"ע ובתוכם גם הארת הקו כו', הרי האור דאצי' מתלבש בכל הנבראים להחיותם כו', דהחיות שמבחי' כלים דבי"ע הוא בחי' כח החיות שבבחי' אור ה"ז מאצי' כו' וכמ"ש במ"א, דכן הוא גם בנבראים שלמטה שיש בהם אור וחיות מבחי' אצי' כו', וכמו האדם שלמטה הרי עיקר החיות שלו הוא מאור הנשמה שבו, וידוע דכל הנשמות אפילו דבי"ע הן בחי' אלקות דאצי' כו', וזהו דאי' בת"ו שמדופק היד יכולים לידע מדריגת האלקות שבו והוא לפי שהחיות הוא מאלקות המתלבש בתוכו להחיותו כו', והתכללות ש' ב"ן דברי' בש' מ"ה דאצי' הוא הביטול שבנבראים שכולם בטלים לאלקות וכמו וצבא השמים לך משתחיים עד גם הנבראים שלמטה שכולם בטלים לאלקות כו', ואופן ההתלבשות וההתכללות הנ"ל הוא כפי מה שנמשך מש' מ"ה החדש היוצא ממצחא דאי"ק והוא מלך שמיני הדר שזהו שרש ומקור האמיתי דבחי' התיקון כו' כמ"ש במ"א, ומשם נמשך אופן התיקון דש' ב"ן דתחלה הי' התיקון למעלה מאצי' היינו שנעשה הביטול כ"כ בבחי' ש' ב"ן עד שנכלל בבחי' האלקות דלמעלה מאצי' כו', ואח"כ נתתקן להיות הביטול כפי מדרי' האצי' כו' והשאר נפל לברי' כו' עד שהפסולת הגם נפל למטה להתתקן בעולם התחתון שגם בהם יש בחי' הביטול עד הביטול היותר אחרון והוא דכרע במודים דעם היות שזהו השתחוואה גשמיות לבד מ"מ ה"ז ביטול שנתתקן ע"יו כו', ומאן דלא כרע כו' שאין בו ביטול כלל אינו בבחי' התיקון דעיקר התיקון הוא הביטול הנעשה ע"י הארת ש' מ"ה כו', והנה המשכה זו היא תמידית שנמשך תמיד כפי סדר ההשתל' מכתר לחו"ב מחו"ב לזו"ג ומאצי' לבי"ע כו' (וכמ"כ בעליית והתכללות התחתון בהעליון כו' כנ"ל), רק שיש הפרש באופן ההמשכה מחו"ב לז"א להמשכה שמכתר להחכ' כו', דמחו"ב לז"א ההמשכה היא ממהות למהות והיינו שמהות התארה דחו"ב נמשך בז"א כו', וכמו עדי"מ משכל למדות הרי מהות הארת השכל נמשך במדות וזהו הנק' התלבשות כו', משא"כ מכתר לחכ' הרי והחכ' מאין תמצא רק מבחי' אין לא ממהות הארת הכתר כו' וכמא' אבא יונק ממזלא דיניקה אינו בבחי' התלבשות ממש, והיניקה היא רק ממזלא שהן בחי' שערות וידוע ההפרש בין המשכת החיות שבהאברים להמשכה שבשערות שזהו רק הארה חיצונית כו', ונמצא דההמשכה מכתר לחכ' הוא לא בבחי' ערך וממהות למהות כו', ומ"מ אין זה המשכה שלא כפי סדר ההשתל' דכך הוסד בסדר ההשתל' שמכתר לחכ' תהי' ההמשכה שלא בבחי' ערך ושייכות מחו"ב לז"א בבחי' ערך כו', והכל הוא ההמשכה שע"פ סדר ההשתל' כו', ומה שנמשך בזה מש' מ"ה ה"ז התארה לבד והעיקר הוא שעושה ההתכללות במדרי' דהשתל' לבד כו', אמנם יש עוד המשכה שהיא שלא כפי סדר השתל' כלל והוא המשכת בחי' ש' מ"ה עצמו, והיינו דלאחר הבירור דש' ב"ן ע"י הארת ש' מ"ה נמשך עצמות ש' מ"ה והיא המשכה עליונה באין ערוך לגבי המשכה הנ"ל דסדר השתל' דהמשכה הזאת התחלת ההמשכה היא בחי' הפנימיות כו', דבהמשכה הנ"ל הרי ההמשכה בעצם הוא האור דסדר השתל' שהוא בחי' חיצונית רק

יש בזה הארה מבחי' הפנימיות כו', אבל המשכה זאת ראשית ההמשכה היא בחי' פנימיות והוא בחי' רישא דעתיקא בחי' פנימיות הכתר כו', והמשכה זאת פועל ג"כ הביטול בש' ב"ן רק שזהו להיות בבחי' מציאות ממש עד שיוכלל בבחי' ש' מ"ה כו', והענין דהנה ידוע דש' ב"ן הוא בחי' גבורות והביטול בזה הוא כמו בעבודה בבחי' התלהבות ורשפי אש התשוקה והצמאון שאין זה בבחי' ביטול ממש דכל התלהבות והתפעלות הוא בחי' יש עדיין כו', אמנם אחר ההתלהבות הוא בא למדרי' יותר עליונה והוא בחי' הביטול דש' מ"ה שבבחי' ביטול במציאות ממש בלי שום התלהבות והו"ע קול דממה דקה דתמן קאתי מלכא כו', וזהו בחי' החכ' כח מ"ה בחי' ביטול במציאות וכנודע שהחכ' נק' חיוהי שגם כלי החכ' נק' חיוהי והיינו שאינו בבחי' כלי בבחי' מציאות כו' וממילא האור הוא מה שלמעלה מבחי' התלבשות בכלי כו' והוא בחי' הפנימיות הנ"ל בחי' הספי' כמו שגנוזין במאצילן כו'. וז"ע המשכת מוחין חדשים היינו המשכת ש' מ"ה העצמי שזהו תוס' אור מרובה שבאין ערוך לגבי האור דסדר השתל' כו', וההמשכה היא ע"י התורה דאורייתא מחכ' נפקת שע"י נמשך גילוי ש' מ"ה כו', וז"ע הדרך דתורה שנמשך ע"י התורה בחי' תוס' שלא כפי סדר ההשתל' כו', וזהו דרכי' דרכי נועם גילוי בחי' נועם ה' שזהו בחי' רישא דע"י כו'. ולפי משנת"ל בשם הזה"ח הדרך דתורה הוא מלמטלמ"ע. הענין הוא דהנה ירידת הנשמה למטה הוא בשביל העלי' והוא שתתעלה מבחי' איהו וגרמוהי חד לבחי' איהו וחיוהי חד וזה נעשה ע"י העבודה בתיקון וברור הנה"ב, דהנה"ב הוא מציאות חומרי וגשמי וע"י העבודה דנה"א שפעל ביטול היש דנה"ב ביטול החומריות שלו שיהי' נכלל בנה"א כו', עי"ז מעורר למעלה שיזדככו הכלים דע"ס ויתעלו ממדרי' איהו וגרמוהי למדרי' איהו וחיוהי כו', וז"ע ושמרו דרך הוי' להיות הכלי ג"כ בבחי' ש' הוי', וכנודע דהכלים הן משאר השמות שאינן נמחקין שם אל בחסד כו' והאורות הן ש' הוי', וענין ושמרו דרך הוי' הוא שיהיו הכלים כמו האורות וכמו בת"ת שהכלי ג"כ ש' הוי', והו"ע טעם עץ ופריו שוין כו', וזהו הדרך דתורה מלמטלמ"ע בחי' ביטול היש להיות הכלי כמו האור ועי"ז נמשך אור עליון יותר היינו אור שלמעלה מבחי' הכלי והוא בחי' העצמות דש' מ"ה כו'. וי"ל דזהו הגילוי דג"ע, דהנה נודע דג"ע הוא גילוי האצ"י דעם היות שהוא בכרי' או בעשי' הרי הג"ע הוא גילוי אצ"י בבחי' השגת המהות ממש כו' כמ"ש במ"א. הרי הגילוי דג"ע הוא שלא כפי סדר ההשתל' כו', וז"ע דרכי' דרכי נועם בחי' זיו תורתן ועבודתן תענוג הנשמות מבחי' נועם הוי' כו'. ועתה צ"ל מ"ש אח"כ וכל נתיבותי' שלום, וידוע ההפרש בין דרך לנתיב, דדרך הוא דרך רחב ונתיב הוא שביל קצר וכמו שביל היחיד ושביל הרבים במשנה פ"ג דפאה, ופי' הרע"ב שביל זוטר טובא דשקיל כרעא ומניח כרעא כו', וצ"ל דהרי לפי המובן מ"ש וכל נתיבותי' שלום ה"ז מדרי' גבוה יותר ממ"ש קודם דרכי' דרכי נועם ולמה נק' שם בשם דרך וכאן נק' נתיב כו', ובכללות צ"ל דמ"ש וכל נתיבותי' הו"ע ונהר יוצא מעדן להשקות הגן דמ"ש דרכי' דרכי נועם זהו הגילוי דג"ע, ומ"ש וכל נתיבותי' שלום הוא בחי' הנהר שיוצא מעדן כו', שעל נהר זה נא'

הגני נוטה אליו כנהר שלום כו'. ולהבין זה ילה"ק מ"ש והחיות רצוא ושוב דהאור והחיות האלקי שנמשך להחיות העולמות הוא בבחי' רצוי"ש כו', וכמו חיות הנפש שלהחיות הגוף הוא תמיד ברצוי"ש הסתלקות והתפשטות והרע דפיקו דליבא בב' תנועות ואם יהי' בבחי' התפשטות לבד לא יהי' החיות כ"א צ"ל הסתלקות והתפשטות דכאשר מסתלק ועולה במקורו מתחדש החיות בזה וכשמתפשט נמשך חיות חדש להחיות כו', וכמור"כ האור האלקי הוא תמיד בבחי' רוי"ש וכמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום נהו"ת קארי תדיר כו' דבחי' מל' היא תמיד בבחי' רצוא כו', והע"ס נמשלים בס"י לשלהבת הקשורה בגחלת וכתו' כי ה' אלקיך אש אוכלה וכמו האש שעולה תמיד למעלה כו', וכן בשרש ומקור האור א' בס"י ודברו בהם ברצוי"ש, פי' ודברו הוא בחי' מל' דא"ס ב"ה בהע"ס בבחי' רצוי"ש כו'. והנה סיבת הרצוא יובן בהקדם ענין אוא"ס מה שנק' א"ס ולא אין לו תחלה שזוהו מעלה גדולה יותר וכמ"ש בפלח הרמון דכל קדמון נצחי ולא כל נצחי קדמון שגם בנבראים יש ענין הנצחיות שקיימין באיש ובמין הגם שהם היום ונבראי' ממילא הם נפסדים מצ"ע ומ"מ קיימים המה ברצון הבורא כו', וגם נבראים שלמטה י"ל שלולא החטא דעה"ד היו ג"כ קיימים באיש כו', וכל קדמון ה"ה נצחי כו', וא"כ למה לא נק' אין לו תחלה כו', אך הענין הוא דהנה האור הוא בחי' הארה לבד שאין בו מן העצם דעש"ז נק' אור וכידוע ההפרש בין אור ושפע, דשפע הוא שהעצם נמשך וכמו שפעת מים הרי מהות המים נמשכים ממקום למקום, וכן בכחות רוחנים כמו בוריקה הרי נמשך כח ממש מהיד על האבן שנושאו למעלה היפך טבעו כו', ולכן הוא נתפס בזה שאינו יכול לעשות מלאכה אחרת בעת הזריקה כו', וכן הוא בהשפעת השכל שהמשפיע נתפס בההשפעה שהרי אינו נשפע ממילא כ"א הוא מוטרד להשפיע וגם מוגדר בזה והיינו לפי שנמשך גוף הארת שכלו בזה כו', אבל אור הוא הארה לבד שאין בו העצם וכמו אור וזיו השמש שאין מוגדר ומוטרד בזה ואינו פועל בו שום שינוי כלל כו' וכן הוא באור וחיות הנפש שאינו מוטרד בזה כו', ועוד שאינו מוכרח בהגלילים כו', והיינו לפי שכ"ז הוא הארה לבד כו' וכמ"ש במ"א באורך, והדוגמא מזה יובן באוא"ס ב"ה שזוהו רק הארה לבד וע"כ נק' א"ס ולא אין לו תחלה שהרי יש לו תחלה והיינו בחי' העצם שממנו נמשך האור כו', אמנם יש יתרון מעלה באור על שפע דאור הוא דבוק במאור דאל"כ לא יהי' האור כו' ושפע אינו בבחי' דביקות וכמו בזריקה הרי הכח נבדל מן היד דבעת שהכח נושא את האבן הרי היד כבר נחה במקומה, וכן בהשפעת השכל הרי כאשר ההשפעה נתפס בהמקבל ה"ה נבדלת מהמשפיע, ולכן אור הוא כמו המאור ובשפע אין ההשפעה כמו המשפיע וכמו בהשפעת השכל הרי אין ההשפעה כמו שהיא במשפיע לגבי עצמו לפי שאין ההשפעה בבחי' דביקות ממש בהמשפיע להיות כמו העצם כו' (וכ"ש כאשר נתפס אצל המקבל כו'), רק שלפי אופן העצם כן הוא מראה כחו בההשפעה, אבל אינו כמו העצם ממש כו', וי"ל דבאור הוא כמו העצם ממש, ובשפע הוא רק לפי אופן העצם לא כמו עצם כו', והיינו לפי שהאור הוא בבחי' דביקות ממש כו', דכמור"כ הוא למעלה דהאור הוא בבחי' דביקות

בהמאור ולכן הוא בבחי' א"ס כמו העצם כו', וכן הוא בהאור גם לאחר הצמצום דמ"מ הוא נוגע ודבוק באוא"ס כמ"ש בע"ה. דהנה נודע שיש הפרש בין ל' אור ובין ל' אצו' דאצו' הוא ג"כ אור, וההפרש הוא דעיקר ענין אור הוא כמו שכלול בעצמותו עדיין שהגילוי הוא מיני' ובי' כו', וענין אצו' הוא בחי' התגלות האור חוץ לעצמותו כבי' וכמו אצילות רוחו של משה על הזקנים שזהו בבחי' יציאה והתגלות מרוחו של משה כו', והיינו דעיקר ענין האצו' הוא בחי' התגלות האור ע"י הצמצום כו', דהאור כמו שהוא כלול בעצמותו ה"ה בבחי' ביטול בתכלית וכמו אור השמש בשמש כו' וגם הוא בבחי' עילוי ביותר כו', ואחר הצמצום ירד ממדרג' וה"ה בבחי' מציאות כו' וכמ"ש במ"א, וזהו סיבת הרצוא בהאור להיותו רק הארה לבד ה"ה נמשך תמיד אל שרשו ומקורו כו', והיינו לפי שדבוק במקורו ונרגש בו מקורו כו', שזהו בהאור גם לאחר הצמצום כמ"ש במ"א וית' ג"כ לקמן, ובפרט שהאור כמו שכלול בעצמותו ה"ה בבחי' עילוי ובבחי' ביטול ביותר ובהתגלות הרי ירד ממדרגתו לכן הוא תמיד הוא בבחי' רצוא להכלל במקורו כו' ואח"כ חוזר ונמשך מפני רצון הא"ס שיהי' גילוי אור כו'. והנה מהרצו"ש שלמעלה נעשה בנבראים ג"כ בחי' רצו"ש, והוא משארז"ל למה קדמה שמע לזהא"ש בכדי שיקבלו עליהם עומ"ש תחלה ואח"כ יקבלו עליהם עומ"צ, דקבעומ"ש הוא בחי' רצוא דהרי קבעומ"ש הוא הביטול לאוא"ס בעהר"צ כו' וקבלת עומ"צ הוא בחי' השוב כו'. והנה נודע דעיקר ענין קבעומ"ש הוא בר"ה והוא בבחי' התגלות בחי' פנימיות נפשו בזה כו', להיות כי בר"ה הוא בנין המל' שצריכים להמשיך מעצמות א"ס להיות רצון למלוכה, וזהו ע"י הקבעומ"ש דנש"י למטה שמקבלים עליהם מלכותו ית' בפנימיות נפשם בנתינה ומסירת כל עצמותם לעצמות א"ס ב"ה ועי"ז מעוררים הרצון למלוכה כו', והנה ידוע דעקידת יצחק הוא ג"כ ענין הביטול וההתכללות בעצמות א"ס ב"ה וכידוע דבעקידה פרחה נשמתו ממש והחזירה לו בטל תחי' כו', הרי דקבלת עומ"ש דתקיעת שופר ועקידת יצחק הוא ענין א', וזהו תקעו לפני כו' ואני מזכיר לכם עקידת יצחק לפי שענינם א' הוא, ועוד מעלה אני עליכם כאלו עקדתם כו' להיות דקבעומ"ש דר"ה הוא בנתינת כל עצמותו ממש ה"ז כמו העקידה כו', אך תכלית הכוונה הוא השוב דוקא וזהו שבתקיעות יש ב' מדרג' דתקיעה הראשונה הוא מלמטלמ"ע בחי' קבעומ"ש הנ"ל, ותקיעה האחרונה היא מלמעלמ"ט וכמ"ש אד' הוי' בשופר יתקע כו' וכמ"ש במ"א, וז"ע אברהם אתקין לכורסי' היינו בחי' השוב שזהו תכלית הכוונה כו', ואין זה סותר למשארז"ל שהו"ע העקידה שהרי צ"ל רצוא רק שהרצוא הוא בשביל השוב, ובתקיעת שופר יש ב' הענינים כנ"ל, וגם בעקידת יצחק הי' בחי' השוב ג"כ כנ"ל, וזהו תקעו לפני בשופר של איל ואני אזכור לכם עקידת יצחק דתקיעת שופר הו"ע קבעומ"ש שזהו הביטול דעקידה, וע"כ מעלה אני עליכם כאלו עקדתם עצמיכם כו', ותכלית הכוונה הוא השוב וזהו"ע אברהם אתקין לכורסי' כו'.

בס"ד, ש"ת, תע"ב

שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשותיכם, וצ"ל שייכות ענין שבת שבתון לועניתם כו', ומשמעות הענין דלהיות שיהיכ"פ הוא שבת שבתון ע"כ ועניתם כו', ואינו מובן הלא שבת מצוה לענגו באכ"ש ומפני מה שבת שבתון צ"ל עינני דוקא, וגם מה"ע שיהיכ"פ נק' שבת שבתון כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל בענין והחיות רצו"ש שהחיות האלקי להיותו הארה לבד היתה כלולה במקורה ושם הי' במעלה עליונה יותר ע"כ הוא בבחי' רצו"ש כו', וכמו"כ הנבראים ג"כ בבחי' רצו"ש והו"ע קבעומ"ש וקבלת עומ"צ כו'.

והנה העבודה ברצו"ש צ"ל תמיד, דהנה נת"ל במשל דאור וחיות הנפש שהוא ברצו"ש שזהו בכדי שיתחדש החיות ממקורו שע"י הרצוא וההסתלקות שנכלל החיות במקורו ה"ה מתחדש ממקורו כו', דכמו"כ הוא בהאור וחיות האלקי שבהרצוא ה"ה מתחדש ממקורו ונמשך חיות חדש כו', וע"כ צ"ל בעבודה תמיד בחי' רצו"ש שאחר הרצוא יהי' שוב, ואחר השוב יהי' עוד רצוא ואח"כ שוב כו', ובהכרח לומר שיש מבחי' השוב בהרצוא ומהרצוא בהשוב ולכן אחר כל רצוא יהי' שוב ואחר השוב יהי' רצוא כו', רק שיש בזה ב' אופנים, הא' שהרצוא מביא לידי שוב והשוב מביא לידי רצוא כו', והב' שאינם מביאים זה את זה רק שהרצוא הוא באופן כזה שיהי' אחריו שוב באופן כזה שיהי' אחריו רצוא כו'. והענין הוא דהנה רצו"ש בעבודה הן אהבה ויראה דאהבה היא בבחי' רצוא שהוא הקירוב והדביקות באלקות ויראה היא בבחי' שוב כו', והנה באהבה יש שבאה מצד הקירוב דאלקות וכמו עד"מ באהבה ואהוב הרי סיבת האהבה היא הקירוב של האהוב והוא שמשפיע לו ומטיב חסדו עמו או משפיע לו השפעה רוחניות כמו השפעת השכל וכה"ג וכ"ז הוא בקירוב שמראה לו פנים באהבה וקירוב בהשפעתו (וכמו המפיסו מתבדך בי"א כו') ה"ז גורם האהבה והדביקות בהאהבה אליו כו', ובפרט כאשר יודע מעלת האהוב והשפעתו נעשה הקירוב ביותר וחפץ מאד בהתקרבותו והשפעתו אליו כו', דכמו"כ הוא בעבודה דכאשר מתבונן בהקירוב דאלקות אל העולמות בבחי' התלבשות להחיותם דעם היות שהאלקות אינו בערך העולמות כלל ומ"מ נתצמצם האור האלקי ומתלבש בתוכם להחיותם וכמ"ש ואתה מחי' את כולם שבכל נברא ונברא מתלבש האור האלקי להחיותו כו', ובפרט בנשי' שנק' עם קרובו ע"י תומ"צ שניתן לנו שזהו בחי' גילוי אור פניו ית' כו', ובייותר כאשר מתבונן עוד בגדולת או"א"ס ב"ה ויודע ומרגיש את העילוי והיוקר דאלקות כו', ה"ה מתעורר באהבה ותשוקה גדולה בבחי' קירוב ודביקות שנדבק בהאור האלקי וחפץ מאד בגילוי אלקות שיאיר בגילוי בנפשו ובעולם כו', והאהבה הזאת היא המביאה לידי מעשה המצות שע"ז מאיר גילוי אלקות בנפשו וע"ז נדבק בהאלקות וכמ"ש בסש"ב פ"ד והמקימן באמת הוא האהוב ש' הוי' וחפץ לדבקה וא"א לדבקה בו כ"א ע"י התורה ומצותי' כו', וזהו בחי' השוב שאחר הרצוא להיות שבהרצוא הוא שרוצה בגילוי האלקות ולדבקה בו

וע"י התומ"צ נעשה הגילוי דאלקות ונדבק עי"ז בהאלקות כו', ועם היות שהאהבה עצמה היא בבחי' דביקות שנדבק בהאלקות שהרי ע"י ההתבוננות והעמקת הדעת מאיר האור האלקי בנפשו ונדבקה נפשו בו כו', הנה הגילוי בזה אינו גילוי האור האלקי ממש (והוא רק הרגש המציאות דאלקות שנרגש בנפשו כו') והדביקות היא בבחי' רצוא עדיין שאינו בבחי' התיישבות אצלו כו' (ולכן בהדביקות שבהאהבה אינו מרותו צמאנו ואינו נח ושקיט בנפשו, וענין הדביקות הוא שנמשך אל אלקות בכל נפשו וחפץ ומשתוקק מאד באלקות שזה כל חפצו כו'). והגילוי דהאלקות הוא בהשוב שאח"ז בעסק התומ"צ שבוה מאיר גילוי אלקות והוא בבחי' התיישבות בנפשו כו', ומ"מ אחר השוב יהי' עוד רצוא להיות כי השוב הוא בבחי' גילוי אור בנפשו שזה הוא חפץ כו', ה"ה מתעורר עוד בבחי' רצוא מצד הגילוי גופא דלהיות שכל הענין בזה הוא בחי' גילוי אור ה"ז גופא מעורר את הרצוא כו', וגם שחפץ אח"כ גילוי אור עליון יותר כו', ובוה הרצוא והשוב מביאים זא"ז כו'. אמנם נודע דהאהבה פנימיות יותר היא שנעשה מבחי' הרוממות דאוא"ס ב"ה, דהיינו כאשר מתבונן איך שכל המשכות והגילויים בעולמות גם בעולמות העליונים הוא רק הארה לבד אבל עצמות אוא"ס הוא מובדל ומרומם מהעולמות שע"ז נעשה הרצוא והצמאון לבחי' עצמות אוא"ס ב"ה וכמו מי לי בשמים ועמך כו', ובוה יש ג"כ ב' אופנים אם האהבה היא באופן כזה שחפץ להיות גילוי עצמות אוא"ס ב"ה, היינו שרוצה בהמשכת האור והגילוי כו', ה"ז מביא לידי שוב בקיום התומ"מ להיות עי"ז גילוי אוא"ס ב"ה, אמנם אם הרצוא והצמאון הוא בבחי' התכללות להכלל באוא"ס ב"ה, הרי הרצוא מצ"ע אינו מביא לידי שוב אדרבה הוא בבחי' יציאה מגדר כלי וכל חפצו ורצונו הוא רק לצאת ולהכלל בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מגדר עולמות כו', וכמו"כ בהאהבה שבבחי' קירוב כאשר יגיע למדרי' אהבה בתענוגים יכול להיות בבחי' כליון לגמרי כו', ובד"כ בבחי' אהבה בתענוגים להיות שמתענג על הוי' היינו בחי' האלקות שמאיר בגילוי בנפשו כו' אין זה מביא לידי שוב כו' (וי"ל שזהו מ"ש בסש"ב ספ"מ ואהבה בלי עבודה היא אהבה בתענוגים כו'), אך כאשר הרצוא הוא בבחי' ביטול אז יהי' אחריו שוב, להיות דהכוונה העליונה היא בבחי' שוב דוקא וכמ"ש לא לתהו בראה לשבת יצרה כו', והרצוא בבחי' יציאה לגמרי הוא בחי' התפשטות הנפש כו', אבל כאשר הוא בבחי' ביטול ובבחי' הנחת עצמותו אז גם אם יהי' הרצוא בבחי' תוקף הצמאון יהי' בבחי' שוב אח"ז כפי הכוונה העליונה כו', דבאמת כאשר הרצוא הוא בבחי' עצמות א"ס ב"ה הרי שם מושרש אמיתית הכוונה להיות בבחי' שוב כו', רק שצ"ל לזה הביטול דהנחת עצמותו כו', וכן בבחי' השוב דעיקר השוב הוא מצד היראה שהוא הביטול בנפשו מחמת עוצם השפלות לפני אוא"ס ב"ה (והיא בחי' יראה פנימיות הבאה מצד הקירוב דאוא"ס כו' וכמ"ש במ"א) לאמר לנפשו מי אני לגשת אל הקדש כו' לילך בגדולות ונפלאות בבחי' רצוא והתכללות כו', כ"א לקבל עליו עומ"ש בקיום התומ"צ למטה שזהו רצונו ית', ואין כוונתו בשביל עצמו כלל כ"א לקיים רצונו ית' בקיום התומ"צ כו', וכמו"כ לעשות כלי למטה בתומ"מ להיות גילוי אוא"ס למטה

מפני שכך הוא רצונו ית' והר"ע לייחדא קוב"ה ושכינתי' בתחתונים כו' ולא בשביל עצמו כלל כו', דבאופן כזה הרי השוב אינו מביא לידי רצוא מאחר שאינו רוצה לעצמו כלום וביותר מצד הביטול והשפלות שבנפשו כו', ומ"מ הרי צ"ל בבחי' רצוא ג"כ, ולכא"ו איך יהי' הרצוא אחר השוב הנ"ל, אך הענין הוא דהנה בהעבודה הנ"ל הגם שהיא רק לקיים רצה"ע בלי שום דבר לעצמו מ"מ יש ג"כ שמחה ועונג בהעבודה והוא שיש לו תענוג מזה שנעשה נח"ר למעלה מהעבודה דנח"ר לפני כו', וכמו ער"מ בעבודת עבד יש תענוג להעבד במלאכתו שמשו"ז הוא מהדר בהמלאכה שתהי' בהידור כו', ועם היות דהתפארת והתענוג בזה יש רק להאדון ולא יזכר כלל שמו ע"ז ומ"מ יש לו תענוג בזה מה שהאדון יתענג בזה ומשו"ז מהדר כו', וכמו"כ הוא בעבודה דעם היות שהעבודה היא לצורך גבוה כבי' יש בזה תענוג גדול מהתענוג שלמעלה כו', וגם השמחה והתענוג בנפשו מה שהוא עבד ממה"מ הקב"ה והוא מקיים רצונו ית' שיש בזה שמחה גדולה כו' וכמ"ש במ"א, ושמחה ועונג הנ"ל צ"ל בעבודה דעם היותו בבחי' ביטול ושפלות לגמרי מ"מ צ"ל התענוג מהנח"ר שלמעלה וגם מזה שהוא עבד כו', ועפ"ז יובן איך שאפשר להיות רצוא אחר השוב הנ"ל, דלהיות שבהשוב יש ג"כ שמחה ותענוג הנפש ע"ז מתעורר בנפשו הרצוא כו', אמנם בכדי להיות התכללות הרצו"ש שבעצם הם הפכים זמ"ז, דלא מיבעי בהרצו"ש שבבחי' פנימיות הרי אינם מביאים זא"ז רק שהן באופן כזה שיהי' אחר הרצוא שוב ואחר השוב כו', אבל אין זה בהרצו"ש מצ"ע אדרבה מצ"ע המה מנגדים זל"ז כו', וגם בהאבה שבבחי' קירוב אינו בהכרח שיהי' השוב כי יכול להיות שחפץ בהגילוי דאלקות ולדבקה בו ית', ומ"מ אינו שלום • ע"ז להיות חפצו ורצונו בעסק התר"מ להדבק ע"ז כו', ועם שזהו בחי' קטנות (היינו שהאבה היא אז בבחי' קטנות כו'), מ"מ הרי אין הדבר מוכרח מצ"ע כו', ובכדי להיות התכללות הנ"ל זהו ע"י גילוי אור עליון שלמעלה משני ההפכים וע"ז נעשה ההתכללות כו', והמשכת האור העליון הוא ע"י התורה דגבי תורה כתי' או יחזיק במעווי יעשה שלום לי כו' כל העוסק בתורה משים שלום בפמשמ"ע ושלום בפמשמ"ט כו', וביאור הענין צ"ל תחלה ענין השלום, דהנה כתי' עושה שלום במרומיו וארז"ל מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואינן מכבין זא"ז, ולכא"ו אינו מובן איך נעשה • בין שני הפכים דמים ואש כו', אך הענין הוא דהנה יש ב' סיבות בענין ההתכללות, הא' הוא ע"י שכל כח כלול מכח ההפכי וע"ז מתחבר עם הכח ההפכי, ומה שכלול מכח ההפכי הוא כאשר מתחלק הכח לריבוי הפרטים שבו כו', דהנה כל כח כלול מכל הכחות גם כמו שהוא פשוט או יש בו מכל הכחות בהעלם כו', וזהו מצד התכללות כולם בהעצם שנושא את כולם כו', וכמו החומר הראשון שנושא הד' צורות שהן הד' היסודות ע"ז יש בכל יסוד גם מהיסוד ההפכי, רק שהוא

שלום : כ"ה בכתיי, ואוצ"ל : שלם.

נעשה : כ"ה בכתיי, ואוצ"ל : נעשה שלום.

בהעלם מאד שאינו ניכר כלל כו', וכאשר מתחלק לחלקים ומתגלים הפרטים שבו מתגלה גם הכח ההפכי שבו ועי"ז יכול להיות ההתחברות וההתכללות כו', דכמו שהוא בבחי' פשיטות הגם שיש בו בהעלם גם הכח ההפכי ה"ה בהעלם מאד שאינו ניכר כלל, ומה שהוא בהתגלות הוא רק כח א' פשוט כו' וכמו מים ואש הגם שיש מהאש במים הרי בהתגלות הוא רק יסוד א' פשוט והאש שבו הוא בהעלם לגמרי וכן ביסוד האש כו' וא"א שיתחברו ביחד כו', אבל כאשר הוציא אש ממים ומים מאש אז יתחברו יחד כו', ובד"כ זהו בחי' החלישות הנעשה בכל כח בהתגלות הכח ההפכי שבו כו', דכאשר הוא בפשיטותו ה"ה בתוקף מאד, ובהתחלקות הפרטים נחלש הכח עד שבאפשר להתחבר כו', ויובן יותר במדות דחוי"ג דכאשר הן בפשיטותן הרי החסד אינו סובל את הגבו' וגבו' אינו סובל את החסד כו', אך כאשר מתחלקים לפרטים נעשה חלישות כח החסד עד"מ שנותן מקום למדת הגבו', והיינו שלא יהי' החסד בבחי' התפשטות והתגלות ביותר כו' שזהו בחי' הגבו' שבחסד כו', וכמו"כ מדת הגבו' כשמתחלק לפרטים נעשה בה חלישות הכח שנותן מקום למדת החסד והוא שלא יהי' בבחי' העדר השפעה לגמרי כו' שזהו בחי' החסד הכלול בגבו' כו', ואז יכול להיות התכללות והתחברות דהב' מדות דחוי"ג ביחד כו' וכמ"ש במ"א באריכות (ועמ"ש מזה בד"ה אנכי ה' אלקיך, אעת"ר), ומסיבת התכללות הזאת שבכ"א נמצא היפוכו כו' יהי' ריבוי ההתחלקות בריבוי פרטים מאד במויגות והרכבות שונות כו' (וכמו כל מה שנתהווה בעולמות הכל הוא מהרכבת הד' יסודות בשינוי המזיגה והרכבה שנעשו בזה ריבוי פרטים מאד כו'), והדוגמא מזה למעלה בהתכללות המדות שנעשה ע"י ש' מ"ה דתיקון שפועל הביטול והחלישות בהמדות להיות חסד כלול מגבו' וכן גבו' מחסד ועי"ז יהי' ההתכללות ביניהם כו', שמריבוי התכללות הזאת נעשה ריבוי ההתחלקות באופני המזיגה וההרכבה בהמדות עד שמששה מדות נעשה ת"ר אלף כו' כנודע, וכ"ה ההתכללות נעשה ע"י התורה דאורייתא מחכ' נפקת בחי' ש' מ"ה דתיקון וחכ' דתורה באה במדות כשר פסול טמא טהור כו' שהן ששה מדות דו"א כו', ומתחלקים לריבוי פרטים מאד שהן ריבוי ההלכות פרטיות כו', וזהו ת"ח מרבים שלום בעולם ריבוי השלום וההתחברות הנעשה ע"י התורה כו'. אמנם סיבה הב' בבחי' השלום וההתכללות הוא שלא מצד שכ"א כלול מהיפוכו, כי מטעם זה הרי כאשר כל כח הוא בבחי' פשיטות ועצמות בלתי מורכב מהכח ההפכי וכמו עצם האש ועצם המים א"א להם שיתחברו כו', אבל יש בחי' השלום העליון יותר מזה אשר עושה ההתכללות גם בין ב' ההפכים הפשוטים והעצמיים כו' וז"ש המשל ופחד עמו עושה שלום כו' מיכאל שר של מים כו' דהיינו גם כמו שהן בפשיטותן יתחברו ויתכללו כו', ואיך אפשר לכאור' שיתכללו ב' הפכים בעצם אם לא שמתבטלים מכל עיקר מציאותן ומהותן עד שאינם נחשבים במציאות אש ומים כלל ע"כ יתכללו יחד כו', והוא מפני שמאיר עליהם אור עליון מבחי' מל' דאצ"י שגבוה מאד נעלה מכל עיקר מקור התהוותם שמתבטלים עי"ז מכל עיקר מציאותם ויתכללו יחד כו', וכמו עד"מ בב' שרים שהן הפכים ומנגדים זל"ז בתכלית וכאור"א הוא יש גדול בפ"ע, וכאשר יבואו לפני המלך שמובדל ומרומם

בערך נבדל לגמרי יתבטלו מכל מציאותם לגמרי ויתאחדו לגמרי כאלו הם דבר א' ממש לא רק בדרך פשרה ותיווך שמשותפים זע"ז כ"א כאלו הם בדעה א' ממש כו', וכמו שני דיינים שחולקים באיזה ענין זה מוכה וזה כו' ובשניהם הוא מצד הדעת וההכרה שלהם בהענין זה מכיר בדעתו שהענין כך וכך ובוזה ההכרה בהענין להיפך לגמרי כו' דממילא א"א שיתאחדו כלל מאחר שבכאורא הוא בבחי' דעת והכרה בהענין לא בבחי' שכלי לבד כו', ורק יתאחדו ע"י דעת המכריע שמכריע ביניהם כו', וידוע דדעת המכריע היא דעת שלישי איך שמכריע אם שההכרעה היא שלא כשניהם או כדעת א' מהם, מ"מ ה"ה דעת שלישי שלזה שניהם מסכימים והיינו שאינו רק בדרך התגברות לבד שמתגבר על הדעת ההפכי כ"א ששניהם מסכימים ומתאחדים ממש בדעת המכריע כו', ולכאור' מאחר שזהו אצלם בבחי' הכרה והמה הפכים זה מזה איך יסכימו היפך ההכרה כו', אך הענין לפי שדעת המכריע וההכרה שלו בהענין הוא באופן מובדל לגמרי מהם (דער מכריע נעמט דעם ענין גאר אַנדערס כו'), והוא שהכרתו בהענין הוא כמו שהוא למעלה מהדעת דתכלית הידיעה הוא במה שלא נודע כו', דלגבי הכרה זו מתבטלים לגמרי ומתאחדים בדעת א' ממש כו' וכמ"ש במ"א, וכך יובן בענין התכללות ב' הפכים שנעשה ע"י גילוי אור עליון דכאשר מאיר עליהם אור עליון שהוא מובדל בערך לגמרי נעשה ההתכללות באופן שגם כמו שהן בפשיטותן ממש מפני שמתבטלים מכל עיקר מציאותם לגמרי ויתאחדו ויתכללו ויהיו כדבר א' ממש כו' דבהתכללות זאת אינו שייך כלל ריבוי פרטים דהכל הוא בבחי' אחדות ממש כו', וזהו עיקר ההתכללות דתורה להיות בבחי' התאחדות ממש וכמו במ"ת דכתי' ויחן ישראל נגד ההר כולם כאיש א' ממש אע"פ שהיו ס"ר ודיעותיהם שונות כו' הרי נתאחדו כאיש א' ממש (וכמו * בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל בבחי' יחוד ממש ע"י בחי' גילוי העצמות שמאיר ברי"ה שע"יז נעשה אסיפת וקיבוץ ההפכים דמוחין ומדוחין שהן בבחי' אחדות ממש כו' וכן הי' במ"ת כו' והיינו ע"י גילוי אור דעצמות א"ס שהאיר במ"ת כו'. ומכל הנ"ל יובן בענין ההתכללות דרצו"ש שנת"ל שהוא ב' אופנים, הא' שהרצוא מביא לידי שוב שזהו מפני שהשוב נמצא בהרצוא וכן בהשוב כו', והב' שאינם מביאים זה את זה כי אם שהרצוא והשוב הן באופן כזה שגם כשהרצוא הוא בתוקף יהיה אחריו שוב כו', שזהו כמו ב' מיני התכללות הנ"ל דהתכללות הא' הוא ע"י החלישות שכ"א כלול מהיפוכו כו', וכמו"כ הוא ברצו"ש שכולים זמ"ז ומביאים זא"ז כו', אך ההתכללות הב' הוא שגם כמו שההפכים הם בפשיטותן יתכללו ויהיו לאחדים ע"י שמתבטלים בעצם מהותם מחמת גילוי האור העליון כו', כמו"כ ברצו"ש גם בתוקף הרצוא שהשוב הוא ענין הפכי לגמרי מהרצוא ומ"מ יהי' בבחי' שוב כו' זהו מצד שהרצוא הוא בבחי' ביטול והנחת עצמותו (דכ"ה באמת בתוקף הרצוא בכדי שלא יהי' בבחי' כליון לגמרי כ"א להיות בבחי' שוב צ"ל ביטול עצום להניח א"ע לגמרי שלא

(וכמו : בכת"י חסר סיום החצעי"ג, ואוצ"ל לאחרי תיבות, שהאיר במ"ת כו' *).

להתפשט ברצונו ולחזור ולשוב כו' וכמ"ש במ"א) שגם בתוקף הרצוא יהי בבחי' שוב כו' שזהו מצד הביטול לעצמות א"ס שמושרש שם הכוונה בבחי' השוב דוקא כו' וכמו רע"ק שנכנס בשלום ויצא בשלום שזהו מצד עוצם הביטול והנחת עצמותו לאמיתית הכוונה העליונה כו' וכמ"ש במ"א, וכן בהשוב יהי בבחי' ביטול שיהי מ"מ שמחה ועונג ויהי אחריו רצוא ואח"כ שוב כו', וזהו בחי' ההתכללות שמצד גילוי אור עליון שגם כמו ההפכים הן בתוקפן ובפשיטותן יתאחדו ויתכללו יחד כו'. וז"ע וכל נתיבותי שלום דהיינו שע"י התורה נמשך מבחי' עצמות א"ס לעשות שלום והתחברות גם באופן בחי' התכללות הב' הנ"ל. דהנה כתי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן שהנהר משקה כל עצי הגן דבכלל זה ג"כ עה"ח וכמ"ש ועץ החיים בתוך הגן כו', ונודע דעה"ח הוא תורה כמ"ש עץ חיים היא כו', וזהו וחי לעולם כמ"ש וחי עולם נטע בתוכינו, ואפ"ל דכל עץ הגן הן מצות ועה"ח תורה כו', ולכן ואכל וחי לעולם דעבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה כמשארז"ל בסוטה, והנה גבי עה"ח כתי' ועל יובל ישלח שרשיו א"כ בחי' יובל למעלה מעה"ח ע"ד היש בה עץ אם אין דאי' בזהר דבחי' אין למעלה מבחי' עץ כו', דיובל הוא בחי' בינה דהתגלות עתיק הוא בבינה וע"כ הוא למעלה מעה"ח בחי' ז"א שנק' אילנא דחיי כנודע, ויובל היינו ונהר יוצא מעדן וכדאי' בגמ' בכורות דנ"ה מה שמו יובל שמו וכ"ה בזהר, אי"כ נהר יובל ממשך מבחי' אין שלמעלה מהעץ דהיינו בחי' ע"ק המאיר בבנינה לעץ החיים כו', וע"ז כתי' הנני נוטה אלי' כנהר שלום, דהנה אי' במד"ר פ' תולדות ר"פ ס"ו ע"פ שובי שובי השולמית אומה שאני עתיד ליתן בה שלום הה"ד ונתתי שלום בארץ, אומה שאני עתיד לנטות אלי' שלום כמד"א הנני נוטה אלי' שלום, וצ"ל מהו ההפרש בין ונתתי שלום בארץ ובין הנני נוטה אלי' שלום, אך הענין הוא עפמ"ש בלק"ת ד"ה כי ההרים ימושו בענין וברית שלומי לא תמוט דהיינו ברית עליון המקשר מה שלמעלה מסדר השתל' לבוא בגילוי בסדר השתל' ולא בחי' כי כל בשמים ובארץ המקשר מה שבסדר השתל' לבד כו', ובהבי' שם שההתקשרות שבסדר השתל' זהו ע"י יסוד ז"א כו', וע"ז ארז"ל עמוד א' יש בעולם וצדיק שמו כו' דעמוד זה הוא מה ששייך להעולם דהיינו הגילוי דסדר השתל' כו', והוא המשכת הרצון מעולם ועד עולם כו', אבל וברית שלומי זהו ההמשכה מיסוד דעתיק והו"ע צדיק כתמר יפרח כארו כו', וז"ע הנני נוטה אלי' כנהר שלום כי הנהר ענינו שיוצא תמיד וכמ"ש ונהר יוצא מעדן כו', יוצא ל' תמידות כו', והוא להיותו בחי' יובל בחי' שעה"נ דבינה המחבר חו"ב שהן תרין ריעין דלא מתפרשין כו', משא"כ בבחי' יסוד ז"א שעז"נ ונתתי שלום בארץ שאינו בתמידות כי נק' דודים כו', אבל אומרו הנני נוטה אלי' כנהר שלום זהו שזו"נ יהיו כמו או"א וכמ"ש ביום ההוא יהי ב"פ י"ה כו' וכמ"ש אהל בל יצען כו' וכמ"ש בלק"ת סד"ה שובה ישראל עד דרוה"ב, וזהו ג"כ ענין ונהר יוצא כו' להשקות את הגן המשכת בחי' התגלות עתיק שבבינה בעה"ח בחי' ז"א להיות זר"נ כמו או"א שז"ע הנני נוטה אלי' כנהר שלום כו', ועז"נ בתורה וכל נתיבותי שלום היינו בחי' שלום והתחברות

דעצמות א"ס שלמעלה מהשתל' דהיינו גילוי בחי' • להיות מאיר בגילוי בסדר השתל' כו', והגם שנתל' דמ"ש דרכי' דרכי נועם ה"ז ג"כ המשכת עצמות ש' מ"ה שהן ע"ס הגנוזות כו' דהיינו הע"ס כמו שהן בבחי' פנימיות כו', הענין הוא דהנה בבחי' הפנימיות דע"ס הגם שהכל הוא מהות א' והוא בחי' עצמות אוא"ס כו', מ"מ יש בזה הפרש באיזה מדרי' היא אם בבחי' ז"א או בחי' עתיק שבבינה או בחי' עתיק ממש כו' וכמשי"ת, וזהו דמ"ש דרכי' דרכי נועם שהוא ג"כ בחי' נועם ה' בחי' עתיק כמשנתל', מ"מ זהו כמו שהוא בבחי' עה"ח דז"א כו', ומ"ש וכל נתיבותי' שלום זהו בחי' התגלות עתיק שבבינה שזהו מדרי' מבחי' גבוה יותר כו'. וזהו ג"כ ענין קול שופר שהי' במ"ה, דהנה שופר נק' יובל כמ"ש במשך היובל כו', ויובל ויובל הוא ענין א' וכמ"ש יובל היא שנת החמשים בחי' שעה"נ דבינה כו', והר"ע התגלות עתיק שבבינה כו', ור"ע דקול השופר הוא בא מן המיצר מקום צר היינו בחי' עצמות אוא"ס ב"ה דלית מחת"ב כו', וענין קול השופר דמ"ת הוא בכדי לחבר ב' ההפכים דרצו"ש כו', דהנה בתורה יש ג"כ בחי' חו"ג שהן רצו"ש וכמ"ש מימינו אש דת למו כו', והחיבור וההתכללות בהם זהו ע"י גילוי אור העליון הנמשך ע"י התורה בחי' וכל נתיבותי' שלום כו' כנ"ל, וזה"ע קול השופר המשכת בחי' עצמות אוא"ס ב"ה להיות בחי' היחוד וההתכללות כו', וזהו שהשופר הי' מאילו של יצחק דכתי' ויעקוד אותו כו' ממעל לעצים בחי' עה"ח ועה"ד שהן זר"ג והוא העושה שלום והתכללות שניהם כו'. ועד"ז יובן ענין השופר דר"ה, כי הנה ונהר יוצא מעדן להשקות הגן הי' בר"ה ביום ברוא אדה"ר, ובכל ר"ה מסתלק בחי' זו וכמ"ש בזהר אמור דצ"ט סע"א כד ההוא שופר עילאה אסתלק ולא נהיר לבנין כו' דשופר עילאה הוא בחי' יובל בחי' ונהר יוצא כו', ובכל ר"ה נמשך האור על שנה א' רמו לדבר להשקות את הגן היינו ג"ן סדרים דאורייתא שהם נקראים בשנה א' כו', וצריכים להמשיך מחדש וזהו ע"י השופר כו', אך לפי שבמעשים אשר לא טובים גורמים ונהר יחרב ויבש כו', וצריכים להמשיך מלמעלה מהנהר כו', וכמו הנהר שנחרב שצריכים לחפור בעומק יותר כו', דהרי הנהר יוצא מעדן וצריכים להמשיך מבחי' עדן מקדם היינו מבחי' פנימיות הכתר ממש כו', וזהו מה שהמצוה בר"ה ויוהכ"פ הוא בכפופים דכל מה דכייף אינש דעתי' טפי מעלי כו', וע"ד תפלה לעני שלמעלה מתפלה למשה כו' וכמ"ש במ"א, שע"י שהשופר כפוף ממשך מלמעלה יותר מעצם השופר, והיינו דע"י הכפיפה שלמטה ממשיכים כבי' בחי' הכפיפה למעלה הוא בחי' הצמצום להיות המשכת בחי' ונהר יוצא כו', וי"ל ג"כ שזהו בחי' כפיפת העצמות כבי' המשכת בחי' עדן מקדם כו'. ועי"פ הנ"ל יובן כללות הענין דיו"ט של ר"ה כשחל בשבת אין תוקעין, דהנה לפי הנ"ל כללות ענין השופר הוא להמשיך בחי' ונהר יוצא מעדן וגם בחי' עדן מקדם כו', והנה גבי שבת כתי' וקראת לשבת ענג, ר"ת עדן נהר גן שהם מאירים בג' סעודות דשבת סעודתא דליל שבת בחי' גן באתי לגני אחותי

כלה כו', בשחרית מאיר בחי' ונהר יוצא כו', דהנה נהר בכ"מ הוא בחי' יסוד והוא בחי' יוסף כו' בן פורת יוסף בחי' נהר פרת הוא הנהר דמעיקרא כו', והו"ע מוסף דשבת כו', ובמנחה דשבת בחי' רעדכ"ר גילוי בחי' עדן מקדם כו', וזהו דג' סעודות דשבת הן ג"פ היום ובסעודה שלישית נא' היום לא והו"ע באתרי' לאו אורחא למיכל כו', דאכלו ריעים הן או"א והוא בחי' התענוג כמו שבא בחו"ב והו"ע התגלות עתיק שבבינה, דעם היות שזהו בבחי' פנימיות כנ"ל דהיינו בחי' תענוג העצמי, מ"מ הרי ידוע שיש ב' מדרי' בבחי' תענוג העצמי, הא' כמו שבא במורגש עכ"פ, והב' שאינו בא במורגש כלל כו', והן ב' עליות דלעתיד, דהעלי' הב' הוא מה שעוה"ב אין בו אכו"ש כו' עונג העצמי הבלתי מורגש כו' וכמ"ש במ"א, וזהו בחי' שבתא דיומא סעודה שני' דשבת הוא בחי' העונג העצמי כמו שבא במורגש בחו"ב, אבל סעודה שלישית במנחה דשבת הוא גילוי בחי' פנימיות הכתר ממש בחי' העונג העצמי הבלתי מורגש גם בחו"ב כו', וזהו ג"כ ענין מלכיות זכרונות שופרות, מלכיות וזכרונות בחי' גן ונהר שהן ב' סעודות דשבת ושופרות בחי' עדן ממש בסעודה שלישית דשבת כו' והו"ע זכור ושמור וכמו שזכור ושמור בדבור א' נאמרו כו', ונמצא דבשבת יש כל ההמשכות הנמשכים ע"י השופר כו', ולכן ביו"ט של ר"ה אין תוקעין שא"צ או תקיעת שופר לפי שהכל נמשך ע"י מצות שבת כו', וא"כ אין זה שמבטלין תקיעת שופר כ"א שאז א"צ תקיעת שופר, דלהיות ענין שופר הוא להמשיך בחי' ונהר יוצא בחי' התגלות עתיק שבבינה שיאיר בעה"ח ובחי' גן בכלל בחי' ז"א ומל' וגם המשכת בחי' עדן מקדם שיאיר בז"א ומל' כו' ובשבת הכל נמשך מעצמו לכן יו"ט של ר"ה שחל בשבת אין תוקעין כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש שבת שבתון הוא לכם ועניתם כו', דהנה ידוע דכל מה שמעוררים וממשיכים ברה"ה עיקר ההמשכה הוא ביוה"כ"פ, וזהו שארז"ל הסליחה מופקדת אצלך מרה"ה עד יוה"כ"פ דאז הוא סליחת עוונות לפי שאז נמשך ומאיר גילוי בחי' פנימיות הכתר וכמ"ש אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך כו', וזהו כי בענן אראה דענן הקטרת הו"ע התשובה ובה אראה בעצמותו גילוי בחי' עצמות א"ס כו', וזהו שיוה"כ נק' שבת שבתון שבתו של שבת כו' דשבת בכלל הוא בבחי' החכ' כנודע והוא בחי' תענוג העצמי כמו שבא בחכ' כו', אמנם שבתו של שבת הוא בחי' תענוג עצמי ממש שאינו בא בחו"ב בחי' פנימיות הכתר ממש כו', וכמו"כ בשבת המשכה זו היא במנחה דשבת דע"כ בסעודה שלישית נא' היום לא בחי' עונג הבלתי מורגש כו' כנ"ל, והו"ע עולת שבת בשבתו כו' כמ"ש במ"א, ולכן יוה"כ שהוא גילוי בחי' פנימיות הכתר נק' שבת שבתון כו', וזהו ג"כ מה שביוה"כ צ"ל ועניתם את נפשתיכם דלהיות שביוה"כ הוא בחי' העונג העצמי ממש ע"כ א"צ להיות אכו"ש שזהו ירידה ח"ו כו', והיינו בדוגמת העלי' הב' דלעתיד שאין בו אכו"ש כו', והגם דשבת מצוה לענגו כו', זהו בבחי' חו"ב דאכלו ריעים כתי', אבל באתרי' לאו אורחא למיכל דלכן בשבת ג"כ בבחי' שבתו של שבת דהיינו במנחה דשבת נא' היום לא כו', וכמו"כ ביוה"כ אינו שייך אכו"ש כו', וא"כ מובן שייכות

הענינים זל"ו ואיך שתלויים זב"ו דבבחי' שבת שבתון דוקא צ"ל ועניתם כו', וזהו שבת שבתון הוא לכם דיוה"כ הוא בחי' שבת שבתון דוקא גילוי בחי' פנימיות הכתר ממש כו', וע"כ ועניתם את נפשותיכם דבאתרי' לאו אורחי' למיכל שזהו גילוי בחי' תענוג העצמי הכלתי מורגש כו'.

בס"ד, ליל ב' דסוכות

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים כו', וצ"ל מפני מה נבחרו מינים אלו דוקא מהו היתרון בהם על כל מין הצומח שאלו נבחרו דוקא למצוה, גם צ"ל מה שנטילת לולב צ"ל בסוכה דוקא דמה שייכות מצות לולב לסוכה, גם מהר"ע נענוע הלולב ומה שהנענועים צ"ל דוקא בנטילת לולב וכשמקיפים בהלולב את התיבה א"צ לנענע כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל הטעם דיר"ט של ר"ה כשחל בשבת אין תוקעין בשופר לפי שכללות ענין השופר הוא להמשיך בחי' ונהר יוצא היינו בחי' התגלות עתיק שבבינה לגן בחי' ז"א ומל', וגם להמשיך בחי' עדן מקדם בחי' עתיק ממש שזהו מה שמצוה בכפופים דזה שהשופר כפוף ממשיך מלמעלה מעצם השופר כו', ובשבת כ"ז נמשך ממילא שז"ע וקראת לשבת ענג ר"ת עדן נהר גן שנמשך בג' סעודות דשבת וע"כ א"צ אז תקיעת שופר כו'.

ולהבין ביאור הדברים הנ"ל, וגם להבין מה שפסוקי שופרות צ"ל גם כשחל בשבת דעם היות דתקיעת שופר א"צ בשבת מי"מ פסוקי שופרות שבתורה צריכים לומר בשבת ג"כ, ילה"ק תחלה מ"ש נעשה אדם בצלמנו כדמותינו כו' שהאדם כלול מבחי' צלם ודמות, וידוע ההפרש ביניהם דצלם הוא בחי' צורה עצמיות ודמות הוא בחי' צורה מצורה כו', וענין צורה עצמיות הוא שהצורה היא בעצם הדבר ומהותו, והנה כל צורה היא בחי' גילוי וכנודע בענין חומר וצורה דחומר הוא העצמי והפשיטות של הדבר, והצורה היא התגלות הדבר כו', וכמו חומר הראשון הנושא את הד' צורות ה"ה חומר פשוט שאין בו שום ציור עדיין והוא בחי' הפשיטות והעצמיות כו', והצורה היא התגלות היסודות הפשוטים כו', וז"ע בריאה ויצ' דבריאה הוא התהוות החומר הראשון הפשוט ויצ' הוא ההתגלות כו', ולכן נק' בריאה חשך ויצ' נק' אור וכמ"ש יוצר אור ובורא חשך כו', נמצא דחומר הוא העצם הפשוט שהוא נעלם וצורה הוא הגילוי כו', אמנם ענין צורה עצמיות הוא שהתגלות הוא בעצם הדבר ואינו דבר נוסף על העצם וכמו אותיות החקוקים על החותם הרי האותיות הן בגוף החותם, דעם היות שהאותיות הן גילוי הדבר ולא עצם מהותו ממש, מי"מ הרי ההתגלות הוא מן העצם שהרי אין כאן דבר נוסף כו', ואין זה כמו

אותיות הכתיבה שהן ג"כ גילוי הדבר כו' שהגילוי הוא ע"י שמסתיר על העצם וא"כ אין הגילוי מן העצם וכמו אותיות הכתובים בדיו על הקלף שהדיו מסתיר על הקלף ועי"ז הוא הגילוי כו' (שהגילוי הוא מהקלף ע"י הסתר הדיו כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה שחורה אני דרוה"ר), וא"כ הגילוי אינו מן העצם ממש מאחר שיש דבר המסתיר כו', וי"ל דבזה הגילוי גופא הוא כדבר נוסף על העצם להיות דהגילוי שע"י דבר המסתיר הרי אינו כמו העצם ממש (ואין הכוונת שהוא מהות אחר מן העצם כי גם בזה אינו מהות אחר, וכנודע דהמשל דאותיות הכתיבה הוא על הכלים דאצי' דהגילוי שבאצי' אינו בבחי' מהות אחר מאוא"ס המאציל שהרי הוא גילוי העלם רק שאינו אותו מהות האור ממש כו' וכמ"ש במ"א, והיינו שאינו כמו העצם כו', ובמ"א מבוי' שיש הפרש בין גילוי העצם שהוא כמו העצם ממש ובין גילוי מן העצם שהוא רק לפי אופן העצם כו', וכמו הגילוי דאצי' שהוא בבחי' א"ס להתפשטותו, מ"מ אין זה כמו בחי' הא"ס דגילוי אור הכתר כו', והמשל בזה י"ל כמו אור וזיו השמש שהוא כמו עצם השמש כו', וגילוי אור השכל מכח המשכיל שהוא רק לפי אופן העצם כו', וכמשנת"ל ד"ה א"ר אבהו כו') ומאחר שאינו כמו העצם ממש ה"ז כמו דבר הנוסף על העצם כו' (ועיקר הדבר הנוסף הוא הדבר המסתיר וממילא גם הגילוי הוא כדבר הנוסף כו'), אך באותיות החקיקה שאין דבר המסתיר ה"ה גילוי העצם שאין הגילוי דבר נוסף על העצם כו', וז"ע בצלמינו, וכנודע דרש הנשמה הוא מבחי' אותיות החקיקה וכמא' נשמה שנתת בי טהורה היא שהו"ע טה"ע דגליף גליפו בטה"ע בחי' אותיות החקיקה שזהו בחי' בצלמינו בחי' צורה עצמיות כו', וי"ל בעומק יותר ענין צורה עצמיות שזהו מה שהעצם מצטייר בזה כו', ואין זה כמו אותיות החקיקה הנ"ל שזהו רק גילוי העצם ולא העצם ממש, שהרי האותיות אינם צורת העצם של הדבר דהיינו המתכת או האבן טוב וכה"ג כ"א שזהו ציור בהעצם דהיינו גילוי ממנו, רק שהגילוי הוא מן העצם ולא כמו דבר נוסף על העצם כו', והיינו שהציור הוא בהעצם גופא (לא כמו אותיות הכתב שדבר אחר שהוא הדיו הוא העושה הציור בהקלף כו') אבל אינו העצם ממש כו' (ובזה שייך לומר שהעצם נושא את הצורה והיינו שהצורה אינה העצם רק גילוי העצם, והעצם נושא בתוכו את הצורה קודם שנתגלה והצורה היא התגלות הדבר כו', וכמו תחומר הראשון שנושא הד' צורות והצורה היא ההתגלות כו') וצורה עצמיות הוא שהצורה אינו רק גילוי כ"א הוא העצם ממש שמצטייר כו' (ואינו שייך לומר שהעצם נושא את הצורה, דהצורה והעצם הכל א' הוא כו'). דהנה בגשמיות ההפרש בין צלם ודמות הוא שהצלם הוא כמו עצם הדבר ממש כמו שהוא, והדמות הוא רק מראה הדבר שהוא לבד, ועד"מ כשעושין צלם איזה אדם חותכים מעץ או מאבן צלם איש ההוא בעובי גופו ובחיתוך אבריו וכן כשמציקים מאיזה מין מתכת ג"כ מציקים צלם גופו כמו שהוא בציור פרטי אבריו של אדם ההוא בארכם ובעוביים הכל כמו שהוא ממש, משא"כ כשמצירין דמות האדם לא נמצא שום דבר בעוביו כ"א שמצוייר בדיו שחור ע"ג לבן וה"ז נראה תמונת האדם, והגם שבתמונת האדם ג"כ ניכר כל פרטי אבריו הן בארכן והן ברחבן אמנם אינם רק תמונת דבר

ההיא, ולא כמו שהוא בחיתוך אבריו בדרך מדידה שהיקף אבר היד או הרגל ישתווה לעצם היד או הרגל רק שנראה מדתו ע"י הציור לבד ולא ממשי שלא נמצא כלל שום ממשות בהדמות, כ"א בצלם יש ממשות הדבר ההוא כו', וכן גוף האדם ממש נק' צלם, והוא שהחיקה והציור בגוף ועצם הדבר וממשו ה"ז צלם כו'. והדוגמא מזה למעלה דהנה ידוע דבצלמינו קאי על התורה וכמ"ש בתו"א ד"ה משה ידבר ובכ"ד, והוא לפי שאורייתא מחכ' נפקת דרש התורה היא מבחי' החכ', ובמ"ת כתי' חכמת אדם תאיר פניו כו', ונודע ההפרש בין מוחין למדות דהמדות הן בחי' גילוי הארה לבד ולכן כל ענין המדות הן אל הזולת כו' אבל המוחין הן מבחי' עצמות האדם ולכן הן לעצמו כו', וכן בכל פרצוף הג"ר שבו זהו בחי' עצמותו, ומה ששייך להמדרי' שלמטה הוא הז"ת כו', וא"כ התורה שהיא בחי' ח"ע דאצי' ה"ז בחי' עצמות אצי' כו', להיות דעיקר עצמות האצי' הן המוחין כו', הגם דבכללות גם בחי' המדות דאצי' הן גופי של אצי' ורק בחי' המל' היא שרש ומקור בי"ע שבאצי', אבל בחי' ז"א (והעיקר עד הוד דאצי') הוא גוף האצי' כו', מ"מ בפרטיות עצמות האצי' הן המוחין כו', וע"כ התורה שהיא ח"ע היא עצמות האצי' כו', וגילוי והמשכת התורה ה"ז התגלות בחי' העצמיות דאצי' כו', וזהו ההתחדשות דיהוד העליון דמ"ת על ברה"ע שהרי בריאת והתהוות העולמות הוא ג"כ מהארת אצי' שזהו בחי' הכח האלקי המתווה דאצי' הוא אלקות כו', רק שזהו הארת אצי' לבד כו', דמעצמיות האור דאצי' א"א שיתווו מציאות הנבראים כ"א רק מהארה חיצונית לבד כו', והיא ההארה הבאה ע"י הפרסא שבין אצי' לבי"ע שאין זה מהות אור האצי' כו', ובאצי' גופא אין זה מבחי' עצמות האצי' כ"א מה ששייך אל העולמות כו' (ובד"פ הוא בחי' המל' כו'), דאור זה הוא שמתעלם ומסתתר בהפרסא ונעשה מקור לעולמות כו', אבל במ"ת נמשך מבחי' עצמות האצי' שז"ע חכמת אדם תאיר פניו כו', וז"ש וארא אל אברהם כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם כו' לכן אמור לבני' אני הוי' כו', ולכא"ו הלא גם התהוות העולמות הוי' מש' הוי' וכמ"ש ביום עשות הוי' אלקי' כו', אך זהו רק הארת ש' הוי' שנמשך ע"י שם אלקי' כו', אבל במ"ת נמשך עצמות ש' הוי', וזהו מה שפרש"י לא ניכרתי להם במדת אמיתית שלי כו' והיינו דבחי' אמיתיות והעצמות דש' הוי' נתגלה במ"ת כו', אמנם ידוע דזה שהתורה היא מחכ' נפקת היינו בחי' חכ' הקדומה וכמ"ש כאשר יאמר משל הקדמוני כו', והיא בחי' החכ' שבעצמות א"ס והוא מה שבידיעת עצמו יודע את התורה שעז"נ לא ידע אנוש ערכה רק אלקים הבין דרכה כו', כי חכ' זו היא נעלמה בעצמותו ית' ואינה בבחי' חכ' וידיעה גלו' כלל דעש"ז נק' ידיעת עצמו כו' וכמ"ש במ"א דענין ידיעת עצמו הוא ידיעת העצם ממש כמו שהוא למעלה עדין מבחי' אור וגילוי כו', ומ"מ ה"ז בבחי' ידיעה עכ"פ רק שזהו מה שיודע את העצם כמו שהוא כו', וידוע המשל בזה כמו ידיעת החכם בעצם כח חכמתו שגם קודם שראה ועיין בהענין ה"ה יודע שיבוא על הענין וישכיל בו מצד ידיעת עצם כח חכמתו שביכולתו לבוא על כל דבר חכ' ושכל כו', שזהו ידיעת הכח העצמי קודם שבא לידי איזה גילוי כו', וזהו שנק' התורה בצלמינו לפי ששרשה מבחי'

עצמות החכ' הנעלמה דעם היותה בחי' ידיעה וחכ' אינה בבחי' גילוי כלל כ"א בחי' ידיעת העצם שזהו בחי' צורה עצמיות שלמעלה מבחי' גילוי כו'. והנה באמת שרש התורה למעלה גם מבחי' חכ' הקדומה והיינו מבחי' עצמות א"ס ב"ה וכמ"ש ואהי' אצלו שעשועים בחי' שעשועי המלך בעצמותו כו', שהתענוג הוא למעלה מן החכ' וכמו עד"מ התענוג שבנפש ה"ז מכלל עצמות הנפש כו', והוא בחי' התענוג העצמי דעצמות א"ס כו', ומה שנק' בצלמינו שהוא בחי' צורה עכ"פ, י"ל דהנה מבו' במ"א (בד"ה יו"ט של ר"ה רס"ו) דבתענוג הפשוט העצמי יש ב' מדרי' תענוג הפשוט שבא במורגש ומה שלא בא במורגש כלל, ונת' שם דבחי' התענוג העצמי זהו בחי' ההעלם העצמי דא"ס כו', ויש בזה ב' מדרי' הא' כמו שהוא בהעלם עצמותו ממש, והב' כמו שבא בבחי' העלם העצמי דחכ' דהיינו בחי' חכ' הקדומה שבעצמותו כו', והגם שהכל הוא בחי' התענוג העצמי מ"מ יש בזה חילוק כמו שהוא כלול בעצמותו וכמו שבא בבחי' העלם העצמי דחכ'. והענין הוא דהנה גם במדריגות שהן בחי' עצמיות דבכ"מ שהן ה"ז בחי' עצמות מ"מ יש בזה חילוק ממדרי' למדרי' עם שהכל הוא העצם ממש כו', וביאור הענין בקצרה הוא כמו בחי' עתיק שהוא העתקת העצמות כבי' דמשום זה גם כו' שהוא בבחי' כתר דאצי' ה"ז בבחי' העתקה והבדלה לגמרי מהנאצלים כו', ומ"מ ה"ז בבחי' ממוצע בין המאציל והנאצלים כו', דבחי' עצמות המאציל אינו בערך ובגדר הנאצלים כלל, ובחי' כתר שכלול מב' המדרי' דעתיק ואריך ה"ה ממוצע כו', וכמו"כ הוא במה שפנימיות אבא הוא פנימיות עתיק, דעם היות שזהו בחי' פנימיות עתיק ממש שלמעלה ממדרי' החכ' כו' דזהו שאו' ע"ו ולא ידעתי הטעם דהיינו שהוא בבחי' לא ידעתי כמו לא ידע ולא אתיידע כו', ומ"מ אינו דומה בחי' הפנימיות דעתיק כמו שהוא בעתיק ממש וכמו שבא בבחי' החכ', דבעתיק הוא בבחי' לא ידע ממש וא"א להגיע לזה כלל כו' (וכמ"ש * במ"א בענין חכ' דעתיק שנק' שכל מופלא היינו שמופלא מבחי' חכ' דאצי' כמו הפלאת מהות הרוחני משכל אנושי כו', וגבי משיח כתי' הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד שיהי' גילוי בחי' פנימיות עתיק שז"ע נשמות החדשות שיהיו לעתיד כו', וכמ"ש בלק"ת בסופו בהבי' דכי כאשר השמים החדשים, וכמו שבא בבחי' החכ' יכולים מ"מ להגיע לזה כו', והגם דאי' בפע"ח שער הק"ש פט"ו דכל ההמשכות דעכשיו הן רק מחיצוניות עתיק, אבל בחי' פנימיות אבא שהוא פנימיות עתיק יומשך לעתיד, י"ל דלעתיד יהי' זה בבחי' המשכה ממש בבחי' אור וכלי ועכשיו ההמשכה בבחי' שלילה וכמו ע"י מל"ת דשמי עם י"ה שס"ה היינו בחי' פנימיות החכ' ופנימיות הבינה שהן פנימיות עתיק כו', דהמשכה זו הוא שנמשך בדרך ממילא לא שממשיכים זה כו', וכמ"ש במ"א ההפרש בין מ"ע ומל"ת כו', אבל מ"מ מגיעים לזה ע"י השלילה דל"ת כו', הרי הגם שזהו בחי' פנימיות עתיק ממש מ"מ אינו דומה כמו שהוא בבחי' עתיק וכמו שבא

בבחי' חכ' כו', ודוגמא לזה הוא כמו בבחי' הדעת שהוא בבחי' פנימיות הכתר וכמ"ש בע"ח דכשהכתר נמנה אין הדעת נמנה וכשאין הכתר * או הדעת נמנה, וידוע דמה שאין הכתר נמנה הוא בבחי' פנימיות הכתר כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג ואז הדעת נמנה. הרי שהדעת הוא כמו פנימיות הכתר כו', ומ"מ פנימיות הכתר אינו נמנה במנין הספי' הדעת נמנה כו' (וכללות המנין דספי' הוא או במדרי' עליונה הרבה יותר דהיינו בבחי' פנימיות כו' וכמ"ש במ"א), וכמו"כ הוא בבחי' פנימיות אבא שהוא כמו פנימיות עתיק ומ"מ כאשר בא בבחי' החכ' יכולים להגיע לזה כו'. וכן יובן גם בבחי' עצמות א"ס דהיינו בבחי' התענוג העצמי הפשוט שיש בזה הפרש כמו שהוא בבחי' העלם העצמי ממש וכמו שבא בבחי' ההעלם העצמי דחכ' דהיינו חכ' הקדומה כו', דהנה ידוע שהתורה היא ממוצע בין א"ס לנש"י דתלת קשרין מתקשראין דא בדא ישראל ואורייתא וקוב"ה כו', והיינו לפי שבתורה יש בה מבחי' עצמות א"ס עי"ז היא ממוצע כו', וכמ"ש עוטה אור כשלמה שיש בתורה ב' מדרי' אור ושלמה דשלמה הוא בבחי' חיצוניות התורה והיינו בבחי' חכמת התורה שבאה בהתלבשות בהלכות גשמיים כו', ובחי' אור הוא בבחי' פנימיות התורה דהיינו בבחי' עצמות אוא"ס שבחכ' דתורה כו', ועי"ז התורה היא ממוצע לקשר נש"י בעצמות אוא"ס ב"ה כו', וכמו"כ הוא בשרש הראשון דהתורה כמו שהיא בבחי' חכ' הקדומה ה"ה בבחי' ממוצע לקשר נש"י בבחי' עצמות ממש כו' (ובמ"א מבו' דהתורה הקדומה היא ממוצע להיות הגילויים השייכים לעולמות והיינו בין הרצון המוחלט בעצמותו ובין בבחי' הרצון הכללי לעולמות, וז"ש בי מלכים ימלוכו דלהיות מבחי' התנשאות עצמות שהוא בבחי' כח ההבדלה וההתנשאות המורשת בעצמותו כו' בבחי' התעוררות רצון כבי' בהתנשאות על עם שהר"ע הרצון דאנא אמלוך כו' זהו ע"י אמצעית התורה והר"ע במי נמלך כו', אמנם בראשית בשביל ישראל ובשביל התורה כו' הרי עיקר ענין הממוצע הוא בשביל נש"י כו', וידוע שהפרש בין הממוצעים שבעולמות להממוצע דתורה שבשביל נש"י דבעולמות הממוצע מפסיק ביניהם ובתורה ונש"י אין הממוצע מפסיק כלל כו' וכמ"ש במ"א), והיינו שע"י התענוג העצמי שבא בבחי' החכ' הקדומה דתורה עי"ז היא ממוצע לקשר נש"י בבחי' העלם העצמי כו', הרי הגם שזהו בבחי' התענוג העצמי ממש שהוא בבחי' החכ' הקדומה מ"מ עי"ז נעשה בבחי' ממוצע כו', והתענוג הזה בא בבחי' מורגש והר"ע טעמי תורה שיתגלו לעתיד כו', וכמו שהוא בבחי' העלם העצמי הוא בלתי מורגש כלל גם לא בבחי' טעמי תורה כו', וזהו ג"כ מה שהתורה נק' בצלמינו דהיינו גם בבחי' עצמות א"ס שלמעלה מחכ' הקדומה והוא בבחי' התענוג העצמי בבחי' שעשועי המלך בעצמותו כו', רק שזהו כמו שבא בבחי' החכ' שזהו למעלה מבחי' החכ' עצמה ומ"מ להיותו בא בבחי' החכ' שייך לומר עי"ז בצלמינו כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש ולקחתם לכם כו', דהנה ידוע ונת' ג"כ לעיל דכל מה שמעוררי' וממשיכים בר"ה עיקר ההמשכה היא ביוהכ"פ כו', והיינו ההמשכה למעלה, אמנם הגילוי למטה הוא בסוכות וכמ"ש בכסה ליום חגיגו דבר"ה ויוה"כ הוא בכסה עדיין והגילוי הוא בחגה"ס, והו"ע סכך הסוכה שזהו בחי' המקיף דכי בענן אראה דיוה"כ כו', וע"י הד' מינים שבלולב נמשך בבחי' פנימיות כו', וזהו הטעם שצ"ל נטילת לולב בסוכה דוקא דסכך הסוכה הוא ההמשכה בבחי' מקיף ונטילת הלולב הוא להמשיך בחי' המקיף שיאיר בפנימיות כו', ולהיות דההמשכה היא מבחי' עצמות א"ס בחי' שעשועים העצמיים כו', לכן נבחרו הד' מינים אלו שהן מחולקים מכל המינים בבחי' האחדות שבהם, דפרי עץ הדר הוא אתרוג הדר באילנו משנה לשנה שמקבל שינויי העתים דד' תקופות השנה כו', ולולב כפת תמרים כפת כתי' שעליו כפותים כו', והדס תלתא בחד קינא כו' וערבי נחל שגדלים באחווינא כו', ומצד בחי' האחדות שבהם ה"ה דוקא כלים לגילוי בחי' עצמות א"ס ב"ה, ולהיות שהגילוי הוא בפנימיות ע"כ צריכים לנענע את הלולב, דהנה נודע דכל גילוי בבחי' פנימיות צ"ל ע"י רצו"ש דוקא ולמעלה הוא מטי ולא מטי כו' וכמ"ש במ"א, וז"ע הנענועים שהו"ע רצו"ש כו', ובעה"מ אי' דשעשועים הוא בחי' רצו"ש וזהו ב"פ ש"ע דהיינו ב' תנועות והטיות שהן רצו"ש ומבו' במ"א שכן הוא גם בבחי' שעשועים העצמיים כו', וצ"ל שזהו בבחי' התגלות השעשועים שע"י מטול"מ כו', וזהו טעם הנענועים שהו"ע רצו"ש להיות הגילוי בבחי' פנימיות כו', וכז"ל הוא בנטילת הלולב, אבל כשמקיפים את התיבה א"צ לנענע להיות שזהו בבחי' מקיף לבד כו', וזהו ולקחתם לכם כו' שההמשכה תהי' בפנימיות והוא ע"י הד"מ אלו דוקא להיותם בבחי' אחדות ה"ה כלים לעצמות א"ס ב"ה, והנטילה צ"ל בסוכה שהוא המשכת המקיף בפנימי כו' וצריכים לנענע בהם שהוא רצו"ש שע"י יהי' הגילוי בבחי' פנימיות כו'.

בס"ד, שמע"צ, תער"ב

ביום השמע"צ תהי' לכם, וצ"ל מפני מה בשביעי ש"פ כתי' עצרת לה' אלקיך ובחג"ש כתי' ועשית כו' לה' אלקיך וכאן כתי' עצרת תהי' לכם ולא נא' לה' אלקיך כו', גם צ"ל מה שנקבע שמחת תורה בשמע"צ, ולכאז' הי' צ"ל שמח"ת בחג"ש זמן מתן תורתנו ומפני מה נקבע בשמע"צ דוקא, ולהבין זה ילה"ק משנת"ל שהתורה נק' בצלמנו, דצלם הוא בחי' צורה עצמיות והוא שהעצם מצטייר בזה כו' ואורייתא מחכ' נפקת שהחכ' היא עצמות האצ"י כו', ע"כ נק' התורה בצלמינו כו', ונת' דבשרשה התורה היא בבחי' חכ' הקדומה היינו בחי' העלם העצמי שהיא חכ' שבא"ס והו"ע ידיעת עצמו כבי' מה

שבידיעת עצמו יודע את התורה כו'. וגם נת' דשרש התורה הוא בבחי' שעשועים העצמיים רק שזהו כמו שבא בבחי' העלם העצמי דחכ' וז"ע בצלמינו כו'.

ועי"ל דשרש התורה הוא בבחי' תענוג העצמי ממש כמו שכלול בעצמותו שלא בא עדיין בבחי' העלם העצמי דחכ' כו', וכמ"ש ואהי' אצלו שעשועים דפשטיות המשמעות הוא שהתורה היא בבחי' שעשועים העצמיים ממש כו'. וביאור הענין יובן בהקדם מ"ש זמירות היו לי חוקיך וארז"ל שנענש ע"ז, ולכא"ו אינו מובן והלא השיר והזמרה בא מצד התפעלות התענוג שבנפש וכמו שיר הלויים שבא מחמת העונג וכמא' יודעים לכיין בשיר היינו שהשיר בא ע"פ הכוונה פנימית בעונג שבנפש שזהו בחי' תענוג שבחכ' כו', וז"ע זמירות היו לי חוקיך בחי' תענוג הנעלם שבחכ' דתורה כו' וכמו הנגינות והטעמים שבתורה כו', וא"כ מפני מה נענש ע"ז וא"ל דוד זמירות קרית להו כו', הלא זהו מעלה ומדרי' גבוה כו'. אך הענין הוא, דהנה נת"ל (ד"ה ולקחתם) שהתורה היא ממוצע לקשר גשמי בא"ס ב"ה וכמ"כ היא ממוצע בין אוא"ס לעולמות שבכדי שיהיו הגילויים מעצמות א"ס ב"ה בעולמות זהו ע"י אמצעית התורה, והיינו מפני תענוג העצמי המלוּבש בתורה כמו שהיא בבחי' חכ' הקדומה כו'. דהנה נודע דהתענוג הוא עיקר הקיום והחיות של כל דבר דכל כח עיקר קיום מציאותו וחיותו הוא התענוג כו', וכמו ער"מ בנפש האדם אנו רואים שבכל מדותיו וכחותיו כל עיקר קיום מציאותם וכל עיקר התפשטותם הוא ע"י התענוג דוקא, דגם מי שהוא איש הטוב בעצם שמטבע הטוב להטיב, מ"מ התעוררות החסד בלבו והתגלותו בהתפשטותו הוא דוקא ע"י התענוג שיש לו במדת החסד דלולא התענוג הי' המדה בעלם בנפש ולא הי' מתעורר בחסד כלל רק ע"י התענוג הוא מתעורר במדת החסד והוא עיקר החיות שבה שמשו"ז התפשטותה ביותר כו'. וכמו אאע"ה שהי' איש החסד בעצם הרי עיקרו הוא מצד התענוג וכמו שביאר בזה הרב המגיד נ"ע ענין בחי' חפץ חסד שהוא בחי' חסד דעתיק כו', וכמ"ש בתרא"א • והוספות בד"ה מים רבים בפ' נח. וכן הוא בכל המדות ובכח השכל וכה"ג שבכולם עיקר קיום מציאותם ועיקר חיותם הוא ע"י התענוג דוקא כו', ולכן התענוג מתפשט בכל הכחות וכמו בהד' חושים שיש בהם תענוג וכמו התענוג שבראיית העין בכל דבר נחמד למראה כו' (וכמו כי תאווה הוא לעינים כו') וכמו עונג המלוּבש בשמיעת האזן בקול ערב בשיר וניגון כו', וכן עונג המלוּבש בריח הבושם הטוב כו', ועונג המלוּבש בדיבור כו', וכן בכחות הפנימיים יותר כמו בשכל ומדות שיש בהם תענוג גדול כו', ואף גם בכחות היותר תחתונים בכלם יש בהם תענוג הנפש כו', והיינו מפני שהתענוג הוא עיקר קיומם וחיותם ע"כ מתפשט הוא בכלם כו'. והנה התענוג הזה הגם שבא בהגבלה בהכחות כו' הי' מתענוג הנפש שמתענג בכ"ז כו', והיינו שאין זה בהחושים והכחות מצ"ע כ"א זהו מה שעצם הנפש מתענג בראיית העין או בשמיעת האזן כו'.

וכה"ג, והראי' שהרי אם אין הנפש בתענוג בעצמו כמו כאשר יצטער אדם באיזה דבר לא יקבל עונג משום דבר וכמו ושר בשירים על לב רע כו', רק כאשר הנפש הוא בעונג בעצם אז הוא מתענג בכל הנ"ל, הרי שהתענוג הוא תענוג הנפש עצמה ומ"מ ה"ה בא בהגבלה בהכחות, שהרי התענוג בעצם מושלל ומופשט הוא מכל הכחות כו', וא"כ מה שבא ומתלבש בהכחות ה"ז הגבלה כו', ובפרט בהתענוג פרטי בכל דבר שמתענג בו ה"ה בא בהגבלה לפ"ע הדבר הוא כו', שכ"ז אינו בערך התענוג בעצם כלל כו'. ובהכרח לומר שהמשכת התענוג בהכחות הוא ע"י ממוצע הכולל כולם שבו מתלבש התענוג בכלל וע"י בא בכל הכחות בפרט כו', והוא כח החכ' שבנפש וכידוע שהחכ' כולל כל הכחות שהרי כל הכחות כלולים תחלה במוח שבראש בכלל ובכח החכ' בפרט כו' וכמ"ש בס"ש"ב פנ"א וכמ"ש במ"א, וידוע ג"כ שכח החכ' שהוא ראשית הכחות הגלויים ה"ה כלי לגילוי האורות העצמיים שבנפש שהכחות שהן בחי' מקיפים שבנפש באים בכח החכ' בבחי' פנימי כו' וכמ"ש במ"א, וע"כ התענוג מתלבש בכח החכ' וע"י בא בהכחות פרטים כו'. והוא שהנפש מתענג בכל החושים והכחות ומ"מ באים בהגבלה שכ"ז הוא ע"י אמצעית החכ' כי החכ' הוא כלי להגילויים עצמיים והיינו שמתלבשים בכח החכ' כמו שהן בעצמותן כו', ומ"מ ע"י החכ' נעשים בבחי' שייכות להכחות שלמטה ממנו כו', וע"כ הנפש עצמה מתענג בהם ובאים בהגבלה לפי אופן הכחות והדבר שמתענג בו כו'. וכמו שהוא בנפש הטבעי כך הוא בעונג האלקי הרוחני בנשמה האלקית שמתענגת בהד' חושים שבה בעבודת ה' וכמו בראיית עין השכל האלקי שהוא לאסתכלא ביקרא דמלכא כו', וכמו לחזות בנועם הוי' וכמ"ש יראה כל זכורך כו', וכמו התענוג בראי' הגשמיות הרי יש תענוג גדול ונפלא בראי' האלקית בעין השכל דבלבא כו', וכן תענוג אלקי שבשמיעה מרחוק כמו בשיר וזמרה בקול ערב בהתענג על הוי' בהשגתו בגדולת ה' ונפלאותיו כו', וכן התענוג שבריח כמו והריחו ביראת ה' כו', וכן בעונג האלקי שבדבור בד"ת כו' וכן במדות אהוי"ר כו', שבכולם הנפש מתענג בהם בתענוג עצום בעונג אלקי כו', וכ"ז הוא ע"י אמצעית כח החכ' שבנפש שהוא הכלי לכח התענוג שבנפש ובו וע"י הנפש מתענג בכל מיני עונג אלקי בהכחות פרטים כו'. וכמו שבאדם יש התלבשות התענוג בכל פרטי הכחות שלו והכל בא מעצם הנפש ע"י כח ומקור כללי הכולל כולם כו' כנ"ל, כמו"כ יש התלבשות התענוג בכל חלקי דצ"ח הגשמיים (לפי שזה קיומם וחיותם כו') וכמו התענוג שבדומם בכסף וזהב ואב"ט כו' ותענוג שבצומח בתבואה ופירות כו' ותענוג שבכל מין החי כו' שבכולם יש התלבשות התענוג נו', ומקורם הכללי נמשך מפסולת התענוג האלקי שבג"ע התחתון שע"י הנהרות היוצאים מג"ע וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד כו', הנה בהם וע"י נמשך פסולת התענוג האלקי בכל חלקי הדצ"ח הגשמיים כו', כי גם בג"ע יש בחי' דצ"ח"מ רוחניים וכמו קרקע הג"ע שנודע שהוא בחי' הרוחני של הד' יסודות גשמיים כו', ויש בו בחי' צומח וכמ"ש ויצמח ה' אלקים כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל כו', ונשמות ומלאכים שבג"ע שהן

בחי' חי ומדבר כו', שבכולם יש בחי' תענוג אלקי בכל פרט ופרט כו', ומפסולת התענוג שבג"ע נמשך בדצח"מ שלמטה כו'. ומובן שגם במדרי' התחתונה מהתענוג שבג"ע ה"ז למעלה הרבה מהתענוג היותר עליון שבדצח"מ הגשמיים כו', שכל התענוגים הגשמיים ואף גם תענוגי בנ"א הרוחניים שהוא התענוג שבשכל והשגה ובמדות וכה"ג ה"ז גשמי לגבי מדרי' היותר תחתונה שבג"ע כו', וגבוה מעל גבוה שומר שהתענוג שבגעה"ת שבעשי' נמשך מג"ע שביצי' וברי' כו', עד ששרש כולם הוא מעולם האצ"י, וכנודע שיש בחי' דצח"מ באצ"י שז"ע השמות שיש למל' שפעמים נק' בשם אבן ועפר ופעמים בשם שושנה ותפוח ופעמים בשם בהמה וגם נק' אדם כו', וכן גם באצ"י בכלל אי' בע"ח שיש בחי' דצח"מ באצ"י להיות כי אצ"י הוא בחי' מקור כללי לכל מה שנתהווה בביו"ע כו', והגם שאצ"י מובדל בערך מבי"ע, מ"מ ה"ז ממוצע בין אוא"ס המאציל לנבראים כו', והיינו להיות דאצ"י הוא ההתגלות דאוא"ס ב"ה שבא מההעלם אל הגילוי כו' ע"כ ה"ז בבחי' מקור בכלל להתהוות כו', ומבחי' התענוג שבעולם האצ"י נמשכים כל התענוגים שבבי"ע כו', ובאצ"י גופא גילוי והמשכת התענוג הוא ע"י מקור כללי הכולל כולם וממנו נמשכים בכל המדרי' דאצ"י בפרט כו', והוא בחי' ח"ע דאצ"י והוא בחי' התורה דאצ"י שבה וע"י נמשך בחי' התענוג כו'. וכמשנת"ל במשל בנפש האדם שהנפש מתענג בכל מיני עונג בכל החושים והכחות כו', והרי התענוג שבעצם הנפש מושלל מכל כח פרטי והתענוג הנ"ל בא בהגבלה בכחות פרטי כו', ובהכרח שזהו ע"י כח כללי הממוצע ביניהם והוא כח החכ' שהוא כלי להגילויים עצמיים שבנפש כו', כמ"כ יובן דבכדי שיהי' המשכת התענוג דעצמות אוא"ס ב"ה בפרטי המדרי' דאצ"י זהו ע"י בחי' ח"ע דאצ"י דאוא"ס שורה בחכ', וכנודע דבחי' אוא"ס שאינו בערך ובגדר התלבשות בכלי ה"ה מתלבש בחכ' בבחי' פנימיות כו' וכמ"ש מזה בלק"ת ד"ה ויקח קרה, וע"י החכ' נמשך ומתלבש בכל פרטי המדרי' דאצ"י כו' ומן האצ"י נמשך התענוג גם במדרי' שבבי"ע כו', והנה הע"ס דאצ"י הן בבחי' מקורים גלויים לההתהוות שבבי"ע כו', שהרי הע"ס הן בחי' הגילוי דאוא"ס ב"ה שז"ע האצ"י כנ"ל, וכמא' אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו', והן עד"מ כחות הגלויים שבנפש שפועלים בגילוי כו', וידוע שיש כחות הנעלמים בנפש שמהם נמשכים הכחות הגלויים כו'. והנה הכחות נעלמים שבנפש הגם שאינם משתלשלים זמ"ז כמו הכחות הגלויים שנמשכים ומשתלשלים זמ"ז כו', והיינו שאינו נמשך בהם האור מעצם הנפש כ"א ע"י כל כח מקבל אור והיות הנפש מהכח שלמעלה ממנו כו' ובכללות כולם הוא מכח החכ' הכולל כולם כו' כנ"ל, אבל הכחות נעלמים אינם נמשכים זמ"ז שמקבלים כולם האור והיות מהנפש עצמה, ולכן התוקף הוא בכל הכחות בשוה כו', ומשו"ז אין בהם סדר והדרגה שכולם מתגלים בשוה כו' וכמ"ש במ"א מ"מ בעצם מהותם ה"ה מחולקים זמ"ז ויש בהם עליון ותחתון מצד עצם מהותם כו' שהרי המוחין והמדות הן מהותיים נבדלים בעצם, ומהות מוחין ה"ה מהות נעלה ממהות מדות כו', הרי כמ"כ הוא גם בהכחות נעלמים שהמוחין בעצם מהותם נעלים המה מהמדות כו', רק

שאר הנפש מאיר בהמדות כמו בהמוחין כו', אבל מ"מ מצד עצם מהות המוחין הם למעלה כו', ועם היות שאין בהם סדר והדרגה בהמשכתם והתגלותם כו', מ"מ בהעלם יש בזה ג"כ איזה סדר כו', שהרי אנו רואין בחוש בהתגלות הכחות נעלמים שאיננו דומה אם ההתגלות היא מהמדות לבד או שהמוחין הן ג"כ בהתגלות דאו המדות הן באופן אחר כו', עם היות שגם אז המדות הן בתוקף ואינם מתנהגים ע"י המוחין להיות בהם חלישות מצד המוחין כו', מ"מ ה"ה באופן אחר מפני שמתבטלים לגבי התגלות המוחין שהן כח עליון יותר כו', והמוחין פועלים על המדות כו', וא"כ הרי בהכרח לומר שגם בזה ה"ה מקבלים ע"י המוחין רק שהוא באופן אחר מכמו בכחות הגלויים, אבל מ"מ ההמשכה הוא ע"י אמצעות המוחין בכלל וכח החכ' בפרט כו' מפני שכח החכ' הוא מ"מ בקירוב יותר אל עצם הנפש וכל המשכות מהנפש הוא ע"י החכ' כו' (והראי' שהנפש נק' נפש המשכלת הרי כח השכל מיוחד יותר עם הנפש והוא הכלי כללית לגילוי אור עצם הנפש כו'). והדוגמא מזה יובן למעלה דע"ס דאצי' הן בחי' מקורים גלויים כו'. אמנם יש שרש ומקור כל הדברים כמו שהן בבחי' העלם אוא"ס ב"ה שלמעלה מאצי' בע"ס דעקודים וא"ק וכידוע שא"ק כולל כל השתל' מרכ"ד עד סוכ"ד כו', ושרש שרשן הוא בע"ס הגנוזות באוא"ס שלפני הצמצום שגם שם יש ע"ס מן הכתר עד המל' כו' וכמ"ש במ"א. ובכל המדרי' ראשית ההמשכה היא בבחי' החכ' וע"י אמצעית החכ' נמשך בהע"ס כו'. וז"ע חכ' דתורה כמו שהיא בחכ' הקדומה שבעצמות א"ס ב"ה שהיא הממוצע שבה וע"י נמשך בחי' התענוג העצמי בכללות ההשתל' כו'. וזהו זמירות היו לי חוקיך, דלהיות שהתורה היא ממוצע שע"י נמשך בחי' התענוג בכל השתל' שזהו קיום וחיות כולם כו', וע"כ כל ההעלמות וההמשכות תלויים בתורה מאחר שזהו מקור כולם כו', וע"כ הי' מתנחם א"ע בעת צרתו מאחר שהכל תלוי בתורה וא"כ מה תופס מקום כל עניני העולם לגבי זה והי' משתעשע בעסק התורה כו', והגם שזהו מעלה ומדרי' גבוה מ"מ נענש ע"ז לפי שיש עוד מעלה בתורה שלמעלה מזה באין ערוך כלל כו', להיות דכ"ו הוא כמו שהתענוג העצמי בא בבחי' העלם העצמי דחכ', אבל באמת הרי התורה היא בבחי' שעשועים העצמים ממש שאיננו בא בבחי' התלבשות בשום דבר גם לא בבחי' העלם העצמי דחכ' כו', והוא בחי' תענוג עצמי שאיננו מלובש ואיננו מורגש בשום דבר כו', וזהו אמיתית בחי' הטעמים דתורה שלמעלה מבחי' טעמי תורה כו', וכנודע שיש טעמים נקודין תגין אותיות ובטעמים יש ג"כ ד' מדרי' אלו, ובחי' טעמי תורה שהן הנגינות שבתורה הן רק בחי' אותיות שבטעמים והוא בחי' התענוג העצמי שבא במורגש בחכ' כו', אבל עצם בחי' הטעמים ה"ז למעלה מבחי' טעמים דתורה והוא עצם התענוג בלי הלבשה באיזה דבר כו'. והענין הוא דהנה באמת תענוג וחכ' הן ענין א' וכמ"ש במ"א הראי' לזה ממה שהחכ' מחייב כפי תענוג הנפש דוקא וכנראה בחוש שמתענג בדבר בתענוג עצמי שבנפשו דוקא כאשר הדבר נעשה ע"פ גזירת חכמתו כו' וכמ"ש במ"א הרי באמת תענוג וחכ' הן דבר א' כו', רק שבחכ'

ה"ז בא בהלכשה באיזה ענין במה שהוא מתענג והוא שבא בציור איזה דבר שזהו הדבר חכ' העצמית בהענין הזה שבזה הוא מתענג כו', עד שיוכל ג"כ להביא ולגלות הדבר כו' מפני שבא באיזה ציור והלכשה בדבר מה כו' (והעיקר מה שיכולים להביא בגילוי הוא כאשר בא בהשגת דבר אבל כמו שהוא בבחי' החכ' ה"ז ג"כ למעלה מבחי' גילוי ובפרט בבחי' חכ' העצמית כו' (שזהו כמו שהוא עדיין בהפשטה לגמרי עד"מ כו') מ"מ מי ששייך להרגש זה יוכל להביא עכ"פ ולגלות הדבר כו'). אבל כמו שהוא בתענוג העצמי הוא שמתענג בעצם נפשו בעצם הענין כמו שלא בא עדיין בשום הלכשה וציור באיזה דבר מה כ"א בעצם הענין כמו שהוא בעצם ממש מופשט מכל לבוש וציור כו' (ואפ"ל שז"ע ולא יכנף עוד כו' בבחי' כנף ולבוש כו' והיו עיניך רואות כו' בבחי' ראיית העין ממש שלמעלה מעלה מבחי' ראיית עין השכל כו' וכמ"ש במ"א. ואפשר שזהו ג"כ ענין ולא ילמדו איש כו' דבזה אינו שייך ענין הלימוד בבחי' הבאה וגילוי באיזה הלכשה כ"א בבחי' המשכת העצם ממש כו'). וכדאי' בזה שיש בתורה לבושא גופא ונשמתא לנשמתא כו' לבושא הן הסיפורים שבתורה וגופא הן גופי דיני התורה שבהן מלובש בחי' החכ' כו', ונשמתא זהו בחי' התענוג הנעלם בחכ' כו', וזהו שנתגלה במ"ת כו', ונשמתא לנשמתא זהו בחי' התענוג העצמי שלא בא עדיין בבחי' החכ' כו' וכמ"ש שזהו בחי' עתיק כו', והוא שיתגלה לעתיד דהיינו בהעלי' הב' דלעתיד כו'. וזהו ואהי' אצלו שעשועים היינו התורה כמו שהיא בבחי' שעשועים העצמיים הכלול בעצמותו שלא בא עדיין גם בבחי' העלם העצמי דחכ' כו'. וראי' מוכחת לזה שהתורה היא בבחי' שעשועים העצמיים ממש. שהרי בתורה נא' מצות התשובה והרי התשובה היא למעלה מעלה מבחי' החכ' כו' וכמ"ש כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך כו' בחי' אנכי מי שאנכי דהיינו בחי' פנימיות הכתר ממש כו' כנודע, וכמו"כ בשרש הראשון ה"ז בבחי' פנימיות ועצמות א"ס ממש שז"ע ממעמקים קראתיך מבחי' עומק לעומק דהיינו מבחי' העצמות שלמעלה מבחי' המשכה גם בבחי' החכ' שבעצמות כו', וזהו ביהיכ"פ שהוא יום התשובה אסור באכז"ש כו', והיינו שהוא בחי' תענוג העצמי דעצמות א"ס שאינו בא במורגש כלל כו' וכמשנת"ל (סדי"ה שבת שבתוך) בענין באתרי' לא אורחא למיכל כו', וזהו כי בענן אראה דבענן הקטרת דתשובה אראה בעצמותי כו', ומאחר שבתורה נאמרה מצות התשובה בהכרח שהתורה ג"כ שרשה בבחי' העצמות ממש כו', (ומ"ש בילקוט אמרה תורה יביא קרבן כו', זהו כמו שהתורה היא בבחי' חכ' כו', וגם בקרבן הרי צ"ל תשובה רק שזהו תיקון השגגות לבד דהיינו תיקון בחי' ק"נ כו' ורע גמור דג"ק אי אפשר להתתקן ע"י החכ' דתורה כו', והקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר היינו גם על הרע גמור דג"ק כו', שזהו דוקא מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מחכ' דתורה שהתשובה מתקנת הכל כו', והרי מצות תשובה נא' בתורה וכמ"ש ושבתי עד הוי' אלקיך כו', והיינו כמו שהתורה מושרשת בעצמות כו'. זי"ל שז"ע מה שהתורה נק' טוב וכמ"ש כי לקח טוב נתתי כו' שז"ע טוב וישר הוי' כו'). וזהו דאי' בזהר שאמרה תורה ב"נ דאנת זמין למיברא עתיד למחטי

קמך אי לאו דתאריך לי' אפך טב לי' דלא למברי א"ל הקב"ה וכי למגנא אתקרנא ארך אפים כו', וידוע דכוונת התורה הי' שיומשך ויתגלה בחי' א"א להיות סליחת עוונות כו', ובאמת אמרו בירושלמי המאור שבה מחזירו למוטב, הרי שהתורה היא כמו התשובה דכשם שהתשובה מחזירו למוטב כך התורה מחזירו למוטב כו'. וז"ע לוחות שניות שניתנו ביוהכ"פ דוקא וידוע דלוחות שניות הם גבוהים במדרי' מהלוחות הראשונות וכמ"ש ויגד לך תעלומות חכ' בכפלים לתושי' כו', והיתרון שבהם הוא שנותן בהם כח לברר בירורים כנודע, וידוע דאו"ח דבירורים מגיע בבחי' עצמות א"ס כו' וכמ"ש עין לא ראתה כו' יעשה למחכה לו למאן דדייק במילין דחוכמתא שהו"ע הברור בכח התורה שעיי"ז נמשך בחי' עזן סתימאה שזהו בחי' העלם העצמי דא"ס כו' וכמ"ש באורך בדי"ה יו"ט של ר"ה, רס"ו, והגם שזהו דוקא עיי' הברורים כו' הרי יש בתורה הכח ע"ז לברר בירורי' בכח התורה כו', א"כ הרי יש בתורה בחי' העלם העצמי כו'. וז"ע מ"ם וסמ"ך שבלוחות, ונודע שהן ב' בחי' מקיף בחי' מקיף דאו"י ומקיף דאו"ה, דמקיף דאו"י הוא שבא בבחי' המשכה ואפס קצהו בא בבחי' התלבשות בפנימיות ומה שא"א להתלבש בפנימיות נשאר בבחי' מקיף כו', אבל מקיף דאו"ח דמשפיע הוא שאינו בא בבחי' המשכה כלל אדרבה הוא בבחי' העלם אחר העלם בעצמותו וא"א לבוא לידי גילוי כלל כו', וההמשכה בזה אינו בבחי' גילוי כ"א שבא במשל וחידה בבחי' העלם לגמרי כו' וכמ"ש במ"א, וז"ע מ"ם וסמ"ך דמ"ם סתומה הוא בבחי' התיישבות עכ"פ והיינו בחי' מקיף הישר שיש לו אחיזה עכ"פ כו', וסמ"ך הוא שאינו בבחי' התיישבות כלל והוא בחי' מקיף דאו"ח שאינו בבחי' המשכה ואחיזה כלל כו', וב' המדרי' יש בתורה, ובחי' הסמ"ך זהו התורה כמו שהיא בבחי' העלם העצמי ממש כו'. וע"פ הנ"ל יובן מה שמצינו ענינים חלוקים במעלת התורה והמצות דלפעמים מצינו שהמצות גבוהים מהתורה וכמא' לא המדרש עיקר אלא המעשה וכמ"ש סוף דבר כו' את האלקי' ירא ואת מצותיו שמור דתכלית הכוונה הוא את אלקי' ירא בפו"מ ואת מצותיו שמור בפו"מ כו', ולפעמים מצינו שהתורה גבוה מהמצות וכדאי' במד"ר וכו"ה בירושלמי ע"פ וכל חפצים לא ישוו בה אפי' חפצי שמים כו', ובגמ' אי' כתי' וכל חפצין כו' וכתי' וכל חפצים כו', דבמצוה שאפשר לעשותה עיי' אחרים אין מבטלין ת"ת כו' הרי תורה גבוה כו'. ושניהם אמת דיש מעלה במצות שהן רצה"ע דתרי"ג מצות דאורייתא וז"מ דרבנן הן תר"ך עמודי אור וכמו העמוד שמחבר הגג עם הרצפה כך המצות ממשיכים בחי' או"א"ס שלמעלה מסדר השתל' בגילוי למטה כו', והיינו שההמשכה היא שלא בהדרגה דסדר השתל' ונמשך בזה גילוי או"א"ס ממש כו', והתורה היא בחי' חכ' דאורייתא מחכ' נפקת כו', וע"כ המצות הן למעלה מתורה כו', והגם דעיי' התורה גי"כ המשכה שלא בהדרגה כו', מ"מ יש בזה הפרש דבתורה הרי בא ההמשכה בבחי' התלבשות וכמו ההלכות הערוכות לפנינו הן בחי' אור הנשמה דמל' דברי' שבתוכו מהות בחי' ח"ע דאצי' כו', דעם היות דמהות בחי' ח"ע ממש מלוּבש בזה ואור הנשמה דמל' דברי' אינו מסתיר ע"ז מ"מ הרי ההמשכה

הגילוי למטה הוא בחי' אור הנשמה דברי' דמשריז יכולה להתלבש בהלכה גשמיות כו' וכמשנת"ל (ד"ה שבת שבתון). ובמצות נמשך גילוי בחי' ח"ע בלי התלבשות שמאיר בבחי' אר"מ על העושה המצוה וכמ"ש בס"ב שו"ע ואני בער כו' ומ"מ הייתי עמך כו', ומ"מ יש ג"כ מעלה בתורה על המצות שהרי המאור שבה מחזירו למוטב הרי גם אם פגם ח"ו המאור שבתורה מחזירו למוטב א"כ בהכרח שהתורה למעלה מצות כו'. והענין הוא דהנה המצות הן רצה"ע היינו עצם הרצון שאין טעם לרצון כלל כו', ותורה היא פי' וביאור המצות בבחי' טעם לרצון שזהו כמו שהרצון בא בבחי' חכ' וטעם כו', וע"כ המצות גבוהים מתורה כו'. והגם דטעמי המצות שבתורה אין זה בחי' טעם ושכל לבד כ"א בחי' טעם וענג כמו הטעם וסוד ה' שבכל מצוה שזהו הכוונה פנימית כו' שעו"א מצוה בלי כוונה כגוף בלי נשמה כו', מ"מ הרי גם הטעם וענג הזה הוא שבא במורכב בבחי' חכ' ואין זה בערך בחי' עצם הרצון שבמצות כו' דהעיקר הוא הרצון עצמו שהרי בהכוונה אינו יוצא י"ח כלל כ"א בעצם העשי' דוקא שזהו קיום הרצה"ע בפו"מ דוקא כו'. ומ"מ יש מעלה יתירה בתורה על המצות מצד שרשה הקדום בעצמות א"ס ב"ה, דהנה מה שהתו' היא בבחי' החכ' בלבד זהו כמו שבאה בבחי' אר"פ בבחי' פנימית הקו"ח כו', אבל שרש ומקור בחי' החכ' דתורה בעצם הוא בבחי' עצמות א"ס שלמעלה מעלה מבחי' הרצון גם כמו שאין טעם לרצון כו', והר"ע קדושתו שלמעלה מקדושתכם כו', דקדושתכם הר"ע אשר קדשנו במצותיו כו', והתורה היא בבחי' קדושת העצמות דא"ס כו'. והענין יובן ע"מ באדם למטה שהנפש נק' נפש השכליות, ולכאור' א"מ הרי השכל הוא רק מכחות הנפש ולמה יקרא הנפש עצמה שמושלת מגדר כחות בשם נפש השכליות כו', והענין הוא שיש ב' מדרי' בשכל, הא' כמו שבא בטעם ושכל גלוי כו', והב' כח השכל ההיולי העצמי שמיחד בעצם הנפש ועש"ז נק' נפש השכלית כו', וג"ז אינו מובן עדיין שהרי גם הכח ההיולי העצמי הוא רק כח בלבד כו', וכשם שכח השכל מושרש בנפש הרי כמ"כ כל הכחות מושרשים בנפש כנודע, אך הענין הוא דאמיתת ענין כח השכל העצמי הוא בחי' התענוג העצמי שבנפש וכמשנת"ל דתענוג וחכ' באמת הם ענין א' בעצם כו', והתענוג העצמי שבנפש זהו עצמות הנפש שכולל ונושא בעצמו כל הכחות וממנו נמצאים כולם כו', ולכן כח השכל גם כמו שבא בגילוי מובדל הוא מכל הכחות במה שהוא כולל כולם כו', ושרשו האמיתי הוא התענוג העצמי כו', וזהו שהנפש נק' נפש השכלית היינו ע"ש בחי' התענוג העצמי שבנפש שזהו פשיטות הנפש שאינו מורכב בשום דבר כו' (וכמשנת"ל ענין תענוג העצמי כו'). והדוגמא מזה יובן למעלה בשרש החכ' דתורה כמו שהיא בבחי' שעשועים העצמיים שבמצות א"ס שלמעלה גם מבחי' הרצון העצמי כו', ועו"א המאור שבה מחזירו למוטב בחי' מאור דוקא דתורה אור זהו כמו שבאה בבחי' חכ' וטעם כו', אבל המאור שבה זהו כמו שהתורה היא בעצמות א"ס ממש בחי' שעשועים העצמיים כו' והיא מחזירו למוטב שיש בכח התורה להפוך גם חשך לאור ורע לטוב כו', דגם מי שנפל ר"ל במקום חשך ואפילה כו' יש בכח התורה להחזירו למוטב כמו התשובה כו'

(ופי' למוטב היינו בחי' הטוב בעצם שכל בחי' טוב דרצון ושכל ומדות נמשכים ממנו כו'), וזהו מצד שרש התורה שמושרשת בבחי' שעשועים העצמיים ממש כו', וזהו מה שהתורה נק' בצלמינו להיות מושרשת בעצמות א"ס ב"ה כו'. וענין בצלמינו צורה עצמיות י"ל שזהו בחי' המדידה שבתורה שמוודת את הרצון דמצות שצ"ל באופן כך וכך דוקא שכ"ז הוא ע"פ התורה כו', וידוע ומבו' במ"א דמדידה זאת אין זה מדידת האור דהיינו הגבלה בהאור באיזה אופן יומשך בבחי' מיעוט וצמצום כו', כ"א הוא בבחי' מדידה עצמיות והוא שהעצם נמדד שתהי' המשכה באופן כך וכך כו', דההמשכה היא בחי' העצמות דא"ס בלי שום מיעוט וצמצום ח"ו, רק שיש מדידה באיזה אופן יומשך שכך עלה ברצונו ית' בהעלם בעצמותו שבאופן כזה תהי' דוקא המשכת העצמות כו', ומדידה זו אינו הגבלה ח"ו לפי שהיא מדידה רצונית לא הכרחיות ח"ו כו' וכמ"ש במ"א, וזהו המדידה דתורה כמו שהיא בעצמות א"ס דהיינו המדידה באיזה אופן נמשך בחי' עצמותו ית' כו'. ואין זה סותר למשנת"ל דמה שנא' בתורה מצות תשובה הוא מפני שרשה בבחי' תענוג העצמי ממש כו', והרי התשובה היא למעלה מהמדידה דמצות דמשו"ז נעשה ע"י סליחת העוונות כו'. הענין הוא דתשובה ה"ה ג"כ מדידה והוא שצ"ל תשובה דוקא ועי"ז דוקא נמשך סליחת העוונות כו', ומדידה זו היא מבחי' פנימיות הכתר דוקא, וכמ"ש במ"א דמ"ש כחשיכה כאורה זהו בבחי' חיצונית המקיף דמשם יכולים הכל לקבל דכמה ארך אפים לפניו כו', אבל בבחי' פנימיות הכתר יש מדידה שתהי' ההמשכה במקום הראוי דוקא, וזהו יאר הוי' פניו אליך דוקא כו' ונמשך משם ג"כ סליחת עוונות להיות נושא עון ועובר על פשע כו'. אך זהו ע"י התשובה דוקא, משום דכך היא המדה בבחי' פנימיות ועצמות א"ס שנמשך במקום הראוי דוקא ולא בדרך אתעדל"ת אתעדל"ע דההמשכה היא בבחי' אתעדל"ע מצ"ע בבחי' מתנה ורק כאשר הוא ראוי להמשכה או נמשך ממילא כו' וכמ"ש במ"א, וזהו בב' אופנים אם ע"י שלימות העבודה שע"ז נמשך ממילא מבחי' הפנימיות כו', וכמו גבי שבת שארז"ל מתנה טובה יש לי בבית גנזי כו', והיינו בחי' השבת כמו שהוא בחי' תענוג העצמי שלמעלה מאתעדל"ת כו', דמ"ש וקראת לשבת עונג הוא בחי' חיצונית התענוג שנמשך ע"י אתעדל"ת כו', אבל בבחי' תענוג העצמי כתי' או תתענג על ה', דאינו שייך בזה קריאה והמשכה כ"א שנמשך מעצמו ע"י השלימות בבחי' שבתא דמעלי שבתא ושבתא דיומא כו', דאז מאיר במנחה דשבת מבחי' רעדכ"ר בחי' מקור התענוגים כו', גם י"ל ע"ד מ"ש גבי קרי"ס ואתם תחרישון לא תתערון מידי משום דבעתיקא תלי' כו', וידוע שזהו הביטול דשתיקה שזהו ביטול היותר עליון בבחי' הנחת כל עצמותו לגמרי מכל וכל כו', שעז"א סיג לחכ' שתיקה, שיש ג' מדרי' חכ' וסיג לחכ' ושתיקה שלמעלה גם מבחי' הסיג והמקיף דחכ' כו', והיינו שמגיע בבחי' פנימיות הכתר כו' וכמ"ש במ"א, וכ"ז אינו בבחי' העלאת מ"ן רק שע"י שלימות העבודה הזאת נמשך מבחי' פנימיות הכתר כו', וי"ל דהנה גבי מתנה טובה דשבת א' א"ל הקב"ה לך והודיעם, ומבו' במ"א להיות דבבחי' שבת שבתן

שזהו בחי' מתנה דשבת הנ"ל יש ג"כ ב' מדרי' שבת שבתון היא ושבט שבתון הוא כו', וכמ"ש בלק"ת בדרושי יוהכ"פ ע"פ שבת שבתון הוא, וכאשר יש הכנה טובה אוי נמשך מבחי' שבת שבתון הוא כו' וכמ"ש באורך, וי"ע לך להודיעם שיעשה הכנה לזה ועי"ז תהי' המשכת המתנה דמבית גנוזי בחי' סדכ"ס ממדרי' עליונה יותר כו'. ולפי"ז י"ל דהכנה טובה לזה הוא בחי' לא תתערון מידי דהיינו הביטול דשתיקה שעיי"ז נמשך מבחי' שבת שבתון הוא כו'. וכי"ז הוא שההמשכה היא ע"י שלימות העבודה. והאופן הב' הוא ע"י התשובה שעיי"ז נמשך מבחי' פנימיות הכתר להיות נושא עון כו', ובוה יש ג"כ חילוק באופן התשובה דלפי אופן כזה הוא ההמשכה מבחי' שבת שבתון כו' וכמ"ש בלק"ת שם. ובדוגמא כזאת יובן בתורה כמו שהיא בחי' עצמות א"ס שיש בזה מדידה באופן המשכת העצמות אם ע"י שלימות העבודה דמצות אם ע"י התשובה כו'. וכללות המדידה הזאת היא בחי' מדידה עצמית כו' כנ"ל. ומאחר שיש מדידה בהמשכת העצמות הי"ז בצלמינו שהוא בחי' ציור ומדידה אך היא בחי' צורה עצמית שהעצם מצטייר ונמדד באופן כזה שההמשכה הוא בחי' העצמות ממש כו'.

ויע"פ הנ"ל יובן מ"ש ביום השמע"צ תהי' לכם. דהנה עצרת הוא לשון קליטה והיינו דאו קליטת האור הנמשך ברה"ו ויוהכ"פ, וכבר נת"ל דההמשכה דרה"ו ויוהכ"פ הוא המשכת בחי' עצמות א"ס בחי' שעשועים העצמים ממש בחי' תענוג העצמי הבלתי מורגש שנמשך ע"י התשובה כו', ושוי"ע לוחות האחרונות שניתנו ביוהכ"פ כו' כנ"ל, וקליטת האור הזה בבחי' פנימית הוא בשמע"צ כו'. וז"ש עצרת תהי' לכם ולא נא' לה' אלקיך כמו בפסח ושבועות, דהנה ה' אלקיך הר"ע בחי' ז"א ומל' או חו"ב והיינו בחי' השתל' בכלל כו', ולהיות דהמשכה הזאת היא מבחי' עצמות א"ס ממש, אין ההמשכה בסדר ההשתל' כ"א ההמשכה היא בנש"י דוקא להיות כי נש"י מושרשים ג"כ בבחי' העצמות וכמשי"ת. ולכן המשכה זו שייך רק לנש"י כו', והוה עצרת תהי' לכם דוקא כו'. והוה ג"כ ענין שמחת תורה שנקבע בשמע"צ דוקא שזהו השמחה על הלוחות שניות כו', דהנה נת"ל דלוחות שניות זהו בחי' התורה כמו שהיא בבחי' שעשועים העצמיים שלא באה עדיין גם בבחי' העלם העצמי דחכמה כו', וזה ענין השמחה שהתורה עצמה שמח בגילוי בחי' העצמות שלמעלה מבחי' החכ' שבצמצום כו' וכן השמחה בנש"י להיות שהגילוי הוא לכם דוקא כו'. והוה דהשמחה דשמח"ת היא בכאור"א מישראל שכולם שמחים בשמח"ת ובשמחה פנימית ועצמית גם אנשים פשוטים וע"ה שמחים בשמחה גדולה מאד להיות שזהו המשכת והתגלות התורה כמו שהיא בבחי' תענוג העצמי שאינו מלוכש עדיין בבחי' החכ' ולכן השמחה היא בכל ישראל בשוה כו', דזה שמחולקים המה הוא בבחי' חכ' והשגה כו', אבל מצד התורה כמו שהוא בבחי' תענוג העצמי כולם שוין כו'. והוה ג"כ מה שמקיפים בס"ת את התיבה שקוראי' עלי', דהנה קריאת התורה הוא באותיות התורה עם הטעמים ונגינות שבה, דאותיות

התורה הן כלים לבחי' חכ' דתורה והטעמים ונגינות הן בחי' טעמי תורה שזוהו בחי' תענוג העצמי כמו שבא בחכ' כו' והן בחי' גופא ונשמתא דתורה כו', ובשמח"ת שהוא התגלות עצם התורה בחי' נשמתא לנשמתא כו' ע"כ מקיפים בה את התיבה כו'. וזהו עצרת תהי' לכם דהמשכה זו שייך לנש"י דוקא שנמשך בהם בפנימיות בחי' עצם התורה כמו בעצמותו ית' כו', ועל התגלות הזאת הוא שנקבע השמחה, וע"כ השמחה היא בכלל ישראל שהתגלות זאת הוא לכולם בשוה וזהו עצרת תהי' לכם כו'.

בס"ד, ש"פ בראשית, תער"ב

ו'אמר אלקים יקוו המים כו' ותראה היבשה כו'. ואי' במדר' משל למלך שבנה פלטרין והושיב בתוכו דיורים אלמים והיו משכימים ושואלים בשלומה של מלך כו' הושיב בה דיורים פקחים כו', כך מתחלה הי' קילוסו של הקב"ה עולה מן המים כו' אח"כ אמר הקב"ה יקוו המים ותראה היבשה שיהי' בריאת האדם כו'. וצ"ל מהו המשל לדיורים אלמים ודיורים פקחים ולמה נק' ברואים שבים בשם אלמים וברואים שביבשה בשם פקחים, הלא נודע דברואים שבים גבוהים במדרג' מברואים שביבשה והן נבראים דעדאת"כ ונבראים דעדאת"ג כו'. גם צ"ל שייכות המאמר דיקוו המים אל המא' תדשא הארץ דמאחר שנאמרו ביום א' מסת' יש להם שייכות זל"ז, וצ"ל מהו השייכות כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל בענין נעשה אדם בצלמנו דצלם הוא צורה עצמיות והיינו שהעצם מצטייר בזה כו', ונת' שזהו התורה כמו שהיא בבחי' תענוג העצמי הכלול בעצמותו כו', ולהיות שיש מדידה בתורה והמדידה היא מדידה עצמיות דהיינו ע"י מה נמשך העצם כו' ע"כ נק' בצלמינו בחי' צורה עצמיות כו'.

ומעתה צ"ל ענין בצלמנו שנא' גבי נשמות. דהנה ידוע דנשמות מושרשים בבחי' עצמות א"ס ב"ה. והענין הוא דהנה כת' בנים אתם להוי' אלקיכם דכמו הבן שרשו מעצמות מוח האב כמו"כ הנשמות שרשן מעצמות חכמתו ית' כו', דהנה ידוע ההפרש בין נשמות למלאכים דנשמות נמשכין מיחוד זוי"ב הנק' זיווג גופני והמלאכים הן מיחוד או"א הנק' זיווג רוחני בחי' זיווג נשיקין שהו"ע התדבקות רוחא ברוחא כו', ולכאוי' הרי זיווג רוחני הוא למעלה יותר מזיווג גופני ומ"מ מעלת הנשמות גדולה יותר מהמלאכים כגודע, אך הענין הוא לפי שהשפע הפנימיות והעצמיות באה בבחי' זיווג גופני דוקא משא"כ בזיווג רוחני שהוא בחי' השפעה חיצונית לבד. והמשל בזה ידוע דזיווג רוחני הוא כמו השפעת השכל מהמוח, והמשל דזיווג גופני הוא כמו

המשכת הטפה מהמוח כו', ואנו רואין שיש הפרש גדול בין ב' השפעות הנ"ל והוא שהשפעת השכל עם היותו השפעת אור רוחני מ"מ הרי יש גבול להשפעתו, דהרי בכל דבר שכל וחכמה שמתחכם בו יש לזה הגבלה כמה יכול להתחכם בענין זה, ואפי' חכם גדול שישכיל הרבה בעומק הענין מ"מ יש בזה הגבלה דעד פה תבוא ותו לא, והוא שאין ענין ההשכלה נושא יותר כו', וכך מה שיכול להיות הסתעפות השכל והוא מה שמשכל זה באים לענין אחר המסתעף מזה כו' הכל הוא בבחי' הגבלה כו', ובהכרח שיהי' בזה הגבלה והיינו שיהיו רק ענינים השייכים להשכל הזה כו', ואם לא יגביל א"ע בזה ילך בדרך עקלתון גם בגוף ועצם השכל כו', כי מהענינים המסתעפים מתבאר גוף השכל ביותר כו', וכאשר הענינים אינם שייכים באמת אל השכל הרי מה שמתבאר מזה הענין השכלי הזה אינו אמת כו', ע"כ בהכרח שיהי' בזה הגבלה כו', והנה שרש השפעת השכל הוא מכח המשכיל שהוא מקור השכל, ועם היות שהוא מושלל עדיין ממציאיות שכל כו', מ"מ גם הוא בא בבחי' הגבלה, וכנודע דכח המשכיל הוא מה שכבר נמשך מכח השכל ההיולי העצמי להיות מקור לשכל הגלוי ונק' המשכה נעלמת כו', דבהמשכתו כבר יש ציור באיזה אופן נמשך שזהו הגבלתו כו', וכשם שיש בו הגבלה באיזה חכמה יוכל להתחכם שזהו מצד הציור שבו וכנודע ומבו' במ"א, כמו"כ מצד הציור וההגבלה שבו ה"ה מוגבל גם באותה החכ' שהוא מסוגל אלי' מצד התגלות כח החכ' הזאת דכח המשכיל שלו כו' כמה שיוכל להתחכם בה דהיינו לפי אופן ציור ההתגלות כו', וזאת היא הסיבה מה שהחכם גדול יתחכם יותר בהענין שזהו מצד טיב כח המשכיל שבו שנמשך בטוב יותר שהוא מצויר באופן האור וההתגלות יותר וע"כ יתחכם יותר כו', ומ"מ גם בו הוא בבחי' הגבלה כו', הרי דהשפעת השכל כמו שבא בבחי' שכל גלוי וגם ההמשכה נעלמת שהוא מקור השכל ה"ז השפעה מוגבלת ומשרו' יש הגבלה בהתפשטות כמה שיוכל להתפשט כו', והנה כ"ז הוא בכח השכל כמו שבא בבחי' המשכה, אבל כח השכל ההיולי העצמי הכלול בנפש (והוא העלם העצמי דכח החכ' כו') שאינו בבחי' המשכה כלל ה"ה בלתי מוגבל דכל עצם הוא בלי גבול כו', וידוע ג"כ דכח הכלול בעצם הוא כמו העצם וכשם שעצם הנפש הוא בלי גבול כמו"כ כח החכ' העצמי הכלול בו הוא ג"כ בלי גבול כו', וזהו שמבו' במ"א דכאשר נמשכים גילויים שכליים מהכח השכל העצמי והוא ע"י כח אר"ח וכמו תלמיד המחכים את רבו כו' יוכל להיות בזה גילויים עד אין שיעור, והיינו לפי שמציאותם הוא מהכח העצמי הבלתי מוגבל ע"כ אין הגבלה גם בהגילויים וההתפשטות כו', ומ"מ ג"ו באמת הוא בבחי' הגבלה דעם היות שהכח העצמי הוא בלתי מוגבל בעצם מ"מ השפעת השכליים הנמצאים ממנו ה"ה בבחי' גבול רק שלגבי השפעת השכל הבא בדרך אר"י דהיינו מכח המשכיל ה"ה בבחי' בליג' כו', וכנראה בחוש שמתחזשים בזה ענינים רבים ועמוקים ביותר שנרגש בהם כח בלתי מוגבל כו', מ"מ ה"ה בהגבלה וביותר מצד השכלי שבהם כו', דזה שנרגש בהם כח בלתי מוגבל הוא מצד עצם הענינים משום דבשכליים אלו נראה ונרגש עצם הענין שהוא בליג' באמת כו', וכמו בכל דבר

שכל הרי עומקו ופנימיותו אינו מוגבל כ"כ כו' דחיצוניות השכל המלוּבש בלבושי השגה ה"ה מוגבל ממש בציור לבושי השגה כו' אבל עומק השכל ופנימיותו אינו מוגבל כ"כ, וזהו שבא בבחי' הפשטה מלבושי השגה שאינו נתפס בהגבלה כ"כ כו', והיינו מפני שמאיר בהם האור והגילוי יותר כו', ולכן א"א להביא את עומק השכל בהשפעה והשגה ממש מפני שאינו נתפס בהגבלה כ"כ כו' (ומביאו בהתגלות רק בדברים קצרים ובדברים שאינו ניכר בהם התגלות הענין רק מה שנמצא בזה כו'), וכ"ש השכליים הבאים מכח ההיולי העצמי שנגרש בהם עצם הענין ממילא נרגש בהם הבלי גבול שבהענין כו', אבל מצד השכלי וההשגה שבהם ה"ה בהגבלה כו', וכדאי בפע"ח על האריז"ל שראה בפ' בלק ובלעם שהי' צריך להשפיע זאת כדיבור משך פ' שנה כו', ומבו' במ"א שזהו שראה בכח השכל העצמי בראיית עין השכל בעצם ומהות הדבר כו', דממילא הגילויים בזה הן בריבוי ביותר עד פ' שנה שזהו כערך הבל"ג ומ"מ ה"ז בבחי' הגבלה כו', ובודאי עצם הענין שראה הוא בבחי' בל"ג ממש להיותו ראיית עצם הדבר ומהותו כו', אבל ההשפעה דהיינו השכלי הבא מזה הוא בבחי' הגבלה כו' (ולכן באמת גם בפ' שנה לא הי' מגלה עצם הענין מה שראה לפי שזהו למעלה משכל כו', וי"ל דזה יהי' ההתחדשות לעתיד שהשכל וההשגה יהי' בעצם מהות הדבר וכמו שאו' ויבין כל יצור כי אתה יצרתו דיבין וישיג כ"א כי אתה יצרתו בחי' המהות כו', דההשכלה לעתיד יהי' באופן אחר לגמרי וכמ"ש השכל וידוע אותי כו'). אך בהמשכת הטפה מהמוח עם היות שזהו השפעה גשמיות יש בזה כח א"ס שהרי יכול להוליד עד אין שעור כו', וגם שהרי הנוולד יוליד עוד עד שיצאו כמה דורות ממנו לאין שיעור, הרי שיש בזה כח א"ס ובלי גבול כו', ולכאור' זהו קיום המין שיש בכל הנבראים ואין בהם מצ"ע שה"ה מוגבלים כ"א הוא מכח הא"ס המקיימם כו', וכח זה הוא הנבראים עליונים היינו בנבראי' הרוחניים יותר שה"ה קיימין באיש ונבראים שלמטה קיימין רק במין כו' וכמ"ש במ"א. הנה באמת כללות הדבר הזה הוא קיום המין שזהו כח הא"ס כו', אך בנבראים העליונים אין זה בבחי' השפעה בהם רק שיש בהם כח הא"ס המקיים אותם כו', וידוע דכח זה אינו בבחי' התלבשות בהם כ"א מחוץ להם כו' (וכמ"ש במ"א דא"א להיות התלבשות כח בל"ג בגוף בע"ג כ"א בבחי' מקיף כו') וההשפעה שלהם (שזהו מהכח המתלבש בהם כו') הוא בבחי' הגבלה כו', וכן בנבראים שלמטה בהשפעה רוחניות שלהם שהיא מוגבלת כנ"ל, אבל באדם למטה הרי הכח הא"ס הנה הוא בבחי' ההשפעה בהם ודוקא בהשפעה גשמיות שלהם כו', וזהו שכח ההולדה הוא דוקא בנשמות למטה לא במלאכים כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דששים המה מלכות (ובהמות וחיות יש בהם כח ההולדה מפני שמקבלים מכח הצומח שבארץ שיש בזה ג"כ כח הא"ס משום דנתב"ס כו' וכמ"ש בלק"ת שם). הרי בהשפעה רוחניות דכח השכל היא השפעה מוגבלת והשפעה גשמיות דלהוליד בדומה הוא כח בלי גבול כו' (וכל ענין ההולדה הוא מהכח הא"ס שבהטפה ולכן יש בנ"א שאין בהם שום חסרון ומ"מ אינם מולידים לפי שההולדה היא מהכח האלקי שהוא כח א"ס שבהטפה וכמ"ש רוח יזרעו כו',

וכמו אברם אינו מוליד אברהם מוליד שניתוסף לו אות ה', וידוע שזהו בחי' בינה דהתגלות עתיק בבינה ושרש ההולדה הוא מבחי' עתיק א"ס דפנימית (הכתר כו'). והנה יש עוד הפרש בב' השפעות הנ"ל, והוא שמהשפעת השכל לא יתהווה מהות שכל אצל המקבל וכמו בהשפעת הרב לתלמיד אם המקבל הוא בר שכל בעצמו אז יבין השפעת הרב ויתוסף לו אור שכל הרבה עי"ז עד שמתלמד עי"ז להשכיל בעצמו דבר שכל וחכ' כפי אופן שהרב משכיל כו', אבל אם המקבל אין לו שכל בעצמו לא יבין השפעת הרב ולא יתלמד עי"ז מאומה כו'. משא"כ בהולדה בדומה הרי מתהווה מהות שכל ממש אצל הבן כו', שהרי מתהווה ולד שלם במוחין וכח השכל וכן שארי הכחות שהכל הוא מכח האב שהיה בדומה לו כו' הרי מתהווה מהות דבר ממש כו'. אך הענין הוא דעיקר ההפרש ביניהם דהשפעת השכל הוא השפעה חיצונית והיינו שאינו נמשך בזה עצמות ומהות הכח כ"א הארתו לבד כו', ולכן כל עיקר דשרש ההשפעה הזאת הוא מכח המשכיל שבנפש שזהו בחי' ההמשכה מהנפש להיות מקור לשכל כנ"ל, וכל המשכה והתפשטות ה"ה בחי' הארה לבד כו' דכל עצם אינו נמשך כו', והיינו שאינו נמשך ומתפשט להיות בבחי' מקור כו', והמשכת העצמית הוא שהעצם נמשך ממקום למקום כו', וכח המשכיל שהוא בבחי' המשכה והתפשטות והוא להיות מקור כו' ה"ז הארה לבד כו', וכאשר המשכת השכל הוא מהכח העצמי דשכל ה"ה בבחי' בל"ג לגבי השכל שבאורי' כו' כנ"ל, ומ"מ ג"ז הוא בבחי' הגבלה באמת כנ"ל מפני דזה שנמצא מציאות שכל גם מכח העצמי אין זה המשכת מהות הכח ועצמותו כ"א מה שנמצא ממנו גילוי אור לבד כו' (ומ"מ ה"ז אור נעלה יותר גם מכח המשכיל שנמשך ג"כ מהכח העצמי מפני שמציאותו הוא בדרך אור"ח כו', היינו מה שהגיע בעצם הכח ועי"ז נמצא האור כו', ולכן אופן מציאות האור הזה מהכח העצמי הוא באופן נעלה יותר מהמצאת כח המשכיל ממנו כו'), ולהיות שזהו רק הארה לבד ע"כ לא יתהווה מזה מהות ומציאות דבר מה כ"א כאשר המקבל יש לו כלי אל האור ה"ה מקבל את אור ההשפעה ומתוסף לו עי"ז גילוי אור כו', והיינו שהשפעת הרב עושה חקיקה וציוור בכלי המקבל להיות משכיל כמוהו כו', וזהו ג"כ הטעם מה שבא בבחי' הגבלה להיותו הארה לבד דכל עצם הוא בלתי מוגבל דכח עצמי אינו נכלה כחו לעולם כו', אבל מה שהוא הארה לבד יכלה ויפסק כחו כו'. וכמו עד"מ אור הנר שנכלה כח התפשטותו שאינו מאיר למרחוק (וגם אור האבוקה שמתפשט יותר מ"מ נכלה כח התפשטותו כו', ואף גם אור השמש אינו דומה הארתו למעלה ולמטה וכמו שיש חילוקים בהחום דמקורו הוא שורף כו' וכידוע שיש ג' אורים כו', וכמ"כ הוא בהאור כו') והיינו לפי שכ"ז הוא הארה לכן נכלה ונפסק כחו כו'. וכמ"כ הוא בהשפעת השכל להיות שזהו הארה לבד ע"כ הוא בבחי' הגבלה כו' (ומ"מ צ"ל דסיבת ההגבלה הוא ג"כ לפי שבא ע"י צמצום כו', דאור שהוא בחי' גילוי העצם ממש שלא ע"י צמצום ה"ה כמו העצם בבחי' א"ס כו', רק ע"י שבא ע"י הצמצום ה"ה בהגבלה כו', דכשם שהצמצום מגביל וממעט האור בענין הגילוי שלו כו', כמ"כ הוא מגבילו

באופן התפשטותו כו', אמנם הרי ענין הצמצום שייך רק באור לא בהעצם כו' כנודע, וכן יובן בהארת הנפש דכללות הארתו הוא ע"י צמצום כו', ובפרט בהמשכת הכחות והגילויים פרטים כו', וזהו מה שמבוי במ"א שגילוי הכחות הן ברצון דכשרוצה להשפיע וכמו כאשר רוצה להשכיל ולהתחכם ה"ה מתחכם כו', והיינו דגילוי הכחות הן ע"י הרצון דוקא וממילא יש בזה צמצום דו"ע רצון אותיות צנור כו', וענין הצמצום הוא שמצמצם א"ע להשפיע וגם גוף ההשפעה באה בבחי' ציור מצומצם כו', וע"כ השפעת השכל שבדרך אור"ח מהכח העצמי הוא בל"ג מפני ששם אין הצמצום כ"כ כו', ומ"מ ג"ז הוא השפעה ברצון כו'). משא"כ ההשפעה להוליד בדומה ה"ז בחי' השפעה עצמיות שנמשך עצם ומהות הדבר כו', ולכן עיקר שרש השפעה זו היא דוקא מהכח העצמי הכלול בנפש, וכידוע הראי' ע"ז שהסומא מוליד שלם והיינו לפי שהגירעון אצלו רק בהכחות הגלויים, אבל בכחות העצמיים הכלולים בעצם הנפש אין בו שום גירעון וחסרון כלל וע"כ מוליד שלם כו', הרי דעיקר כח ההולדה הוא מהכח העצמי דוקא, ואופן המשכתו הוא שנמשך מהות ועצמות הכח ממש (וכן • הוא גם בכח המשכיל וכח השכל שנמשך בכח ההולדה הוא שנמשך עצם המהות שלהם כו', וזהו עיקר ההפרש בין השפעת השכל להשפעת הטפה דהשפעת השכל עיקר המשכתו הוא רק מבחי' התפשטות וגילוי אור בנפש, וזהו דשרש המשכתו הוא מכח המשכיל שהוא המשכה לבד כו' כנ"ל, וכמו"כ גם כשנמשך מהכח העצמי אין עצם ומהות הכח נמשך בזה כ"א רק מה שנמצא ממנו אור וגילוי לבד כו', אבל השפעת הטפה עיקר המשכתה הוא מהעצם דוקא, וזהו דשרש המשכתה הוא מהכחות ההיוליים העצמיים דוקא כו' כנ"ל, וכמו"כ מכל כח שהטפה נמשכת (והיינו גם מהכחות כמו שהן בהמשכה כו') ה"ה מגוף ועצם הכח ולא מהתפשטותו לבד כו', ולפי שהעצם נמשך בהשפעה זאת לכן מתהווה מהות ומציאות דבר, והוא הולד המתהווה כו', והמציאות המתהווה הוא אותו המהות והעצמות שנמשך בהשפעה זאת, כי להיות שההשפעה היא שהעצם נמשך בזה, הרי העצם אינו נעשה בבחי' מקור לדבר (דכל מקור ה"ז גילוי והתפשטות כו' וכמ"ש במ"א) כ"א שהעצם גופא נעשה בבחי' מהות ומציאות דבר כו' (רק שבא בבחי' שינוי המהות מפני שבא בבחי' הבדלה מן העצם כחלק הנבדל מן העצם וכניצוץ הנבדל מן האבוקה כו' וכמ"ש במ"א), וזהו הטעם מה שיכול להיות גם יפה כח הבן כו' מפני שנותן לו את הכח העצמי, ומהכח העצמי יוכל להיות הגילויים בכמה אופנים ונעלים ביותר כו', וזהו ג"כ הטעם מה שההשפעה היא בל"ג לפי שהיא המשכה עצמיות שהעצם נמשך לכן אין בזה כליון והפסק לעולם כו', ומה שבא בהשפעה גשמיות הוא מפני שהמשכת העצם הוא בדבר גשמי דוקא, ויש ע"ז כמה דוגמאות דכל דבר הנעלה ביותר ה"ה בא למטה יותר ובלבוש גשמי יותר כו', וכמו ארי' ושור דנודע דפני ארי' אל הימין למעלה במדרי' מפני שור כו', ולמטה הרי השור הוא בהמה טהורה ומקריבין אותה ע"ג

(וכן : בכת"י חסר סיום החצעי"ג, ואוצ"ל לאחרי תיבות „ שלהם כו' „

המזבח שנעשה ריח ניתוח לה' כו', וארני' הוא חי' טמאה שטורף ודורס כו', ובאמת היא הנותנת דלהיות שהארני' גבוה במררי' למעלה א"א שיבוא אפי' ע"י ריבוי רבבות השתל' להיות ממנו חי' טהורה כ"א דוקא חי' טמאה הטורף כו', וג"ז בדרך נפילה ושבירה כו', וכמו בכחות הנפש בראי' ושמיעה דכח הראי' למעלה מכח השמיעה ואינו דומה שמיעה לראי' כו', ומ"מ שמיעה תופס את הקול שהוא דבר רוחני וראי' תופס דבר גשמי כו', ובראי' גופא אין האדם רואה מתוך הלבן שבעין אלא מהשחור שבו כו'. וכן הוא בתורה דמלאכים ביקשו תורה ולא ניתנה להם, והלא ביקשו תורה ברוחניות כו', אך זהו לפי שאמיתית ענין התורה א"א שיבוא ברוחניות כ"א בהלכות גשמיים דוקא כו'. וזהו ג"כ מה שהשיב להם כלום יצה"ר יש בהם כו', והיינו להיות להתגלות אמיתית אור התורה הוא דוקא ע"י בירור היצה"ר דיתרון האור הוא מן החשך דוקא כו', וכדאי' במד"ר דטוב זה מלאך טוב ומאד זה מלאך רע כו', דע"י בירור יצה"ר דוקא ע"י נמשך אור עליון יותר והוא טוב מאד כו'. וכן מובן ממה שעומק השכל בא ברמו דוקא דבתנועה גשמיות דוקא בזה בא עומק ופנימיות השכל מה שא"א לבוא בדיבור כו', ורז"ל אמרו הא דמחדגא טפי מחבראי מפני שראיתי לר"מ כו', דע"י ראיית פני המשפיע יוכל לבוא על עצם השכל שלמעלה מהשפעת השכל כו', וכמ"ש במ"א דבדוגמא דבהשפעה עצמיות שנמשך עצם כח השכל שלמעלה מהשפעת השכל כו' כנ"ל יש ג"כ בהשפעת השכל מה שעצמות כח החכ' של המשפיע נמצא בבחי' מקיף כו', וזהו דוקא בראיית המשפיע שז"ע אך בצלם יתהלך כו'. וכ"ז דוגמאות להבין מזה איך שהדבר הנעלה יותר בא דוקא למטה ובהגשמה יותר כו'. וכמור"כ הוא בהשפעה גשמיות הנ"ל דהמשכת העצם הוא בא בטפה גשמיות דוקא כו', וכן הוא בכח הרוחני שבהולדה שנמשך בזה כח א"ס והוא כח עצמי דוקא. ולכן אין הכח נכלה לעולם ונמשך תמיד עד אין שיעור כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מש"א במד"ר המשל דדירורים אלמים ופקחים כו'. דהנה ידוע דים ויבשה הו"ע עיגולים וישר כו', דעיגולים הוא כאשר יהי' האופן בתוך האופן שהעיגול התחתון הוא מוקף מהעליון וע"כ הוא בבחי' ביטול בתכלית לגבי' בבחי' העדר ההתפשטות כו', וזהו דמשה הי' כבד פה וכבד לשון להיות שהי' מבחי' העיגולים וכמ"ש כי מן המים משיתיהו כו' והי' בבחי' ביטול בתכלית וענין הדיבור הוא בחי' ישות כו' וע"כ הי' כבד פה כו', וגם להיות דבעיגולים הם כלים קטנים ואינם יכולים להכיל את האור כו' וע"כ הי' כבד פה לפי שאין הדבור יכול להכיל את האור כו', ועם היות שהביטול הוא מעלה, מ"מ ה"ז בבחי' קטנות כו'. וענין היושר הוא בבחי' עו"ע שהעלול הוא במציאות בפ"ע והעילה מתלבשת בתוכו כו', ועם היות שהוא בחי' מציאות דבר מ"מ יש בזה בחי' ההתרחבות שמקבל אור העילה כו'. וז"ע אלמים ופקחין דברואים שבים בחי' עיגולים נק' אלמים ע"ש בחי' הביטול וכענין כבד פה כו', וזהו ג"כ ענין המלאכים שנק' נוני ימא כו', וברואים שביבשה נק' פקחין כי ההתרחבות הוא ע"י המוחין כו' כנודע ומבו'

במ"א. וזהו מה שלא נמצא בס' הקבלה ענין הזיווגים בבחי' עיגולים כ"א בבחי' היושר, והיינו לפי שבעיגולים הרי התחתון אינו במהות ומציאות דבר ואינו יכול לקבל אור העליון כו' ובד"כ הוא בחי' הארה לבד (שזהו מה שאינו מציאות כו') ואינו יכול לקבל גילוי אור העצמות שבאם יאיר עליו העצמות יתבטל לגמרי כו', אבל ביושר להיות המקבל הוא בבחי' מציאות דבר ה"ה יכול לקבל גם בחי' העצמות ולא יתבטל כו'. זהו דענין הזיווגים רק בבחי' יושר להיות דענין הזיווג הוא בחי' השפעה עצמיות כו' כנ"ל (ועמ"ש בקה"י בערך זיווג ויחוד בשם טע"מ) וזה שייך רק בבחי' היושר כו'. וזהו"ע דיוורים פקחין היינו התגלות בחי' המוחין ובפרט בענין הזיווגים שזהו המשכת בחי' עצמיות המוחין כו'. וזהו יקוו המים דתחלת קלוסו כו', והיינו דבתחלה הי' בחי' העיגולים והוא הגילוי דאוא"ס ב"ה כו', ולהיות תכלית הכוונה הוא בבחי' היושר דוקא וכמ"ש לא לתהו בראה אלא לשבת יצרה בחי' המשכת העצמות כו', ובכדי שיהי' בחי' היושר צ"ל ע"י הצמצום דוקא כו' ע"כ גזרה חכמתו ית' וא' יקוו המים שזהו בחי' הצמצום בהאוא"ס ב"ה להיות בחי' היושר כו', והר"ע לידת והתגלות הנשמות בבחי' מציאות כו' שבהם שייך ענין הזיווגים בבחי' המשכת העצמות כו'. וזהו ג"כ שייך * המא' יקוו המים למא' תדשא הארץ כו', דענין תדשא הארץ הר"ע יחוד זו"ג להוליד נשמות וכמ"ש בוח"ג די"ב ע"א כתי' זכור את יום השבת לקדשו ובמע"ב כתי' תדשא הארץ כו' אימתי אתרביאת ארעא קדישא ואיתעטרת בעטרהא הוי אומר ביום השבת דהא כדין אתחברת מטרוניתא במלכא קדישא לאפקא דשאינ וברכאין לעלמין עכ"ל, והיינו לידת הנשמות הוא בשבת וכמארז"ל ע"פ אשר פריו יתן בעתו כו', והוא דלהיות דשער החצר הפנימית הפונה קדים ביום השבת יפתח כו', והוא גילוי בחי' פנימיות הכתר דמשם הוא בחי' הולדה כו' וכמשנת"ל, וזהו תדשא הארץ בחי' יחוד זו"ג להוליד נשמות כו' דכ"ז שייך בבחי' היושר דוקא כנ"ל, ובכדי שיהי' בחי' יושר הוא ע"י הצמצום דוקא כו', וע"כ קדם לזה מא' יקוו המים כו'. וזהו ויאמר אלקים יקוו המים שהו"ע הצמצום דאוא"ס ב"ה בכדי שיתראה היבשה התגלות בחי' היושר שזה תכלית הכוונה להיות בזה בחי' המשכת העצמות כו', וגם יקוו הוא מל' קוין כדפי' בזהר, והיינו בחי' היושר שהוא בבחי' קוין כו', ואומרו אח"כ תדשא הארץ הוא דכאשר נתגלה בחי' היושר או תדשא הארץ שהו"ע לידת הנשמות כו'.

בס"ד, שי"פ נח, תער"ב

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים כו'. וצ"ל מה"ע נח נח ב"פ. ובוהר
אי' אלה בכל אתר פסל את הראשונים כו' דא עביד תולדן ולא אחרא
כו'. ופי' הרמ"ז מ"ש בכל אתר קאי על מ"ש אלה תולדות השמים והארץ
דאי' בוהר ע"ז דפסיל תולדין דתהו מפני שלא הי' בהם בחי' יסוד שזהו מלך
הח' הדר, ואח"כ כתי' ונהר יוצא מעדן שזהו בחי' יסודות דאו"א כו'. וכמו"כ
כאן פסל את הראשונות דקאי על העשרה דורות שמאדם עד נח כו'. ולכאו'
אינו מובן הלא שם פסל תולדין דתהו וכמו שאו' הטעם שלא הי' בהם המשכת
מלך הח' הדר בחי' יסוד דעתיק שהוא עיקר התיקון כנודע, אבל העשרה *
הרי הי' מבחי' התיקון שכבר היו המשכת היסודות כו' מפני מה פסל
את אלו כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל שיש ב' מיני השפעות השפעה רוחניות
והשפעה גשמיות דהשפעה רוחניות היא השפעת השכל היא השפעה חיצונית
בחי' הארה לבד, וע"כ לא נתהווה מזה מהות ומציאות דבר ויש גבול להשפעה
כו', והשפעה * היא כמו השפעת הטפה להוליד בדומה שהיא השפעה
פנימיות שנמשך בזה גוף ועצם הכחות, דשרש ההשפעה הוא מהכחות ההיוליים
העצמיים כו', וע"כ נעשה מזה מהות ומציאות דבר ממש ואינו נכלה ונפסק
לעולם כו'.

והנה הדוגמא מכ"ז יובן בהפרש בין נשמות למלאכים, דשרש המלאכים
הוא מבחי' זיווג רוחני דאו"א שזהו בחי' השפעה חיצונית לבד דהיינו
שאינו נמשך בזה בחי' העצמות והפנימיות כ"א הארה לבד כו'. דהנה ידוע
דכל ההתהוות הוא מבחי' חו"ב וכמ"ש כולם בחכ' עשית ואי' בוח"ג דמ"ג
ע"א כולם בחכ' עשית בבנינה כו' וכמ"ש ויאמר אלקים אבא אמר לאימא
כו', וכנודע דחכ' ובינה הן בחי' אין ויש דחכ' היא בחי' אין וכמ"ש והחכ'
מאין תמצא דגם החכ' היא בחי' אין כו'. דהנה חכ' היא ראשית האין האלקי
השייך לעולמות ושנעשה מקור לעולמות כו', דהנה ידוע דהתהוות העולמות
הוא מבחי' הארה לבד כו' דעצמות או"א"ס ב"ה אינו בערך ובגדר מקור
לעולמות כלל וא"א שיהי' מזה התהוות העולמות כו' כ"א מהארה לבד מאו"א"ס
ב"ה כו', ועש"ז נק' הבריאה יש מאין, והלא ממך הכל כתי' שהכל נתהווה
מאו"א"ס ב"ה ואיך נק' יש מאין, אלא שזהו לפי שהתהוותם הוא מהארה
לבד כו'. ובהארה גופא מבחי' פנימית האור ג"כ א"א שיהי' התהוות העולמות
כ"א מבחי' הארה חיצונית לבד כו', שהרי ידוע בכל משפיע ומקבל דזה
שנמשך מהמשפיע אל המקבל הוא רק הארה חיצונית לבד, דפנימיות האור
כמו שהוא אצל המשפיע אינו יכול לקבל וכמו בהשפעת השכל כו', וזה גם

העשרה : כ"ה בכתי', ואוצ"ל : העשרה דורות.

והשפעה היא : כ"ה בכתי', ואוצ"ל : והשפעה גשמיות היא.

במשפיע ומקבל שהן בערך זל"ז שרק בחי' חיצוניות שבעליון נעשה פנימיות שבתחתון כו', ומכ"ש להיות התהוות שבאין ערוך א"א להיות מבחי' פנימית האור כ"א מבחי' הארה חיצוניות לבד כו'. ובכדי שיהי' הארה זו הי' צ"ל צמצום עצום באוא"ס ב"ה שיתעלם הפנימית של האור כו' (וידוע דאופן הצמצום • כל האור לגמרי כו', אך בד"כ הוא בחי' התעלמות הפנימית כו') ואחר הצמצום נשאר נקודת הרשימו דנקודה זו כוללת בתוכה כל בחי' האור שיתגלה בכל ההשתל' כו', והיא בבחי' נקודה בלבד היינו שכללות האור הזה אינו תופס מקום כלל לגבי האוא"ס שלפני הצמצום כו', ובאמת נכלל בנקודה זו גם בחי' עצמות האור שאינו בערך ובגדר עולמות כלל כו' וכמ"ש במ"א, רק שזהו בהעלם כו', ובד"כ הוא שכוללת כל בחי' האור שיתגלה בעולמות שזהו בחי' נקודה לבד לגבי האוא"ס כו', ומהנקודה נמשך אח"כ הקו להיות העולמות ולהאיר בהם כו', וזהו בכללות העולמות כו'. וכמו"כ הוא בהנקודה פרטית דבחי' חכ' דאצי' שהיא בחי' יו"ד דש' הוי' כו' שזהו ג"כ בחי' הנקודה שנשארה אחר הצמצום להיות בבחי' מקור לעולמות כו', שהרי עיקר העולמות הן עולמות בי"ע כו' ואצי' הוא הממוצע בין אוא"ס לעולמות כו', כי ענין האצי' הוא בחי' ההתגלות דאוא"ס ב"ה שהרי למעלה מאצי' הכל הוא בבחי' העלם עדיין כו' ואצי' הוא בחי' ההתגלות דאוא"ס ב"ה להיות בבחי' מקור לעולמות בי"ע כו', ובחי' החכ' שהיא ראשית האצי' ה"ה ראשית בחי' האין האלקי להיות בבחי' מקור לעולמות בי"ע כו'. והגם דאצי' מובדל בערך מבי"ע, מ"מ ה"ז בבחי' שייכות לבי"ע שה"ה בבחי' ממוצע כו', גם י"ל שיש באצי' גופא ב' מדרי' והיינו בחי' האצי' מצ"ע ומה ששייך לבי"ע כו' וכמ"ש במ"א דבעו"ע דע"ס דאצי' באצי' גופא יש הפרש גדול בין העו"ע לשצורך אצי' עצמו ושלצורך בי"ע כו'. וזהו דחכ' דאצי' נק' אין להיותה בחי' הארה לבד שאינו תופס מקום כלל לגבי עצמות אוא"ס כו', וגם נק' אין למעליותא שאינה בבחי' מציאות דבר עדיין כו', וכמו נקודת ההשכלה עד"מ שאינה נתפסת עדיין בבחי' מציאות כו' שעש"ז נק' ברק המבריק לפי שאינה בבחי' תפיסא עדיין כו', ושניהם אמת שהיא בחי' הארה שבאין ערוך כו' ואינה עדיין בבחי' מציאות דבר כו'. ובינה היא בבחי' יש ומציאות דבר וכמ"ש להנחיל אוהבי יש כו' וכמו ההשגה שהיא בבחי' מציאות דבר כו'. וחז"ב זיווגיהו תדיר לצורך קיום העולמות כו' דמיחוד חז"ב שהוא יחוד אין ויש נתהוו כל הנבראים מאין ליש זיווגיהו תדיר כו', וכמ"ש המחדש בטובו בכ"י תמיד כו' שתמיד מתחדשים העולמות מאין ליש, והוא ע"י יחוד אין ויש דחז"ב כו'. והנה ההתהוות בפועל היא מבחי' מל' דאצי' שזהו בחי' האין המקור ליש כו', אמנם ראשית האין האלקי הוא בחי' החכ' כו', וראשית התהוות היש הוא בבינה כו', דבינה הוא ההתהוות במח' כו', דחז"ב זהו כמו לעצמו עדיין כו' (וזה אלפים שנה קדמה כו') וה"ז כמו ההשערה בכח כו' וכמו בחי' מחה"ק כו' כמו"כ בחי' הבינה הוא ההתהוות

במח' כו', והו' דיחוד אין ויש דחוי"ב והו' מקור התהוות העולמות מאין ליש כו'. אך כ"ז הוא רק מחיצוניות דחוי"ב, דמה שנמשך בזה הוא ההארה לבד כו', והו"ע זיווג רוחני שהוא כמו השפעת השכל עד"מ שאינו השפעה עצמיות ממהות השכל כו' כנ"ל כמו"כ מה שנמשך מחוי"ב לצורך התהוות מלאכים ונבראים אין זה מבחי' העצמיות שלהם כ"א הארה לבד כו'. והגם שנת"ל במשל דמהשפעת השכל להיותו הארה לבד אינו מתהווה מזה מהות שכל אצל המקבל, וכאן הרי מהיחוד דחוי"ב נתהוו מהות הנבראים עם מוחין ומדות כו', שהרי המלאכים יודעים ומשיגים אלקות וכמ"ש וצדקתך ירננו צדק מלכותא קדישא שהו"ע השגתם בבחי' ההארה דמל' דאצילות כו', וכתיב שרפי' עומדים ממעל לו כו' שוהו ע"י השגתם בבחי' קדוש כו', וכן כל הנבראי' הן צבא מעלה והן צבא מטה הרי יש בהם ידיעה והשגה כו', והרי מציאותם לא הי' תחלה ונתהוו מאין ליש בבחי' מהות ומציאות מהיחוד דחוי"ב כו'. אך הענין הוא דבאמת הרי כללות ההתהוות הזאת הרי אין זה דבר עצמי בבחי' מהות ומציאות דבר ממש כו', והראי' שהרי כאשר יאיר עליהם גילוי אור שרשם ומקורם יתבטלו ממציאותם לגמרי כו', וכמ"ש במ"א בענין מי כמוכה באלים דת"א לית בר מינך כו', דהיינו שהנבראים אינם מציאות אמיתי כו'. דהנה כל הנבראים שלמטה יש להם שרש ומקור רוחני למעלה וכמו כד קארי תרנגולתא מברך הנותן לשכוי בינה כו', להיות שרש התרנגול התחתון הוא מלאך גבריאל בעולם היצי' והברי' כו' ושרש שרשן באצי' הוא ה"ג דאימא המעוררים בחי' המל' בעלייתה בחצות לילה מבי"ע לאצי' כו' ובעולם הברי' ויצי' מעורר מלאך גבריאל את הנשמות לעלות לגי"ע וכמא' בפלגות ליליא קוב"ה אתי לאשתעשע כו' ולמטה התרנגול מעורר את האדם לקום לעבודתו בחצות לילה וכמ"ש חצות לילה אקום להודות לך כו', וכן כל נברא שלמטה יש לו שרש ומקור למעלה כו', וכאשר יאיר השרש ומקור על הנברא שלמטה הרי יתבטל ממציאותו לגמרי כו', וכמו במלאכים עליונים כאשר הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם שהי' עליהם גילוי יותר מחוק הקצוב מבחי' מל' דאצי' נתבטלו ממציאותם כו', ואין זה בתורת ביטול כ"א בבחי' העדר לגמרי כו' וכמ"ש במ"א, וכן נבראים שלמטה אם הי' מאיר עליהם שרשם ומקורם הרי היו מתבטלים לגמרי כו', ואי"כ הרי גם בעת מציאותם אינם מציאות אמיתי כו', וז"ש הרמב"ם הוא שאמר הנביא וה' אלקים אמת שהוא לבדו אמת ואין לאחר אמת כאמתתו כו', וכמ"ש כ"ז באורך בס' * רכ"ט ע"פ מי כמוכה הנ"ל, וכ"ז הוא לפי שאינן דבר עצמי כ"א הארה לבד, ולכן ע"י גילוי אור עליון יותר מהקצוב מתבטלי' ממציאותם כו', וכמ"ש בס"ש"ב ח"ב פ"ג וד' שהנבראים הם רק זיו והארה מהמקור המהותם כו', ולא שהן גוף ההארה כ"א בחי' הארה דהארה כו', ומה שהן בבחי' מהות דבר זהו רק מה שנתפסין במציאות יש בהרגשתן כו', אבל עצם מהותם הוא רק הארה לבד לא ענין ודבר עצמי כו', והו' שאינם בבחי'

מהות ומציאות דבר באמת והיינו שאינם ענין עצמי כ"א הארה לבד כו'. וכן גם השכל וההשגה שלהם ה"ז הארה לבד וכמשנת"ל דכל ענין השגה ושכלי הוא רק הארה כו' שגם בשרשו ומקורו בכח המשכיל הוא רק הארה וכן גילוי השכל הכל הוא הארה לבד כו', וכן מה שמשיגים באלקות הוא רק בהתארה אלקית לבד, דעצמות הלא לית מח' תפיסא כו' ואינו שייך בזה שכל והשגה כו', וכן בכל ענין אלקי הנה בעצם הענין אינו שייך השגה כ"א בהארתו לבד כו', וכמו שאין אנו משיגים מהות הרוחני כלל כ"א מציאותו לבד כו', וכן בכל ענין אלקי אין אנו משיגים המהות כ"א המציאות כו', וכל בחי' מציאות ה"ז הארה לבד כו'. ואפי' בנשמות כמו שהן למטה הנה ההשגה שלהם דהיינו ידיעת ההשתל' וכן אפי' בכוונות המצות כו' ה"ז בחי' הארה חיצונית לבד כו' וכן דו"ר שכליים הכל הוא רק בחי' חיצונית כו' וכמ"ש באגה"ק בקו"א בד"ה להבין מ"ש בפע"ת, ותפיסת המהות הוא רק בעשיית המצוה ובלימוד גוף ההלכה כו', ומבו' שם דגם נשמות דאצי' בהתלבשותן בגופים אינם משיגים בחי' המהות דאלקות כ"א ידיעת המציאות לבד כו' ורק נבואה היא גילוי המהות מפני שהוא בבחי' התפשטות הגשמיות כו', וי"ל דגם בהשגה בעליית הנשמה יכול להיות גילוי המהות מפני שמופשטים או מן הגשם כו', וי"ל דזהו שהאריז"ל מה שראה בפ' בלק ובלעם הי' בעת השינה דוקא כי ענין השינה בצדיקים הוא עליית נשמתם למעלה כו', אבל ההשגה למטה הוא בבחי' ידיעת המציאות לבד גם בנשמות כו', וכ"ש השגת המלאכים שהוא בבחי' חיצונית לבד בבחי' ידיעת המציאות כו' וכמ"ש כי לא יראני האדם וחי אפי' חיוה"ק כו', והיינו לפי ששרש התהוותן הוא רק מיחוד חיצוני דארי"א שזהו בחי' הארה לבד, ע"כ כל מציאותם והשגתם הוא בחי' הארה חיצונית לבד כו', וכן שרש ההמשכה הזאת כמו שהיא למעלה מחו"ב וכידוע דיחוד חיצוני דארי"א הוא ג"כ מאוא"ס ב"ה כו', ה"ז ג"כ רק הארה חיצונית לבד כו', דזהו כללות ההפרש בין יחוד פנימי ויחוד חיצוני דארי"א, דיחוד פנימי דארי"א הוא מבחי' פנימיות ועצמות א"ס, ויחוד חיצוני הוא מבחי' חיצונית לבד כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דונקדשתי, ובשרש הראשון הוא ההפרש בין הרצון דתו"מ להרצון דעולמות, דהרצון דתו"מ הוא רצון פנימי ועצמי, משא"כ הרצון דעולמות מה שעלה ברצונו ית' להאציל ולברוא כו' גם באוא"ס שלפני הצמצום אין זה רצון עצמי כ"א בשביל איזה כוונה שהעיקר היא הכוונה הפנימי' אבל הרצון הוא בבחי' חיצונית לבד כו'. וע"כ כללות ההשתל' דעולמות מרכ"ד כו' ה"ז רק בחי' הארה לבד כו', ולכן מהארה זו בריבוי השתל' מאד נתהוו מציאות החיצונים לגמרי מהמדרי' התחתונות בריבוי הצמצומים כו', שהרי מציאות החיצונים שנתהוו הוא ג"כ מכח אלקי ונמשך להם חיות דואתה מחי' את כולם כו', והיינו לפי שזהו רק הארה לבד ע"כ בריבוי הצמצומים יכול להיות גם מציאות החיצונים, משא"כ מבחי' אור עצמי דלכבודי לאחר לא אתן כו'. והגם דהתהוות הסט"א הוא מההעלמות וההסתירים כו', והיינו שאין התהוותם מגוף ההארה כמו הנבראים שהן הארה מכח האלקי המהווה כמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ג וד', משא"כ הסט"א אין מציאותם

הארה ח"ו מהכח האלקי כ"א מציאותם הוא מן הלבושים המעלימים כו', מ"מ הרי התלבשות זאת שיתעלם ויסתתר האור האלקי כ"כ עד שיתהוו מהלבושי' מציאות הסט"א ה"ז שייך בהאור האלקי לפי שהוא הארה לבד משו"ו ה"ז בבחי' התלבשות ותפיסא בהלבושים עד שמתהווה מזה בחי' טוב ורע כו', וכמ"ש במ"א בענין עה"ד טו"ר דבאמת עה"ד הוא במדרי' דקדושה שהוא טוב רק לפי שזוהו הארה לבד ה"ז בא בבחי' התלבשות ותפיסא ממש בהלבושים עד שמשתלשל מבחי' חו"ג שבו בחי' טו"ר כו' (ועמ"ש מזה בד"ה תקעו עת"ר במא' ויגש אליו יהודה), דכ"ו אינו שייך באור פנימי ועצמי כו', והגם דתורה ג"כ נתלבשה בעה"ד עד שיכול להיות משמאילים בה כו', הנה התורה היא בחי' עה"ח בעצם שהוא בחי' פנימיות האור כו', שהרי אין התורה בעצם בבחי' עה"ד כ"א בעצם היא בבחי' עה"ח והיא כולה טוב כו' רק שנתלבשה בעה"ד כו', וענין התלבשותה בעה"ד הוא בכדי לברר בין טו"ר וכמ"ש להבדיל בין הטמא כו' וזהו לפי שהיא בבחי' פנימיות בעצם שכבר נעשה הבדלה בעצמות בין הפנימית לחיצונית כו', ע"כ בכחה לברר ולהבדיל למטה בין טוב לרע כו' (וכמשי"ת), ואופן התלבשותה בעה"ד אינו בבחי' התלבשות ותפיסא בהלבושים ולכן התלבשות זאת אינו נוגע כלל בעצם אור התורה, שהרי ד"ת אינם מקבלים טומאה כו' ות"ח אין אור של גיהנם שולטת בהם כו', ולכן באמת התורה ירדה ונתלבשה במדרי' תחתונות מאד וכמו בטענות של שקר ועוד יותר למטה מזה כו' וכ"מ שירדה ה"ה פועל הברור כו', וכמו ר"י כולא תנויי בנוזיקין הוה בכדי לברר בירורים כו' כנודע, דכן הוא באור התורה שיכול לירד בכל ענין גם בענינים התחתונים ביותר ואינו נפגם ח"ו, אדרבה פועל הברור בכ"מ כו', והיינו לפי שהוא בעצם בחי' אור פנימי ועצמי ע"כ גם כשמתלבשת בלבושי' דעה"ד אינה בבחי' התלבשות ותפיסא ממש בהלבושים כו', וגם המשמאילים בה ר"ל אין זה פועל ח"ו שום שינוי כו', והיינו מפני שהוא אור עצמי כו', (וכן הוא בנשמות מה שבכחם לברר טו"ר מפני שהן בעצם בחי' אור פנימי ועצמי כו', ולכן הנשמות גם בירדתם כו' אינם משתנים בעצם כו' וכמ"ש מזה בד"ה הנ"ל ממא' נ"ח מצוה להניחה כו'), ובגמ' חגיגה דטו"ב אמרו ע"פ אל גינת אגוז ירדתי מה האגוז אע"פ שמלוכלך כו' אין תוכו נמאס אף ת"ח אע"פ שסרח אין תורתו נמאסת כו', ובמד"ר דרשו זה על ישראל מה אגוז זה אם נופל לתוך הטינופת אתה נוטלו ומורקו כו' והוא יפה לאכילה, כך כל מה שישראל מתלכלכים בעוונות כל ימות השנה בא יוהכ"פ ומכפר עליהם כו', והיינו כמשנת"ל דתורה ונשי' אינם משתנים בעצם גם בירידתם כו' מפני שהן בחי' טוב בעצם כו', וכד"כ ענין ולמשמאילים בה הוא מצד הלבושים לא מצד עצם אור התורה שאינו משתלשל בבחי' טו"ר כו', אבל בחי' עה"ד (שזהו בד"כ בחי' ההארה האלקית שמתלבשת בעולמות כו') שמשתלשל בבחי' טו"ר זהו מפני שהוא בחי' הארה לבד כו', וזהו ג"כ מה שהארה האלקית שבעולמות באה בבחי' הגבלה כו', דכן בכללות המשכתו הרי כללות האור הנמשך בעולמות שהוא בחי' הקו"ח שנמשך אחר הצמצום הרי יש קץ וגבול להמשכתו והוא מה שקצהו התחתון אינו נוגע באו"א"ס

המקיף כו', הרי זהו שנפסק המשכתו והתפשטותו כו', וכן בפרטי המדרי' שבו הרי יש חילוקים באופן הגילוי דהקו"ח בעולמות כו', דבעולמות הא"ס שלפני האצ'י מאיר עצמות הקו ומסתיים שם כו', ובאצ'י מאיר רק הארת הקו כו', וגם הארת הקו מסתיים בבחי' מל' דאצ'י כו', רק מה שבקע את הפרסא עם הכלים דמל' דאצ'י ומאיר בהם כו', אבל בבי"ע הרי לא יש גילוי הארת הקו כו', והגילוי שבאצ'י אינו אותו מהות האור שלמעלה מאצ'י כו', והגם שאינו מהות אחר מ"מ אינו ג"כ אותו המהות כו' וכמ"ש במ"א, ובבי"ע הוא בבחי' מהות אחר כו'. הרי שיש הגבלה באופני הגילויים שלו שנמשך ומסתיים ונמשך ומסתיים כו', וכן בכל עולם בפרט יש הגבלה באופן האור והגילוי כו', וכ"ז הוא לפי שזוהו הארה לבד וכל הארה יש הגבלה בהתפשטות שלה כו'. ונמצא מובן מכ"ז דההמשכה דסדר השתל' הוא בחי' הארה לבד כו'. אבל התהוות הנשמות הגם שזוהו מבחי' יחוד זו"נ שנק' זיווג גופני הנה ההמשכה בבחי' יחוד זיווג זה הוא בחי' השפעה פנימית ועצמיות כו', וכמו עד"מ בהשפעת הטפה להוליד בדומה לו שנמשך בזה מבחי' עצמות האב מכח השכל ההיולי העצמי כו', כמ"כ בנשמות שנק' בנים למקום שרש התהוותם הוא מבחי' העלם העצמי דחכ' שהיא בחי' חכ' הקדומה שבעצמות ומבחי' העלם העצמי דא"ס כו', וזהו בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית ובשביל התורה כו', דכללות הרצון שבעולמות שהוא רק רצון חיצוני שבשביל איזה כוונה פנימיות כנ"ל, הרי הכוונה הפנימיות הן נש"י שזוהו תכלית המכוון בברה"ע כו', וכמא' במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, והיינו הדחלת הרצון על התהוות ה' ע"י נשמות הצדיקים כו', היינו שהן הן הכוונה פנימיות כו', הרי דנשמות הן מבחי' פנימיות א"ס ב"ה כו', ולכן הנשמות נתהוו בבחי' מהות ומציאות דבר, והיינו שהן ענין עצמי לא רק הארה לבד כו', והרא"י שהרי הנשמות יכולים לקבל גילויי אורות פנימים ועצמים ואינה מתבטלת בזה כו', וכמו בההמשכות דאור התורה והמצות כו', דהגם שאינו מאיר עכשיו בגילוי ממש כו', מ"מ הרי נמשך האור גם עכשיו על נפש האדם וכמ"ש בס"ש"ב בענין ואני בער ולא אדע כו' ומ"מ הייתי עמך כו', ומכ"ש בעסק התורה הרי מ"מ תופס בבחי' מהות ח"ע כו', וכן בהגילויים דג"ע שהנשמות נהנים מזיו השכינה בבחי' השגת המהות דאלקות כו', ובפרט בהגילויים דלעתיד שיהי' גילויי בחי' מהות ועצמות א"ס ממש כו', והנשמות יקבלו כל הגילויים בבחי' אר"פ וכמ"ש השכל וידוע אותי כו', ובד"כ גם עכשיו הרי גילוי יותר מחוק הקצוב בעולם התחתון ודאי מאיר בנשמות בתורתן ועבודתן כו', והרי המלאכים אינם יכולים לקבל גילוי יותר מחוק הקצוב להם כו' כנ"ל, וכן הוא בכלל בכל העולמות שנמדד ונגבל אופן הגילוי בכל עולם ועולם בפרט כנ"ל ואינם יכולים לקבל גילוי אור עליון יותר כו', ונשמות הרי זאת ודאי שלפי אופן חוק הקצוב בהגילוי בעולם התחתון מאיר בהם גילוי אור עליון יותר כו', ובאמת הרי מאיר בהם אור התורה כו' וכן מקבלת הגילויים דג"ע והגילויים דלעתיד כו' כנ"ל, וכ"ז הוא לפי שהנשמה אינה רק הארה לבד כ"א הוא דבר עצמי כו', ולכן יכולה לקבל כל הגילויים גם אורות עצמיים כו', וזהו שהנשמה

היא דבר אמיתי וכדאי' באדר"נ פליד עשרה נק' חיים הקביה נק' חיים שנא' ה' אלקי' אמת הוא אלקים חיים כו' תורה נק' חיים כו' ישראל נק' חיים שנא' ואתם הדבקים כו' חיים כולכם כו', והיינו שהם דבר אמיתי ואינם מתבטלים ע"י גילוי אור עליון אדרבה מתקבל בהם כו'. וכמ"כ הם בבחי' בליג' כו', שהרי הנשמות ירדו מעולם לעולם עד עולם התחתון שמתלבשים בגוף גשמי כו', ובכל מקום ובכל עולם אינה משתנה בעצם מהותה שהיא אלקות בעצם גם כמו שירדה בבי"ע כו', ולא כמו ההארה אלקית שמתלבשת בעולמות שבכל המדרג' אינה בבחי' אותו המהות שבעולם שלמעלה כו' וכנ"ל, והנשמות בכל עולם הן באותן המהות ממש כו', ובאמת הנשמות כולם שוין הן וכמ"ש בס"ס פליב' בשגם שכולן מתאימות ואב' א' לכולנה כו', והגם שכ' שם מצד שורש נפשם בה' אחד כו', מ"מ א"א לומר רק מה שבשורשם הן בהשוואה שהרי גם כל ההשתל' הן בהשוואה בשרשם ומקורם כנודע, וצ"ל דבנשמות גם בהמשכתם מתאימות הן בעצם כו', וזהו ששולל רק הגופים כמ"ש רק הגופי' מחולקים כו' אבל הנשמות מתאימות כו', והיינו דמצד שרש נפשם בה' אחד גם בהמשכתם מתאימות הנה כו', וכן בכללות הרי הנשמות לא יתבטלו לעולם ויהיו גם לעתיד כו', שהרי בעולמות ארז"ל שית אלפי שנין היה עלמא וחד חרוב שהכל יתבטל לעתיד גם במדרג' עליונות כו' וכמ"ש כאשר השמים החדשים והארץ החדשה כו', אבל נשמות יהיו קיימים לעולם כו' והיינו מפני שהן ענין עצמי והעצם אינו נכלה ונפסק ואינו מתבטל לעולם כו'. וזהו מה שהנשמות נתהוו בבחי' מהות ומציאות דבר היינו שהן ענין עצמי ואמיתי כו', ומציאותן הוא האור הפנימי והעצמי שנמשך בהשפעה זו שזה גופא נעשה בבחי' מציאות נשמה כו', דכן הוא בהמשכת אור עצמי דההתהוות מזה הוא בחי' העצמי ממש כו' וכמו שנת"ל דהעצמי אינו נעשה בבחי' מקור לדבר (דאז ההתהוות היא לא המקור עצמו כו') כ"א שהעצמות גופא נעשה בבחי' מהות ומציאות דבר כו', וכן מובן מהמשל דב' השפעות הנ"ל דהשפעה עצמית שמתהווה מזה מהות הולד לפי שההשפעה היא דעצמות כח האב נשפע ע"כ מתהווה מהות דבר ממש שהדבר המתהווה הוא העצמות של האב כו', משא"כ בהשפעת השכל הרי גם מה שנמצא מזה שכל אצל המקבל והיינו מה שהמקבל מתלמד ע"י ההשפעה להשכיל ולהתחכם בכל דבר חכ' ושכל כו', הרי אין זה שכל המשפיע כ"א אור שכל של המקבל כו', דהשפעת המשפיע הוא רק מה שעושה חקיקה וציור בחושי המקבל שיהי' בר' שכל וישיכיל באופן שהרב משכיל כו', אבל השכל ה"ה אור שכל המקבל כו', וכמ"כ בהתהוות שמבחי' העצם ההתהוות הוא העצמי ממש כו', וכמו למעלה בחי' עתיק שזהו העתקת העצמית כו' וכמו פנימית אבא שהוא פנימית עתיק ממש כו' כנ"ל, כמ"כ הוא בנשמות שמהותם הוא בחי' האור העצמי ממש כו', דכאשר ההתהוות היא מהארה לבד הנה הדבר המתהווה אין זה מהות המהווה ממש כו', כי הכח המהווה נעשה בבחי' מקור להתהוות וממילא ההתהוות אינו אותו המהות כו' (ובהשתלשול' הו"ע עו"ע הארה מהארה כו' ובהתהוות שבאין ערוך הו"ע אין ויש כו'), וזהו שבנבראים הרי המהווה והמתהווה נק' בורא ונברא שהנברא

אינו מהות הבורא כו', ובנשמות ה"ה אותו המהות ממש כו', וכמ"ש בבה"ז פ' פנחס ע"פ ובחדש הראשון ובהגהות * לשם (והגם שנבראים ג"כ הרי הנברא הוא הארה מהכח האלקי כמ"ש בס"ב ח"ב וכמשנת"ל, י"ל דאין זה מהות ההארה ממש כ"א הארה מהארה וכמו בכללות ההשתל' כו' וכמ"ש בס"ב שם כמו התפשטות האור מהשמש כו', ומ"ש במ"א בענין אין עוד שזהו במציאות יש דוקא י"ל דעומק הענין בזה ע"פ המבו' במ"א דהתהוות מציאות היש הוא מכח הא"ס דוקא שהוא לבדו בכחו ויכולתו כו'), והיינו שהתהוות מאור עצמי אין המתהווה מהות אחר מהמהווה כו', ויובן בזה בנשמות דמציאותם הוא בחי' האור הפנימי והעצמי כו'. ולכן המשכת האורות פנימיים ועצמיים הוא ע"י נש"י דוקא כו', דהמלאכים בעבודתם באהוי"ר שלהם ממשיכים רק בחי' יחוד חיצוני דוקא, ונש"י ע"י קיום תומ"צ ממשיכים בחי' יחוד פנימי דא"א וכמ"ש טוב ה' לקויו וארז"ל כתיב טוב ה' לקויו וכת' טוב ה' לכל משל כו' כשמסקה כו' וכשעודר כו', וידוע שזה קאי על הב' יחודים דא"א, דיחוד חיצוני הוא שנמשך בכללות ההשתל' ובכל העולמות והנבראים והוא מה שזיווגייתו תדיר כו' וזהו טוב ה' לכל כו', אבל טוב ה' דבחי' יחוד פנימי דא"א הוא לקויו דוקא לנש"י ע"י תו"מ כו', והיינו להיותם מבחי' עצמות א"ס לכן בכחם ויכולתם דוקא להמשיך בחי' האור העצמי כו', דהנה באמת לולא נש"י ותורה לא היו המשכות אורות עצמיים כלל, שהרי העצם הוא מובדל בערך מן האור והגילוי כו', ואף גם האור כמו שהוא בבחי' גילוי העצם ה"ה באמת באין ערוך כלל לגבי העצם כו', שהרי האור הוא בחי' הארה לבד שאין בו מן העצם וה"ה בבחי' אין ממש ר"ל בבחי' העדר דבר ומציאות מה מאחר שאינו עצמי כו', וא"כ לגבי העצם שהוא בחי' העצמי ויש האמיתי הרי האור הוא בחי' אין בעצם אינו בערך כלל וכלל כו', וע"כ עם היות שזהו בחי' מאור ואור, מ"מ להיות שהמאור הוא בחי' יש אמיתי והאור הוא בחי' אין ממש משריז אינם בערך זל"ז כלל כו', ובפרט שבאמת אין העצמי בבחי' מאור כלל וכמ"ש במ"א בענין שאור וזיו השמש מהשמש אינו משל מכוון ממש לענין אוא"ס כו', ומכוון יותר המשל בהבהקת אור מהאבן טוב כו', וע"כ כללות ההשתל' שהן בחי' אורות וגילויים לבד מן העצמות אין ביכולתם כלל להמשיך בחי' אור פנימי ועצמי דא"ס כו', רק נש"י ביכולתם להמשיך בחי' עצמות א"ס ע"י תו"מ כו', והיינו להיותם מבחי' העצמות לכן ביכולתם להמשיך כו' (ומה שצ"ל ע"י תו"מ דוקא הוא משום דנש"י הן כבן לגבי האב שהוא מהות בפ"ע ואורייתא וקוב"ה כולא חד ממש כו' וכמ"ש במ"א).

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש אלה תולדות נח כו', דהנה נח הוא ל' נייחא, וענין ב"פ נח הוא כענין שארז"ל אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן כו', וידוע דב' השבתות הן בשבת א', וכמו עד"מ אדם העושה מלאכה הרי כחותיו מושפלים ומצומצמים בהמלאכה שעושה ואחר שגומר מלאכתו ה"ה שובת

ונח דהיינו שהכחות חזורים למקומן ואז ה"ה מתענג בזה כו', וכמ"כ יובן למעלה דששת ימים עשה ה' שזהו בבחי' ירידה וצמצום כו' ואח"כ הי' השביתה כתי' ויכל אלקי' ביום השביעי שכלו הצמצומים כו' ואז נמשך גילוי התענוג כו', ור"ע שבתא דמעלי שבתא שהוא בחי' המנוחה והעונג שאחר מלאכה כו', ואח"כ שבתא דיומא הוא בחי' מנוחה בעצם ומאיר בחי' תענוג העצמי כו', דשבתא דמעלי שבתא הוא בחי' עונג המורכב ושבתא דיומא עונג הבלתי מורכב כו', ובמדרי' עליונה יותר הוא בחי' עונג המורגש ועונג הבלתי מורגש כו', וזהו אלה תולדות נח וארז"ל תולדתן של צדיקים הן מצות ומעש"ט כו', והיינו שע"י המצות ממשיכים בחי' יחוד פנימי דאר"א דהיינו בחי' תענוג העצמי כו', והיינו בחי' נייחא הב' שזהו עיקר ההמשכה שע"י עבודה כו', דנייחא הא' הוא בחי' התענוג המורכב בגילוי' דסדר השתל' שז"ע התהוות העולמות כו', אבל נייחא הב' הוא בחי' תענוג העצמי שממשיכים ע"י נש"י ע"י תר"מ כו', וזהו ג"כ ענין ונהר יוצא מעדן שהוא בחי' תענוג העצמי כו', וזהו שארז"ל ויניחהו בג"ע מצות שבת מסר לו והיינו בחי' שבתא דיומא כו' (ועיקר הגילוי במנחה דשבת כו' וכמשנת"ל ד"ה ביום השמע"צ). וזהו אלה פסל את הראשונים שהן העשרה דורות כו', הגם שזהו מדרי' התיקון שהי' גילוי בחי' היסוד כו', הנה בזה יש ג"כ מדרי' וכמו גילוי ההשכלה הוא בחי' יסוד דאבא כמ"ש במ"א, והי' בחי' הארה לבד כו', והיינו דהגילויים שקודם נח הן בחי' יחוד חיצוני דאר"א שהוא בחי' הארה לבד, ונח המשיך בחי' יחוד פנימי דאר"א בחי' שפע עצמיות כו', וע"כ פסל את הראשונים כו', פסל ל' פסולת וכמו פסל לך פסולתן שלך כו', והיינו שהן בחי' פסולת לגבי השפע פנימית דנח כו', וזהו דא עביד תולדין ולא אחר, דעיקר התולדות בחי' גילויים אורות עצמיים המשיך נח דוקא כו'. וזהו אלה תולדות נח דתולדותן של צדיקים הן מצות ומעש"ט שממשיכים בחי' יחוד פנימי דאר"א כו', ועז"נ נח נח ב"פ שזהו עיקר ההמשכה שהמשיך בחי' נייחא הב' בחי' תענוג העצמי כו', וזהו דא דוקא עביד תולדין שזהו עיקר התולדה והגילוי העצמי כו'.

בס"ד, ש"פ לך לך, תער"ב

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך כו'. וצ"ל מה"ע לך לך, דלכאוי תי' לך מיותר והול"ל לך מארצך. גם מהו האריכות דמארצך וממולדתך ומבית אביך, מה נוגע ממקום שיוצא והול"ל לך אל הארץ כו'. גם צ"ל מה שאומר אח"כ ואגדלה שמך מהו המעלה דהגדלת השם גבי אברהם שהי' בבחי' ביטול בתכלית וכמ"ש ואנכי עפר ואפר כו', ואדרבה דלכאוי אין זה מעלה דנגד שמא כו', וא"כ מהו ההבטחה דואגדלה שמך כו'. ולהבין

כ"ז ילה"ק משנת"ל בענין נשמות ומלאכים דהתהוות המלאכים הוא מבחי' זיווג רוחני דאו"א שהוא בחי' השפעה חיצונית בחי' הארה לבד כו', והתהוות הנשמות הוא מבחי' זיווג גופני דזו"ג שהוא בחי' השפעה פנימית מבחי' פנימית ועצמות א"ס כו', ולכן המשכת אורות עצמיים הוא ע"י הנשמות דוקא דלהיותם מבחי' עצמות א"ס ב"ה ע"כ ביכולתם להמשיך בחי' אורות העצמיים כו'.

ועפ"ז יובן מה דאי' בזהר פ' בלק דק"צ ע"ב במא' הינוקא בענין מעלת הנשמות דאמירת קדוש שי"ך לנשמות דוקא לא למלאכים דרק נשמות ביכולתם לומר קדוש, והגם דהמלאכים אומרים ג"כ קדוש אומר שם דקדוש לא אתמסר לון בלחודייהו כ"א בהדי ישראל כו' דמלאכים לא מקדשין לעילא עד דישראל מקדשין לתתא כו', וכ"ה ג"כ בגמ' חולין דמה"ש ממתנינים לומר שירה עד שישראל אומרים תחלה שנא' ברוך יחד כוכבי בקר והדר ויריעו בני אלקים כו', אבל ברוך אתמסר להו למלאכים דכמא דאתמסר לישראל כו'. וצ"ל מפני מה אמירת קדוש הוא לנשמות דוקא ומלאכים אומרי' רק בהדי ישראל כו', וברוך אתמסר לון בלחודייהו כו'. ור"א מוסיף שם דבברוך יש הפרש בין מלאכים לנשמות דגבי מלאכים כתי' ברכו הוי' מלאכיו שמברכים ש' הוי' עצמו וגבי ישראל כתי' ברכי נפשי את הוי' שאין מברכים ש' הוי' עצמו כ"א את הטפל להוי' כו'. ולכא' יפלא מאד הלא קדוש למעלה מברוך ומ"מ בחי' קדוש הוא לנשמות דוקא ובברוך המלאכים מברכים ש' הוי' עצמו ונשמות רק בחי' את הטפל כו', וצ"ל ענין קדוש וברוך. דהנה ידוע דברכה הוא המשכה מן ההעלם אל הגילוי לא בבחי' התחדשות כ"א מההעלם אל הגילוי לבד כו', להיות דענין הברכה אינו להמשיך מלמעלה משרשו ומקורו כ"א מהשרש ומקור לבד וממילא אין בזה התחדשות כ"א כמו שנמדד בשרשו ומקורו בהעלם ה"ז נמשך בגילוי כו', וכידוע בברכת יעקב לאפרים ומנשה שאמר גם הוא יהי' לעם כו' ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו כו', ולכא' מפני מה לא פעל בברכתו שיהי' באופן אחר מכמו שהי' קודם, דקודם הברכה הי' אפרים גדול ויפעול בברכתו שיהי' מנשה גדול, דהרי מצד אוא"ס ב"ה יכול להיות הכל. וכמו שמצינו גם בדברים שכבר נטבעו בטבע שלמטה שיכולים להשתנות, וכמו גבי רחב"ד שא' מי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ וידלק שזהו מצד שינוי הצירופים כו', דכפי הטבע שמן דולק ומים חומץ אינו דולק כו', ומצד אוא"ס ב"ה יכול להיות שינוי הצירופים שגם חומץ ידלק כו', וכן הוא באמת בענין התפלה שכל ענינה שישתנה אופן ההמשכה כפי שהוא ע"פ סדר השתל' וכמו לרפאות החולה ולברך השנים כו', גם אם ע"פ סדר השתל' כו' יהי' רצון חדש כו', ולמה לא פעל יעקב בברכתו שיהי' מנשה גדול כו', אך הענין הוא לפי שאין זה ענין הברכה להמשיך מלמעלה מהשרש ומקור ולשנות הדבר כ"א להמשיך משרש ומקור לבד כו', דלהיות שיכול להיות עכבה ח"ו ע"כ צריכים ברכה כו', וגם להיות דכל המשכה ממדרי'

למדרי' הרי מתמעט האור כו', וע"ז הוא ענין הברכה שיומשך כמו שהוא בשרשו כו', דענין הברכה הוא ג"כ להמשיך תוס' אור והיינו שהדבר כמו שהוא בשרשו ומקורו כן יומשך בגילוי כו' וכמ"ש ויזרע יצחק כו' וימצא מאה שערים ויברכהו ה' דע"פ סדר ההמשכה ה' ה' או יו"ד שערים עדי"מ וע"י הברכה היא מאה שערים כו', ומ"מ ה"ז ההמשכה מבחי' שרש ומקור לבד כו' (דמאה שערים הן ענין מאה ברכות כמ"ש במ"א, וידוע שז"ע קוב"ה דאתכליל כו' ברזא דמאה ברכאין שזוהו בחי' א"א ששם מספר מאה והוא בחי' היש ומקור לנאצלים כו' וכמ"ש במ"א באורך). וזהו מ"ש ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם מן עדאתכ"ס לעדאת"ג כו', דבפרטיות העולמות הן בריאה ויצ' וכנודע דעולם הברי' נק' אדעת"כ ויצ' עדאת"ג וכמ"ש יוצר אור ובורא חשך כו', עדי"מ מח' ודבור דמח' היא בהעלם דכאשר יחשוב אדם דבר שכל אפי' יטרוד בו לא ידעו מה הוא חושב רק יודעים שחושב איזה דבר כו', והיינו לפי שאותיות המח' הן אותיות דקים ורוחנים שאינן מורגשים אל הזולת כו', וגם אור הנפש כמו השכל והמדות מאירים במח' בגילוי באופן שא"א עדיין להתגלות אל הזולת כו', ומשו"ז ג"כ האותיות הן רוחניים עדיין כו'. ובדוגמא כזאת הוא בעולם הברי' הנבראים דשם אינם עדיין בבחי' מציאות ממש להיות בבחי' יש מורגש כו', להיותם בחי' היש הראשון שנתהווה אינו עדיין בבחי' יש כו', וכמ"ש הרמב"ן בחומר ההיולי שהוא חומר הראשון שנתהווה מאין ואפס המוחלט אין בו שום צורה עדיין כו', והיינו מפני שאינו עדיין בבחי' מציאות דבר כו', דכל מציאות בהכרח שיהי' בו צורה דהיינו ציור מציאותו כו', והחומר הראשון שאין בו צורה הוא מפני שאינו עדיין בבחי' מציאות דבר כו', וזהו ג"כ שנק' תהו דבר שמתהה בני"א שאין יודעים לכנותו בשם כו', דענין השם הוא שמתאר את הדבר כו' וכמ"ש במ"א, וזהו כאשר יש תואר וצורה, אבל כאשר אינו בבחי' צורה אינו שייך לתאר כו', וכ"ז הוא מפני שאינו במציאות דבר עדיין כו', וכמו"כ יובן נבראים שאינם בבחי' מציאות עדיין וע"כ נק' עדאת"כ שאינו במציאות מורגש כו', וגם כי בעולם הברי' מאיר גילוי אלקות דלהיותו יש הראשון שנברא מהאין האלקי מאיר שם גילוי האין האלקי כו', וכמו עדי"מ חותם החקוק על האבן טוב הרי מאיר שם בהיקות האבן עד שאין האותיות ניכרים כו', וכשחותמין על השעוה לא יש שם בהיקות האבן והאותיות ניכרים כו', וכמו"כ בעולם הברי' מצד הקירוב אל האין האלקי מאיר שם גילוי האין באופן שהוא בבחי' חשך עדיין לגבי למטה שא"א שיאיר גילוי כזה למטה כו', ומשו"ז ג"כ אין הנבראים בבחי' מציאות עדיין כו'. ועולם היצי' הוא כמשל הדבור שהאותיות הן מורגשים אל הזולת וגם האור מצומצם שאפשר להתגלות כו', כך עולם היצי' הנבראים דשם הם מורגשים במציאות והאור דשם מצומצם באופן שהוא בבחי' גילוי כו', ומ"מ הרי תחלת ההתהוות הוא בעולם הברי' ומה שנתהווה אח"כ בעולם היצי' אין זה בבחי' התחדשות דכבר נתהווה הכל בעולם הברי' והוא עיקר ההתחדשות כו', דעש"ז נק' בריאה שכי' הרמב"ן ז"ל דשם ברא

מורה על התחדשות דבר כו', הרי שהתחדשות היש הוא בעולם הברי' דוקא, וכל מה שנתהווה בעולם היצי' הכל כבר נתהווה בעולם הברי' כו', וכמארז"ל כל מה שיש ביבשה יש בים כו' ונודע שזהו עדאת"ג ועדאת"כ כו' הרי כל מה שיש ביבשה כו', רק שהברואים שבים מובלעים במי הים שאינם בחי' מציאות לעצמן עדיין וברואים שביבשה הם במציאות לעצמן כו' וכמ"ש במ"א, ומ"מ הרי הכל יש בים כו', והגם דנבראים דברי' אינם בבחי' מציאות כו' כנ"ל מ"מ אין זה בבחי' העדר המציאות לגמרי באופן שהתהוות דיצי' יהי' בבחי' התחדשות כו', ואינו דומה לבחי' העדר המציאות דבחי' מל' דאצי' שהרי נודע דכל מה שנתהווה בביי"ע ישנם בבחי' מל' דאצי' שז"ע מה שהמל' נק' בשם אבן ועפר שושנה כו' וכמ"ש במ"א, דשם בבחי' מל' הוא בבחי' העדר המציאות לגמרי והר"ע אפיסת המציאות והעדרו כו' אבל בברי' אינו בבחי' העדר המציאות אדרבה הן בבחי' מציאות שז"ע ההתחדשות רק שהן בבחי' אפשרי המציאות שזהו בחי' מציאות כו', והתהוות מציאות היש מהאין האלקי הוא באופן כזה לא שנתהווה בתחלת הווייתו בבחי' מציאות ממש כ"א תחלה בבחי' אפשרות המציאות ואח"כ בבחי' מציאות כו', וכידוע בענין חומר צורה ותיקון כו' וכמ"ש במ"א (בד"ה ציון במשפט תפדה, רס"ב). וז"ש ברוך ה' אלקי ישראל כו' דההמשכה מעדאת"כ לעדאת"ג הוא בבחי' ברכה דהיינו המשכה מן העולם לגילוי לבד כו' ובוח"א דל"ד ע"א אי' דהא תרין עלמין אינון עלמא עילאה ועלמא תתאה כמד"א מן העולם ועד העולם מלך עילאה ומלך תתאה כו', ופי' מלך עילאה ותתאה הוא כדאי' בזהר יתרו דס"ו ע"ב אית מלך לעילא כו' ואית מלך לתתא כו' דהפי' שם מלך לעילא בינה ומלך לתתא מל', וא"כ ההמשכה מבינה למל' הוא בבחי' ברכה מהעולם אל הגילוי כו'. והענין הוא דהנה ידוע דעיקר התחלת ההשתל' הוא מבינה כו', הגם דחור"ב הם בחי' ארי' לדי' כו', מ"מ חכ' הוא בבחי' מקור הרחוק כו' ועיקר המקור בבחי' קירוב הוא בחי' בינה כו'. וכמו עד"מ התהוות המדות מן השכל ה"ז מהשגה דוקא שהרי מנקודת ההשכלה לא יתהוו עדיין המדות כ"א מהשגת השכל דוקא כו', וכמו בהתעוררות אהוי"ר ה"ז דוקא ע"י שמשיג את הענין האלקי ומתבונן בו ע"י יתעורר באהוי"ר כו', אבל מהשכלת הענין האלקי לא יתעורר כלל בהתפעלות אהוי"ר כו', וכל הטי' לחו"ג הוא מהשגת הענין דוקא כו', ולכן בבינה יש התכללות המדות והר"ע ההטי' לחו"ג וענין התפעלות שכלי כו', דהגם שזהו בשכל עדיין מ"מ הוא בבחי' התפעלות שז"ע המדות כו', משא"כ בחכ' לא יש עדיין התפעלות כ"א בבחי' דביקות כו' וכמ"ש במ"א, והמדות כמו שהן בבינה הם ג"כ בבחי' דקות ורוחניות לא כמו שהן בהתגלות מ"מ ישנם שם במציאות כו'. והגם שיש התכללות המדות בחכ' ג"כ כו', הנה שם הם בבחי' העדר המציאות ובבינה הם בבחי' המציאות בדקות כו', וכמו עד"מ בגשמיות מציאות הולד בציור אברים הוא בבטן האם דוקא ובטפת האב הגם שיש שם הכל מ"מ אינו בבחי' מציאות כלל עדיין, והראי' שעד מ"מ יום מועיל תפלה שיתהפך כו' וכמארז"ל בברכות ד"ס ע"א, וכן

הוא בחו"ב דבחק' אינם במציאות עדיין כו' וכנודע מענין מים ורקיע דמיא נידי ורקיע אגלילו מיא, והיינו דההשכלה כמו שהיא בחכ' יכולים להתותה ככל מה שירצה וכמו שבא לבינה בהשגה ממש א"א להתותה כו' וכמ"ש בסי' בד"ה הללו אל בקדשו, והגם דכל שכל גם כמו שבא בהשגה בבחי' טעם וסברא אפשר להתותה לזכות ולחוב כו', וכמו גבי מבול דתחלה הי' החיוב לחוב מהטעם דיצר מחשבות לבו כו', ואח"כ אותו הטעם גופא חייב לזכות כו', הנה באמת כן הוא שהשכל והטעם אפשר להשתנות כו' (וכמ"ש במ"א דעיקר התוקף הוא בבחי' הדעת כו') מ"מ בהשגה הרי כבר יש ציור דזכות וחוב ובאיזה שציור הוא לא ישתנה לציור אחר כו', ובחכ' לא יש כלל הציור דזכות וחוב כו', וכמו במבול הרי בעת שחייב הטעם לחוב לא הי' ענין הזכות כו' (וכמ"ש ה' למבול ישב כו' וכמ"ש במ"א) ואח"כ כשחייב לזכות לא הי' חוב כלל וכמ"ש לא אוסיף עוד כו' (וכמ"ש אשר נשבעתי מעבור עוד כו') הרי בעת שמתהווה המדה בזה אינו משתנה כו', רק שאח"כ נעשה ההטי' באופן אחר ע"י וירח ה' את ריח הניחוח דהיינו גילוי הרצון שמהפך ומשנה את הטיית השכל כו', אבל נקודת החכ' מתחלה יכולים להתותה כו', והיינו מפני שלא יש מציאות המדות כו', הרי דעיקר התחלת ההשתל' הוא מהבינה כו', והגם שנתל' דחוי"ב הן אין ויש שזהו מקור כל ההתהוות שמאין ליש כו', הרי החכ' היא בבחי' אין עדיין כו', ונת' שם דבבינה הוא התחלת ההתהוות במח' שז"ע עשית בבינה כו', וחכ' היא בחי' אין כו', דכמו בחי' האין דמל' לגבי היש דברי', כמו"כ הוא בדוגמא בחי' האין דחכ' לגבי בחי' היש דבינה כו', ובפרט בחי' העצמות דחכ' שמובדל בערך מההשתל' כו', דהנה בחי' יחוד חיצוני דא"א אי' בע"ח שער הניווגים פ"א שזהו מבחי' בינה שבחכ' ובינה שבבינה כו', וכדאי' בסי' הבן בחכ' וחכם בבינה, הנה זהו בחי' היחוד חיצוני שהוא ההמשכה מבחי' הבן בחכ' כו', אבל בחי' חכ' שבחכ' זהו בחי' מוחין דאבא שלמעלה מהשתל' כו', דבבינה גם בחי' וחכם בבינה הוא מה ששייך להשגה ונמשך מבחי' הבן בחכ' כו', דהנה נודע דענין וחכם בינה הוא בחי' נקודת התמצית והיינו שלאחר ההשגה באריכות הענין בא בבחי' נקודה איך שעצם הענין מושג מכל האריכות כו' שזהו הנקודה מההשגה לא נקודת ההשכלה כמו שקודמת להשגה כו' כמ"ש במ"א, והיא ג"כ מה שבאה מבחי' הבן בחכ' שזהו כח התפשטות שבנקודת החכ' כו', רק שנקודת התמצית היא כלי לעצם החכ' דכאשר יעמיק דעתו בנקודה זו לידע איך ומה הוא הענין יבוא לידי התאמתות בעצם הענין כו' וכמ"ש במ"א, אבל בחי' עצם החכ' דהיינו בחי' חכ' שבחכ' מובדל בערך מהשגה וכ"ש מהמדות כו', וא"כ עיקר בחי' המקור להשתל' הוא בחי' הבינה כו', וע"כ ההמשכה מהבינה אל המל' הוא בבחי' ברכה דהיינו המשכה מהעלם לגילוי בלבד כו', והנה יש עוד פי' במ"ש בזהר מלך עילאה ותתאה, דמלך עילאה הוא בחי' מל' דא"ס כו', והענין הוא דהנה כללות ענין העלם והגילוי הוא בחי' מקיף ופנימי כו', דאור פנימי הוא שבא בגילוי בבחי' התלבשות בכלים כו' והאור מקיף הוא שאינו

נכנס בפנימיות כ"א בבחי' מקיף מלמעלה ה"ה בבחי' העלם כו', וה"ז בחי' העלם השייך אל הפנימי, דהמקיף ה"ה מקור הפנימי כו', ואופן המשכת האור הוא שנמשך תחלה בבחי' מקיף ואח"כ בא בבחי' פנימי כו'. וכמו בהשפעת השכל מהרב אל התלמיד הרי בתחלה שכל הרב טובב ומקיף את שכל התלמיד והוא השערה מה שמשער תחלה חושי כלי המקבל ולפי אופן כזה משער בשכלו את אור השכל שישפיע לו כו', שבאם לא יהי' השערת כלי המקבל יהי' השפעת השכל באופן שלא יוכל לקבל כלל כו', ע"כ צ"ל תחלה השערה שמשער כלי המקבל ומשער בשכלו אופן אור השכל שישפיע לו כו', הרי ההשערה זאת שבבחי' מקיף זהו מקור הפנימי שבא השפעת האור באופן שמתקבל בפנימיות כלי המקבל כו', וגם כאשר נשפע השכל הרי בתחלה הוא אצל המקבל בבחי' מקיף שהרי אינו מבין עדיין את השכל לתכליתו כל סברא כמו שהיא לעומקה ואמיתתה כ"א שמקבל את השכל בבחי' כללות כו', ואח"כ כשמעמיק בזה ומבין כל ענין לאשורו ה"ז בא בבחי' פנימיות כו' וכמ"ש מזה בלק"ת בד"ה ויאמר כו' טובה הארץ מאד מאד, ומה שאינו מבין עדיין ה"ז נשאר בבחי' מקיף ויבין זאת במשך הזמן כו'. וכמו"כ הוא בכח הרצון שהוא בבחי' מקיף והעלם ה"ה עיקר המקור להגילויים כו', ועיקר ההתחדשות הוא בהרצון, ואח"כ הוא מהעלם אל הגילוי לבד כו'. וכמו כאשר האדם עושה איזה דבר הרי בהכרח שיהי' תחלה התעוררות רצון ע"ז ואח"כ בא בשכל שמחייב את דבר רצונו ואיך ובאיזה אופן שיהי' כו' ובא במדות שבלב עד עשי' בפועל כו' שכ"ז הי' כלול תחלה ברצון הגם שלא הי' נרגש כלל היינו שהי' בהעלם, אבל בהעלם הי' הכל ברצון באיזה אופן שרוצה בהדבר כו', וכשבא אח"כ בשכל ומדות אין בזה התחדשות דעיקר ההתחדשות הוא מה שנתעורר ברצונו בהדבר ואח"כ הוא מהעלם אל הגילוי לבד כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה דהמקיף הוא מקור הפנימי ועיקר התחדשות הוא בבחי' המקיף כו', והיינו הן בבחי' המקיפים פרטים הן בבחי' טובב ומקיף הכללי כו', וכמו בחי' מחה"ק דא"ק שזהו מה שעלה ברצונו ומחשבתו ית' כללות ההשתל' שהכל נתהווה במח' זו כנודע רק שהן בהשוואה מפני שאינם בבחי' מציאות עדיין כו' וכמ"ש במ"א, אבל הכל נעשה במח' זו וכל ההשתל' נתהווה בגילוי הוא מבחי' מחה"ק כו', והוא בבחי' גילוי מההעלם לבד כו', וכמו"כ יובן בכללות בחי' האור והגילויי שבעולמות שהוא הקו הנמשך מאוא"ס אחר הצמצום שהוא להאיר בהעולמות בבחי' פנימי שזהו עיקר ענינו שהוא בבחי' אר"פ כו', ונמשך מהאוא"ס שלפני הצמצום בחי' טובב ומקיף הכללי כו' שזהו בחי' ההעלם השייך אל הגילוי כו', שהרי נודע שהי' השערה על כללות ההשתל' באוא"ס שלפני הצמצום כו' שז"ע גליף גליפו בטה"ע שהיא השערה בכח כל מה שעתיד להיות בפועל כו'. וזהו מה שהאוא"ס שלפני הצמצום הוא בבחי' טובב ומקיף לכללות ההשתל' שמהקו מרכ"ד עד סוכ"ד, דהיינו מה שכולל הכל כל ההשתל' וע"כ הוא טובב ומקיף כולם כו', וה"ז בחי' העלם השייך לגילוי הקו שהגילוי אינו בבחי' אור חדש כו' וכמ"ש במ"א. ובפרטיות

הרי נודע שבהאוא"ס יש ב' מדרי' והוא מה שעלה ברצונו להאציל כו' ושיער בעצמו כו', ובחי' האוא"ס שלמעלה מבחי' עליית הרצון כו', והוא שרש ומקור בחי' סוכ"ע וממכ"ע בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו' כמ"ש במ"א. וי"ל שזוהו ג"כ בחי' העלם וגילוי כו', דבחי' עליית הרצון הוא בחי' התפשטות האור כו' והוא בחי' הגילוי השייך לעולמות כמו שכלול בעצמותו כו', ואוא"ס שלמעלה מעליית הרצון הוא כמו שלעצמו כו', והי' בחי' העלם וגילוי שההעלם שייך אל הגילוי כו'. וכי' הוא בהאור השייך אל העולמות כו'. וכללות הענין שייך בבחי' אור דהיינו בערך בחי' אור וגילוי ושייך בו בחי' העלם והם שייכים זל"ו כו'. אבל בעצמות א"ס הרי אינו שייך ענין העלם וגילוי כלל וכמ"ש אתה הוא הוי' לבדיך דהוא והוי' הכל בבחי' האור והוא בחי' העלם וגילוי כו', אבל אתה הוא בחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' העלם וגילוי כו'. וזהו בחי' קדוש היינו שהוא בחי' קדוש בעצם ומובדל לגמרי מגדר השתל' כו', ובמדרי' בחי' החכ' נק' קדש וכמא' הזהר קדש מלה בגרמי' כו' וכנ"ל דעצם החכ' למעלה מהשתל' כו'. ובשרש הראשון היינו בחי' עצמות א"ס שקדוש ומובדל לגמרי כו', וההמשכה משם הוא בחי' אור חדש ממש כו'. וזהו שבגי תורה נא' בכל יום יהיו בעיניך כחדשים לפי ששרשה מבחי' עצמות כו' וכמשנת"ל. וז"ש כאשר יאמר משל לקדמוני בחי' א"ס קדמוני ש"ע שמובדל מהעולמות כו', וכמו ומקדם אשר לא נעשה כו' דמגיד מראשית אחרית הרי ראשית ואחרית יש להם שייכות זל"ו כו', אבל ומקדם כו' היינו שמובדל לגמרי והוא בחי' קדוש כו'. ועז"א בזהר דבחי' קדוש שייך לנשמות דוקא דלהיות שנשיי מושרשים בעצמות א"ס לכן הם דוקא ביכולתם להמשיך בחי' קדושת העצמות כו', ומה שהמלאכים אומרים ג"כ זהו בהדי ישראל דוקא. וי"ל שזוהו ע"ד חבירים מקשיבים לקולך שהמלאכים מקבלים מישראל, דאחר שישראל ממשיכים בחי' אור העצמות נמשך למלאכים ג"כ כו'. גם י"ל דהנה אנו אומרים אתה קדוש ושמן קדוש שגם שמך הוא קדוש וכמ"ש אין קדוש כהוי' כו', דהיינו שגם האור כמו שמתלבש אינו בבחי' תפיסא כו' וכמ"ש במ"א וית' ג"כ לקמן. וז"ע קדוש שהמלאכים אומרים היינו בחי' שמך קדוש כו', ונשיי ממשיכים בחי' אתה קדוש כו', אמנם אומרו בהדי ישראל צ"ל דהרי ישראל נק' מקדשי שמך שממשיכים אתה קדוש בבחי' שמך קדוש כו', ואו גם המלאכים אומרים קדוש כו'.

ומעתה צ"ל מש"ש בזהר דברכו המלאכים מברכים ש' הוי' עצמו ונשמות מברכים את הוי' הטפל להוי', דלכא' א"מ מאחר שמעלת הנשמה שממשיכים בחי' קדושת העצמית איך בברכה מברכים רק את הטפל כו', וגם צ"ל מהו בחי' את הטפל להוי' כו'. וי"ל דאת הטפל להוי' הו"ע הכלים וכנודע דש' הוי' הו"ע האורות ואת הטפל הוא בחי' הכלים כו', וכמ"ש בסי' ע"פ אהללה הוי' בחיי אומרה לאלקי בעודי דבחי' הוא בחי' האורות שנק' חיהוי כו', ובעודי הו"ע הכלים שהן כטפל אל האורות וכמו יהודא ועוד לקרא כו', וזהו מה שישראל מברכים את הטפל להוי' דהיינו בעבודה דנשיי הוא בבחי'

הכלים כו'. וביאור הענין הוא דהנה ב' מיני העלאת מין הנ"ל דאהללה את ה' בחיי שזהו העלאת מין בחי' האורות ואומרה לאלקי בעדי שהוא העלאת מין דכלים בעבודה בנפש האדם הו"ע ב' בחי' מס"נ דק"ש למס"נ באחד ומס"נ דובכל נפשך כו', דידוע ומבו' במ"א שזהו מס"נ דנה"א ומס"נ דנה"ב כו', דענין הוי' אחד הוא שאוא"ס יחיד ומיוחד גם לאחר שנברא העולם כמו קודם שנברא העולם וכמ"ש אני ה' לא שניתי אתה הוא קודם שנברא העולם כו', דכשם שקודם שנבה"ע הי' הוא לבדו הוא כמו"כ לאחר שנבה"ע הוא לבדו הוא כו'. והגם שנבה"ע הנה באמת הם בטלים ומיוחדים בתכלית כו' דאני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקי' שלא יש שום צמצום כלל כו', ונדוע דהתהוות המציאות הוא ע"י הצמצום כו', וכאשר באמת אין אלקי' דלגבי עצמות אוא"ס אין שום דבר מעלים ומסתיר כלל שבאוא"ס מאיר בגילוי ממש לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום כו', ממילא הרי העולמות בטלים ומיוחדים בתכלית כמו קודם שנתהוו כו' וכמ"ש במ"א. וע"י התבוננות זו נעשה הביטול בנשמה שנכללת ביחדו ית' בבחי' ביטול דכולא קמי' כל"ח ממש כו', וכן גם בחי' הישות מתבטל במציאות לגמרי וכמ"ש כלה שארי ולבבי אשתיצי גושמא כו'. אמנם זה שייך בנה"א שמבין ומרגיש ענין ה' אחד ונעשה הביטול בבחי' כולא קמי' כל"ח כו'. ובד"כ הוא בנשמות הגבוהות שאינם נתפסים בגשם, ובהתבוננות ועבודה הנ"ל נעשה בבחי' ביטול במציאות ממש דאשתיצי גושמא כו'. אבל הנה"ב אינו שייך להרגש זה דענין אחדות ה' שיהי' בבחי' ביטול ממש כו'. והעבודה דנה"ב הוא בפסוק בשכמל"ו והיינו שהעולם הוא בבחי' מציאות והיינו מצד הארה האלקית שבאה ע"י הצמצום שלגבי הארה זו העולם תופס מקום כו', וההתבוננות בזה איך שבכל נברא יש אור וחיות אלקי המחי' אותו כו', שעי' ההתבוננות והעמקת הדעת שמעמיק דעתו בזה איך שבכל דבר יש אור וחיות אלקי ושהעיקר הוא האלקות כו', ובפרט כשיתבונן באופן האור והחיות האלקי שבעולם בפרטי חלקי גר"ן האלקי המתלבשים בעולמות כו' וכמ"ש במ"א. יתקרב בזה אל האור האלקי וניתק מחיצוניות וגשמיות העולם שאינו רוצה בענינים הגשמיים כ"א כל חפצו ורצונו הוא באלקות ושיהי' גילוי אלקות בעולם ובנפשו כו', ובענינים הגשמיים גופא מה שמוכרח בהם רצונו ג"כ בהאלקות שבהם כו', היינו לא למלאות תאות נפשו כ"א שבכח זה ילמוד ויתפלל כו', ואח"כ בא מזה למדרי' נעלית יותר והוא שיתבונן איך שכ"ז הוא הארה לבד וצריך לרצות בבחי' העצמות כו' והיינו בהאלקות שבתומ"צ וכמ"ש וירם קרן לעמו כו', דקודם לזה או' כי נשגב שמו כו' הודו על ארץ ושמים בחי' הארה דהארה לבד כו', אבל וירם קרן לעמו בחי' המשכה עצמיות כו', ונק' עם קרובו שקרובים לש' הוי' כו' וכמ"ש במ"א. והעבודה הזו היא בנה"ב, דהתבוננות הנ"ל יבין הנה"ב ג"כ ופועל בו הביטול להיות ניתק מעניני עוה"ז ולהיות בבחי' קירוב לאלקות ושיהי' כל חפצו בתומ"צ כו'. וזהו תכלית ירידת הנשמה למטה בכדי לברר ולתקן את הנה"ב כו'. דהנשמה עצמה א"צ תיקון ואין הכוונה בירידתה למטה

בעבודת הנשמה כמו שהיא מצ"ע כו', כ"א שתעבוד עבודתה לברר את הנה"ב כו', ועבודת הנשמה מצ"ע זהו שכר עבודתה כו' כמ"ש במ"א, אבל עיקר עבודתה ויגיעתה צ"ל לפעול הביטול בנה"ב שיבטל הישות והחומריות שלו ושירצה באלקות כו', ועי"ז נשלם הכוונה פנימית דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו', דירידת הנשמה למטה הוא על ב' דברים לתקן את הנה"ב ולהמשיך אלקות למטה להיות לו ית' דירה בתחתונים כו', שע"י התיקון דנה"ב נשלמה הכוונה הזאת דדירה בתחתונים כו'. דהנה ידוע דענין דירה בתחתונים הוא שעצמות א"ס ב"ה יומשך למטה, וכמו עד"מ דירת אדם שעצמות האדם דר בתוכה כו', וזה נעשה ע"י הבירור דנה"ב ובירור כל הדברים התחתונים השייכים לנה"ב כו', מפני שע"י נעשים הדברים התחתונים מקום מוכשר לגילוי אלקות כו', דכמו שהן קודם הרי אינו בערך כלל שיהי' בהם גילוי אלקות כו', וע"י הבירור נעשים מקום מוכשר כו'. ועוד דכאשר פועל הביטול בנה"ב ובדברים התחתונים כו' ה"ז מעורר וממשיך המשכת עצמות א"ס ב"ה. וכידוע המשל דצפור המדברת כו' דכאשר אדם יש לו בקשה אל המלך דלב מלכים אין חקר שמובדל לגמרי מבקשת ההדיוט כו', או כמו חכם גדול שטרוד בעמקי עניניו בשכליים עמוקים ביותר כו', הנה בכדי לעורר לב המלך או החכם לפנות אליו מביא לו דורון איזה דבר חידוש כמו צפור המדברת, שהגם שהדבור אינו בערך דבור האדם אך מצד הדבר חידוש שבזה גפנה לב המלך כו'. כך ע"י הביטול דנה"ב שזה דבר חידוש שהנה"ב יתבטל וירצה באלקות כו', ה"ז יקר מאד בעיני ה' ונמשך עי"ז בחי' עצמות א"ס כו'. וגם כמ"ש במ"א בענין לאו קודם להן כו', דהנה יש ענינים שהאדם רוצה ומתענג בהם שע"י אלו הענינים יכולים להמשיכו כו', אבל כאשר הוא ברוממות נפשו שאין הענינים האלו תופסים מקום אצלו שיתענג בהם ויומשך על ידן כו', מ"מ הלאו דהיינו מה שהוא העדר רצונו תופס מקום ועל ידי שמבערים את המנגד לרצונו יכולים להמשיכו כו', וכמ"ש מזה בד"ה יו"ט של ר"ה, רס"ו. וזהו שע"י ביעור הרע דנה"ב וביטול החומריות שלו נמשך בחי' עצמות א"ס שמובדל בערך מההשתל' כו', וכמא' כד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה כו'. וזהו דאי' בזה ע"פ שיש יתרון לחכמה על הסכלות כיתרון האור על החשך דאתיא תועלת לנהורא מגו חשוכא, שע"י בירור החשך נעשה יתרון בהאור שנמשך בחי' עצמות כו', וזהו שכל ענין המצות הוא להיות בבחי' אתכפי' דוקא וכמארז"ל אל יאמר אדם אי אפשר בבשר חזיר אלא אפשרי ומה אפשרי אבי שבשמים גזר עלי כו', דהכוונה בזה הוא שקיום המצות יהי' בבחי' כפי' דוקא שבזה דוקא נשלם הכוונה העליונה כו', וע"כ יש מעלה במל"ת על מ"ע מפני שעיקר הכפי' הוא בל"ת כו', דבמ"ע יש ג"כ כפי' פרטיות בכל מצוה וכמו תפילין לשעבד הלב והמוח וטלית קבועמ"ש כו' וכמ"ש בס"ב, וכן הוא בכל מצוה פרטית וכמ"ש במ"א, אך עיקר הכפי' הוא בל"ת ועי"ז דוקא נמשך מדרי' גבוה יותר כו'. והכח הזה לברר ולתקן את הנה"ב זהו בנשמות דוקא לפי שמובדלים בעצם מהשתל' ומושרשים בעצמות

כו', דע"פ סדר השתל' א"א כלל שתהי' התלבשות כזאת כמו התלבשות הנשמה בגוף כו', שהרי ענין ההשתל' הוא להיות בערך זליז דוקא, וממילא א"א שכח רוחני עליון יתלבש בגוף ונה"ב גשמי כו', ומה שבערך שיתלבש ה"ז בבחי' מיעוט מאד שלא יפעול הביטול כו', רק הנשמה להיות מובדל בערך יכולה להתלבש גם בדבר שאינו בערך כלל וכמו הגוף והנה"ב כו', ומפני שהיא גבוה בעצם ובפרט שמושרשת בעצמות כו' ביכולתה לפעול הביטול גם ביש וחומרי גשמי כו'. וזהו דאי' בזהר פ' בלק שם דישראל נטלי עשי' כו' דעד לא אתי ישראל היינו קודם מ"ת מלאכי מרומא הוו עבדי ושלמי עשי' וכד אתי ישראל נטלי אינון עשי' שנא' גבורי כח עושי דברו והדר לשמוע בקול דברו כו', דהנה במלאכים יש ג"כ קצת בירור שהרי יש להם ג"כ גופים וכמ"ש עושה מלאכיו רוחות כו', אך הבירור שלהם אינו בירור ושמור מן הרע כ"א בבחי' עלי' כו', דכאשר עולין ממדרי' למדרי' הרי נעשה הזדככות הגוף שלהם כו', וזהו עושי דברו שהר"ע התיקון כו', אבל כד אתו ישראל נטלי עשי' בבחי' בירור ותיקון הרע ממש בנה"ב ובדברים התחתונים הגשמיים כו', שזה בכח הנשמות דוקא מצד מעלתן בשרשן ומקורן העצמי כנ"ל, וממשיכים ע"י בחי' עצמות א"ס כו', והמלאכים הם רק לשמוע בקול דברו שמקבלים מן הנשמות כו'. וע"י הבירור למטה בדברים החומרים ע"ז נעשה למעלה ג"כ תיקון הכלים כו', דהנה יש חילוקי מדרי' בבחי' הכלים למעלה, וכמו החכ' שגם הכלי נק' חייהי לפי שהיא כמו האור כו', והכלים שלמטה מהחכ' ה"ה בבחי' כלים כו', וזהו זיכוך ותיקון הכלים שיהיו כמו האורות כו', וע"ז מאיר בהם אור עליון שלמעלה מבחי' כלים כו' וכמשנת"ל (ד"ה שבת שבתון), והעיקר שע"ז נמשך בחי' העצמות דא"ס בהכלים כו' שז"ע דירה בתחתונים להיות הגילוי דוקא בבחי' הכלים עד העולם התחתון ממש שיהי' בו המשכת העצמות כו', וז"ע ברכי נפשי את הוי' את הטפל להוי', דתכלית העבודה דנשמות הוא תיקון הכלים דוקא והר"ע בירור וזיכוך הדברים התחתונים דוקא ושע"ז נעשה המשכת העצמות בבחי' הכלים ובדברים התחתונים למטה כו'. וזה בכח הנשמות דוקא דהמלאכים שהן בבחי' סדר השתל' א"א לפעול התיקון הזה כו' (וזהו שעבודתם הוא בבחי' האור לבד כו') רק נשמות לפי שמושרשים בעצמות יש בהם כח לפעול הבירור והתיקון הזה וההמשכה הזאת כו', ולכן גילוי בחי' עצם הנשמה הוא ג"כ ע"י הבירור דנה"ב דוקא וכידוע מענין אף עשיתיו דאף מרבה בחי' רביעית דהיינו התגלות עצם הנשמה שזהו ע"י העשי' הנ"ל דוקא, והיינו שהבירור הוא בכח עצם הנשמה דוקא וע"י הבירור מתגלה עצם הנשמה כו'. וזהו מ"ש בזהר דקדוש הוא לישראל דוקא דלהיותם מושרשים בבחי' קדושת העצמית ביכולתם להמשיך בחי' עצמות קדושתו ית' כו', וברוך אתמסר למלאכים כמא דאתמסר לישראל להיות שזהו בהגילויים דסדר השתל' שזה שייך במלאכים ג"כ כו'. ור"א מוסיף דבסדר השתל' גופא עיקר עבודת הנשמות הוא בבחי' את הטפל דהיינו בחי' תיקון הכלים

דוקא שזה רק בכח נשׁי דוקא ועי״ז ממשיכים בחי' קדושת העצמות כו' (וכמו״כ בנשמות נמשך עי״ז דוקא גילוי עצם הנשמה כו').

ועפ״ז יובן מ״ש ויאמר ה' אל אברם לך לך כו', דהנה לך קאי על עצם הנשמה וכמ״ש קומי לך רעייתי יפתי ולכי לך, דהיינו שיגיע אל שרש ומקור הנשמה כו' וכמ״ש בלק״ת בהבי' דיונותי, וזהו ע״י התפלה שנק' סולם שמוצב ארצה וראשו מגיע השמימה שמחבר הנשמה המלוכשת בגוף עם שרש ומקור הנשמה כו', והוא להיות דענין התפלה הוא בירור וזיכוך הנה״ב ע״ז נתקן כל סדר התפלה תחלה פסוד״ז לומר העריצים שהי״ע החקיקה מבחוץ כו' שע״י ההילולים ותשבחות דפסוד״ז נגבה ומתרומם נפשו במדרי' עליונה יותר ויוצא עי״ז מהחומריות שלו כו', ואח״כ בברכות ק״ש בהתבוננות ביטול המלאכים איך ששרפים אומרים קדוש והאופנים או' ברוך כו', ולהיות דהנה״ב שרשו משמרי האופנים הי״ז פועל הביטול בהנה״ב כו', ואח״כ בק״ש בבשכמל״ו שהוא העבודה השייכה לנה״ב כו' כנ״ל, וע״כ ע״י התפלה באים לשרש ומקור הנשמה וכמשנת״ל דכח הבירור דנה״ב הוא מצד עצם הנשמה בשרשה דוקא, וע״י הבירור נעשה התגלות עצם הנשמה כו', וזהו לך לך שיגיע לשרש ומקור הנשמה כו', ולהיות שזהו ע״י בירור הנה״ב ע״ז אומר מארצך וממולדתך כו', דמארצך הוא בחי' הארציות והחומריות דנה״ב שזהו ראשית דבר לצאת מהחומריות כו' וכמ״ש שכחי עמך כו', ומולדתך ובית אביך י״ל שהן בחי' המדות והמוחין דנה״ב כו', ועי״ז דוקא יגיע לבחי' עצם הנשמה ועי״ז ימשיך בחי' עצמות א״ס ב״ה, וזהו שנא' לו בהבטחות ואגדלה שמך שזהו כענין מקדשי שמך שממשיכים מבחי' אתה קדוש בושמך קדוש כו', וגם י״ל דשם הוא אותיות דהיינו בחי' הכלים כו', וענין הגדלת השם הוא שממשיכים בחי' עצמות א״ס ב״ה בהכלים כו' שזהו תכלית הכוונה להמשיך לו ית' דירה בתחתונים, דהיינו בבחי' הכלים למעלה ובתחתונים ממש למטה כו', וז״ע הגדלת השם ע״ד ועתה יגדל נא כח אד' כו', דהגדלת כח אד' הוא בהמשכת העצמות כו' וכמ״ש במ״א, וכי״ז הוא ע״י בירור וזיכוך הנה״ב וכל השיך אל הנה״ב כו'. וזהו ויאמר ה' אל אברם לך לך שיגיע אל שרש ומקור הנשמה והוא ע״י בירור הנה״ב שז״ע מארצך וממולדתך כו', ועי״ז ואגדלה שמך הגדלת השם שהי״ע הגדלת הכח כו'.

בס"ד, ש"פ וירא, תער"ב

וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה. ואי' במד"ר בא פט"ו דק"ל ע"ג נתן האלקים העולם לאברהם שנא' המכסה אני מאברהם כו', ואי' שם משל למלך שהי' לו בן והשליטו בכל נכסיו אמר הבן לאביו אם אין אתה נותן לי את הכסא האיך הכל יודעים שאתה מחבבני כו', כך נתן האלקי' העולם לאברהם כו' אמר אברהם אם אין אתה נותן לי מקום המקדש כו' לא נתתי לי כלום ונתן לו הקב"ה כל מה שביקש ממנו כו'. וצ"ל מה"ע שניתן העולם לאברהם, ומהו שביקש מקום המקדש וא"ל לא נתתי לי כלום איך אפשר לומר שנתנת העולם הוא לא כלום כו'. ומשמעות הענין הוא שאם יתן לו מקום המקדש נתן לו הכל, וצ"ל מהו הענין בלא מקום המקדש לא נתן כלום ועם זה נתן לו הכל כו'. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל במעלת הנשמות שהתהוותן מזיווג גופני דו"נ שזהו השפעה פנימית ועצמות דא"ס כו', דמלאכים התהוותן מזיווג רוחני דאור"א שהר"ע זיווג נשיקין שזהו השפעה חיצונית בחי' הארה לבד כו', אבל הנשמות שהן מזיווג גופני דו"נ הי"ז בחי' השפעה עצמית כו', ולכן המשכת האורות עצמיים דהיינו המשכת קדושתו ית' הוא רק ביכולת נש"י להמשיך מפני ששרשן מקדושת העצמית וע"כ ביכולתם להמשיך קדושת עצמותו ית'.

אמנם לפי הנ"ל במעלת הנשמות ששרשן מיחוד גופני כו', צ"ל מ"ש ישקני מנשיקות פיהו שזהו בקשת כנס"י שמבקשים גילוי בחי' נשיקין העליונים כו', ולפי הנ"ל אינו מובן מאחר שנשיקין הן הארה לבד והנשמות שהן מזיווג גופני הי"ז השפעה עצמית הרי שהן בדרגא הרבה יותר מענין בחי' הנשיקין וא"כ מה"ע הבקשה ישקני כו', אך הענין הוא, דהנה נשיקין הרי הן במדרי' עליונה יותר מגופני, שהנשיקין הן באור"א וגופני הוא בזו"ג, וכדאי' בע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש ט' דזיווג עליון עיקרו באור"א וזיווג תחתון עיקרו בזו"ג, עם היות דבשניהם יש ב' הזיווגים מ"מ זיווג עליון שהר"ע הנשיקין עיקרו באור"א וזיווג תחתון הגופני עיקרו בזו"ג כו', וע"כ עם היות שהנשיקין הן הארה לבד, מ"מ להיות שזהו הארה ממדרי' עליונה יותר, הי"ז גבה מהמהות של המדרי' תחתונה כו', והגם דבחי' יחוד פנימי דו"נ אין זה בחי' הפנימית דו"נ לבד כ"א שנשפע בזה בחי' הפנימית והעצמות דא"ס כו' וכמשנת"ל, הענין הוא דהנה נת"ל (ד"ה ולקחתם לכם) דבהמשכת הפנימיות יש ג"כ חילוקי מדרי', הגם דענין המשכת הפנימיות הוא שבכל מקום שנמשך הוא בחי' הפנימי' והעצמות ממש כו', מ"מ יש בזה חילוק באיזה מדרי' הוא, וכמו בחי' עתיק שזהו העתקת העצמות כו' הרי כמו שנעשה עתיק לאצ"י הי"ז בבחי' ממוצע בין א"ס המאציל אל הנאצלים כו', ופנימית אבא הוא פנימית עתיק ממש ומ"מ כמו שהוא בבחי' פנימית אבא יכולים להגיע לזה ע"י מלי"ת כו', וכן ההלכות הערוכות לפנינו שהן בחי' מהות ח"ע המתלבש באור הנשמה דמל' דברי' כו', הרי בחי' ח"ע דאצ"י

א"א שיתלכש בהלכות גשמיים, וכמו שבא בבחי' מל' דברי' הגם שזהו ממש המהות דח"ע ומ"מ ה"ז יכול להתלכש בהלכות הגשמיים כו', וכן הוא בנשמות שיש הפרש בין נשמות דאצי' לנשמות דבי"ע דהגם דכל הנפשות מתאימות הן מפני שבאמת כולם אלקות ממש כו' וכמשנת"ל (ד"ה אלה תולדות נח) מ"מ יש חילוק בין נשמות דאצי' לנשמות דבי"ע דנשמה דאצי' בירידתה למטה אינה נתפסת בגשם כו' ומסתלקות בשעת החטא כו' ונשמות דבי"ע נתפסים בגשם כו', וכן כללות ההפרש בין נשמות דעכשיו לנשמות החדשות דלעתיד שיהיו מבחי' פנימית עתיק כו', ומבו' במ"א דהנשמות דעכשיו יתעלו ע"י שיהיו נכללים בנשמות דלעתיד וכידוע בענין ואכלתם אכול תאכלו דבר שכבר נאכל כו' וכמ"ש בלק"ת ע"פ זה, דבאמת גם נשמות דעכשיו הן אלקות כו', הרי שגם בבחי' המשכת העצמית יש חילוק מאיזה מדרי' ההמשכה היא כו', וא"כ דיחוד פנימי דזו"ג הגם שזהו בבחי' השפעה עצמית דעצמות א"ס מ"מ ה"ז כמהות בחי' זו"ג כו', וע"כ הנשיקין הגם שהוא הארה אבל להיות שזה מאו"א יש יתרון בהארה זו לגבי בחי' המהות דזו"ג כו', וראי' לזה מהמשנה דספ"ב דב"מ אבידת אביו ואבידת רבו של רבו קודמת שאביו הביאו לחיי עוה"ז ורבו שלמדו חכמה הביאו לחיי עוה"ב כו', והרי מצד האב ה"ז בחי' השפעה עצמית מעצמות נשמתו כו', ומצד הרב הרי השפעת השכל הוא הארה לבד, אך זהו לפי שהארה ממדרי' עליונה גדול יותר מהמהות שממדרי' תחתונה כו', וכן הוא בתורה שארו"ל יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים, והרי בנים הו"ע בנים אתם לה' אלקיכם שזהו בחי' שפע עצמית כו', וגם התורה היא בחי' השפעה עצמית כו' ומ"מ יפה שיחתן כו', דשיחה הוא הארה לבד וכמו שיחת חולין, והגם דשיחת חולין של ת"ח צריכין לימוד, מ"מ ה"ז לא עדיף מהשפעת שכל מהרב כו', אלא שזהו להיותן עבדי בתי אבות כו' דאלקיננו ואלקי אבותינו ה"ז בחי' חר"ב כו', וגם בעבר הנהר כו' שהן מדות דא"א כו' וע"כ גם הארה מזה גדול מבחי' המהות דמדרי' תחתונה כו', וע"ד חכם עדיף מנביא, דנבואה הוא גילוי המהות ממש וכמ"ש וירא אליו ה' וכת' ואראה את אד' כו', וחכמה ה"ז ידיעת המציאות לבד כו', ומ"מ חכם עדיף מנביא כו', והיינו לפי שכל נבואה היא בנו"ה, ומשה ה' נבואתו מבחי' נו"ה דאצי' שנתלכשה בזה גם מבחי' החכ' כו', וישעי' בברי' ויחזקאל ביצי' חכרי' בעשי' כו', וכולם ה' נבואתם מבחי' מהות האצי' שבבי"ע דכל נבואה הוא מאצי' רק שיש בזה חילוק אם מאצי' עצמו או מאצי' שבבי"ע כו', אבל הכל הוא בנו"ה לבד כו', ובחכ' ההשגה היא במדרי' עליונה הרבה יותר כו', וכמו הרשב"י ע"ה והאר"ז"ל שדברו בענינים גבוהים מאד במדרי' האצי' ולמעלה הרבה מעולם האצי' כו', רק שהוא בבחי' ידיעת המציאות לבד כו', והיינו משום דהשגת המהות ממש א"א להיות במדרי' העליונות וכמ"ש וראית את אחורי ופני לא יראו כו', ובהשגת המציאות יכול להיות גם במדרי' עליונות כו', ועם היות שזהו בחי' ידיעת המציאות לבד מ"מ חכם עדיף כו', והוא לפי שהארה ממדרי' העליונה עדיף מהמהות דמדרי' תחתונה כו', וכמ"ש באגה"ק סי' י"ט ד"ה עוטה אור כשלמה. וכמו"כ יובן בענין

הנשיקין שעם היות שזהו הארה לבד מ"מ יש בזה יתרון כו', וע"כ שייך הבקשה דגילוי הנשיקין כו', וביותר בנשמות שהן מבחי' זיווג גופני כו' כשיש גילוי בחי' נשיקין ג"כ ה"ז התחברות דב' המדרי' נשיקין וגופני שע"ז נעשה יתרון מעלה גם בהגופני כו', דע"י גילוי הארה העליונה ע"ז השגת המהות הוא ג"כ באופן נעלה יותר כו', או שע"ז נמשך המהות ממדרי' עליונה יותר כו', וכמו בחכם עדיף מנביא כאשר הנביא הוא ג"כ חכם גדול יש בו יתרון גם בהנבואה שמשיג את המהות המתגלה לו באופן נעלה יותר כו' (ועמ"ש בד"ה יו"ט של ר"ה, רס"ו, דגם בראי' דחכ' יש חילוקי מדרי' כו', וזהו בראיית עין השכל כו', ונבואה היא כמו ראיית העין שהנבואה נחקה ונצטיירה במוחו כו' וכמ"ש במ"א, ומ"מ צ"ל דכאשר הוא חכם גדול שזהו עילוי הכלי שלו כו', אז חקיקת וציוור המהות הוא בחי' גילוי יותר כו'), או שע"ז נמשך גילוי המהות ממדרי' גבוה יותר שהרי נבואה שורה על החכם דוקא וכאשר הוא חכם גדול גילוי הנבואה הוא ממדרי' עליונה יותר כו', וגם אפשר דהשגת המציאות הוא ג"כ במדרי' נעלית כאשר הוא נביא ג"כ, כי הנביא משיג בנבואה את המהות דיצי' ומשיג ע"י החכמה את המציאות דאצי', י"ל שמשיג מציאות האצי' כמו שמושג ביצי' ששם משיג את המהות בנבואה וה"ז הוא כאלו ה"א במדרי' זו ממש כו' והחכם שאינו נביא משיג את המציאות דאצי' כמו שמושג בעשי', ומובן שיש הפרש גדול בהשגת המציאות באצי' כמו שמושג ביצי' לכמו שמושג בעשי' כו', באופן שההתחברות דהתארה והמהות מוסיף חידוש בשניהם שהן במדרי' נעלית מכמו שהן כ"א בפ"ע כו', וכמו"כ בנשמות ע"י גילוי בחי' נשיקין נעשה יתרון גם בבחי' המהות כו', וע"כ שייך הבקשה ישקני כו' מפני שזהו הארה עליונה יותר ועוד זאת שע"ז נעשה יתרון גם בהמהות כו', אמנם עדיין אינו מובן שהרי מ"ש ישקני מנשיקות פיהו קאי על לעתיד וכמו שפרש"י שזהו טעמי תורה שיתגלו לעתיד כו', ולעתיד הרי יהי' התגלות הנשמות כמו שהן בשרשם האמיתי בבחי' עצמות א"ס ב"ה, וא"כ מה שייך או הבקשה דישקני כו', דמה שנת"ל שיש יתרון בנשיקין זהו עכשיו שהנשמות הן מבחי' זו"נ שהנשיקין הן ממדרי' עליונה יותר דהיינו מאו"א שיש יתרון בהארה זו וגם מוסיף חידוש בגילוי המהות כו', אבל כאשר יהי' התגלות הנשמה כמו שהיא מצד עצמות א"ס כו' מה שייך הארה עליונה כו', ומה שייך יתרון בהתגלות המהות ע"ז שהרי יהי' התגלות העצמות כו', והנה בתו"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך ובהבי' אי' דענין הנשיקין הוא גילוי בחי' אור עצמי שלמעלה מהתלבשות בכלים ונמשך ע"י הבריורים כו', דהנה בנשיקין עד"מ בא התגלות אהבה שא"א להתגלות בדבור כו' דהיינו תוקף האהבה שא"א להביא באותיות הדבור ה"ז בא בנשיקין כו', א"כ ה"ז התגלות אור עצמי שלמעלה מהכלים כו', ועמ"ש בבה"ז פ' נח ד"ה ויבן נח דכלי הפה אינו מסתיר על הבל הלב ולא כמו היד עד"מ שמסתיר על כח התנועה שבו ומתגלה רק הארה לבד כו', אבל הפה אינו מסתיר שהרי כל ההבל כמו שהוא יוצא ע"י הפה כו', וכמו ויפח באפיו מאן דנפח מתוכו ופנימיותו נפח כו', ונמשך ע"י הבריורים דתהו שהן

אורות שלמעלה מהתלכשות בכלים כו'. ולפי י"ל שזהו כמו שנת"ל (ד"ה ויאמר כו' יקוו המים) בהשפעת השכל שע"י כח אר"ח כמו תלמיד המחכים את רבו נמשכי' שכליים מכח ההיולי העצמי שהן למעלה הרבה מהאור השכל הבא מכח המשכיל שהוא הארה לבד כו', אבל אלו השכליים הרי באים מכח העצמי ממש כו', דלכן נרגש בהם כח א"ס ובל"ג כו'. והדוגמא מזה למעלה שזהו המשכה מבחי' עצמות א"ס כו' וכמ"ש בתו"א בהכי' שם דנשיקין הם מעקודים דהיינו בחי' העצמות שלמעלה מתהו ותיקון כו', ובשרש הראשון זהו המשכה מבחי' העלם העצמי שלמעלה מבחי' העלם וגילויי ובחי' פנימיות וחיצוניות כו', הרי דנשיקין הוא גילוי אור עליון מאד כו', ומ"מ ה"ז הארה לבד וכמשנת"ל שם דגם השכליים הבאים מהכח ההיולי העצמי ה"ה רק הארה לא התגלות מהות הכח העצמי כו', וא"כ כמ"כ למעלה בחי' נשיקין זהו הארת העצמית כו', וכאשר יתגלה בחי' עצמות ומהות הנשמה מהו היתרון בההארה כו'. והנה הרמ"ז בפ' וארא דכ"ו ע"א כ' דכישו מציאות לזיווג נשיקין כו' מתפשט האור גם בבחי' זיווג התחתון כו', והיינו דהארת הנשיקין גורמים שימשך ויתפשט המהות מהמדרי' העליונה כו', וכמו שהנשיקין הן מאר"א ה"ז גורם שימשך ויתפשט המהות ממש דמדרי' עליונה זו גם בהזיווג גופני כו'. וי"ל ביאור הענין עפ"מ"ש במ"א בענין דלעתיד יהי' עליית המל' למעלה מכל הספי' והיא תשפיע בכולם כו', וכמ"ש והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו' שהרי שרש המל' הוא למעלה מהט"ס וכמ"ש בע"ח שער א"א פ"ב, וז"ע אבן כר' היתה לראש פנה כו', ולעתיד יתגלה שרש ומקור המל' ע"כ תתעלה למעלה מכולם ותשפיע בכולם כו', ומ"מ הרי יהי' לעתיד ג"כ יחוד ז"א ומל' וכמ"ש א"ח עטרת בעלה הרי גם כמו שהיא בבחי' עטרה מ"מ נק' ז"א בעלה כו', ולכאור' מה שידך יחוד ז"א ומל' לעתיד כו'. אך הענין הוא דהנה מל' היא בחי' העלם וגילויי וכמ"כ שרש ומקור המל' הוא בבחי' העלם, והיינו שזהו למעלה מבחי' העלם וגילויי כו', וז"א הוא בחי' גילויי כו', ע"כ גם שרש ומקור המל' יתגלה בבחי' ז"א וע"י ז"א יהי' הגילויי במל' כו'. ונמצא שניהם, שהגילויי יהי' מבחי' המל' היינו משרשה ומקורה הקדום כו' (והמל' תעלה בבחי' זו כו') מ"מ הגילויי יהי' בבחי' ז"א להיותו בחי' הגילויי כו', וע"י יהי' הגילויי בבחי' מל' כו'. ועד"ז י"ל בענין הנשיקין דעם היות שזהו בחי' הארה לבד הרי הארה היא בחי' גילויי וע"כ ע"ז דוקא הוא המשכת העצמות כו', וזהו מעלת הנשיקין לעתיד דהגם שיהי' גילויי העצמית מ"מ יהי' הגילויי הזה ע"י ההארה דבחי' נשיקין כו'. ועו"ל דענין בחי' נשיקין דלעתיד הוא בחי' תענוג העצמי כמו שבא בבחי' העלם העצמי דחכ' כו', שז"ע טעמי תורה שנת"ל שהן בחי' תענוג העצמי ממש רק כמו שבא בחי' חכ' העצמית כו'. ועם היות דנשמות יהיו אז כמו שהן בעצם שרשן בבחי' שעשועים העצמים ממש כו', מ"מ יש יתרון גם בבחי' שעשועים העצמים כמו שהן בחכ' כו'. והענין הוא דהנה נת"ל (ד"ה ביום השמע"צ) דשעשועים העצמים הוא כמו עד"מ שמתענג בעצם נפשו בהענין ואינו בבחי' הלבשה וציור כלל כו', דכמו שבא בבחי' חכ' הגם שזהו תענוג עצמי ממש

מ"מ ה"ז בא באיזה ציור כמה שהוא מתענג כו', אבל תענוג העצמי ממש הוא שאינו בא בשום ציור כלל כו', ועם היות שזהו אמיתות פשיטות התענוג העצמי שאינו מורגש בשום ציור כלל כו', ומ"מ יש ג"כ יתרון בהתענוג העצמי שבא במורגש בהעלם החכ' והוא בתפיסת הענין כו', וע"ד מ"ש במ"א בענין ידיעת אלקות במוחש שיש בזה מעלה כמה שתופס בהענין האלקי כו', וכמו"כ הוא המעלה בתענוג המורגש שנתפס הענין כו'. וזהו מעלת הנשיקין לעתיד גם שיהי' גילוי עצמות הנשמה כו', וע"ז הוא דישקני מנשיקות פיהו כו'. ואין זה סותר לאמיתית הענין הנ"ל דהנשמות מושרשים בעצמות א"ס ב"ה כו' ושזיווג גופני דו"ב הוא בחי' השפעה עצמית דפנימית ועצמות א"ס כו' ומ"מ מבקשים גילוי בחי' נשיקין עליונים להיות שעי' הארה זו יהי' גילוי העצמות כו', וגם שיש יתרון גם בתענוג העצמי כמו שבא במורגש בהעלם העצמי דחכ' כו', והנשמות בעצם הן באמת מושרשים בעצמות א"ס כו' ולעתידי יהי' התגלות הנשמות כמו שהן בשרשן העצמי כו'.

והנה מה שהנשמות שרשן בבחי' עצמות א"ס ב"ה זהו ג"כ הטעם מה שבחר הקב"ה בישראל דוקא וכדאי' במד"ר פ' במדבר פ"ג הרבה דברים ברא הקב"ה ובירר לו אחת מהן ברא ז' ימים ובחר ביום השבת כו' ברא ארצות ובירר לו א"י כו' ברא אומות ובירר לו אחת מהן אלו ישראל וכמ"ש כי עם קדוש אתה כו' ובך בחר ה' להיות לו לעם נחלה כו', דלהיות דעם קדוש אתה שמושרשים בבחי' קדוש העצמית דא"ס כו' ע"כ בכך בחר ה' כו'. וגם בזה"ג בזמן הריחוק כתי' או הנסה אלקי' לבוא לקחת לו גוי כו', דגם כמו שהיו במצרים מעורבים בהם שהרי היו משוקעים כו' בירר את ישראל ובחר בהם דוקא כו', וכמ"ש אל גנת אגוז ירדתי כו', וכמו האגוז שהפרי מכוסה לגמרי מהקליפה הרי שוברים את הקלי' ולוקחים את הפרי כו', וכך בנושי' גם שהיו משוקעים במ"ט שע"ט ירד הקב"ה בכבודו ובעצמו לשבור את הקלי' במכ"ב שהי' ע"י הקב"ה בעצמו וליקח את ישראל כו', שז"ע או הנסה אלקי' בחי' העצמות דא"ס כו' לבוא לקחת לו גוי כו' וכמא' לא ע"י מלאך כו' כ"א הקב"ה בכבודו ובעצמו (בכבודו בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום ובעצמו הוא בחי' העצמות דא"ס שלמעלה גם מבחי' מל' דא"ס כו' וכמ"ש במ"א) עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם כו', וכן הי' בכל האותות והמופתים דמצרים שהי' בהם ההבדלה בין ישראל למצרים וכמ"ש והפליתי ביום ההוא את ארץ גושן כו' ושמתי פדות בין עמי כו' והפליתי בין מקנה ישראל כו' (ובד"כ הי' בכל המכות גוף למצרים ורפוא לישראל וכמ"ש ולכל בני' הי' אור כו'). אך במצרים הי' ההבדלה והבחירה הזאת בבחי' קטנות עדיין ובמ"ת הי' הבחירה בבחי' גדלות כמה שנבחרו ישראל דוקא ליתן להם את התורה (והגם שהחזירה על כל אומה ולשון כו', הרי גלוי וידוע הי' לפניו ית' שלא יקבלו כו', ומה שהחזירה הוא רק בכדי שלא יהי' להם טענה כו', והכוונה פנימיות בזה הוא בכדי שיוכלו להתברר כו' וכמ"ש במ"א), ונגלה עליהם פב"פ כו' וכמ"ש פב"פ דבר ה' עמכם

בבחי' ראיית המהות ממש, וכמ"ש וכל העם רואים את הקולות רואין את הנשמע כו', וכל א' דו פרצופים הי' הקול יוצא חיים לישראל ומיתה לעכו"מ כו', ותחלת הבחירה הזאת הי' בעצמות א"ס שעז"נ כי שאל נא לימים ראשונים שהן מדות שבכתר הנק' ימי קדם כו', ולמקצה השמים ועד קצה השמים, דהיינו בבחי' מקיף הכללי, דטה"ע כו' (ואפשר דקצה השמים וקצה השמים הן בחי' טה"ת שאחר הצמצום ובחי' טה"ע שלפני הצמצום כו') הנהי' כדבר הזה כו', והיינו דבחירה זאת הי' בבחי' עצמות א"ס שלמעלה גם מבחי' טה"ע שלפני הצמצום כו'. והענין הוא דהנהגה תלת קשרין מתקשראין דא בדא ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה וכולהו כו' סתים וגליא כו', ובחי' סתים דקוב"ה הוא בחי' סדכ"ס דלית מח' תב"כ גם בחי' מחה"ק כו', וכנודע דאמיתית ענין סתים הוא מה שסתום ונעלם מצ"ע כו', והוא בחי' פנימיות ועצמות א"ס ממש כמו שהוא באמיתת פנימית אור עצמותו ית' כו', ואורייתא סתים הוא בחי' תוה"ק שנק' נסתרות שנא' הנסתרות לה' אלקינו דלא ידע אינש ערכה, רק אלקי' הבין דרכה כו', דבידיעת עצמו יודע את התורה כו', והיינו בחי' חכ' תורה כמו שהיא כלולה בעצמות כו', והוא בחי' העלם העצמי דחכ' הקדומה שבעצמותו כו' וכמשנת"ל, וגם למעלה מזה בבחי' העלם העצמי שהוא בחי' תענוג העצמי דואהי' אצלו שעשועים כו' וכמשנת"ל, והוא בחי' פנימית הרצון והתענוג שבתורה וכמ"ש רחבה מצותך מאד בבחי' מאד העצמי דעצמות א"ס כו'. וזהו דאורייתא מתקשראה בקוב"ה בבחי' סתים תורה דאורייתא וקוב"ה כולא חד ממש כו'. וכן נש"י כמו שעלו במח' הפנימית והעצמי' ה"ה מתקשראין בבחי' סתים דאורייתא וסתים דקוב"ה כו' דשם הוא מקור חוצבם, וכידוע דשרש הנשמות הוא בתורה והיינו בבחי' סתים דתו' כמו שהיא בבחי' עצמות א"ס כו' (והגם דשרש נש"י הוא בבחי' אותיות התורה דישאל ר"ת יש ס"ר אותיות לתורה כו', י"ל דדוקא אותיות התורה הן בבחי' תענוג העצמי כמו שהוא בעצמותו למעלה מבחי' חכ' תורה כו' וכנודע דשרש האותיות הן בקדמות השכל שלמעלה משכל גלוי כו', ושרשן האמיתית הוא בעצם הנפש למעלה מכל ההמשכות והגילויים כו' וכמ"ש במ"א, וכמו"כ הוא באותיות התורה דשרשן הוא בבחי' העלם העצמי דא"ס דהיינו בחי' תענוג העצמי הכלול בעצמותו כו'), וז"ש מעון אתה היית לנו דמעון נפשתינו אתה הוא בחי' עצמות א"ס כו', וז"ש בטרם הרים יולדו כו' שהן האבות ששרשן בבחי' ימים ראשונים הנק' ימי קדם כו', ומעון אותיות נועם שהוא בחי' פנימית ועצמות התענוג הפשוט כו', וז"ע הבחירה בעצמות מה שבחר בתורה וישאל להיות בהם דוקא פנימית הרצון ופנימית התענוג בחי' תענוג העצמי כו', והיינו להיות מתקשראן בבחי' סתים דקוב"ה כו'. זה גופא הוא מפני שתורה ונש"י הן מבחי' התענוג העצמי כו' ע"כ בחר בהם דוקא להיות מתקשראן כו', וכמו עדי"מ שכל חפץ האב בעצמות נפשו ממש הוא רק בבנו לפי שהוא עצמותו כו'. וענין הבחירה בזה הוא מפני שבחי' עצמות א"ס ממש ה"ה מובדל בערך גם מבחי' התענוג העצמי כו'. ועם היות דבאמת גם בבחי' פנימית עצמותו ית' מושרשים שם נש"י וכמא' להחליפם באומה

אחרת א"א כו', מ"מ הרי אינו מוכרח ח"ו בהבחירה כו' (וכן הוא באמת גם בבחי' תענוג העצמי כו') וזהו אמיתית ענין הבחירה שאינו מוכרח ומ"מ בוחר דוקא באופן כך ולא באופן אחר כו', דענין ההכרחיות הו"ע התפיסא שנתפס בהדבר כו' דאין זה שייך כלל ח"ו בבחי' העצמות כו' ומ"מ הבחירה היא באופן כך דוקא כו'. ולפ"ו ענין הבחירה הוא שיבחור וירצה כבי' במה שהוא פנימיות רצונו ופנימית התענוג כו', וסיבת הבחירה הוא מפני שהן פנימית ועצמית התענוג כו'. וזהו שאנו אומרים בר"ה קודם תקיעת שופר יבחר לנו את נחלתינו כו', להיות דבר"ה העל"י היא בבחי' רוממות העצמות ממש, וו"ע המלך הקדוש היינו שקדוש ומובדל גם מבחי' התענוג העצמי כו', וי"ל שזהו ג"כ ענין קדושותי שלמעלה מקדושתכם כו' (וצ"ע ממ"ש בלק"ת ד"ה שבת שבתון בענין יכול כמוני כו') ע"כ אנו מבקשים שיבחר לנו כו' וממשיכים זה ע"י השופר שהו"ע קבלת עול מלכותו ית' ברצון פנימי ועצמי שבנפש כו' וכמ"ש במ"א. ועיקר סיבת הבחירה הוא מפני שהן בחי' התענוג עצמי כנ"ל, וממשיכים זה ע"י הקבעומ"ש דתקיעת שופר כו'. ובאמת הכח דקבעומ"ש שיש בנש"י זהו ג"כ מפני שמושרשים בעצמותו ית' וכמשי"ת. ונמצא דענין הבחירה למעלה הוא מה שאורייתא וישראל מתקשראין בסתים דקוב"ה כו'. וזהו ג"כ טעם הבחירה בנש"י למטה גם בזה"ג וכמ"ש ואף גם זאת בהיותם כו' וכמ"ש לקחת לו גוי כו' דמפני שכבר נבחרו בבחי' העצמות להיות מתקשראין כו' ע"כ נבחרו ג"כ למטה כו'. וזהו ג"כ מ"ש מעון אתה היית לנו כו', וע"כ גם למטה וגם בזה"ג מעון אתה היית לנו בחי' מעון ומחסה וכמו שפרש"י מדור ומנוס כו' היית לנו בדור ודור מעולם כי אתה מקדם הכל היית עכ"ל, והיינו דא"ס קדמון לכל הקדומים הבוחר בעצמו בנש"י כו' הוא להם בבחי' מעון ומחסה כו'. וזהו הבחירה למטה בנש"י גם בזה"ג שנמשך בבחי' עצמות א"ס הבוחר בישראל בבחי' פנימית עצמותו ית' כו'. והענין הוא כי הנה עיקר בחי' הבחירה וההבדלה בין פנימית לחיצונית הוא בין פנימית הרצון והתענוג שכל עצמו מקושר ונעלם בו ובין החיצונית של הרצון והתענוג שאינו בא רק בדרך אגב בלבד כו', והבוחר והמבדיל הוא העצמות שמבדיל בין הפנימית והחיצונית כו', וכמו עד"מ שרוצה אדם בדבר מה שאינו חפץ בו בפנימית ועצמות שלו כלל כי נבדל ומרוחק ממנו בערך כו' רק בשביל בחי' פנימיות הרצון והתענוג שכל עצמות נפשו בו ירצה גם בדבר הטפל בדרך אגב כו', וכמו בשביל הרצון והתענוג הפנימי במשתה שעושה לבנו יחידו בחתונתו שהוא שמח ומתענג בעצם פנימית נפשו ה"ה רוצה שכולם ישבעו ויתענגו בסעודתו גם הרחוקים ממנו כו', והרי עיקר השמחה וענג נפשו העצמי הוא בשמחת בנו ופנימית חפצו הוא שיתענגו המקורבים אליו כמו קרוביו ואוהביו ובי"ב ויתענג עמהם בשמחתו כו', ומ"מ הוא רוצה ג"כ שיתענגו גם המרוחקים ממנו ויעשה חסד גם לפחותים כו', ולפ"ע גודל ועוצם התענוג בשמחתו העצמית כן לפ"ע זה ריבוי ההשפעה גם למרוחקים שזהו בבחי' מותרות ונובלות של בחי' התענוג והרצון הפנימי ובא לפ"ע הרצון והתענוג הפנימי כו'. ובודאי יש הבדלה גמורה בעצמו בין עיקר פנימית התענוג והוא מה שרוצה במקורביו ובי"ב שיתענגו בתענוגי

העצמי שמשפיע להם מבחי' הפנימית והעצמות שלו ממש, ובין חיצוניות הרצון מה שרוצה שגם המרוחקים יתענגו שנמשך בזה בדרך מותרות ונובלות כו', רק שהוא עדיין בהעלם בעצמו ואינו ניכר כ"כ ואח"כ באה ההבדלה בגילוי בין הפנימית והמותרות כו', והיינו כאשר יכלה השפע של המותרות יבוא אור הפנימי בגילוי למקורבים כו' וכמ"ש במד"ר ע"פ ביום השמע"צ בא ונגלגל אני ואתה כו', דבאמת ה' תחלת תכלית הכוונה בשביל האהב דוקא ובשביל זה ה' השפעה לכל כו' רק שאין זה ניכר כו', ולאחר גמר שפע החיצוניות נראה הפנימית דבא ונגלגל אני ואתה כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה בהבדלה עליונה שבין בחי' פנימית התענוג והרצון שבתור"מ הכלולים בעצמותו ית' כו', וכן נש"י שעלו בפנימית ועצמות המאציל ממש כו' שכבר נבדלו ונבררו להיות בהם דוקא בחי' התענוג העצמי ובהם דוקא יהי' פנימית הכוונה העצמית כו' (וגם זאת לרצות במה שהוא פנימית רצונו ית' כו' כנ"ל והכל אחד הוא), וזהו הבחור בתורה ובמשה עבדו ובישראל עמו כו', אך בכל פנימי יש בחי' חיצוניות ומותרות כו', וזהו בחי' חיצוניות הרצון ותענוג עליון שנמשך בכל השתל' העולמות ששרשם הוא רק בחי' הרצון והתענוג דחפץ חסד וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה כו', וידוע דאמירה היא בלב והוא בחי' הרצון כו', והיינו בחי' הרצון הפשוט שלמעלה מן החכ' מה שעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו' שיש בזה ג"כ ריבוי אור וגילוי ונמשך ומשתלשל ממדרי' למדרי' עד עוה"ז השפל כו', ומפני שבחי' הפנימית אין לו שיעור למעלה עד אין קץ וכמ"ש לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד כו' (וענין שאין לו שיעור למעלה היינו שהוא בבחי' העלם בעצם שזהו בחי' העלם העצמי כו' וע"ד מ"ש במ"א בענין אוא"ס למעלה עד אין קץ כו') ע"כ גם בחי' המותרות ונובלות התענוג שנמשך מזה אין שיעור למטה כו', מ"מ החיצוניות היא לפ"ע הפנימית בריבוי האור ושהוא בבחי' א"ס שאין שיעור להמשכתו כו') * והיינו בחי' המשכת הרצון והעונג המתמצצם בכל העולמות עד שנמשך מבחי' חיצוניות דחיצוניות העונג והרצון למטה מטה ביותר גם בק"נ דבי"ע כו'. אמנם הכל נכלל ברצון ותענוג הפנימי שבתור"מ ונש"י שע"כ אמר בראשית בשביל התורה וישראל שנק' ראשית כו' וכת' אם לא בריתי יומם ולילה כו', כי אין כ"ז רק בדרך אגב וטפל לגבי העיקר כו'. וע"כ גם ההמשכה דחיצוניות הרצון הוא ע"י תו"מ ונש"י דוקא כו' שזהו משיא בנוסח הברכה אלקינו מלך העולם, דבכדי שיהי' מלך העולם שזהו בחי' חיצוניות הרצון הוא ע"י שהוא אלקינו דוקא כו', ות"ח נק' בנאים שעוסקים בבנינו ש"ע והיינו דקיום העולם הוא ע"י ת"ח דוקא וכמא' לא דברו חכמים אלא בהוה כו' וכמ"ש במ"א (והגם שנת"ל דיחוד חיצוני דא"א הוא ע"י המלאכים כנ"ל זהו רק להיות קיום העולם ומ"מ אינו מאיר בזה גילוי אור כו', וכמו בזה"ג דקוב"ה סליק לעילא כו', וכמו וכד אנת תסתלק מניהו אשתארו כולוה שמהן כו' אך הוא בהעלם בתכלית כו', ובכדי שיהי' בחי' החיצוני

בבחי' גילוי אור זהו ע"י נש"י כו', וגם נמשך בזה בחי' פנימית האור והוא מה שהיחוד פנימי הוא בבחי' גשמה לגבי היחוד חיצוני כו' וכמ"ש במ"א). וכמו שמבוי' לעיל במשל בהבדלה שבין פנימית וחיצונית שהי' תחלה בעצמות המשפיע בהעלם ובא אח"כ לגילוי כו', כן יובן בחי' בירור והבדלה דרצון ותענוג העליון שבתו"מ ונש"י שהי' למעלה תחלה בהעלם העצמית שתו"מ ונש"י הן בחי' הרצון והתענוג העצמי כו', וכנ"ל בענין קשרין שמקושרים בבחי' סדכ"ס כו', ואח"כ יצאו לגילוי אחר המשכת כל ההשתל' שהוא המשכת בחי' החכ' דתוה"ק למטה כו', והוא מה שבחר בתורה כמו שהיא למטה באותיות ובענינים והלכות גשמיים כו', ובנש"י כמו שהן למטה בגופים גשמיים ובירר והבדיל אותם מכל העמים וכמ"ש והבדלתי אתכם כו' והניח הקב"ה את העליונים ואת התחתונים ולא בחר בכולם כ"א בישראל עמו והוציאם ממצרים כו' ונתן להם התורה שע"י דוקא יהי' גילוי הפנימי והעצמי דתענוג ורצה"ע שבעצמותו ית' גם למטה ממש שו"ע דירה בתחתונים כו', ועל ידם דוקא יהי' הבירור למטה בין הפנימי' לחיצוני', והיינו הבירור דעה"ד טו"ר ע"י תו' ונש"י כו', דלהיות שהן בחי' הפנימית שכבר נבררו ונבדלו למעלה כו' לכן בכחם דוקא לברר ולהבדיל למטה בין פנימית וחיצונית כו'. והנה המברר והבוחר בבחי' הפנימית למעלה הי' בחי' עצמות א"ס כו' כנ"ל, וצ"ל שיש בתו' ונשמות גם בחי' העצמות שלמעלה גם מהתענוג העצמי כו'. וי"ל להיות שכבר נבררו ונבחרו בבחי' העצמית הרי יש בהם תכלית הכוונה העצמית שחפץ כבי' בבחי' הפנימי דוקא וע"כ יש בכחם ג"כ לברר ולהבדיל למטה בין הפנימית וחיצונית כו'. ומכל הנ"ל יובן איך שנש"י שרשן הוא בבחי' פנימית ועצמות א"ס דהיינו בבחי' העלם העצמי דחכ' הקדומה (לא רק בחי' הארה חיצונית הבאה בהשתל' כו') ובבחי' התענוג העצמי כמו שכלול בעצמותו ית' כו', וזהו דנש"י יש בהם הכח דקבעומ"ש בבחי' ביטול והנחת עצמותו שלא יש כח הביטול הזה להניח א"ע לגמרי מכל וכל כאלו אינו במציאות כלל רק בנש"י לבד, והיינו להיותם בבחי' הפנימית והעצמות שבאמת אינם בבחי' מציאות ומהות אחר כלל כו' (גם לא כמו הארה מהארה כו') וכמשנת"ל שגם בהתהוותן בבחי' מציאות ה"ה בחי' האור העצמי ממש כו', ע"כ יש בהם כח הביטול האמיתי דקבעומ"ש להניח עצמן לגמרי כאלו אינם במציאות כלל וכלל כו'. ומשו"ז ג"כ יש בהם כח התשובה לשוב אל ה' גם כאשר נתרחקו ביותר ר"ל יש בהם כח ההשבה לשוב אל ה' כו', והתשו' היא מעומק ופנימית הנפש בהזות כל עצמותו כו', וכנודע דוהו אמיתית ענין התשובה שהיא מפנימית ועצמות הנפש בבחי' פנימית ועצמות א"ס כו', והיינו מפני שהן בחי' הפנימית שמקושרים בעצם בבחי' סדכ"ס כו', לכן יש בהם כח התשובה ובבחי' התכללות לגמרי כו'. וו"ע בצלמינו בנשמות דהיינו הנשמות כמו שהן מושרשים בבחי' עצמות א"ס ב"ה כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מש"א במד"ר נתן האלקים את העולם לאברהם. דהנה ידוע דהטבע משועבד אל התורה וכמ"ש אם בחוקתי תלכו כו' ונתתי

גשמיכם בעתם כו', כי הטבע זהו מבחי' יחוד חיצוני דא"א שזהו הגילויים דסדר השתל' כו' דכל ההמשכה הזאת הוא בשביל התורה כו' וכמשנתל' דתורה ונש"י הן עיקר הפנימית וההמשכה דסדר השתל' היא בחי' חיצונית כו' והי' בשביל הפנימית וכפי אופן הפנימית כו'. וזהו שנתן האלקי' העולם כו' היינו להיותו בשביל הפנימית כו'. אמנם הכוונה בנתינה זו הוא בכדי להמשיך תוס' אורות בבחי' החיצונית להיות גם בהם גילוי הפנימית כו', והיינו נש"י ותורה וכנ"ל שנבחרו להיות בהם וע"י המשכת בחי' הפנימיות והעצמות בכללות ההשתל' עד להיות בבחי' דירה בתחתונים כו'. וזהו שביקש אברהם ליתן לו מקום המקדש שזהו גילוי בחי' הפנימית וכמ"ש כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו שבביהמ"ק הי' גילוי עצמות א"ס ב"ה, וזה הי' ע"י עבודת הקרבנות דנח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני שע"י הי' גילוי העצמות בקדה"ק כו', וזהו שא' אברהם אם לא נתן לי מקום המקדש לא נתת לי כלום כי הגילויים דסדר השתל' הי' רק הארה לבד והי' לא כלום שהן בחי' אין בעצם כו'. וגם פי' לא נתת לי כלום שהרי בזה לא נשלם הכוונה עדין שהרי העיקר הוא המשכת הפנימית כו', וכאשר נתן לו מקום המקדש נתן לו הכל להיות שזהו המשכת העצמית וגם בזה נשלם אמיתית הכוונה כו'. וזהו"ע המכסה אני מאברהם, וי"ל בב' אופנים, הא' מצד הגילויים דסדר השתל' שהרי אופן ההמשכה הוא בבחי' צמצום והעלם ממדרי' למדרי' כו', וכאשר יהי' תוס' אורות דהיינו גילוי בחי' העצמות הרי לא יהי' בחי' צמצום והעלם, וזהו המכסה אני כו', והב' מצד בחי' העצמות שזהו בבחי' סתים והעלם בעצם כו', וגם מבו' במ"א דענין השפעה עצמית נא' ע"ז סוד ה' ליריאו כו', שזהו בחי' סוד סתום כו', וזהו המכסה אני להיות המשכת בחי' הכסוי והסוד כו'. והא' בהא תלי' דע"י המשכת בחי' סוד ה' דהיינו המשכת העצמית ממילא לא יש בחי' העלם והסתר בהגילוי דסדר השתל' כו', והענין הוא דאאע"ה כל עבודתו הי' להמשיך בחי' יחוד פנימי דא"א כו', וע"ז היו כל הנסיונות והעובדות שלו כו', וכמ"ש בלק"ת מהאריז"ל דהתחלת יחה"ע דמ"ת הוא מאברהם כו'. וזהו וה' אמר המכסה אני מאברהם היינו להיות המשכת בחי' פנימיות ועצמות דא"ס ב"ה להיות הגילוי הזה גם בעולם כו'.

ספר המאמרים - תרע"ג

ספר המאמרים

— תרע"ג —

בס"ד

אור לארבעה עשר בודקין כו', ואי' בת"ז שד"ע כי יד על כס כו' וצ"ל
 מה שייך מ"ש כי י"ד לאור י"ד כו', והנה אמרו"ל אין השם שלם
 ואין הכסא * עד שימחה כו' וצ"ל מה"ע אין השם שלם ואין הכסא שלם
 וכפה"ג ענין כסא הוא בחי' מל' ובפסוק נא' כס י"ה כו', * מה"ע כי יד
 על כס כו', ולה"ז צ"ל ענין קלי' עמלק ומה שבא דוקא בדרך בצאתכם
 ממצרים כו', והנה ביצי"מ כתי' אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ זבת
 חלב ודבש טובה ורחבה ופי' עני מצרים הוא שבמצרים היו בתכלית הקטנות
 וכנודע שהי' בחי' אמונה פשוטה לבד, והו די אכלו נקודה תה"י כו'
 וז"ע מצה לחם עוני בחי' קטנות כו' אין התינוק יודע כו', והיציאה
 ממצרים הי' כי ברח העם בבחי' אתכפי' שזהו ג"כ ענין עוני כו', ואי
 נק' ארץ טו"ר דהיינו רוחב הדעת באלקות בחי' גדלות המוחין כו', שהריתוק
 הערך בזה גדול מאד, וע"כ הי' צ"ל תחלה ההילוך במדבר וכמ"ש ויסב כו'
 דרך המדבר ולא נחם כו' כי קרוב הוא שהי' באפשר לילך בדרך קרובה
 אך סיבב אותם בדרך המדבר שעיי"ז יוכלו לבוא לארץ טובה ורחבה כו',
 דהנה במדבר לכתך אחרי כו' וכתי' אחרי ה' תלכו כו', ולכאו' למה
 לא הי' ההילוך בבחי' פנים ואם משום דכתי' ופני לא יראו היינו בבחי' ראי'
 חושיות ממש שזה יהי' לעתיד וכמ"ש כי עין בעין יראו כו', אבל מ"מ יכול להיות
 בחי' פנים גם עכשיו וכמ"ש התהלך לפני כו' ובוה"ב היו נש"י בבחי'
 פב"פ כו', אך בכדי לבוא לבחי' פנים צ"ל תחלה ההילוך בבחי' אחרי
 ה' כו', וילה"ק דבכללות יש פנימיות וחיצוניות הנק' פנים ואחור וכמו
 בכחות בכל הכחות כמו רצון ושכל ומדות יש פו"ח, פנימית הרצון הוא מה
 שחפץ בעומק ופנימיות נפשו וכמו באה"ר ברצון עצמי באלקות שלמעלה
 מטו"ד בהתפעלות גדולה בנפשו אם שהתפעלות הוא בהתגלות בנפשו או

הכסא עד : כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : הכסא שלם עד.
 (בגוכי"ק חיבה אחת אינה ברורה, ואוצ"ל : וצ"ל.

שאינו בהתגלות והיא בעומק בפנימיות נפשו דבוח הוא הרצון בתוקף ביותר וכמו בחפץ וגעגועי הבן אל האב בעומק ופנימיות נפשו שנמשך בכל נפשו איליו.

בס"ד

מצוה זו שאנו אוכלים ע"ש מה על שום שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה וגאלם כו', ולכאן אי"מ והלא מה שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה זהו מ"ש ויהי בחצי הלילה ה' הכה כל בכור כו', וכת"י ועבר ה' לנגוף את מצרים כו' שהי' נגוף למצרים ורפוא לישראל כו' והיינו שלישראל ה' זה בבחי' גילוי אור וכמ"ש ופסח ה' על הפתח ופרש"י ופסח וחמל והיינו גילוי בחי' רחמים העליונים לנשי' בחי' רחמים פשוטים דעצמות אוא"ס ב"ה (והגילוי הוא בבחי' רחמים מפני שהי' בבחי' אתעדל"ע מצ"ע כו', וכנדוע דביצי"מ לא הי' אתעדל"ת שז"ע לא זו מחבבה עד שקראה בתי בחג הפסח ביצי"מ שהיו בבחי' מקבל לבד כו' וכמ"ש במ"א והאתדל"ת שלהם הי' בבחי' אמונה פשוטה לבד כמ"ש ויאמן העם כו' שהיו אז בתכלית הקטנות כו' וכמ"ש ואעבור עליך ואראך מתבוססת כו', וע"כ הגילוי אוא"ס מלמעלה ה"ז בבחי' רחמים כמו הרחמים על הקטן כו' וכמו זכרתי לך חסד נעור"ך ביצי"מ כו'), וע"י הגילוי מלמעלה לא הי' אפשר להחמיץ כי אין לחמץ מקום שם וכמ"ש אני הוא ולא אחר שאין לאחר מקום כלל כו' וכמ"ש בלקו"ת ד"ה להבין מ"ש באגדה, וזהו ויאפו את הבצק עגות מצות כי לא חמץ כו' היינו שלא הספיק להחמיץ מחמת הגילוי מלמעלה כו' (ובפסוק נא' הטעם כי גרשו ממצרים כו', וע"פ פשוט אין זה הטעם מספיק דהלא בלא התעסקות בהבצק מתחמץ מעצמו (ובמ"א מוכיחים דגם יותר משיעור מיל אינו מחמיץ גם בלא התעסקות) אלא עיקר הטעם הוא מחמת הגילוי מלמעלה שלא הי' אפשר להחמיץ כו', וי"ל דכי גרשו הוא גירוש הרע ע"ד ויגרשהו וילך לו כו', והיינו שנדחה החמץ כו'), וכ"ז הי' אחר חצות שאז הי' הגילוי דאוא"ס ב"ה ואכלו אז כצה משום שלא הספיק כו'. אבל המצה שאנו אוכלים לשם מצוה ה"ז קודם חצות וכמ"ש על מצות ומרורים יאכלוהו, ונצטוו ע"ז מבעשור לחודש דבערב תאכלו מצות כו', ומצה זו צריכה שימור מחמץ וכמ"ש ושמרתם את המצות כו', וא"כ מהו זה שאז מצה זו שאנו אוכלים קודם חצות הוא ע"ש שלא הספיק

להחמיץ כו' שזה הי' אחר חצות כו'. וצ"ל דב' המצות באמת אחת המה גם המצה שקודם חצות באמת אינה יכולה להחמיץ, ומ"ש ושמרתם את המצות שצריכה שימור זהו רק מצד מקומה שהיא במקום כזה שיכול להיות אחיזה ח"ו וע"כ צריכה שימור כו' (וכמשי"ת), אבל באמיתת מדרגתה אינה יכולה להחמיץ לפי שהיא במדרי' אחת עם המצה שאחר חצות שמחמת בגילוי דממ"ה כו', וע"כ או' מצה זו שאנו אוכלים קודם חצות היא ע"ש שלא הספיק כו' היינו שהוא במדרי' זו ממש כו' כמשי"ת, וע"כ בה וע"י הי' הגילוי דממ"ה הקב"ה והיו בבחי' כלי לזה כו', ולהבין זה צלה"ק ענין יחוד ז"נ בד"כ (שז"ע ממה"מ הקב"ה בד"כ וכנודע דמלך מה"מ הוא בחי' מל' דא"ס שרש ומקור בחי' מל' דאצי' וכמ"ש מלכותך מכ"ע כו' והקב"ה הוא בחי' האוא"ס שלמעלה מבחי' המל' והן בחי' המדות שבאוא"ס שלפני הצמצום כו') ואיך שבבחי' ז"א ומל' יש בזה בחי' קטנות וגדלות כו'. והענין הוא דהנה עיקר ההשתל' ותכלית הכוונה הוא בחי' ז"א ומל' דוקא דהרי תחלת עליית הרצון מה שעלה ברצונו הפשוט באוא"ס שלפני הצמצום הוא שיהיו עולמות דוקא וכמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו', וידוע דעיקר הכוונה הוא בעולמות ביע"ע ובעולם התחתון דוקא כו', והיינו דעיקר הכוונה הפנימית בהתהוות העולמות הוא משום דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו' (דמ"ש בזהר בגין דישתמודעון ביי' זה נשלם יותר בעולמות העליונים כו', וגם מ"ש בע"ח בכדי שיתגלה שלימות כחותיו כו' בשביל זה לא הי' צ"ל התהוות עולמות התחתונים כו', אלא דהעיקר הוא מה שנתאוה להיות לו דירה בתחתונים דוקא כו' וכמ"ש במ"א באורך), וכוונה זו נשלמה דוקא בעולם התחתון כו', ובכדי שיתהוו העולמות זהו ע"י ז"א ומל' דוקא, דהרי חו"ב אמרו ע"ז אלפיים שנה קדמו לעולם שהן אאלפך חכ' כו', וע"כ אין זה עיקר הכוונה כ"א בחי' ז"א ומל' הן עיקר הכוונה בע"ס דאצי' ובחי' חו"ב הן לצורך ז"נ לבד כו', דכשם שבעולמות בכלל אין הכוונה בעולם האצי' וכמ"ש בסש"ב פל"ו, והתהוות האצי' הוא רק שבכדי שיהי' התהוות ביע"ע צ"ל הורדת האור בהדרגה ע"י האצי' כו' וכמ"ש במ"א, וכמ"כ באצי' גופא בחי' חו"ב הן בכדי שיהי' הולדת ואצי' ז"א ומל' ותכלית הכוונה הוא בבחי' ז"א ומל' דוקא כו', וזהו דכל ענין דתו"מ ותכלית כל העבודה בנש"י למטה הוא בכדי לייחד קוב"ה ושכינתא דהיינו ז"א ומל', ועם היות דבמ"א מבואר ענין קוב"ה בכמה מדרי' עד רוכ"ד דבחי' הקו נק' שכינתא וקוב"ה הוא בחי' האוא"ס שלמעלה מהקו כו', מ"מ עיקר ענין קוב"ה ושכינתא הוא בחי' ז"א ומל' (וגם ברוכ"ד בחי' קוב"ה ושכינתא הוא בהמדרי' השייכים לעולמות כו', דהקו נק' שכינה ע"ש שהוא מקור כל ההשתל' כו', ובחי' קוב"ה שזהו באוא"ס שלמעלה מהקו מ"מ זהו במדרי' שיש לזה שייכות עכ"פ לעולמות כו', דמה שמובדל לגמרי מעולמות נק' קדש לא קדוש כו' וכמ"ש במ"א בענין ג"פ קדוש וקדש כו', ומה שנק' קוב"ה זהו בחי' קדוש והרא"י שנכלל בזה בחי' ברוך הוא שזהו בחי' ממכ"ע כו' ועמ"ש בלקו"ת ד"ה קא מיפלגא כמתכתא דרקייע ובד"ה צאינה וראינה

הא') דבחי' מל' נק' שכינה ע"ש ששוכנת בתחתונים והיא בחי' מקור כללי להתהוות העולמות דבי"ע מאין ליש וכמ"ש מלכותך מכ"ע דכל העולמים שרש התהוותם הוא מבחי' מל', ויש בזה ב' מדרי' בחי' העלם וגילוי והם בחי' ים וארץ שהן מח' דבור והדבור הוא שבא בהתגלות ובמורגש אל הוולת כו' וכמ"כ בחי' דבור העליון דבחי' מל' הוא שבא בגילוי להיות מזה נבראים שהן בבחי' זולת כו', הן האותיות והצירופים דע"מ שמחם נעשו נבראים בבחי' מציאות יש ממש וכמו יהי אור ויהי רקיע כו', ומכל אות דע"מ נבראו מהם נבראים והכל בבחי' יש מורגש כו', וזהו בחי' חיצוניות המל' מקור התהוות בחי' יש ממש כו', ובחי' מחשבה זהו בחי' פנימיות המל' שנק' הרהור שבכלל מח' וכמ"ש במ"א שזהו בבחי' העלם עדין כו', וגם בחי' זו הוא בבחי' מקור להתהוות רק שמה נתהו נבראים דעלדא"כ שאינם בבחי' יש ממש וכמו דגים שבים שנבלעי' במי הים כו' וכמ"ש במ"א ועל התהוות זו נא' כי הוא צוה ונבראו דהיינו בדרך ממילא כו', דעם היות שהן ג"כ נתהו מאין ליש מ"מ נא' בהם ונבראו ממילא כמו בחי' עו"ע לפי שאינם בבחי' יש נפרד כו' וכמ"ש במ"א וידוע דעלדא"כ זהו עולם הברי' שנתהווה מבחי' המח' שבהעלם עדין והנבראים דשם אינם עדין בבחי' מציאות יש כו', ועלדא"כ הן עולם היצי' ועשי' שהן בבחי' מציאות יש שהתהוותם מבחי' הדבור כו' (ובד"פ עולם הברי' הוא מבחי' מח' ויצי' מדבור ועשי' הו"ע שדבורו של הקב"ה חשיב מעשה כו') (ובמדרי' פרטיות בחי' פנימיות המל' נק' כנס"י שהיא מקור ושרש דנש"י כו', וכמ"ש במ"א ההפרש בין נשמות למלאכים דמלאכים וכל הנבראים התהוותם הוא מבחי' הדבור וכמ"ש בדבר ה' כו' וברוח פיו כו', ושרש התהוות הנשמות הוא ממח' בחי' פנימיות המל', ולכן גם בהתהוותן בבי"ע הן אלקות בעצם מהותן כו', והיינו דשרש הנשמות הן מבחי' ים דמל' כו', ולכן זמן לידת הנשמות הוא בשש"פ בקרי"ס כידוע ומבו' במ"א אך בד"כ בחי' ים וארץ דמל' זהו מקור עלדא"כ ועלדא"כ כו'). והנה כללות כל הבריאה מאין ליש נכללת בד' מחנות (נגד ד' אותיות דש' אד' מקור המהוים ומחי' אותם וכמו אד' במ כו', וגם נגד ד' אותיות הוי' דבחי' ז"א כו' ואות ה' הוא בחי' פנימיות המל' בחי' ים כו') מחנה מיכאל ומחנה גבריאל כו' שנק' ד' מחנה שכינה שהן בעולם הבריאה (שנק' עלדא"כ כנ"ל וא"כ הן בד"פ בחי' מרכבה לבחי' העלם דמל' שנק' מח' כו') וכמ"כ הד' חיות דעולם היצי' פני ארי' ופני שור כו' (שהן בחי' עלדא"כ בחי' מרכבתא תתאה לבחי' הגילוי דמל' כו') וכולם מקבלים אור שפעם וחיותם מבחי' מל' דאצי' מחנה מיכאל באהבה וכלות הנפש כו', ומחנה גבריאל ביראה ופחד כו', דבד"כ הד' מחנות הן בבחי' המדות דחג"ת כו', רק שהד' מחנה שכינה דעולם הברי' הן המדות שבאים מבחי' הדעת והתבונה כו' דאימא עילאה מקנא בכורסי' כו' וכמ"ש בסש"ב פל"ט, וז"ע מחנה מיכאל באהבה להיות עיקרם בחי' המדות אך הן ע"י ההשגה באלקות שעייז מתפעלים באהבה מקרוב כו' ומחנה גבריאל ביראה מרחוק כו', וד' חיות דיצי' הן בבחי' מדות טבעיים דפני ארי' אל הימין

בבחי' אהבה טבעית וכמו אחרי ה' ילכו כארי' ישאג כו' כארי' שבמרכבה ששואג בבחי' תוקף הרצוא והצמאון בהתפעלות גדולה כו' ופני שור מהשמאל בבחי' יראה וכמו כשור לעול כו' (ומרכבה דעשי' י"ל דעיקרה בבחי' הודאה כו', ובד"פ במדות הן בחי' מושכל (דיר' שכליים) ומורגש ומוטבע כו'), וכולם מקבלים מבחי' מל' שז"ע י"ב בקר והים עומד עליהם מלמעלה, די"ב בקר הן ד' מחנות שכינה שכל אחד כלול מג' (דכן הי"ב בקר נכללו בד' שלשה פונים קדימה כו') והים עומד עליהם מלמעלה ומשפיע להם שפע חיותם כאוי"א לפי מדריגתו כו', ומהם מסתעפים פרטים רבים לאין מספר וכמ"ש היש מספר לגודויו כו', וכל הנבראים שלמטה הכל הוא מהד' מחנות שהן הי"ב בקר לפני ארי' שרש ומקור כל החיות ופני שור שרש ומקור כל הבהמות כו' כידוע ומבו' במ"א. והטעם מה שכל ההתהוות נכלל בד' מחנות שהן י"ב בקר הוא מפני ששרש ההתהוות הוא מהששה מדות עליונות לך ה' הגדולה והגבורה כו' שהן ו"ק עליונות מזרח ומערב צו"ד ומעלה מטה כו', דהששה מדות משפיעים במל' שז"ע גדולה וגבורה בה"א דהיינו השפעת המדות, דגדול הוא מה שגדול בעצם שהיא עצמות מדת החסד כו' וגדולה הוא בחי' ההמשכה וההתפשטות שלה בבחי' מל' כו' (והיינו בחי' המל' שבכל מדה דמל' הוא בחי' גילוי התפשטות כו' וכמ"ש בלקו"ת ד"ה לבאר ענין המסעות), ומזה נעשה במל' ג"כ ששה מדות וכידוע דבנין המל' בע"ס הוא מהע"ס שלמעלה (מבחי' המל' שבהם כו'), וזהו ג"כ ענין גדולה וגבורה בה"א ל' נוק' שהן הששה מדות דמל' שמקבלים מהששה מדות דז"א כו', (והן ימי עולם וימות עולם כו'), וידוע דהששה מדות הן כפולות והן י"ב גבולי אלכסונין דז"א שנעשה מחבור והתכללות המדות וכמו מזרחית רומית עם מערבית תחתית כו' וכמ"ש בס"י, וכמ"כ גם הששה מדות דמל' הן ג"כ כפולות כו', ולכך גם ההתהוות הוא בבחי' י"ב בקר לפי ששרש ההתהוות הוא מבחי' י"ב גבולי אלכסונין דז"א ע"כ כללות ההתהוות היא ג"כ במספר י"ב ומזה מסתעף אח"כ ריבוי פרטים עד אין שיעור כו'. (ולכאוי" * א"מ והלא בכ"מ הרי בההמשכה ממדרי' למדרי' מתרבה המספר במדרי' התחתונה וכמו כי אלף שנה בעיניך כיום אתמול דמיום א' דז"א נעשה במל' אלף שנה כו', ולמה כאן הכל במספר י"ב בז"א ומל' עד ג' בד' מחנה שכינה כו'. וע"פ פשוט י"ל שזהו מדרי' העיקרים והיינו המדרי' כללים כו' ובפרטיות יש בזה ריבוי מדרי' כו', דגם בז"א הרי בהתכללות המדות ובהרכבתם ומ"ז יש בזה ריבוי מדרי' עד אין שיעור כו' וכמ"ש במ"א והיינו בחי' התפשטות המדות לבד כו', ובוה הריבוי במל' יותר מבו"א כו', אבל במדרי' העיקרים הן י"ב לבד דהיינו רק כפילות המדות פ"א שזה בד"כ עיקרי המדות ובהתפשטותן יש מדרי' עד אין שיעור כו' (ועמ"ש בפרדס שער הצינורות פ"ה) וכן הוא במל' עד גם במרכבה דברי' ויצ"י שהמדרי' העיקרי' הן במספר י"ב כו', ועוי"ל ע"פ מ"ש בהוספות

תו"א בהבי' דואני נתתי די"ב שבטים הן י"ב בקר דמרכבתא תתאה דבריי', וידוע די"ב שבטים הן מבחי' ז"א דאצי' והיינו שהוא הארת האצי' שמאיר בהיכל קד"ק דבריי' כו', כי שבטים הוא מל' כוכבא דשביט והיינו דבר הנמשך מגבוה לנמוך וכמו הענפים מן האילן שאין הענף נחשב מגוף האילן ממש אך הוא חלק קטן הנמשך להלאה במרחק מגופו של אילן למטה לארץ וראשם יונקים מן הגופא דאילנא כו', וכמו שרש נשמת השבטים הוא באצי' עצמו כו', אך הם כדוגמת הענפים הנמשכים ויורדים מטה מטה דהיינו להאיר בבריאה כו', וז"ע י"ב בקר שהים עומד עליהם כו' פי' הארות האצי' בחיבורם עם הבריאה נק' בשם מרכבתא שמל' דאצי' עצמה עומד כו', וז"ע שילוב אד' בהוי' פי' כאשר מתבטלת הבריאה מעצמותה המוגבלת היתה בחי' מרכבה כו' אזי הו"ע שילוב אד' בהוי' כו', וענין חיבור הארות אצי' עם הבריאה י"ל שזהו כמ"ש בסי' שער הק"ש ב"ה להבין ההפרש כו' דחומר וצורה דבי"ע הוא מבחי' אורות וכלים דאצי' דאי"כ הו"ע בלי גבול וגבול, וכן במלאכים בחי' הצורה שלהם הוא מבחי' האור שהוא בלי גבול וזה פועל הביטל במציאות שלהם כו', וז"ע חיבור האצי' היינו בחי' הצורה שהוא מבחי' האור ומ"מ ה"ז בא בבחי' התחברות עם החומר שלהם כו', דמהצורה הוא התהוות החומר ומתלבש בתוכו להחיותו והוא הפועל בהם הביטל כו', וי"ל ג"כ דהצורה היא למעלה מהמקור המהווה בפועל את החומר ומהחיות שבא בבחי' התלבשות ממש כו', וע"כ זהו בחי' הארת האצי' הפועל בהם הביטל בבחי' מרכבה כו' (וי"ל שזהו בחי' אור הנשמה שלמעלה מבחי' נפש ורוח שהן בבחי' נברא כמ"ש באגה"ק סי' כ' ד"ה איהו וחייהי חד, וגם אור הנשמה ה"ז בבחי' התחברות והתאחדות כו' וי"ל דגילוי בחי' זו הוא רק בהיכל קד"ק כו' ונר' דזהו עיקר בחי' המרכבה כו' והן בחי' ארגמן שכלולים ג"כ מחומר וצורה והן מדרי' הנ"ל (ובפרד"ס שער ההיכלות פ"ו שארגמן הן בהיכל הרצון) ומחנה מיכאל ומחנה גבריאל כו' הוא בחי' התפשטות שלהם והעבודה שלהם הוא בבחי' נ"ר בכח אור הנשמה כו'). ובנפש האדם ענין המשכת השבטים מבו' במ"א שזהו עדי"מ אף שיש בארץ כח הצומח שמצמיח עשבים ותבואות עכ"ז אין לך עשב למטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל, כך עם היות שהבחירה ביד האדם לבחור בטוב וכמ"ש ואהבת כו', אך זהו רק אתעדל"ת אמנם העיקר הוא מה שנמשך ע"י אתעדל"ע ממדות העליונות דע"ס דאבי"ע כו', והמשכה זו • ע"י השבטים, וז"ע שמקדימים לומר קודם פסוד"ז ברוך שאמר י"ב ברוך כנגד י"ב שבטים (והברוך הי"ג הוא נגד שבט לוי הכולל כולם) והוא להיות ברוך ונמשך גילוי אלקות בנפש כו' וכמ"ש מזה בלקר"ת ד"ה ואתחנן. וזהו שהן י"ב לפי שהן הארות האורות דאצי' שמאירים בברי' ע"כ גם בברי' הן במספר י"ב הארות שהן י"ב שבטים כו', ומה שהן כללות ההתהוות כו' הוא להיותן

בחי' מרכבה שזהו חיבור אצי' ובריאה וכנ"ל שכלולים מחומר וצורה כו', ולהיות שרשם מהמדות ע"כ הם במספר י"ב ומהם מסתעפי' ומתפשטי' פרטים רבים עד אין שיעור כו' כנ"ל). ובחי' ז"א דאצי' נק' קוב"ה להיות דבחי' מל' דוקא היא המקור המהווה היינו בחי' האין האלקי המהווה את היש כו', והיא המדה המתפשטת להחיות רוח שפלים בע"ג כו'. אבל בחי' המדות דאצי' הם מובדלים מערך בחי' התפשטות למטה ונק' קדוש בחי' מובדל כו', ואמנם אעפ"כ שרש ומקור ההתהוות וכל הנהגת העולמות דבי"ע הוא מבחי' ז"א דאצי' דוקא וע"כ כללות ההתהוות הן י"ב שהן ששה מדות כפולות כו', והענין הוא דהנה ידוע דז"א דאצי' הוא סוף עולמות הא"ס כו', דהנה בכללות ענין ההשתל' דע"ס אמר במא' דפתח אלי' אתה הוא דאפיקת עשר תיקונים וקרינן לון ע"ס לאנהגה בהון עלמין כו' וכן אמר בסוף המא' כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא אבל לאו דאית לך צדק ידיעא כו', והיינו דכל מה שהאציל ע"ס אינו רק להיות מהן מקור להתהוות העולמות ולהיות מקור להנהגת העולמות בחו"ג כו', וזהו שנק' תיקונין היינו כלים ולבושים לפעול בהם וע"י דבר מה כו', ולכך צמצם אוא"ס א"ע להאציל ע"ס דאצי' בכדי לאנהגה בהון עלמין כו', דהרי אצי' הוא באין ערוך כלל לגבי עצמות המאציל יותר משאין ערוך ברי' לגבי אצי' כו' (וזהו ג"כ ענין כולא לאחזאה כו' אבל לאו דאית לך כו' שזהו ע"ד נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אבל אין ערוך אליך כו'). ולזאת הוצרך לצמצם עצמו להיות מקור לאצי' כו' (וכמ"ש אגידה ואדברה עצמו מספר דבכדי להיות בחי' נפלאותיך ומחשבותיך זהו ע"י ריבוי צמצומים כו'). דהנה עצמות א"ס הוא בבחי' א"ס ובבחי' פשיטות שמובדל לגמרי מן העולמות ואינו בערכם כלל וכלל והיינו שגם הארתו ית' היא בבחי' א"ס ממש ואינו מערך העולמות כלל ומושלל בערך מכל גדר ספי' ומדה כו' וכמא' אתה הוא חד ולא בחושבן שהוא בבחי' יחיד בעצם בבחי' אחדות פשוטה ממש ולא בחושבן י"ס כלל כו', ומטעם זה לית מח' תפיסא בי' כלל דהיינו אפי' בחי' מח' ורצון כו', כי גם הרצון בא בבחי' מציאות דבר מה כו' (עם היות שאינו בבחי' מציאות בפ"ע כו' וכמ"ש במ"א) וכ"ש בחי' חכ' ומדות דחו"ג כו' דעצמות אוא"ס הוא למעלה מכל גדר ספירות אלו כו', ולכך אנו או' יהי רצון מלפניך שיומשך בחי' מקור לרצון לחסד כו', ומ"מ הרי צמצם א"ע להאציל הע"ס בחי' כח"ב ומדות כו', והיינו דהאור להיותו בחי' הארה לבד ה"ה בא בבחי' צמצום להאציל כו', וכמ"ש במ"א בענין אתה קדוש ושמך קדוש דאתה קדוש הוא שמובדל לגמרי גם מהיות מקור למקור להשתל' כו' ושמך קדוש עם היותו קדוש ה"ה מ"מ בבחי' מקור למקור כו', והיינו שע"י הצמצום נמשך הקו"ח מאוא"ס שהוא מקור ההשתל' דע"ס כו', ונודע דהצמצום עם היות שהוא בבחי' סילוק והעדר האור עד שנק' מקום פנוי כו' מ"מ אור הקו ה"ה מהאוא"ס שלפני הצמצום שע"י הצמצום והרשימו בא בבחי' גבול להיות ע"ס בחי' כח"ב ומדות כו', וכ"ז הוא בכדי לאנהגא בהון עלמין והיינו שאין זה מצד עצם מותת אוא"ס ב"ה שנאמר שהאוא"ס הוא בערך ענין הספי' וא"כ מצד

האוא"ס עצמו מוכרח ח"ו שיהי' הספי' כו', עז"א שאינו כן שהן רק לאנהגא כו', ומבאר זה יותר בסוף המאמר דכולא לאחזאה כו' אבל לאו דאית לך צדק ידיעא כו' דעצמות אוא"ס אינו • הספי' כלל וכמ"ש כי לא אדם הוא בבחי' חכ' ורצון ומדות כו', והעיס האציל האוא"ס רק לאחזאה איך מתנהג עלמא כו' דבכדי שיהי' התהוות העולמות עדאת"כ ועדאת"ג וההנהגה בהם זהו ע"י ע"ס דוקא כו', ובשביל זה צמצם אוא"ס עצמו להאציל העיס כו'.

ולכא"י איך יתכן דכל מה שהאציל באצ"י כולא רק לאחזאה כו' הרי בריאה היא באין ערוך לגבי אצ"י ואיך יתכן לומר שהתהוות האצ"י היא רק בשביל הבריאה שיהי' העיקר טפל והטפל יהי' עיקר יציבא בארעא כו', אך הענין הוא דבאמת סוף מעשה עלה במח' תחלה והיינו דהתהוות הבריאה מאין ליש דוקא הוא שעלה במח' תחלה בכדי שיהי' לו ית' דירה בתחתונים בנשמות המלוכשים בגופים דוקא ובקבעומ"ש שלהם כו' וכמא' במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים המקיימים תו"מ למטה דוקא כו', ובשביל זה הוצרך לצמצם עצמו להאציל אצ"י להיות מקור לבריאה שאין האצ"י אלא מעבר לבד בכדי שיתצמצם ויתלבש בבחי' ציור אדם במוחין ומדות שוהו מקור ההתהוות וההנהגה וההשגחה אלקית בעולמות בי"ע כו', ואם לא שנתצמצם כ"כ עד שיהי' מציאות מדות דאצ"י לא הי' בא סוף הכוונה לפועל כו'. דהנה בחי' הרצון שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו' הי' בהעלם לגמרי עדין בעצמותו ית' כו', וגם בחי' הרצון הגלוי שנאצל אחר הצמצום הי' ג"כ בהעלם ואינו שייך לפועל גם כמו שבא הרצון בבחי' חריב להיות טעם לרצון הכל הוא למעלה מבחי' הפועל עדין עד שנתצמצם בבחי' המדות שהן שייכים לפועל, וזוהו דוקא יבוא הכוונה שעלה במח' תחלה כו' (ועיקר שלימות הכוונה היא בבחי' מל' כו' כמשי"ת). וכמו עד"מ אדם שעלה ברצונו העצמי לבנות בית הי' בהעלם בעצמותו לגמרי וכאשר בא לידי רצון גלוי ויש בזה טעם כמוס מפני מה הוא רוצה בהבית כו', הרי הטעם אינו עדין בבחי' טעם ושכל כ"א הוא יותר בבחי' טעם ותענוג עדין (ואס ער האט א גישמאק בענין הבית) וממילא אינו ניכרים הפרטים שבו איך ומה תהי' הבית היינו איזה בית הוא רוצה כו', וגם הרצון בעצם הוא בלתי מוגבל עדין כו', ואח"כ מתצמצם הרצון וכא בטעם גלוי לרצון היינו בטעם

ושכל ממש המחייב את הרצון כו', וממילא בטעם זה ניכרים הפרטים באיזה בית הוא רוצה שתהי' הבית באופן כך וכך כו' וגם ניכרים כל הפרטים שבה וכמו האבנים עצים ועפר כו', אך עדיין אין זה שייך לפועל כי המוחין גבהה מעלתן שהן למעלה מבחי' הפועל מצד האור הגילוי שבהם שע"ז הם מובדלים עדיין מעשי' בפ"מ כו', עד שמתמצמם ובא במדות שבזה בא אור הרצון והמוחין בבחי' צמצום והגבלה ובבחי' שייכות לעשי' בפ"מ כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה דכשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא משום דחפץ חסד הוא דטבע הטוב להיטיב כו' (ד"ל שזהו הרצון שיהי' גילוי אלקות למטה ומה שנתהווה להיות לו ית' דירה בתחתונים כו') הרי הכל הוא בהעלם בעצמו ואינו בבחי' שייכות אל העולמות כו', וצמצם אוא"ס א"ע להיות בחי' רצון גלוי לעולמות שזהו בחי' הכתר בכלל כו', ויש בזה טעם כמוס בחי' חכ' שבכתר ומדות שבכתר והכל עדיין למעלה מבחי' גילוי אור באצ"י לפי שהוא אור הבלתי מוגבל עדיין כי הכל עדיין בבחי' רצון ותענוג לבד כו', ואינם ניכרים שם הפרטים עדיין כו', עד שנאצל בחי' חוי"ב דאצ"י והיינו שנתצמצם הרצון בבחי' חרי"ב להיות טעם לרצון דבטעם זה בא הרצון בבחי' הגבלה באיזה אופן הוא הרצון היינו באופן כך וכך כו', וזהו בראשית ברא ות"י בחוכמתא ברא וכמ"ש כולם בחכ' עשית כו' שע"י החכ' בא הרצון בבחי' הגבלה והתחלקות כו' (ואונקלס תרגם בקדמין ברא דהיינו בחי' הרצון שזהו אמיתית המקור כו'). ומ"מ כ"ז הוא למעלה עדיין מבחי' עשי' בפועל וכמא' אלפיים שנה קדמה כו' שהוא קדימת המעלה כו' והיינו שהמוחין גבוהים במעלה ומדרי' מצד הגילוי אור שבהם שאינם שייכים לפועל עדיין כו', וכמו בעבודה ידוע דהעבודה שבבחי' המוחין הן למעלה מקיום המצות בפועל כו' דכשעובד ה' בהשגה והתבוננות באלקות בהשגה אמיתית שמשגי' ומבין את הענין האלקי היטיב ונרגש בנפשו וגם מתפעל כמוחו על אלקות כו' ומ"מ אין זה נוגע לעשי' בפ"מ (ומח' טובה רק הקב"ה מצרפה למעשה כו' כמ"ש בסש"ב) ואדרבא ההשגה וההתבוננות אלקי (כשאינו בא לידי התפעלות מדות הלב) ה"ז גורם בחי' הבדלה בבחי' הפלאה ורוממות שאין לו טעם וחיות בהקיום בפ"מ כו' כ"א כאשר מתעורר במדות שבלב בהתפעלות אלקי דאו דוקא ה"ה חפץ בקיום המצות בפ"מ ויש לו טעם וחיות בזה כו' וכמ"ש בסש"ב והמקיימן באמת הוא האוהב את שם ה' וחפץ לדבקה בו כו', ונמצא שהמוחין הן למעלה עדיין מהפועל והמדות הן שייכים אל הפועל כו', וכמ"כ יובן למעלה דמוחין הן למעלה מהעולמות עדיין כ"א כאשר בא מהמוחין דחוי"ב במדות דו"א דאצ"י הוא הקיצור והצמצום האחרון מעצמות המאציל שבא באו"כ במדות שבלב אדה"ע להיות מקור לעולמות כו'. ועש"ז נק' זעיר אנפין להיות שזהו בחי' הקיצור מכל מה שעלה ברצונו ית' בבחי' כ"ע הנק' א"א כו', וכמו קיצור ותמצית הנרשם בלוח מכל אופן אורך ורוחב הבנין שברצון ומח', שע"פ הלוח הזה הוא בונה את הבנין כו' וכדא"י במדרש בראשית והאומן אינו בונה מדעת עצמו אלא דיפתרצות ופנסקאות יש לו כו' (והמובן שם שהאומן הוא בחי' החכ')

והדיפתראות הן המדות כו'), כך המדות הוא הקיצור שנתצמצם בחי' הרצון ובא בהגבלה השייך לפועל כו' (ויש בזה ב' ענינים הא' שהרצון שבמדות הוא הרצון לפועל ממש משא"כ בחי' המוחין וגם הרצון שאינו לפועל עדיין (גם בחי' רצון הגלוי שרוצה ממש בהדבר ה"ה למעלה מהפועל כו'), וזהו ג"כ מצד צמצום העולם האור שבמדות ע"כ הוא הרצון בהפועל ממש כו', והב' שהוא בחי' הגבלה והפועל בעצמו איך יהי' אופן הבנין כו', וכמו הלוח שהוא הציור בפועל באופן מוגבל שיהי' כך וכך כו'). ונמצא מובן איך שהמדות עליונות דבחי' ז"א דאצי' הן סוף עולם הא"ס והיינו בחי' צמצום האור שמתקצר ונתצמצם להיות מקור לעשי' והתהוות העולמות בפועל כו' ועי"ז דוקא נשלם הכוונה מה שעלה במח' תחלה כו', וכ"ז הוא בבחי' הורדת האור באוא"ס היינו במדרי' דאצי' (שנק' ג"כ א"ס להיותו הפרשת הארה מאוא"ס המאציל כו') שיורד ממדרי' למדרי' עד שנתצמצם בבחי' ז"א דאצי' שהוא סוף מדרי' הא"ס כו', וכ"ז עדיין בהעלם באוא"ס ב"ה וכמ"ש במ"א בענין אתה הוא הוי' לבדך דהוי' הוא בחי' אצי' והכל הוא לבדך עדיין בחי' הוא לבדו הוא כו', והגילוי ממש אל העולמות להיות מזה התהוות העולמות בפועל הן אותיות המח' ואותיות הדבור דבחי' מל' (דאותיות המח' ה"ה ג"כ בחי' גילוי לגבי עדאת"כ כמו הדבור לעדאת"ג כו' דבד"כ אותיות הן בחי' גילוי מל' אתא כו'), וכמו הדבור שמגלה מצפון לבו כו' וכמו התעוררות הטבה בלב הרי בלא דבור הי"ז נשאר בהעלם בלב וההתגלות הוא ע"י הדבור דוקא, ועי"ז דוקא הוא העשי' בפו"מ וכמו בדבר מלך שלטון אמר מלכא כו' שהדבור הוא מצד המדה וההתעוררות בלב כו', אך דוקא כאשר בא לדבור אז תבוא העשי' בפו"מ כו', וכן הוא למעלה דבחי' דבור העליון הוא שמגלה כל האור והשפע דמדות דז"א להיות ההתהוות בפועל, וכידוע דבחי' מל' הוא כח האלקי המתפשט בגילוי גמור כמו אותיות הדבור שמתגלה בפה המדבר כו' והוא מ"ש ואתה מחי' את כולם והן הכ"ב אותיות מא' עד תי"ו שנכללים בה' מוצאות הפה שנק' עדאת"ג כדי להוות ולהחיות כל בריאה מאין ליש כמו יהי אור יהי רקיע כו' וכמ"ש כי הוא אמר ויהי דבאמירה ודבור נתהווה הכל כו', אבל קודם שבא האור ושפע במדות שבלב אדה"ע דאצי' בגילוי בהי"מ הי"ז כלול עדיין בעצם אדה"ע (וכמו לבא לפומא לא גלי') שהוא למעלה עדיין מלהיות מקור להתהוות בע"ג מאין ליש ממש, רק המדות הן מקור הדבור והמח' אבל הי"ז בבחי' קדושה והבדלה בערך מבחי' התפשטות והתגלות כמו האותיות דמחודי' כו', ונק' קדוש הוי' דש' הוי' דז"א דאצי' הוא בבחי' קדוש ומובדל עדיין כו', משא"כ ש' אלקי' וש' אד' דבחי' מל' בחי' הדבור הוא כח הפועל האלקי בנבראים כו' (ובד"כ הוא בחי' ממכ"ע וסוכ"ע דבחי' דבור העליון דמל' זהו בחי' מכ"ע ובחי' קדוש הוי' דז"א הוא בחי' סוכ"ע כו'). אך עכ"ז יש יחוד וחבור תמיד דהוי' ואלקים דהיינו מהמדות דז"א למל', כמו המשכת והתגלות המדות שבלב בדבור כו' שהמדות הם מקור לכל התהוות צירופי האותיות דמח' ודבור וכמו חסד שבלב שנעשה מזה במח' הרהור של חסד בצירופי אותיות, וכמ"כ בצירופי

אותיות של דבור שנמשך הכל מהבל המדות שבלב דוקא שלפי אופן המדה כך המה הצירופים דמחוד' כו', וכמו"כ הדוגמא למעלה דצרופי אותיות דדבור העליון שנבראו בהם שמים וארץ הן כפי אופן ההמשכה דמדות עליונות דז"א דאצי' כו' (ועמ"ש בבה"ז שמות קול אומר לדבור כו'), ותמיד נמשך מז"א למל' להיות עי"ז תהוות העולמות כו', דהנה שרש ההתהוות הוא מבחי' ז"א דוקא כנ"ל, והענין הוא להיות שההתהוות הוא מן האור דוקא והיינו מאור הדבוק במקורו כו' וכמ"ש באגה"ק סי' כ' דהאור שהוא דבוק בהמאור ה"ה מעין המאור הוא מהו"ע שמציאותו מעצמותו כו' והוא לבדו בכחו ויכלתו להיות יש מאין ואפס המחלט כו', וזהו שאצי' דוקא הוא המהוה ביי"ע לפי שאצי' הוא הפרשת הארה שבא בבחי' גילויי ההעלם דהיינו שזהו בחי' אור הדבוק במקורו כו' ע"כ מזה דוקא יכול להיות ההתהוות כו', רק שמדרי' דאצי' כמו חר"ב ה"ה למעלה מערך העולמות וא"א שיהי' מזה התהוות כו', עד שנתצמצם האור בבחי' ז"א שהוא סוף עולם הא"ס (וחר"ב הן בכדי שיהי' הורדת האור והמשכתו בבחי' ז"א כו' כנ"ל) ה"ז בערך שיהי' מזה ההתהוות כו', וזהו דהוי' ל' מהוה דההתהוות הוא מש' הוי' דוקא והיינו לפי שההתהוות היא מן האור דוקא וכאשר האור בא בבחי' ז"א ה"ה בערך ההתהוות כו', רק שבבחי' ז"א אין זה עדיין גילוי אל הזולת והוא בבחי' הבדלה עדין מלהתפשט בעולמות (כי זהו רק סוף מדרי' המשפיע כו'), ובכדי שיהי' ההתגלות ממש אל העולמות שהו"ע הגילוי אל הזולת ממש ולמעלה היינו שיהי' מזה התהוות העולמות שהן בחי' זולת שזהו בבחי' מציאות יש ולהתלבש בתוכם להחיותם כו' זהו מבחי' המל' דוקא שהוא בחי' דבור העליון כו', אמנם מבחי' המל' לבד א"א להיות ההתהוות לפי שאינה בבחי' דבקות וזהו שהמל' נק' מראה דמות כבוד הוי' שזהו הארה דהארה כו' וכל הארה דהארה היא בבחי' הארה נבדלת כו' וכמ"ש במ"א, וכמו כח ההתנשאות שהוא כח נבדל מהנפש כו' וכמ"ש במ"א, והיינו שהמל' היא הארה נבדלת ע"כ א"א להיות מזה גופא ההתהוות (עם היות שבה דוקא כח ההתהוות בעצם מצד העצמות שלמעלה מבחי' אור כו'), כ"א ע"י ההמשכה מז"א למל' עי"ז יהי' ההתהוות מבחי' המל' כו' (וכמו עד"מ בארץ יש כח הצומח להצמיח, בכדי שתהי' הצמיחה היא ע"י הגשמים דוקא וכמ"ש כי כאשר ירד הגשם כו' והרוה את הארץ והולידה כו'), וז"ע יחוד ז"א ומל' יחוד קוב"ה ושכינתא שהוא יחוד הוי' אלקי' שנמשך תמיד בשביל התהוות העולמות ולהוותם ולהחיותם תמיד מאין ליש שזהו דוקא ע"י ב' המדרי' דז"א ומל' (שהן ג"כ בחי' אין ויש כו') ונמשך תמיד בחי' יחוד זה כו', ושרש הראשון דיחוד זו"ג הוא בעצמות אוא"ס שלמעלה גם מבחי' הרצון הפשוט להאציל כו' הוא מה שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים שזהו סומ"ע שעלה במח' תחלה כו' כנ"ל, וא"א להיות מציאת התחתונים כ"א ע"י שיצמצם א"ע בבחי' ז"א ולהיות היחוד דז"א ומל' (וגם בחי' הגילויי אלקות בעולמות הוא מבחי' ז"א וכמשנת"ל בענין י"ב ברוך כו', רק שאין זה עדיין ענין דדירה בתחתונים דהכוונה על המשכת העצמיות שז"ע לו דירה כו' וכמ"ש במ"א), ומשו"ז

צמצם אוא"ס עצמו ובא בבחי' הקו"ח שזהו ג"כ בחי' יחוד קוב"ה ושכינתא וכנ"ל שהקו הוא בחי' שכינה והאוא"ס שלפני הצמצום והיינו העיגול הגדול שלפני הקו הוא בחי' קוב"ה כו', ותמיד היא ההמשכה בהקו שאחר הצמצום מהאוא"ס שלפני הצמצום כו'. ולמעלה מזה י"ל ענין יחוד קוב"ה ושכינתא הוא מה שמפני שחפץ חסד הוא שזהו בחי' מדות העצמיים שבעצמות א"ס עלה ברצונו להאציל ולברוא כו' שזהו בחי' מל' דא"ס כו' (ובד"פ זהו מה שעלה ברצונו אנא אמלוך דמשו"ז עלה ברצונו להאציל כו' כמ"ש במ"א וכ"ז הוא משום דחפץ חסד הוא להיטיב לברואיו בבחי' גילוי אור כו') שזהו ג"כ ענין יחוד הוי' ואלקים בשרש הראשון כו' (והו"ע תורה וישראל דתורה היא בחי' מדות דא"ס להבדיל בין טו"ט כו' וישראל בחי' מל' דא"ס דכל ישראל בני מלכים הם כו'). ומזה הוא שרש יחוד זו"נ באצ"י שאוא"ס מצמצם עצמו בבחי' המדות ולהיות ההמשכה בבחי' מל' תמיד בשביל ההתהוות כו' (ומובן דבשרשם בחי' המל' קדום לבחי' ז"א שזהו הסומ"ע שעלה במח"ת דמשו"ז צמצם האוא"ס כו' והו"ע ארץ קדמה כו'). וזהו ג"כ העבודה למטה בקיום התו"מ בפר"מ וכן בעבודה שבלב הכל בכדי ליחדא קוב"ה ושכינתא שעיי"ז דוקא הוא ההתהוות והחיות בעולמות תמיד ועיי"ז הוא המשכת אלקות בעולמות כו'. ובפרטי אופני היחוד יש בזה כמה מדרי' בבחי' חו"ג ורחמים כו'. דמשו"ז יש במצות שעיקרם בבחי' חסד וכמו צדקה וגמ"ח שהן בחי' חסד כו' (ובפרטיות צדקה בחי' חסד שבת"ת וגמ"ח חסד שבחסד כו') וקרבות בבחי' גבורה כו', וכמ"כ בעבודה שבלב יש שעובד באהבה בבחי' קירוב ודביקות באלקות כו' ויש שעבודתו בבחי' יראה ופחד ה' כו' ויש שעבודתו בבחי' רחמים וכמו אלקי עולם ברחמיך הרבים כו' אבינו אב תרחמן כו', וכן ענין לאסתכלא ביקרא דמלכא שהיא בחי' הת"ת כו' וכמ"ש במ"א.

אך הגה עדיין יש להבין למה נצטוינו ליחד הוי' ואלקי' וכמ"ש וידעת היום כו' הוי' הוא האלקים כו' מאחר שבלא"ה כבר יש יחוד עליון זה תמיד ע"פ רצון המאציל שעלה במח' תחלה להיות מציאת התחתונים (שזהו דוקא ע"י יחוד דז"א ומל' כנ"ל) ושיהי' גילוי אלקות בעולמות שז"ע כי חפץ חסד הוא להיטיב לברואיו בבחי' גילוי אור כו' כנ"ל. וא"כ הרי היחוד דהוי' ואלקים הוא בהכרח ע"פ רצון המאציל (ר"ל בהכרח כמו עוד כל ימי הארץ כו' מפני שכך עלה ברצונו כו') ועל מה צריכים ליחד כו'. ובאמת הרי כל העבודה היא ליחדא קוב"ה ושכינתא שע"ז נצטוינו כו'. אך הענין הוא דודאי זה אמת דשרש ומקור יחו"ע דהוי' ואלקים כבר עלה ברצון עצמות המאציל בתחלה ולכך נמשך ובא יחו"ע זה בגילוי אח"כ ביחוד ז"א ומל' כו' (וזהו שבתחלת הבריאה היתה עיקר שכינה בתחתונים ועולם על

מלואו נברא שהי' גילוי אלקות למטה כו' מפני שכך עלה ברצונו ית' והי' בחי' היחודי' דהוי' אלקים בכל המדרגי' עד שלמטה הי' גילוי אוא"ס (כו'), אבל כל עיקר הכוונה שהי' בתחלה לזה היחוד הוא שיהי' לו דירה בתחתונים ע"י מעשה התחתונים דוקא (שלכך הדירה היא בתחתונים דוקא ולא בעליונים כו' דגם עכשיו שכל התו"מ הן להוסיף אורות באצי' הרי כתי' צדקתו עומדת לעד דבאצי' הי"ז עומד בפ"ע כו' ועיקר הגילוי יהי' למטה דוקא כו' וכמ"ש במ"א), והיינו ע"י שנשיי יעשו יחודי' למטה בתו"מ ואוי"ר כו', והוא מ"ש בע"ח דמתחלה הי' מצד כי חפץ חסד ואח"כ באתעדל"ת תלי' מילתא שמעוררים בעצמות אוא"ס בחי' יחודי' דהוי' ואלקי' כו', ועי' נצטוינו במ"ש וידעת היום כו' כי הוי' הוא אלקי' וכן בק"ש בהוי' אחד שהיא המצוה דלייחדו בחי' יחוד דהוי' ואלקים למטה שע"ז מעוררים בחי' יחודי' זה למעלה כו', וזש"א במא' דפתח אלי' בסופו כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא בדינא וברחמי כו' כפום עובדיהן דבני נשא כו' דכאשר מטיבין מעשיהם בקיום התו"מ ובעבודה שבלב באוי"ר כו' ממשיכים תוס' אור בע"ס דאצי' להיות בחי' יחודי' הנ"ל וכמ"ש תנו עוז לאלקים כו' וכתי' ועתה יגדל נא כח אד' שמוסיפים כח בגבורה של מעלה כו' שע"ז נמשך הגילוי עד למטה מטה כו', ולהיפך ח"ו גורמים התשת כח כבי' ומעוררים את הדין ר"ל בריבוי העלמות והסתירים כו', והגם שגם אז יש בחי' יחוד העליון כו' אבל הוא בבחי' צמצום ומיעוט האור ביותר כו' וכוה"ג אמרו גננא לא אעיל בגנתא כו' היחודים הם בבחי' ספיחים לבד כו', ונמצא דיחודי' דהוי' ואלקי' שעלה ברצונו ית' הי"ז תלוי בהיחוד הוי' ואלקי' שעושינן נשיי למטה כו'. אמנם עדיין אין זה תירוץ מספיק דלפ"ז הרי אין שום חידוש ויתרון מעלה בהיחודי' הנעשה ע"י תו"מ והוא רק לעורר את היחודי' שכבר עלה ברצון הפשוט כו', וזה א"א לומר דודאי ע"י העבודה למטה מעוררי' וממשיכים האור חדש מה שלא נתגלה עדיין בבחי' הרצון הפשוט כו', וגם בחי' יחודי' שע"י אתעדל"ת הרי יש בזה שינויים שלפעמי' מתנהג העולם בחסד ולפעמים כו', וכפי שעלה ברצה"פ מצד עצם הטוב בלי טעם וכוונה בסומ"ע (והיינו מצד עצם הטוב להיטיב לברואיו בבחי' גילוי אור כו' כנ"ל) הי"ז חסד פשוט ועצמי שאין בו שינוי כלל לעולם כו'. והנר' שההמשכה שע"י יחודי' דהוי' ואלקי' למטה ממשיכים גם מלמעלה מבחי' חפץ חסד כו'. אך הענין הוא דעיקר הכוונה בסוף מעשה שעבמ"ת אינו רק בשביל הגילויים דאוא"ס שיהי' בגילוי למטה ע"י היחוד הוי' ואלקי' כו' והיינו בבחי' האורות והגילויים לבד כו', דכל אור וגילוי יהי' איזה אור שיהי' ה"ה בא בסדר והדרגה ובבחי' צמצום כו', וע"כ גם כשמאיר האור והגילוי למטה עם היות שע"ז יודעים הנבראים אלקות ומכירים את בוראם כו', הרי למעלה מ"מ הגילוי הזה * יותר מלמטה בנבראים התחתונים

כו', והיינו לפי שאין זה אמיתית האור והגילוי כמו שהוא כ"א שבא ע"י הצמצום כו', ולכן יש בזה שינויים באופן ההמשכה כפום עובדיהן דבנ"ש דהגם דבשרשו הוא חסד פשוט ועצמי כו', מ"מ בהמשכת האור יש כמה שינויים כו' כנ"ל, מפני שאינו נמשך עצם האור כ"א בחי' הארתו לבד כו', אמנם תכלית הכוונה היא לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירא למיתקא בהאי עלמא דוקא, וזה עיקר ענין היחוד דהוי' ואלקים למטה דשרש החשך וההסתר הוא משתלשל מש' אלקים כבודע, והוי' הוא בחי' האור כו', וענין היחוד הוא התגברות האור על החשך עד שהחשך יהפך לאור ועי"ז נמשך בחי' עצמות א"ס שלמעלה גם מבחי' החסד הפשוט דבחי' חפץ חסד כו', לפי שיש שרש לחשך למעלה מן האור והוא בחי' העלם העצמי דא"ס דישת חשך סתרו כו' שלמעלה גם מבחי' חפץ חסד שג"ז הוא בחי' גילוי אור לבד כו', והעלם העצמי ממש הוא למעלה מזה באין ערוך כלל כו', וזהו בחי' סומ"ע עצמו שעבמח"ת למעלה מבחי' הרצה"פ דחפץ חסד שבא בסיבת בחי' סומ"ע זו כו' והוא בחי' המל' (שנק' לילה וחשך כו') כמו שהיא בבחי' עצמות א"ס דהיינו בחי' העלם העצמי כו' (והוא בחי' שמו הכלול בעצמותו כו' וכמ"ש במ"א), וע"י אתהפכא חשוכא לנהורא למטה נמשך בחי' העלם העצמי ממש כו', ועי"ז גם הגילוי' (דהיינו בחי' חפץ חסד ובחי' להיטיב כו') נמשך האור כמו שהוא בעצם בבחי' פשיטות ועצמות כו', ובל' המקובלים זהו שנק' המתקת הגבורות בחסדים, דגבו' דקו השמאל הוא שעלה בבחי' או"ח למעלה בבחי' העלם העצמי דחשך סתרו כו' ונמתק ונעשה חסד בעצם ומאיר עי"ז בחי' ההעלם העצמי בגילוי כו', ואמנם צריך שיומתקו הגבו' דאו"ח בחסדים דוקא הוא ע"י הגברת החסדים על הגבו' כו' (והיינו שהרצוא יהי' בשביל השוב כו' ועיקר ההמתקה ועיקר השוב הוא בהמשכת העצמות כו'), דעיקר ההמתקה הוא ע"י שעולה בשרשו ומקורו ונעשה חסד בעצם, אמנם צ"ל ההמתקה ע"י חסדים, וזהו בתחלת ההעלאה שצ"ל ע"י קו הימין שיעלה את הקו השמאל כו' (והוא שהרצוא יהי' באופן שיהי' אחריו שוב כו') ואח"כ בהמשכה שאחר ההעלאה כו', שזהו כל עיקר ויסוד התורה לאגברא ימינא על שמאלא דוקא (וכמו תנופת הלויים ע"י הכהנים כו' ולעתיד יהיו הלויים כהנים שיהפכו לחסד כו'), וכמו שאנו רואין בכל התו"מ וכמו בקרבנות שנמשך מבחי' החסד להיות ריח ניחוח להוי' להמתיק הדין הקשה דנפש החוטאת לכפר עליו כו', דעיקר העלאת הקרבן שזהו בחי' הגבו' דאו"ח בשביל החסדים היורדים ונמשכים עי"ז כו' שזהו המשכה מש' הוי' בש' אלקי' להמתיקו כו', ולזאת צ"ל * להיות הקרבת הקרבן ע"י כהן איש החסד שהוא דוקא המקריב ומעלה את בחי' קו השמאל באופן כזה שיהי' אח"כ המשכת החסדים להמתיק הגבו' ולכפר כו', וכ"ה בכל המצות כמו צדקה להחיות העני שזהו המתקת הגבו' כו', וכך יומתקו הדיני' ר"ל שעל האדם ע"י

הצדקה שעושה וכמו צדקה תציל כו', וכן בשופר דר"ה דכתי' עלה אלקי' בתרועה בבחי' אריח כו', ועי'זו נמשכים בחי' החסדים שז"ע והוי' בקול שופר כו' (ותחלת ההעלאה צ"ל ג"כ ע"י החסדים שז"ע אברהם אתקין לכורסי' כו' וכמ"ש במ"א), וכן בשבת קדש שהוא מוחין דאבא היינו שהחסדים דאבא מאירים בגבו' דש' אלקי' וכמ"ש ויכל אלקי' ביום השביעי שכלו הצמצומים דש' אלקי' ע"י שנמתקו בבחי' חסד דעת"י כו' וכמ"ש במ"א, וכן במוחין דאימא במועדים שנק' מועדי הוי' דוקא והו"ע שמחת החג דחג הוא התלהבות דגבו' דקדושה שנמתקו בבחי' החסדים דמקרא קדש דיו"ט והו"ע השמחה כו', וכך הוא במצות ת"ת להמשיך או"ס בחכ' דהיינו בבחי' חסדים שבחכ' וכמ"ש ותורת חסד על לשונה כו', וכללות הענין הוא לאגברא ימינא על שמאלא דוקא שזהו כל התורה שזהו לאהפכא חשוכא לנהורא כו' וכמ"ש מימינו אש דת ימין דחסד גובר על הגבורה להמתיקו כו', ובעבודה בנפש האדם הוא להגביר בחי' החסדים דנה"א על הגבו' דנה"ב שנק' חשך ממש שמשתל' מבחי' הגבו' דש' אלקים ונה"א שרשו מש' הוי' כו', וכללות העבודה היא להגביר הנה"א שז"ע הגברת הצורה על החומר כו' ולפעול ההכנעה והביטל בנה"ב שלא יומשך אחר רצונותיו הורות כו', עד שפועלים ההמתקה שהנה"ב נהפך לטוב בעצם מהותו כו', ועי'זו נעשה למעלה יחוד הוי' ואלקי' שהוא המתקת הגבורות בחסדים כו' שז"ש וידעת היום והשבת אל לבבך כי הוי' הוא אלקי' שע"י ההשבה אל לבבך יחוד וחבור דב' לבבות יצ"ט ויצה"ר כו' עי'זו נעשה היחוד למעלה כו'. וכן בנה"א גופא בעבודה בתפלה ברו"ש צריך שבחי' השוב יגבר על התשוקה דרץ לבך להמתיקו כו', וכמו ביחוד זו"ג שהחסדים דמ"ד ממתיקין גבו' התשוקה דמ"ן דנוק' וכמא' אתבסמת נוק' כו' ועי'זו דוקא יהי' הולדה חדשה כו', וכך הוא בעיקר ענין יחוד זו"ג דאצי' שהי' הכוונה לזה בתחלה הוא להמתיק הגבו' דנוק' בחי' מל' דאצי' שמלאה דינים וצמצומים וכידוע דבנין המל' הוא מהגבו' כו' בחסדים דדכורא שהוא בחי' המ"ד דז"א כו', וההמתקה יהי' באופן שיהפך לחסד ממש וכמ"ש ההפכי הצור אגם מים דבחי' צור שהוא בחי' גבו' דנוק' נהפכים לאגם מים בחי' חסדים שזהו ע"י החסדים דז"א כו', ובאמת שרש ההמתקה היא מלמעלה מבחי' חסדים וכמ"ש מלפני אדון חולי ארץ בחי' יסוד ז"א כו' נמתקים גבו' דנוק' כו', והיינו שבתחלה הוא ההמתקה ע"י בחי' החסדים קודם ההעלאה, ובהמשכה שאחר ההעלאה שכל המשכת חסדים ממתיקים לבחי' הגבו' כו', ובוזה נעשה המתקת הגבו' בכח עצמן (וכמו באתבסמת נוק' שעם היות שזהו ע"י המ"ד דדכורא מ"מ העיקר הוא שע"י אתבסמת בכח עצמה כו') בכח שרשן ומקורן כו' (והו"ע המא' אין הגבו' נמתקין אלא בשרשן כו' והיינו בבחי' מיתוק עצמי שנעשה בבחי' חסדים כו') ועי'זו נמשך בחי' שרשן ומקורן היינו בחי' העלם העצמי כו', ושרש הענין הוא דלכאו' אינו מובן כללות הענין איך יכול להיות הגברת החסדים על הגבו' מאחר שהן ב' קוין שוין גם בשרשם למעלה כו' ובפרט ששרש הגבו' קודם לשרש החסדים כו', אך הענין הוא דהרי גם בעצמות

אוא"ס דח"ג הן ב' קוין שוין דאוא"ס למעלה מעלה עד אין קץ בהעלם אחה"ע בעצמותו דוקא בגבו' דאו"ח כו' כך הוא בבחי' החסד בהתפשטות דאוא"ס למטה מטה עד אין קץ כו', ועכ"ז גובר בחי' החסד דא"ס על בחי' הגבו' דאו"ח להיות גילוי אוא"ס בגילוי הקו כו', דעם היות שהי' תחלה בחי' הצמצום להעלים את האור הרי הי' אח"כ ההמשכה להיות גילוי אור כו', וכמא' גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור כו' דבתחלה גולל אור שלפני הצמצום מפני חשך וגבו' דצמצום כו' ואח"כ גולל חשך דצמצום מפני אור הקו כו', וידוע שהו"ע המתקת הגבו' בחסדים וכמ"ש במ"א בענין הג' שמות דאל אלקי' הוי' דאל ואלקי' הוא בחי' האוא"ס שלפני הצמצום ובחי' הצמצום הראשון כו' ואח"כ המשכת הקו הוא ש' הוי' שזהו בחי' הרחמים שממתיק ש' אלקים כו', ובאמת הרי הצמצום עצמו הוא בשביל הגילוי כו', והיינו משום דהאוא"ס כמו שהוא לפני הצמצום הרי אינו בגדר גילוי בעולמות כו', וע"כ צמצום א"ע בכדי שיהי' גילוי בעולמות כו', הרי שהצמצום הוא תכלית החסד כו', וכ"ז הוא משום כי חפץ חסד הוא דטבע הטוב להיטיב להיות גילוי אור כו', אבל גם בחי' חפץ חסד ה"ז רק קו הימני, ויש ג"כ קו השמאל באוא"ס ב"ה, ושרש קו השמאל הוא עוד למעלה מקו הימין וכנ"ל שהוא בבחי' עצמות א"ס כו', הענין הוא דבחי' העלם העצמי דא"ס עם היות שזהו בחי' העלם הנה הכוונה הפנימית היא דוקא שהעצמות יומשך ויתגלה כו' (וידוע במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו דוקא במקום גדולתו העצמי בבחי' התנשאות עצמי שמצ"ע שזהו בחי' העלם העצמי כו' שם הוא דוקא ענוותנותו להיות המשכת וירידת העצמות כו'), וזהו סיבת הגילוי כו' דזה שחפץ חסד הוא להיות בחי' הגילוי הוא משום שכן הוא הכוונה פנימית בבחי' העצמית כו', וע"כ בחי' החסדים דחפץ חסד גוברים על בחי' הגבו' דצמצום להיות גילוי הקו"ח כו' (ומה שהצמצום עצמו הוא בשביל הגילוי זהו מפני שכך הוא גם בבחי' העלם העצמי להיות בבחי' גילוי בעצם כו'), ומשם הוא ג"כ ענין יחוד הוי' ואלקים בבחי' ז"א ומל' להיות התגברות החסדים על הגבורות כו', והכוונה פנימית בזה הוא דוקא להמתיק הגבורות כו', והיינו שהגבו' עצמן לא יהיו בבחי' גבו' כו', וזה נעשה ע"י העבודה למטה דוקא שבוה דוקא הוא הכוונה הפנימית כו' (וזהו * דבחי' היחוד דהוי' ואלקים שמצד הבריאה לפי שחפץ חסד הוא ה"ז רק להיות בחי' הגילוי בעולמות כו', וג"ז אינו עדיין אמיתית הכוונה כו' דאמיתית הכוונה הוא שתהי' התגברות החסדים על הגבו' היינו להמתיקם דוקא כו' (ואז יהי' הגילוי ג"כ בבחי' עצם האור כמו שהוא כו' וכנ"ל) וזה נעשה דוקא ע"י היחוד דהוי' ואלקים למטה בתו"מ ובאתו"ר כו', וכ"כ יכול להיות ההמתקה עד שהגבו' עצמן יהפכו לחסדים כמו ההפכי הצור אגם מים כו' (וזה באמת בכח עצמן רק שהחסדים מביאים וגורמין לזה כו',

וכמו באתהפכא חשוכא דנה"ב לנהורא ה"ז דוקא בכח הנה"ב בעצמו כו' דמה
 שהנה"א פועל בו ע"י התבוננות והשגת אלקי הגם שהוא באופן כזה שהנה"ט
 משיג את האלקות כו' זהו רק בבחי' אתכפי' לבד כו', ובכדי שיתהפך עצם
 מהותו זהו ע"י הנה"ב בעצמו וכמו בתשובה וכה"ג. ובש"ב ספ"ט כ' דאהבה
 ברשפי אש פועל רק אתכפי' ואהבה בתענוגים פועל אתהפכא כו' ועי"ז
 נמשך ומתגלה בחי' העלם העצמי ממש כו' (וזהו בחי' סומ"ע בעצם שעלה
 במח"ת כו' והו"ע שכר מצוה מצוה שהמצוה עצמה זהו השכר האמיתי כו' והוא
 בחי' עדן סתימאה שיתגלה לעתיד כו' וכמ"ש במ"א). ואז גם הגילוי יהי'
 שיתגלה עצם האור כמו שהוא כו', וכאשר הגבו' יהפכו בעצם לחסדים כו' לא
 יהיו בחי' צמצומים כלל והיינו דמרוכ"ד במדרי' היותר גבוהות (גם באוא"ס
 שלפני הצמצום כו') עד סוכ"ד ממש לא יהיו צמצומים כלל כו', וע"כ יהי'
 התחדשות גם בהגילויים שיהי' גילוי האור כמו שהוא בעצם כו', והענין
 הוא דהנה ידוע דבנין המל' הוא מהגבורות וכמו דינא דמלכותא כו' וכמ"ש
 מלך במשפט יעמיד ארץ כו' והר"ע שם אד' אותיות דין א' כו' (והא'
 ממתיק את הדין והר"ע והוכן בחסד כסאו כמו אברהם אתקין לכורסי'
 כו'). והיינו בכדי שיהי' מציאות יש שזהו ע"י הגבו' וצמצומים דוקא כו'
 שגם ההארה האלקית שנמשך להאיר ולהחיות את העולמות ה"ז ע"י ריבוי
 צמצומים באופן שיוכל להתקבל כו', ושרש הצמצומים דמל' הוא מהצמצום
 הראשון כו' דשרש שרשו הוא מבחי' העלם העצמי דא"ס כו', אמנם הכוונה
 הפנימית הוא גילוי דוקא שזהו סיבה לבחי' החסדים דחפץ חסד כו'
 ולהיות התגבורות החסדים על הגבו' בכללות ההשתל' להמתיק הגבורות עד
 שיהפכו לחסדים כו' (והוא מלפני אדון כו' שזהו מבחי' העצמות כו' כנ"ל).
 ועי"ז הוא שנצטוינו ביחוד דהוי' ואלקים בתו"מ ובעבודה שבלב לאהפכא
 חשוכא לנהורא למטה דוקא שעיי"ז נמתקים הגבו' ונעשים חסדים כו', ועי"ז
 מאיר ומתגלה בחי' עצם האור כמו שהוא (שזהו אמיתית היחוד דהוי'
 ואלקים כו') ובחי' העלם העצמי דא"ס כו' (שז"ע כן אד' הוי' בניקוד אלקי'
 יצמית צדקה ותהלה כו' והוא הצמיחה שמעצם כח הצומח עצמו שבארץ
 כו' והוא שיתגלה עצם כח המל' כו' והר"ע א"ח עט"ב ונקבה תסובב גבר
 שיתגלה בחי' אמיתית שרשה ומקורה בחי' העלם העצמי דא"ס כו'). וזהו
 מאן דלא מהפך חשוכא לנהורא לית לי' חולקא כו' דאמיתת הגילוי דלעתיד
 הוא בחי' עדן סתימאה שיתגלה כו' וזהו דוקא ע"י אתהפכא חשוכא לנהורא
 כו', וי"ל שז"ע כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב דישראל הוא כי שרית
 עם אלקים בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו' ועי"ז יש להם חלק לעוה"ב כו'.

והנה אחר שנת ענין יחוד ז"א ומל' שהוא יחוד קוב"ה ושכינתא יחוד
 דהוי' ואלקי' כו'. מעתה יש להבין בחי' קטנות וגדלות דו"ג. דהנה
 ידוע דבז"א יש בחי' קטנות וגדלות שזהו מה שהמדות נק' צומח וכמ"ש כי
 האדם עץ השדה (וידוע דעיקר בחי' אדם הן המדות כו' וכמ"ש במ"א) וכמו
 האילן שצומח מקטנות לגדלות כו', והגדלת המדות הן ע"י המוחין דכאשר
 המוחין הן בהעלם המדות הן או בתכלית הקטנות. וכמו בעיבור דראשו בין
 ברכיו תלת כלילן גו תלת דהיינו רק בחי' נה"י לבד ובחי' נה"י שבנה"י
 כו' (דהו"ע ההודאה לבד בלי שום שכל והשגה בהענין כו' ויש הודאה
 והודאה דהודאה שזהו בחי' נה"י שבנה"י כו' וכמ"ש במ"א). ויש בחי' חג"ת
 שבנה"י שהן ג"כ מדות בלי מוחין עדיין והן מדות טבעיים כו' וכמו המדות
 שאינם רק למעשה לבד כמו החסד או דין בפו"מ כו' (וכמו השוטר שעושה
 דין ע"פ ציווי השופט שאצלו הוא ע"פ הטעם והשכל כו', אבל גבי השוטר
 שעושה הדין בפו"מ ה"ז רק מדת הגבו' לבד כו', ובמ"א מבו' שזהו גבו'
 קשות כו', וכמו"כ הוא במדת החסד וכמו הממונה על האצרות שעושה
 החסד בפו"מ כו') (ובעבודה הו"ע האהוי"ר שבתבונות מוחו ותעלומות לבו
 שהמוחין הן בהעלם ורק משום דכך יאתה לו כו' וכמ"ש בסש"ב פט"ז והן
 השייכים רק למעשה בפו"מ וכמ"ש בסש"ב דע"כ צריך לעסוק בתורה
 ומצותי' כו' ובד"כ בחי' אהוי"ר טבעיים שאינם בבחי' התעוררות והתפעלות
 בלב רק לבחי' המעשה לבד בקיום התו"מ בפו"מ כו'). ובחי' הגדלות זהו
 כאשר המוחין דחב"ד מתפשטים בגילוי יותר במדות דחג"ת שנק' אוי"ר
 שכליים וכהתפעלות חסד שבלב מאיזה טעם כו' וכהתפעלות אהבה בלב
 הבאה מהדעת והתבונה שמשגי ומתבונן באלקות ומתעורר באהבה שחפץ
 באמת באלקות וקרבת אלקים טוב לו כו', ובחי' גדלו' יותר הוא המדות
 שנמשכים ממילא מן המוחין והם כפי אופן המוחין ממש לא בבחי' התפעלות
 כ"א בקרירות והתיישבות כו' וכמ"ש במ"א, ובד"כ זהו בחי' מושכל ומורגש
 כו', וההגדלה בא במשך זמן בסדר והדרגה מעט מעט כו', דמיד שגולד
 נמשך בו מוחין דיניקה (דגם בעיבור יש מוחין הנק' מוחין דעיבור אך
 הם בתכלית ההעלם והקטנות שאינם ניכרים כלל כו' כנ"ל, וביניקה נתוסף
 בו מוחין דיניקה כו') בכל כ"ד חודש מדי יום ויום להיות חומר המוחין
 ומדות מוכנים לקבל צורת השכל כו', ואח"כ בגידולו יתוסף בו עוד שכל
 כמו הפעוטות מקחן מקח כו' שזהו מפני הגדלת המדות קצת ע"פ השכל
 למעשה עכ"פ כו', ועדיין אינו בר עונשין עד בן י"ג שנה שנכנסו בו
 המוחין (דצ' דצל"ם) בגילוי יותר שיודע להבחין בין טו"ר והן ולאו שלו במדות
 דחוי"ג הן ע"פ דעת המתפשט בהן ולכן הוא בר עונשין כו' וכמ"ש במ"א,
 וכשיגדל יותר ויהי' בן כ' שנה יהי' כל התפעלות המדות בלב רק ע"פ
 הארת אור השכל שבמוח עד שהמוח שליט על הלב שיהיו כל הנהגת
 המדות רק כפי השכל כו', וזהו גדלות דאימא, ואח"כ מתחיל גדלות
 דאבא בד"כ הוא הגברת המוחין על המדות שהמדות אינם מורגשים כ"כ
 כו', וכמו כללות ההפרש בין מוחין למדות דמדות הן במורגש והמוחין אינן

בבחי' מורגש כו' וכמ"ש במ"א הנה בבחי' גדלות דאבא הוא ג"כ שהמדות אינם מורגשים כו', ויש בזה כמה מדרי' ותכלית הגדלות הוא בהיותו בן ע' שנה דהיינו ז' מדות בבחי' הגדלה שלהם בבחי' גדלות דאבא כו' וזהו סבא דעתוהי סתום כחמר טב דשקיט ושכיך כו' גם בבחי' המדות שהן בהתיישבות כו'), וזהו צדיק כתמר יפרח דסליק לע' שנין בהגדלת המדות כו', וכ"ז הוא הגדלת המדות שע"פ השכל * והמדות נגדלים יחד מקטנות לגדלות כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה בבחי' ז"א ומל' שיש בהם קטנות וגדלות, דלפעמים בחי' ז"א בבחי' קטנות המוחין מאד וכמו בזה"ג שנק' עבור תלת כלילן גו תלת בחי' נה"י לבד שאז בחי' ההעלם ביותר וכמא' בגלותא קוב"ה סליק כו' דבחי' האור דז"א הוא בבחי' סילק והעלם כו' וכמו בשינה שכל הכחות פנימים מתעלמים וכמא' אני ישינה בגלותא כו', ואז הוא בבחי' דינין וצמצומים כו', וגם בבחי' מל' אינם נמתקים הגבו' שלה ואדרבה עוד מוסיף דינין ר"ל (וזהו מ"ש בפע"ח בכוונות שש"פ שהוא מ"ש בזהר דאתא נחש ונשיך לה כו' בחי' קטנות דש' שדי דהיינו בחי' גבו' דז"א דקטנות המוחין כו', ומ"מ עי"ז דוקא היא הלידה כו' והיינו לפי שזהו בחי' נחש דקדושה שנעשה מזה יתרון כו'), וכמו בעבודת ה' בתפלה כשעובד בבחי' קטנות המוחין רק באהוי"ר טבעיים ה"ה בבחי' דינין וגבו' על ההיפך כו', משא"כ בגדלות המוחין בבחי' אהוי"ר שכליים שיכול לסבול דבר והיפוכו ועי"ז דוקא ממתיק כל דין כו' (ועמ"ש במ"א בענין בחי' מקיפים דאי' שבהתרחבת הדעת יכול לסבול דבר השני ועי"ז הוא הכירור כו'), וכמו"כ הוא למעלה דכאשר ז"א הוא בבחי' קטנות המוחין גם בחי' המל' היא בבחי' גבו' כו', וכן בבחי' דבור העליון דמל' שהוא בהעלם מאד בזה"ג וכידוע בענין ניהר גרוני כו' וכמ"ש אותותינו לא ראינו דאותיות הדבור הן בבחי' העלם לגמרי כו', ולפעמים ז"א הוא בבחי' גדלות אפי' בזה"ג וכמו בשבת ויו"ט שמאירים בחי' מוחין דאז"א בז"א וגם בבחי' מל' וכמ"ש ממצוא חפצין ודבר דבר שלא יהא דבורך של שבת כדבורך דחול כו' והיינו דשבת הדבור כמו מח' שמאיר בבחי' גילוי אור יותר כו', ותכלית הגדלות יהי' לעתיד וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כו' כי פי ה' דבר דאותיות דבור העליון יהי' בגילוי ממש כו' והיינו מחמת התוס' אורות שיהי' בבחי' ז"א ומל' כו', וההגדלה דז"א ומל' שמבחי' המוחין ה"ז בא בסדר והדרגה וכמ"ש בע"ח בד"פ בגידול הז"א בבחי' שנים וזמנים דבן ט' ובן י"ג ובן כ' כו' וכמו"כ הוא בבחי' מל' בהגדלת הזמן כו'.

ספר המאמרים - תרע"ו

ספר המאמרים

— תרע"ו —

בס"ד, ליל א' דחה"ש, עתר"ו, ראסטוב

ועשית חג שבועות לה' אלקיך מסת נדבת ירך אשר תתן כו'. וצ"ל מהו אומר וועשית כאן גבי חה"ש הרי אינו דומה לשאר המועדות שנא' בהם ל' עשי' כמו בפסח שנא' ועשית פסח דקאי על הקרבת קרבן הפסח ובסוכות נא' חג הסוכות תעשה לך דקאי על עשיית הסוכה דבכ"ז שייך ל' עשי' שהאדם עושה דבר, אבל בחג השבועות הרי אין כאן איזה ענין פרטי שיהי' שייך בזה עשי' וא"כ מה"ע ועשית, ובגמ' דחגיגה (ד"ח ע"א) דרשו זה לחגיגת יו"ט ראשון שמביא חובתו מן החולין שנא' מסת כו', ומ"מ הרי בפסוק לא נא' הקרבן כו' (ולכן במשנה דמנחות למדו זה מפסח שמביא חובתו מן החולין). גם מה"ע ועשית ח"ש לה' אלקיך דמשמע לעשות החג לה' וצ"ל מהו ענין זה כו'. גם צ"ל מה"ע מסת נדבת ירך כו'. והנה קודם לזה נא' שבעה שבועות תספר לך מהחל חרמש בקמה ופי' בקמה הוא בקומה כ"מ בזהר פ' תצוה, וצ"ל מה"ע חרמש בקומה. והנה כתי' ואולך אתכם קוממיות ב' קומות וג"ו צ"ל מה"ע ב' קומות. ולהבין כ"ו ילה"ק מ"ש זאת קומתך דמתה לתמר ופי' בזהר ס"פ משפטים דקכ"ו ע"א כהאי תמר דלא פריש דכר מן נוק' לעלמין ולא סלק דא בלא דא כך כנס"י לא מתפרשא מקוב"ה כו', והוא כמ"ש אחת היא יונתי תמתי תאומתי וזהו בחי' פרצוף הפנימי במל' שהוא בפנימיות ז"א והוא הנק' כנס"י, ולא כמו שסוברים דכנס"י היא בחי' מל' דאצי' הנק' רחל שהיא פרצוף בפ"ע חוץ לז"א (י"ל דבחי' זו הוא שרש ומקור בי"ע שבאצי' כו' והיינו בחי' מל' שהוא בחי' מקור לעולמות כו', אבל כנס"י היינו שהיא מקור נש"י וכמא' כל בני בני מלכים הם כו' ה"ז למעלה מבחי' מל' שבבחי' מקור לעולמות כו'), אבל כנס"י היא דבוקה בפנימיות ד"א וע"כ נק' תאומתי והיא בחי' פנימיות המל' הנק' כלת משה כו' וכמ"ש במאו"א מע' כ' אות נ"ב שזהו בחי' נשמה דמל' (ורחל הוא בחי' גוף כו') והיא המיוחדת בז"א כו' והן כשני תמרות המתאימות ודבוקות והיו לאחדים ממש (ואח"כ מתחלקים לשני פרצופים), ושרש בחי' זו גבוה מאד היינו כמו בע"י אין שייך בו בחי' נוק' בפרצוף בפ"ע כמ"ש אין אלקים עמדי אך

מ"מ יש בו מ"ה ובין שהם דכר ונק' רק ששניהם בפרצוף א' וכמ"ש במ"א כמ"כ הוא בז"א ומל' דפרצוף הפנימי דמל' אינו פרצוף בפ"ע אלא מתאחד וכלול בבחי' ז"א כו'. וביאור ענין בחי' פנימיות המל' דהנה ידוע דבחי' מל' הוא בחי' דבור העליון וכמ"ש בדבר מלך כו', להיות כי מל' הוא בחי' הגילוי והיינו הגילוי אל הזולת כו', דהרי ז"א הוא ג"כ בחי' גילוי וכידוע דז"א נק' אלה וכמ"ש מי ברא אלה דמי הוא בחי' בינה ברא אלה בחי' וק' דז"א דופ"ו בגימ' אלה כו', ופ"י ברא אלה מל' חיישינן שמא הבריא היינו שמא יתגלה ויוצא לחוץ כו' דבחי' אלה זהו בחי' יציאה והתגלות מבחי' הבינה וכמ"א חסד שירותא דעלמא עילאה כו' עלמא עילאה היא בחי' בינה שהיא בחי' העלם עדיין ונק' ביום ההוא בחי' סתום והעלם כו' וחסד הוא שירותא כו' התחלת הגילוי דעלמא עילאה כו', וכן המוחין בכלל הן בחי' העלם עדיין והמדות הן בחי' הגילוי כו', אך הגילוי דמדות הוא לעצמו עדיין היינו באצ"י גופא כו' דז"א הוא סוף עולם הא"ס והיינו שהוא בחי' הגילוי, אבל כ"ז הוא עדיין באצ"י עצמו כו', (והגם דמכ"מ בכ"מ ההפרש בין מוחין ומדות דמוחין הן לעצמן ומדות הן על הזולת דוקא כו' דהדמיון מזה למעלה דמוחין אינן בבחי' מקור על העולמות ושייכים גם אם לא היו עולמות כלל, אבל מדות הן בבחי' מקור על עולמות ולולא העולמות אינו שייך ענין המדות כו'. הנה זהו כמ"ש במ"א דהרי התהוות העולמות הוא מבחי' רצון שעלה ברצונו ית' להיות עולמות ובכדי שיהי' הרצון בערך להיות מקור לעולמות צריך לבוא בבחי' השתל' דע"ס דאצ"י עד בחי' ז"א שהן בחי' המדות ונק' זעיר אנפין שנתצמצם האור עד שבערך להיות מקור לעולמו' כו', ומ"מ כ"ז הוא בחי' הורדת האור באצ"י גופא להיות בערך מקור לעולמות אבל מ"מ א"א להיות מזה עדיין התהוות העולמות דאצ"י מובדל בערך מבי"ע וכמו האש שהוא בכלל הדי' ומ"מ הוא מובדל מהן ואינו מתערב עמהם כו' וכמ"ש במ"א, ובמ"א מבו' דבהשתל' הע"ס באצ"י גופא יש הפרש בין ההשתל' שבמדרי' אצ"י עצמו ובין ההשתל' דספ"י לצורך בי"ע כו', ומה שבמשל למטה המדות הן רק אל הזולת הנה למעלה אין זה כמו למטה שהרי הע"ס למעלה ישנם תמיד והיינו שהן תמיד בהתגלות באצ"י, והיינו דבחי' המדות באצ"י הן תמיד בהתגלות דגם בזמן שאין המדה פועלת למטה מ"מ היא בהתגלות ממש באצ"י, וכמו ביום א' שפועל בחי' מדת החסד מ"מ גם מדת הגבו' היא בהתגלות ממש באצ"י (לא רק מה שיש בחסד התכללות הגבו' כו') וכן ביום ב' גם מדת החסד היא בהתגלות ממש כו', דזה שהמדות שייכים רק על הזולת זהו בחי' התפעלות המדות שמתפעל בחסד או מתפעל בגבו' כו', אבל עצם המדות דח"ג (והמשל בזה כמו השופט המזכה ומחייב שאינו מתפעל כלל לא בחסד ולא בגבו' כו' וכמ"ש במ"א) שייכים גם בלא הזולת כו', ובאצ"י מצ"ע הן בחי' עצם המדות שלמעלה מבחי' התפעלות לפעול בהזולת כו', ומ"מ הן בחי' גילוי דד"ע המדות שהן בחי' גילוי (ונק' אברין דמלכא כמו חסד דרועא ימינא כו' שהן בליטות כו' אך זהו בחי' חיצוניות המדות כו') רק שהגילוי הוא לעצמו עדיין כו', וה"ז עדי"מ כמו מח' שהיא ג"כ גילוי רק שהוא גילוי העלם העצמי לגבי עצמו כו'.

אבל מה שמל' הוא בחי' גילוי הוא כמו הדבור שהוא בחי' הגילוי אל הזולת כו', אמנם כ"ז הוא בחי' חיצוניות המל' שהיא נשפלת לתות ולהחיות עולמות בי"ע שזהו בחי' הגילוי אל הזולת (וגם באצי' היא בחי' שרש ומקור בי"ע שבאצי' כו' ועמ"ש בהביאור דשחורה אני ונאווה), אבל בחי' פנימיות המל' אינה נשפלת כלל בבי"ע (וגם היא למעלה מבחי' מקור לבי"ע כו' ובד"כ בחי' המל' היא בחי' מקור דבי"ע כו', ומ"מ בפרטיות בחי' פנימיות המל' הנק' כנסיי היא מקור הנשמות לא מקור העולמות כו', ובהבי' דשחורה אני נראה דבחי' חיצוניות המל' מקור דבי"ע ויש בזה ב' מדרי' כמו שהיא באצי' וכמו שהיא בבחי' עתיק לברי', וכן בפנימיות המל' מקור הנשמות יש ב' מדרי' כו' יעו"ש, וע' בל' אדמור' ג"ע שבפ' תרומה, ומ"מ הרי שם הכוונה דכרוב השני הוא שעייזו יהי' עליית בי"ע באצי' שזהו ע"י הנשמות והוא מבחי' כנסיי פנימיות המל'). והענין הוא דהנה אי' בלק"ת מהאריז"ל פ' בראשית ע"פ אז ראה ויספרה כו' שהן בחי' מח' והרהור כו', דהנה הרהור אינו מח' עצמה רק היא פנימיות הדבור, ולכן אמרו"ל הרהור לאו כדבור דמי וכן הרהור לא עביד מידי כו' ולא אמרו מח' לאו כדבור דמי לפי שמח' היא מהות אחר ואין סברה כלל לומר דכדבור דמי משא"כ הרהור שזהו פנימיות הדבור לכן יש מ"ד בגמ' דהרהור כדבור דמי אלא שפסקו הפוסקי' כמ"ד בגמ' דהרהור לאו כדבור, אבל מ"מ מובן דיש לו שייכות אל הדבור ואינו כדבור, וענין ההרהור הוא שמחשב צירופי אותיות הדבור שמציי"ן ומחשב"ן במח' איך שהן בדבור זה נק' הרהור, וכמו לענין ק"ש ב"ק מהרהר בלבו כו' היינו שמהרהר ומחשבת' שמע ישראל כו', משא"כ מח' הוא שמחשב הכוונה והפי' דתי' שמע ישראל והיינו ההבנה דנה"א איך שה' אלקינו הוא ה' אחד כו', ואז אין קפידה על האותיות כלל רק על ההשכלה, ולכן אין סברה כלל להיות יוצא בזה מצות ק"ש, אבל הרהור שזהו שמחשב האותיות כמו שהן בדבור ודוקא האותיות לא רק ההשכלה, ע"כ יש סברה שיהי' כדבור לצאת בזה י"ח, ומ"מ אינו כדבור ואינו יוצאי' בזה י"ח ק"ש כו', ונמצא דהרהור הוא אותיות הדבור כמו שהן במח' עדין, וה"ה כדוגמת המח' שהן ג"כ בהעלם כמו המח' כו', והדוגמא מזה למעלה דדבור הוא בחי' חיצוניות המל' דהיינו בחי' מל' כמו שהיא פרצוף בפ"ע שזהו כמו הדבור שהוא ענין בפ"ע מהמח' כו', אבל פנימיות המל' זהו כמו הרהור שזהו דבור אך כמו שהוא כלול עדין במח' והוא בדוגמת המח' שבבחי' העלם עדין כו', כמור"כ הוא בחי' מל' שאינה עדין בבחי' פרצוף בפ"ע כ"א כמו שהיא כלולה עדין בז"א ואינו בבחי' גילוי בפ"ע עדין כו', ובמ"א מבו' דבחי' פנימיות המל' הכלולה ומיוחדת בז"א זהו כח הגילוי הכלול בהמדות כו', דלפי הנ"ל שזהו כמו הרהור הרי הרהור הוא שמהרהר אותיות הדבור ממש שהן ניכרין בבחי' מציאות אותיות רק שהן בחי' העלם לגבי הזולת כו' וקשה לומר כן בבחי' פנימיות המל' דא"כ איך הוא בבחי' התאחדות בז"א כו', וע"כ יותר ניחא לומר שזהו כמו עדי"מ המדות גם כמו שכלולים עדין בשכל ומכ"ש כשבאים בהתגלות יש בהם כח הגילוי אל הזולת אבל הוא בבחי'

כח בלבד ולא בבחי' גילוי עדיין כו', וכמ"ש בתו"א בהבי' דמים רבים בפ' נח בהפסוק מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה שהדבור הוא רק בה לא בבחי' המשכה וגילוי כו'. וזהו בחי' אחותי שהיא בחי' כנסי' כו' וכמ"ש בל' אדמו"ר נ"ע בפ' תרומה. וי"ל שזהו כמ"ש בס"ש פ"ב למשל כשנופלת איזה אהבה וחמדה בלבו של אדם קודם שעולה מהלב אל המוח לחשוב ולהרהר בה אין בה אותיות עדיין אלא חפץ פשוט כו' וכ"ש קודם שנפלה התאוה והחמדה כו' רק היתה בכח חכמתו ושכלו וידיעתו כו', שגם שם יש אותיות מח' ודבור רק שאינם במציאות כלל כו' וכמ"ש אחי' בפכ"א ד"מ כמו דבורו ומחשבתו של אדם בעודן בכח חכמתו ושכלו או בתשוקה וחמדה שבלבו קודם שעלתה כו' שאז אותיות המח' והדבור כו' בכח בלבד ומיוחדות שם בתכלית היחוד בשרשן שהן החכ' והשכל שבמוח וחמדה ותשוקה שבלב כו'. וכמו"כ יובן בבחי' פנימיות המל' שהוא בחי' כח הגילוי שאינו בבחי' מציאות בפ"ע כלל ומיוחדת ממש בבחי' ז"א כו'. גם יש לבאר זה עפ"מ"ש הפרדס שער המכריעין פ"ג בענין מה שבסי' נו' רק ג' יסודות אמ"ר ואינו נזכר יסוד העפר, והוא ע"פ מ"ש חכמי המחקר דיסוד העפר עם היותו יסוד ד' הוא * ג' היסודות אמ"ר, והמופת לזה דכאשר ירתיח אדם כלי מים על האש ולא ינחו ולא ישקוטו מרתיחתם משך זמן יתהווה בתוך המים עפרורית כמו אבן, וכן הוא בענין האצ"י כולו שנכלל בג' חלקים שהן חג"ת ופעולת המל' היא פעולה מורכבת משלשתן, וכ' שם וזה בענין הפעולה לא בענין האצ"י ולא כדברי החייט כו', כי החייט במערכת השמות אומר שאצ"י המל' בא בדרך ממילא מאצ"י מע"ס, והמשל בזה כמו הספינה שהיא מורכבת מחלקים רבים וכאשר עושים ומרכיבי' כל חלקי' ה"ה הולכת ממילא, כמו"כ מאצ"י הט"ס ממילא באה בחי' המל', והפרדס כ' ע"ז רחמנא ליצלן מהאי דעתא כי נאצלו עשר ספי' עשר ולא תשע כו' כמ"ש בסי' והיינו שגם המל' נאצלה מאוא"ס המאציל, רק שאצילות הוא בתוך הספירות, וכמו העפר שנמצא בהמים גם קודם הרתיחה רק שאינו ניכר כלל, וע"י רתיחה נעשה במציאות ניכרת, כך בחי' מל' היא נמצאת כלולה בהספי' (והוא מה שנאצלה בסוד שרש בבחי' נקודה שזהו בחי' כתר מל' שאינה במציאות ניכרת בפ"ע, וגם בחי' המל' שבכל ספי' וספי' שזהו בחי' כח הגילוי כו' וכמ"ש במ"א בפרטיות) ובאה אח"כ בבחי' פרצוף בפ"ע, וכמ"ש בזהר כביש באשא וגליד ברוחא, ועי"ן מתהוים האותיות שהן כבר ישנם בהשכל או בהמדה רק שאינם ניכרים כלל וע"י האש והריח ה"ה ניכרים כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דתורה ציוה כו', וזהו בחי' פנימיות המל' הכלולה בז"א שאינה בבחי' מציאות בפ"ע כלל עדיין רק היא מיוחדת בז"א כו', ובבחי' זו המל' היא בבחי' אספה"מ שמאיר בה האור כמו בז"א ממש ונק' שני המאה"ג כו', דמש"א לכי ומעטי עצמך היינו בבחי' חיצוניות המל' כשנעשית ראש לשועלים כו' אבל במדר"י הג"ל ה"ה ג"כ בבחי' מאה"ג כו' וכמ"ש במ"א, וי"ל דפנימיות הדבור בחי' הרהור זהו בחי'

פנימיות דחיצוניות המל' וכמ"ש בהבי' דשחורה שבחי' חיצוניות המל' (דבד"כ היא בחי' מקור דבי"ע) יש בזה ב' מדרי' כמו שהיא בבחי' עתיק לברי' וזהו בחי' הדבור (וכמ"ש במ"א שזהו בחי' השפעה בקירוב דמל' והוא בחי' עתיק השפעת התענוג בגעה"ע כו') וכמו שהיא באצי' שזהו כמשל דהרהור שכלול עדיין במח' שזהו בחי' אצי' כו', ומה שהמל' היא רק כח הגילוי ואינו בבחי' מציאות כלל זהו בחי' פנימיות המל' שאינו מקור לבי"ע והיא מקור הנשמות ובבחי' זו מל' היא בחי' אחותי לז"א דשוין בקומתן וזהו בחי' כנס"י כו'. והנה פי' כנסת ישראל הוא שכונסת ואוספת בתוכה אורות דישראל דלעילא כמ"ש בתו"א בד"ה זכור דעמלק, והיינו שהאורות דישראל דלעילא מאירים בה בגילוי כו' וכמ"ש במ"ח מס' קטנות רחל פ"א מ"ב שהיא שוה לתת כו', וידוע שיש ב' בחי' ישראל, דלפעמים כתי' כי נער ישראל והוא בחי' ישראל זוטא, ויש בחי' ישראל סבא ונק' סבא ע"ש שמאיר בו הארת עתיק יומין כו', וכמו"כ יש בכנס"י ב' מדרי' היינו כמו שמקבלת האורות דישראל זוטא וכמו שמקבלת מבחי' ישראל סבא כו', דבבחי' זו דיש"ס בחי' ז"א ומל' מקבלים מבחי' עצמות או"ס כו' (וזהו דאי' בירושלמי גבי תפלת נעילה כד תחומי שמשא ברישא דיקלא שהוא עליית ז"א הנק' שמש לא"א שעז"נ אעלה בתמר כו' ועל כנס"י נא' ג"כ דמתה לתמר כי מראש מקדם נסוכה כו' וזהו בדוגמת בחי' עתיק כו' כנ"ל), וזוהו גמשך בנשמה ב' המדרי' שבנשמה הארת הנשמה המלובשת בגוף שזהו מבחי' ישראל זוטא, ובחי' שרש ומקור הנשמה שזהו מבחי' ישראל סבא כו'. והענין הוא דהנה כתי' קומי לך רעייתי כו', ופי' קומי לך היינו שיגיע לשרש ומקור הנשמה כו', דהרי ידוע דהנשמה המלובשת בגוף אין זה עצמות הנשמה שהרי הנשמה היא גבוה מהמלאך דשרש המלאכים הוא מחיצוניות הכלים ושרש הנשמות מפנימיות הכלים, דפנימיות הכלים הוא למעלה הרבה באין ערוך לגבי מדרי' חיצוניות הכלי' כו' וכמ"ש במ"א, וגבי מלאכי' אמרו מלאך בשליש צומד כו' וכ"ש הנשמה שהגוף קטן מהכיל את עצם הנשמה כו' ועמ"ש מזה בד"ה אז ישיר רס"ה, אלא מה שמאיר בגוף הוא רק הארה ומקצת מהנשמה אבל עצם הנשמה היא למעלה כו', וכידוע הכלל דדבר שבקדושה אינה נעקר ממקומו לגמרי כו', ובנשמה עיקרה נשארה למעלה ומה שמאיר בגוף הוא רק הארה לבד כו', וא"כ מ"ש ויפח באפיו נשמת חיים דמאן דנפח מתוכו נפח שהוא המשכה מעצמותו ית' הנה רק הארה שנפח באפיו ממש למטה בגוף כו', ומ"מ ג"ז הוא מתוכו ופנימיותו שלמעלה מההבל שבדבור כו', שהרי זהו המשכה מבחי' ישראל דלעילא היינו מבחי' ש' הוי' כו', דגם כנס"י הוא בכלל ש' הוי' כו', רק שג"ז הוא הארה לבד, ועצמות הנשמה נשארה למעלה חבוקה ודבוקה באלקים חיים כו' וכמא' נשמה שנתת בי טהורה היא שזהו בחי' פנימיות הכלים דאצי' כו', ובשרשו הוא בחי' טה"ע וכמא' גליף גליפו בטה"ע כו', שהיא בתכלית הביטל לאלקות וכמארז"ל דע מאין באת דשרש הנשמה היא בחי' אין, ואח"כ אתה בראת כו' כמו שירדה לבי"ע כו', ונק' מזל וכמא' ומזלי' חזי כו', והוא מל' ונוזלים מלבנון שנוזל

ונוסף בהנשמה המלובשת בגוף כו', והוה קומי לך שצריך לחבר הנשמה המלובשת בגוף עם שרש הנשמה בחי' מזל כו' והיינו שיגיע לבחי' ביטל הרצון לגמרי מכל וכל כו'. דהנה אי' עשה רצונו כרצונך ואח"כ בטל רצונך מפני רצונו, פי' עשה רצונו כרצונך הוא בחי' הרצון שבהנשמה המלובשת בגוף והיינו הרצון שע"פ טו"ד שע"י שמתבונן ע"ז נעשה לו רצון לאלקות כו', דרצון זה אינו רצון עצמי כ"א ע"פ חיוב השכל שמחייב שצריך לרצות כו', וממילא אינו בבחי' ביטל עצמי שבעצם הוא בטל רק ביטל דשכל דמצד השגת השכל הוא בטל כו', וממילא אין הביטול בבחי' ביטל כל מציאותו לגמרי מאחר שזהו מצד השכל ה"ה בבחי' מציאות כו', וממילא שייך גם רצון אחר כו' וגם הוא בבחי' הגבלה רק לפי חיוב השכל לכד כו', ויש מקום גם לרצון אחר כו', אך בטל רצונך הוא בחי' ביטל הרצון שלמעלה מהשכל וטו"ד שזהו רצון עצמי שבעצם הוא רוצה לא רק מצד חיוב השכל לבד, וע"כ גם הביטל בזה הוא בבחי' עצמי ובבחי' ביטל כל מציאותו לגמרי ואינו שייך שיהי' רצון אחר כלל רק רצון א' פשוט לאביו שבשמים כו', והרצון הוא בלתי מוגבל כלל כו', ורצון וביטל זה אינו נמשך רק מבחי' עצמות הנשמה ששרשה מבחי' עצמות אוא"ס והיינו מבחי' ישראל סבא שמאיר בו מבחי' עתיק שלמעלה מבחי' השתל' כו', דמשו"ז יש בה רצון זה בבחי' מס"נ ממש דהיינו בביטל כל הרצונות לגמרי ובבחי' רצון א' פשוט לאשבי"ש כו'. והוה קומי לך וקאי על הנשמה המלובשת בגוף שתבוא לבחי' עצמות הנשמה כו', דהגם דעצמות הנשמה היא מבחי' עצמות אוא"ס והיא דבוקה ומיוחדת תמיד בבחי' התקשרות ורצון עצמי כו', מ"מ הרי הנשמה המלובשת בגוף היא ירדה להיות אתה בראת בבחי' נברא יש מאין כו', ושרש ההמשכה היא מבחי' ישראל זוטא דהיינו בחי' האור שבא ע"י צמצום מבחי' עצמות אוא"ס להיות בבחי' התלבשות אור בכלי שהכלים מגבילים את האור כו', וכמ"כ הוא בנשמה שזהו הארת הנשמה (שבא ג"כ ע"י צמצום מעצמות הנשמה) שנעשה בבחי' נברא ובאה בבחי' התלבשות ותפיסא בגוף כו', ועז"א קומי לך שיהי' קימה בהנשמה שבגוף לבוא לבחי' עצמות הנשמה והיינו שיהי' בבחי' גילוי בחי' הרצון העצמי דעצם הנשמה כו'. ואיך יבוא לבחי' זו הנה מתחלה צ"ל תיקון הקומה שהם השכל והמדות שבנפש וכמו שאי' וכל קומה לפניך תשתחוה כו' וקודם לזה גא' וכל ברך לך תכרע, וההפרש בין כריעה להשתחוואה ידוע דכריעה הוא רק על ברכיו והראש והגוף הן על מקומם, והשתחוואה הוא שגם ראשו וגופו משתחוים כו', וברוחניות כריעה הוא רק ביטל חיזוני בבחי' הודאה לבד אבל לא בשכלו ומדותיו והיינו שבשכלו אינו מתבונן באלקות ואינו משיג השגה האלקות וממילא אין בו ביטל המדות בבחי' התגלות אהבה בקירוב ודביקות באלקות כו' רק הביטל שלו הוא בבחי' נה"י לבד דהיינו במעשה לבד בסו"מ וע"ט שאין בזה שום אור וחיות וביטל פנימי רק בבחי' הודאה כמו מודים אנחנו לך כו', אבל השתחוואה הוא הביטל פנימי במוח ולב שעוסק בהשגות אלקות ובהתבוננות בתפלה להבין ולהשיג ענין אלקי

ושיקלט במוחו ויהי' בהעמקת הדעת עד שגם בלבו יורגש הענין האלקי ויתפעל באהוי"ר אמיתים בהתגלות הלב כו' ואז קיום המצות היא באור וחיות פנימי כו', וזהו וכל קומה לפניך תשתחוה דכל הציור קומה דשכל ומדות הוא בבחי' השתחוואה וביטל כו', ועי"ז באים לגילוי בחי' עצמות הנשמה וכידוע דרצון התחתון הוא כלי לרצה"ע כמ"ש בת"א ד"ה ויקהל דכאשר יש תחלה בחי' אהוי"ר שע"פ טו"ד אזי מתגלה בחי' אהוי"ר עליונים שזהו בחי' רצון העצמי הנ"ל שמעצם הנשמה כו' (וגם ההשגה אלקית בשכלו ה"ז כלי לבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מהשגה כו' וכמו ותן בלבנו בינה להבין דהיינו להבין דבר מתוך דבר דמבחי' תוך דבר בחי' ממכ"ע דבוה שייך השגה באים לבחי' דבר שהוא בחי' סוכ"ע כו' וכמ"ש במ"א). וזה"ע התפלה שע"ז נעשה התחברות הנשמה שבגוף עם שרש ומקור הנשמה, דתפלה היא ל' התחברות מל' התופל כלי חרס כו', וכמ"ש סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ואמרו בזהר סולם דא צלותא ויש בתפלה ד' מדרי' נגד ד' מדרי' שבנשמה בחי' נר"ן ונשמתא לנשמתא, והוא עד ב"ש בחי' נפש, ומן ב"ש עד יוצ"א בחי' רוח, ויצ"א וק"ש בחי' נשמה, שכ"ז הוא בעבודה בציור קומה דשכל ומדות כו', ואח"כ וראשו מגיע השמימה בשמו"ע בבחי' התגלות עצמות הנשמה כו', ובפרטיות בחי' קומה הוא ברמ"ח תיבן דק"ש כנגד רמ"ח איבריין של הנשמה שנעשים בבחי' קומה כו', שהרי עיקר העבודה בשכל ומדות שע"פ השכל הוא בק"ש (דפסוד"ז הוא רק התפעלות המדות טבעים כמ"ש במ"א) והר"ע שמע ישראל בחי' שמיעה והשגה בבחי' יחוי"ע ויחור"ת כו' ואח"כ ואהבת בבחי' אהוי"ר בהתגלות הלב כו', ע"כ זהו עיקר בחי' הקומה כו', ואח"כ בשמו"ע התגלות העצמות כו'. וזהו ג"כ ענין שבעה שבועות תספר לך, דהנה בספה"ע הוא המשכת המוחין אל המדות וכידוע דספה"ע הר"ע מוחין דיניקה והן המוחין להגדיל את המדות כו' (ובפע"ח אי' שנמשכי' בחי' מוחין דגדלות זהו שבספה"ע נמשך גם המ"ט שערים הכלולים בשעה"נ כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דוספרתם) והיינו להיות התגלות המדות ע"פ השכל וההתבוננות דאז המדות הן בבחי' ביטל פנימי כו', וזהו שסופרים מ"ט ימים שהן מ"ט שערי בינה שממשיכים בהו' מדות שכ"א כלולה מו' שהן מ"ט וכל מדה יש לה שער בפ"ע היינו השגה מיוחדת שע"י יהי' התגלות המדה כו', והר"ע וכל קומה לפניך תשתחוה דהיינו הביטל בבחי' מוחין ומדות כו', ועי"ז אח"כ שאו את ראש בניי לגולגלתם גולגלתם בחי' הכתר והוא הרצון שלמעלה מטו"ד כו', והר"ע שער הנו"ן דבינה שע"י הוא ההתחברות המדות בבחי' עצמות אוא"ס דהיינו בחי' ביטל הרצון הנ"ל, דהנה ידוע דשעה"נ הוא ממוצע בין חו"ב (דלכן לעליונים נדמה כו') והיינו שהוא ממוצע בין אין ליש כו', והענין הוא דהנה מ"ט שערי בינה הן השערים הנמשכים מן השכל וההתבו' להיות התפעלות המדה כו' כנ"ל, אמנם צ"ל ביטל איליו ית' שלמעלה מטו"ד ונק' בחי' משכיל לאיתן והוא המשכה מבחי' חכ' וכמ"ש בסש"ב פי"ט דחכ' שבנפש הוא הביטל מלמעלה מטו"ד המושג כו', ואיתן כמשמעו קשה והר"ע כי עם קשה עורף הוא דהיינו ביטל הנ"ל,

וזהו בחי' נחל איתן שהוא התפשטות בחי' איתן בבחי' המדות כו' וכמ"ש במ"א, והוא ע"י שעה"נ דבינה כו', ובע"ח שער א"א פי"ד כ' דשעה"נ הוא בחי' כתר שבהם, ומבו' במ"א (וכי"ה בהבי' דוספרתם) שהוא בחי' כתר ממש (וי"ל דהשתל' הכתרים זמ"ז כו' כמ"ש במ"א) וזהו שהוא ממוצע וידוע דהממוצע למעלה מב' הבחי' ושמחבר כו' (מ"ש בהבי' הנ"ל אמנם להבין איך שיך כו' צ"ע דבע"ח כ' כתר שבהם כו', ומ"מ בו גילוי כ"ע ממש כנ"ל ועמ"ש בתו"א * והוספות ד"ה לך לך בענין הוא עשנו כו'), וזהו דע"י ספה"ע הוא שאו כו' לגולגלתם בחי' הכתר והו"ע שעה"נ כו' דבנפש הוא ביטל שלמעלה מטו"ד ועי"ז הוא גילוי הכתר כו', וז"ע חג השבועות שאחר השבעה שבועות והוא גילוי בחי' שעה"נ כו' כמשי"ת. והנה להיות דהנה"א הרי מלושב ונתפס בהנה"ב כו' וגם הרי תכלית הכוונה בירידת הנשמה למטה הוא לברר ולזכך את הנה"ב כנודע, ע"כ בכדי שיהי' התגלות הנשמה היינו הכחות דנה"א המלובשי' בגוף ונה"ב כו' שזהו בחי' קומה ובכדי להיות בחי' קימה הנ"ל לבוא לעצמות הנשמה כו', צ"ל בחי' חרמש בקמה, כי בקמה היינו המדות טבעיים שמנה"ב שהוא ג"כ בבחי' קומה כו' שהן בחי' יש כמו קמה שעומדת על עמדה וקיומה ונצבת במעמד קיים וחזק וכך המדות טבעיים הן חזקות בגוף בטבען ובתולדתן כו' וכידוע שהן מבחי' מדת תקיפון דתהו כו', וצריך להכניען ולהשפילן בבחי' אתכפי' ואתהפכא כו', וידוע שזהו ג"כ ענין ספה"ע זיכוך המדות דנה"ב והו"ע עומר שעורים דשעורים מאכל בהמה שמשם שרש הנה"ב כו' וספה"ע הוא בירור הנה"ב ע"י המוחין ומדות הנה"א, ותחלה צ"ל שבירת החומריות דנה"ב בכלל וכידוע בענין אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש הכנעה ושפלות להשפיל א"ע ע"י שיהי' ממארי דחושבנא בפרטי מחדר"מ ויהי' רע בעיניו פרטי הענינים שלו ויתמרמר ע"ז שע"ז נעשה בבחי' לב נשבר ונדכה כו' והוא שבירת הנה"ב בעודינו בתקפו וגבורתו שנשבר בעצם מהותו (ער פאלט שטארק אראפ פון זיינע חומריות בעצם כו'), ואח"כ הוא הבירור פנימי דנה"ב בפרטי הכחות שבו להיות בבחי' אתכפי' ואתהפכא כו' והוא ע"י שכל ומדות דנה"א כו', שהרי הנה"ב יש בו ג"כ שכל ומדות שהוא בציור קומת אדם כו', וע"י השכל ומדות שהוא הקומה דנה"א נעשה בירור הציור קומה דנה"ב כו' כנודע ומבו' במ"א כו', וזה"ע קצירת העומר וספה"ע, דקצירת העומר הו"ע שבירת החומריות בכלל וכמו שאמרו במשנה דמנחות מצות העומר לבוא מן הקמה דהיינו בעודה בקרקע נק' קמה והוא בבחי' תוקף הישות דנה"ב שהוא בבחי' יש גמור וזהו חבורה בקרקע שעדיין לא נהפכה מטבעה כלל, ומורה על הטבעת המדות דנה"ב שהן בבחי' תוקף הישות כו', והקצירה היא הכריתה שכורתין אותה מגידולה דהיינו השבירה בעצם מהותה בעודנה בתקפה כו' (וכן הנפת העומר והקרבתו הכל הוא הבירור בכלל בכדי שיוכל אח"כ להתברר כו' ועמ"ש בפ' אמור ד"ה והניף את העומר), ואח"כ ספה"ע הוא בירור הקומה דנה"ב בהמדות פרטיות שבו שיתברר

ויוזכך עד שיהי' ג"כ בבחי' אהבה לה' כו', וזה"ע חרמש בקמה שהוא קציר העומר דחרמש הוא מל' החרם תחרימם שהו"ע הכריתה והשבירה הנ"ל, וגם חרמש הוא רמ"ח תיבין דק"ש ושי"ן הן ג' מדות חג"ת והוא הביורור פנימי דנה"ב שזהו בחי' חרמש בקומה היינו בהציור קומה דנה"ב להפכו לאלקות כו', וזהו זאת קומתך זאת בחי' יר"ת שזהו התחלת העבודה בבחי' שבירת הנה"ב בכלל. והנה תמר ג"כ ל' מרירות וכמא' תמר בתמר וריחה עומדת וה"ע המרירות וכבוד ראש הנ"ל, אך הנה צ"ל אתהפכא מרירו למיתקא וזהו דבש תמרים כו', וזהו תמר תם מר שמבחי' מר נעשה תם כו', והוא ע"י ספה"ע תיקון הקומה כו' וכבר נת' דתמר הוא בחי' כנס"י כמו שהיא שוה בקומתה עם בחי' ישראל דלעילא בחי' ז"א, ולמעלה מזה שמקבלת מבחי' ישראל סבא שזהו בנשמה התגלות עצמות הנשמה בחי' רצון פשוט כו', והיינו ע"י העבודה בשיעור קומה דנה"א וע"י הביורור דציור קומה דנה"ב ע"י באים לבחי' התגלות עצמות הנשמה להיות העבודה בבחי' רע"ד בחי' רצון פשוט וביטל עצמי כו' כנ"ל. וז"ע ואולך אתכם קוממיות ב' קומות והוא הקומה דנה"א והיינו גם גילוי עצמות הנשמה והוא מלמעלה למטה (שזהו מה שנותנים מלמעלה כו') והב' הקומה דנה"ב שזהו מלמטה למעלה כו', וע"י הביורור דנה"ב נמשך בחי' הקומה דנה"א כו'. וזהו ועשית חג שבועות לה' אלקיך דהנה בשבועות הוא גילוי שער הנר"ן דבינה דאחר ספה"ע שהן המשכת מ"ט שערים כנ"ל נמשך בשבועות שעה"נ כו' וכמ"ש הרמ"ז פ' אמור דצ"ו סע"ב דשבועות ה"ס שער החמשים שהוא הכתר ולכן יש כתר אותיות בעשה"ד כו' (ובמד"ר אי' שהן נגד תרי"ג מצות ושבעת ימי בראשית ובמק"מ ח"ג דמ"ג ע"א ודנ"ו ע"א דשימ"ב הן ז"ת דעתיק כו') והוא כולל כל המ"ט שערים שה"ס ז' השבועות ובעילוי רב מאד והן הן העטרין עילאין שנתעטרה כנס"י (כמ"ש בזהר שם דנ"ד אורייתא אתיהיבית אתעטרת כנס"י בעטרין עילאין), וזהו שנק' חג שבועות שהוא סוד שבעה שבועות העליונות ואינו נק' חג השבועות שאינם השבועות הנזכרים שספרנו בספה"ע אלא אחרים יותר מעולים לאין קץ כו', נמצא דבשבועות הוא המשכת שעה"נ הכולל כל המ"ט שערים והוא למעלה אין קץ מהמ"ט שערים וכמו הנשמה המלוכשת בגוף לגבי שרש ומקור הנשמה כן ערך ז' שבועות דספה"ע לגבי שבועות שהוא שעה"נ הכולל כו' וכמו ע"ס דאצי' לגבי ע"ס הגנוזות במאצילן כו', ובפע"ח אי' דשבועות הוא המשכת הכתר ומתחלק חצי' לז"א וחצי' לנוק' כו', והיינו המשכת שעה"נ שהוא בחי' הכתר כנ"ל שנמשך לז"א ומל' כו', ולפמ"ש בלק"ת בהבי' דוספרתם דשעה"נ יש בו ב' מדרי' והוא מה שכולל המ"ט שערים ובחי' שעה"נ בעצם שלמעלה מהתכללות המ"ט שערים וכמו ב' המדרי' שבכתר בחי' אריך ועתיק כו', י"ל עפמשנת"ל דע"י העבודה בבחי' קומה דנה"א וביורור דנה"ב באים לבחי' ביטל העצמי דעצם הנשמה כו' ועי"ז נמשך מבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מעלה מהשתל' וכמא' למתב"כ אבל נתפס איהו ברע"ד כו', וזהו דע"י ספה"ע נמשך בחג השבועות תחלה בחי' שעה"נ הכולל מ"ט שערים והוא התגלות בחי' עצם הנשמה כו', וזהו דבעבודה

חג השבועות הוא בחי' ביטל עצמי שו"ע טבילה דשבועות דטבילה אותיות הביטל והוא הביטל דשתיקה כנ"ל וכמ"ש במ"א, ועי"ז הוא המשכת עצמות או"א"ס זהו בחי' שעה"ג עצמו המאיר בחג השבועות כו', וזהו דמ"ת ה' בשבועות דוקא להיות דשבועות הוא גילוי עצם שעה"ג בחי' עתיק ע"כ אז הוא המשכת התורה מבחי' עצמות או"א"ס כו'. וזהו ועשית חג שבועות לה' אלקיך, ה' אלקיך בחי' ז"א ומל', ותעשה להם חג שבועות היינו להמשיך בחי' הכתר לז"א ומל' כו' והוא ע"י שבע שבועות תספר לך מהחל חרמש בקמה כו' עי"ז ועשית ח"ש לה' אלקיך כו', והענין הוא ע"פ מ"ש במ"א בפ"י אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות דז' הנרות הן במל' הנק' בת שבע ומול פני המנורה היינו ז' קצוות דז"א שהן מול פני המל' כשהן פב"פ ושיון בקומתן, ונצטווה אל מול פני המנורה יאירו שיהי' המל' מאיר אל הו"א ע"י הברורים דתהו כו' שזוה"ע א"ח עט"ב שהמל' משפיע לז"א, ועי"ז יוכלו להיות פב"פ ולא תהי' הכלה הופכת פני' משום מאן דאכיל דלאו דילי' בה למשגח באפי', שהרי היא משפיע ג"כ אל הז"א הנק' מול פני המנורה כו' ובפני' כ' שז"ע ומתלמידי יותר מכולם כו', והענין הוא דוכל בניך למודי הוי' שהן תלמידי הקב"ה והרי ומתלמידי יותר מכולם כו', וזהו ועשית חג שבועות לה' אלקיך שהוא חג לה' ממש והיינו שממשיכים בחי' שעה"ג מבחי' הכתר אל הז"א כו' והוא ע"י מסת נדבת ידך דמסת ל' מס ועי"ד למס עובד שהו"ע הברורים כו' ועי"ז תעשה חג להוי' כו'. ועפ"ז י"ל ג"כ מה שדרשו רז"ל מסת כו' כאשר יברכך כו' שמביא חובתו מן החולין ומותר לערב את המעשר די"ל שזהו בחי' כחות הגלויים דנה"א בחי' קומה כו' הברור דנה"ב כו', ובמאז"א אות מ"ם מע"ט כ' מעשר במל' נקודה עשירית שרשיות שלה, ומל' דבינה מעשר שני כו', ולפ"ז מע"ש בחי' כנסי הני"ל, ובכתבי' מבו' דמעשר ראשון ומעשר שני הן ב' יודי"ן דהוי' אד', מע"ר יו"ד דהוי' ומע"ש יו"ד דאד' שיורד ונמשך לראש הברי' כו', ולפ"ז י"ל שזהו בחי' הארת הנשמה כו', ואיך שיהי' מע"ש זהו בחי' הנשמה האלקית כו', ופ"י ועשית ח"ש לה' הוא כמו ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאילו עשוני דהיינו המשכת תוס' אורות כו' וכמ"ש במ"א, וזהו ועשית חג שבועות לה' אלקיך להמשיך בחי' כתר לה' מבחי' עתיק כו' והוא ע"י שבעה שבועות תספר לך מהחל חרמש כו' שהוא התגלות המדות וברור דנה"ב כו', וזהו ג"כ ענין מסת נדבת ידך בחי' מס עובד כאשר יברכך כו' בחי' מעשר כו' ועי"ז ועשית חג שבועות לה' אלקיך כו'.

חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה שבו נברא העולם שנא' כי לקח טוב נתתי לכם כו'. והנה מה שהתורה נק' כלי ע"פ פשוט הוא כדאי' במד"ר בראשית פ"א התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה משל למלך שבונה פלטרין כו' דפתראות ופנקסאות יש לו כו', וי"ל דכמו שבע"ס דאצי' הרי פעולת האור הוא ע"י הכלים כו', וכנודע דכל ענין האצי' הוא בכדי שיהי' התהוות עולמות בי"ע כו' דלהיות שאצי' הוא בחי' גילוי דהיינו הפרשת הארה מאוא"ס המאציל שבא בבחי' גילוי כו', ה"ז בערך להיות עי"ז התהוות עולמות בי"ע כו', והיינו שהאצי' הוא בבחי' ממוצע בין אוא"ס אל העולמות כו', וידוע שכל ממוצע צ"ל כלול מב' המדרי' והיינו בחי' האורות והכלים דע"ס, שהאורות הן בחי' בלי מ"ה וכלי מהות עדיין ואינם עדיין בבחי' חכ' וחסד מצד עצמן כו'. והגם שהאורות הן ג"כ מה שהאיר בבחי' גבול ומדה כו' וכמ"ש בתו"א בהבי' דיביאו לבוש מל' שיש ב' מיני המשכות מאור א"ס ב"ה הא' בבחי' א"ס ממש ובבחי' בל"ג כו' (ומזה הוא ההמשכה בבחי' כמה ארך אפיים כו'), והב' היא ההמשכה שבבחי' גבול ומדה והוא בחי' הקו הנמשך מאוא"ס ב"ה שבא בבחי' מדה וגבול ע"י הצמצום שהי' באוא"ס כו' (והוא ההמשכה שע"י התורה שהוא בחי' צמצום שאם בחקתי תלכו ונתתי גשמיכם כו'), והגבלת האור הזה הי' גם לפני הצמצום בבחי' הרצון שעלה ברצונו הפשוט להאציל הי' ההגבלה שיהי' המשכת אור שיאיר העולמות היינו שיתקבל בעולמות בבחי' פנימיות כו', ומ"מ הרי הגבלה זאת אינו כמו הגבלת הכלים שזהו מבחי' כח הגבול שבא"ס משא"כ הגבלת האור הוא מה שאוא"ס הכלי גבול שיער בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול כו', והיינו שהאור הוא הארה מאוא"ס הבל"ג כמ"ש בע"ח המשיך קו א' דק מאור העליון שלו (וי"ג מאור העיגול שלו כו') וכמ"ש באורך נראה אור דמה שנראה אור באור הקו הוא באורך העצמי הבל"ג כו', רק שזהו מה שהאוא"ס הבל"ג עצמו שיער בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול כו', וע"כ גם כמו שבא ע"י הצמצום ומשתלשל ממדרי' למדרי' עד בחי' ע"ס דאצי' אינו בבחי' הגבלה ממש בבחי' חכ' וחסד רק מה שיכול להתלבש בבחי' חכ' וחסד ובהיותו בכלי החכ' הוא בבחי' חכ' (וגם אז אינו שנעשה בעצם בבחי' חכ' כמו כלי החכ' כ"א ע"ד שהמים גראים לפי גוף הכלי כו' כמ"ש בפרדס, והיינו דבחי' חכ' שבאור בעצם הוא בבחי' פשיטות לגמרי לגבי הכלי ואינו בבחי' הגדרת החכ' דהכלי כלל כו' וכמ"ש במ"א) ופועל בחי' חכ' ע"י כלי החכ' ובחי' חסד ע"י כלי החסד כו' (וזוה שהגבלת האור אינו היפך מהות האוא"ס הבל"ג עד שהאוא"ס הבל"ג שיער בעצמו כו', והיינו לפי שהגבלת האור אינו בחי' גבול ממש כו', משא"כ הגבלת הכלי הוא בחי' הגבלה ממש שהן בחי' גבול בעצם כו', וה"ה מכח הגבול שבא"ס שזהו מעצמות א"ס דכשם שכחו בבחי' בל"ג דהיינו בחי' אוא"ס הבל"ג כך כחו בבחי' גבול דהיינו הכלים כו'), וזהו הבחי' שבהממוצע שמצד אוא"ס ב"ה,

ועד העולמות הן בחי' הכלים שהן בחי' גבול כו'. ועם היות שזהו בחי' גבול שבאצ"י מ"מ ה"ז בחי' הגבלה וה"ה בערך העולמות שיהי' עי"ז התהוות העולמות כו'. והמתווה הוא האור דוקא רק שמהאור בעצמו לא הי' אפ"ל התהוות היש והגבול כ"א ע"י הכלים כו' וכמ"ש באגה"ק סי' כ' דאיהו וגרמוהי חד לברוא בהן וע"י דוקא מאין ליש כו'. וכמ"כ הוא בתורה שהיא ממוצע בין אוא"ס אל העולמות ה"ה כלולה ג"כ מב' מדרי', והו"ע מ"ש עוטה אור כשלמה דבחי' אור התורה הוא בחי' אוא"ס שבתורה שבבחי' בלי גבול וכמ"ש ארוכה מארץ מדה כו', ובחי' שלמה הוא בחי' לבוש התורה שכל עניני התורה הן בהגבלה וכמו אלו טרפות ואלו כשרות כו', וזהו התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו כו' היינו בחי' חיצוניות התורה ואתיות התורה שבאו בבחי' הגבלה כו', שהאוא"ס פועל ע"י להיות התהוות העולמות כו' וכמא' קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא כו' דקוב"ה זהו בחי' האוא"ס וברא עלמא ע"י התורה כו' (ולפמ"ש במ"א על מאה"ז הנ"ל זהו קאי על בחי' מחה"ק דא"ק, ומש"א במד"ר אני הייתי כלי אומנתו כו' י"ל שזהו כמו שהתורה היא בבחי' ז"א שז"ע דפתראות ופנקסאות כו' וכמ"ש במ"א), וזהו שהתורה נק' בשם כלי כו'. אך צ"ל מה"ע שנק' כלי חמדה. והנה קודם לזה אומר חביב אדם שנברא בצלם כו' חביבין ישראל שנקראים בנים למקום שנא' בנים אתם לה' אלקיכם כו', ואי' במד"ש דמש"א חביב אדם שנברא בצלם קאי על הנפש השכלית שבאדם, וחביבין ישראל שנק' בנים הוא הנפש האלקית שבאדם, ועז"ג מה שמו ומה שם בנו דנה"א הוא מבחי' ש' מ"ה דז"א הנק' ישראל כו', והנה ידוע דהצלם הוא לבוש הנפש שניתן לה למעלה והוא לבוש רוחני אשר הי' עמה בעודנה באוצר הנשמות הכללי, והוא בחי' לבוש החשמל שלמעלה באצ"י הוא בחי' לבוש שמבחי' חיצוניות נה"י דאימא (עמ"ש בתו"א בפ' לך לך בד"ה והבדילה הפרוכת) ומלביש לז"ג כו' כנודע, ומוזו נמשך ג"כ לבוש לנשמת אדה"ר כו' (ובפרטיות יש בזה לבוש הנשמה ולבוש הרוח כו'), והחשמל הוא מבחי' רפ"ח נצוצות דתהו שנתבררו באצ"י ונעשה בבחי' לבוש כנ"ל, וע"י חטא עה"ד נפלו לבושי נשמת אדה"ר בנוגה והוא בחי' כעין החשמל כמ"ש במא"א מע' ח' אות י"ב, והוא בחי' הטוב שבנוגה, דכאשר מתחבר עם הגי"ק נעשה רע, וכשמתחבר אל הקדושה נעשה טוב כו', והוא בחי' כתנות עור שנעשה לאדה"ר אחר החטא היינו בחי' הלבוש דכעין החשמל הנ"ל שמנוגה, והוא הממוצע לחבר הצורה עם החומר היינו הנה"א עם הגוף ונה"ב, וכמ"ש בבה"ז בענין קרי"ס בד"ה עו"ל דהנשמה אינו בערך שתבוא בציור גופני רק ע"י התלבשות בלבוש הנ"ל דלהיותו בחי' הטוב שבנוגה ובשרשו הוא מבחי' לבושים דאצ"י דמחיצוניות בינה (ומ"מ גם שם הוא לבוש שבא בהגשמה בערך בחי' האור כו') באפשר להארת הנשמה להתלבש בזה כו', והיותו מבחי' נוגה שזהו קלי', הנה עי"ז הוא התחברות הנשמה עם הגוף ונה"ב, וכל העבודה בעסק תומ"צ הוא לברר את לבוש הצלם הזה וע"י מתברר גם הגוף ונה"ב כו' וכמ"ש כ"ז באורך בע"ח שער הצלם פאר"ב ושער ק"נ פ"ד, וביאור הדברי' הוא

דהנה כתי' ימי שנותינו בהם שבעים שנה וקודם לזה כתי' שנה עונותינו לנגדך עלומנו כו' כי כל ימינו כו', ועזיא ימי שנותינו בהם משמע דקאי על הענינים הנ"ל שהם מבחי' היכלות דנוגה בבחי' הפירוד מאלקות (דמ"ש עונותינו אין הכוונה עון ממש ר"ל רק בחי' עוות ועיקום כו' כמ"ש במ"א, והוא כמו עלומנו דולא ראה עמל בישראל אבל ביעקב יש בחי' עמל כו' כמ"ש במ"א) וכן פרש"י שם, ולכאו' איך הוא מספר שנים ע' שנה דאדם בהיכלות דנוגה. אך הענין הוא דהנה ירידת הנשמה למטה ידוע שאינה בשביל עצמה שהרי הנשמה היא מבחי' התיקון שכבר נתקנה כו' (דעם היות שיש בירור גם בנשמה הוא שנתבררה ונתתקנה קודם בואה לגוף כו' וכמ"ש במ"א) וירידתה למטה הוא בכדי לברר ולזכך את הגוף ונה"ב וכל * כל הדברים התחתונים כו', והוא מפני שתכלית הכוונה בהתהוות העולמות הוא בכדי להיות לו ית' דירה בתחתונים והיינו שהדברים התחתונים יהיו כולם לאלקות כו', ועז' ירדו הנשמות למטה לברר ולזכך את כל הדברים התחתונים להיות ראויים לדירת המלך מכ"ע כו', והוא ע"י זיכוך ובירור דנה"ב שבו שלא יהי' נמשך אחרי הדברים הגשמיים למלאות תאות נפשו רק שיהי' בכוונה לש"ש כו'. והזיכוך דנה"ב הוא ע"י נפש השכלית דהנה"א הוא המברר את הנפש השכלית וע"י מתברר הנה"ב כו', והענין הוא דהנה הנה"א חפצה ותשוקתה בטבעה להכלל במקור חוצבה באלקים חיים כי היא חלק אלוה ממש, וכתי' גר' ה' נשמת אדם וכמו שהגר עולה תמיד למעלה כמו"כ הנה"א עולה תמיד וכמ"ש רוח האדם העולה כו' כי הנשמה האלקית היא מבחי' הפנימיות דאלקות שלמעלה מבחי' חיצונית האור שנעשה מקור לעולמות ונבראים כו', והמשכחה וירידתה למטה להתלבש בגוף הוא שלא בבחי' הפסק ממקורה וכמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים מאן דנפח מתוכו נפח מתוכו ופנימיותו דוקא וכמו הנופח בכח שזהו מפנימיות הבל הלב שלמעלה מבחי' חיצונית ההבל הבא בדבור כו', ואין שום דבר מפסיק בין הנופח ובין אותו מקום שנופח (שאם יהי' דבר החוצץ ומפסיק הרי אין הבל הנופח מגיע כו' כמ"ש באגה"ת פ"ה), וכמו"כ הנשמה האלקית היא שנמשכה מאוא"ס חיים * החיים ב"ה בלי שום דבר המפסיק כו' וכמס"א ואתה נפחת בי שזהו כמו שבאה בעש' ה"ז בנפיתה בלי שום הפסק כלל כו', והיינו שהתהוות מציאות הנשמה אינו ע"י ממוצעים שנבדל מעצמות אוא"ס (וכמ"ש במ"א שהממוצע מפסיק וכמו המתורגמן כו') אלא הוא עצמו ומהות הרוח חיים שבאוא"ס חיי החיים ונק' נשמתא דפרחא מחה"ע כו'. והוה שכ' והאלקי' עשה האדם ישר פי' האלקי' עשה לנשמת האדם בבחי' שהוא בלתי ממוצעים בהשתל' רבות מעילה לעלול אלא ישר עשהו ממהותו ועצמותו ית' כו' (ולא כמו המלאכי' שהתהוותם מבחי' הדבור וכמ"ש ברוח פיו כל צבאם שההבל הבא בדבור הוא רק חיצונית ההבל ובא ע"י כמה ממוצעים בבחי' הפסק וכמו הדבור

וכל כל : כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל : וכן כל.

חיים החיים : כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל : חיי החיים.

שהוא בבחי' נפרד מן האדם כו', משא"כ בנשמות דמאן דנפח מתוכו
 ופנימיותו נפח ובלוי שום הפסק כו'), ולהיות כן משריז הנשמה היא אלקית
 ממש וכל שכלה ומדותי' הן רק באלקות בלבד, וכנודע דהשכל דנה"א אינו
 שייך בעצם לשום ידיעה והשגה טבעית רק כל השגתה היא באלקות
 שזאת היא משגת בטוב בבחי' תפיסה הנחה טובה כו', וכל התפעלות המדות
 הוא רק לאלקות כו', וזהו ג"כ סבת הרצוא שיש בנה"א שהיא נמשכת תמיד
 למקורה מפני שהיא בבחי' דביקות במקורה ע"כ חפצה ותשוקתה תמיד להכלל
 כו'. אך הנפש השכלית היא מנוגה שבבחי' פירוד מאלקות כו', ונמשך מבחי'
 מזלות הרוחנים שקבועים בגלגלים וכידוע שכל חלקי דצח"מ וארמ"ע
 מקבלים מהם וכמא' אין לך עשב שאין לו מזל כו' וכמ"כ יש מזל מחכים
 בחלק המדבר כו', המזלות מקבלים מחיצוניות דאופנים וחיות"ק (דהנפש
 השכלית הוא מבחי' פני אדם שבהם כו') האופנים מקבלי' מבחי' חיצוניות
 הכלים דמל' דעשי' כו', ונשתלשל ע"י ריבוי ממוצעים כמו האופנים והמזלות
 כו' (וכמו מלאך הממונה על הריון שאו' טפה זו כו' חכם או טפש כו' דקאי
 על הנפש השכלית כו') שכ"ז הוא בבחי' הפסק ממקורו באלקות כו', וע"כ
 הנפש השכלית הוא שכל טבעי וגשמי הנק' שכל אנושי שכל ענינו הוא
 להשכיל בענינים הטבעים ואינו שייך להשכלה אלקית כו', אך מצד שרשו
 מבחי' לבוש החשמל דאצי' כנ"ל יש ביכולתו להשכיל בשכל אנושי גם
 בגדולת ה' להבין ולהשיג ענין אלקי (במדרי' תחתונות דאלקות) ולהרגיש
 הטוב והיוקר דאלקות ולהתפעל ע"ז במוחו ולבו כו', וזהו ע"י הנה"א המתלבש
 בנפש השכלית פועל בהנה"ש שגם הוא יבין את הענין האלקי וירצה באלקות
 כו' וזהו הברור שלו שנכלל בקדושה כו', כי הנפש השכלית ביכולתו
 לייגע השכל והמדות שלו בגדולת ה' ולרצות בטוב ולמאוס ברע כו', ושיש
 בו ג"כ תערובות רע כמו חכמים המה להרע כו' ונק' להט החרב המתהפכת
 כו', וכשמתהפך לטוב וקדושה זהו ברור הצלם כו', וזהו עבודת הנה"א
 בעבודתו במוח ולב ובתומ"צ לברר את הצלם שהוא הנפש השכלית וע"ז
 מברר גם את הנפש החיונית הטבעית שהיא רוח הבהמה ממש שיורדת למטה
 בתאוה גופנית בכל המדות רעות כו', והוא שגם הרצון הטבעי בגוף
 החומרי יסכים לאהבת ה' ויהי' גם הוא נמשך רק לעניני אלקות כו'. וזהו
 ימי שנותינו בהם ע' שנה שכל הע' שנה הן ימי שנות הנה"א שבאה
 בהתלבשות בבחי' הצלם שמהיכלות דנוגה וזהו בהם ממש ובכל יום מע'
 שנה מברר ממנו ברור חדש עד שנשלם הברור כפי הצורך כו', שהרי
 אנו רואין שאין בכל פרט ופרט מהנה"א שאינו מלובשת בכחות הנה"ט, כי
 גם הרצון והתענוג האלקי שבנשמה מלובש ברצון ותענוג שבנה"ט אף
 בהתענוג על ה' באהבה בתענוגים לפרקים כמו בשבת וי"ט הרי בא העונג
 האלקי הזה בעונג מורגש בתענוג גשמי בשבת ובשמת הנה"ט ביו"ט,
 שהעונג והשמחה ביו"ט היא מצוה (וכמו מצוה לענגו באכ"ש כו') והיא
 דוקא ע"י העונג האלקי והשמחה בתפלה דשבת וי"ט כו', וכן ההתבוננות
 והשמחה אלקית דנשמה מתלבש בשכל אנושי שמכיר ומשיג בכלי מוחו הגשמי

בסוכ'ע וממכ'ע כו', וכן באהוי"ר שבלב ובמחדר'מ כו' והו"ע היגיעה בתפלה בעבודה שבמוח ולב ומח' ודבור בלימוד התורה ומעשה במעשי המצות בכל יום, ועי' מתברר בכל הכחות דנה"ט מן הרע שבה שנהפך מעט לטוב וקדושה האלקית, ואם לא נהפך לגמרי כל הפנימיות דנה"ט דבעצם טבעו ומהותו הוא ברע עדין, מ"מ בחי' החיצוניות שבה מתהפך דהיינו שהוא עכ"פ סו"מ בפר"מ ומתפעל באהוי"ר לפי שעה עכ"פ ונשאר רשימה על כל היום שכוּבש את יצרו כו', ויש שע"י התפעלות פנימי דנה"א יתגבר כ"כ על * שיכול להיות מואס ברע ממש ולבו חלל בקרבו בצד"ג ונק' אתהפכא חשוכא לנהורא כו' וכמ"ש בסש"ב, ועיקר הבירור הוא ע"י התורה ומצות וכמ"ש בל' אדמור"ר בפ' חיי שרה דבירור הצלם הוא ע"י תומ"צ דוקא כו' וכמ"ש בד"ה מי כה' אלקינו המגביהי כו' דמצות יש להם סגולה פרטיות להעלות הנה"ב ולקשרם באוא"ס ב"ה, ועז"א ימי שנותינו בהם ע' שנה שניתן מספר קצוב לימי האדם והוא לנה"א כמה שנים יחיה בלבוש הצלם והכלים דנה"ט שנלקחו מק"נ לבררם ולהעלותם להיות נכללים בקדושה כו' (והן נעשים לבושים אל הנשמה בג"ע להיות נהנין מזיו השכינה כו' וכמ"ש במ"א), וזהו שמה עונתינו לנגדך עלומינו למאור פניך כו', פי' שמה עונתינו שמצד חלקי הרע דנפש השכלית והבהמית דמק"נ לנגדך ועלומינו פי' העמל היגיעה אשר בהם לבררם ולזככם כו' (בחי' עמל שיחה כו') למאור פניך כלומר שיתהפכו כולם לטוב ולקדושה האלקית להיות עומדים למעלה למאור פניך כו', והתהפכות זאת הוא ע"י בחי' הצלם כשמברר הנה"ב ומתברר גם הוא ע"י ששוכן בו אור ניצוץ האלקי, ולזה ניתן מספר ע' שנה, היינו שמסיים ימי שנותינו בהם ע' שנה בהם דוקא כו'. וזהו חביב אדם שנברא בצלם כו' היינו שנותן לו לבוש הצלם שמבחי' הטוב שבנוגה והוא בחי' כתנות עור שנעשה לאדה"ר אחר החטא כו' כמ"ש בע"ח שם, והוא שיכול להתברר ע"י הנה"א להיותו כלי איליו וכמשנת"ל שהוא בבחי' שכל ודעת (לא כמו הנה"ב שהוא מדות רעות ממש כו') וביכולתו להבין ג"כ ענין אלקי כו', וע"י יכול להיות גם בירור הנה"ב כו', חביבין ישראל שנק' בנים למקום וזהו הנשמה האלקית שניתנה לאדם שעז"נ מה שמו ומה שם בנו דהנשמה היא מבחי' ש' מ"ה, דהנפש השכלי היא מבחי' ב"ן שנפלה בק"נ והנשמה היא בחי' מ"ה וכנ"ל שהיא בבחי' דביקות במקורה והיא בבחי' ביטל בעצם כו', והנשמה שהיא בחי' מ"ה מברר את הנפש השכלית והטבעית בחי' ב"ן להיות נכללים ג"כ בבחי' הביטל דמ"ה כו', ועז"נ ואולך אתכם קוממיות שתי קומות כ"כ במד"ש בשם החסיד ז"ל ור"ל קומת נה"א ששרשה מש' מ"ה, וקומות נפש השכלית ונה"ב ששניהם מנוגה ששרשה מש' ב"ן כו'. אמנם צ"ל מה יתרון נעשה בהנשמה האלקית בירידתה ועבודתה לברר את הנה"ש והנה"ב הרי הנשמה עצמה אי"צ תיקון כמ"ש בע"ח שם וירדה רק לברר את הצלם ונה"ט כו', והנה הצלם ה"ה ג"כ במדרי' הקדושה וכמשנת"ל

שהוא מבחי' לבוש החשמל דנהי' דבינה ושרשו הוא מבחי' התהו רק שנפל בשבה"כ ובחטא עה"ד כו' וכן הנה"ב כו', ולמה הי' כל ענין שבה"כ שיהי' נפילת הרפ"ח נצוצות ויתבררו כו' דודאי הכוונה בזה שיהי' עייז יתרון אור שהרי הי' סותר ע"מ לבנות (ועם היות דענין התהו והשבירה הי' מוכרח מצד הצמצום הראשון, דלהיות שהתהוות העולמות מאוא"ס ב"ה הי' צ"ל עיי הצמצום דוקא שזהו בחי' גבורה להעלים ולסלק האור וטבע הגבורות הוא להוליד פסולת וכמו הזיע שבא מן החום כו', וזהו בחי' התהו שזהו בחי' הפסולת שבא בבחי' גבו' הצמצום כו', דבחי' התהו עם היות שזהו מדרי' הקדושה מ"מ היז בחי' פסולת מפני שאינו כפי הכוונה דלא לתהו בראה אלא לשבת כו', והי' צ"ל שבה"כ בכדי שיהי' הפרדת הפסולת כו' וכמ"ש בעי"ח ומב"ש, הנה כ"ז הוא כמו שנתהו העולמות עכשיו בחכ' ושכל דעכשיו שמושג הכרח הדבר, אבל באמת מצד תאווא"ס הכל יכול הי' אפשר להיות ההתהוות גם שלא עיי הצמצום ושלא יהי' ענין הפסולת כו', והרי יש בזה כוונה מה שנתהו העולמות באופן כזה שעייז דוקא יהי' יתרון כו'), ואי"כ צ"ל מהו כללות היתרון בנפילת הנפה"ש ונהי"ט ובירור שלהם, ומהו היתרון בפרט בנה"א וכנודע דהירידה היא צורך עלי' כו'. אך הענין הוא דהנה ידוע דשרש הנשמה הוא מבחי' הכלים דע"ס דאצי' שז"ע ישראל עלו במח' היינו בחי' אותיות המח' שהן בחי' הכלים כו' וכמא' נשמה שנתת בי טהורה היא כו' וטהורה שייך בבחי' הכלים, דהרי האור הוא בחי' קדש והכלי היא בחי' טהורה כמ"ש בלק"ת ד"ה ושמתי כדכד הב', והגם דהנשמה היא מבחי' ש' מ"ה כנ"ל וכמא' כל נשמתא הוה קיימא בדיוקנאה קמי' מלכא קדישא בחי' ז"א דאצי' כו', מ"מ שרש הנשמות הוא מבחי' אותיות דמ"ה (וכידוע דכל הנשמות מושרשים באותיות התורה דישראל הוא ר"ת יש ששים ריבוי אותיות לתורה, ואותיות התורה הן בחי' אותיות דמ"ה כו' כמ"ש במ"א) והיינו בחי' הכלים דאצי' כו', דכלים דאצי' הביטל שבהם הוא ג"כ בבחי' ביטל במציאות היינו בחי' הביטל דיחז"ע כו' (ולכן הנשמות יש בהם כח לברר מפני שהן בבחי' אין וביטל בעצם כו'), וכמ"ש במ"א דהביטל דיחז"ע יש בזה ב' אופנים הא' הביטל שבהאור שהוא בבחי' דביקות במקורו שנרגש בו איך שהוא לבדו הוא ואין זולתו והוא בבחי' ביטל עצמי ממש כו', והב' הביטל שבכלי שהוא לא בבחי' דביקות כ"א בבחי' התכללות וכמ"ש בסש"ב פ"כ למשל כשנופלת איזה אהבה וחמדה בלבו של אדם קודם שעולה מהלב אל המוח לחשב ולהרהר בה אין בה אותיות עדיין אלא חפץ פשוט וחשיקה בלב כו', וכ"ש קודם שנפלה התאוה והחמדה בלבו לאותו דבר רק הייתה בכח חכמתו ושכלו וידיעתו כו', דמבו' במ"א שזהו משל לבחי' יחז"ע שבבחי' הכלים כו' והוא בבחי' התכללות, והיינו הביטל דהעדר תפיסת מקום שזהו ג"כ ביטל בעצם המציאות כו' (וכמו חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו כו' שבעצם מציאותו מתבטל לפני חכם גדול עד שאינו נחשב לחכם בעצמו כו'), גם מבו' שם שיש בהכלים הביטל דבחי' דביקות רק שזהו הדביקות בהאור לא בעצמות המאציל כו' ומ"מ אינו כמו ביטל האור כו', אמנם גם בהאור המתלבש בהכלים אין

הביטל ממש כמו בהאור בעצם, והיינו דהביטל הוא בבחי' אין לא בבחי' אפס כו' וכמ"ש במ"א, והוה דחכ' הוא בחי' מ"ה, והרי בחי' חיצוניות החכ' היא בחי' אור בכלי דהביטל בזה אינו כמו בהאור בעצם כמו שהוא למעלה מבחי' הכלים כו' וכמו משה שהי' נשמתו מבחי' אור אבא וע"כ אמר ונחנו מ"ה דהיינו בחי' מ"ה שבחכ' והוא בבחי' הביטל בתכלית כו', ומ"מ בחי' ביטל זה הי' בבחי' אור בכלי ולא הי' בחי' ביטל במציאות לגמרי שלמעלה מהתלבשות בכלים כו', שהרי הי' לנשמתו חומר גופני והי' מצטרך לאכילה ושתי', וכשהי' בהר דלחם לא אכל ומים לא שתה אי' בילקוט שהי' מצטער ע"ז, ובודאי שהאכילה שלו הי' בבחי' הקדושה שזה גופא הי' במדרי' אלקות וכמו אכילת הקרבנות דכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים (שזהו בחי' אכילת אדם דש' מ"ה שלמעלה מאכילת מזבח כו' כמ"ש במ"א), וכמו אכילה דשבת דצדיק אוכל לשובע נפשו לשובע נפשו האלקית כו' וכמ"ש במ"א, ומ"מ הי' בא במורגש בגשם כו' כנ"ל, והיינו מפני שהי' בבחי' אור בכלי שאינו אלא ביטל מוגבל מצד הגבלת הכלי כו', והטעם הוא לפי שנשמתו הי' מבחי' אחוריים דאור אבא כו' וכידוע בחי' משה שהוא בגימ' קפ"ד וקס"א שהן שמות דמבחי' אחוריים דאבא ופנימיות בינה כו', והוה שניתנה על ידו רק בחי' חיצוניות התורה, דעם היות שבמ"ת ניתן גם פנימיות התורה שיהי' לעתיד שהרי לא יהי' עוה"פ מ"ת כו', מ"מ מה שבאה בהתגלות ע"י מרע"ה הוא בחי' חיצוניות התורה (ופנימיות * יתגלה ע"י משיח שיהי' בבחי' ראי' כו', ומשיח הוא ג"כ משה שנק' גואל ראשון וגואל אחרון כו' וכמ"ש במ"א) והוא בחי' נובלות חכ' שלמעלה תורה והיינו בחי' אחוריים בלבד כו', דעיקר חיצוניות התורה הוא להבדיל בין הטמא לטהור כו' שהוא בחי' המדות שבשכל כו', והו"ע התלבשות וירידת בחי' המוחין דאבא להאיר במדות כו' ולא בחי' עצמות אור אבא שלמעלה שנק' קדש וכמא' קדש מלה בגרמי' כו', ואמנם אעפ"כ הי' בו הביטל בתכלית והוא בחי' הביטל דחכ' שלמעלה מבחי' התלהבות שמבחי' השגה דיבנה שזהו בחי' יש כו' כידוע שהחכ' נק' אין ובינה יש כו', והוא כמו ההפרש בין שבת ליו"ט דשבת הוא בחי' עונג ויריט שמחה מועדים לשמחה כו', דשמחה הוא בבחי' התפעלות והתלהבות כו', משא"כ עונג הוא בנחת וקרירות כו' והוא בחי' ביטל עצמי שלא בבחי' התפעלות כו', רק שזהו בחי' הארת העונג שמאיר בבחי' חיצוניות החכ' כו', אבל בחי' פנימיות עתיק שהוא בחי' מקור התענוג כמ"ש כי עמך מקר"ח כו' אינו מאיר אלא בבחי' פנימיות דאור אבא וכמ"ש בפע"ח דפנימיות אבא הוא פנימיות עתיק כו', והענין הוא דאור העונג העליון שבפנימיות חכ' הוא בחי' ביטל אמיתי שאינו בא בבחי' כלי כלל כו' (וכמו בסעודה שלישית דשבת דכתי' היום לא שאינו בבחי' אכילה כו' והוא בחי' פנימיות עתיק כו' וכמו בחי' המן כמו שהוא בשרשו ומקורו למעלה כו' וכמ"ש במ"א), וביטל זה לא הגיע משה בחייו רק בחי' ביטל עצמי שמבחי' חיצוניות החכ' כו' (וי"ל

דוהו הטעם מה שפ' הוא אשר אמר ה' שבתון שבת קדש כו' היינו שהמן לא ירד בשבת וכמ"ש היום לא תמצאוהו כו' לא אמר משה בעצמו רק כאשר שאלו ישראל מאתו מפני שבחיינו לא הגיע למדרי' זו כו'). וזהו שבקש הראני נא את כבודך היינו שבקש גילוי בחי' פנימיות החכ' שז"ע כבודך וכמ"ש במ"א שזהו בחי' אור אבא שלמעלה מבחי' כלי (וכמ"ש במ"א שזהו בחי' אור שלמעלה מבחי' מים כו'), הושיבו לו כי לא יראני האדם וחי' וראית את אחורי כו' ואמרז"ל בחייהם אינן רואין אבל במיתתן רואין, והיינו דלאחר מיתה מפני שאינן בבחי' הכלים של הגוף אז יכולים לראות בחי' אוא"ס שלמעלה מבחי' כלי, אבל כ"ז שהוא חי בגוף אינו יכול לראות בחי' האור שלמעלה מבחי' כלי כו', אמנם מה שבמיתתן רואין הוא ע"י בירור הגוף ונהיב שמבחי' שבה"כ דתהו כו', וכמ"ש רז"ל טוב זה מלאך חיים מאד זה מלאך המות לאחר הבירור כו', והענין הוא דהנה ידוע דעיקר ההפרש בין תהו ותיקון הוא שבתהו היו האורות גדולים מאד מאד והכלים היו קטנים לפ"ע האורות כו', ובתיקון הוא להיפך שהאורות נעשים קטנים מהכלים כי בחי' הכלים גדולים ורחבים וגם נעשו ריבוי אורות בבחי' התכללות כו', ונמצא לפ"ז נק' בחי' תהו רק בשם אור ולא בשם כלי אחר שהעיקר בחי' האור לא בחי' הכלי כו', וכידוע דאורות היו אורות שהן בעצם למעלה מבחי' הכלים כו', ובחי' התיקון נק' רק בשם כלי כי הכלי מרובה מן האור כו' והאור הוא שבערך הכלי כו', וא"כ לעתיד כשיבורר בחי' ש' ב"ן שנפל בשבירה שיתעלה לשרשו בחי' ש' ס"ג הרי יהי' אורו אז גדול בתכלית ההגדלה עד שלא יהי' נק' רק בשם אור ולא בשם כלי כלל כו'. אבל יהי' עוד יתרון מעלה לעתיד דהנה עכשיו הרי בחי' אורות דתהו קודם הבירור המה בלתי מוגבלים בכלים וזהו דעכשיו כי לא יראני כו', אבל לעתיד יהי' ראית בחי' מהות ועצמות אוא"ס שלמעלה מעלה מבחי' כלי גם בבחי' כלי וגוף כו', והוא התחברות דבחי' תהו ותיקון שהאורות העצמיים דתהו יהיו בבחי' כלי דתיקון כו', והוא להיות שע"י הבירור יהי' העלי' בבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' תהו ותיקון ששם הי' כוונת בנין תהו ע"מ לסתור וסותר ע"מ לבנות ע"י התיקון ובירור כו', והוא בחי' ש' ע"ב שלמעלה מבחי' ס"ג ומ"ה כו' (וכמ"ש במ"א דש' מ"ה החדש הוא הארה מבחי' ע"ב דא"ק כו') ועי"ז יהי' תיבור ב' המדרי' דאורות דתהו יהיו בבחי' גילוי פנימי בכלים דתיקון וגם יהי' בזה גילוי בחי' העצמות שלמעלה מאורות דתהו כו' (וזהו בחי' פנימיות אבא שהוא בחי' פנימיות עתיק שלמעלה מבחי' בירורים כו' וכמ"ש במ"א. והר"ע תחז"מ לעתיד דהנה מה דכתי' לעתיד הנה ישכיל עבדי כו' יגבה מאד שזהו בחי' האור פנימי ועצמי שלמעלה מבחי' כלי הנה אור זה יבוא לעתיד גם בבחי' כלי כו', שהרי בתחז"מ נא' כי טל אורות טליך ואמרז"ל זה טל שעתידי להחיות בו את המתים והוא בחי' טלא דנטיף מעתיקא בחי' פנימיות עתיק שעכשיו אינו מתלבש כלל בכלי גם לא בכלי החכ' כנ"ל ולעתיד יתלבש בכלי החיות את המתים כו', והתלבשות זאת ודאי אינו בא בדרך סדר השתל', והוא מוכן מאופן התחי'

שיחיו המתים דכתי' בהמתים שהחי' יחזקאל התחינה העצמות האלה כה אמר כו' לעצמות האלה הנה אני מביא בכס רוח חיים וחייתם היינו שיהי' עיקר התחי' בעצמות בלבד וכמ"ש ועצמותיך יחליף פי' יבטיח ויחזיק אותם שעיקר הבנין יהי' מן העצמות כו' וכמו שת"י וגופך יחי' בחיי עלמא גופך דוקא כו', ומובן שהגוף לא יהי' חומר גופני כמו עכשיו אחר שהאור האלקי יכנס בגוף ובעצמות היבשות ויחיו בחיי האור האלקי מבחי' טל המחי' לא בחיים גשמיים שבבשר הגשמי כמו עכשיו כו', ועכ"פ מובן מזה דבחי' טלא דנטיף מעתיקא יהי' בבחי' פנימיות ויתלבש בכלי ממש והוא בעצמות היבשות שיחיו ע"י ויתקיימו בבחי' קיום נצחי כו', וא"כ מה שעכשיו אינן רואין בחי' האור שלמעלה מן הכלי לעתיד יראו בהיותם בכלי הגוף כו'. וכ"ז הוא ע"י הברור דבחי' הצלם ונה"ט הגוף שהן מבחי' רפ"ח נצוצות דתהו (שהן בחי' נצוצי האור שנשארו בשברי הכלים כו') שזהו בחי' אור שלמעלה מבחי' כלי עי"ז יהי' גילוי בחי' האור פנימי ועצמי שלמעלה מהכלי ויהי' בהתלבשות בכלים דוקא כו', וזהו שכ' ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך כו', בכל לבבך הוא הנפש הטבעית הבהמית והיינו בשני יצריך כו' והוא רביעית דם גשמי שבלב שהנפש החיונית שוכנת בו כידוע. בכל נפשך הוא נפש השכלית הנק' צלם הממוצע ומחבר נה"א עם נה"ב ומתברר כל הברורים כו', וכאשר יתהפכו ויתבררו כל חלקי הרע שבהם אזי עי"ז מגיע הנה"א שלא הי' לה גם בעודנה צרורה בצרור החיים בג"ע קודם ביאה לגוף, והוא אהבת בכל מאודך בלי גבול שזהו בבחי' האור שלמעלה מגדר הכלים לגמרי ויהי' זה בכלי וגם הכלי יהי' בבחי' בל"ג וכמו הרחיבי מקום אהלך כו' והיינו שיהי' מושג ומורגש בחי' אור העצמי ממש שלמעלה מגדר השגה בכלי כו', וזהו דעם היותו בבחי' כלי יהי' בבחי' מאד בבחי' בל"ג בעצם כו', והוא ע"י הברורים דבחי' צלם ונה"ט שמתהו כו'. וזהו ג"כ שנא' על לעתיד יהי' מספר בניי כו' אשר לא יספר דכאשר עורש"מ יהי' בבחי' מספר אשר לא יספר, דהנה בחי' התיקון הוא בבחי' מספר להיות שהעיקר בחי' הכלים כו' ותהו הוא בבחי' לא יספר לפי שהעיקר בחי' האור שלמעלה מכלים כו' וכ"ש האורות שלמעלה מתהו שהם בחי' לא יספר כו', וכאשר עושין רצונו ש"מ בבחי' ברור וזיכוך בחי' הצלם ונה"ט שמבחי' התהו, יהי' המספר בבחי' לא יספר דבכלים דתיקון יהי' גילוי בחי' האור דתהו ובחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' התהו כו'. וזהו העלי' שע"י הירידה שיתעלו הנשמות מבחי' איהו וגרמזיה חד דז"ע ישראל עלו במח' בחי' אותיות וכלים דע"ס דאצי' כו' כנ"ל לבחי' איהו וחייהי חד בחי' האור כמו שהוא למעלה מבחי' הכלים כו' שזהו עלי' גדולה מאד שלא הי' בהנשמה מקודם כו', ועוד זאת שאור זה יהי' בבחי' כלי הרע ראיית והשגת המהות שיהי' לעתיד שכולם ידעו אותי בחי' עצמות א"ס כו' וכמו וראו כ"ב כי פי ה' דבר כו' וכמו וידע כל פעול כי אתה כו', והוא ע"י הברור דעכשיו בבחי' הצלם ונה"ט שע"ז תתעלה הנשמה האלקית בבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' התהו כו', וגם ש' ב"ן יתעלה למעלה מבחי' התהו (דמשריז יהי' בבחי' אור בכלי לא כמו שהי' קודם הברור כו')

(ובמ"א מבר' הדבר'י הגשמיים יתעלו בבחי' ס"ג דס"ג שג"ו למעלה מבחי' התהו כו' והנה"א יתעלה בבחי' שם ע"ב כו') ועיקר הגילוי הזה יהי' לעתיד ומעין זה במיתתן רואין ע"י הבריר דימי שנתינו בהם כו'. והנה המשכה וגילוי זה הוא ע"י התורה דאורייתא מחכ' נפקת ויש בתורה בחי' חיצונית ופנימיות וכמא' אורייתא סתים וגליא, דפנימיות התורה היא פנימיות אבא שזוהו בחי' פנימיות עתיק כו', דהנה במ"ת כתי' אנכי הוי' אלקיך דאנכי מי שאנכי היינו בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מגדר השתל' ולמעלה מגדר כלים יהי' בבחי' אלקיך כו', רק שזוהו ע"י ש' הוי' דיר"ד צמצום ה"א התפשטות כו' והיינו שיהי' האור בבחי' אור פנימי דוקא כו', דידוע דהוי' הוא בחי' אור אמנם האותיות דהוי' הן בחי' הכלים וכמו ש' ע"ב דיר"ד דש' הוי' כש' ס"ג מאות ה' כו' והן בחי' פנימיות הכלים כו' וכמ"ש במ"א, והיינו דבחי' אנכי בא ע"י ש' הוי' בבחי' פנימיות כו', והוא למעלה מש' הוי' דבסדר השתל' דלישראל נמשך בחי' הוי' זה מבחי' אנכי ממש כו' וכמ"ש בחור"א בד"ה זכור ושמור בד"א, והענין דהנה כתי' וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי להם, ופי' ש' שדי הוא שאמר לעולמו די שזוהו בחי' הגבלת הכלים כו' אבל ש' הוי' שהוא בחי' האור לא נודעתי להם כו', והלא מצינו כ"פ ש' הוי' גבי האבות, אך זהו בחי' האור המתלבש בכלים דהעיקר הוא בחי' הכלים כנ"ל, והיינו דהאבות היו מרכבה לחגית דאצי' שהם אורות המלוכשים בכלים שהכלים מגבילים את האור כו', אבל ושמי הוי' בחי' הוי' המיוחד בי (כמו כי עמך מקו"ח כו') שזוהו בחי' עצם האור שלמעלה מבחי' הכלים כו' לא נודעתי להם וניתן לישראל במ"ת כו', והוא בחי' אוא"ס שבבחי' פנימיות החכ' שיתגלה לעתיד בבחי' פנימיות התורה, והו"ע טעמי תורה שיתגלה לעתיד שזוהו בחי' תענוג העצמי שיהי' לעתיד בבחי' ראי' והשגת המהות כו', ועפ"ז יובן מה שהתורה נק' כלי חמדה דהנה באוא"ס נא' חכו ממתקים וכולו מחמדים פי' חכו היינו חכ' כי חיך אוכל יטעם וטעמים הם בחכ' וגם חכמה הוא חיך מ"ה כו', ומה שהחכ' נק' טעמים היינו בחי' פנימיות החכ' שהרי ידוע דטעמים בכתר וזה שהחכ' נק' טעמים זהו ג"כ בחי' חכ' שבכתר כו' והוא בחי' ש' ע"ב וכמ"ש בע"ח שער טנת"א, וידוע דהתחלת האצי' הוא ממו"ס כמ"ש הרמ"ז בפ' אמור דפ"ח ע"ב יעו"ש שזוהו בחי' שמן הטוב היורד על הראש ועל הזקן כו' והוא בחי' פנימיות עתיק שנמשך בבחי' פנימיות החכ' כמ"ש במ"א, וזהו חכו ממתקים בחי' תענוג העצמי שבחכ' כו', וענין כולו מחמדים היינו מה שאליו תכסוף נפש כל חי וכמו והחיות בוערות כמראה הלפידים כו' שרוצים להשיג בחי' אור א"ס שלמעלה מבחי' הכלים ומיד הם שבים כי לא יוכלו להשיג גילוי אור הא"ס כו', וכן גם הנשמות הגבוהות אינן יכולים להשיג וכמא' בחייהן אינן רואין כו' כנ"ל רק הן בבחי' כוסף ותשוקה להשיג, והו"ע האהבה דבכל מאדך עכשיו דמצד בחי' עצמות אוא"ס כו' או כמו בחי' חולת אהבה כו', וע"י התורה יוכלו לראות ולהשיג בחי' אוא"ס ב"ה והיינו בבחי' פנימיות התורה שעיקר הגילוי הזה יהי' לעתיד ומעין זה יש גם

עכשיו בבחי' סתים דתורה כו', וגם הגלי' דתורה יש בה הנסתר היינו מה שלמעלה מהשגה כו' וכמ"ש במ"א, וכמ"ש באגה"ק בקו"א דהלכות התורה הן מהות חכמתו ית' מה שבעצם הוא למעלה מהשגה כו', ולכן נא' על התורה הנחמדים מזהב כו' והיינו דמה שכולו מחמדים יכול להיות ע"י התורה כו', וזהו שנק' כלי חמדה דבחי' עצמות אוא"ס ב"ה שאליו תכסוף נפש כל חי ואינו יכולים להשיג מפני שהוא למעלה מבחי' כלי כו' הנה יכולים לראות ע"י התורה והוא שבא בבחי' כלי וכמשנת"ל דלעתיד יהי' בחי' האור הזה בבחי' כלים כו', ומעין זה הוא גם עכשיו בבחי' פנימיות התורה כו'. וי"ל דפי' כלי חמדה הוא שגם בבחי' חיצוניות התורה שנק' כלי אומנתו נמשך בחי' חמדה הנ"ל וכנ"ל, שהרי עיקר ענין אמצעית התורה הוא להיות בה וע"י גילוי בחי' עצמות אוא"ס למטה כו', וזהו חביבין ישראל שניתן להם כו' ותחלה אומרים חביב אדם שנברא בצלם ותביבין ישראל שנק' בנים כו' והן בחי' נה"א ונפש השכלית והטבעית והן בחי' מ"ה וב"ן, וירידת הנשמה היא לברר את הצלם והנה"ט ועי"ז יאיר בחי' האור דעצמות אוא"ס שלמעלה מעלה מבחי' הכלים ויהי' בבחי' או"פ כו' והוא ע"ש התורה דוקא וזהו חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה כו'.

בס"ד, ש"פ בהעלותך, עתרי"ו

בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו כו' זה מעשה המנורה מקשה כו', וצ"ל מהו פני המנורה שבא הציווי אל מול פני המנורה יאירו כו', גם צ"ל אומרו כאן וזה מעשה המנורה הלא ע"ז יש פ' שלימה בפ' תרומה ומבו' שם כל פרטי עשיית המנורה, וכאן הרי רק הציווי דאל מול פני כו' מה נוגע כאן גוף מעשה המנורה, ומה שמוכיר כאן הוא רק שתהי' מקשה כו', וצ"ל תחלה מה"ע אל מול פני המנורה דבמד"ר מביא ע"ז מ"ש באור פני מלך חיים כו', והפי' הוא שהחיים הנמשכים מבחי' אור פני מלך הן בחי' חיים נצחיים, וע"ד מש"א באור פניך נתת לנו תורת חיים הרי התורה היא נצחיות מפני שבאור פניך נתת כו', וכמו"כ באור פני מלך חיים הן חיים, והוא להיותם חיים עצמיים היינו אור עצמי ומהותי לכן הן חיים נצחיים כו', ולה"ז צ"ל ההפרש בין ג"ע לכללות העולמות דג"ע קדום אל העולמות בבחי' קדימת המעלה, והחילוק ביניהם הוא דעולם הוא ל' העלם, וג"ע הוא גילוי, שהרי זהו שהנשמות נהנין מזיו השכינה ה"ז גילוי אור ועולם הוא בחי' העלם, ולכא"ו הרי בעולם יש ג"כ אור וחיות אלקי המתלבש בתוכו להחיותו וכמארז"ל מה הנשמה מחי' את הגוף כך הקב"ה מחי' את העולם, ותרי הנשמה מחי' את הגוף בבחי' התלבשות פנימי שנגרש החיות, וא"כ גם בעולמות הוא ג"כ בבחי'

התלבשות פנימי שהוא בחי' גילוי כו'. אך הענין הוא דהנה מלכותך מכ"ע דהתהוות העולמות הוא מבחי' מל' שזוהו בחי' הארה לבד וכמ"ש מלך שמו כו' וכמו שם האדם שהוא רק הארה שאינו נוגע לעצמותו כו'. כמו"כ בחי' מל' הוא רק הארה לבד, וכת' מושב מלכים לכסא וישב ה' מלך לעולם וכמו בישיבה על הכסא ה"ה רק באחוריים וחיצוניות שלו כמו"כ מבחי' מל' נמשך רק הארה חיצוניות וכמ"ש כי נשגב שמו שגם שמו נשגב הוא רק הודו על ארץ ושמים כו', וכללות הגילוי בבחי' מל' הוא ע"י ריבוי צמצומים וכמ"ש כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך כו' דבנין המל' הוא מהגבורות כו' כמ"ש במ"א, וכן ההארה הנמשכת מהמל' הוא ע"י ריבוי צמצומים וריבוי העלמות והסתירים עד שהאור האלקי שנמשך בעולמות הוא בבחי' העלם מהנבראים, שגם הידיעה שלהם מה שיודעים בהאור והחיות אלקי הוא בבחי' ידיעת המציאות לבד כו', ומבשרי אחזה וכמו הנשמה המח' את הגוף הרי כאורא יודע שיש בו חיות המח' אותו ומרגיש את החיות ויודע את הכחות שלו, הרי כ"ז הוא רק ידיעת המציאות לבד שהרי מהות החיות א"י כלל וכמ"ש בכתהארידיל דגילוי הנשמה למעלה מג"א ורוה"ק, וכמו"כ מה שיודעים אלקות בעולם הוא רק בבחי' ידיעת המציאות לבד, וכמו עד"מ הגלגלים הן כדורים והיתכן לומר שגם הנפש שלהם הוא כדורי, שהרי הוא מהות רוחני שאינו נופל בו ציור זה, ומ"מ ודאי יש התדמות להנפש עם הגוף והכלי, דלהיות שהכלי היא כדורית הנפש הוא בחי' עיגולים, והיינו שמקבלים מהאופנים דכאשר יהי' האופן בתוך האופן בבחי' עיגול וכמ"ש במ"א, וכידוע שהנבראים שהן בקומה זקופה או בקומה כפופה הוא החילוק בנפשם אם מבחי' יושר או מבחי' עיגולים כו' וכמ"ש במ"א, והרי אנו יודעים ההפרש שבין עיגולים ויושר כמה שהן מחולקים ובהו אנו יודעים מהו בחי' עיגולים ומהו בחי' יושר, אבל כ"ז הוא רק ידיעת המציאות לבד לא השגת המהות כלל, וכן הוא בכל ידיעה אלקות, שהרי התהוות העולמות הוא בגין דישתמודען ב"י, והרי אנו יודעים ומשיגים אלקות מתוך פעולותיו ית', והוא רק ידיעת המציאות לבד כו', וגילוי המהות דאלקות למטה הוא רק בנשמות דאצי', אבל בנבראים הוא רק ידיעת המציאות כו'. וכן הוא גם בנבראים עליונים וכדאי' במדרש ע"פ כי לא יראני האדם וחי, שגם החיות הנושאות את הכסא אינם רואים את הכבוד כו', אבל בג"ע הוא גילוי המהות דאלקות דז"ע שנשמות נהנין מזיו השכינה היינו בבחי' השגת המהות ממש, ועם היות שזוהו ג"כ זיו והארה הרי מהות ההארה ממש מושג בג"ע (והתארה היא הארה פנימיות וכמשי"ת) וזהו התענוג הנפלא דג"ע ואמרדיל מוטב דלידיני' וליתי לעלמא דאתי דכדאי כל יסורי גיהנום אשר יסורי איוב ע' שנה אינם בערך שעה א' דגיהנום כמ"ש הרמב"ן מ"מ כדאי הכל בשביל שעה א' דגעה"ת וכ"ש געה"ע, והיינו מפני הפלאת העונג כו', וההפלאה היא מה שמושג שם המהות, דמציאות לגבי מהות אינו בערך כלל, ואינו יודע בעולמות כלל ענין מהות אלקות, וכל העונג שלנו בהשגת אלקות הוא רק מהמציאות, ובג"ע שמושג המהות ה"ז תענוג נפלא עד אין קץ כו'. וסיבת ההפרש שבין ג"ע לעולמות הוא כי יש עוד הפרש ביניהם, דכללות הגילוי דעולמות הוא

מבחי' ז"ת וכמ"ש ששת ימים עשה שהן בחי' ששה מדות ובפרטיות הן ו"ק דמל', ובג"ע הגילוי הוא מבחי' ג"ר דמל' וכמא' ביר"ד נברא העוה"ב דיר"ד הוא בחי' חכ', ואף אם נא' דביר"ד נברא העוה"ב ועוה"ב עצמו בחי' בינה ה"ז ג"כ בכלל ג"ר כו', ונמצא דבעצם האור יש הפרש דכללות האור דעולמות הוא רק מז"ת והאור דג"ע הוא מג"ר. וזהו ג"כ סיבת ההפרש הא' הנ"ל, דהנה אי' בע"ח דהתלבשות הפרצופי' זב"ז הוא שהז"ת של הפרצוף העליון מתלבשי' בהתחתון אבל הג"ר אינם מתלבשים וכמא' רישא לא אתתקן תיקונין הר"ע הלבושיין, ורישא בחי' ג"ר לא אתתקן בלבושין כו' וכמו שעל הפנים לא יש לבוש כו'. וכמו עד"מ התהוות המדות הוא מהשכל הנה רק הז"ת שבשכל מתלבשים במדות, וכן השכל מלביש רק הז"ת שברצון, שהרי רצון פנימי ועצמי אינו בא בשכל וכמו שתוק כך עלה במח' שאין לזה טעם כו', רק חיצוניות הרצון בא בשכל להיות בבחי' טעם לרצון, וכמו"כ ז"ת שבשכל בא במדות. וכמו בהתבוננות אלקי בפסוק ראשון דק"ש ה' אלקיני ה' אחד, אחד שאין כיוצא בו, ופי' אין כיוצא בו הוא כמ"ש הרמב"ם שהוא אחד לא כאחד שבנמצאים שהוא אחד המנוי שיש אחריו שני ושלישי, אבל יש אחד ואין שני לו כו', וגם אחד שבנמצאים הוא האתחדו' הפרטים וכמו אלף אחד כו', שזהו ההפרש בין יחיד לאחד דיחיד הוא שהוא יחיד בעצם, ואחד הוא התאחדות הפרטים, אבל אחדותו ית' הוא בבחי' יחיד ממש. דהנה מה שאנו אומרים ה' אחד ואין אומרים ה' יחיד הוא מפני שהכוונה בהמצוה דליחדו הוא ליחדו ית' גם מצד העולמות וכמא' כד אמליכתי' כו' וע"ז מורה תי' אחד שהוא התאחדות הפרטים, והיינו דכמו שנראה לנו שהעולמות הן במציאות דבר, הנה באמת הן בטלים ומיוחדים בתכלית, ואופן היחוד הוא בבחי' יחיד ממש שאין כאן התאחדות הפרטים כלל כ"א בבחי' יחיד ממש, והוא כי ענין היחוד הוא שהעולמות לאחר שנתהוו היינו לאחר הצמצום (שהרי מהצמצום הראשון נעשה ענין המציאות כידוע ומבו' במ"א) ה"ה כמו קודם שנתהוו דהיינו כמו קודם הצמצום, שהרי גם קודם היו העולמות וכמא' גליף גליפו בטה"ע שהו"ע מה ששיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל כו', וקודם הצמצום הרי לא הי' שום מציאות כלל, שו"ע גליף גליפו כמו חקיקת האותיות, דכללות ענין החקיקה הוא שאינו דבר נוסף, שזהו ההפרש בין כתיבה לחקיקה דבכתיבה הרי הדיו הוא דבר נוסף על הקלף, ובחקיקה אין כאן דבר נוסף כו', אמנם ענין אותיות החקיקה שלפני הצמצום הוא עד"מ אותיות החקוקים מעבר לעבר וכמו האותיות שבלוחות שאין כאן מציאות אותיות כלל כו', וכמ"כ הוא העולמות אחר הצמצום שאינם במציאות דבר כלל וה"ז בבחי' יחיד ממש כו'. וכן כשמתבונן בענין אני ה' אלקיכם שהו"י עצמו הוא אלקיכם, והיינו דכל מה שנתהווה הכל הוא אלקות ממש, וא"כ אין כאן עוד דבר כ"א אלקות לבד כו'. וכאשר מתבונן בכל זה נעשה המדה שבלב בהתעוררות גדולה להיכלל באחדותו ית'. אמנם מה שבא מן ההתבוננות בהמדה הוא רק בחי' ז"ת בלבד, והיינו ההתפעלות שכלי כו', שהרי בעת שהוא עסוק בעומק ההתבוננות בהשגת הענין אינו שייך להתפעלות המדה כ"א בבחי' דביקות שנדבק מאד

בהענין, רק כאשר בשכלו מתפעל על הענין או מההתפעלות שכלי בא לידי התפעלות הלב כו' וכמ"ש במ"א. הרי דמה שבא מכח עליון אל התחתון הוא רק הוית' שבעליון, וכמו"כ הוא למעלה דהתלבשות הוא רק בוית' לא בגי'ר, וע"כ בעולמות שכללות הגילוי הוא מוית' שבאין בבחי' התלבשות לכן הוא בחי' העלם בעולמות שהידיעה היא בבחי' ידיעת המציאות לבד, ובגי'ע שהגילוי הוא מגי'ר שאינן בבחי' התלבשות ע"כ הוא בחי' השגת המהות כו'. וזהו באור פני מלך חיים דהגילוי דגי'ע הוא בחי' אור פנימי ועצמי והיינו מבחי' גי'ר שזהו בחי' אור פנימי וכמו בהפנים הן כל החושים הנעלים כמו ראי' ושמיעה וכו' שהן פנימיות הנפש כו', ובגי'ע גילוי מהות ועצמות האור כו', וזהו באור פני מלך חיים בחי' פנימיות האור ובחי' חיים עצמיים כו', ומשו"ז הן גי'ב חיים נצחיים שאין בזה שינוי והפסק, דכל אור פנימי ועצמי אינו משתנה גם כמו שנמשך ומשתלשל ממדרי' למדרי' כו', וכמו אור התורה שאינו משתנה גם כמו שנמשך למטה הוא בחי' מהות ח"ע שמתלבש באור הנשמה דמל' דברי' ויצר' כו' וכמ"ש באגה"ק בקו"א, וכן הוא בנשמות שגם כמו שהנשמה נעשה בבחי' נברא כמא' אתה בראת כו', ה"ה נשמה אלקית ממש, והיינו מפני שהיא מבחי' פנימיות אלקות כו' וכמ"ש במ"א, וזהו דהאור שהוא מבחי' פני מלך הוא בבחי' חיים נצחיים שאין בו שינוי ולא הפסק שנמשך בכל מקום וכמו שהוא בעצמותו כו', משא"כ בחי' חיצוניות האור הרי משתנה בהמשכתו, וכמו שנמשך דרך הפרסא ה"ה אור של תולדה שאינו כמהות אור הראשון כלל, ובבה"ז פ' פנחס בד"ה ובחדש הראשון מבר' שגם שהחיות של הנבראים הוא בחי' נברא כו', הרי הוא בבחי' שינוי והפסק כו'. גם ענין הנצחיות הוא גופא ענין השגת מהות האור, שהרי השגת המהות הוא שמשיג עצם האור שלא ע"י איזה דבר, וכמו בידיעת המציאות הרי יש הפרש בין חיצוניות השגה לפנימיות השגה, דחיצוניות השגה היא ע"י לבושי השגה, וע"כ אינו תופס בעצם הענין, ופנימיות השגה שתופס בעצם הענין הוא שלא ע"י לבושי השגה כו' כנודע, כמו"כ כללות ענין ידיעת המציאות הוא שההשגה האלקית היא ע"י איזה דבר, והשגת המהות הוא שתופס בעצם האור שלא ע"י איזה דבר, וזהו"ע חיים נצחיים כו', דהנה כתי' ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות כו', וידוע דחיים ומות אין זה בגשמיות, רק מה שהרוחני הוא בחי' חיים והגשמי הוא בחי' מות כו' וכמ"ש במ"א, והרי בעולמות הנה ידיעת האלקות הוא ע"י ענינים הגשמיים שמהם אנו יודעים ומשיגים את הענין האלקי, וע"כ הוא בבחי' ידיעת המציאות בלבד כו', ובגי'ע הרי אין שם גשמיות כלל וההשגה היא בעצם הענין שתופס ומשיג בחי' המהות ממש כו'. והנה זהו כמו בתחלת הבריאה שנברא הגי'ע להיות בבחי' גילוי המהות וכמ"ש ויטע הוי' אלקי' גן בעדן כו' שנא' ש' מלא הוי' ואלקים, דבהתהוות העולמות נא' רק ש' אלקים, ובגי'ע נא' הוי' אלקים והוא בחי' גילוי המהות כו', אך תכלית הכוונה הוא להמשיך תוס' אורות ע"י עבודה ועז"נ וינחתו בגי'ע לעבודה ולשמרה שע"י מ"ע ומלית ממשיכים תוס' אורות בגי'ע כו', דהנה הגילוי דגי'ע מצ"ע הוא בחי' אור דממכ"ע, וע"י עבודה ממשיכים בחי' אור הסובב כו' שזהו עיקר

בחי' אור פני מלך לפי שהוא אור שבא שלא ע"י הצמצום, דלכן היז אור הבלתי מוגבל שאין הצמצום עושה בו הגבלה כו', והרי האור דג"ע מצ"ע מאחר שהוא בחי' ממכ"ע היז ע"י הצמצום כו' ומ"מ היז גילוי אור פנימי למעלה הרבה מבחי' האור דחיצוניות העולמות כו'. וי"ל בזה עפ"מ"ש בע"ח בענין צמצום דא"ק שהעלה את האור למעלה ואח"כ הניח פרסא, וכ' שהצמצום הוא בשביל האצ"י והפרסא היא בשביל הבריאה, ונמצא דבאצ"י הגילוי הוא ע"י צמצום לבד ובבריאה הוא ע"י פרסא ג"כ כו', ועם היות שבתור"א ד"ה פתח אלי' אי' דצמצום הוא בחי' העלם יותר מפרסא, דצמצום הוא בחי' סילוק האור ופרסא הוא שמהות האור הוא בתוך הפרסא כו', מ"מ יש יתרון מעלה בצמצום על פרסא שהרי בצמצום כאשר חוזר ומאיר הרי נמשך גילוי הארה מאור הראשון שאינו מהות אחר (הגם שאינו מהות אותו האור ממש כו' וכמ"ש במ"א) וכנודע ומבו' במ"א שאחר הצמצום וסילוק האור חוזר והאיר כו', והרי אור הקו הוא מהאוא"ס שלפני הצמצום וכמ"ש בע"ח המשיך קו א' דק מאור העיגול שלו כו', משא"כ בפרסא הרי מה שמתהווה הוא מהות אחר כו' ורק שמהות האור הוא המהווה והוא שמתעלם בהפרסא, ומה שמתהווה הוא מהות אחר כו', והו"ג ההפרש שבין ג"ע לעולמות דבג"ע עם היות שהגילוי הוא אור שע"י הצמצום, מ"מ ה"ה בחי' גילוי אור ממש כו', וכידוע דג"ע הוא גילוי אצ"י, ואצ"י הוא הארה מאוא"ס המאציל שאינו מהות אור אחר ח"ו כ"א מה שבא ע"י הצמצום כו' וכמ"ש במ"א, משא"כ בעולמות הרי בא האור ע"י הפרסא שהוא בחי' אור של תולדה בלבד כו', אך בחי' תוס' אורות שממשיכים בג"ע הוא בחי' אור שבא שלא ע"י צמצום כלל שזהו בחי' מהות האור דא"ס ב"ה כו'. ועז"א אל מול פני המנורה יאירו כו', פני המנורה הן ג"ר דמל', דמנורה היא בחי' מל' והג"ר דמל' זהו בחי' פני המנורה בחי' באור פני מלך כו' שזהו הגילוי דג"ע כו' כנ"ל, ואל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות להמשיך תוס' אורות בג"ע כו', נרות הן הנשמות כמ"ש גר ה' נשמת אדם כו', ושבעת הנרות הוא שיש חילוקי' באופני העבודה דנשמות יש שעובד מאהבה ויש שעובד מיראה או ברחמים כו' וכמ"ש בלק"ת בד"ה בהעלותך הא', וכללות הנשמות נקראים מנורה וכמ"ש בנבואת זכרי' ראיתי והנה מנורת זהב כולה כו' ויאמר אלי זה דבר ה' אל זרובבל והן הנשמות שנזרעו בבבל, וענין הזריעה הוא בשביל הצמיחה דאין אדם זורע קב אלא בכדי להכניס כמה סאין כך לא גלו ישראל אלא בכדי להוסיף עליהם כו', א' מהם גולה לברברי' וא' גולה לאספמי' שע"י שנהנה מהדברים הגשמיים דשם ומברך עליהם תחלה וסוף ועובד את ה' בכח אכילה ההיא, ה"ה מברר את הניצוצות דשם כו', ועי"ז ממשיכים תוס' אורות בג"ע, וכמ"כ ע"י קיום המצות שנק' ג"כ נרות וכמ"ש כי גר מצוה ותורה אור דהגר כולל שמן ופתילה והאור דהשמן הן המצות וכמ"ש ושמן על ראשך לא יחסר ואמרז"ל אלו תפילין כו' ותורה היא האור כו', ובפרט בקיום המצות בזה"ג בריבוי העלמות הסתיירים ובריבוי מניעות ועיכובים ומ"מ מקיים תומ"צ בתוקף גדול, עי"ז ממשיכים מבחי' עצמות אוא"ס תוס' אורות בג"ע בחי' באור פני מלך חיים כו', וזהו אל

מול פני המנורה יאירו כו' דנשי ע"י עבודתם ממשיכים תוס' אורות בבחי' פני המנורה כו'. והנה משה נתקשה במעשה המנורה וכמארז"ל בג' דברים נתקשה משה במנורה ומחצית השקל וקידוש החדש ולכן נא' בכולם זה, וזה מעשה המנורה, זה יתנו, החדש הזה לכם כו'. ומה שנתקשה משה הוא איך אפשר להמשיך בחי' אור פני מלך חיים בחי' פנימיות ועצמות אוא"ס כו', וקושי' זו הוא בכללות הענין דבאתעדל"ת אתעדל"ע וכמו לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש שע"י העבודה בבחי' פנימיות הלב ממשיכים בחי' פנימיות אוא"ס כו', דאין זה מוכן שהרי אינו בערך כלל שעבודת הנשמות למטה יעוררו וימשיכו בחי' פנימיות אוא"ס כו', ובאמת זהו למעלה מטו"ד רק שכן עלה במחשבתו ית' במחה"ק דא"ק להיות באתעדל"ת אתעדל"ע כו' וכמ"ש במ"א, אמנם בכדי שתהי' ההמשכה ולהיות זה גופא שיהי' באתעדל"ת אתעדל"ע זהו מפני שבנשי יש ג"כ בחי' שלמעלה מטו"ד וזה"ע מקשה תעשה המנורה כו'. דהנה כי חלק הוי' עמו וע"כ יש ש' הוי' בכאר"א מישאל, והי"ד דש' הוי' הוא בחי' הביטל שלמעלה מטו"ד כו', דיו"ד הוא בחי' חכ', וחכ' שבנפש הוא הביטל שלמעלה מטו"ד המושג כו' וכמ"ש בס"ב פ"ט, ובחי' זו נק' איתן דכתי' ותשב באיתן קשתו, ואיתן כמשמעו קשה והוא התוקף שיש בנשמות והוא הביטל בתוקף (א שטארקער אוועק לייג לאלקות) והתוקף לעמוד נגד כל מונע ומעכב כו' ועי"נ כי עם קשה עורף הוא דבנשי יש בהם עקשות ותוקף גדול (דכח זה הוא רק בנשי וכמשי"ת בסמוך), וזהו שאר' וסלחת דלכא"ו מה זה נתינת טעם על הסליחה, אך זהו כי העקשות הוא מעלה גדולה והוא התוקף הגדול שלהם בקיום התומ"צ כו', ומקור הכח הזה הוא מבחי' משכיל וכמ"ש משכיל לאיתן האזרחי, דשכל הוא השגה ומשכיל מקור השכל הוא למעלה מהשגה כו' והוא בחי' פנימיות החכ' כו', וזהו תוקף האמונה שיש בנשי כו' וכמארז"ל במד"ר ע"פ פתי יאמין לכל דבר זה משה, והרי משה הוא בחי' החכ' ושם הוא דוקא תוקף האמונה כו', והתגלות הכח שלמעלה מטו"ד הוא בתפלה שז"ע ותשב באיתן קשתו דקשת הוא תפלה כמ"ש בחרבי ובקשתי ות"א בצלותי ובבעותי, הו"ע וראשו מגיע השמימה התגלות עצם הנשמה כו'. וכח זה הוא בנשמות דוקא וכמ"ש משכיל לאיתן האזרחי ופי' אזרח הוא תושב כמ"ש כגר כתושב כו', וישאל הן בבחי' אזרח שהרי ישראל עלו במח', ומחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, וכמ"ש עם המלך במלאכתו ישבו ואמרז"ל במד"ר בראשית במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים כו', דהנה המלאכים הן מבחי' הדבור וכמ"ש וברוח פיו כל צבאם ה"ה מחודשים והו"ע כגר שנתחדשו ע"י הדבור כו', אבל נשמות קדמו לעולם ה"ה בחי' אזרח ומשו"ז יש בהם בחי' איתן כו', גם האזרחי הוא ל' עתיד שעתידי לזרוח (דאותיו) איתן משמעות לעתיד) והיינו שלעתיד יהי' התגלות עצם הנשמה כו' דעכשיו החיות הוא מהארת הנשמה ועצם הנשמה היא בהעלם, ולעתיד יהי' החיות מעצם הנשמה שתהי' בגילוי כו', וע"כ יהי' לעתיד בחי' פנימיות ועצמות בגילוי ממש ולא יצטרכו לאכר"ש וכמארז"ל עוה"ב אין בו אכילה ושתי' כו', דאכ"ש הוא השפעת האור הבא ע"י התלכשות, ולעתיד יהי' גילוי עצמות האור ממש בלי שום

התלבשות כו', וכמו"כ הוא עכשיו שע"י התוקף שבנש"י (שניכר ביותר בזה"ג) ממשיכים בחי' פנימיות אוא"ס ב"ה כו'. וזהו זה מעשה המנורה זה הוא בחי' גילוי וכמו משה נתנבא בזה כו', והיינו שהכוונה היא להיות גילוי אוא"ס בבחי' גילוי המהות כו' ולעתיד נא' ב"פ זה הנה אלקינו זה זה הוי' כו' וכמ"ש במד"ר דעיקר הגילוי יהי' לעתיד כו', וזהו מקשה תעשה המנורה שע"י בחי' מקשה שבמנורה שזהו בחי' כי עם קשה ערף עי"ז ממשיכים תוס' אורות בג"ע מבחי' פנימיות אוא"ס ב"ה כו'. ואו' עד יריכה עד פרחת הן בי מדרי' שבנשמות בחי' יעקב וישראל, דיעקב הוא בחי' יעקב עבדי בחי' אתכפיי שבא בעבודה ויגיעה כו', והו"ע הבריורים בדרך מלחמה כו', וזהו בחי' יריכה דיעקב יו"ד עקב בחי' ירך וכת' ויגע בכף ירך יעקב כו', ובד"כ הן הנק' עובדי ה' בגופן כו', וישראל הן עובדי ה' בנשמתן והיא העבודה בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו' דישראל הוא ע"ש כי שרית עם אלקי' שמושל ושולט כו' וזהו פרוחה כמ"ש יציץ ופרח ישראל כו', ואו' עד יריכה זעד פרוחה מקשה היא שבכל המדרי' יש בחי' מקשה שהוא הביטל שלמעלה מטו"ד כו', כי יש מעלה ברגל על הראש שהרגל מעמיד ומוליך את הראש, וע"כ הראש צריך אל הרגל, והרגל צריך אל הראש, דכללות ישראל הן קומה שלימה כו', ובכולם יש בחי' מקשה שהוא תוקף הביטל והתוקף בתו"מ ועי"ז ממשיכים בחי' עצמות אוא"ס כו'. וזהו שמוכיר כאן מעשה המנורה שזה שייך למ"ש אל מול פני המנורה יאירו כו' ובא לבאר שע"י ממשיכים * ממשיכים אל מול פני המנורה זהו ע"י בחי' מקשה שבנש"י כו', ולכן אינו מזכיר רק מה שמקשה תעשה כי אין הכוונה כאן לבאר פרטי עשיית המנורה שזה מבוי בפ' תרומה, והעיקר כאן רק שמקשה תעשה שזה שייך להציווי הנא' כאן דאל מול פני המנורה יאירו כו'. וזהו בהעלותך כו' אל מול פני המנורה יאירו כו' דתכלית העבודה להמשיך תוס' אורות בבחי' פני המנורה שמאיר בג"ע מבחי' באור פני מלך כו', וזהו זה מעשה המנורה דמעשה המנורה הוא להיות בחי' זה בחי' גילוי כו', וע"י מה הוא ההמשכה עז"א מקשה זהב כו' עד יריכה כו' מקשה היא שע"י בחי' מקשה שבנשמות בחי' התוקף שלמעלה ממשיכים תוס' אור אל מול פני מנורה והוא גילוי בחי' באור פני מלך חיים כו'.

בס"ד, ש"פ פנחס, עתרו"ו, סלאוו

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך כו' והיו הדברים האלה כו'. וצ"ל מהו אומרו את ה' דהול"ל ואהבת ה' אלקיך. ומה"ע הג' אהבות דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדיך כו'. גם מהו שייכות מ"ש והיו הדברים האלה

ממשיכים ממשיכים : כ"ה בנוכייק, ואצ"ל : מה ממשיכים.

למ"ש קודם ואהבת, דאחר האהבה דבכל מאדך או והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו'. והנה הג' אהבות הן בהג' מדרי' כללות שבאלקות בחי' ממכ"ע ובחי' סוכ"ע ועצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' סובב וממלא. דהנה בחי' ממכ"ע הוא האור האלקי שבא בבחי' התלבשות בעולמות, והוא האור שנתצמצם לפ"ע העולמות ובה בבחי' התלבשות פנימי כו', שע"ז ארז"ל מה הנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם, דהנשמה הממלא את הגוף הרי כחות הנפש הוא בבחי' התלבשות פנימי באיברי הגוף שכל כח יש לו אבר מיוחד לפי מזגו ותכונתו, כמו כח השכל במוח שבראש וכח הראי' בעין וכח השמיעה באוזן כו' דאור השכל הוא בהתלבשות פנימי בחומר המוח, והראי' שהרי הוא בא בהגשמה לפי אופן חומר המוח, דע"י התלבשות אור השכל בחומר המוח הוא משכיל השכלה גשמיות, דמצד הנשמה אינו בערך כלל להשכלות גשמיות, רק ע"י ההתלבשות בחומר המוח, וגם מה שמשכיל ברוחניות ה"ז בהגשמה ואינו בערך כמו שהנשמה קודם התלבשותה בגוף משגת אלקות כו', וכן כל הכחות באים בהגשמה בהתלבשות זאת, ולהיפך ג"כ שהכח מזכך את האבר, וכמו שע"י התעסקות במושכלות מודכך חומר המוח, דכשם שבגשמיות הרי נעשה שינוי בחומר המוח ע"י שעסק במושכלות, כמו"כ ברוחניות שמודכך כלי מוחו ונעשה כלי יותר לקבל אור שכל כו'. וכ"ז הוא מפני שזהו בבחי' התלבשות פנימי וע"כ הן פועלים זה בזה שהכח בא בהגשמה לפי אופן חומר האבר וגם החומר מודכך ע"י הכח המתלבש בתוכו כו'. וכמו"כ הוא באור וכח האלקי המתלבש בעולמות שבא בבחי' התלבשות פנימי בעולמות ובכלים כו', וידוע שאינו דומה האור כמו שמתלבש בהכלי וכמו שהוא בעצם קודם התלבשותו בכלים, דכמו שהכלי תופס את האור ה"ה כמהות הכלי כו' וכמ"ש במ"א, וגם האור מזכך את הכלי וכידוע דאוי"פ מצחצח חצי הכלי מבפנים כו', רק שאינו דומה למעלה כמו למטה שהנפש רק מחי' את הגוף, לא שהתהוות הגוף הוא מהנפש, ולמעלה הרי האור האלקי מהווה את העולמות והנבראים כו' וכמ"ש ואתה מחי' א"ת מחי' אלא מהווה כו', והוא שהעולם מתהווה לפי אופן האור האלקי ומתלבש בתוכו להחיותו שנעשה האור לפי אופן העולם כו', וזהו בחי' ממכ"ע שהוא האור שנתצמצם לפ"ע העולמות ומתלבש בתוכם כו' (ובכללות הוא בחי' הקו הנמשך מאוא"ס שנתצמצם ונמדד לפ"ע העולמות (מהתעבות האור נעשה הכלי כו') ומתלבש בתוכם בפנימיותם כו'). וההתבוננות בזה איך שבכל דבר יש אור אלקי המחי' אותו והעיקר הוא האלקות כו', ומבשרי אחזה אלוך' כמו שהאדם מרגיש בעצמו שיש בו חיות המחי' אותו והעיקר הוא החיות כו' וכמו"כ הוא בעולם כו', ובפרט כשיודע ומשיג אופן החיות האלקי בכל עולם ועולם ובפרטי המדרי' דע"ס איך ומה הוא כו' ה"ה מתעורר באהבה ותשוקה גדולה שרוצה באלקות וחסף מאד בהתגלות אור האלקי שיהי' בגילוי בנפשו ובעולם כו', ועז"נ לאהבה את ה"א כי הוא חייך דכמו שהאדם אוהב הי נפשו שזהו מפני יוקר ענין החיות כו', ורוצה בהתגלות החיות כו', כמו"כ באלקות הוא שנמשך ונדבק בהאלקות ורוצה מאד בהגילוי דאור האלקי כו', ואהבה זו היא גם בלב החומרי דנה"ב, להיות דגם השכל הטבעי מבין את

היוקר דאלקות ואיך שהעיקר הוא האלקות וע"כ גם הוא מתעורר באהבה שרוצה בהאלקות דוקא, והיינו שגם בדברים הגשמיים שמוכרח בהם כמו באכו"ש וכה"ג תכלית כוונתו הוא האלקות, והוא שיחי' בהאור וחיות האלקי שבהמאכל ושיתוסף לו כח עי"ז בתורה ועבודה כו', ומה שאין בזה כוונה אלקית וכ"ש מה שהוא היפך האלקות אינו רוצה בשו"א כו', וזהו בכל לבבך בשני יצריך ביצ"ט וביצה"ר והיינו התגלות האהבה דנה"א ושגם הנה"ב יהי' • לאהבת ה' כו'. והנה בחי' ממכ"ע ה"ז רק הארה שבאין ערוך לגבי עצמות וכמ"ש כי עמך מקור חיים דגם מקו"ח דעולמות הוא רק עמך טפל ובטל לך כו', אבל עצמות א"ס ה"ה למעלה מבחי' התלבשות בעולמות והוא בחי' חי בעצם לא בבחי' חיות להחיות כו' ונק' חי • העולמים, וכידוע שיש חי • העולמים וחי • העולמים שזהו החיות המתלבש בעולמות, אבל חי • העולמים הוא שמובדל מהעולמות והוא בחי' חי בעצם כו', והיינו בחי' אוא"ס הסוכ"ע שאינו בבחי' התלבשות כלל בעולמות רק בבחי' מקיף מלמעלה כו', דבנשמות שייך השגה גם בבחי' סוכ"ע, לא מבעי זאת שיש בחי' אוא"ס שלמעלה מהתלבשות בעולמות שזה ודאי מושג ומובן שהרי א"א שעצמות אוא"ס יהי' בבחי' התלבשות בעולמות רק הארה לבד, וממילא מובן שיש בחי' העצמות שלמעלה מהתלבשות כו', אלא שגם בזה יכול להיות השגה באופן ההפלאה דאוא"ס כו' מפני שהנשמות הן מבחי' עצמו' אוא"ס ב"ה וכמ"ש במ"א, וכשמתבונן איך שהאוא"ס מופלא ומובדל מהעולמות, ולאו דוקא עולמות התחתונים אלא גם מעולמות העליונים כו', ה"ה מתעורר בתוקף הרצוא והצימאון להיכלל בעצמות אוא"ס כו' וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא בבחי' כליון ממש כו', ולא שהוא בבחי' קירוב ודביקות בהאלקות ושרוצה התגלות האלקות כ"א בחי' הכליון וההתכללות באוא"ס ב"ה וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי רק להכלל בעצמות כו', וזהו האהבה דבכל נפשך שמבחי' אוא"ס הסוכ"ע כו'. אמנם כ"ז הוא מבחי' הגילויים דאוא"ס בעולמות בבחי' ממכ"ע שזהו בחי' צמצום ממש לפ"ע העולמות כו', ובחי' סוכ"ע שזהו ג"כ לפי אופן העולמות כו' ונק' סוכ"ע שבערך העלמין כו', וכידוע שיש מקיפים פרטים לפ"ע העולמות שיש בזה ג"כ מדה כו' וכמו השמים שמקיפים את הארץ וה"ה כמדת הארץ דוקא כו' (וכידוע שגם המקיפים נמשכין מן הקו שנמשך ומתעגל ונמשך וחוזר ומתעגל כו' כמ"ש בע"ח), אבל האהבה דבכל מאדך היא מבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מהעולמות כו'. והענין הוא דהנה ידוע דתואר הא"ס הוא בהאור לא בהעצמות, ומה שנק' אור הא"ס אין הכוונה אור של הא"ס שיהי' תואר הא"ס על העצמות, אלא הכוונה היא שהאור הוא בבחי' א"ס כו', דא"ס שייך לומר על דבר שבגדר התפשטות דע"ז שייך לומר א"ס להתפשטותו, אבל מה שאינו בגדר התפשטות אינו שייך לומר א"ס, וכמו אור וזיו השמש

יהי' לאהבת : כ"ה בגוכי"ק.

חי : בגוכי"ק — נקוד בפתח.

וחי : בגוכי"ק — נקוד בצירה.

שביכולתו להאיר בכ"מ בלי גבול אם לא יהי' דבר המסתיר שייך לומר בו שא"ס להתפשטות שלו, אבל עצם מאור השמש שאינו בבחי' אור להאיר וממילא אינו בבחי' התפשטות כלל אינו שייך לומר בו א"ס להתפשטותו כו', וכמור"כ באור וחיות הנפש אם הי' ביכולתו להחיות גופים עד אין שיעור הי' שייך לומר בו א"ס, אבל על עצם הנפש שאינו בגדר חיות להחיות אינו שייך לומר בו א"ס כו', וכמור"כ יובן דעצמות שאינו בגדר התפשטות לא יתכן בו ל' א"ס כו'. ועוד דא"ס יתכן לומר על דבר ששייך בו ראש וסוף והיינו שיש לו תחלה וממילא יש לו סוף (מצד עצמו) דכל שיש לו תחלה יש לו תכלה, וכאשר מ"מ אין לו תכלה שייך לומר בו אין סוף כו', וכמ"ש בפלח הרמון כל קדמון נצחי ולא כל נצחי קדמון שרבים מן הנמצאים יהיו נצחיים בציון הבורא ואין שום אחד מהם קדמון כו' וע"כ בהאור להיות שיש לו תחלה והרי שייך בו ג"כ תכלה, יתכן לומר בו א"ס, אבל העצמות שאין לו תחלה ואין לו תכלה ואינו בגדר ראש וסוף כלל אינו שייך לומר בו א"ס כו', ומ"מ מה שהאור הוא בבחי' א"ס אין זה רק שא"ס להתפשטותו כ"א שבכללות הוא בבחי' א"ס כו', והיינו שבתחלתו (שיש לו תחלה) אינו בבחי' ראש וכל מה שנמשך ומתפשט אינו בבחי' סוף כו', וזהו שכ' בע"ז ולא הי' בו ראש וסוף והיינו שהגם ששייך בו ראש וסוף מפני שהוא רק בחי' אור וגילוי מן העצמות כו', מ"מ לא הי' בו ראש וסוף, והיינו שבכללותו הוא בבחי' א"ס כו'. ואין זה כמו אור הקו שג"כ בבחי' א"ס שזהו רק מה שא"ס להתפשטותו, אבל יש בו ראש וסוף והוא שבקרוב למקורו הוא בבחי' ראש ומעלה וכל מה שנמשך הוא בבחי' סוף ומטה כו' כנודע, אבל אוא"ס שלפני הצמצום הוא בבחי' א"ס ממש שאין בו ראש וסוף כו'. והענין הוא להיות דסיבת א"ס של האור הוא מפני שהוא גילוי העצמות (ואין העצמות נמשך בוה אבל הוא גילוי העצמות כו') וע"כ הוא כמו העצמות כו', וכידוע בענין אור ושפע דשפע הוא המשכה עצמיות והאור הוא רק הארה לבד כו', אבל יש יתרון באור על שפע, דשפע הוא רק לפי אופן העצם ולא כמו העצם, מפני שענין השפע הוא רק בחי' גילוי מן העצם ולא גילוי העצם כו', משא"כ אור להיותו גילוי העצם ה"ה כמו העצם כו', ומאחר שהוא כמו העצם ה"ה בבחי' א"ס ממש כו', וזהו ההפרש בין אצ"י הפרטיות לאצ"י הכללית (שהוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו'), דאצ"י הפרטיות הוא בבחי' א"ס להתפשטותו, והיינו שהאור הוא בבחי' מדה וגבול בחי' אור החכ' אור הבינה כו' (איך שנא' אם שיש ספירות בהאור שנק' ע"ס בלי מה, או שזהו רק שמאציל ספי' החכ' כו', מ"מ יש לו שייכות לבחי' החכ' כו' וכמ"ש במ"א) רק שא"ס להתפשטות החכ' והבינה כו', אבל האוא"ס שלפני הצמצום הוא בבחי' א"ס ממש, שאין בו ראש וסוף מעלה ומטה ואינו בגדר ספי' כלל כו' (כי אצ"י הפרטיות הוא בבחי' יציאה חוץ להעצמות כבי' (היינו שנמשך ע"י הצמצום כו') וזהו שהוא רק גילוי מן העצם כו', וכידוע ההפרש בין ענין האצ"י לענין האור שהרי האור הוא ג"כ רק הארה ולא עצם, ואצ"י הוא ג"כ אור לא מהות דבר כו', רק ההפרש ביניהם הוא דאצ"י הוא בבחי' יציאה והתגלות חוץ להעצמות כבי' (וכמא' אנת הוא דאפיקת עשר

תיקונין כו') ואור הוא הכלול בעצמותו כו' וזהו שהוא בחי' גילוי העצם כו' (ולפ"מ ש במ"א שבהאור (היינו בהאור שאחר הצמצום) יש ע"ס, צ"ל שגם שרשי האורות הן בבחי' גילוי מן העצם כו' ועדיין צ"ע)). וגם לפי משנית בהבי' דששים המה מלכות שגם קודם עלות הרצון • רק שאין מספר להספי' כו', מכו' במ"א שזהו שהספי' עצמן הן בבחי' אין קץ ובלי מספר בעצם כו', וגם בבחי' עלות הרצון ששייך ע"ס הן ע"ס הגנוחות כו', ה"ה בבחי' חד ממש שעז"א אנת הוא חד כו' וכמ"ש במ"א. ומ"מ שייך לומר בהאור ענין א"ס להיותו בחי' אור בלבד ומצד זה שהוא רק אור הרי שייך בו ענין ראש וסוף ע"כ יתכן בו לומר א"ס, אבל זהו שהוא בבחי' א"ס ממש כו'. והנה האהבה הבאה מבחי' אור א"ס הנ"ל היא ג"כ בבחי' א"ס ובבחי' בל"ג (שעי' האהבה והרצוא נמשך גילוי האור א"ס כו') והיא האהבה דבכל מאדך שהיא אהבה הבלתי מוגבלת ובלי הפסק כלל כו', וזהו ואהבת את הוי' פי' את הוי' הוא הטפל להוי' וכמו את בשרו ואמרו"ל הטפל לבשרו כו', והוא בחי' האור הטפל לבחי' העצמות להיותו בחי' אור בלבד כו', ובבחי' זו ביכולת האדם להגיע להיות שזהו בחי' אור בלבד ביכולת האהבה להגיע לשם כו', והאהבה הבאה מזה היא אהבה שבלי הפסק, וגם היא בבחי' את הוי' הטפל ובטל לגמרי להוי' בבחי' ביטל במציאות ממש ואינו בבחי' מורגש כלל, ולא יהי' בלבו לא אהבה ולא רצון כ"א מה שנמשך בדרך ממילא לאוא"ס ב"ה (והוא בחי' שלהבת העולה מאלי' כו'), וכמו עד"מ ניצוץ הקרוב אל האבוקה ה"ה נמשך ממילא אל האבוקה כו', דכאשר הניצוץ הוא רחוק מהאבוקה אינו נמשך ממילא כ"א שהולך ועולה בבחי' רצוא כו', אבל כאשר הוא בקירוב אל האבוקה ה"ה נמשך ממילא כו', וכמו"כ אהבה זו היא בבחי' בלתי מורגש בעצמו כלל רק מה שנמשך ממילא כו', וזהו ואהבת את הוי' כו'.

אך צ"ל איך אפשר לפסוק מאהבה זו ולהיות בבחי' שוב בעסק התומ"צ (שזהו תכלית הכוונה דלא לתהו בראה אלא לשבת כו'), ואם יהי' זה מפני שירצה בהמשכת וגילוי אלקות ע"י תומ"צ, ה"ז ירידה והשפלה לגבי האהבה וההתפעלות הקודמת שאינה בבחי' מורגש ובבחי' רצון כלל כנ"ל, ומאחר שזה ירידה הרי לא יהי' בזה שמחה, והעבודה צ"ל בשמחה דוקא וכמ"ש תורת כו' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל כו' ואיך יהיו שניהם כו'. וצ"ל מה"ע בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, דהנה אמרו"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב, כל הוא חיי העוה"ב ויפה שעה א' כו' מכל כו', דהנה כל הוא בחי' יסוד המשפיע למל' וכמ"ש בפע"ח שער הסכות בפ"י מכל מלמדי השכלתי דדוד שהוא בחי' מל' אמר מכל מלמדי בחי' יסוד כו', ולכן היסוד נק' טוב כמ"ש אמרו צדיק כי טוב להיותו מקור המשפיע כל ההשפעות בבחי' מל' כו', ויסוד ז"א הוא המדרי' האחרונה שבהשפעה דאצי' כו', שהרי ז"א הוא סוף עולם הא"ס שהאור הוא בבחי' צמצום דעש"ז נק' זעיר אנפין כו'.

כנודע, וא"כ בחי' יסוד ז"א הוא בחי' משפיע היותר תחתון כו', ויסוד אבא הוא המשפיע היותר עליון שבאצ"י כו', דכל ההשפעה באצ"י הוא מבחי' החכ' דאבא עילאה מקננא באצ"י כו', ובחי' יסוד אבא הוא בחי' המשפיע באצ"י כו', ולמעלה מזה הוא בחי' יסוד אריך שהוא הגדול מכולם ונק' רוב כל כו'. ועז"נ ובטובך הגדול ישוב מחרון אפך כו', פי' חרון אפו הן המקטרגים הבאים ע"י צמצום היותר דש' אלקי' וכמ"ש ויבאו בני האלקי' כו' וכמ"ש במ"א, ובטובך הגדול דהיינו כאשר מאיר מבחי' יסוד דאריך מתבטלים כל הדינין והקטרגים כו', שהרי ידוע הכלל דכל הגבוה ביותר יורד למטה יותר דעומק רום ועומק תחת שקולים הם כו', וכמו עד"מ חכם גדול המופלג ביותר יכול להסביר דבר שכל גם לתינוק קטן, דמי שאינו חכם גדול כ"כ ה"ה בערך המקבלים, וע"כ יש בו חילוקים שזוה שבוערכו יכול להסביר ולקטן שאינו בערכו א"י להסביר, אבל חכם מופלג שאינו בערך המקבלים ואינו נתפס בהם כו' יכול להסביר גם לתינוק קטן כו', וכמו"כ הוא בבחי' יסוד דאריך להיותו גדול מכולם ה"ה נמשך למטה מטה ומתבטלים עי"ז כל המקטרגים הבאים מריבוי צמצומים היותר תחתונים כו', ולא שצריך להכניעם ולהשפילם בדרך מלחמה וניצוח רק מאליהם הן מתבטלים מפני התגלות האור כו'. ויובן זה עד"מ רב המשפיע שכל לתלמידיו ויש בהם תלמיד המעולה שהוא משפיע אח"כ השכל לקטנים ממנו והקטן לעוד קטן ממנו עד שבאה ההשפעה גם להקטן שבהתלמידים, והרי בהשתל' השכל מזה לזה מתצמצם השכל מאד מאד עד שבהקטן שבתלמידים השכל מצומצם מאד ובקל אפשר לסותרו מפני שאינו יודע הרחבת השכל ונימוקו ע"כ לא יוכל לסבול היפך צמצום השגתו ובקושי' כ"ש נסתרה השגתו כו', והיותר גדול ממנו לא יתבטל מדבר קטן כמותו, אבל קושי' גדולה יותר תסתיר ותחשיך השגתו ג"כ, עד שגם התלמיד היותר גדול מכולם יסתיר ויחשיך השגתו הרחבה ע"י איזה סתירה וקושי' המחשיך לפ"ע כו', והסיבה לזה הוא מפני שבכולם השכל הוא מצומצם ובהשתל' מתצמצם יותר וע"כ יוכלו הקושיות לבלבלם כו', אבל כאשר שומעים כולם מחדש את השכל מפי הרב כמו שהוא אצל הרב בבחי' העומק והרוחב כו' הרי כולם מתבטלים מכלי צמצומי השגתם, ובכל א' לפ"ע לא יבלבלוהו שום קושי', מפני שאו בשעת השמיעה אין במוחם אלא כפי השגת הרב, וגם ההפרש שבין הגדול לקטן אינו ניכר אז כו', שהרי ידוע דענין הקבלה הוא שבשעת ההשפעה הוא רק בבחי' מקבל ולא בבחי' משפיע גם לעצמו היינו להבינו לעצמו את השכל כ"א רק לקבל את השפעת הרב כו', וע"כ כולם שוין בה, ועם היות דאח"כ כשמבין הענין לעצמו ה"ה מתחלקים זמ"י, הנה בעת ההשפעה והקבלה הרי כולם שוין, ועם היות דבשעת ההשפעה יש ג"כ חילוק בהנחת הענין אין דעם לייג פון דעם ענין שכלי ויא ער לייגט זעך בעת ההשפעה כו', הרי כ"ז הוא הנחת שכל הרב עצמו לא רק כמו שהוא מבינו כו', ונמצא שבשעת ההשפעה נתבטלו מצמצומם, וממילא מתבטלים כל הקושיות והסתירות כו', והוא שמתבטל ממילא ע"י התגלות ההשגה מפי הרב כו', וכמו"כ הוא למעלה שא"צ לביטל הקלי' שום מלחמה ונצחון כ"א בהתגלות בחי' טובו ממילא יתבטלו

הצמצומים וישוב חרון אפו שמתבטלים ממילא כו'. וז"ש ואתה מרום לעולם כו' כי הנה אויביך יאבדו יתפרדו כו' כהמוס דונג מפני אש כן יאבדו כו', דכמו הדונג שנמס מהאש הרי א"צ שום פעולה מן האש להמס הדונג רק שנימס מאיליו כאשר יתקרב איליו כו' כן יאבדו הרשעים בדרך ממילא ע"י התגלות האלקות כו'. וזהו ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך כו' דלהיו' מצרים קלי' קשה ביותר דעם היות * מגושם מאד מאד לגבי מלאך מיכאל דעולם הברי', הנה אדרבא משרו' ה"ה מחשיך ומסתיר וכמו קושי' גדולה שמסתרת גם על ההשגה הרחבה דהתלמיד המעולה כו', וע"כ ועברתי דוקא בכבודו ובעצמו שע"י התגלות האור מתבטלים ממילא כו'. וז"ע רוב כל היינו בחי' טובו הגדול בחי' יסוד דאריך כו', ועז"א בשמחה ובטוב לבב מרוב כל דעבודה בשמחה היא יותר מרוב כל כו'. והענין הוא דהנה במצות כתי' למען תזכרו כו' והייתם קדושים לאלקיכם היינו שע"י המצות ממשיכים בחי' אוא"ס שקדוש ומובדל וכמו שאומרים על המצות לשם יחוד קוב"ה ושכינתא כו', והנה ידוע דקוב"ה ושכינתא יש עד רום המעלות, דהנה בחי' מל' נק' שכינה ע"ש ששוכנת בתחתונים שהיא מקור הגילוי בעולמות בי"ע כו', ובחי' ז"א שלמעלה מבחי' מקור לעולמות נק' קוב"ה כו', ונק' מלכא קדישא וכמאה"ז כל נשמתא כו' קמי מלכא קדישא כו', וכמו"כ בינה נק' שכינתא עילאה וכמא' נובלות בינה שלמעלה שכינה כו' וחכ' היא בחי' קדש ונק' מלכא עילאה כו', ולמעלה מאצי' ב' הבחי' שבכתר עתיק ואריך נק' ג"כ קוב"ה ושכינא, דא"א להיות בחי' שרש ומקור האצי' נק' שכינה ועתיק להיותו נעתק מאצי' ה"ז בחי' קדש כו', והנה עת"י וא"א הן שמות מורכבים מענינים הפכים, שהרי יומין הוא בחי' גילוי וכמ"ש ויקרא אלקי' לאור יום כו', ועתיק הוא ל' ויעתק משם שזהו העדר הגילוי כו', וכן אריך אפי' הרי פנים הוא בחי' ציור אדם שזהו בחי' הגבלה, ואריך הוא בחי' בלי גבול כו', אך בא"א הנה האריך שייך לאפי' והיינו האריכות בבחי' הפנים כו' והוא שהאור הבל"ג יש לו שייכות אל הפנים בחי' אר"פ כו', ועת"י הוא אדרבא שנעתק מבחי' יומין כו', ובכללות ההשתל' הנה הקו הוא בחי' שכינה מפני שהוא האור שלהאיר את העולמות כו', והאוא"ס שלפני הצמצום ה"ה בחי' קדש שקדוש ומובדל מן העולמות כו', אמנם באוא"ס שלפני הצמצום הרי בחי' האור דא"ס בכללות הוא בחי' מל' דא"ס שהוא בחי' האור השייך אל העולמות עכ"פ כו', אבל עצמות א"ס שאינו בגדר שייכות כלל אל העולמות הוא בחי' קוב"ה כו'. והנה על המצות אי' בזהר רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא היינו בחי' מלכא עילאה שזהו בחי' קוב"ה במדרי' היותר עליונה שנת"ל, והנה באברים יש ב' דברים החיות שבהאבר שזהו בחי' התפשטות לבד (וכן אבר הוא ל' המשכה וכמו כיצד מאברין שהוא בליטה והמשכה) וגופו של האבר שהוא מהות ועצם הדבר כו', וכמו"כ הוא בבחי' אברין דמלכא דכאשר האדם שלמטה מניח תפילין נמשך מבחי' מוחין

דניא שזהו בחי' האור והחיות כו', וגם נמשך מבחי' הכלים דניא שזהו בחי' מהותו של ז"א כו' וכמ"ש באגה"ק בקריא ד"ה להבין מ"ש בפע"ת, אבל המצות מעשה אלקים המה בדרך השתל' מכלים דאצי' לבי"ע ממהותן ועצמותן בחצוניותן כו', וכמו"כ מה שהקב"ה מניח תפילין הוא שנמשך מבחי' מהר"ע דבחי' מלכא עילאה שלמע' מניא עד בחי' מלכא עילאה היותר עליונה שע"י המצוה נמשך חלק ממהותו ועצמותו כבי', והרי אינו שייך חלק מן העצמות, ה"ז כמא' הידוע דכשאתה תופס במקצת מן העצם אתה תופס בכלו כו' (ועמ"ש במ"א בענין מקצת מן העצם ובענין מצות שהאו' י"ה באים בחילוף א"ת ב"ש), ולכן במצות נא' פקודי ה' ישרים משמחי לב דרמ"ח פקודין משמחי לב דרמ"ח פקודין משמחין לב אדה"ע יותר מרוב כל בחי' יסוד דאריך שזהו בחי' שכינתא, וע"י המצות נמשך בחי' קוב"ה במדרי' היותר עליונה כו', וזהו שמברכין על המצות אשר קדשנו במצותיו בחי' קדש העליון בחי' קוב"ה כו', ועש"ז נק' ישראל מקדשי שמך שממשיכי' מבחי' אתה קדוש בבחי' שמך קדוש כו', וזהו ג"כ בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, דרוב כל בשרשו הוא בחי' האור א"ס שמוזה הוא האהבה דבכל מאדך כנ"ל, ה"ז הוא רק בחי' האור לא העצם, וגם ענין האהבה והרצוא היא שרוצה להיכלל ולהתקשר אבל לא שגכלל ממש כו' שלא נתמלא צמאונו כו', ובמצות הוא בבחי' התאחדות והתקשרות ממש ובבחי' מהות ועצמות א"ס בחי' איברי' דמלכא כו', ולכן השמחה בזה היא יותר באין ערוך כו', ואין זה בבחי' ירידה מהאהבה והרצוא אדרבא זהו במדרי' עליונה וגבוה הרבה יותר כו', וזהו שאו' הוי' הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' אנכי הוא בחי' מהות ועצמות א"ס כו' ואנכי מצוך הוא בחי' צותא וחבור שמתחבר ומתאחד בבחי' עצמות א"ס כו', והוא בבחי' המשכה מלמעלה, דמה שבכח האדם להתאחד ולהתקשר הוא רק בבחי' האור והיינו בבחי' אור א"ס שלשם מגיע האהבה כו', אבל בבחי' המשכה מלמעלה ההתקשרות היא בבחי' העצמות כו', ואו' והיו הדברים האלה בד"ת הכתוב מדבר והוא בחי' הדבור דתורה דוקא, דאותיות התורה הן למעלה מבחי' האור דתורה כו', דאותיות הן מבחי' אויר אור יו"ד, יו"ד הוא בחי' חכ' ראשית הגילוי כו', הוי"ד שבאויר הוא בחי' מקור האור שכלול בבחי' העצמות שזהו בחי' אור הא"ס כו', ואויר הוא בחי' העלם העצמית שלמעלה מבחי' גילוי שמשם שרש האותיות כו', וע"כ דוקא ע"י בחי' הדבור דתורה ומעשה המצות ממשיכי' בחי' העצמות כו', וזהו ואהבת את ה' דעיקר האהבה היא בבחי' את הוי' דהיינו הרצוא וההתכללות בבחי' אור א"ס שהאהבה היא ג"כ בבחי' את הטפל כו' והיא האהבה דבכל מאדך כו', והשוב שאחר אהבה זו היא בחי' המשכת העצמות דא"ס שני"ע והיו הדברי' האלה אשר אנכי ממש מצוך ע"י הדבור דתורה ומעשה המצות כו'.

בס"ד, ש"פ מטות, עתרו

וידבר משה אל ראשי המטות כו' זה הדבר כו' איש כי ידור נדר לה' כו'. וצ"ל מה שנא' כאן ראשי המטות, שהרי לפעמים נק' שבטים ולפעמים מטות, וכמו בפ' ויחי נא' כל אלה שבטי ישראל ובפ' במדבר נא' איש למטה וכאן בפ' נדרים נא' ג"כ ראשי המטות, וצ"ל מהו ההפרש בין שבטים למטות ושכאן נא' מטות דוקא. גם צ"ל מהו ענין הנדרים שזהו שאוסר על עצמו דבר המותר, איך יכול לאסור דבר המותר ע"פ התורה, ומפני מה צריך לאסור ע"ע דבר המותר וכדאי' בירושלמי ולא דיך במה שאסרה תורה כו'. וצ"ל תחלה ההפרש בין שבט ומטה, דהנה ענפי האילן נק' שבטים, דשבט הוא המשכה והסתעפות מאיזה דבר לא עצם הדבר וכמו כוכבא דשביט שזהו מה שנמשך ומסתעף כו', וכמו גוף האילן הוא עצמו של האילן, והענף הוא המסתעף מן האילן, רק שבט הוא כשהענף הוא דק ורך ודבוק בהאילן ויונק מן האילן וראש צמיחתו הוא למעלה אל האילן כו', ומטה הוא כשמתעבה ומתקשה ואינו יונק מן האילן וכורתין אותו מן האילן שנעשה דבר נפרד, ועושין אותו למשענת לסמוך עליו וראש צמיחתו למטה כו'. והענין ברוחניות הוא ע"ד רוח האדם היא העולה למעלה ורוח הבהמה היא היורדת למטה, אדם ובהמה הוא בחי' מ"ה וב"ן דאדם בגימ' מ"ה ובהמה בגימ' ב"ן, וידוע דמ"ה וב"ן הוא בחי' אין ויש, דלמעלה זהו בחי' אור וכלי ובע"ס הט"ס הן בחי' מ"ה ומל' היא בחי' ב"ן כו', שהאור הוא בבחי' אין לא בבחי' מציאות דבר (וכמ"ש בלקו"ת ד"ה ושמתי כדכד דרוה"ב בענין קדושה וטהרה) והאור ה"ה דבוק במקורו ועי"ז הוא בבחי' אין כו', וכידוע דבהאור נרגש מקורו איך שהוא בחי' יש האמיתי וכולא קמי' כלא חשיב דהוא לבדו הוא ואין זולתו כו' דהביטל הזה הוא בהאור שהוא בבחי' אין כו', וע"י הדביקות יש בו ג"כ טבע העלי' להתכלל במקורו ולהיות בבחי' אין ביותר כו', והכלי אינו בבחי' דביקות במקורה וע"כ היא בבחי' יש ובטבע הירידה למטה כו', וכמו"כ הוא בכללות הע"ס דט"ס העליונות גם בבחי' הכלים הן בבחי' עלי' ודביקות וכטבע העלול להדבק בעילתו כו', ובחי' מל' היא בבחי' ירידה להיותה בבחי' יש כו' וכמ"ש כ"ז במ"א באורך, ובנשמות יש ג"כ נשמות דמ"ה והן עובדי ה' בנשמתן כו', דאור הנשמה מאיר בהם בגילוי, דגם כמו שהן בתתלבשות בגוף אינם בבחי' תפיסא בגוף ומאיר בהם בהתגלות אור הנשמה, והנשמה ה"ה כלי לאלקות ומאיר בהם האור האלקי בגילוי וה"ה בתכלית הקירוב והדביקות באלקות כו', ונשמות דב"ן הן עובדי ה' בגופן שכל ענינם הוא בבחי' זיכוך ובטול החומר, דגם כמו שהן למעלה באוצר הנשמות ענינם הוא בזיכוך החומר היינו לבושי הנפש וכן בירידתם למטה ה"ה בבחי' תפיסא בגוף וכל עבודתם הוא לזכך את חומר הגוף כו'. אמנם בכללות הנשמות ענין בחי' שבט ומטה הוא, דהנה אין קורין אבות אלא שלשה אברהם יצחק ויעקב, דאברהם ה' מרכבה למדת החסד ואי' בפרדס בשם ס' הבהיר אמרה מדה"ח לפני הקב"ה כל ימי היות אברהם בארץ לא הוצרכתי לעשות מלאכתי שהרי אברהם עומד ומשמש במקומי

כו', מדת החסד הוא בחי' כלי החסד שכל השפעת החסד הוא ע"י כלי החסד כו', ואברהם עומד ומשמש במקומי שהחליף מקום מדה"ח, והיינו שהי' במקום כלי החסד ממש כו', ויצחק הי' במקום כלי הגבו' ויעקב במקום כלי הת"ת כו', והיינו שהאבות היו בבחי' גופא דאילנא דו"א כו', והשבטים הן ענפים המסתעפים מבחי' גופא דאילנא, וכידוע דהשבטים כמו שהן באצ"י הן בחי' י"ב גבולי אלכסונים דו"א דאצ"י שזהו בחי' התכללות המדות כמו התכללות החסד עם הגבו' והנצח עם ההוד, וכן התכללות הנצח עם הגבו' וההוד עם החסד כו' וכמ"ש במ"א, דבהתכללות המדות זע"ז יש בזה י"ב ג"א כו'. והנה ענין התכללות הגם שיש מדרי' גבוה והוא ע"י גילוי אור עליון וכידוע בענין והנורא אל עליון כו', מ"מ יש בזה ג"כ אופן שהתכללות היא בהכרח, וסיבת הדבר הוא מפני שאינו בבחי' קירוב כ"כ לכן בהכרח שיהי' התכללות המדות כו'. וכמו בהתכללות האהבה עם היראה שזהו כמארז"ל ע"פ וגילו ברעדה דבמקום גילה שם תהא רעדה כו', דלפעמים מפני שאינו בקירוב כ"כ בהכרח שתהי' האהבה כלולה עם היראה, שהרי אהבה היא עבודה בשמחה ובבחי' פתיחת הלב כידוע, ואם תהי' השמחה גדולה ביותר בבחי' שמחה מפולשת יכול להיות מזה היפך ח"ו והוא ההוללות וליצנות כו', וכמו פלשתיים ליצנים היו דפלשתיים הוא ל' מבוה המפולש והיא הפתיחה ביותר בבחי' פר"ע והוללות כו' כמ"ש בתר"ח ד"ה אלה תולדות יצחק, ומבחי' השמחה דקדושה שהיא בבחי' פתיחת הלב יכול להיות הפתיחה דלעו"ז כו', והסיבה לזה הוא מפני שהביטל והדביקות היא אינו כ"כ, דמי שהוא בבחי' דביקות ובבחי' ביטל ממש לא יפול בההיפך ח"ו, וכמו ר"ב דלא פסק חוכא מפומי' כולוהו יומא מפני שסמך גאולה לתפלה וכמו רבה דהוה בדיח טובא ואמר תפילין קא מנחנא כו' שזה הי' בתכלית הקדושה ולא הי' מזה שום ענין הפכי כלל וכלל כו' (ולפי פרש"י שם בריש פ' אין עומדין י"ל שזה התכללות היראה בהאהבה כו'), אך כאשר הביטל אינו כ"כ יכול להיות שיפול ח"ו, וע"כ צ"ל התכללות היראה דבמקום גילה תהא רעדה כו'. והמשל בזה כמו המלך בעת שמחתו בשמחה גדולה ביותר כמו בניצוח מלחמה או בנשואי בנו יחיד ורוצה אשר כל השרים ישמחו בשמחתו, ואז צ"ל זהירות יתירה שלא לפגוע בכבוד המלך מפני שהשמחה היא פתיחת הלב והעדר קבלת עול יכולי' לפגוע בכבודו, וידוע דבעת השמחה אדרבא יכול להיות הקפידה ביותר דכך אנפוהי דמלכא נהירין אז צריך להיות הזהירות ביותר כו', אך יש בזה הפרש בין השרים הגדולים ביותר ומקורבים ביותר אל המלך שיודעים מעלת ומדריגת המלך בעצם רוממותו ומשו"ז הן בטלים איליו בביטל אמיתי, המה לא יפגעו לעולם בכבוד מלך מפני הכרתם האמיתי ברוממותו ומהביטל העצמי שלהם וא"צ זהירות כלל, אבל השרים שאינם מקורבים כ"כ אל המלך ואינם יודעים כ"כ מעלתו ורוממותו ה"ה צריכים זהירות גדולה שלא לפגוע בכבודו, דלהיות שהביטל שלהם בעיקרו הוא בדרך קבלת עול, ולכן בהעדר קבלת עול כ"כ מפני השמחה צריכים זהירות כו'. וכמ"כ יובן דנשמות דאצ"י ממש דידיעין רזא דביתא שיודעים ומכירים היטיב הפלאה ורוממות הא"ס

והן בבחי' דביקות ובבחי' ביטל עצמי ממש, הנה גם בהעבודה בשמחה בבחי' שמחה מפולשת באלקות לא יהי' מזה שום ענין הפכי ח"ו, אבל הנשמות שאינם בבחי' קירוב כ"כ ואינם משיגים ומכירים כ"כ בבחי' הרוממות דא"ס וממילא הביטל שלהם אינו בבחי' ביטל עצמי, צריכי' להיות בבחי' גילו ברעדה דבמקום גילה בהתגלות תהי' הרעדה והיראה בהעלם כו', וכמו"כ האהבה ביראה וכמו וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך, דלהיות שהיראה לפי שהיא בבחי' כיווץ בנפש יכול להיות אח"כ העכס וכה"ג ע"כ צ"ל בחי' השמחה בהעלם כו', ובזה ג"כ בהנשמות שהן בבחי' קירוב ממש שהן בתכלית הביטל בעצם הרי היראה היא בבחי' ביטל ביותר ולא יפול מזה אל ההיפוך ח"ו (והיראה שלהם אינו כלל בבחי' כיווץ בנפשם כו'), אבל הנשמות שאינם בבחי' קירוב כ"כ שהיראה היא בבחי' כיווץ צ"ל התכללות האהבה שהיא בחי' השמחה כו', ועד"ו הוא בכל המדות שיש שהתכללו' היא בהכרח מפני שאינו בבחי' קירוב כ"כ כו', וז"ע גבולי אלכסונים שזהו בחי' הסתעפו' לבד מבחי' עצמיות האצ"י שבזה הוא ההתכללו' כו', אך זהו בחי' השבטים כמו שהן באצ"י בחי' י"ב ג"א כו', ועיקר ענין השבטים הוא הארת האצ"י שיורד ונמשך לבריאה להיכל ק"ק דברי', ושם אינו נעשה במדרי' * כ"א הוא בבחי' אצ"י, והארת האצ"י כשמתחברת עם הבריאה נעשה בבחי' מרכבה והר"ע י"ב בקר דבריאה שהים בחי' מל' דאצ"י עומד עליהם כו', וענין המרכבה הוא בחי' הביטל בעצם המהות כנודע שז"ע ביטל המרכבה אל הרוכב כו', והיינו שהברי' מתבטלת מעצמותה לגמרי בבחי' ביטל במציאות כו' וכמ"ש בהוספות תו"א בהבי' דואני נתתי לך שכם אחד, ונמצא דהשבטים זהו הארת אצ"י וכמו שיורד לעולם הברי' שאין זה כמו אצ"י ממש וכמ"ש בע"ח שמ"ד פ"א לענין נקודת המל' שנק' ראש הבריאה כו', ומ"מ ה"ז הארת אצ"י המיוחד במקורו בחי' גופא דאילנא דאצ"י כו', וכשמתחברת עם הבריאה נעשה הבריאה בבחי' ביטל במציאות שזה"ע העלי' למעלה כו' רק שהוא בבחי' ביטל היש אבל הביטל היש הוא בבחי' ביטל לגמרי מעצמותו כו', ובכללות הנשמות זהו הנשמות כמו שהן למעלה בגעה"ע שהן בבחי' ביטל בתכלית וכמ"ש חי' ה' אשר עמדתי לפניו בבחי' עמידה בביטל ונק' בנות ירושלים יראה שלם שהיראה היא בבחי' שלימות היראה כו', אבל כאשר נחלקו השבטים לס"ר בירידה למטה בריבוי ההתחלקות בגופים מחולקים כו' נק' מסות שנתעבה ונתגשם ונעשה בבחי' פירוד לעצמו כו', וכמו"כ בנשמות הוא כמו שירדו למטה שבאים בהגשמה שהאהוי"ד היא בהגשמה ואינו כלל כמו שהוא למעלה וגם יכול להיות שהגוף יחשיך ויסתיר שלא יהי' תאהוי"ד כו' זהו בחי' מטה כו', אך צ"ל שהרי זהו ירידה גדולה לגבי הנשמה שהיתה תחלה בגעה"ע בתכלית הביטל וירדה ונתלבשה למטה שנתגשמה כנ"ל, הרי ודאי שהירידה היא צורך עלי' וצ"ל מהו העלי' הנעשה עי"ו כו', אך הענין

דהנה אמרז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, וזהו תכלית הירידה להיות למטה בבחי' תשובה ומע"ט שזוהו למעלה הרבה מהביטל דנשמה קודם ירידתה כו' וכמארז"ל דבמקום שבע"ת עומדין צ"ג א"י לעמוד כו' וכמ"ש בהר דבע"ת משכין ל"י בחילא יתיר כו', והענין הוא דהנה כתי' ויצעקו אל ה' בצר להם וכל צעקה היא בהתגלות פנימיות דהנפש ולכן אינו בא בהתלבשות באותיות הדבור כו', דמה שיכול לבוא באותיות הוא האור שבא בסדר והדרגה והיינו מן השכל ולמטה כו', אבל בחי' פנימיות הנפש אינו יכול לבוא באותיות רק בצעקה פשוטה כו', וזה בא בצר לו היינו מדבר המנגד דוקא, והוא כאשר נמשך בעניני העולם בתאוות גשמיים כמו בתאות אכילה שמגשם את הגוף מאד, דלכן נק' אכילה מרובה היינו שאוכל בריבוי או שאוכל למלאות תאוות נפשו, ה"ז נק' אכילה גסה מפני שמגשם מאד את הגוף ונעשה עב וגס כו', וממילא מחשיך על אור הנשמה ונשכח ממנו אור האלקי להיות בבחי' דביקות בה' אחד כו', שהרי גם האהבה עצמיות מסתרת ע"י שנותן פנימיות נפשו בעניני העולם דלכן נק' אהבה מסותרת כו' כמ"ש באגה"ק סי' ד', וכ"ש מדת האהבה שנסתר' מאד כו', ואז יצעק האור האלקי מתוך החשך הגס במר נפש מאד, וזהו ויצעקו אל ה' במרירות עצומה מפני שצר לו מאד מחשך וגסות הגוף כו', וכידוע המשל באמת המים כשסותמין אותה ה"ה מתגברת ביותר ושובר את הסתימה והולכת במרוצה גדולה כו', כך הנשמה כמו שהיא למעלה עבודתה היא בסדר והדרגה כו', ובירידתה למטה ע"י חשך הגוף מהדברים הגשמי' באה לידי התגלות פנימיות הנשמה כו', וגם שהמאכל הגשמי מסייע בהצעקה ובהתגלו' הפנימיות כו', שהרי המאכל הוא תחת ממשלת ק"נ מעורב ג"כ בטוב, ולכן כאשר אוכל את המאכל לשי"ש הרי אדרבא נתוסף לו כח עי"ז בקדושה וכמו חמרא וריחא פקחין, ועד דלא אכילנא בשרא דתורא כו', וע"כ כאשר בא לידי צעקה מחשך הגוף הנה גם הטוב שבמאכל מסייע לו ונותן לו כח להיות התגלות הפנימיות ביותר כו' שהרי המאכל בשרשו מבחי' התהו שלמעלה מהתיקון כו' כנודע, וע"כ נתוסף לו כח עי"ז כו', וזהו העלי' של הנשמה ע"י הירידה שע"ז דוקא הוא התגלות פנימיות הנשמה ומגיע בבחי' עצמיות אוא"ס למעלה ממה שמגיע הנשמה קודם ירידתה כו' והו"ע שבע"ת משכין ל"י בחילא יתיר כו', והענין הוא דהנה תשובה הוא החזרת פב"פ, דהנה עדי"מ שני בניא שעומדים זה אצל זה אב"א ה"ה רחוקים זמ"ז בתכלית, אע"פ שעומדים זה אצל זה מאחר שזה פונה פניו מחבירו מפני שאינו יכול לסובלו, וכן גם חבירו פונה פניו ממנו, ה"ה מרוחקים זמ"ז לגמרי, וכשמתרצים זל"ז ה"ה חוזרים פניהם זה לזה כו', וכמו"כ בכל דבר שפנימיות רצונו בזה שעושה אותו בתשוקה גדולה ומדבר בזה בכל מאמצי' כחו שניכר שחפץ בזה ה"ז בחי' פנים, אבל דבר שעושה בע"כ ומדבר בזה מן השפה ולחוץ מפני שרק חיצוניות הרצון בזה ה"ז בחי' אחר כו', וכן הוא ברוחניות כאשר האדם מניח פנימיות רצונו בעניני העולם שעושה בחשק ותשוקה, ובעניני אלקות כמו בתורה ותפלה הוא בקרירות עדי"נ כי פנו אלי עורף ולא פנים דאפי' מה שפנו אלי הוא

בבחי' עורף לבד כו', אבל כשמחזיר פניו אל האלקות בבחי' פנימיות רצונו וכמו בצעקה הנ"ל שאו פנימיות רצונו הוא באלקות כו'. וכמו"כ ממשך מלמעלה בחי' פנים העליונים כו', דהנה בחי' פנים הוא האלקות שלמעלה מהתלבשות כו', דמה שבא בבחי' התלבשות בדבר המתלבש ה"ז בחי' חיצונית לבד, וכמו בהתלבשות הפרצופים זב"ז הרי בחי' ז"ת שבעליון מתלבשים בהתחתון אבל הג"ר אינן מתלבשים וכמא' רישא לא אתתקן וכנודע, וזהו בחי' פנים כו'. ועיקר בחי' פנים הוא בחי' אוא"ס הסוכ"ע, דכל התלבשות הוא בבחי' ממכ"ע אבל בחי' סוכ"ע הוא למעלה מהתלבשות ה"ז בחי' פנים כו', וז"ע בחי' החזרת פב"פ שנעשה ע"י התשובה דוקא כו', וזהו ויצעקו אל הוי' שע"י הצעקה ממשיכים גילוי ש' הוי', וידוע דבכללות הוי' ואלקי' הוא בחי' ממכ"ע וסוכ"ע כו', וזהו היתרון שע"י ירידת הנשמה למטה, דהנשמה כמו שהיא למעלה ה"ה מגיע רק לגילוי בחי' ממכ"ע כו', וע"י ירידתה למטה ע"י התשובה ה"ה מגיע לבחי' אוא"ס הסוכ"ע כו'. וכ"ז הוא כאשר הנה"א צר לו מהחשך וההסתור ובא לידי צעקה כו' אבל כאשר נתגשם כ"כ והחשיך על הנה"א ביותר עד שאינו מרגיש כלל את הריחוק ולבוא לידי צעקה, הנה יש עצה אלקית בתורה לצאת מן החשך ע"י הנדרים, וז"ש איש כי ידור נדר לה' שע"י הנדרים באים ג"כ לגילוי ש' הוי' כו', והענין דהנה ענין הנדרים הוא שאומר הרי עלי דבר זה כעולה וכשלמים, והיינו דכשם שעולה כולו כליל וה"ז קדש לה' ואסור ליהנות ממנו וכן אימורי שלמים כו', כן נעשה הדבר הזה קדש שמובדל ומופרש ממנו ואסור לו ליהנות מזה, וזהו הרי עלי שזה למעלה ממנו עד שמובדל ומופרש ממנו לגמרי כו', ולכא"ו איך יכול לעשות את החולין לקדש, הענין כי באמת בשרשו הרי המאכל למעלה ממנו דשרשו מתהו שקדם לתיקון, וענין הנדר הוא שמזכיר שבחו איך שהוא למעלה ממנו ועי"ז נעשה קדש כו', אבל בזה שמגבי' את המאכל ה"ה משפיל א"ע, שהרי בסדר השתל' הרי האדם למעלה הרבה מהמאכל, דבמדרי' דצח"מ הרי המדבר למעלה מצו"ח כו', וריחוק הערך דמדבר לגבי צו"ח אינו כערך הריחוק דחי לגבי צומח כ"א בהבדלת הערך כו', וכאשר מגבי' את המאכל שהוא קדש לגבי' עד שאסור לו ליהנות ממנו ה"ז השפלה גדולה אל האדם כו', ועי"ז נעשה שבירת החומריות בזה שמשפיל א"ע, וכענין ההכנעה והשפלות שקודם התפלה שגזרו אומר אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש הרי ידוע הענין בזה דבכדי שיהי' התגלות אור נפשו האלקית בתפלה ויוכל להתגבר על הנה"ב, ע"ז הוא הקדמת ההכנעה והשפלות שע"ז נעשה שבירת החומריות בכלל כו' כמ"ש במ"א, וכמו"כ ע"י שמשפיל א"ע בהנדר שמגבי' את המאכל נעשה שבירת החומריות שירגיש הנה"א הצער מהריחוק ויתעורר בצעקה כו'. וגם עי"ז ממשיכים בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו', דהנה בעיגולים לא יש מעלה ומטה שזה שייך רק ביושר אבל בעיגולים הרי מעלה ומטה שוין, וביושר מעלת האדם למעלה מצו"ח כנ"ל, וע"י שמשפיל א"ע ה"ה יוצא מהדרגת היושר ומתקרב לבחי' תחתית העיגול שמתחת זרועות עולם כו', וכאשר הוא בתחתית העיגול ה"ה מתעלה לעליונה של עיגול שה"ה

למעלה מבחי' מעלה ומטה כו', וזהו שאמרז"ל כל המשפיל א"ע הקב"ה מגבי' היינו מפני שע"י שמשפיל א"ע ה"ה מגיע לבחי' העיגולים וממילא הוא בא לבחי' המעלה ביותר כו' וזהו כי רם ה' ושפל דוקא יראה כו', וזהו שע"י הנדרים באים ג"כ לבחי' פנים העליונים בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו'. אמנם זה שייך בבחי' מטה דוקא והיינו בירידת הנשמה למטה דוקא. דהנשמה כמו שהיא למעלה שהיא בבחי' שבט והיא מיוחדת ודבוקה באוא"ס ב"ה הרי אינה צריכה לענין הנדרי' כו' אבל היא מגיע רק בבחי' ממכ"ע כו', רק כמו שהיא בבחי' מטה שנתרחקה ונעשה בבחי' פירוד ה"ה צריכה לנדרים, אמנם מגיע עי"ז בבחי' אוא"ס הסוכ"ע כו', וזהו דמטה הוא ל' תוקף ול' השתררות וכמו מטה עוזר, וכמו מטה משה כו', והוא בחי' ישראל ע"ש שרית עם אלקים שמושל ושולט כו', וענין השליטה הוא כמו שאמרז"ל שהשליטו ביצרו היינו שא"צ מלחמה כלל שנעשה התגברות הנה"א בהתגלות אור עצמות הנשמה עד שהנה"ב בטל בתכלית ונכלל בהנה"א כו', וזהו ישראל לי ראש דהיינו גילוי בעצם הנשמה, וזה בא בבחי' מטה דוקא היינו שע"י הנה"ב נעשה העילוי הזה בנה"א כו', והוא שע"י הבירור ותיקון דנה"ב נעשה העילוי הזה דנשמה בבחי' התוקף וההשתררות כו' (וי"ל ג"כ כי התיקון והבירור שע"י התגלות עצם הנשמה הוא באופן כזה שמתבטל הנה"ב לגמרי והוא בבחי' שרית כו' עד שהשליטו ביצרו כו'). וגם י"ל שיש התוקף בנשמה מצ"ע שניתן לה מלמעלה בכדי שתוכל לברר את הנה"ב וכידוע בענין משביעין אותו ל' שובע כו' שנמשך לו כח מאוא"ס שלמעלה מתהו ותיקון והיינו מבחי' עקודים כו', דתהו ותיקון זהו נקודים וברודים, והכח עליון הוא מבחי' עקודים שהי' ביכולתו לברר כו', והרי המשכה זו היא ג"כ בירידת הנשמה למטה דוקא דאו עבודתה הוא לברר ולוכך את הנה"ב ונמשך לה כח עליון כו', וזהו שבנדרים נא' ראשי המטות משום דנדרים שייך בבחי' מטות דוקא לא בבחי' שבטים כו', וע"י הנדרים נעשה בבחי' ראשי המטות היינו בחי' ישראל לי ראש כו'. וזהו וידבר משה אל ראשי המטות לאמר זה הדבר כו', דתכלית הכוונה הוא שיהי' בבחי' זה בחי' גילוי המהות וזה דוקא בבחי' מטות, דהנשמה כמו שהיא בבחי' שבט אינה יכולה לקבל בחי' גילוי המהות דאלקות, רק בירידתה למטה ע"י בירור הנה"ב כו', דהנה כל הנביאים נתנבאו בכה ומשה נתנבא בזה, כה הוא בחי' דמות ודמיון בלבד כו', וכמו עד"מ דבר המופלא שלמעלה מהשגת האדם וא"א להבינו, כשרוצה מ"מ להבינו את הדבר ההוא, מראה לו דבר שהוא בדוגמת הדבר ההוא, דאותו הדבר שמראה לו ה"ה משיג אותו, ואומר לו אח"כ שאותה הדבר הנפלא הוא בדוגמת הדבר הזה, ואז אומר כה הוא הדבר הנפלא כו', אבל כשמראה לו עצם הדבר הנפלא ה"ה אומר לו זה ר"ל זהו הדבר הנפלא כו', וזהו דמשה נתנבא בזה גילוי מהות עצם הדבר והיינו עצמות הוי' כו', משא"כ כל הנביאים נתנבאו בכה בחי' דמות לבד כו', וכאשר רצה משה להראות לכללות נש"י בחי' עצמיות אלקות שזהו בחי' זה הדבר כו' קראם מטות דדוקא בירידת הנשמה למטה בבחי'

חשך והסתר הגוף ובאים לידי תשובה עם * מצ"ע או ע"י הנדרים בבחי' החזרת פב"פ כו' דע"ז הוא בחי' גילוי המהות כו', דהנשמה כמו שהיא למעלה בבחי' שבטים הגילוי הוא בבחי' דמות לבד כו' וכמו שנת"ל דהשבטים הן הארת אצי' ה"ז הארה לבד כו' ובבחי' מטה באים לגילוי המהות כו', ולכן בפ' ויחי שנק' שבטים כתי' וזאת אשר דבר להם כו' בחי' כדמותינו כו', וכאן בפ' נדרי' שנק' מטות נא' זה הדבר כו'. וזהו וידבר משה אל ראשי המטות דבפ' נדרים נא' מטות דוקא דבזה שייך ענין הנדרים וצריכים לנדרים שע"ז נעשה בחי' החזרת פב"פ כו', וזהו בחי' ראשי המטות שע"י הנדרים נעשה בחי' לי ראש ומגיעים לבחי' גילוי המהות דאלקות ח"ע זה הדבר כו'.

בס"ד, ש"פ דברים, עתר"ו

צ"ון במשפט תפדה ושבי' בצדקה. הנה ציון הוא ל' סימן וכמו הציבה לך ציונים שמסומן ומצוין, וע"ד שאמרז"ל מפני מה ת"ח שבבבל מצוינים הם, ובאגדה * ויהי שם לגוי מלמד שהיו ישראל מצוינים שם שהיו ניכרים ומסומנים לעם אחד בארץ, וכן כללות נש"י נק' ציון ל' סימן, וצ"ל מהו הסימן דנשמות שעש"ז נק' ציון. והענין הוא דהנה בנשמה יש ב' מדרי' הא' כמו שהנשמה היא בבחי' נברא שהיא בבחי' יש, והב' כמו קודם שנבראה שהיא בבחי' אין כו', וכמא' נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת אתה יצרת כו', בראת הוא בריאה יש מאין שהנשמה היא בחי' יש כו', והגם דבחי' בריאה דנשמה אינו כמו הבריאה דכל הנבראים דנברא ובורא הן ב' ענינים, שהנברא אינו בורא והיינו שהנברא אינו אלקות, רק שאין לך דבר שחוץ ממנו כו', אבל מ"מ הרי הנברא אינו אלקות כו', והנשמה גם כמו שהיא בבחי' נברא היא אלקות ממש, ולכן ביכולת גם נשמה דבי"ע לבוא למדרי' היותר עליונות דכא"א יכול לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אברהם כו' וגם למדרי' משה כו', והיינו מפני שהיא אלקות כו', מ"מ הרי באלקות ממש ידוע שיש ב' מדרי' היינו מה שלמעלה מהשתל' ובחי' השתל', דההפרש בזה דאוא"ס שלמעלה מהשתל' הוא בבחי' בל"ג ובבחי' אין ממש שאינו במציאות אור כלל עד שאינו בערך התלבשות בכלים כו', ובחי' השתל' הוא שבא בבחי' מדה וגבול ובבחי' מציאות אור עד שבא בבחי' התלבשות בכלים כו', הרי דאלקות ממש דהיינו בחי' האור בא ג"כ בבחי' מדה וגבול ובבחי' מציאות כו', וא"כ יובן כמ"כ בנשמות ביותר שהרי הנשמות הן מבחי' אלקות

עם : כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל : אם.

ובאגדה : כ"ה בנוכ"ק.

דכלים כו', דעם היותן בחי' אלקות ממש ה"ה מ"מ בבחי' נברא ויש עד שמתלבשת ונתפסת בגוף ונה"ב כו', דנשמות שהן מאצי' ממש גם בירידתן למטה אינם בבחי' תפיסא בגוף ונה"ב משא"כ נשמות דבי"ע הן בבחי' תפיסא בגוף מפני שהן בבחי' יש כו', אבל הנשמה כמו שהיא בבחי' טהורה היא בבחי' אין ממש, וכמא' דע מאין באת בחי' אין ממש כו', וב' מדרי' הנ"ל הוא בחי' השכל ומדות דנשמה ובחי' הרצון שלמעלה מהשכל כו', דשכל ומדות הן בחי' יש, דההשגה מה שהנשמה משגת אלקות הרי כל השגה היא בחי' יש כו', וכ"ש המדות הבאים מן השכל שהן בחי' יש שהרי כל ענין המדות הוא הרגש עצמו כו' וכמ"ש במ"א, אבל הרצון שלמעלה מהשכל היא בחי' האהבה עצמיות דנשמה שמצד עצם התקשרותה באלקות שזהו בבחי' אין ובבחי' ביטל במציאות ממש כו', ובחי' זו היא עיקר האלקות דנשמות, שהרי שכל ומדות יש בכל מין האדם, רק שבנשמות השכל והמדות הן ג"כ אלקות, מ"מ עיקר האלקות שבנשמות הוא בחי' הרצון כו', ובוה הן ניכרים ומסומנים בהרצון פשוט והאהבה עצמיות שבהם לאלקות כו' שהכח הזה שלמעלה מהשכל הוא רק בישראל, וכל רואיהם יכירם בהתוקף הגדול שבהם לעמוד נגד כל מונע ולהתגבר על הכחות טבעיים דנה"ב לאכפ"י לון ולהפכן מן הקצה אל הקצה כו', והרצון נותן כח גם בשכל ומדות שההטי' שלהם הוא רק לאלקות וההנחה בשכל בענין אלקי (או א' ענין אלקי לייגט זעך אין שכל) וגם בהענינים המושגים לכל ההנחה בנש"י היא באופן אחר, והעיקר הן מסומנים ומצויינים בהרצון פשוט שבהם כו', וגם שהן סימן על אלקות, שהרי סימן צ"ל על דבר הנעלם, כי דבר שהוא נגלה וידוע א"צ לסימן רק דבר הנעלם צריך סימן, והיינו בחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל' שזהו נעלם וסתום ע"ז צריכים סימן, ובחי' הרצון פשוט שלמעלה מהשתל' שבנש"י זהו סימן על האוא"ס שלמעלה מהשתל', כי שרש הרצון הזה הוא מבחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל' כו', וד"ש ששם עלו שבטים כו' עדות לישראל, הנה עדות שייך * על דבר הנעלם דוקא, שהרי על דבר הנגלה אינו שייך עדות, וגם על מילתא דעבידא לגלוי' א"צ עדות גמורה ולכן בעדות אשה די עד א' ומפי אשה ומפי עבד כו' וכמ"ש הרמב"ם סוף הל' גירושין, ורק על דבר הנעלם לגמרי צריכים עדות, והיינו באוא"ס שלמעלה מהשתל' שנק' סדכ"ס צריכים עדות כו', וזהו ששם עלו שבטים כו' דהנה י"ב שבטים הן י"ב גבולי אלכסונים דז"א שזהו בחי' השתל' אמנם כמו שעלו שבטים בבחי' שרש ומקור נשמתם בבחי' הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד ה"ה בבחי' עדות כו', וזהו בחי' ציון שנש"י מצויינים ומסומנים מה שיש בהם מה שלמע' מהשכל ובוה הן סימן לאוא"ס ב"ה, ובחי' ומדרי' זו בזמן הבית ה' בהתגלות בנש"י ע"י מצות ראי' דכתי' יראה כו' את פני ה' אלקיך שעי"ז ה' בנש"י ג"כ גילוי פנימיות הנפש כו', אבל בזמן הגלות דפנימיות הנפש היא בבחי' הסתר, דע"י שנותן פנימיות נפשו בעניני העולם מתעלם בחי' האהבה עצמיות שבו כו' וכמ"ש באגה"ק ד"ה אין

(*) בנוכ"ק יש כאן חיבה אחת שאינה ברורה.

ישראל נגאלין אלא בצדקה, ועז"א ציון במשפט תפדה משפט הוא התורה וכמ"ש כמשפט הראשון ות"א כהלכתא קדמייתא, וע"י התורה הוא הפדי' דבחי' ציון וכמו שאמרז"ל משחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה ועז"נ אהב ה' שערי ציון כו', והיינו שע"ז הוא הפדי' דבחי' ציון כו'.

וביאור הענין מהו בחי' ציון, צלה"ק מ"ש לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת, אשה ואיש הוא בחי' אש ה' ואש יו"ד והוא בחי' אש שחורה ואש לבנה וכמארז"ל שהתורה ניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה כו', דהנה אש ה' הוא בחי' מל' המקור לעולמות ביע"ע וכמ"ש בהבראם בה' בראם כו' דמלך שמו נק' עליהם בחי' שם והארה לבד, וכמו שם המלך שעל המדינה הרי אין זה התפשטות מהותו ועצמותו רק שמו לבד, כמור"כ הוא למעלה כמ"ש"א יחיד חי העולמים מלך דאוא"ס הוא יחיד ומיוחד וחי העולמים הוא מבחי' מלך לבד דבחי' מל' הוא בחי' שם לבד, וכמו שם האדם שבאין ערוך לגבי עצמות החיות שלו, ומ"מ הרי הארת החיות מתלבש באותיות השם אשר שמו אשר יקרא לו בלה"ק הוא המחי' אותו כו' וכמ"ש ויקרא האדם שמות לכל הבהמה כו' לזה נאה לקרוא שור מפני שאותיות שור מחיים אותו כו', רק הוא הארה לבד שאינו בערך העצמות כו', כמור"כ בחי' מל' המחי' ומהוה עולמות ה"ז רק הארה לבד שבאין ערוך כו', והנה בחי' מל' נק' ג"כ בשם מראה וכמ"ש ואראה מראות אלקים וכת"י היא מראה דמות כבוד ה', ובענין המראה יש בזה ב' אופנים, דהנה עד"מ מראה וגוון התפוח ה"ז מראה המורה על העצם דטעם המתיקות בא ע"פ הרוב בגוון לבן וטעם החמיצות בגוון אדום, הרי הגוון מורה על העצם אם הוא בטעם מתוק או חמוץ, ומ"מ הרי הגוון הוא כלא חשיב לגבי העצם, שהרי אין בו מממשו ומטעמו של התפוח כלל והוא רק מראה וגוון לבד כו', ויש עוד אופן במראה כמו אור וזיו השמש שזהו ג"כ מראה וגוון השמש, דמפני שהשמש הוא ספירי ובהירי בעצם ע"כ הזיו ממנו הוא בבחי' אור, וה"ה מעין העצם, ומ"מ הרי הוא בבחי' אור המתפשט להאיר כו', ואין זה דומה למראה וגוון התפוח שאינו פועל דבר בהגוון רק מה שמורה על העצם, וכן הוא באור פניו של האדם דחכמת אדם תאיר פניו דכח המשכיל שבו מאיר פניו כו' הרי אין אור פניו מאיר את החשך רק מה שמורה שהוא חכם כו', משא"כ אור השמש הרי פועל פעולה להאיר את החשך, ואין ענינו לתאר את העצם כ"א להאיר כו', והרי עצם השמש אינו בבחי' אור כ"א בבחי' מאור ואינו מאיר את החשך (ומ"ש ויתן אותם כו' להאיר זהו ע"י האור והזיו כו'), וא"כ הרי בזה האור הוא נבדל מן העצם כו' שהרי הוא פועל פעולה שחוץ להעצם כו', ועם היות שהוא מעין העצם מ"מ בזה שפועל פעולה להאיר את החשך שאין זה שייך בהעצם, הרי בזה הוא נבדל מן העצם כו', וכמור"כ הוא בבחי' מל' שנק' מראה ה"ז נבדל מן העצם כו', וכן הוא בענין השם דהארת החיות המתלבשים באותיות השם ה"ז הארה נבדלת כו', והיינו דהאור דבחי' מל' שנק' שם ואור הוא להאיר את החשך כו', והענין הוא דהנה כתי' ויהי ערב ויהי בקר דברישא חשוכא

והדר נהורא, דקודם גילוי האור הי' תחלה חשך בחי' העדר האור כו', ומזה נתהווה בחי' ערב הוא חשך שלמטה, והדר נהורא הוא בחי' האור להאיר את החשך כו'. דהנה אנו רואין בכל הנבראים שיש בהם ב' דברים, גוף הנברא והאור והחיות אלקי שזהו נשמתו השופע בו תמיד להחיותו, שכן הוא גם בנבראים העליונים וכמ"ש כי רוח החי' באופנים, שיש גוף האופנים ורוח החי' שבהם שזהו החיות האלקי השופע בהם ומתלבש בהם כהנשמה המתלבשת בגוף האדם, וכן בצומח ודומם יש נפש הצומחת ונפש הדוממת כו' וכמ"ש בע"ח בסופו, וגוף הנברא נק' חשך לגבי הנשמה שהיא בחי' אור וכמ"ש נר הי' נשמת אדם כו', דכמו שאין ערוך חשך לגבי אור כך אין ערוך כלל הגוף לגבי הנשמה כו', והתהוות הגוף מן האור אינו מבחי' גילוי האור כמו התהוות האור והזיו מן השמש דעם היותו בחי' אור נבדל הרי התהוותו מן השמש הוא מבחי' גילוי מקורו ולכן הוא בבחי' אור מעין העצם כו', משא"כ הגוף אינו מעין האור כמו שהגשמיות אינו מעין הרוחניות, והיינו מפני שהתהוותו אינו מבחי' גילוי האור אלא אדרבא מבחי' הסתלקות האור והעדרו כו', ולכן נתהווה בבחי' חשך והעלם שמסתיר גם על אור הנשמה כו'. ולמעלה הוא בחי' אורות וכלים, שהאור הוא מבחי' הגילוי דאור א"ס והוא בבחי' גילוי ומזה הוא שרש ומקור הנשמה, והכלים הן בחי' העלם והעצם ומעלימים על האור כו' ומזה הוא שרש התהוות הגוף כו' וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ו בפ"י אהללה ה' בחיי אומרה לאלקי בעודי ובסי' שער ק"ש בד"ה להבין ההפרש שבין ק"ש ותפלה, ושרש התהוות הכלים הוא מבחי' הצמצום וסילוק האור כו'. והנה כלים הן בחי' אותיות כמ"ש בע"ח שער הנקודים פ"ו, וכמו אותיות הדבור שהן כלים לאור השכל או לאור המדות כו', והן האותיות דע"מ שהן גוף האותיות והאור שבהם, דמגוף האותיות נתהווה גוף הנברא ומהאור נתהווה אור הנשמה כו', וזהו כברייתו ש"ע ברישא חשוכא והדר נהורא הן בשרש הראשון ברישא חשוכא הוא בחי' הצמצום שזהו בחי' סילוק האור ונשארו התהוות החשך שהן אותיות הרשימו כו', דאותיות אלו הי' גם קודם הצמצום רק שלא הי' בבחי' מציאות כלל בהיותן כלולים באוא"ס הבל"ג, וע"י הצמצום נתגלו האותיות ונעשו בבחי' מציאות כו' וכמ"ש במ"א, והרשימו היא שרש ומקור הכלים כו', והדר נהורא הוא בחי' הקו שנמשך מאוא"ס אחר הצמצום והוא שרש האורות המאירים את הכלים כו', וכמו"כ הוא בהתהוות דבי"ע מהאותיות דע"מ שמגוף האותיות הוא התהוות הגוף של הנברא שהוא בחי' חשך, ומהאור הוא התהוות אור הנשמה להאיר ולהחיות את הגוף כו'. אמנם מה שברישא חשוכא והדר נהורא הוא שזה גופא שהאור הוא להאיר את החשך הוא מפני שנמשך ע"י בחי' החשך כו', וכמו אור וזיו השמש המאיר את החשך הי' כאשר נמשך ע"י הנרתק, דהאור כמו שכלול בעצם השמש עם היות שי"ל בזה שג"כ ענינו הוא להאיר כו', הרי אינו בגדר אור להאיר כו', ובכדי שיהי' בבחי' אור להאיר הוא ע"י הנרתק דוקא כו', דכמו"כ הוא בבחי' מל', דכמו שהיא באצ"י שאינו בגדר מקור לבי"ע עדיין כו', רק כמו * ע"י המסך ופרסא

נעשה בבחי' מקור לבי"ע ובבחי' אור להאיר כו'. וזהו שהמל' נק' מראה לי מפעיל וכת' באורך נראה אור לי' נפעול והיינו כמו שהאור כלול במקורו עדיין הוא בבחי' נפעול לא שפועל פעולה עדיין וכמו שבא דרך גרתיק הוא בבחי' מפעיל שפועל פעולה להאיר את החשך כו' שזהו בבחי' מל' וכן בשרש הראשון כו', וכמו עד"מ הג"ל דאותיות שיש בהם אור שכל הרי תחלה נרגשים האותיות ואח"כ יודעים את השכל שבהם כו', וכמו תלמיד השומע שכל מהרב הרי בשעה זו אינו יודע עדיין עומק המכוון רק אחר שתתישב השכל אצלו אז יודע עומק המכוון, ועיקר העומק הוא יודע לאחר ארבעין שנין כו', וכמו"כ הוא למעלה שהאור ע"י החשך וההסתר וכמו עוטה אור כשלמה שע"י השלמה והלבוש מאיר האור כו' והאור הזה להאיר את החשך כו'. והו"ע אש ה' דהנה את ה' הוא כללות ההבל של האותיות כו' וכמ"ש בלק"ת פ' במדבר ד"ה וארי' כבקר יאכל תבן, והוא בחי' חומר האותיות שמהו התהוות הנברא שהוא בחי' החשך כו', ואש ה' הוא בחי' האור המאיר את החשך כו', ונק' אש שחורה מפני שענינו הוא להאיר את החשך גם הוא בבחי' חשך כו' וכמו נהורא אוכמא שהוא האש הנאחו ומאיר את הפתילה כו', וזהו שנק' אש שחורה מפני שמאיר את החשך כו', וגם מפני שהוא אור הבא ע"י הצמצום משו"ז ג"כ נק' בשם אש שחורה כו'. אבל אש יו"ד הוא שלמעלה מלהאיר את החשך כו' וכמו אור חיו השמש הוא להאיר אבל עצם השמש אינו בבחי' אור להאיר כו' וכמו"כ אש יו"ד הוא בחי' אור עצמי שאינו להאיר את החשך כו' ונק' אש לבנה כמו נהורא חיוורא שאינו מאיר את הפתילה כו', ומה שנק' אש יו"ד דיו"ד הוא בחי' חכ' שלמעלה מבחי' מקור לעולמות וכמא' אלפים שנה קדמה תורה כו'. אמנם לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה דגם בחי' אש ה' הוא מבחי' אש יו"ד שהרי עד"מ אור חיו השמש הוא מעצם השמש ומעין העצם כנ"ל להיות התהוותו הוא מבחי' גילוי מקורו כו', וכמו"כ בחי' אש ה' בחי' האור שלהאיר את החשך עם היות שנמשך ע"י הצמצום מ"מ ה"ה נמשך מבחי' האוא"ס כו' כמ"ש בע"ח, וזהו דמאיש לוקחה זאת כו', ובעבודה ענין אש ה' הוא דהנה כת' נר הוי' נשמת אדם דהנשמה היא בחי' נר וכל ירידתה למטה הוא להאיר את העולם כו', דהנה עולם התחתון הוא בבחי' חשך עב ומכופל שאין האלקות נראה כלל כו', שהרי גם בעולמות בי"ע הרוחניים אינו מאיר גילוי בחי' מהות אלקות רק בחי' המציאות לבד כו', אבל בעולם התחתון הוא בחי' החשך לגמרי שנראה רק גשמי העולם והאלקות אינו נראה כלל כו', וע"כ צריכים להרבות בנרות להאיר את חשך העולם, וע"ז ירדו הנשמות למטה להמשיך גילוי אלקות בעולם כו', ועו"ג והי' ברכה בקרב הארץ וכת' כי המה זרע ברוך ה' כו' דברכה הוא בחי' המשכה וגילוי כו' וכמ"ש ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם שהן עדאתכ"ס ועדאת"ג, והיינו שהאור כמו שהוא בעדאת"כ יאיר בגילוי גם בעדאת"ג כו', והוא ע"י שהנשמות ירדו למטה ונתלבשו בבחי' התלבשות ותפיסא בנה"ב, וכאשר פועל התגלות הכחות דנה"א ע"י התבוננות כשמתבונן איך דאיהו ממכ"ע ואיהו סוכ"ע ולית אתר פנוי מיני' כו', ועי"ז לא יוכל להיות במקום החשך וההעלם דנה"ב ומתעורר באהבה כרשפי אש בבחי' רצוא לאלקות כו', ועי"ז הוא מתגבר על הנה"ב שלא להיות בחשך כ"א להיות

בעניני אלקים כו', ועייז הוא ממשיך גילוי אלקות להאיר חשך העולם כו'. וזהו כל ענין התפלה שהוא התבוננות להוציא בהתגלות הכחות דנהי"א כו', וע"כ בהקדמת פסוד"ז שקודם התפלה אומר' ברוך שאמר והי' העולם והיינו שההתבוננות איך שהוא אמר ויהי ובאמירה א' נבראו כל העולמות יהי' זה בבחי' גילוי בנפשו ויהי' עייז התגלות נפשו האלקית כו', ובפרט כשמתבונן איך שכלולים כולם במחה"ק דא"ק שז"ע שאמר והי' העולם ר"ת שות, ברוך הוא היינו דבחי' הוא שבבחי' העלם יהי' בבחי' ברוך וגילוי בנפשו כו', וזהו דלעתיד כתי' ואמר ביום ההוא הגה אלקינו זה דבחי' הוא יהי' בבחי' זה כו', והוא ע"י עבודת האדם עכשיו בהתגלות אור נפשו האלקית להאיר את החשך שלו לפעול הביטל בנה"ב, עייז ממשיך גילוי אלקות בעולם כו', וזה"ע אשה אש ה' שהוא בחי' האור להאיר את חשך העולם כו'. אמנם הנהי"א הי"ה מלוכש בנה"ב בבחי' תפיסא ממש ואיך יהי' התגלות הנהי"א להאיר כו', עדיא כי מאיש לוקחה זאת מבחי' אש יו"ד בבחי' המשכה מלמעלה וכמא' אלמלא עוזרו כו', והגילוי מלמעלה הוא ג"כ בבחי' אש, רק שהוא בחי' אש לבנה כו'. והענין הוא דהנה ביוסף כתי' כי נכמרו רחמיו על אחיו כו', פי' נכמרו הוא מלי' מכמר בשרא לי' חמימות, דסיבת הרחמנות הוא החמימות, דמפני שאינו יכול לסבול צער וזולתו ויחס לבו בקרבו ע"כ הוא מרחם עליו כו', וזהו כי נכמרו רחמיו דיוסף הוא בחי' צדיק עליון כמ"ש צדיק ה' בכל דרכיו שזהו בחי' המשכה מלמעלה"ט, ונכמרו רחמיו על בנימין אחיו דבנימין הוא בן אוני והיינו הנשמה כמו שירדה מטה מטה כו', ויוסף צ"ע נכמרו רחמיו על בנימין היינו הרחמנות על הניצוץ אלקי שירד פלאים כו', ועייז הוא התעוררות והתגלות הנשמה כו', ובחי' אש זה נק' אש לבנה דעם היות שהרחמים הוא ע"י החמימות דוקא שהוא בחי' אש, ואם לא יחס לבו בקרבו על זולתו לא יתעורר ברחמים עליו, הרי החמימות הזאת מביא לחדד ורחמים, כי בחי' החמימות דגבו' היא המביאה לידי כעס ורציחה וכמו כי יחס לבבו כו', אבל חמימות זאת שמביאה לידי רחמים הי"ז בחי' אש לבנה כו', וגם מה שנק' אש לבנה הוא לפי ששרשה מבחי' רחמים פשוטים כו', ובנפש הוא המשכת הארה מבחי' ההתקשרות עצמי דנשמה כו', וכמ"ש במ"א שז"ע מודה אני לפניך שאומרים מיד בקומו משנתו שבאמת זהו ביטל והנחה בכל העצמות שלו לאלקות שהוא הביטל היותר עליון, רק שבא בבחי' הודאה כו' (ועמ"ש בד"ה יו"ט של ר"ה רס"ו, בענין וישכם לבן בבקר בחי' לובן העליון כו'), וזהו דמאיש לוקחה מבחי' אש לבנה כו', ומה שאמרו אש שתורה ע"ג אש לבנה הוא מפני שהארה הנ"ל מבחי' אש לבנה הוא בבחי' כח נעלם וכאשר מתעורר באהבה מה שבהתגלות הוא בחי' האהבה ברשפי אש שבאה בכח עצמו ואינו ניכר ההתעוררות מלמעלה להיותה כח נעלם כמו בחי' הודאה הנ"ל וע"כ הוא בבחי' אש שתורה ע"ג אש לבנה כו', והנה כ"ז הוא בחי' אשה אש ה' ורק שלוקחה מאיש בחי' אש יו"ד כו', אמנם יש מדרי' עליונה יותר והוא מ"ש ואם הי' תהיה לאיש שיהי' בבחי' אש יו"ד ממש, והיינו שע"י הקדמת העבודה בבחי' אש ה' באים לבחי' אש יו"ד, דהנה כאשר אדם משתוקק ומתאוה לאיזה דבר

ה"ה בבחי' מקבל לבד מאותו הדבר, אבל ברוחניות כאשר הוא תחלה בבחי' מקבל דהיינו בחי' אש ה' ה"ה בא לבחי' אש יו"ד כו' וכמ"ש בזהר דנהורא חיוורא שרי' על נהורא אוכמא דכד אית איתערותא דנהורא אוכמא כדין שרי' עלי' נהורא חיוורא כו'. וענין בחי' אש בעבודה, יובן עפ"מ"ש במ"א ע"פ והקרבתם אשה עולה, דהנה אשה בחי' אש ה' היא בחי' אהבה ברשפי אש כנ"ל והר"ע ואל אישך תשוקתך ושייך כאשר הוא בריחוק אז שייך רשפי אש וצמאון, אבל כאשר בבחי' קירוב ויחוד ממש אינו שייך רשפי אש כו', וכמו הוי כל צמא לכו למים שזהו כאשר רחוק מן המים, אבל כאשר בתוך המים אינו שייך צימאון כו', וכמו"כ הרשפי אש הוא דוקא כאשר רחוק מן הזולת אבל בבחי' קירוב ממש וכמו לעצמו אינו שייך רשפי אש, דאהבה עצמיות עם היות שהיא אהבה נפלאה הרבה יותר מן האהבה דואל אישך תשוקתך אינה ברשפי אש כלל כו', וכמו"כ הוא בנשמות בבחי' התקשרות עצמי דעצם הנשמה באלקות והוא בבחי' יחידה שבנשמה שדבוקה ביחיד וכמא' חבוקה ודבוקה כך כו' אין זה בבחי' התפעלות ובבחי' רשפי אש כלל כו', וזהו אחת היא יונתי תמתי אחת שמיוחדת באחד ונק' תמתי תאומתי כו', וזהו עולה היינו כשלהבת העולה מאלי' כו', וכמו הניצוץ כאשר הוא בקירוב האבוקה ה"ה רץ ממילא, דכאשר הוא בריחוק הוא שרץ בבחי' רצוא, אבל כשהוא בקירוב הרי הריצה היא ממילא כו', וכמו"כ בחי' עולה הוא התגלות האהבה עצמיות דנשמה שהיא בחי' שלהבת העולה מאלי' כו', ובחי' זו נק' אש דבעולה כתי' זכר תמים יקריבנו כו' והוא כמ"ש בזהר דכיון דמטי דרגא מכנס"י ולעילא כולתו איקרי דכר כו', והוא בחי' אש לבנה, והיינו שאין זה להאיר את חשך הנה"ב רק בחי' אור עצמי דעצם הנשמה כו'. ובוה יובן משארז"ל בגמ' ברכות ע"פ ויחל משה מלמד שאחזהו חולי של עצמות, דהנה אמרז"ל לובן מן האב שממנו עצמות כו' אודם מן האם שממנו בשר כו' בשר הוא בחי' גבו' כנודע והיינו בחי' אש ה' שרק מאיש לוקחה כו', אבל עצמות זהו בחי' עצמיות האור בחי' אש לבנה כו', ותפלת משה הי' בבחי' אש לבנה לפי שהי' בבחי' אש וכמ"ש איש אלקים כו' והיינו שהי' תפלתו בבחי' עצמיות האור כו' (ועמ"ש במ"א דתפלת משה היא תפלת עשיר כו'). והנה בכדי שיהי' גילוי בחי' זו הוא ג"כ ע"י הרחמים רק שזהו מבחי' רחמים עליונים הנק' רחמים פשוטים כו', וכידוע שיש ב' בחי' רחמים הא' רחמים דסדר השתל' שהן כסדר המדות חסד דין רחמים שאחר הדין ר"ל בא הרחמים, שענין הדין הוא שחסר וע"ז נופל רחמים, אבל מי שאינו חסר אינו שייך עליו רחמים כו', והב' הן בחי' רחמים עליונים דיגמה"ר והן הרחמים גם על עולמות העליונים שאין שם חסרון כלל מ"מ שייך ג"כ רחמים שהרי הכל הוא באין ערוך לגבי העצמות שנורא ונשגב לגמרי ולית מח' תפיסא בי' כלל אפי' בחי' מחשבה היותר עליונה כו', ונק' סדכ"ס שגם מבחי' סתימין הוא סתום ועושה פלא שגם בחי' פלא הוא בחי' עשי' לגבי' כו', וע"כ נופל הרחמנות על הכל כו', וזהו דבחי' הרחמים דסדר השתל' הוא הרחמנות על הניצוץ האלקי שירד למטה, והוא להיות בחי' אש ה', אבל רחמים העליונים הוא להיות בבחי' אישי שזהו התגלות בחי'

עצם הנשמה כו', ולכן בר"ה ויוה"כ שהעבודה היא בבחי' עצמות הנשמה כנודע, זהו ע"י יגמה"ר שנפתחים בחדש אלול ובפרט ביגמה"ר המאירים בר"ה ועשיית שע"ז הוא התגלות עצמות הנשמה כו'. וזהו ציון במשפט תפדה, הדנה יש ציון במלופם וציון בחולם, דנקודת מלופם הוא בתוך האות ונקודת חולם ע"ג האות, והן ב' בחי' אהבה הנ"ל, בחי' אהבה ברשפי אש בחי' אש ה' שהיא האהבה שע"י התבוננות זהו ציון במלופם, והאהבה עצמיות שלמעלה מטו"ד בחי' איש זהו ציון בחולם כו', דבוה"ב הי' גילוי זה ע"י הקרבנות שהי' בהם אש שלמעלה ואש שלמטה כו' ועמ"ש בלק"ת ד"ה לבאר ענין יהכ"ם, וכן בנרות המנורה שהי' בהם נהורא אוכמא ונהורא חיורא וכמ"ש בהעלותך את הנרות דקאי על הנשמות כו' כנודע, ובפרט ע"י מצות ראי' דכתי' יראה את פני כו' כנ"ל, אבל בזה"ג שהנהי"א הוא בבחי' גלות ושבי' בנה"ב שגם בחי' פנימיות הנשמה מוסתרת ונעלמת כו', עז"א ציון במשפט תפדה דמשפט איהו רחמים וכנ"ל דהתגלות ב' המדרי' הנ"ל הוא ע"י הרחמים כו'. וגם במשפט דתורה תפדה, שהרי תורה ניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה הרי יש בה ב' המדרי' דאש ה' ואש יו"ד כו' וכמא' מל' פה תושבע"פ קרינן לה זהו בחי' אש ה', ואורייתא מחכ' נפקת זהו בחי' אש יו"ד כו', ובפרטיות הוא בחי' חיצוניות התורה ופנימיות התורה והן בחי' אור ושלמה שבתורה שע"ז הוא הפדי' דב' המדרי' הנ"ל, וכמ"ש פדה בשלום נפשי ואין שלום אלא תורה שנא' או יחזיק במעו"י יעשה שלום כו' כל העוסק בתורה משים שלום בפמשמ"ע ושלום בפמשמ"ט כו', שלום בפמשמ"ט הוא השלום וההתחברו' דנהי"א ונה"ב, והיינו שיהי' התגלות הנהי"א ויאיר את הנה"ב שיהי' ג"כ נכלל בהנה"א כו', ושלום בפשמ"ע הוא התחברות הנה"א עם או"א"ס דבנפש הוא התגלו' עצמות הנשמה כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה החלצו, ונמצא שע"י התורה נעשה הפדי' בב' המדרי' דנשמה כו'. ושבי' בצדקה קאי על אותיות מדומ"ע דנשמה המתלבשים במחדומ"ע דעניני העולם שהן בבחי' שבי' מהכחות דנהי"א ובפרט בחי' פנימיות הנשמה שעז"נ וכבודי לאחר לא אתן שאין זה בבחי' גלות כ"כ כו', ולכן הכח דמס"נ יש גם בזה"ג דגם בריבוי העלמות הסתרים יכול להיות מס"נ על קה"ש מפני שעצם הנשמה אינה בבחי' גלות כ"כ כו', משא"כ לבושי הנפש בתאותיות במחדומ"ע שלא לה' המה ה"ה בבחי' שבי' ממש, ועז"א ושבי' בצדקה היינו ע"י מעשה בפו"מ דמצות שע"ז הוא הפדי' שלהם כו', והוא משום דנעוץ סופן בתחלתן דעשי' לעילא כו' וכמ"ש וצדקה תרומם גוי וכמ"ש בתוי"א בתחלתו ד"ה השמים כסאי שע"י מעשה המצות דוקא נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, וענין שמוחו ולבו זכים היינו מזיכוך האותיות להיות כלים אל האור כו' (וכמ"ש במ"א בענין החלום שע"ז מזדכך המוח שזהו ע"י בירור האותיות כו'), וזהו ושבי' האותיות דמדומ"ע הפדי' שלהם הוא ע"י הצדקה דוקא כו'. וזהו ציון במשפט תפדה, ציון הוא בחי' אור הנשמה הן הכחות פנימיים דנשמה והעיקר הוא בחי' אהבה עצמיות דנשמה (שזהו ציון בחולם) ובמשפט דתורה תפדה כו', ושבי' שהן האותיות במחדומ"ע לבושי הנפש, הפדי' שלהם הוא בצדקה דהיינו מעשה המצות בפו"מ כו'.

הוספות

בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ירדו מה"ש וקשרו לכא"א מישראל שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. והנה נתינת השני כתרים הי' רק מצד שהקדימו נעשה לנשמע ואם היו מקדימים נשמע לנעשה לא הי' נותנים להם השני כתרים, ולכא"א א"מ מאחר שהכתרים הם כנגד נעשה ונשמע הרי גם אם היו אומרים נשמע ונעשה הי' צ"ל נתינת הכתרים מאחר שעכ"פ קבלו עליהם ב' הענינים דנשמע ונעשה. וצ"ל דההפך בזה, שאם היו מקדימים נשמע לנעשה הרי השמיעה היא רק בשביל העשי' בכדי לידע את המעשה אשר יעשון כו', אבל כשהקדימו נעשה לנשמע הרי השמיעה אינו רק בשביל העשי' שהרי כבר קבלו עליהם העשי' גם קודם ששמעו וא"כ הרי השמיעה הוא ענין בפ"ע כו', ולכן עי"ז דוקא זכו לשני כתרים כנגד נעשה ונשמע, אבל אם היו מקדימים נשמע הי' נותנים להם רק כתר אחד כנגד נעשה לבד מאחר שהשמיעה היא רק בשביל העשי' כו', וא"כ הרי התחדשות הקדימה הוא רק בנשמע לבד, ולפי"ז צ"ל דכתר דנשמע הוא למעלה מכתר דנעשה שהרי זהו מה שנתחדש ע"י הקדימה כו'. אך ממ"ש א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע משמע דכתר דנעשה הוא למעלה יותר כו', וא"כ התחדשות הקדימה הוא גם בנעשה דאינו דומה אם היו אומרים נעשה אחר נשמע או שאמרו נעשה קודם לנשמע דאז ההסכם דנעשה הוא באופן אחר ומשו"ז דוקא ניתן להם השני כתרים, והיינו שאם היו מקדימים נשמע לנעשה שנת"ל שלא הי' ניתן להם כתר דנשמע מכ"ש שלא הי' ניתן להם כתר דנעשה רק ע"י שהקדימו נעשה לנשמע ניתן להם השני כתרים כו', וצ"ל מהו הגדלות דהקדמת נעשה לנשמע שבשביל זה ניתנו השני כתרים כו', וביותר א"מ שהרי אמרו שם אח"ז בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצאה ב"ק ואמרה מי גילה לבני רז זה שמה"ש משתמשין בו שנא' גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו בתחלה עושי דברו והדר לשמוע כו', וא"כ הרי אין זה דבר חדש כ"כ שהרי גם המלאכים מקדימים עשי' לשמיעה ומהו הפלא כ"כ על נשי' שהקדימו כו', ואדרבא הרי נשמות גבוהים ממלאכים וכידוע דשרש המלאכים הוא מחיצוני' הכלים ושרש הנשמות מפנימיות הכלים, וא"כ דבר שמה"ש משתמשין בו אין זה דבר גדול לכא"א לגבי הנשמות כו', וגם אינו מובן אמרו מי גילה לבני רז זה כו' הלא ידוע הוא למלאכים, ונשמות הרי גבוהים מהם כו', ולהבין כ"ז צ"ל מה"ע רז וסוד זה שע"ז אומר מי גילה לבני רז זה כו', והענין דהנה כתי' סוד הי' ליראיו ולכא"א אינו מובן מפני מה נק' ש' הוי' סוד הרי ש' הוי' ענינו הוא בחי' הגילוי,

י ראה הערה לעיל במפתח המאמרים.

וכנודע בהשמות הוי' אלקי' דש' אלקי' הוא בחי' העלם והסתר האור כו' וש' הוי' הוא בחי' גילוי האור כו', וכמ"ש שמש ומגן הוי' אלקים דש' אלקים נמשל למגן המסתיר ומעלים וש' הוי' הוא כמשל השמש שהוא בחי' גילוי אור כו', וידוע ג"כ דהד' אותיות דש' הוי' הן הבאת והמשכת האור והגילוי שז"ע צמצום והתפשטות כו' שכ"ז שייך בבחי' גילוי אור כו' דהרי צמצום ג"כ אין ענינו בחי' העדר הגילוי כו', וכידוע שיש ב' מיני צמצומים הא' בחי' צמצום שהוא סילוק האור והעדרו וכמו צמצום הראשון שנשאר חלל ומקו"פ דהיינו בחי' סילוק האור כו', והב' בחי' צמצום שהוא רק מיעוט האור כו', ויש כמה מדרי' במיעוט האור, ומה שנק' צמצום האור בבחי' מיעוט כנקודה לבד בלי התפשטות כו', זהו"ע בחי' הצמצום דש' הוי' דצמצום זה הוא בחי' גילוי עכ"פ רק שהגילוי הוא בבחי' נקודה לבד כו', אבל הנקודה היא בחי' גילוי בעצמה וכנודע בנקודת החכ' שהיא נקודת ההשכלה ה"ה בחי' גילוי אור שהרי בנקודת ההשכלה יודע הוא את הדבר שכל בכללו כו' ולכן מהנקודה נמשך ההתפשטות אח"כ כו', וכמו בנקודה קו שטח הרי הנקודה לפי שהיא בחי' גילוי בעצם לכן נמשך ממנה הקו ומהקו נעשה השטח שז"ע צמצום והתפשטות כו'. וא"כ א"מ למה נא' על ש' הוי' סוד הוי' מאחר שענינו הוא בחי' הגילוי כו'. והגם דהגילוי בעולמות ביי"ע הוא ע"י ש' אלקים דוקא דהרי אמיתת הגילוי הוא בבחי' העלם לגבי נבראים רק דוקא כאשר מתעלם האור היינו דבחי' העצמיות של האור מתעלם ומאיר רק חיצוניותו לבד והו' בחי' גילוי לגבי הנבראים כו', וכמו אור וזיו השמש הרי עצם האור כמו שהוא בלא גרתק אין העולם יכולים לקבל רק כאשר מתעלם ומסתתר ע"י הנרתק דוקא כו', וכמ"כ האור דש' הוי' א"א להתקבל כמו שהוא כ"א ע"י ההסתר דש' אלקים דוקא כו', מ"מ הרי עיקר הגילוי הוא הש' הוי' דוקא. דלולא ש' הוי' לא הי' בחי' גילוי כלל בעולמות וע"י ש' הוי' דוקא הוא בחי' גילוי אוא"ס בעולמות כו', רק דעצם ש' הוי' מאיר רק באצ"י ובביי"ע מאיר רק הארה ממנו כו', אבל ידוע דענין אצ"י הוא ג"כ בחי' הגילוי דאוא"ס ב"ה וכמ"ש בזהר דמה שנאצלו הע"ס דאצ"י הוא בגין דישתמודען לי' כו' וכמ"ש הפרד"ס בשער ש' ב"ן ד' דאצ"י הוא שמו של הא"ס מורה על עצמותו כו' ומבואר במ"א דלולא התהוות האצ"י לא הי' יודעים כלל מענין אוא"ס ב"ה וענין האצ"י הוא בשביל ההתגלות דאוא"ס ב"ה כו', וכמו כללות ענין גילוי הקו הרי ענינו הוא להאיר את העולמות כו', דהצמצום הקדום הוא בחי' חשך והעלם כו' (ומהצמצום נתהוו הכלים שהן בחי' העלם כו') ואח"כ נמשך הקו להאיר את העולמות בבחי' גילוי אור כו', ובסדר השתל' המשכתו יש עולמות שמאיר שם עצם הקו בגילוי ויש שמאיר רק הארה ממנו כו' והארה דהארה דהארה מהקו יש בכל הנבראים כו' וכמ"ש באגה"ק סי' כ' ד"ה איהו וחיהי חד, וז"ע ש' הוי' שהוא בחי' האור והגילוי ובכללות הוא בחי' גילוי אור הקו כו' וכמ"ש במ"א, וא"כ צ"ל מה"ע סוד הוי' כו'. אך הענין הוא דהנה כתי' אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה ופי' אור זרוע הוא בחי' אור נעלם כו', שמחה הוא

בחי' גילוי דשמחה היא מצד הגילוי או שהשמחה גורם גילוי כו', אבל אור זרוע הוא בחי' אור נעלם וכמו כל דבר הנזרע שהוא בהעלם כו', והגם שההעלם הוא רק מצד הזריעה וכמו הגרעין הנזרע הרי העלמו הוא רק מפני שנזרע ונתכסה בעפר הארץ כו', אמנם האמת מה שהאור נזרע הוא מפני שהוא אור נעלם בעצם, דמשו"ז הוא נזרע ונתעלם כו', ואי' במד"ר תרומה רפ"ה דאור זרוע לצדיק האור האור שנברא ביום הראשון שהי' האדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו ולא הי' העולם כדאי להשתמש בו וגנוז לצדיקים לע"ל כו'. והנה בענין אור שנברא ביום הראשון יש ב' פי' בזהר הא' מ"ש בזהר ויצא דקס"ג ע"א דהיינו מה שבחי' הבינה מאירה בחי' חסד דאצי' כו', ופי' שז"ע חסידה ברושים ביתה חסידה היא בחי' בינה ע"ש דמינה נפק בחי' החסד (ולפ"ז זהו בחי' ההמשכה דסדר השתל' שנמשך ממתין למדות כו' דמצד סדר המשכתן בעצם הרי חסד הוא ענף החכ' כו', ומ"מ מה שהבינה נק' חסידה עש"ז נר' שאין זה רק מצד ההשתל' כו', וצ"ע במ"ש במ"א בענין סדר עמידת הספי' ובמ"א בענין חסידה ברושים כו'), ובזהר יתרו דס"ז ע"ב בענין ברזא דקה"ק אית מלך וכהן משמש תחותי' • דאור וחסד זה הוא הממשיך האור והגילוי מבחי' קדה"ק • בחי' אור הסוכ"ע ••.

(*) (בצילום) גוכ"ק שתח"י כמה תיבות אינן ברורות.
 (** ע"כ נמצא תח"י.

הוספה ב

הנחות

בס"ד, שמח"ת תער"ב. הנחה

הנה ידוע דירידת הנשמה בגוף היא ירידה צורך עלי, דהירידה היא גדולה מאד שלא בערך כי הנשמות אינם מהעולם ואינם מערך העולם, והמלאכים הם מהעולם והם בערך העולם, דמדור המלאכים הוא בהיכלות אשר ההיכלות הם העולם עצמו, והמלאכים יש להם שייכות להעולם, דבכל עולם שהם שם יש להם שייכות לאותו עולם, אבל מדור הנשמות הוא בג"ע כי ג"ע הוא גילוי האצ"י שבכל עולם, וגם ג"ע דעשי' הוא גילוי האצ"י שבעשי', דאצ"י הוא אלקות ואינו שייך לעולם, ושם בג"ע הוא מדור הנשמות, דהנשמה בכל עולם שהיא אין לה שייכות כלל לאותו עולם, ולכן משו"ז המלאכים יש להם גופים והנשמות כמו שהם למעלה אינם בבחי' גופים, ולכן אם היו המלאכים בירידה לא הי' נחשב זה לירידה גדולה שהרי המלאך בהעולם שהוא שם הוא עצמו מהעולם ויש לו שייכות להעולם וא"כ אפילו אם הי' יורד לעולם שלמטה אי' כ"א ירידה מעולם לעולם שזהו ירידה שבערך, אבל הנשמה מאחר שבכל עולם שהיא שם אינה מהעולם ואינה שייכת להעולם אי' כשירדה למטה הי' ירידה גדולה שלא בערך כלל, ובפרט לפי הידוע דשרש הנשמות הוא מעצמות ממש א"כ הי' ירידה גדולה מאד להנשמה יותר מבחי' הירידה של המלאכים. אך הרי מצינו היפך זה דכאשר הי' הירידה בהמלאכים שירדו למטה האבן זיי ניט גיקאנט דורך טראגין דעם גוף מיט דעם עולם, והנשמות גם כשירדים למטה קענען זיי יא דורך טראגין דעם עולם, ולכאורה הי' צריך להיות להיפוך. והענין בזה דאדרבא היא הנותנת דהמלאכים שיש להם שייכות לעולם ע"כ כשירדו לעולם שלמטה מהם האבן זיי דאס ניט גיקאנט אריבער טראגין, אבל הנשמות מאחר שהם מובדלים לגמרי מהעולם ע"כ קאנען זיי דאס אלץ אריבער טראגין, הרי נמצא לפי"ז דזה בוודאי ירידה גדולה להנשמות שהוא שלא בערך כלל. אך הכוונה בירידה זאת היא לצורך הברורים דענין הברורים ההתחלה היא מהצמצום הראשון, והיינו כי בריאת העולם הי' ע"י צמצום והצמצום הוא סיבה למציאות הפסולת, כי הצמצום הי"ע גבורה ואס גבורה מאנט אויף דעם ענין פון פסולת, והנה ענין העולמות בכללות הוא ג"כ לאחר הצמצום, שבחי' א"ק הוא ראשון להתחלת העולמות שנתהווה לאחר הצמצום, וא"כ בכלל' העולמות ואפילו בעולמות היותר עליונים הי' בהם ענין הפסולת, וע"ז הי' בנין עולם התהו שיהי' ההבדלה דבחי' הפסולת שזה"רע דין לא הניין לי' היינו ההבדלה דבחי' הפסולת, והנה מעולם התהו נמשך ענין השבירה כי מאחר שהוא בחי' דין

לא הנין ל' הרי מזה נמשך ענין השבירה שהוא תערובות טו"ר, ולזה נצרך שיהי' הברור. ובתחלה הי' הברור מלמעלמ"ט שהוא ע"י היריד דש' ס"ג וע"י שם מ"ה ומה שהי' יכול להיות נכלל באצ"י נכלל באצ"י ומה שלא נכלל באצ"י ירד בבריאה עד שהפסולת הגס ביותר ירד למטה בעשי', ולזה הי' נצרך שיהי' ירידת הנשמה למטה דוקא שבה ועל ידה דוקא יכול להיות הברור, ולא ע"י המלאכים ע"ד אין חבוש מתיר את עצמו, דמאחר שהם עצמם יש להם שייכות להעולם ע"כ א"א להם לעשות הברור בעולם, כ"א דוקא הנשמות שהם למעלה מעלה מהעולמות מתהו ותיקון ומובדלים מכל הענין דטו"ר ע"כ הם דוקא יכולים לעשות הברור דטו"ר ולבררו. אך הנה כ"ז הוא כשנאמר אז התהוות העולמות דארץ זיין וממילא מוכרח ענין הברורים, שהרי ברה"ע הוא ע"י צמצום ומהצמצום נמשך ענין הפסולת כניל שמוזה הוא בנין דעולם התהו שהוא ענין הבלדת הפסולת, כי הרי מזה עצמו שהוא ענין דין לא הניין ל' נמשך השבירה בתערובות טו"ר וממילא מוכרח ענין הברור, והברור הוא ע"י הנשמות דוקא, אבל צ"ל בעיקר הענין וואס דארץ מען גאהר דעם ענין פון ברה"ע, מיט דעם גאנצן ענין פון ברורים. אך באמת הנה כ"ז הוא בשביל הנשמות בכדי שיוכלו הנשמות להתאחד באמיתת האחדות, שאם לא הי' התהוות העולם וענין הברורים הנה או לא הי' בהנשמות ההתאחדות האמיתי באמיתות האחדות אלא שזהו דוקא ע"י ברה"ע וענין הברורים, שזהו"ע בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית ובשביל התורה שנק' ראשית ופי' בשביל התורה היינו ג"כ בשביל ישראל דהיחוד האמיתי דהנשמות הוא ג"כ ע"י התורה, וגם שאפשר לפרש בשביל התורה היינו שיהי' עי"ז גילוי ועל"י בתורה עצמה אך גם זה גופא הוא ג"כ בשביל הנשמות. ולהבין כ"ז הנה כתי' להודיע לבני האדם גבורותיו, זאגט אונז דער פסוק שכל הענין דברה"ע הוא בשביל להודיע לנשמות ענין הגבורות, כי אדם הוא נשמות כמאמר אתם קרוים אדם הרי בני האדם הם הנשמות, ולכאורה הי' פלא למה נצרך הענין דלהודיע להנשמות גבורותיו מהו הצורך ומהו התועלת בזה בהודיעה זאת. והענין דהנה ידוע שלצורך הבריאה והתהוות הי' נצרך שיהי' הצמצום, כי בכדי שיהי' התהוות המציאות דעולמות ועוד לזה שיהי' נמשך ומתלבש בזה אור אלקי להחיותו, זה א"א כ"א ע"י הצמצום שהוא הצמצום הראשון שהי' באו"ס, והצמצום הו"ע העלם האור, ובפרט ההעלם שהי' בצמצום הראשון שהוא העלם והפסק האור הראשון לגמרי, דהנה בחי' או"ס הו"ע גילוי אור והוא נמצא בכל מקום שבכל מקום הוא ממלא בבחי' א"ס ובבחי' גילוי, אבל הצמצום הוא תנועה הפכיית מזה היינו העלם האור והסילוק שלו שזהו"ע מקו"פ שהוא פנוי מאור וגילוי, דהגם דהאמת הוא דלית אתר פנוי מיני, אבל מ"מ הרי אינו מתגלה כלל, וכמו ההעלם למטה שהוא ההעלם שיש בכללות בעולם שלמטה דהגם דלית אתר פנוי מיני' שבכל מקום יש בחי' או"ס מ"מ הרי אינו מתגלה כלל, וכמו ההעלם למטה שהוא ההעלם שיש בכללות ארצות שאין זה בדרך אז מען דארץ גראבן רק שבוה העולם גופא ישנם להו' ארצות באופן שיכול להיות מי שהוא עומד בעוה"ז, ובאמת הוא עומד בארץ

היותר תחתון היינו בתכלית ההעלם שבעולם התחתון שמתעלם האלקות לגמרי הגם דלית אתר פנוי מיני' שהאלקות הוא בכ"מ גם בהעולם היותר תחתון אבל הרי הוא בהעלם היינו שאינו נרגש, רק שזה ההעלם הוא רק בכללות, אבער דער וואס וויל זיך צוא קוקן קען ער געפינען בכל מקום שהוא און אין יעדער זאך שבאמת הוא רק ענין האלקי שיש בוה, ויכולים לראות את האלקות, והנה כמו שהוא למטה כמו"כ הר"ע הצמצום וההעלם למעלה שהוא סילוק והעלם האור, שבתחלה הי' האור ממלא את כל המציאות שהי' בבחי' גילוי אור אבל אחר הצמצום הנה הגם דלית אתר פנוי מיני' מ"מ הוא בהעלם ואינו נרגש, והנה צמצום זה גרם שיהי' ההבדלה בין הפנימית להחיצונית כי אור הזה הי' כלול מפנימית וחיצונית, שכן הוא בכל אור שהוא כלול מפנימית וחיצונית, והגם שאור זה נמשך מן העצם והוא גילוי מן העצם אשר בהעצם ודאי אינו שייך פנימית וחיצונית מ"מ האור כלול מפנימית וחיצונית, ולא שזהו רק בבחי' אמונה לבד היינו שלפי שהי' הרצון עליון כך שיהי' פנימית וחיצונית, אף שהאמת הוא כן טאקע אזוי שהי' רצונו ית' שיהי' בו פנימית וחיצונית, אבל גם אפשר להשכיל זאת גם עפ"י השכל שבהכרח הוא שיהי' בו פנימית וחיצונית, והוא מפני שהגילוי אור הי' גילוי רצוני ולא גילוי הכרחי ח"ו שבדרך ממילא, שמטעם זה ידוע שאין המשל דאור ח"ו השמש משל מכוח כלפי מעלה משום דאור השמש הוא בהכרח וממילא, אבל למעלה אין האור בהכרח רק גילוי ברצון, וא"כ מאחר שהוא ברצון הוא כעין בחי' צמצום, רק שאין זה צמצום ממש כמו צמצום הראשון כי הרי אדרבא שקודם הצמצום הי' גילוי אור ולא העלם אבל מ"מ הוא כעין צמצום, והוא מפני שהגילוי אינו בדרך הכרחי וממילא, שאם הי' הגילוי בדרך ממילא, ממילא הי' כמו העצם, דכמו שהעצם אין בו פנימית וחיצונית כמו"כ הגילוי אור ג"כ אינו מפנימית וחיצונית, אבל האמת הוא שלמעלה הכל הוא ברצון שהרצון שבעצמות הוא המגלה את הגילוי מן העצם א"כ הי' כעין עכבה וכעין צמצום ועי"ז ממילא יש בוה פנימית וחיצונית, דלכן הגילוי אור הזה שלמעלה הוא כעין קדמו ההעדר, דהגם שלא שייך בו קדמו ההעדר ממש שזה לא שייך כ"א בגילוי הקו שהוא לאחר הצמצום, משא"כ בהאור שלפני הצמצום הוא בבחי' שמו קדמון כקדמותו כידוע, אבל מ"מ מאחר שהגילוי הוא ברצון ולא בדרך ממילא הי' כעין עכבה והגבלה והוא כעין קדמו ההעדר, ונמצא דגם בגילוי האור שלפנה"צ הי' ג"כ כלול מפנימית וחיצונית, ואמנם החיצונית לא הי' ניכר כלל, דמלבד זאת שהחיצונית גופא ג"כ הוא בבחי' ריבוי אור שהרי הוא גילוי מן העצם, אך מצד זה לבד הרי ידוע אשר ענין זה דריבוי האור לבד הרי זה נמצא אף גם לאחר הצמצום דבבחי' שהחיצונית הוא ממדריגות נעלות הוא ג"כ בריבוי האור ע"ד שיחת חולין של ת"ח כו', הנה עוד לזה שהי' מעורב החיצונית עם הפנימית עד שלא הי' ניכר כלל החיצונית, והוא כענין תערוכות לח בלח שזהו"ע משארז"ל עד שלא נבה"ע הי' העולם מים במים, וידוע המשל ע"ז מהשפעת רב לתלמיד שע"י הצמצום של המשפיע נעשה הבדלה בין הפנימית לחיצונית, אבל קודם הצמצום אינו ניכר כלל החיצוני

הכולל בשכל המשפיע, וכמו"כ מובן למעלה רק שקשה להבין זה איך הוא למעלה הענין שאינו ניכר, אבל מ"מ האמת הוא כן, כי ראשית צריך לידע שבכאן אין אנו מדברים מבחי' העצמות רק בבחי' הגילוי מן העצם והאס אין קבלה רעט מען מכח דעם אויך ניט נאר אין חסידות רעט מען יא וועגן דעם, ונוכל להשכיל מזה שלמעלה הוא ג"כ באופן כזה שקודם הצמצום לא הי' ניכר חיצונית האור, שהרי במשל הוא בודאי כן הוא וכנ"ל שהגם שבודאי יש בשכל המשפיע התכללות חיצונית השכל השייך להמקבל, אם הוא בעצם במדרגת משפיע השייך להמקבל, מ"מ אינו ניכר בו כלל והיינו דבכללות שטייט ער העכער ער טראכט מכח דעם גאר ניט, אך לאחר הצמצום שמצמצם שכלו אזי נמצא בו חלק חיצוני השייך להמקבל ווי דאס איז די זאך נאר אזוי איז גרגש בחוש אז דאס איז אזוי, וכמו"כ הוא למעלה אשר ע"י הצמצום נעשה ההבדלה בין הפנימית והחיצונית והיינו דמה שאח"כ חוזר ומאיר זהו ע"י ההבדלה שבין הפנימית לחיצונית, וגם ע"י הצמצום נעשה המיעוט בחיצונית האור שמתחלה גם חיצונית האור הי' בריבוי ולא הי' שייך לעולמות אבל ע"י הצמצום נעשה המיעוט בהאור עד שיהי' שייך לעולמות ומה נתהוה ענין המציאות, וגם עוד זאת שלאחר שנתהוה בחי' המציאות נמשך ומתלבש בו האור, שלא די מה שנתהוה בחי' מציאות מזה הצמצום שלא לזאת היתה הכוונה, אלא עוד זאת שכח הצמצום הוא כ"כ ביו מען איז זיך מתלבש אין אים, והנה לפי המבואר כאן הרי בתחלה נתהוה המציאות מהצמצום ואח"כ נמשך בו האור מהקו, ובמ"א מבואר שהכל נתהוה מהקו הן המציאות והן האור המתלבש בו, אך הכוונה אחד הוא והיינו שבפרטות כפועל נתהוה הכל מהקו, היינו שמהקו ע"י כח הצמצום שבו והיינו כמה שהוא נמשך בדרך קו קצר ומצומצם שזהו מכח פעולת הצמצום שבו הנה מזה הוא התהוות המציאות ומכללות הקו בד"כ הוא המשכת האור, והנה זה מובן אשר כח הצמצום הוא כח עצמי יותר מכח הגילוי והיינו שכח הצמצום הוא פלאי יותר מכח הגילוי, וכמו שאנו רואים למטה בחכם גדול אשר להעציר ולהעלים הגילויים זהו קשה ביותר ורבותא יותר גדולה הרבה ממה שמגלה הגילויים שלו ובפרט הגילויים שלמעלה שהם מוכרחים יותר להתגלות ומ"מ מעלימם הרי זהו כח עצמי דוקא, ויובן זה עדי"מ למטה אנו רואים דכל מי שהוא חכם ומעולה ביותר הוא יותר מוכרח בהגילויים שלו דמי שהוא חכם ומעולה ביותר שטייט ער אפענער, ער איז ניט אין לבושים והעלמות משא"כ מי שאינו חכם כ"כ איז ער אין לבושים און העלמות, ונמצא שאצל מי שהוא חכם ביותר הנה לעצור הגילויים הוא כח עצמי בתוקף יותר שהרי אצלו הנה לעצמו הרי יש גילויים תמיד וא"כ מובן שלעצור הגילויים מלגלותם לזולתו הרי נצרך שיהי' בזה כח עצמי ביותר, אשר מזה יובן דכמו"כ למעלה הנה כח הגילויים אינו כח עצמי כ"כ, ומובן זה ממשל הנ"ל דכל שהוא חכם ומעולה ביותר הוא יותר מוכרח בהגילויים שלו ובפרט למעלה, אלא שלמעלה אינו שייך הכרח ח"ו אבל מ"מ מובן עכ"פ אשר כח הגילויים אינו עצמי כ"כ כמו כח ההעלם שהוא כח הצמצום, ובפרט הצמצום למעלה שהוא העלם יותר כ"כ עד שהגם שבאמת אינו סילוק האור כי

הרי לית אתר פנוי מיני' ומ"מ הוא מתעלם שזה אינו כ"א מצד תוקף כח העצמי שיש בזה, ויובן זה מהעלם שלמטה עד"מ מי שהוא בהעלם היותר תחתון וכנ"ל בענין הז' ארצות שיכול להיות בזה העולם גופא אשר הוא עומד בזה העולם אך ההעלם בו ר"ל ביותר איז דאך געוויס אז עס וואלט נאר דער הערט ווערן אין אים דער אמת איז אוודאי אז אין וואס פאר א העלם ער איז גם ההעלם היותר קשה, וואלט דאס געוויס ניט אויס טראגן אזא שטארקן העלם, און ער וואלט ארויס פון אים, ונמצא ווער האלט אפ דעם העלם שלמטה הרי אינו כ"א ההעלם שלמעלה שהוא כח הצמצום שלמעלה, וכמו"כ יובן בכח הצמצום שלמעלה גופא מה שיכול להיות העלם כזה היינו שהגם שבאמת דלית אתר פנוי מיני' ומ"מ הוא צמצום והעלם הנה זהו אינו כ"א מכח העצמות ממש. והנה מכח הצמצום מזה נעשה התהוות המציאות, א"כ לפי זה טע נאמיר איבער בייטן די אותיות, פריער האבן מיר גערעט אז דער כח הצמצום איז מער עצמי ווי דער כח הגילוי איצטער וועלן מיר אזוי ריידן אז דער מציאות וואס איז געווארן פון כח הצמצום איז דאס נעלה יותר הרבה ווי די אורות וגילויים שנתהוו מכח הגילוי, והוא כענין שמבואר במ"א ע"פ כל אשר חפץ ד' עשה בשמים ובארץ • דהתהוות היש הוא מסוכ"ע ולא מבחי' הממלא ולפי המבואר כאן הנה גם מגילוי אור שהי' קודם הצמצום לא הי' אפשר להיות התהוות המציאות לפי שאינו אמיתיות הסובב, וזהו מ"ש בע"ח שמהצמצום הוא התהוות הכלים שאין הפי' שזהו מהצמצום עצמו שהרי הצמצום הוא סילוק האור ואיך יתהווה מזה איזה מציאות, אלא שהכוונה מכח העצמות שבהצמצום, וכידוע שהצמצום הוא סילוק האור ונכנס המאור במקומו, ונמצא שהמציאות הוא מכח העצמי, ביו נאך העכער וכמ"ש בתניא שהוא לבדו בכחו ויכולתו להיות יש מאין דבכדי שיתהווה היש הוא מבחי' העצמות ממש שמציאותו מעצמותו ולא מעילה שקדמה לו ח"ו הנה מזה הוא התהוות היש שלא נתהווה מעילה וסיבה שקדמה לו בערכו, ונמצא שבכל דבר שהוא בכחי' מציאות הנה כל מהותו ומציאותו הוא רק כח העצמות שבו והוא למעלה יותר הרבה מאורות וגילויים שהם מכח הגילוי, דהגם שהגילוי תלוי בהעצם שבלא העצם לא יכול להיות הגילוי מ"מ לאחר שנמשך הגילוי מן העצם הרי הגילוי אינו עצם היינו אז מען זאל זאגן אז דער עצם איז נתגלה געווארן רק שהגילוי הוא מן העצם שהוא נמשך בדרך ממילא מן העצם אבל אינו עצם, אבל מהות המציאות הרי הוא רק מן העצם לבד נאר ער איז איבער געביטן אויף אנאנדער מהות. ועתה נחזור לענינינו לענין הנשמות, הנה הנשמות הם מהכלים ועיקרן הוא מהכלים דאצי' שוהו"ע נשמה שנתת בי טהורה היא שהיא בכלים דאצי', ולפעמים נתבאר דהנשמות שרשם מהאור וכמבואר באגה"ת דהנשמות שרשם

(*) בהנחה אחרת: וכאן אין הכוונה כמשי"ת לקמן. כוונתו בזה משי"ת לקמן בענין האחדות דנשי' שבזה עיקר חספ' ה', והיינו שהעיקר שאינו חספ' בהמציאות כ"א בהאחדות דנשי' וכמ"ש כי באלה חספתי, אבל כאן הכוונה בחספ' ה' בשביל המציאות ותו לא. כן אמר אדמו"ר שליט"א בעת החזרה.

מש' הוי' שזהו מש"ש החילוק בין המלאכים להנשמות המלאכים נתהו משם אלקים והנשמות הם משם הוי' שהוא בחי' האורות, ואיך שיהי' עדיין אין זה אמיתת יחוד הנשמות באמיתת העצמות, דכאשר נאמר ששרש הנשמות הם בכלים וגם אפילו לפי הידוע דשרש הנשמות הוא בפנימיות הכלים שהם מיוחדים עם האור דאיהו וגרמוהי חד, הרי מ"מ הם כשני דברים המתאחדים שהוא האור והכלי, אלא גם אם נאמר דשרש הנשמות הוא בהאורות, הרי נת' כאן שהאורות והגילויים הוא רק גילוי מן העצם ולא העצם ממש, והמשל דנשמות לגבי עצמות הוא כמשל הניצוץ היוצא מן השלהבת שהגם שיציאתו היא מן השלהבת מ"מ אינו מהות השלהבת ממש רק ניצוץ ולא שלהבת, וגם אינו בריבוי האור כ"כ כהשלהבת אלא רק כמהות אחר, דלכן נק' הנשמות בנים שאף שהבן יוצא מעצם האב מ"מ לאחר שנולד הרי נעשה נפרד מן האב, ולכן הנשמות כמו שהם למעלה הגם שיש בהם השגות גדולות והם בעליות תמיד בעילוי אחר עילוי אבל הכל הוא באורות וגילויים שאינו אמיתת העצמות, וגם הביטול והיחוד שלהם אינו יחוד עצמי אלא כשני דברים המתאחדים, אבל לאחר שירדה ונתלבשה בגוף ונה"ב הרי נעשה ונתהווה אצלה בחי' כזו שיש לה שייכות להגוף, דהגם שהיא חלק אלקה בחי' אלקות מ"מ הרי צריכה לעניני הגוף דמי לנו גדול ממשה רבינו ומ"מ הי' נצרך לאכילה ושתי' דכאשר עלה בהר והי' מ' יום בלא או"ש הרי הי' זה לפלא, ונזכר פלא זה כמה פעמים בתורה, ונמצא שיש להנשמה שייכות להמציאות, אבל מה הוא מהות כל המציאות הוא כח העצמות רק שנתחלף למהות אחר עד איז איבער גיביטן געווארן במהותו וכאילו נאמר אז עצמות האט זיך איבער גיביטן אז עד זאל זיין אין א מהות פון מציאות, וא"כ כאשר הנשמה פועלת בזה המציאות שיהי' בטל, הי' הפסד הצורה לגמרי היינו עם ווערט נרגש אז דער מציאות שלו איז אויס מציאות וחוזר לבחי' העצמות שהוא אמיתת המציאות אשר זהו ביטול ויחוד אמיתי, וזה דוקא יכול להיות בירידת והתלבשות הנשמה למטה בגוף, אבל בעוד היתה למעלה לא הי' יכול להיות ביטול כזה שיהי' הפסד הצורה לגמרי דאפילו כמה שתהי' בעליות גדולות ובביטול נעלה מאד מ"מ הרי היא בבחי' צורה עדיין, זי איז אלץ געשטאנען באיזהו ציור שהוא, ויובן זה מענין מס"נ שנקל יותר לאנשים פשוטים מכמו בבעלי שכל וחכמה, כי לתם קשה זה ביותר, היינו עם איז דאס זייער שווער להפסיד צורתו לגמרי שהרי יש בו כח השכל שהו"ע נעלה, שהרי אין אנו מדברים בסתם שכל, דאס איז דאך גאר ניט, מיר ריידן דאך פון שכל וואס טוט אין אלקות היינו בתורה ובהשגות אלקות וואס דאס איז יא א ענין גדול ומי שהוא בעל מוחין הרי עסקו תמיד בזה, לכן איז אים זייער שווער און זאלעוועט דאס זייער להפסיד צורתו לגמרי, משא"כ האיש שהוא פשוט בלי מוחין, בנקל לו ביותר ענין המס"נ, ולהפסיד צורתו לגמרי, מאחר שהצורה שלו אינה בחשיבות כ"כ, עד טוט דאך גאר ניט מיט דער צורה לכן הוא מוסר נפשו לגמרי, גאר צוריק לאחר המס"נ הרי הוא נעלה יותר הרכה מכמו הביטול בבעלי המוחין, שהרי בהם הגם שעוסקים בהשגות וענינים נעלים, מ"מ הוא בבחי' צורה ומהות עכ"פ.

אבל בהפסד הצורה ה"ה בבחי' ביטול אמיתי. וכמו"כ יובן בענין הנשמות דהנה הנשמות היו גם קודם ברה"ע ע"ד המבואר בענין המוחין שענין המוחין היו גם אלו לא הי' התהוות העולמות שאפילו אם לא הי' בורא העולמות הי' מציאות למוחין כי המוחין הם לעצמו ונמצאים תמיד, וכמו"כ ענין הנשמות שהיו גם קודם בריאת העולמות והם בהשגות ועליות תמיד, ומ"מ כל העליות והביטול שלהם הכל הוא בבחי' צורה וגילוי ולא ביטול אמיתי בהפסד הצורה שהרי כל מהותם הוא באורות וגילויים רק שבזה גופא יש עליות הרבה בעליות נעלים מאד, משא"כ לאחר ירידתה בגוף שיש לה שייכות למציאות אשר צורת המציאות מצ"ע אינו ענין כלל שהרי אין זה אמיתת מהותו, הנה כאשר פועל בזה הביטול הוא ביטול אמיתי בהפסד הצורה לגמרי שאינו בבחי' מהותו ומציאותו הקדום כלל רק הוא חוזר לצורתו האמיתית, ועוד לזאת דכאשר הוא חוזר לצורתו ומהותו האמיתי הרי באמת הוא כח העצמות ממש מה שהוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין, שבהתהוות היש בזה דוקא הוא כח העצמות ממש משא"כ בהנשמה שהיא מאורות וגילויים אינו נמשך בזה כח העצמות ממש. ונמצא שמלבד זאת שלאחר ירידתה בגוף היא מגעת לביטול גדול יותר, עוד זאת שאחר הביטול היא מתאחדת בעצמות ממש, משא"כ תחלה הי' ההתאחדות שלה רק באורות וגילויים לבד כנ"ל, וזהו עיקר הכוונה בירידת הנשמות בגופים. וע"ז נאמר להודיע לבני האדם גבורותיו דכל עיקר הכוונה בבריאת והתהוות העולמות וכמו"כ בירידת הנשמה בגוף הוא בכדי להודיע להנשמות הגבורות והעצמומים שיהי' להם שייכות זל"ז היינו הנשמות עם הגבורות והעצמומים ועי"ז תגיע להביטול האמיתי וההתאחדות האמיתי באמיתות האחדות. ואמנם יא' גוט או מען זאל קאנען צו קומען צו דעם איז טאקע זייער גוט, אבל איך מגיעים לזה, און דער ווילע איז דאך דאָס פאָרט אזא גרויסע ירידת הנשמה בגוף העכור בעוה"ז. והענין הוא דהנה זאת אין אנו יכולים לטעות בעצמינו מיר זאלן האבן אזא טעות אז מיר האלטן בא' אחדות האמיתי, נאר אבער צו ריחוק זייען מיר דאך גאר נאענט, שהרי כל תנועה מעניני העולם שאינה לשי"ש היא ההיפוך ממש מאלקות ואיתא בכתבים שכל הרצונות והתאוות לעניני העולם הוא כענין ע"ז, רק דשם מבואר שזהו רק אם זהו בלב ונפש והוא משארז"ל ישראל שבחז"ל עובדי ע"ז בטהרה הם, והיינו משום שעצם המציאות הרי הוא כח העצמות רק שבא ונתגלה בשינוי הצורה, וא"כ כשמתאוה בתאוה לזה הדבר הרי כתיב גם את העולם נתן בלבם שניתן זה בלבם של בנ"א שעי' התאוה הוא מפריד זה מאלקות, שבלא זה הנה מצ"ע הרי כל מהותו הוא כח העצמות אלא רק שבא בצורת מציאות ויש אבל מ"מ אינו נפרד כלל מאלקות, אבל כשמתאוה תאוה הרי בזה הוא מפריד אותו, ועוד בזה כי הנה ענין ע"ז הוא שמרכיב ראשו לכוכבים ומזלות ומחשיב אותם שהם המשפיעים בכח עצמם, שבאמת לא כן הוא, וכמו"כ בכל דבר תאוה שמתאוה לאיזה מציאות הרי בזה הוא מחשיב את הדבר שהוא מציאות גמור מצ"ע אשר האמת אינו כן, והנה בגמרא דכתובות אמרו כל הדר בא"י דומה כמי שיש לו אלקה, וכל הדר בחז"ל דומה כמי שאין לו אלקה, והקשו כל

המפרשים מהו הלשון דומה כמי שיש לו כו', ופי' רבינו ז"ל דענין דומה הוא הנה"ב שזהו"ע בצלמינו כדמותינו דצלמינו הוא הנה"א וכדמותינו הוא הנה"ב וכמו שיבואר לקמן, והנה ידוע החילוק בין א"י לחו"ל דבא"י מאיר הגילוי מו"ק דיצי' ובחו"ל משם אל אדנ' שבעשי' והנה ידוע דביצירה הוא מחצה על מחצה חצי' טוב וחצי' רע ובעשי' רובו רע, וע"כ יש חילוק מצד הנה"ב בין הדר בא"י להדר בחו"ל כי באמת לא הי' צריך להיות בכח הקליפה להסתיר על הקדושה ולכן בא"י שמאיר שם מו"ק דיצירה שהוא מחצה על מחצה אינו מסתיר שם כ"כ גם מצד הנה"ב, וזהו מ"ש דומה כמו שיש לו אלקה היינו דגם מצד נה"ב יכול להיות גילוי אלקות ועי"ז נשלם עיקר הכוונה בתומצ' שע"ז יהי' היחוד גם בנש"י כמו באצי' דאיהו וגרמוהי חז, ואמנם בחו"ל שם רובו רע וע"כ מצד הנה"ב קשה ביותר העבודה משום שמעלים ביותר, ואמנם מצד הנה"א אין חילוק דגם בחו"ל הנה הנה"א מצד עצמו הוא בבחי' הבלדה מהעולם ואינו מעלים שום דבר לגבי', אך מצד הנה"ב יש העלם והסתר בחו"ל עד שמחשיב עיני העולם ליש ודבר והם כעו"ז אך מ"מ הוא בטהרה מפני שמ"מ אין זה חטא ועון ממש, והנה בכדי להגיע לבחי' היחוד האמיתי הוא בב' דברים או בבחי' התשובה או בשלימות העבודה, והיינו דבחי' התשובה הוא שלא יהי' מוטעה בעצמו לחשוב אשר תאוות היתר אינם כלום באמרו שהוא עדיין ביהדותו רק שידע שהוא כענין ע"ז וצריך תשובה ע"ז, ובתשובה יש ב' בחי', הא' תשו"ת והוא עקירת הרצון מכל התאוות שהי' מתאוה להם שע"ז הוא הפסד הצורה שלהם, והב' הוא תשו"ע והיינו שזה הרצון והעונג שהי' לו לתאוות העולם הנה כ"ז ימסור אותם לאלקות, שזהו החילוק בין מה שזדונות נעשים לו כשגגות ובין מה שזדונות נעשים לו כזכיות, דבעקירת הרצון הוא כשגגות שענין השוגג הוא שאין זה ברצון אלא רק העשי' לבד וכמו"כ הו"ע עקירת הרצון, אלא שענין עקירת הרצון מעולה יותר, דשם בשוגג הוא רק שהדבר הנעשה הוא שלא ברצון אבל בעקירת הרצון הרי הוא הפסד הצורה בהרצון, אך מ"מ הרי גם בעקירת הרצון נשאר עדיין המעשה הרע, אבל בתשו"ע כשמוסר זה הכח עצמו לאלקות בזה הנה הזדונות עצמם נעשים כזכיות, והנה הגם שבאמת אין זה אמיתת האחדות בעצמות המבואר למעלה אבל גם אינו בבחי' הריחוק כ"כ מאחדות, ובחי' הב' הוא בשלימות העבודה, היינו שבכל יום בתפלה יהי' עבודתו בהתבוננות הנ"ל אשר כל מציאות היש הוא באמת מכח העצמות וע"כ אינו שייך כלל להתאוות לזה ואלא רק יהי' כל מגמתו לעורר את האהבה לאלקות שזה יחפוץ באמת, ועי"ז הוא פועל הכפי' והביטול גם בנה"ב, ובריבוי השקידה והיגיעה בעבודה וגם הריבוי במשך הזמן דימים יוצרו שבכ"י ויום יהי' בעבודתו בלי הפסק כלל בינתיים בכפי' וביטול דנה"ב הרי זהו ענין גדול, שהגם שכ"ז הוא ביטול היש ואינו עדיין ביטול אמיתי הרי מ"מ עכ"פ הוא ביטול היש באמת, אלא שחסר לו עדיין ביטול אמיתי הנה באמת זה נותנים מלמעלה בבחי' מתנה לאחר שעבד עבודתו בביטול היש, שזהו"ע מ"ש בענין הקיבוץ גליות ומל הוי' אלקיך את לבבך ומבואר במ"א שזהו"ע גילוי פנימיות הלב והיינו שהי' חפצו בטבע את

האלקות כמו מי שחפץ בטבע לעניני העולם זהו גילוי פנימיות הלב. דחיצונית הלב הוא כאשר פועל בעצמו בעבודה שיהי' לו אהבה שאין זה רק שפעל בעצמו אבל אינו שחפץ בטבע כי לאחר התפלה כשמתעסק בענינים הגשמיים חוזר להיות חפץ בהם. ועז"נ ומל' ה' אלקיך את לבבך שיהי' תאהבה לאלקות בבחי' חפץ ורצון טבעי, וקודם לזה הוא מדבר מענין קיבוץ גלויות שבעבודה הר"ע ביטול היש ועי"ז יהי' נמשך מלמעלה תאהבה בפנימיות הלב. נאזר ווי איז דער יחוד, הנה היחוד הוא בתורה דאורייתא וקוב"ה כולא חד, דלכן בתורה גם כאשר לא ידע מאי קאמר מ"מ הוא מתייחד עם אוא"ס, ודעת אדמו"ר האמצעי הוא דמה שארז"ל כאלו קורא בשמותיו של הקב"ה הוא גם בתושבע"פ דכאשר הוא יודע אפי' רק האותיות בלא הפירוש מ"מ הוא מתייחד באוא"ס אלא שזהו דוקא כאשר הוא בשלימות העבודה בתפלה, והחילוק הוא רק בהתגלות דמי שיודע גוף ההלכה שהיא חכמתו ית' הוא מתאחד בח"ע שלמעלה, ומי שמעיין בעיון ועומק לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא שהוא רצה"ע רק שהרצון הוא מלוכב בחכמה כי התורה היא חכמתו ורצונו שעלה ברצונו שאם יטעון זה כך וזה כך יהי' הפסק כך הנה אז הוא מתייחד ברצונו ית', ובלמוד פנימיות התורה הוא מתייחד בהענג, וכ"ז הוא מצד ההתגלות שבתורה שעז"א במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים שזהו הכוונה עליונה שיהי' ההתגלות בתורה אבל מ"מ גם מי שאינו יודע בשכל והשגה, הנה כאשר עובד עבודתו בשלימות נמשך בו היחוד מצד עצם התורה. והנה זהו כללות הכוונה בברה"ע ובירידת הנשמה בגוף שע"ז דוקא היא באה להתכללות אמיתי באמיתות האחדות, והיחוד הוא ע"י התורה.

(מה) שדיבר אדמו"ר שליט"א בעת החזרה על ענין מה שבהאור יש פנימי' וחיצוני' מאחר שבא ע"י העכבה: דמצד עצם הענין מה שלמע' האור הוא ברצון מספיק ג"כ שיכול להיות בהאור פנימיות וחיצוניות, דכשהאור הוא בדרך ממילא הוא כמו העצם ממש, ואז לא הי' שייך לומר בהאור פנימיות וחיצוניות כמו בהעצם משא"כ כשהוא ברצון, ממילא יכול להיות בזה סדר והדרגה דפנימי' וחיצוני', אך לפי שלמע' אינו שייך כ"כ לומר אפי' ענין רצון, ע"ז או' כאן לפי שבא ע"י העכבה, וממילא יש בזה פנימי' וחיצוני', ופי' ע"י העכבה, היינו מאחר שבא ע"י העכבה, דורך אן אפהאלט, ממילא הרי נמצא בהאור ב' ענינים גילוי והעלם, שזהו פנימי' וחיצוני', וד"ל.

(מענין) מה שמצד עצמות מוכרח הוא לענין הגילויים: וזארום ע"פ השכל איז דאך טאקע אזוי אז עס איז פאראן מאור דארף זיין אור, כמו שאנו רואים באור השמש שמאחר שיש מאור השמש הרי מוכרח להיות נמשך ממנו אור, וכמו כשמדליקין נר הרי א"א שלא יאיר, וכמ"כ בנפש מאחר שנמצאים בו כל הכחות הרי בהתלבשותו בגוף הי' צ"ל התגלות כל הכחות ממילא, דכמ"כ למע' הי' צ"ל באופן כזה שהגילויים יומשכו ממנו בדרך ממילא, אך באמת אינו כן שהעצמות אינו מוכרח להגילויים, שלכן מבואר במ"א שהמשלים שלמטה אינו משל מכוח למע', נאזר ווי נאך

בא א גלאטע קאפ דארף דאך אויסקומען אזוי אז מאור איז מוכרח צו אור, נאך באמת זעהען מיר שאפי' למטה אנו מוצאים כן דמי שהוא חכם גדול ביותר שטייט ער ווינציגער אין גילויים ווידער א חכם קטן, שזוהרע יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק שהוא באמת פרה, שזהו רוח הבהמה היורדת, דמי שהוא חכם ביכולתו להעציר א"ע בהגילויים אפי' לעצמו ג"כ, לפי שבכח ההתעלמות, אויף אפהאלטען זיך, יש בזה כח עצמי ביותר מבכח הגילוי, שכ"ז הוא לפי שלמע' הוא כן שעצמות אינו מוכרח לענין הגילויים, בשביל זה נעשה האדם באופן כזה דבצלמינו כדמותינו בכדי שנוכל להבין איך הוא למע' ממשל שלמטה, וד"ל.

(זה אינני זוכר על בוריו אפשר שהי' כן:) בענין כח עצמי שיש בהתעלמות האור, ומה שההתעלמות היא כ"כ עד שהגם שא"ס נמצא בכ"מ ולית אתר פנוי מני' מ"מ כו'. אין הכוונה שלמטה יש בזה כח עצמי מבהצמצום אינו כן, דבאמת בהצמצום יש בזה בהעלם שטייט שוין דא אלץ כל אופני ההתעלמות, אלא שלמטה ניכר ההתעלמות ביותר, דהחילוקים בין עולמות עליונים לשלמטה, דבעולמות עליונים הנה ע"י הגילויים מגיעים להעצמי כידוע מהחילוקים דאין זולתך ואפס בלתי דאין זולתך היינו הביטול להעצמי ואפס בלתי היינו שאין כ"א העצמי, נמצא שע"י הגילויים מגיעים לאין העצמי, משא"כ למטה, הנה בודאי שיש כאן גילויים אלא שמהגילויים א"א להגיע להעצמי (כאן חסר ההמשך משום השכחה) מצד הגילויים עצמן קען דאס עם ניט ארויסטראגען פון הסתר און אפילו פון איסור ר"ל, ווארום בא אים געפינט זיך טענות אז מען דארף דאס צוליב דעם צי מען דארף דאס אזוי, לפי שהגילויים קענען ניט ארויסטראגען, כ"א דוקא מצד עצמי, דאס קען אים ארויסטראגען פון אלץ, כמו שאנו רואים בעשיית שבכאו"א גייט אראפ אלע טענות, אז אלע טענות וואס עס איז געווען אבער עשיית איז אראפ אלץ, שזהו מצד גילוי העצמי, ומובן שגם בעשיית יש בזה סדר והדרגה אז מען דארף וויסען ווי צו אריינשטעלען דאס.

ליל ב' דפסח, תער"ב. הנחה

וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים כו' ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא להוי'. וצ"ל אמרו כאן וככה שלא רגיל זה הלשון בכל התורה כ"א בנביאים אחרונים כמו במגילת אסתר כתי' מה ראו על ככה וכן בעזרא כו' משא"כ בכל התורה אינו רגיל זה ולמה דוקא בקרבן פסח אמרו וככה כו'. גם מהו הג' עינים דמתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם איזה שייכות יש להם לקרבן פסח. גם ממה שא' ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא להוי' משמע שפסח הוא להוי' זהו נתינת טעם על ואכלתם אותו בחפזון שלפי שפסח הוא להוי' לכן צ"ל האכילה בחפזון, וצ"ל מהו"ע פסח להוי' ושזהו נתינת טעם על החפזון, וברש"י אי' ע"ז קרבן זה נק' פסח ע"ש הדילוג והפסיחה שהקב"ה מדלג על בתי בני ישראל אף אתם עשו כל עבודותיו לש"ש בדרך דילוג

וקפיצה זכר לשמו שקרוי פסח, הרי פי' ג"כ כנ"ל שהקרבת פסח זהו טעם על החפזון שלפי שקרבן זה נק' פסח ע"ש הדילוג והפסיחה שהקב"ה מדלג בו ע"כ אף אתם עשו כל עבודותיו לש"ש בדרך דילוג וקפיצה שזהו החפזון.

ולהבין כ"ז צ"ל תחלה ענין החפזון, הנה במכילתא מביא דיעות ממי הי' החפזון אם מישראל או ממצרים ועוד מביא שם אבא חנן בשם ר"א אומר חפזון דשכינה ואע"פ שאין ראי' לדבר זכר לדבר שנא' קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים יכול אף לעתיד כן ת"ל כי לא בחפזון תצאו בו וצ"ל מהר"ע החפזון דשכינה, תינח חפזון דישראל או דמצרים אבל מהר"ע חפזון דשכינה, וגם מה שמביא ע"ז מהפסוק קול דודי הנה זה בא בו הלא לכאור' דודי זה הקב"ה שא"ז שכינה הרי אין זה שייכות לשכינה, והנה במדר' פ' בא ע"פ כי הולך לפניכם הוי' אי' לכשעבר אני ובית דיני הייתי מהלך לפניכם שנא' והוי' הולך לפניכם כו' ולעתיד אהי' אני לבדי שנא' כי הולך לפניכם הוי' כו', נמצא מובן מזה שהחפזון דמצרים הוא ע"י שהי' הוא ובית דינו שהרי על לעתיד כי לא בחפזון תצאו כו' ולפי שהולך לפניכם הוי' שיהי' מאני לבדי משא"כ ביצי"מ שהי' ע"י הוא ובית דינו לכך הי' החפזון, והנה ברמב"ן על התורה על פ' והוי' הולך לפניכם כו' מביא זה המדרש ומפרשו דלכשעבר הי' ע"י הוא ובית דינו דהוא הי' ביום ע"י ששכן עליו בעמוד ענן ובית דינו בלילה ע"י ששכן בעמוד אש ולעתיד יהי' מאני לבדי לפי שבית דינו יתעלה ברחמים, והענין הוא דזהו ההפרש בין הב' שילובים דשילוב אד' בהוי' ושילוב הוי' באד' שאות הראשון גובר, דהנה כל גאולה הוא מהקב"ה ושכינת עזו עמו, דגאולה בכלל הוא יסוד כדכתי' אם יגאלך טוב יגאל, ובפרדס אי' דגאולה הוא במל' וזהו ג"כ ע"ש השפעת היסוד שנמשך במל', ושרש הגאולה הוא בבינה שזהו ג"כ מה שז"א שואבת מהבינה ומשפיע במל' כמ"ש בזהר שמל' נק' המלאך הגואל כשמקבלת מאו"א, נמצא ששרש הגאולה הוא במדר' עליונות בבינה ובחכ', ועוד למע' מזה ששרש הגאולה הוא בכתר וכמ"ש אם יגאלך טוב כו' ואם לאו אגאלך אנכי דאנכי הוא בכתר, נמצא ששרש הגאולה הוא במדר' עליונות, והכל ע"י המל'. והנה לעתיד יהי' שילוב אד' בהוי' שהגילוי יהי' מז"א הגם שיהי' ע"י המל' מ"מ בחי' מל' יהי' בבחי' עלי' והתכללות בז"א והגילוי יהי' מז"א משא"כ ביצי"מ הי' הגילוי מבחי' מל', הגם שהי' ג"כ מש' הוי' מ"מ הגילוי הי' רק בחי' מל' גם ביום הי' ע"י בית דינו ששכן עליהם בעמוד ענן כו', והנה בית דינו הוא בחי' מל' שבחי' המל' נק' לילה ע"ש החשך וההסתר וכדאי' בפרדס שמל' נק' לילה ע"ש החשך והדין, ומצד החשך וההסתר שבבחי' המל' יוכל להיות מזה יניקת החיצונים, וכמו"כ הרי בחי' המל' יורדת בנוגה לברר בירורים ובבי"ע הרי יש קליפות וסט"א שמשו"ז יוכל להיות מזה יניקת החיצונים משא"כ מבחי' עצמות דאצי' ששם מאיר גילוי אוא"ס לזאת אינו שייך משם יניקה, וכמו"כ באצי' הרי לא יש שם רע כלל דבאצי' לא יגורך רע הגם שיש קליפה גם נגד אצי' הרי ידוע שמעמדה בעולם הבריאה משא"כ יניקת החיצונים, ודוקא מבחי' המל' מצד החשך וההסתר שבה, וכמו"כ מצד שירדת כבי"ע בנוגה דבי"ע שמשו"ז יוכל להיות מזה יניקת

החיצונים, ולכן בחי' המל' צריך שמירה לפי שמדת לילה צריך שמירה מצד החשך וההסתר שבה שלא יהי' מזה יניקת החיצונים משא"כ מדת יום שמאיר גילוי אוא"ס אינו צריך שמירה. וזהו"ע ב' ברכות נשואין שברכה ראשונה פותח בברוך ואינו חותם בברוך וברכה שני' פותח בברוך וחותם בברוך. דב' ברכות נשואין הם כנגד אדם וחוה שהוא יום ולילה וכמ"ש יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחווה דעת. שזהו ג"כ ענין תושב"כ ותושבע"פ שהו"ע יום ולילה, וכדאי' בילקוט ע"פ ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה מהיכי הוא ידע מיום ולילה דהא נהורא עימי' שרי' אלא כשלמדו אותו מקרא ידע שהוא יום וכשלמדו אותו משנה ידע שהוא לילה שתושבע"פ הוא בחי' לילה ונדוע שתושב"כ צריך שמירה, וזהו ג"כ ענין מה שברכה שני' חותם בברוך לפי שברכה שני' הוא בחי' המל' וחותם בברוך זהו"ע השמירה מיניקת החיצונים, וזהו"ע מ"ש ליל שימורים שלילה צריך שימור הגם שנשמר ממילא מ"מ עכ"פ מובן מזה שלילה צריך שימור אלא שהשמירה היא מלמעלה, וכן אפי' בזה"ו בזמן החשך וההסתר יש השמירה מלמעלה, שזהו משארז"ל גלו לאדום שכינה עמהם לאגנא עליהו וכן כתי' הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל כמארז"ל כבשה אחת בין ע' זאבים והיא מתקיימת, וכן ג"כ למע' בבחי' המל' כשיורדת בנוגה דבי"ע שזהו מה שרגלי' יורדות כו' יש לה השמירה מלמעלה, וכדאי' במד"ר ע"פ וידבר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים מה הקב"ה עושה במצרים אלא משל למלך שהי' לו מטרוניתא והייתה מקטרגת הושיבה בפליקי (בית הסוהר) מה עשה המלך אף הוא הי' עמה אמר כל זמן שאני עמה אינה נוטלת שם רע, וזהו"ע השמירה מלמע' שיש לבחי' המל' גם בירידתה בבי"ע, אלא שבוה"ז הוא בהעלם שלזאת צ"ל גם השמירה מלמטה שזהו ע"ד אין סומכין על הנס, שאף שכתוב לעושה נפלאות גדולות לבדו שבכל עת ובכל שעה יש נסים ונפלאות ונדוע שאפילו הנסים שמלובשים בדרכי הטבע הם ג"כ מאוא"ס שלמע' מסדר השתל' וכמו הנס דפורים שהי' מלובש בדרכי הטבע כתי' ומרדכי יצא שהוא יסוד אבא דבכלל הוא האוא"ס שלמע' מסדר השתל', ומ"מ הרי אין זה רק בהעלם דהרי אין סומכין על הנס, ולזאת צ"ל גם השמירה מלמטה, משא"כ גאולת מצרים שהי' ע"י גילוי אוא"ס לזאת לא היו צריכים השמירה מלמטה, אך עכ"פ מובן מזה שלילה צריך שימור שזהו מצה שמורה שנשמר מהחימוץ וזה דוקא ע"י השימור דז"ש ושמרתם את המצות שע"י השמירה דוקא ע"ז נשמר מהחימוץ, דמצה הוא לחם עוני ובעבודה הו"ע אתכפיא שא"ז מה שהרע נהפך לטוב כ"א רק מה שכופה ומבטל א"ע ולזאת צריך להיות בזה שמירה שלא יהי' מזה יניקה, הגם שיש בזה שמירה מבחי' אוא"ס הסובב וכידוע שע"י אתכפיא ממשיכים בחי' אוא"ס הסובב לפי שאתכפיא זהו העלאת מ"ן לבחי' אוא"ס הסובב הרי אין זה רק בהעלם ולזאת צריכים לזה שמירה, והו"מ"ש בעמה"מ שמצה בגימ' קל"ה וזה סוד נשים דעתן קלה שזהו ה' הוויות שמה"ג בגימ' ק"ל שהם שומרים את המל' מכל שאור וחימוץ מקליפות וסט"א כו'. וזהו"ע מ"ש כשושנה בין החוחים ואי' בזה מה שושנה אית לה תליסר עלין דסחרין לה אוף הכי כנס"י אית לה תליסר מכילין דרחמי.

דשושנה בין החוחים זהו בחי' המל' שיורדת בבי"ע בנוגה דבי"ע לברר בירורים ואית לה תליסר מכילין דרחמי שזהו"ע הארה מי"ג מכילין דרחמי לשמור את המל' שלא יהי' ממנה יניקה לחיצונים, שז"ש האר פניך על מקדשך השמם דמקדשך השמם זהו בחי' המל' שהיא סוכ"ד דאצי' וענין האר פניך על מקדשך השמם זהו"ע הארת פניך מי"ג תיקוני דיקנא לשמור את המל' בירידתה בבי"ע כו'. והנה בעמה"מ אי' שמצה שמורה זהו מל' דבינה, וי"ל שזהו"ע כן רעייתי בין הבנות שז"ש כשושנה בין החוחים כן רעייתי בין הבנות, דשושנה בין החוחים זהו"ע חיצוניות המל' שיורדת בבי"ע בדרך התלבשות ותפיסא והשמירה לזה הוא מי"ג תיקוני דיקנא, ורעייתי בין הבנות זהו"ע בחי' פנימיות המל' שאינה יורדת בבי"ע בדרך התלבשות כ"א בדרך מנוחה מלמעלמ"ט. והנה בסדר אופני הברורים דמלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט זהו ההפרש בין תפלה לתורה, שהבירור דתפלה הוא בדרך התלבשות והיינו התלבשות הנה"א בנה"ב בכדי לברר ולתקן את הנה"ב והיינו מה שצריך למצוא כל חלקי הרע דנה"ב ולהתמרמר עליהם עד שיטעום טעם מרירות בנפשו (עם דארף ווערן ניט גוט פון דעם) וצ"ל ההתגברות ע"ו, וכ"ז הוא ע"י ההתבוננות והתעוררות אהוי"ר, וההתבוננות גופא צ"ל דוקא בענינים כאלו שגם השכל הטבעי יבין זאת שלא יתבונן בענינים הנעלים שאינו שייך לזה, דבהשגה חיצונית יוכל להשיג גם בענינים הנעלים (נאר עס לייגט זיך ניט אָפּ באַ עס) ע"כ צ"ל ההשגה דוקא בענינים הנמוכים והיינו שא"צ לילך לעילא מדרגי' כ"א דוקא בענינים שבערכו כל חד וחד לפום שיעורא דילי' שאז מאיר אצלו הענין בנפשו ופועל גם על הנה"ב, והיינו שבענינים הנמוכים יוכל גם השכל הטבעי להבין את הטוב דאלקות וגם הוא יתפעל על אלקות כו', הגם שמבו' במ"א שדוקא ע"י גילוי אור עליון עי"ו פועל למטה ביותר, זהו רק בכדי לפעול השבירה כללית בכללות החומריות שלו, עד"מ בהשפעת השכל שדוקא ע"י השגה מופלאה ביותר עי"ו דוקא נעשה המקבל בחי' כלי לקבל את השכל והיינו שנתבטל מן החומריות והגסות שלו ויוכל להיות בחי' כלי לקבל, משא"כ בכדי לפעול תיקון הכלי שיהי' כלי קיבול והיינו בחי' חקיקה מבפנים זהו דוקא ע"י הענינים שבערכו, וכמו"כ בכדי לפעול הביטול בהנה"ב זהו דוקא ע"י הענינים שבערכו, נמצא שתפלה הו"ע הבירור בדרך מלמטלמ"ע שהוא בדרך מלחמה, שזהו"ע שעת צלותא שעת קרבא שהוא בדרך מלחמה ע"ד שנים הנאבקים ביחד שמתאבקים זב"ז ונאחזים זב"ז לפי שבעת התפלה הרי יש גם הפעולה דנה"ב מה שאינו רוצה להתתקן כמ"ש בתניא שמפילו במחשבות והרהורים ודוקא בעת התפלה מה שאינו שייך לזה כל היום זכן הוא דרך הנאבקים ביחד, שכ"ז הוא הבירור בדרך מלמטלמ"ע היינו מה שצריך למצוא חלקי הרע ולהתמרמר עליהם, וכמו"כ ההתבוננות והתעוררות אהוי"ר כ"ז הוא בדרך מלמטלמ"ע. משא"כ הבירור דתורה הוא בדרך מלמעלמ"ט, שבכאן אינו צריך למצוא חלקי הרע ולהתמרמר עליהם לפי שהבירור דתורה אין זה נוגע כלל כ"א שהבירור הוא בדרך מלמעלמ"ט שמצד אור התורה עי"ו נעשה הדחי' בדרך ממילא כמארז"ל רב יהודא כולהו תנווי בנויקין הוי

שע"י הפסק שזה כך וזה כך עי"ז נעשה הדחי' כו', אך כ"ז אינו שייך רק במדרי' הגבוהות בנשמות הגבוהות שמופשטים מן הגשם ומאיר בהם גילוי אור הנשמה, אך אין הכוונה שיש בהם התגלות הנשמה כ"א לפי שבעצם אינם נתפסים בגשם הם שייכים יותר לגילוי אור שע"כ הם כלים לאור התורה שע"ז נעשה הדחי' בדרך ממילא, ומ"מ גם בזה הבירור יוכל להיות קצת אחיזה לפי שג"ז בא ע"י ההתעסקות בדרך המתברר ומברר ממקום המתברר ולזאת שייך בזה אחיזה שיוכל להיות אופן דולמשמאילים בה, דזה משארז"ל ושמתם סם תם זכה נעשה לו סם חיים כו', הגם שזהו בדרך שליטה כמו בכשר פסול טמא וטהור לדחות ולקרב שכ"ז הוא בדרך ממשלה מ"מ הרי זה בא בדרך התעסקות שמשו"ז יוכל להיות בזה אחיזה, וזהו ההפרש בין שלמה למשיח דבשלמה היו כל העמים בטלים אליו אך זה הי' בדרך ממשלה וגם זה הי' ע"י יתרון מלכותו מאד אך מ"מ ה"ז בדרך שליטה וממשלה משא"כ במשיח כתי' ונהרו אליו כל הגוים בדרך ממילא אף לא בדרך ממשלה כו'. ועד"ז יובן למע' בפנימי' המל' הגם שאיננה מתלבשת בכי"ע דחיצוניות המל' ה"ז בא בדרך התלבשות ותפיסא משא"כ בפנימיות המל' הרי א"ז בדרך התלבשות מ"מ גם בחי' פנימיות המל' ה"ז בא בדרך התעסקות בכדי לברר בירורים שמשו"ז שייך גם בזה צד אחיזה וע"ז צריכים שמירה. והנה נת"ל שהשמירה היא מי"ג מכילין דרחמי וידוע שברחמי' יש ב' בחי' רחמים, א' הוא הרחמים דמים תחתונים בוכין אנו בעינן למהוי קדם מלכא שמים תחתונים הם מה שנפרדו מהמים עליונים למציאות בפ"ע שזהו"ע חיצוניות המל' שיורדת בנוגה דבי"ע וכמו"כ התלבשות הנה"א בהנה"ב שע"ז הוא הרחמים דד"ת, ויש רחמים עליונים שמצד עצמות אוא"ס שמשם שייך רחמים אפילו על עולמות עליונים לפי שהכל שפלים לגבי' כו' ומשם שייך רחמים על בחי' פנימיות המל', וזהו"ע מצה שמורה שהוא בפנימיות המל' שצ"ל שמירה ע"ז, וזהו ג"כ מה שמצה צריכה שימור וכמ"ש על מצות ומרורים יאכלהו ומרור ידוע שהו"ע רחמים, אך הנה יש מצה עשירה שאינה צריכה שימור כלל לפי שא"א לבוא לידי חימוץ כלל והיינו לפי שזהו המצה שמצד עצמות אוא"ס שלזאת אינה צריכה שימור כלל, דהנה יש מצת חובה ומצת רשות דמצת חובה הוא במקום החוב ושם צ"ל השמירה ומצת רשות זהו"ע דרור עלמא דחירות שאינו שייך שם חוב כלל, והגם שכל הפסח הו"ע חורין שזהו מה שאנו אומרים זמן חירותנו כו' הרי ידוע שעיקר החירות הוא בז"א וז"א משפיע במל' דרך גרון הבינה כמ"ש בפרע"ח דבמל' אינו רק בחי' הארה בלבד שמשו"ז צ"ל השמירה כו'. והנה מה שהמל' נק' לילה זהו מצד הגבורות וצמצומים שבמל' לפי שמל' בנינה מהגבורות, וכמ"ש בזהר שזהו מה שיש חמש עלין תקיפין לה שלבד תליסר עלין דסחרין לשושנה יש לה עוד חמש עלין תקיפין לה, שזהו"ע הה' גבורות שנמצאים תמיד במל' לצורך בנינה שהמל' בנינה מהגבורות. והענין הוא דהנה בחי' מל' הוא ענין מלוכה והתנשאות דאנא אמלוך, והנה ענין המלוכה והתנשאות אינו שייך רק על נפרדים דוקא, דעל דבר שמייוחד עמו בתכלית והוא לאחדים עמו אינו שייך ע"ז התנשאות, הגם שהביטול הוא גדול

ביותר מ"מ מאחר שהוא לאחדים עמו אינו שייך ע"ז התנשאות, כשם שאינו שייך לומר התנשאות באדם על רגלו במה שאנו רואים שהרגל בטל לו בתכלית דלכל אשר יחפץ יטנו דכשעולה ברצונו להלוך או לנענע מיד הולך כו' הרי אינו שייך לומר בזה שהוא בדרך התנשאות, לפי שא"ז רק מפני שהרגל הוא עצם אחד עמו לכן הוא בטל אליו. נמצא שסיבת הביטול הוא מצד ההתאחדות, ממילא הרי אי"ז בדרך התנשאות. הגם שמה שהרצון פועל על הרגל הוא בדרך מקיף והמקיף פועל גם על דבר הנפרד כמו בעבודת העבד שהעבד בטל אל רצון האדון בתכלית עד שאין לו רצון ובחירה עצמי נמצא שהמקיף פועל גם על הנפרד כו', הנה בהרגל הרי נרגש בו הרצון שע"ז הוא בטל, וזה גופא הוא לפי שהרגל הוא עצם אחד עמו שמשו"ז נרגש בו הרצון ומשו"ז הוא בטל אל האדם, ולהיות שסיבת הביטול הוא מצד ההתאחדות הרי אי"ז בדרך התנשאות כו', דכמ"כ אינו שייך מלוכה והתנשאות על בנים הגם שהם בטלים בתכלית מ"מ הרי הם בהתאחדות עמו שמשו"ז ה"ה בטלים אליו, שא"ז בדרך התנשאות, ועיקר ענין המלוכה וההתנשאות אינו שייך כ"א על עבדים שהם נפרדים והם בטלים אליו שבזה דוקא שייך ענין ההתנשאות, והגם שהביטול בהעבד לאדונו הוא הביטול בתכלית להאדון שאין לו בחירה ורצון עצמו כלל והיינו שאינו צריך לשום הכנה בנפשו שהוא בהתאחדות עם האדון עד שיכול להיות שירגיש את רצון האדון אפילו קודם שמגלה לו רצונו ה"ה יודע מה שהוא רוצה, דבנמשל הוא בתושבע"פ מה שהתנאים ואמוראים כווננו לאמיתית רצון העליון שזהו מצד הביטול שלהם ביותר לאו"א"ס בעל הרצון ע"ז כווננו לאמיתית רצון העליון, נמצא שהביטול הוא בתכלית ממש, שכ"ז הוא לפי שמייוחד עמו כ"כ עד שדומה כא' מאבריו כו', מ"מ הרי כ"ז הוא ע"י הנתינה שלו (דער אוועק געב) שבעצם הוא נפרד אך מצד המסירה והנתינה שלו ביותר להאדון הוא בטל אליו בתכלית עד שדומה כעצם אחד עמו, דכך הו"ע המלוכה שדוקא דבר נפרד יהי' בטל במציאות כו', ועד"ז הוא למע' דענין המלוכה אינו שייך כ"א על הנפרדים דאין מלך בלא עם ועם ל' עוממות דברים נפרדים דוקא, אך בכדי שיהי' מציאות הנפרדים זהו ע"י גבורות וצמצומים שבמל' דמבחי' גילוי או"א"ס א"א להיות מציאות היש כ"א דוקא ע"י העדר האור ע"ז נעשה מציאות היש, עד"מ מאותיות שבנפש דהמציאות שיש בנפש ה"ז אותיות ומציאות האותיות אינם רק ע"י העדר האור ועד"ז הוא למע' שדוקא ע"י גבורות וצמצומים ע"ז נעשה מציאות היש, והנה התחלת המציאות הוא מהצמצום הראשון כמ"ש בע"ח שע"י הצמצום נתגלה היות הכלי לפי שצמצום הו"ע העדר האור, והנה במדרי' שלאחה"צ הרי א"ק שהוא פרצוף הראשון הרי אין בו עדיין מציאות הכלים כידוע שא"ק הוא רק שרש נשמות דגופות והתחלת התגלות הכלים הוא בעקודים, וגם עקודים אינו רק כ"א בחי' כלי אחד ועיקר מציאות הכלים הוא דוקא באצי' וכידוע שאצי' הוא עשי' דכללות, ומ"מ גם באצי' הנה גם הכלים הם אלקות ממש לפי שבאצי' מאיר גילוי או"א"ס לכן גם הכלים הם אלקות ממש, ועיקר המציאות הוא דוקא בכלים דברי' בבי"ע לפי שהתהוות בי"ע הם ע"י גבורות וצמצומים שבמל'. והנה עיקר התהוות

המציאות הוא דוקא ע"י הפרסא לפי שמצמצום לבד לא הי' אפשר להיות עדיין התהוות המציאות כ"א דוקא ע"י הפרסא דז"ש מה יפו פעמיך בנעלים דנעל זהר"ע הפרסא המפסקת בין אצי' לברי' שעייזו נעשה מציאות היש. וזהו מ"ש בעי"ח על ביאור מאמר האידרא דפריס קמי' חד פרסא שזהו פרסא דא"ק מה שלאחר הצמצום שעלה האור למ"נ הניח פרסא, ואי' שם בעי"ח שהצמצום הוא בשביל האצי' בכדי שיהי' ביכולת האצי' לקבל את האור והפרסא מועיל בשביל הבריאה בכדי שיהי' ביכולת הברי' לקבל את האור, והענין הוא דהנה כללות האור שמאיר בעולמות שלמע' מאצי' ובאצי' הרי זה בא ע"י הצמצום מ"מ ה"ה בבחי' א"ס לפי שבא ע"י שאח"כ הי' חוזר ומאיר ולזאת ה"ה בבחי' א"ס, הגם שבא ע"י ההתעלמות מתחלה וידוע דכל אור שבא ע"י התעלמות הרי אינו כמו האור הקודם, לבד זאת מה שע"י התעלמות האור נמשך אח"כ הארה לבד מן העצם הנה מצד ההתעלמות הרי אינו כמו האור הקודם לפי שכל אור שבא ע"י התעלמות הרי אינו כמו קודם ההתעלמות, וגם אח"כ ה"ה בא ע"י צמצום ורשימה שעייזו נעשה בבחי' מדה וגבול לפי אופן העולמות, דהרשימה הוא בחי' כח הגבול שבא"ס ולזאת ע"י הרשימה עייזו נעשה האור בבחי' מדה וגבול, מ"מ ה"ה בבחי' א"ס לפי שהגם שבא ע"י ההתעלמות מ"מ הרי אינו בחי' אור אחר דא"ז רק מה שנתעלם הגילוי, שמקודם הי' בבחי' התפשטות ובבחי' גילוי וממילא הי' בבחי' בל"ג ואח"כ נתעלם הבל"ג מ"מ הרי אז הוא אור אחר כו', וגם אפי' מה שבא בנקודת הרשימה הרי ידוע שנקודת הרשימה אין זה דבר המפסיק ומסתיר כמו המסך שמסתיר כ"א רק מה שבא בהעלם, וזהו"ע נקודה כללית היינו מה שהאור בא בבחי' נקודה ובבחי' העלם לבד שא"ז דבר המפסיק ומסתיר לגמרי, כידוע שנקודת הרשימה אינו בא להעלים על האור שהרי באה לאחר התעלמו' האור, שזהו בכל האופנים שנאמר מהו רשימה, אם נאמר שרשימה זהו רושם מהאור שנשאר בהאותיות שמתחילה הי' האור מאיר בגילוי בהאותיות ואח"כ נתעלם האור ונשאר רק רושם בהאותיות וזה בא בבחי' גבול, הרי זה בא לאחר ההתעלמות, ואפי' אם נאמר שהרשימה זהו האור שנתעלם וזה בא בבחי' מדה וגבול מ"מ הרי גם זה בא לאחר ההתעלמות, עד"מ בהשפעת השכל מן המשפיע אל המקבל שלאחר שמעלים כל השכל לעצמו אז נמצא אצלו הנקודה מה שכוללת בתוכה כל ההשפעה שאח"כ בהעלם כו', ומאחר שבא לאחר ההתעלמות הרי א"ז מעלים על האור, ולכן הקו הוא בבחי' א"ס שלכן בכ"מ שמאיר הקו והיינו מה שבעולמות שלמע' מאצי' שמאיר שם עצמי' הקו הרי לא יש שם עדיין מציאות הכלים כלל וגם אפי' באצי' שמאיר רק הארת הקו מ"מ הרי גם הכלים דאצי' הם אלקות ממש כו', ודוקא בבי"ע שמאיר ע"י הפרסא וידוע שהפרסא הוא מה שמפסיק ומסתיר לגמרי והיינו שמעלים על הגילוי אור, הגם שכללות האור הוא ע"י הצמצום מ"מ ה"ה בחי' א"ס לגבי בי"ע כשם שהאוא"ס שלפה"צ הגם שזהו רק בחי' תחתונה מאוא"ס מ"מ הרי זה בודאי באין ערוך לגבי עולמות כמור"כ אצי' אפי' בחי' אחרונה דאצי' ה"ה בחי' א"ס לגבי בי"ע וממילא הרי הפרסא מעלים על הגילוי אור כו', והנה הגם שגם במל' יש

בחי' הגבורות והצמצומים ולפי"ז הרי הפרסא אינה מעלמת על הגילוי אור, הנה ידוע שהצמצום שבמל' א"ז בחי' סילוק האור כ"א רק בחי' מיעוט האור לבד וממילא הרי הפרסא מעלים על הגילוי אור, וכידוע שהפרסא הו"ע אותיות אך זהו אותיות הבלתי מסודרים שמעלים על הגילוי אור, הגם שבהפרסא יש יתרון מעלה מה שמהות האור מתלבש בהפרסא ואינו דומה לצמצום שמהות האור נסתלק משא"כ בהפרסא הרי מהות האור מתלבש בהפרסא, מ"מ הרי בהתלבשות זו הרי הפרסא מעלמת על האור, וכידוע שהפרסא הו"ע העכבה שבהעכבה הרי נשתנה האור כמהות דבר המעכב והלבוש מדבר מענין אחר שלא מענין אצ"י כלל, ומשו"ז האור שמאיר לאחר הפרסא אינו בערך האור הקודם כלל שהוא רק אור של תולדה לבד כו', ועפי"ז יובן מה שהמל' נק' לילה שזהו מצד הגבורות והצמצומים שבהמל' שמעלימים ומסתירים על האור לגמרי כו', והנה באמת יש יתרון מעלה בהגבורות והצמצומים שבבחי' מל' במה שע"ז נעשה ההבדלה שיהי' ההשפעה דוקא במקום הראוי, דמצד עצמות אוא"ס א"ז תופס מקום להפריש דוקא במקום הראוי כמ"ש שממית בידיים תתפש והיא בהיכלי מלך וכמ"ש אם צדקת מה תתן לו כו', כ"א דוקא ע"י הגבורות והצמצומים שבמל' ע"יז נעשה ההבדלה בין ראוי לשאינו ראוי בדרך שמאל דוחה, והיינו שבסט"א לא יומשך רק השפעה מצומצמת ביותר, וזה גופא הוא ע"י קצת הביטול שיש בהם מה דקרו לי' אלקא דאלקיא, ועיקר ההמשכה יומשך לנשמות ומלאכים והיינו במקום הקדושה דוקא, וכמו"כ הי' ביצי"מ ההבדלה בין ישראל למצרים וכמ"ש ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם כו' ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל כו', דמלאך האלקים הו"ע בחי' הגבורות דמל' כו', ובהנהגת העולמות זהו מ"ש מלך במשפט יעמיד ארץ כו', והנה שרש ההבדלה הוא בחכ' דחכ' הוא בחי' ביטול דזהו"ע אבנא למשקל בה דא יו"ד דלפי שחכ' הוא ג"כ בבחי' ביטול לכן החכ' שוקל שיהי' ההמשכה דוקא במי שבטל, שזהו"ע קו המדה שמוודד מדידת האורות שיומשכו דוקא במקום שבטל ולפי אופן הביטול לפי אופן כזה יהי' ההמשכה כו', ושרש המדידה הוא בגבורה דעתיק שמלוכש בח"ס ונודע שגבורה דעתיק הוא בחי' העלם העצמי דא"ס כו', והיינו שבפנימית ועצמות דאוא"ס משם הוא ההבדלה שיהי' ההמשכה דוקא במקום הקדושה דמה שלגבי' כחשיכה כאורה זהו רק בחיצוניות המקיף משא"כ בפנימיות המקיף שם הכוונה דוקא במקום הקדושה, הרי מובן מזה שיש יתרון מעלה בהגבורות והצמצומים שבהמל', רק שזה היתרון הוא בהגבור' והצמצומים שבהמל' לא בהסתר שהיתרון בהסתר הוא בבירור מדבר המתברר, אך מ"מ הרי מובן מזה שיש יתרון מעלה בהגבורות והצמצומים שבהמל', רק שבהמל' הוא בדרך שמאל דוחה שדוחה אותם, משא"כ מצד עצמות אוא"ס ע"יז נעשה הדחי' בדרך ממלא כו', והנה ביצי"מ שהי' הגילוי מבחי' המל' ומצד החשך וההסתר שבהמל' הנה גם בהיציאה ממצרים הי' צ"ל החפזון, והענין הוא דהנה יצי"מ הי' בדרך אתעדל"ע מצ"ע מצד הגילוי אור עליון מלמע' שזהו עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם, כידוע שביצי"מ לא היו כלים להגילוי אור עליון

שהם היו במקום החשך והיציאה הי' במקום החשך גופא שמשו"ז לא הי' מאיר בהם הגילוי בפנימיות כ"א בדרך מקיף שזהו עד שנגלה עליהם כו' בדרך מקיף, וכמור"כ מצד האוא"ס לא הי' מאיר בהם בחי' פנימיות ועצמות אוא"ס כ"א רק בחי' חיצוניות המקיף, ולאחר חצות הי' מאיר בהם בחי' פנימיות ועצמיות אוא"ס, משא"כ קודם חצות לא הי' בהם רק חיצוניות המקיף, ומשו"ז הי' צ"ל החפזון, דהנה חפזון הוא ל' מהירות וכמ"ש ודוד הי' נחפו ללכת, וגם ל' יראה וכמ"ש אל תיראו ואל תחפזו מפניהם וכמ"ש מן קול רעמך יחפזון ורד"ק פי' ע"ז שהוא המהירות מצד הפחד, והיינו מהקליפות וסט"א. והנה בעבודה הו"ע יראת חטא שהוא ירא מהחטא שלא יהי' נמשך אחריו, וזהו כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו דהנה חכ' הוא בחי' התיישבות אך זהו דוקא בחכ' עילאה ששם הרע נהפך לגמרי משא"כ ח"ת הוא בחי' ביטול היש שבוה צ"ל יראת חטאו קודמת לחכמתו, וזהו"ע החפזון דשכינה וכמור"כ החפזון דגנפ שוה"ע יראת חטא כו'. ועפ"ז יתורץ מה שהקשה בשל"ה שבכאן משמע שחפזון הוא מעלה וכמ"ש כי בחפזון יצאת מאמ"צ כו' ולעתיד כתי' כי לא בחפזון תצאו כו' משמע שזהו חסרון, ולפי הנ"ל יתורץ לפי שביצי"מ הי' בהם הרע בתקפו שמפני זה הוצרך להיות בהם החפזון ואצלם הי' בהחפזון יתרון מעלה, וזהו"ע החפזון דיצי"מ לפי שהגילוי הי' מבחי' המל' ומצד החשך וההסתר שבמל' ע"ז הי' צ"ל החפזון שלא יהי' מזה יניקת החיצונים, ובעבודה זהו"ע כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו כו'.

שבת חוהמ"ד, תער"ב. הנחה

מצה זו שאנו אוכלים ע"ש מה על שום שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם. ומשמעות הענין הוא שהחיוב דאכילת מצה הוא לפי שלא הספיק להחמיץ, וכן א' בפ' ראה שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני כי בחפזון יצאת מארץ מצרים שמהחפזון הרי לא הספיק להחמיץ ומשו"ז דוקא א' שבעת ימים תאכל מצות דמשמע הא אילו הספיק להחמיץ לא היו אוכלים מצה, והלא כבר נצטוו בעשור לחדש בערב תאכלו מצות הרי אפילו הספיק להחמיץ היו מחוייבים באכילת מצה מצד הציווי כו', וגם מה שלא הספיק להחמיץ הרי זהו מצד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה ועיקר גילוי אוא"ס ידוע שזה הי' לאחר חצות ואין אנו אומרים מצה זו שאנו אוכלים שהוא קודם חצות ע"ש שלא הספיק להחמיץ שהי' לאחר חצות, גם מה שא' עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם הול"ל עד שנגלה עליהם הקב"ה וגאלם מהו"ע מלך מלכי המלכים, ובכדי להבין כ"ז צלה"ק משנת"ל בענין החפזון ביצי"מ שאפי' בהגילוי ובהיציאה ממצרים הי'

צ"ל החפזון, לפי שביצי"מ הי' הרע בתקפו שלא היו כלים להגילוי אור שיאיר בהם בחי' אור פנימי ועצמי שבעצם היו המה במקום החשך והיציאה הי' במקום החשך, וע"ז הוצרך להיות החפזון והיינו היראה מאחיות החיצונים שזהו בחי' כי ברח העם כו'.

ולבאר ביותר ענין החפזון, הנה אי' בזהר סבא פ' משפטים ע"פ לא תצא כצאת העבדים הה"ד כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו, דהנה בכלל יש ג' מדרי' עבד כנעני ועבד עברי ואמה העברי' ובאמה העברי' א' לא תצא כצאת העבדים כי לא בחפזון תצאו כו'. והענין הוא דהנה תכלית הכוונה בירידת הנשמה בגוף הוא בכדי לברר ולתקן את הנה"ב דהנשמה עצמה אינה צריכה תיקון לעצמה, דהנשמות הם באצי' ועולם האצי' הוא מה שנתברר בתכלית הבירור מלמע', והרי כל הנשמות הם באצי' דהרי כא"א אומר נשמה שנתת בי טהורה היא וטהורה הוא מצד מדרי' אצי', דאפי' נשמות דבי"ע הרי עצם מהותם הוא אצי' דהמלאכים עצם מהותם הוא ברי' ונשמות עצם מהותם הוא אצי', ואצי' הרי זה מה שנתברר בתכלית הבירור ע"י יו"ד דש' ס"ג שמשו"ז גם הנשמות דאצי' הם ג"כ אלקות ממש, וממילא הנשמה עצמה איננה צריכה תיקון לעצמה, ותכלית הכוונה בירידת הנשמה בגוף הוא בכדי לברר ולתקן את הנה"ב, דזהו"ע מ"ש ימי שנותינו בהם שבועים שנה שכל עבודתו ויגיעתו בכל ימי חייו בימים יוצרו בכדי לברר ולתקן את הנה"ב שבשביל זה נקצב לו כל ימי חייו, ולפי אופן הבירור והתיקון שצריך לברר ולתקן את הנה"ב לפי אופן זה נקצב לו ימי חייו, ואופן הבירור הוא דוקא בדרך התלבשות והתעסקות שאין זה מצד הגילוי אור עליון מלמע' שעייז נתבטל ממילא כ"א דוקא בדרך התלבשות והתעסקות, דיש אופן מה שהביטול הוא ע"י גילוי אור עליון, דלמע' זהו"ע הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפם שמצד הגילוי אור עליון מלמע' עייז נתבטלו ממילא, וכן גם למטה יש באופן כזה, אך א"ז עיקר הכוונה ועיקר הכוונה הוא שיהי' בדרך בירור וזיכוך בבחי' התלבשות דוקא שזהו"ע התעסקות כו'. כמו שאנ"ר בהתלבשות הנפש בגוף שהנפש נתפס בהגוף שהרי בא בהגשמה במה שהוא בא בחיות בשרי לגבי רוחניות הנפש ומ"מ הרי הנפש מתגלה בגוף שמנהיג את הגוף, שעיי ההתעסקות בכחות הנפש בכח השכל או המדות וכמו"כ בכל הכחות עייז מוזכר את האברים שעיי ההתעסקות בכל כח עייז מוזכר את האבר שהוא כו', אך כ"ז הוא דוקא כשהגוף הוא כלי לאור הנפש או הנפש מתגלה בגוף ופועל על הגוף שהמלוכב מושל ושולט על המלביש, משא"כ כשהגוף אינו כלי להנפש כמו בגלגולים ר"ל שנפש האדם מגולגלת בגוף הבהמה הרי המלביש מושל ושולט על המלוכב שהנפש אינו מתגלה שם אדרבה הבהמה מושלת ושולטת על האדם שהרי היא נמשכת אחר ענינים החומרים וגם הוא נמשך אחרי', וכ"ז הוא לפי שגוף הבהמה איננה כלי לאור הנפש, משא"כ בגוף אדם שהוא כלי לאור הנפש הרי הנפש מתפשט ומתגלה בגוף, וכמו"כ הוא בהתלבשות הנה"א בהנה"ב שבא בבחי' תפיסא והתלבשות בהנה"ב, שהרי אינו דומה

הפעולות והגילויים דהנה"א כמו בשכל ומדות אהוי"ר, להנה"א מצ"ע קודם שמתלבש בהנה"ב, הגם שהנה"ב הוא באין ערוך אך שזהו מצד הקישור דמפליא לעשות שמקשר את הנה"א בהנה"ב שהנה"א מתגלה בהנה"ב ופועל עליו כו'. והנה כחות הנפש שבאים בהתלבשות בגוף בכלל הם רק מדרי' גרין שבה' מדרי' דגרין ח"י הנה ח"י הם מקיפים שכנשמה שאינם מתלבשים בגוף ומה שבאים בהתלבשות בגוף זהו רק הג' מדרי' דגרין, והנה בהתגלות הג' מדרי' דגרין יש בזה סדר והדרגה מלמטלמ"ע דמתחלה מתגלה נפש ואח"כ רוח ואח"כ נשמה, דכן הוא בכללות העבודה דכל היום שהוא בהתגלות ג' מדרי' דגרין שיש בזה סדר והדרגה שזהו מה שעד ב"ש הוא בבחי' הודאה הודו לה' ואח"כ פסוד"ו וברכות ק"ש ושמו"ע שזהו בהתגלו' הנפש דג' מדרי' דגרין, וכן הוא ג"כ בכללות עבודת האדם שצ"ל בזה סדר והדרגה והיינו שא"צ לילך לעילא ממדריגתו שא"צ לרצות בהמדרי' העליונה בעוד שהוא שייך להמדרי' התחתונה כ"א צריך להיות בסדר והדרגה, וכן הוא ג"כ בפרט הנשמות יש נשמות השייכים לנפש ויש נשמות השייכים לרוח ויש מה ששייכים לנשמה ולפי אופן התגלות הנפש לפי אופן כזה הוא הבירור וזיכוך של הנה"ב כו'. והנה נפש הוא הסכמת הלב לילך בדרך טובים ולהכריח א"ע בסו"מ וע"ט, דהנה נפש הוא נה"י ונצח הוא ענין הסכמת הלב לילך בדרך הטוב בסו"מ וע"ט, שבוה הנצח לא יש שום גילוי וחיות אלקי, דאין זה הנצח מה שבא לאחר האהבה שבתפלה שאז מאיר אצלו גילוי אור אלקי אך לפי שאי אפשר להיות באהבה כל היום ע"ז עושה ההסכם שילך בכל היום בדרך התו"מ, שבוה ההסכם מאיר אצלו קצת אור, לפי שההסכם הזה בא אצלו לאחר התפלה שבעת התפלה הי' מאיר אצלו הגילוי אור וממילא בההסכם שלאחר התפלה שהוא רושם מהתפלה גם שם יש קצת אור, שזהו מה שנצח ענף החסד, ומאחר שמאיר קצת אור בהכרח שיש לו רצון לזה וממילא הרי א"ז מה שמכריח א"ע כו', והנצח שמבו' כאן הכוונה שאין זה רק מצד ההכרח לבד כו', והוד זהו מה שמודה על האמת כמו מודים אנחנו לך שאתה הוא ה' אלקינו כו', וענין ההודאה הוא בא' משתי פנים או שיודע שכך הוא אך שאינו יודע איך ומה הוא או שאינו יודע אפי' שכך הוא רק שמודה שהאמת הוא כך, והנה נצח והוד הוא בחי' אחרונה שבנפש והם מוכרחים להיות בכאור"א הן ההסכם הנ"ל והן ההודאה מוכרח להיות בכאור"א, שלכן ארז"ל מאן דלא כרע במודים נעשה שדרתו נחש שהוא נחש הקדמוני שאין בו טוב כלל, והנה למע' ענין ההודאה זהו"ע הביטול דהאופנים שאין בהם השגה והבנה רק ההודאה בלבד שלכן הביטול שלהם הוא בדרך סיבוב שבסיבוב הרי הראש והגוף בשוה או כענין ראשו בין ברכיו שחב"ד וחג"ת הם בהעלם ובהתגלות אינו רק בחי' נה"י בלבד, וזהו"ע נפש, ורוח זהו מה שיש אצלו גילוי אור אלקי, דענין הרוח זהו התפעלות הנפש שנמשך לאלקות וכדכתי' רוח האדם היא העולה למע' כו', וזה בא ע"י ההתבוננות בשירים ותשבחות בשבח של מקום שזהו על כל שבח מעשה ידיך במעשיו הרבים ועצומים בגדולת ה' בבריאת והתהוות העולמות כמ"ש מה רבו מעשיך ה' כו' ומה גדלו מעשיך ה' כו' שע"י ההתבוננות בהריבוי הנבראים ועוצם

הגודל שלהם ושהכל נברא במאמר ורוח פיו בדרך יש מאין שענין יש מאין הוא בעצם ענין נפלא עי"ז נעשה התפעלות הנפש לאלקות, וכמו"כ מצד ההתבוננות דכי אתה אבינו וכל הנסים והנפלאות שעשה לנו דממצרים גאלתנו ה' אלקינו ומבית עבדים פדינתו עי"ז נעשה התפעלות הנפש לאלקות. ונשמה זהו"ע שכל והשגה באלקות כמו"ש נשמת שדי תבינם דנשמה זהו"ע הבנה והשגה באלקות, הגם שנת' שגם ברוח צ"ל ההתבוננו' לפי שא"א להיות התפעלות המדות בלתי שיהי' מתחלה שכל והשגה באלקות, מ"מ שם העיקר הוא המדות לפי שהמדות הם אהוי"ר טבעיים שהנה"א יש לו בטבע הרצון לאלקות שמפני זה שייך ציווי על אהבה כמו"ש ואהבת כו', דלכא' איך שייך ציווי על אהבה להיותה מדה שכלב כו' אלא לפי שהנה"א יש לו בטבע הרצון לאלקות רק שהוא בהעלם והציווי הוא להוציאה מן ההעלם אל הגילוי כו', ובכדי להוציא מן ההעלם לגילוי ע"ז מספיק ג"כ מיעוט ההתבוננות והיינו התבוננות בשירים ותשבחות בשבחו ש"מ וכמו"כ בכל האותות והמופתים שעשה לנו, שבשכל הו"ע ידיעה בלבד, וכמו"כ מצד הידיעה בגדולת ה' בבריאת והתהוות העולמות ושהכל נתהוו בדרך יש מאין שע"ז נעשה התפעלות הנפש לאלקות, וכמו"כ מצד ההזכרה דכי אתה אבינו והוא חיינו האמיתי ממש שע"ז נעשה התפעלות הנפש לאלקות, וכמו"כ אפי' בההתבוננות דלאה' את ה' אלקיך כי הוא חייך שזהו ע"י ההתבוננות שבכל נברא ובכל עולם יש חיות אלקי המחי' אותו, הנה כ"ז הוא בהאלקות שבעולם התחתון, וגם בזה א"צ להיות ההתבוננות באיכות ובפרטיות החיות האלקי כ"א מצד הידיעה שיודע שיש חיות אלקי שמחי' כל נברא שע"ז נעשה התפעלות הנפש לאלקות, משא"כ ענין נשמה זהו"ע ידיעה והשגה גדולה באלקות שבזה צ"ל ההתבוננות בכל סדר ההשתל' בכל המדרי' שבו, וההשגה צ"ל בפרטיות בהמציאות דכל עולם ובהאור שמאיר בכל עולם ובפרטי המדרי' שבאותו העולם בע"ס שבו כו', וכמו"כ צ"ל ההשגה בכללות האוא"ס שמאיר בהעולמות ושהוא באין ערוך לגבי עצמות שלגבי עצמות הכל אין ואפס דכולא קמי' כלא חשיב כו', דבכלל זה הוא ג"כ ההשגה בעצם האלקות המופשט מלבושי השגה דבההשגה בעצם האלקות המופשט מלבושי השגה מאיר אצלו ריבוי גילוי אור הנפש, דבההשגה בהענין המלוּבש בלבושי השגה מאיר ג"כ ריבוי גילוי אור ומכש"כ בההשגה בעצם הענין המופשט מלבושי השגה שמאיר אצלו ריבוי גילוי אור הנפש, והאהוי"ר שבנשמה הם אהוי"ר שכליים דנשמה הוא מוחין בעצם, וכידוע ההפרש בין מוחין שבמדות למוחין בעצם דמוחין בעצם זהו השגת הדבר (דער פאָרשטאַנד פון דער זאך) ומוחין שבמדות הם מה ששייכים רק להבין בלבד, ונשמה הוא מוחין בעצם והאהוי"ר שבה הם אהוי"ר שכליים שנכללים בהמוחין, וזהו"ע ג' מדרי' דנר"ן דנפש הו"ע ההסכם בלבד ורוח הו"ע התפעלות המדות ונשמה זהו"ע השגה והבנה באלקות כו'. וזהו"ע הג' מדרי' דעבד כנעני ועבד עברי ואמה העברי'. דעבד כנעני הוא בחי' נפש כמו שאנ"ר בעבד הגשמי שעובד עבודתו בלי שום רצון וחשק כלל ועבודתו היא עבודה פשוטה והיא נחשבת ליסורים אליו שאין לו רצון כלל שהוא רוצה להיות בטל דעבדא

בהפקירא נחא לי' שרוצה לילך בשרירות לבו רק שעושה עבודתו מצד הקבלת עבודת שקבל עליו אל האדון או מצד אימת האדון שירא שלא יכנו בשבת ומפני זה עובד עבודתו, כי כן הוא ברוחניות בחי' נפש הוא שאין לו רצון בתו"מ כ"א רק מה שמכריח א"ע בסו"מ וע"ט בסו"מ, שהנהיב הוא בתוקף הישות ובתוקף החומריות שאין לו רצון כלל לילך בדרך התומ"צ ויש לו רצון לעניני העולם שלכן כשבא לעניני העולם הוא חושב בהם וידבר בהם וגם עושה אותם רק שאח"כ מתחרט וחוזר וחושב כו' וחוזר ומתחרט שהחרטה הוא מצד ההסכם שעשה בנפשו או מפני אימת האדון שזהו מצד המקיפים דחי', דהנה חיי הם מקיפים גם לרוח ונשמה מ"מ הם פועלים גם במדרי' נפש לפי שלמקיפים לא יש העלמות והסתרים שבאמת לא יש דבר המעלים ומסתיר ומסך מבדיל להמקיפים דחי' שלכן אפי' מי שהוא במדרי' נפש גם עליו פועל המקיף וזה מובן דמי שהוא מוזכך ובדקות ביותר פועל עליו המקיף ביותר, אך מ"מ אפי' מי שהוא במדרי' נפש גם עליו פועל המקיף, אך זהו דוקא לפרקים בעת שמאיר גילוי המקיף ביותר שזהו מה שאפי' קל שבקלים ופושעי ישראל מתעורר בתשובה לפעמים שזהו מצד המקיף אך שזהו דוקא כשיש עת רצון למע' שאז מאיר גילוי המקיף ביותר, וכמורכב אפי' מי שהוא במדרי' נפש מ"מ גם עליו פועל המקיף שמפני זה מתחרט כו' שלפי שבעצם הוא שייך לעניני העולם ע"כ הוא חושב בהם ומדבר בהם אך מצד ההסכם שעשה ומצד המקיפי' שבנשמה שמפני זה מתחרט כו', וזהו"ע עבד כנעני, ובעבד כנעני גופא יש כמה אופנים יש מי שחושב ומדבר בעניני העולם אך אינו עושה בהם, ויש מי שגם עושה בהם כמו בדברים המותרים שאוכל למלאות תאוות נפשו ובדברים המותרים ביותר ויוכל היות גם בדברים האסורים כו', גם יוכל היות שלא יפעול אפי' במחוד' שלא יהי' חושב ומדבר בהם כמארז"ל שרבן גמליאל א' טבי עבדי כשר הי' ופי' כשר הי' היינו מה שלא נפל אפי' במחוד', וזהו מצד ההסכם חזק שעשה בנפשו להכריח א"ע בסו"מ וע"ט מפני זה אינו נופל אפי' במחוד', ומובן שהוא בעצם בדקות ביותר ע"כ פועל עליו ההסכם שעשה שלא יפול אפי' במחוד', גם י"ל שזהו מצד המקיפים דרוח ונשמה, דהנה המקיפים דחי' הם מקיפים בעצם ורוח ונשמה הם בעצם בבחי' פנימיות ולזה אינו שייך, אך מ"מ המקיפים דרוח ונשמה פועלים גם עליו כמו בהודאה ה"ה יודע בהדבר שהוא כך, וזהו המקיף דנשמה ורוח, דענין הרוח זהו"ע התפעלות המדות שבא ע"י התכונות בגדולת ה' בבריאת והתהוות העולמות ולזה אינו שייך מ"מ אינו רחוק מזה כו', ומצד המקיפים דרוח ונשמה הם פועלים עליו שלא יפול אפי' במחוד' כו', וזהו"ע עבד כנעני, ועבד עברי הוא שיש לו רצון לאלקות דעבד עברי הוא מדרי' הרוח דרוח זהו"ע התפעלות המדות שבעת התפלה יש לו התפעלות הנפש לאלקות שמאיר אצלו גילוי אור האלקי ופועל הכפי' גם על הנהיב ובעת התפלה חושב שגם לאחר התפלה יהי' שייך דוקא לעניני אלקות ולא לעניני העולם, אך אחר התפלה כשבא לעניני העולם חושב ומדבר בהם ואח"כ מתמרמר עליהם וזהו לפי שלא שינה עדיין את הטבע לגמרי

רק שפעל הביטול והכפי' בהנה"ב, גם פעל בו החלישות בתפלה אך שזהו רק ההכשירות בכדי שיוכל להתתקן, ולהיות שלא שינה את טבעו לגמרי לזאת כשבא לעניני העולם מתעורר ברצון להם רק שאח"כ מתמרמר עליהם כו', וזהו"ע בינונים זה וזה שופטן דבעת התפלה הרי השופט הוא הנה"א והנה"ב בטל וכפוף להנה"א ולאחר התפלה או השופט הוא הנה"ב שמתעורר ברצון לעניני העולם כו' לפי שלא שינה את טבעו לגמרי כו'. ובכדי לשנות את טבעו זהו דוקא מצד התגלות בחי' נשמה כמ"ש בתניא שע"י התעוררות אהוי"ר הבאה ע"י התבוננות בגדולת ה' עי"ז משנה את טבעו כו', שע"ז אמרו אם אין בינה אין דעת, דעת הוא ל' וידע בהם אנשי סכות ות"א ותבר שבכדי לפעול הביטול והשבירה בהנה"ב בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא זהו דוקא ע"י הבינה שהו"ע השגה והבנה בגדולת ה' שזהו התגלות בחי' נשמה שצ"ל באריכות ההתבוננות שיתבונן בכל סדר ההשתל' ובכל הפרטים וגם ההשגה צ"ל באיך ומה הוא ובכל הפרטים ומאיר אצלו האור האלקי בפנימיות לפי שהוא כלי לאור האלקי ועי"ז משנה את טבעו כו', והטעם הוא לפי שהמדות אפי' של הנה"א אינם כלים לאלקות לפי שמדות הם חוץ להעצם שמדות הם התפעלות וכל התפעלות הוא חוץ לעצם דכשהוא בהתאחדות אינו שייך אז להתפעלות כ"א דוקא כשהוא חוץ לעצם, וממילא מובן שאינו בבחי' כלי לאור האלקי, משא"כ מוחין הם בבחי' התאחדות, דבכלל מוחין הוא בבחי' דביקות והתאחדות ואפי' בחי' התפעלות שכלי ג"כ אינו בבחי' התפעלות שבכלל מוחין הם בבחי' התאחדות ומאחר שהוא בבחי' התאחדות ממילא מובן שהוא כלי לאוא"ס מאחר שהוא בבחי' התאחדות עמו ועי"ז משנה את טבעו לגמרי, משא"כ במדות אינו משנה את טבעו כ"א רק מה שפועל הביטול והכפי' בהנה"ב כו', ולפי שאינו משנה את טבעו לגמרי משו"ז שייך בזה אחיזה דו"ש לא יחפוץ כסיל בתבונה כ"א בהתגלות לבו, דבהתגלות לבו זהו האהוי"ר שבהתגלות הלב שבזה שייך אחיזה משא"כ בתבונה שהוא אפי' מדות שבמוחין גם ע"ז א' לא יחפוץ כסיל כו' שגם בזה לא שייך אחיזה לפי ששינה את טבעו לגמרי משא"כ במדות הרי לא שינה את טבעו לגמרי, וזהו ג"כ לפי שהמדות למע' הם בעולם היצי' ששם מחצה על מחצה רע שלכן א"א לפעול שם הביטול דרע לגמרי משא"כ מוחין למע' הם בעולם הברי' ששם רק מיעוטו רע שלכן ביכולת לפעול הביטול דרע לגמרי עד שישנה את טבעו כו', דהביטול דהמדות הוא כמו דבר זר שנכנס אל הקדש שנכלל בקדש אך אינו קדש ממש, כמו כשמקדיש בהמה לקרבן שאינו עדיין קדש ממש משא"כ כשמקריבין את הבהמה ע"ג המזבח והיא נכללת באש שלמע' שאז נעשית בבחי' קדש ממש, וכמו"כ הביטול דהמדות הוא כמו דבר זר שנכנס אל הקדש שאינו עדיין קדש ממש לפי שלא שינה את טבעו לגמרי, משא"כ במוחין הרי שינה את טבעו לגמרי, וזהו ג"כ ענין עבד עברי ואמה העברי', דעבד עברי כל ענינו הוא מה שמביא מן החוץ ומן השוק היינו מה שמביא מן הפירוד אך אינו כתיקונו לגמרי שלכן כל מה שמביא אינו ראוי עדיין למאכל אדם כמו שמביא בשר חי מן השוק הרי לא יש בזה עדיין

התגלות החיות והעונג עד שיהא ראוי למאכל אדם וכן כשמביא לתם שאינו אפוי שמביא קמח מן השוק אינו ראוי עדיין לאכילת אדם, משא"כ אמה העבריי' כל ענינה הוא במלאכת הבית לאפות ולבשל כו' שיהא ראוי לאכילת אדם לפי שאמה העבריי' זהו בחי' נשמה שמצד בחי' נשמה הי' משנה את טבעו לגמרי כו'. וז"ש לא תצא כצאת העבדים כי לא בחפזן שבאמה העבריי' אצ"ל החפזון בהציאה שלה כמו בעבדים שצ"ל החפזון, לפי שבעבדים אינו נהפך עדיין הרע לגמרי לכך צ"ל החפזון, ובהחפזון דעבדי' יש בזה כמה ענינים א' הוא הבריתה מן הרע לגמרי שבכמה ענינים צריך לפרוש א"ע לגמרי ע"ד שארז"ל ע"ה אסור לאכול בשר לפי שבשר הוא גבורות ומוסיף חום הטבעי הרי בירורו קשה ע"כ ע"ה שאין ביכולתו לברר אסור לאכול בשר שצריך לפרוש א"ע לגמרי מזה, וזהו"ע הנדרים שבכמה ענינים שאין ביכולתו לברר ואדרבה הם מורידים אותו צריך לפרוש מהם לגמרי, והגם שנדרים הם בכינה כמארז"ל כל הנודר כאלו נודר בחיי המלך וחיי המלך הוא בינה מ"מ הרי א' בחיי המלך שזהו מה שבינה נעשה אם הבנים והיינו מקור להמדות וממילא הי' שייך לעבדים, וזהו"ע החפזון שהוא הבריתה מן הרע בחי' כי ברח העם כו'. ועוד ענין החפזון הו"ע המהירות לקשר א"ע בתיבות התורה והתפלה מצד שיש לו הבלבולים דיצה"ר ונה"ב שמבלבלים אותו בעת התפלה צריך לקשר א"ע בתיבות התפלה, וביותר הוא בכל היום שמפילו במח"ז הרהורים שאין רצונו בהם כלל, והעצה לזה הוא לקשר א"ע באותיות התורה כמ"ש בתניא דאור דוחה את החשך, וזהו"ע החפזון שהו"ע המהירות לקשר א"ע באותיות התורה וכמארז"ל הצפינו עצמיכם בדברי תורה כו'. ועוד צ"ל החפזון שהוא המהירות בכדי למהר את הרצוא שכל ענינו הוא רק למהר את הרצוא, וכל עבודתו ויגיעתו הי' רק בפסוד"ז בשבחי' של מקום לא בהשגה והתבוננות כ"א כל עיקר יגיעתו הוא רק בפסוד"ז, וכמו"כ בהתבוננות בלאה' את ה' אלקיך כי הוא חייך איך שבכל דבר יש חיות אלקי הנה גם בזה צ"ל ההתבוננות רק בכדי לבוא אל הבכך לבד, והיינו שא"צ להיות אצלו ההשגה בזה ובפרטיות הענין באריכות ההתבוננות כ"א רק מה שצ"ל ההתבוננות בכדי לבוא אל הבכך לבד, וזהו לפי שאינו כלי לההשגה ואינו מאיר אצלו האור האלקי וממילא הרי אינו פועל על הנה"ב והרי הנפש מתחזק ביותר כו' ולזאת צ"ל ההתבוננות רק בכדי לבוא אל הבכך לבד, וזהו"ע החפזון שהו"ע המהירות למהר את הרצוא כו'. ועוד ענין החפזון הו"ע ההתפעלות גופא דהתפעלות הו"ע מהירות היפך המחזין שהוא בהתיישבות משא"כ התפעלות שהוא במהירות ולהיות שהוא בהתפעלות יוכל להתפעל גם מדבר אחר, וכמו"כ שייך בזה הפסק מאחר שהוא התפעלות ובהתפעלות א"א להיות תמיד הרי יש בזה הפסק, מ"מ הרי מוכרח הוא בהחפזון להיות שהרע עדיין אינו נהפך לטוב ממילא הרי מוכרח הוא בהחפזון דוקא כו'. משא"כ באמה העבריי' א' לא תצא כצאת העבדים שאמה העבריי' זהו בחי' נשמה וא' ע"ז לא תצא כצאת העבדים כי לא בחפזון תצאו שבאמה העבריי' א"צ להיות החפזון, דהחפזון של הבריתה מענינים הגשמיים זה בוודאי אינו שייך אליו

לפי שהרע נהפך אצלו לטוב ממילא הרי אינו שייך לענינים הגשמיים ואינו רוצה בהם כלל רק האלקות שבהם וגם יודע להשתמש בהם לאלקות וממילא הרי אינו צריך לברוח מהם כו', וכמו"כ החפזון בכדי למהר את הרצוא ג"כ א"צ להיות אצלו ואדרבה צריך להתכונן דוקא באריכות ההתכוננות ובכל הענינים הנעלים דוקא וצריך להבין בכל הענינים באיך ומה הוא ובכל הפרטים דוקא, וזהו לפי שהוא בעצם כלי לההשגה והאור האלקי מאיר אצלו בפנימי בנפשו וממילא ה"ה פועל גם על הנה"ב, ולפי אופן אריכות ההתכוננו' ולפי אופן שיגיע בעומק של ההתכוננות ביותר לפי אופן כזה יפעול הברור בהנה"ב כו', והאהוי"ר שלו הם אהוי"ר שכליים שאינם בהתפעלות כלל, ומפני זה א' כאן לא תצא כצאת העבדים כי לא בחפזון תצאו כו'. ומוכן מזה עכ"פ שעובדא שנעשה ע"י חפזון אינו משובח כ"כ מהנעשה שלא ע"י חפזון, הגם שמי שצריך להחפזון ה"ה מוכרח בהחפזון ואצלו הוא מעלה מ"מ הרי זה מובן עכ"פ שדבר שנעשה ע"י חפזון אינו משובח יותר מהנעשה שלא ע"י חפזון, וזהו מה שארז"ל על בני גד ובני ראובן שירשו בעבר הירדן שהוא נחלה מבוהלת וכמו"כ על ואלה המלכים אשר מלכו לפני מלך מלך לבני שזוהו תהו הוא ג"כ נחלה מבוהלת משא"כ תיקון הוא בחי' התיישבות ושרש התיקון הוא בח"ס שזוהו מה שסבא דעתי' סתים כחמר טב דשקיט ושכיך על דורדי' כו', וזהו מה שביצי"מ שהי' בחפזון הי' בהם כמה שינוים פעמים הי' טוב מאד ופעמים לא טוב כו', וזהו מה דאי' במד"ר הוה עובדא בחד בר נש דהוה אויל בלילה והדליק נר וכבה וחזר והדליק וחזר וכבה וחזר והדליק וחזר וכבה וכבה כו' אמר עד כמה אני מתייגע להדליק וחזר ונכבה אמתין עד שיאיר אור השמש ואלך לאור השמש כך ישראל נשתעבדו למצרים ונגאלו ע"י משה ואהרן נשתעבדו לבבל ונגאלו ע"י חנני' מישאל ועזרי' נשתעבדו למוקדון ונגאלו ע"י מתתיהו ובניו וחזרו ונשתעבדו אמרו ישראל עד כמה אנו מתייגעים להגאל וחוזרים ומשתעבדים נמתין עד שיאיר היום עד שיגאל אותנו הקב"ה בעצמו שנא' אל ה' ויאר לנו, דהנה נרות הו"ע המדות כידוע מענין ז' נרות המנורה שהם ז' מדות שבזה שייך הפסק, משא"כ הוי' אין לו הפסק דאני הוי' לא שניתי ואמת הוי' לעולם דהוי' נק' אמת ואמת הוא היפך מכוב, דכזב זהו מה שהנהרות המכובין פעם אחת בשבוע פסולים למי חטאת הגם שמכובין פעם א' בשבוע מ"מ נק' כזב, אך יש מבועא דלא פסיק לעלמין וכמ"ש כמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו שח"ב נק' תרין ריעין דלא מתפרשין וכמ"ש ונהר יוצא, יוצא תמיד כו', וזהו מה שהנהרות המכובין פעם א' ביובל כשרים למי חטאת לפי שיובל הוא בינה דזהו"ע מבועא דלא פסיק לעלמין שאינו שייך בזה הפסק כו'. וזהו ג"כ מה דאי' במד"ר על פ' הגדולה לאה והקטנה רחל הגדולה גדולה במתנותי' כהונה לעולם מלכות בית דוד לעולם, הקטנה קטנה במתנותי' מלכות שאול לפי שעה שאול באחת ולא עלתה לו דוד בשתים ועלתה לו רמה קרני ולא רמה פכי שאול שנמשך בפך לא אמשיך מלכותו דוד שנמשך בקרן אמשיך מלכותו, דהנה טעם מלכות שאול הוא לפי שמשכמו מלמע' גבוה מכל עם דשכם זהו"ע דעת שבין הכתפים שהו"ע

מוחין שבמדות גבה מכל עם שגבה מן המוחין של כל העם שלכן כשעבר על רצון העליון אפסיק מלכותו משא"כ מלכות דוד הוא מצד עצמות אוא"ס שזהו"ע רמה קרני דרמה זהו"ע כתר וכמ"ש ואתה מרום לעולם ה' וידוע שהוא כתר דבכלל הוא עצמות אוא"ס וכ"ז הוא לפי שדוד ה' כלי לעצמות אוא"ס מצד הביטול שלו כמ"ש אם לא שויתי ודוממתי כו', וזהו ג"כ ענין רמה קרני דק"ן הוא בבחי' לא דבר (ניט קי"ן זאך) דק"ן הוא קרן זוית שאינו במציאות לעצמו כו' ומשו"ז לא ה' בו הפסק כו', וזהו"ע עה"ח שהוא מצד עצמות אוא"ס ונק' אתר דלא אשתני דכולם הם בחי' עה"ד שע"י חטא עה"ד נקנס מיתה לעולם וגם משה ואהרן לא נפטרו מהמיתה משא"כ עה"ח הוא אתר דלא משתני, וזהו"ע דוד מלך ישראל חי וקיים וכו', וזהו ג"כ מה שמשה לא רצה לילך בשליחותו של מקום שא' מי אנכי אשר אלך אל פרעה דהלא כתוב אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך כו' דאנכי זהו מצד עצמות אוא"ס, וע"ז א' מי אנכי פי' אם אני הוא אנכי כו' שרצונו ה' שיאיר גילוי עצמו' אוא"ס וממנו יהי' הגאולה וממילא לא יהי' בו הפסק כו', אך מ"מ ה' צ"ל דוקא באופן כזה לפי שצ"ל בסדר והדרגה דכן הוא גם בגאולות צ"ל ג"כ סדר והדרגה.

ועפ"י"ז יובן מ"ש קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים והי' קשה לעיל מה שייך דודי לשכינה, והענין הוא דהנה בספרים מקשים על מה שהקב"ה מקיים כל המצות מה עושה במצות יראה ומתרצים דענין היראה כביכול למע' הוא שירא שישראל לא יזהרו ביראה לפי שהכל בידי שמים חוץ מיר"ש ועל יראה כתי' מי יתן והי' לבכם זה ליראה אותי כל הימים כו' וע"ז הוא היראה למע' כביכול שלא יפלו ישראל מיראה, וכמ"כ הוא בענין החפזון דעיקר החפזון הוא במל' והחפזון למע' הוא שלא יהי' חפזון בבחי' המל' והיינו שלא יהי' יניקת החיצונים כו', ועוד י"ל דדודים בכלל הוא בו"ה ובוזה שייך יניקה דבי"ה אינו שייך יניקה ובו"ה שייך יניקה וממילא גם בוז"א שייך חפזון, ומשו"ז שייך דודי לשכינה, ועפ"י"ז יובן מ"ש ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא להוי' והיינו לפי שהפסח להוי' הוא בו"ה ומפני זה צ"ל ואכלתם אותו בחפזון כו', ולהורות על ענין החפזון ע"ז א' מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם דכל ג' ענינים אלו מסייעים אל החפזון, דמתניכם חגורים זהו כמו שאנ"ד כשאדם רץ חוגר מתניו בכדי שיהי' המרוצה בקל, וכן נעליכם ברגליכם הוא ג"כ בשביל המרוצה בכדי שלא יכשל ביתידות הדרכים, ומקלכם בידכם זהו ג"כ בשביל הריצה שע"ז נתחזק ביותר, וכמ"כ הוא ברוחניות מסייעים המה להחפזון, דהנה מתניכם חגורים זהו מ"ש חגרה בעוז מתני' דמתנים זהו"ע האמונה דאמונה מעמיד את כל הגוף כמו שהרגלים מעמידים את הראש כמ"כ המתנים מעמידים את כל ציור האדם דמוחין ומדות וכל כחות הנפש כמ"ש צדיק באמונתו יחי' וכמ"ש טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמתית, אך הנה האמונה הוא בקטנות שיכול להיות בבחי' מקיף וכמו גנבא אפוס מחתרתא רחמנא קרי' ע"ז א' חגרה בעוז מתני' ואין

עוז אלא תורה שע"י התורה נעשה חגור המתנים, אך זהו דוקא בתושבע"פ לפי שהוא בחי' גילוי רצה"ע משא"כ בתושב"כ הגם שהוא למע' מתושבע"פ מ"מ גילוי רצה"ע הוא דוקא בתושבע"פ ועי"ז נעשה חיזוק האמונה, והנה על חיגור מתנים מברכים אחר ישראל בגבורה שזוה"ע איזהו גבור הכובש את יצרו כו', והנה ארז"ל באיזה זכות נגאלו אבותינו ממצרים בזכות האמונה שנא' ויאמן העם אך להיות שהאמונה היא בקטנות ע"ז א' מתניכם חגורים שצ"ל חיזוק האמונה כו'. ונעליכם ברגליכם זהו כמ"ש בפרע"ח שיש לבוש החשמל שמקיף לזר"ג מצדיהם ומתחת רגליהם שלא יהי' יניקת החיצונים, ובעבודה הר"ע מצות מעשיות דנעל הוא בעשי' ובעבודה הר"ע מצות מעשיות ששומרים שלא יהי' יניקת החיצונים. ומקלכם בידכם זהו כמ"ש במדר' מה דרכו של כלב לרדותו במקל והר"ע ההרגזה דלעולם ירגיז אדם כו' דלפעמים צ"ל ההרגזה כמו אתה רע משוקץ מתועב ומנוול כו'. וג' ענינים אלו הם מסייעים להחפזון לכן ביצי"מ שהי' בחפזון לכך א' שלצורך החפזון צריכים להיות ג"כ ג' ענינים אלו דמתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם שהם מסייעים להחפזון, משא"כ לע"ל שיתברר הרע בתכלית אז לא יהי' החפזון וגם אז לא יהיו צריכים ג"כ הג' ענינים אלו לפי שהם ג"כ מסייעים להחפזון רק שיהיו באופן אחר כו'. וזהו ג"כ ענין וככה תאכלו אותו, דהנה יש ג' ענינים זה וכה וככה, דזה הוא גילוי בחי' גילוי המהות אספה"מ וכה הוא העלם שהעצם מתעלם ומאיר רק הארה בלבד בחי' אספשא"מ וככה הוא העלם והסתר ביותר, ולכן ל' וככה רגיל בנביאים אחרונים שהי' בהם העלמות והסתרים ביותר וכמו באסתר כתי' וככה שהי' בשושן אשר בעילם המדינה פי' שהי' בריבוי העלמות והסתרים ביותר, וזהו"ע וככה תאכלו אותו בקרבן פסח דוקא לפי שביצי"מ הי' הרע בתקפו שלא נהפך עדיין לטוב ומצד ריבוי ההעלמות וההסתרים הי' צ"ל החפזון ולצורך החפזון הי' צ"ל הג' ענינים דמתניכם חגורי' כו'.

ועפ"ז יובן מה שאנו אומרים מזה זו שאנו אוכלים על שום מה ע"ש שלא הספיק להחמיץ והי' קשה לעיל הלא כבר נצטוו בעשור לחודש בערב תאכלו מצות. והענין הוא דהנה באבודרהם מקשה ג"כ קושי' זאת ומתרץ שהציווי שהי' בעשור לחדש הי' ע"ש לעתיד לפי שהי' גלוי לפניו ית' שאח"כ יהי' החפזון שמשו"ז לא הספיק להחמיץ ועי"ז ציוו בעשור לחדש בערב תאכלו מצות בכדי שיהי' מצוה שאחר חצות לילה, ע"י מצות אכילה שקודם חצות נעשו כלים לעצמות אוא"ס כו' משא"כ קודם הי' לפי שלא הספיק להחמיץ, ולפי"ז הנה מה שלא הספיק להחמיץ הוא מפני החפזון שלא היו מניחים להחמיץ וא"ז כמו שמבואר בכ"מ שמה שלא הספיק להחמיץ הוא מצד הגילוי דאוא"ס שמשו"ז לא הי' ביכולת להחמיץ ולפי המבו' כאן הנה מה שלא הספיק להחמיץ זהו מצד החפזון. ועפ"ז יובן ג"כ מה שא' מלך מלכי המלכים דזהו"ע מ"ש מלכותך מלכות כל עולמים דמכ"ע זהו בחי' מל' דאצי' שנעשית מקור לבי"ע, ומלכותך זהו בחי' מל' דא"ס והיינו בחי'

המל' כמו שהיא בשרשה ומקורה דעד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד בחי' המל' כמו שהיא בשרשה ומקורה, ומלכותך מכ"ע זהו כשמל' דא"ס מאיר במל' דאצי', ואופן הגילוי הוא בבחי' מלך מלכי המלכים דמלך הוא כתר ומלכי הוא חורב ומלכים הוא ז"א ומל' לפי שאינו רק בחי' חיצוניות האוא"ס ע"כ הוא מאיר בסדר ההשתל' דחורב וז"א ומל'. וזהו"ע מצה זו שאנו אוכלים ע"ש שלא הספיק להחמיץ, דמה שלא הספיק להתמיץ זהו לפי שהגילוי הי' רק בחי' חיצוניות האוא"ס ולא מבחי' פנימיות ועצמיות אוא"ס, וזהו עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם שהוא רק חיצוניות האוא"ס שמשו"ז הי' צריך להיות נמשך בסדר השתל' דוקא ומפני זה לא הספיק להחמיץ שזהו מצד החפזון שהי' צ"ל ביצי"מ, וע"ז א' מצה זו שאנו אוכלים קודם חצות ע"ש שלא הספיק להחמיץ שהי' מצד החפזון משא"כ לע"ל שאז יהי' בתכלית הברור שהרע יהי' נהפך לטוב ממש ע"ז כתי' כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו כו'.

בס"ד, ש"פ שמיני, תער"ב. הנחה

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו כו' ופירשי' שמיני למילואים הוא ר"ח ניסן שהוקם המשכן בו ביום ונטל עשר עטרות, ומשמעות הענין הוא שיום השמיני הוא ג"כ בכלל ימי המילואים, ולכאן' הלא כתי' שבעת ימים ימלא את ידכם שימי המילואים הם רק ז' ימים וא"כ למה נק' זה יום השמיני למילואים, שאם הי' בכלל ימי המילואים אז שייך לקרותו יום השמיני ושמיני למילואים משא"כ כשאנו בכלל ימי המילואים הרי אינו שייך לקרותו יום השמיני ושמיני למילואים. והנה בכלי יקר הקשה ג"כ למה נק' זה יום השמיני וא' ע"ז לפי שבעצם היום הזה נראה ה' עליהם והקשה מה יום מיומים וא' ע"ז לפי ששמיני הוא מספר מקודש כדאי' במד"ר שכל קילוסו של משה הי' באז או ישיר משה כו' דאז הוא א' רוכב על ז' שזהו מספר שמיני. ואותו היום נטל עשר עטרות זהו מה שכנור של עוה"ב מי' נימין דכינור של ביהמ"ק ז' נימין וכנור של ימוהמ"ש ח' נימין וכנור של עוה"ב מי' נימין. וצ"ל מה שנק' יום השמיני ושמיני למילואים.

ובכדי להבין זה צ"ל מה דאי' במד"ר פ' בראשית עיקר שכינה בתחתונים היתה ואח"כ היו ז' דורות שהיו מכעיסין ובאין והיו גורמין סילוק השכינה ואח"כ באו האבות והמשיכו את השכינה אברהם המשיך ברקיע הא' ויצחק ברקיע הב' כו' עד שבא משה והוריד למטה בארץ, וכן אי' במד"ר שה"ש ע"פ באתי לגני לגנוני למקום שהיתה עיקרי מתחלה שעיקר שכינה בתחתונים היתה ואח"כ היו ז' דורות שגרמו סילוק השכינה עד שבאו האבות

כו' עד שבא משה והוריד למטה בארץ. נמצא שהאבות הרי כל המשכתם הי' רק ברקיעים עד רקיע הסמוך לארץ ומשה דוקא הוריד למטה בארץ. והענין הוא דהנה כלל' ההפרש בין שמים לארץ הוא דשמים זהו אצ' וארץ זהו בי"ע. עולמו' עליונים ועולמות תחתונים. דארץ זהו בי"ע ונק' עוה"ז עלמא דאתגלייא היינו שנתגלה למציאו' יש בכלל ונק' עולם התחתון. ושמים זהו עולם האצ' דעולם האצ' ועולמות שלמע' מאצ' נק' עולמו' עליונים כו'. ובאצ' גופא יש ג"כ ב' בחי' שמים וארץ דשמים זהו בחי' ז"א שנחשב מכלל עולמות הא"ס וארץ הוא בחי' מל' שהוא בחי' גילוי והיא ג"כ בחי' מקור לבי"ע עש"ז נק' ארץ. והנה ע"י תומ"צ ממשיכים תוס' אורות באצ' כמ"ש בזהר שהכוונה בתומ"צ בכדי לאתקנא רזא דשמי', דרזא דשמי' זהו"ע ע"ס דאצ' שנק' שמות ואותיו' דשם ע"ב בחכ' ושם ס"ג בכינה כו'. דשמות זהו בחי' הארה בלבד עד"מ שם האדם שאינו רק הארה מעצמי' האדם. ואותיות זהו בחי' גילוי דאותיו' מל' ואתא שהוא בחי' גילוי. וזהו"ע ע"ס דאצ' שהם רק בחי' אורות וגילויים מאוא"ס המאציל. דהנה הגילוי אור שמאיר באצ' הוא בבחי' מדידה והגבלה לפי שבא ע"י הצמצום כו' ובכלל' הוא לפי שבא בהתלבשו' בפנימי' הכלים משו"ז ה"ה נמדד ונגבל מתחלה. דהאור שאינו מתלבש בהכלים ה"ה בבחי' בל"ג שמשו"ז גופא אינו מתלבש בהכלים משא"כ האור שמתלבש בפנימי' בהכלים ה"ה בא בבחי' מדידה והגבלה. וכמו"כ הוא בכלל' האור שמאיר בעולמו' והיינו בחי' גילוי הקו שמאיר בעולמו' ה"ה מדוד ומוגבל שנק' קו קצר ומצומצם כו'. ומה שהקו נמשך ומתעגל ונמשך וחוזר ומתעגל הרי ידוע שהעייגולים שרשן מאוא"ס שלפה"צ רק שנמשכים ע"י הקו אבל בעצם שרשן למע' יותר. והקו שהוא בבחי' פנימי' שמאיר בעולמו' ה"ה בבחי' מדידה והגבלה וזהו בכלל'. וכמו"כ הוא בפרטיו' בעולם האצ' שהאור שמאיר באצ' להיותו מתלבש בפנימי' בהכלים ה"ה נמדד ונגבל כו' לפי שבאצ' יש בחי' הכלים שלכן נק' אצ' אדם דעשי' דכלל' ע"ש הכלים ועיקר הכלים הם בנ"א ולכן האור שמאיר באצ' הוא ג"כ בבחי' מדידה והגבלה כו'. וענין לאתקנא רזא דשמי' היינו להמשיך תוס' אורות בע"ס דאצ'. וזה הי' עבודת האבות להמשיך תוס' אורות באצ' בכלל וז"א דאצ' בפרט ע"י הרצוא ושוב שלהם. דז"ש הלוך ונסוע הנגבה בדרך רצו"ש דעיקר ענין הרצו"ש זהו בהאור שלמע' מהתלבשו' בכלי כמ"ש בס"י בלום פיך לדבר ולבך מלהרהר ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר שוב למקום לכך נא' והחיות רצו"ש. נמצא דענין הרצו"ש זהו בהאור שלמע' מהתלבשו' בכלי דזה שא' בלום פיך לדבר והיינו דענין הרצו"ש הוא דוקא במקום ששם הוא בלום פיך לדבר ולבך להרהר שאינו שייך שם השגה שם הוא בדרך רצו"ש. דהנה בהאור שבא בהתלבשו' בכלי ובכלל' הוא באור הממכ"ע הרי שם ההתקשרו' ודביקות הנפש שבא מצד ההשגה והאהבה, כמו ענין עילה ועלול דהעלול נדבק בהעילה ונמשך אחריו וזהו לפי שהעלול משיג את עילתו לכן הוא נמשך אחריו. משא"כ ענין הרצו"ש זהו בהאור שאינו בא בהתלבשו' בכלי שלמע' מהשגה כמו בהפלאה דאוא"ס שאינו שייך בו

השגה גמורה שההשגה הוא רק בדרך הפשטה שאינו ענין השגה, ולכן הרצוא דשם הוא בדרך כליון שאינו דומה להאור דממכ"ע שבא בהתלבשו' בכלים הרי שם האור נרגש בנפשו בפנימי' ובהתיישבות בכלים והיינו שהוא כלי אל האור משא"כ בההפלאה דאוא"ס שאינו כן לפי שאינו כלי אל האור וממילא הרצוא בזה הוא בדרך כליון (וואס ער גייט אויס אין דעם) שנכלל בזה, ואפי' באהבה בתענוגים שבא מצד הרגש העונג דזהו אז תתענג על ה' מ"מ ה"ז ג"כ בדרך כליון ע"י הרגש העונג שנרגש בנפשו ע"יז בא בבחי' כליון, שלכן יוכל להיות ג"כ בבחי' כליון לגמרי כשהרצוא הוא ביותר ע"ד משארז"ל בן עזאי הציץ ומת שהי' בבחי' התגברו' הרצוא ביותר עד שהי' בבחי' כליון לגמרי חוץ מר"ע שנכנס בשלום ויצא בשלום ופי' שידע המזיגה וההרכבה דרצוי"ש כו', נמצא שהרצוא הוא בבחי' כליון, וכמו"כ השוב שהוא בחי' גילוי ה"ז פועל בחי' ביטול במציאות והעדר הכלי וזהו דוקא הוא הכלי כו', וזהר"ע הרצוי"ש שע"י הרצוי"ש ממשיכים בחי' האור שלמע' מהתלבשו' בכלי, וכן הוא ג"כ ע"י קיום התומ"צ שבכל אחד ואחד שממשיכים את האור שלמע' מהתלבשו' בכלי לפי שמצות הוא ג"כ ענין רצוי"ש דמצות עשה ומל"ת הם רצוי"ש דמ"ע הוא דכשעושה מצוה הוא רץ לעשות רצון קונו ומל"ת הוא שוב לא תעשה בחי' הביטול שמצד השוב, וכן גם בהאבות ע"י קיום התומ"צ שלהם דזהו שארז"ל קיים א"א כל התורה כולה עד שלא ניתנה ע"יז המשיכו ג"כ את האור שלמע' מהתלבשו' בכלים באצי' בכלל וז"א דאצי' בפרט.

והנה בהאבות הי' קיום התומ"צ ברוחניות, דהנה יש תורה ומצות ברוחניות כמו בתו' דג"ע ששם הוא הלימוד בסודות התו' וסודות המצות ורזין דאורייתא הרי יש תורה ברוחניות, וכמו"כ יש מצות למע' וכמארז"ל הקב"ה מניח תפילין הקב"ה מתעטף בציצית הקב"ה מבקר חולים הקב"ה יושב ועוסק בתו' הרי יש מצות למע' דז"ש אשר יעשה אותם האדם וחי בהם דהאדם הוא אדה"ע וחי בהם שע"יז נמשך החיות מחיי האמיתים חיי החיים, דהנה הקב"ה מניח תפילין זהר"ע המשכת המוחין לז"א דב' בתים הם ד' מוחין ומניח תפילין הוא המשכת המוחין לז"א, והנה ארז"ל תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו מי כעמך ישראל דנשיי הם מושרשים בז"א אך הם במוחין דז"א שנק' ראשית תבואתה בחי' מוחין דז"א ותפילין דמארי עלמא מה כתי' בהו מי כעמך ישראל זהר"ע המשכת המוחין עצמיים במוחין דז"א וההמשכה הוא בנשיי לפי שהם מושרשים בז"א לכן ההמשכה הוא לנשיי, והקב"ה מתעטף בציצית זהר"ע המשכת המקיף, והקב"ה יושב ועוסק בתורה זהר"ע המשכת החכי', והקב"ה מבקר חולים זהר"ע תיקון הפגמים, דכל אלו הם רק אורו' וגילויים מאוא"ס, והקב"ה מבקר חולים זהר"ע תיקון הפגמים דיש חולי הנפש שבאים ע"י חטאים ועוונות כמו אם פגמתי באות יר"ד זהר"ע חולי הראש ברוחניות ובאות ה' ובאות וא"ו זהר"ע חולי הלב ברוחניות, והרפואה ע"ז הוא מלמע' דזהו שאנו אומרים רפאנו הוי' ונרפא ורפואה זו היא ע"י התו' שנק' רפואה כמ"ש רפאות תהי לשרך וכמו המאור שבה מחזירו למוטב

וכמו"כ ע"י התשובה שנק' רפואה כמארו"ל גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם וכמ"ש ארפא משובתם ועי"ז היא הרפואה, דענין הרפואה זהו"ע סליחת עוונות וזהו דוקא ע"י התשובה, וכמו"כ ע"י התו' עי"ז נעשה סליחת העוונות ועי"ז היא הרפואה וכמארו"ל חש בראשו יעסוק בתורה דע"י התו' עי"ז היא הרפואה. והנה יש כשהחולי היא בדקות ביותר והיינו שבא מצד העדר האור שאינו מאיר בגילוי ומצד תוקף הרצון והתשוקה שיש לו לאלקות עי"ז בא לבחי' חולת אהבה, וזהו ע"י התבוננות בהתהוות העולמות כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שהתבוננות היא איך שיש כח א"ס אפי' בהתהוות היש שמאור המצומצם א"א להיות מציאו' היש כ"א דוקא מצד כח א"ס, וכמו"כ מצד התמדת הקיום והפעולה דמרום אונים ואמיץ כח איש לא נעדר שזהו מצד כח א"ס, ועי"ז א' וראו מי ברא אלה שיוכל להיות בזה בחי' ראי' חושיית, והכח א"ס אינו רואה כלל עי"ז בא לבחי' חולת אהבה דלאחר שמתבונן בזה עד שנתאמת אצלו שכן הוא בלי ספק והכח א"ס אינו רואה כלל עי"ז בא לבחי' חולת אהבה, אך כ"ז הוא מצד הריחוק דלמע'. וכמו"כ יש ג"כ החולי מצד ריחוק נפשו והיינו מצד טרדת הפרנסה ודחוקת הפרנסה הגם שבאמת בעצם אין לו רצון בהם כלל וכל רצונו הוא באלקות שא"ז רק מצד ההכרחיות שמוכרח לזה מ"מ איך שיהי' נעשה עי"ז מרוחק מעניני האלקות, וכשבא להשיג איזה ענין אלקי אז רואה איך שהוא מרוחק לפי שבאמתית הרי כל רצונו הוא לאלקות ולא לשאר ענינים וממילא כשבא להשיג ענין אלקי ה"ה רואה איך שהוא מרוחק מאלקות, ה"ה מתמרמר בנפשו עי"ז (עם ווערט ניט גוט פון דעם) עד שבא לבחי' חולת אה'. אך כ"ז הוא בנשמות פרטי' וכמו"כ הוא בכלל' הנשמות, והיינו בבחי' מל' למע' שהיא כנס"י מקור נש"י שם יש ג"כ בחי' הרצוא, כמ"ש למען יזמך כבוד ולא ידום דנהו"ת קארי תדיר לנהו"ע ולא שכיך לפי שהגילוי שבבחי' המל' אינו מאיר עכשיו, שעיקר הגילוי יהי' לעתיד כשם שלמטה יהי' גילוי אלקות כמ"ש כי עין בעין יראו וכמו"כ למע' בבחי' המל' יהי' הגילוי אלקות משא"כ עכשיו אינו מאיר בבחי' מל', ובפרט בומה"ג שע"ז כתי' ובפשעיהם שולחה אמכם דאתתא אתתרכת מבעלה שלכן היא תמיד ברצוא דנהו"ת קארי תדיר לנהו"ע כו'. והנה הרפואה היא מצד הגילוי אור לפי שמ"מ מאיר קצת גילוי גם עכשיו ומזה הוא הרפואה, והרפואה הוא ע"י התו' כמ"ש סמכוני באישיות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני דאישיות זהו"ע התו' שע"ז הוא הרפואה לפי שבתו' יש המשכת העצמות וע"י התו' תופסים את העצמו' דזהו אותי אתם לוקחים כו' לפי שהתו' היא חכמתו ית' והיא למע' משכל האנושי, אך זהו דוקא לאחר הרצוא והתשוקה ולאחר ההתבוננות דראו מי ברא אלה או אח"כ רואה איך שהיא חכמתו ית' ושהוא למע' משכל אנושי לפי שאו מתגלים אליו ואו מראים אותו ביותר ועי"ז הוא הרפואה, אך העיקר הוא בפנימיו' התו' דזהו"ע סמכוני באישיות דאישיות עייל חמרא בחי' יינה של תו' פנימיו' התו' כו', וזהו"ע הקב"ה מבקר חולים שהו"ע תיקון הפגמים, וכמו"כ המשכת הגילוי אור. נמצא שיש מצות למע'. וכמו"כ בחי' קיום התומ"צ שבאבות הי' ג"כ ברוחניות, וזהו ע"י מס"נ

שלהם והיינו מס' דנה"א שהיו בדביקות ובהתאחדות תמיד עד שלא נפסקו אפי' רגע, וכמ"ש בתניא על האבות הן הן המרכבה שכל אבריהם היו קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז והיינו מצד הגוף היו אבריהם קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז שכל ענינים הגשמיים שלהם היו רק לאלקות, וכמו"כ מצד מס' דנה"א עי"ז היו תמיד בדביקות ובהתאחדות דו"ש התהלך לפני שהי' ההילוך תמיד. דו"ש הלך ונסוע שהיו הולכים תמיד בעילוי אחר עילוי בלי הפסק ועי"ז היו ממשכים את האור שלמע' מהתלבשו' בכלי כמו במצות שלמע' דו"ש וישמור משמרת מצותי חקותי ותורותי שהוא כמו מצות שלמע' והיינו שהיו ממשכים כל המדרי' פרטיו' כמו מה שהקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית הנה אותה המדרי' גופא המשיכו האבות עי' קיום התומצ' שלהם כו'. אך הנה כל ההמשכות שהיו ממשכים האבות עי' תומצ' שלהם הי' רק למע' שלא היו ממשכים למטה, הגם שגם האבות היו ממשכים גילוי אלקות למטה וכמ"ש ויקרא שם בשם ה' אל עולם וכמו אברהם שפרסם אלקות למטה וכמו"כ יצחק דו"ע ואת הנפש אשר עשו בחרן, מ"מ הרי א"ז בערך לגבי הגילויים שהיו ממשכים שעיקר עבודתם הי' רק להמשיך למע', וזהו לפי שכל עבודתם הי' רק בכח עצמם שהרי לא נצטוו בקיום התומצ', וידוע שהנברא אינו יכול להגיע בכח עצמו למע' משרשו ומקורו, וראי' לזה ממעין עין עיטם דלפי שהמקוה של כה"ג הי' גבוה כ"ג אמה מביאים מזה ראי' שגם המעין עין עיטם הי' ג"כ גבוה כ"ג אמה, ואם נאמר שהנברא יכול להגיע למע' משרשו ומקורו איך מביא ראי' ע"ז שהגם שהמקוה הי' כ"ג אמה מ"מ המעין אפשר אינו גבוה כ"כ נמצא לפי"ז מובן שהנברא אינו יכול להגיע יותר משרשו ומקורו, ולואת כל המשכתם הי' רק באצי' כו', הגם שהיו ממשכים את האור שלמע' מהתלבשו' בכלי מ"מ הרי ידוע דכשם שהגילוי והפועל מוגבל כמו"כ גם הרצון מוגבל הגם שלגבי מדידה בפועל הרי הרצון הוא בלי"ג מ"מ הרי גם הרצון מוגבל, ולואת הרי ההמשכה הוא דוקא למע', וזה גופא מה שביכולתם להמשיך הוא לפי שהם נשמו' דאצי' מ"מ ההמשכה הוא דוקא בסדר השתל' ולא למטה כו'. וזהו מ"ש בזהר ע"פ היושבי בשמים יושב מבעי' לי' יתיר יוד' אלא שזהו"ע יחוד חו"ב דמצד יחוד חו"ב עי"ז נמשך הבינה בז"א, דשמים הוא ז"א שמים אש ומים חו"ג והיושבי בשמים זהו המשכת הבינה בז"א, דו"ש כונן שמים בתבונה, אך שזהו רק חיצונית בינה שנמשך בשמים וזהו ג"כ ענין תבונה שהוא חיצונית בינה, אך ה' בחכ' יסד ארץ דבכדי שיהי' בארץ למטה ביותר זהו דוקא מצד מדרי' עליונה יותר, וכידוע דיש ב' יחודים דאו"א יחוד פנימי דאו"א ויחוד חיצוני דאו"א, דיחוד חיצוני דאו"א זהו תמיד וזהו"ע היושבי בשמים ויחוד פנימי דאו"א זהו מצד עצמות או"א וכידוע דיחוד פנימי דאו"א שרשו בעתיק, והענין הוא דכל הגבה גבו' ביותר יורד למטה מטה ביותר דמי שהוא במדרי' עליונה יותר יוכל לירד למטה ביותר דו"ש המגביהי לשבת מפני זה דוקא המשפילי לראות בשמים ובארץ, דו"ש בפרע"ח דאל עליון גומל חסדים טובים דאל עליון בכלל הוא כתר והוא בחי' פנימי' הכתר וגומל חסדים טובים זהו"ע נה"י חדשים שנמשכים מן הכתר, דנה"י חדשים הם לב' מגופא

היינו מה ששייך להשפעה הם נמשכים מן הכתר, וז"ש אשרי משכיל אל דל דל הוא יסוד וא' משכיל אל דל דל נמשך ממשכיל. עד"מ מהשפעת השכל אנו רואים שיש חכם שמבין לעצמו את השכל בטוב מ"מ אינו יכול להביאו גם ההזולת וזהו לפי שבכדי להשפיע אל הזולת צריך לידע את השכל לעומקו ביותר דמי שידוע את השכל לעומקו ביותר הרי מאיר אצלו אז הכח המשכיל, והיינו שבכח המשכיל גופא הרי מאיר אצלו כח עצמי ביותר מלהשכיל השכלות, שלכן אנ"ר שיש מי שמשכיל השכלות מ"מ אין ביכולתו להשפיע אל הזולת והיינו לפי שבכדי להביא את השכל אל הזולת הרי יש בזה חידוש דבר והיינו במה שצריך לשנות את השכל או להמציא ענינים במה להלביש את השכל וזהו דוקא מכח עצמי ביותר, והנה במ"א מבואר דמי שיש בכחו להשכיל שכל חדש ביכולתו ג"כ להשפיע אל הזולת צ"ל שהכוונה בעומק השכל שלכן יוכל היות שאפי' מחדש את החידוש מ"מ אין ביכולתו להביא את השכל להשגה אפי' לעצמו ואצ"ל שאינו מוכרח להשפיע, וצ"ל הכוונה במי שיש בכחו להשכיל שכל חדש היינו הכוונה למי שאין לו מניעות כלל שביכולתו לחדש הרבה חידושים לכן ביכולתו לשנות את השכל ולהמציא ענינים בכדי להלביש את השכל, נמצא שבכדי להשפיע למטה זהו דוקא מבחי' ומדרי' עליונה יותר. דזהו"ע נה"י חדשים שנמשכים מן הכתר. וז"ש והחכ' מאין תמצא שבעמקות החכ' נמצא האין שם, וזהו"ע ה' בחכ' יסד ארץ דבכדי שיהי' ההשפעה בארץ זהו ע"י ה' בחכ', דהנה עיקר הוי' הוא הוי"ד שהוא בחכ' דהנה הוי' כולל ד' עולמות אבי"ע יו"ד אצ"י ה' ברי' כו' וההפרש בין אצ"י לברי' הוא שבאצ"י מאיר מהות האלקות ובברי' רק מציאו' דזהו עיקר ההפרש בין אצ"י לברי' דבאצ"י הוא מהות ובברי' רק מציאו', הגם שבאצ"י ג"כ אינו רק כ"א בחי' אור וזיו מ"מ ה"ז מהות האור דכל מה שמאיר באצ"י הוא המהות שבה משא"כ בברי' אינו רק כ"א בחי' מציאו', וכמו"כ הוא באצ"י גופא באבי"ע שבאצ"י הנה הוי"ד הוא אצ"י שבאצ"י שהוא חכ' שבחכ' שורה עצמות אוא"ס והו' לפי שחכ' הוא כח מה בחי' ביטול ואין אוא"ס שורה אלא במי שבטל, ולכן החכ' נק' אמת וכמ"ש ואמת הוי' לעולם לפי שחכ' היא בחי' ד"ע, דהנה כתי' אל דיעות הוי' שיש ב' דיעות ד"ת וד"ע ד"ת הוא שלמטה יש ולמע' אין וד"ע הוא שלמע' הוא היש האמיתי ולמט' אין דכולא קמי' כלא חשיבי, והנה עיקר בחי' ד"ע הוא בהאלקו' שלמע' מבחי' מקור לעולמו' דמצד בחי' האלקו' שהוא בחי' מקור לעולמו' הרי אינו שייך לומר דכולא קמי' כל"ח לפי שלגבי' הרי העולמו' תופסים מקום כ"א דוקא בהאלקו' שלמע' מבחי' מקור לעולמו', ואמיתית ענין ד"ע הוא בעצמות אוא"ס שאינו בגדר שייכות אל העולמות כלל שמצד הרגש העצמות הרי נרגש איך דכולא קמי' כל"ח, והרגש זה הוא בחכ' כמ"ש בתניא שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרי' החכ', דהוא לבדו הוא הוא בחי' עצמות אוא"ס בחי' אתה הוא הוי' לבדיך שלגבי' אין זולתו דכולא קמי' כל"ח והרגש זה נרגש בחכ', ולכן מצד חכ' כתי' ימותו ולא בחכ' דהמדות הם ספירות הבנין דעולם חסד יבנה שמהם נעשה מציאו' היש ובהשתלשלות היש הרי יש מזה יניקת החיצונים משא"כ מבחי' חכ' כתי'

ימותו ולא בחכ' שלא שייך מזה אחיזה לפי שכולא קמי' כלי'ת, ולכן בכדי לטהר את המדות הוא גי'כ ע"י החכ' דזהו"ע נטילת ידים במים ידיים הם המדות ששייך מהם אחיזה וע"ז צ"ל נטילת ידים שהנטילה היא במים שהוא בחי' החכ' שמוזה לא שייך אחיזה. והנה בחי' עצמו' אוא"ס שמאיר בחכ' הוא בבחי' בל"ג לפי שבחכ' גם הכלי היא בבחי' חיוהי, דהנה הכלים דשאר המדות הם מגבילים את האור כמו בכלי החסד הנה מצד אור החסד יכול להיות ההתפשטו' עד אין שיעור ולא יהי' ההבחנה בין ראוי לשאינו ראוי שישפיע אפילו למי שאינו ראוי, הגם שבמ"א מבו' שזה שיהי' ההבחנה בין ראוי לשאינו ראוי זהו מצד התכללו' הגבו' שיש בהחסד הנה זהו גופא בכדי שיהי' ההתכללו' הגבו' בהחסד זהו גופא הוא ע"י הכלי לפי שהכלי מגביל ומעמיד את האור לכן יכול להיות התכללו' הגבו' בחסד, וכמו"כ בגבו' הנה מצד אור הגבו' הרי כתי' הן שמים לא זכו בעיניו שהכל אין תופסים מקום אצלו ובכדי שיהי' תופס מקום אצלו מעשה הטוב וכמו"כ אם א' שב בתשו' בכדי שיתקבל תשובתו זהו ע"י הכלי שהוא מגביל ומעמיד את האור, הגם שבמ"א מבו' שבכדי שיהי' תופס מקום אצלו מעשה הטוב וכמו"כ אם א' שב בתשו' בכדי שיתקבל תשובתו זהו מצד התכללו' החסד שבו הנה זה גופא בכדי שיוכל להיות התכללו' החסד בגבו' הוא ע"י הכלי לפי שהכלי מגביל ומעמיד את האור ע"ז יוכל להיות התכללו' החסד בגבו', נמצא שהכלים דשאר המדות הם מגבילים את האור, משא"כ הכלי דחסד אינו מגביל את האור כשם שאינו מסתיר על האור כמו"כ אינו מגביל את האור לפי שגם הכלי נק' חיוהי, ומה שעיקר ההתכללו' הוא מצד חכ' הרי א"ז מצד ההגבלה כ"א מצד בחי' הביטול דחכ' שעושה ע"ז בחי' כלים רחבים באופן שריחוק הערך דכלי דחכ' לגבי שאר הכלים הוא כהבדלת הערך בין כלים דבי"ע לגבי כלים דאצי' שהם מובדלים זמ"ז, דכלים דבי"ע הם מציאו' יש ואצי' הם אלקו' ממש, כמו"כ הוא ההבדלה בין אבי"ע דאצי' והיינו בין כלי דחכ' לגבי הכלים דשאר המדות. והנה הדוגמא לזה הוא מה ששם הוי' בתפארת ששם גם הכלי היא בבחי' ש' הוי' שבשאר השמו' ה"ה בהכלים כמו ש' אל בחסד וש' אלקים בגבו' ה"ה בהכלים שהם בבחי' כח הגבול משא"כ ש' הוי' בתפארת שהיא בבחי' בל"ג שזהו בחי' עצמו' אוא"ס, דש' הוי' הוא בחי' העצמו' כמ"ש אני הוי' הוא שמי בחי' שמי המיוחד בי, ולכן שם הוי' דוקא הוא שם העצם בחי' עצמו' אוא"ס, דלכן תפארת נק' נחלה בלי מצרים ונק' בריח התיכון המברית מן הקצה אל הקצה, ועד"ז הוא בחכ' ועוד יותר מזה, וכידוע דקצה הראשון הוא בחי' חכ' לפי שחכ' הוא בחי' העצמו' והוא דוקא יורד למטה, והוה החדודש דמ"ת שנתגלה להם בחי' שם הוי' דלהאבות לא נתגלה רק בחי' שם שדי וכמ"ש וארא אל אברהם באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי להם שלא נתגלה להם רק בחי' שם שדי דשדי הוא מה שמדוד ומגבל אך כזה גופא יש כמה מדרי' יש בחי' משאדו"ל שא' לעולמו די ועוד מ"ש די באלקותו לכל בריה היינו בחי' גילוי אלקו' ומ"מ ג"ז הוא בחי' מדוד ומגבל, והנה להאבות נתגלה בחי' ש' שדי מה שדי באלקותו לכל ברי' שהרי היו ממשיכים תוס' אורת

אך מ"מ הרי ג"ז הוא מדוד ומוגבל, משא"כ במ"ת כתי' לכן אמור לבני' אני הוי' שנתגלה להם בחי' עצמו' אוא"ס ומפני זה הוי' הגילוי למטה. אך מי הוי' ממשיך זה זהו דוקא משה לפי שלגבי משה כתי' מן המים משיתיהו שהיתה נשמתו מושרשת בעצמו' אוא"ס בחי' מים עליונים שמעל רקיע עי"ז הוי' גורם ההמשכה, הרי שבכדי שיומשך למטה זהו דוקא מצד עצמו' אוא"ס אך זהו דוקא ע"י משה לפי שמשה הוי' מושרש בעצמו' אוא"ס לכן הרי הוי' גורם ההמשכה. והנה ההמשכה זו הוי' בשמיני לפי ששמיני הוא בחי' טובב ויש בזה המשכת העצמו', דהנה שמיני הוא בחי' ח' פעמים הוי' דח"פ הוי' זהו בחי' שם הוי' דלעילא דיעקב בגימט' ז' פעמים הוי' ויצחק ח"פ הוי', דיעקב ז' פעמים הוי' בחי' ש' הוי' דסדר השתל' וח"פ הוי' זהו בחי' ש' הוי' שלמע' מסדר השתל', וזהו ע"ד שארז"ל האי יומא דקא גרים דהנה שבועות הוא בשמיני דמתחלה הרי יש ספה"ע שהם שבעה שבועות תספר לך כו' ואח"כ שבועות שהוא שמיני ובשבועות הרי נתגלה להם בחי' שעה"נ דבינה דבספה"ע לא נתגלה רק מ"ט שע"ב משא"כ בשבועות שנתגלה להם בחי' שעה"נ ועי"ז זכו לכתר במ"ת, וכמו"כ הוא כאן לפי ששמיני הוא טובב וזה גורם המשכת העצמו'. וענין שא' שמיני למילואים הוא שלפי שגם בזה שייך סדר והדרגה כשם שמתחלה הרי היו האבות ואח"כ משה וכמו"כ בשבועות הרי מתחלה הוי' צ"ל ספה"ע ואח"כ שבועות ואח"כ שמיני בחי' טובב ואח"כ הוי' אפשר להיות בחי' המשכת העצמו'. וענין עשר עטרות זהו"ע בחי' פנימי' הכתר כידוע מענין עלי עשור ועלי נבל וידוע דעלי עשור הוא בחי' פנימי' הכתר וזהו בחי' עשר נימין דכינור של עוה"ב כו'. והנה במ"א מבו' דשמיני הוא בחי' בינה צ"ל שזהו בחי' פנימי' בינה שנכלל בכלל בחי' חכ', וכמ"ש ברמ"ז שפנימי' בינה נכלל ביו"ד דש' הוי' דאו"א עילאין הוא בחכ' משא"כ בחי' ישראל סבא בחי' חיצוני' אבא נה"י דאבא נכלל בכלל ה' דש' הוי' כו', וזהו מה שאי' שפנימי' בינה הוא פנימי' עתיק דכשם שפנימי' אבא הוא פנימי' עתיק כמו"כ פנימי' בינה ג"כ פנימי' עתיק. וזהו"ע ביום השמיני קרא משה שכל ההמשכות המשיך משה לפי שמשה מושרש בעצמו' אוא"ס לזאת המשיך כ"ו, וגם הגילויים דבהמ"ק הרי אי' ברמב"ן שהאוא"ס שהי' מאיר בבהמ"ק הוא אותו האור שהאיר במ"ת, וכ"ז הוי' ע"י משה, וכמו"כ הגילויים דלעתיד יהי' ג"כ ע"י משה לפי שמשה נק' גואל ראשון וגואל אחרון כו', וז"ש ביום השמיני קרא משה שהקריאה וההמשכה הוי' דוקא בשמיני לפי ששמיני הוא בחי' טובב ויש בזה המשכת העצמות, וזשארז"ל באתי לגני לגנוני למקום שהיתה דירתי בתחלה דעיקר שכינה בתחתונים היתה.

ש"פ בחוקותי, תער"ב לפ"ק, ליובאוויטש
הנחה מאחד השומעים

אם בחוקותי תלכו כו' ונתתי גשמיכם בעתם כו' ועץ השדה יתן פריו. וצ"ל דלמה לו לומר ועץ השדה יתן פריו שהלא מאחר שאמר ונתתי גשמיכם א"כ הצמיחה הוא דבר הבא מאיליו וכמ"ש כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים והרוה את הארץ והולידה והצמיחה וא"כ למה הוא מחלק זה לב' ברכות ונתתי גשמיכם ועץ השדה יתן פריו. וגם ברש"י פי' אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, וצ"ל מה שייך עמל בתורה שהרי תורה היא בבחי' מלמעלמ"ט, וכידוע ההפרש בין הגילויים דג"ע לגילוי דתורה דגילויים דג"ע הוא בדרך מלמעלמ"ע היינו שהוא ע"י זיכוך הנפש והכנת כלי המקבל כמ"ש מי יעלה בהר ה' נקי כפיים ובר לבב וחשיב שם כל הענינים והמדות שצריך לזה שע"ז עולה בהר ה' שהוא הגילוי דג"ע לפי שהוא בא ע"י הכנת המקבל ולכן אין הכל זוכים לג"ע, ובג"ע יש חילוקי מדריגות ג"ע עליון ותחתון ובוה גופא יש כמה מדריגות וכ"ז הוא לפי שהוא לפי אופן הזיכוך דהמקבל, והגם דג"ע הוא למע' מעולמות כי הג"ע הוא א' מו' דברים שקדמו לעולם מ"מ האור והגילוי שבו הוא שייך לעולם היינו שיש לו שייכות להמקבל, שבדוגמא זו הו"ע התפלה שהוא השפעה בעולם וגילוי בנפש אך זהו ע"י הכנת המקבל וזיכוך שלו לפי שהוא בדרך מלמעלמ"ע, אבל תורה הוא בדרך מלמעלמ"ט ואינו תלוי לפי הכנת המקבל, וכמו במ"ת דכתי' וירד ה' על הר סיני שהי' גילוי אוא"ס ממש למטה הגם שהמטה היינו העולם לא נזדכך כלל וגם נש"י לא היו מזוככים ולא הי' להם הכנה עדיין לקבל התורה שהרי הי' זה חמשים יום אחר יצי"מ שנאמר שם כי ברח העם והוא משום שהרע הי' עדיין בתוקפו רק ברחו ממנו, והגם שהי' בינתיים ספה"ע שהו"ע בירור המדות אין זה בירור בתכלית והראי' שהרי אח"כ הי' עוד המ"ב מסעות שהוא ג"כ בירור המדות א"כ הספי' לא הי' הבירור בתכלית, ובפרט שיהיו ע"ז כלים ראויים לקבל התורה, ומ"מ הי' הגילוי דמ"ת והיינו לפי שהוא בדרך מלמעלמ"ט שלא יש שום מונע ומעכב ע"ז, וכידוע המשל ע"ז מעליון ותחתון הרוצים להתחבר יחד ועד"מ כשאחד עומד בהר וא' עומד בבקעה ואופן התחברותם הוא על שני אופנים או שהעליון יורד למטה או שהתחתון עולה למעלה, וההפרש בזה הוא דכשהתחתון עולה למעלה הרי יש כמה מונעים ומעכבים וצריך בתחלה הסרת כל המונעים ומעכבים ועצם העלי' הוא בעבודה ויגיעה ולפי עליתו בהר התקרבותו אל העליון לפי אופן זה הוא מקבל פני העליון, אבל כשהעליון יורד למטה הנה ע"ז לא יש שום מונע ומעכב וכמו שהוא למעלה כן הוא יורד למטה, ובדוגמא זו הוא ההפרש בין הגילוי בתפלה להגילוי דתורה, דבתפלה הוא ע"י זיכוך והכנת המקבל אבל תורה הוא המשכה מלמעלמ"ט ואינו ע"י הכנת המקבל, וא"כ צ"ל מ"ש שתהיו עמלים בתורה שהרי ענין העמל הוא ע"ד התפלה שהוא מלמעלמ"ע והתורה הוא מלמעלמ"ט, וכיותר אינו מוכן

מ"ש אח"כ ונתתי גשמיכם בעתם שע"י שיהי' עמלים בתורה עי"ז יהי' הברכה וההשפעה בעולם וא"כ הרי זה דוגמת התפלה שע"ז נמשך ההשפעה בעולם והוא בדרך מלמעלמ"ט, ובאמת הרי תורה הוא מלמעלמ"ט. ולהבין כ"ז צלה"ק כללות ההפרש שבין תפלה לתורה, והוא דתפלה נק' חיי שעה ותורה הוא חיי עולם. והוא דתפלה שהוא חיי שעה, הנה שעה הוא בחי' מל' וחיי שעה הוא תוספת אור במל', ומ"מ הוא אור השייך למל' ובכללות האור השייך להמקבל, דהנה התפלה הוא על ענין החסרון כאשר חסר לו דבר הוא מבקש מלמע' שיתמלא חסרונו שכן הוא החיוב דתפלה להתפלל בעת צרה והוא כאשר חסר לו, ומוכן שהאור שנמשך ע"י התפלה שייך למקבל מאחר שבלעדו הוא חסר ובהמשכתו הוא מתמלא א"כ הוא אור השייך להמקבל דאם הי' אור עצמי אינו שייך כלל שהוא חסר בלעדו, והוא דתפלה הוא במל' כמ"ש ואני תפלה ובחי' מל' הוא חסר דמל' נאצלה בסוד שרש נקודה אחת שהוא מל' שבמל' ובנין המל' הוא מע"ס העליונות, ובשרש הראשון הנה שרש ומקור להתהוות העולמות הוא ממל' דמל' דא"ס שהוא לאחר הצמצום שמתחלה כשהי' מאיר האור בגילויי בחי' א"ס ובבחי' בל"ג לא הי' אפשר להיות מזה התהוות העולמות רק לאחר סילוק האור ולא נשאר רק מל' דמל' שהוא בחי' אחרונה שבא"ס ומוזה הוא התהוות העולמות, וזהו אתה עשית את השמים את כתי' חסר ה' שמתחלה אמר אתה ה' לבדך מלא בה' ואח"כ אמר את עשית את השמים חסר ה', והוא דלצורך התהוות העולמות חסר בחי' ה' והוא ה' פרצופים שמכתר עד המל' שמתחלה היו מאירים ולצורך ההתהוות נחסרו ולא נשאר כ"א בחי' מל' שבמל' וכן במל' דאצי' שהיא מקור דבי"ע היא בבחי' מל' שבמל' ונמצא בהמל' הוא חסר, וכל מיני חסרון שבעולם הכל נמשך מחסרון זה והיינו מפני שהתהוות העולמות הוא מבחי' חסרון, וזהו"ע התפלה שהמל' מתפללת שיהי' מילוי החסרון ע"י המשכת האור שלמעלה, אך אור זה שייך לעולמות שכל עיקר שהי' החסרון שלהם הוא בשביל שיהי' ההתהוות, ומטעם זה התפלה הוא לפי הכנת המקבל. אבל תורה הוא חיי עולם, דעולם הוא ל' נצחית כמ"ש אתה מרום לעולם ה' ואמר ע"ז במדרש רוממות אתה נוהג בעולמך כהונה לעולם ומלכות בית דוד לעולם, דענין הנצחית הוא בעצמות א"ס שאינו שייך כלל לעולם ואינו שייך לומר שהעולם חסר ממנו, וזהו"ע התורה שהיא המשכת אוא"ס ממש שאינו שייך כלל לעולם. אמנם גם ע"י התורה נמשך למלאות החסרון וזהו"ע שהתורה נתנה בה' קולות שהו"ע מילוי החסרון דה', רק שהאור הנמשך למלאות החסרון אינו אור השייך לעולמות ולא כמו האור שנמשך ע"י התפלה שהוא אור השייך לעולמות. ולהבין זה ביותר הנה שרש הראשון להתהוות נבראים בע"ג הוא מהכלים והיינו מכלי המדות כמ"ש בעבוה"ק דאוא"ס כשם שיש לו כח בבחתי בע"ג כמ"כ יש לו כח בגבול שאם אי אתה אומר כן הרי אתה מחסר שלימותו והגבול הנמצא ממנו תחלה הם הכלים דאצי' והיינו כלי המדות ששם עיקר הכלים, ואמר שם שזהו כח השלם וכח החסר דאצי' הוא ממוצע בין המאציל לנבראים וכלול משני בחי' כח השלם וכח החסר

והיינו ענין אורות וכלים, ונמצא דשרש הראשון להתהוות בע"ג הוא מכלי המדות, וזהו שאמר חסד דרועא ימינא גבו' דרועא שמאלא כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא שהנהגת העולמות הוא ע"י חסד דרועא ימינא גבו' דרועא שמאלא שהוא חיצוניות המדות שהוא כלי המדות בכללותו, והנה מצד ההגבלה שבמדות מזה נמשך שיוכל להיות למטה מניעת השפע לפעמים מצד מעשה התחתונים שאינו כדבעי למהוי, והיינו כי שם מעשה התחתונים תופס מקום לפי שהוא מקור להתהוות הנבראים הרי הנבראים תופסים מקום במעשיהם שאם מעשיהם כדבעי אזי הם מוכשרים לקבל השפע אבל כשאינו כדבעי והיינו כשלא אפשר דרא ח"ו אזי הוא מניעת השפע, וכמ"ש והוא מסיבות מתהפך בתחבולתם לפעלם ופי' בזהו לפעלם דבי"ג דההיא טיקלא דאסתחרת קמי' ופי' טיקלא הוא במל', או במדות שגם הם מקור לנבראים והשפע מהם תלוי לפי מעשה התחתונים. והנה זהו"ע התפלה והוא דכאשר יש מניעת השפע למטה שהסיבה לזה הוא מפני ההגבלה שיש בכלי מדות הנה ע"י התפלה נמשך מאוא"ס דלאו מכל אינון מדות איהו כלל ששם לא יש שום הגבלה ומשם נמשך למלאות החסרון של מניעת השפע. אך להבין איך הוא שע"י עבודת הנבראים יומשך מאוא"ס שהלא אין ערוך כלל הנברא לגבי הבורא שהוא בחי' א"ס ובל"ג והנבראים הם בע"ג וגבול לגבי בל"ג אין ערוך כלל והוא יותר מערך טפה לגבי ים ואקינוס שיש בזה איוה השערה עכ"פ כמו שאמר ר' יוחנן בן גודגדא יכולני לשער כמה טיפין יש בים גם הוא מהות אחד שהוא מהות מים אבל גבול לגבי בל"ג אין ערוך כלל איך יכולים להמשיך ע"י תפלה מבחי' או"ס, אך הענין שהוא עד"מ מאיש הדיוט ושפל אנשים שצריך לבקש בקשה מאת המלך אשר לב מלכים אין חקר והמלך הוא מופלא ומרומם בערך אשר אין ערוך כלל איש הדיוט הזה מהותו ומציאותו עם כל ענינו ואינו בערך כלל שיפנה לב המלך אל בקשתו, הנה בכדי שיפנה לב המלך לשמוע בקשתו זהו ע"י דבר חידוש שמביא אל המלך והיינו שמביא לו דורון צפור המדברת שהוא דבר חידוש, והגם שהדיבור של הצפור אינו בערך ומהות של דבור האדם שבדעת ידבר אך מ"מ יש בדבור של צפור חידוש דבר יותר הרבה מדיבור האדם, כי דיבור האדם אינו חידוש כלל שהלא הוא מדבר אבל הצפור שהוא בע"ח הנה כאשר הוא מדבר הוא דבר חידוש, ומפני זה פונה המלך עצמו לראות החידוש דבר ומתוך כך הוא שומע ג"כ בקשתו וממלא זה, וכן הוא בנמשל בענין התפלה שעיקר התפלה הוא בירור דנה"ב והיינו שגם הוא יבוא לאהבת ה' שהוא האהבה שבק"ש ואהבת כל לבבך בב' יצריך, אך קודם ק"ש תקנו שתיים לפני' לקיום הק"ש, והיינו דבברכת ק"ש הוא ההתבוננות בעבודה דשרפים ואופנים דהשרפים אומרים קדוש ואופנים אומרים ברוך אשר זהו המקור ושרש דנה"ב שנלקחה משמרי האופנים, וע"י ההתבוננות בשרש הנה"ב ומקורה איך שהוא בבחי' ביטול עי"ז תבוא גם היא לבחי' ביטול, אך בדורות האחרונים תקנו ג"כ פסוד"ז קודם ברכת ק"ש והיינו מפני שנתמעטו הלבבות ונמשכו במקום החשך בחומריות ובעביות ביותר עד אשר אינו מגיע כלל האור שבהשרש ומקור

אל הנפש שגם בהתבוננות בביטול דרשו ומקורו אינו נוגע כלל לנפשו והוא עד"מ באויר גס כמו במרתף הנה נר קטן אינו מאיר שם וצריך אבוקה גדולה להאיר וכמו"כ בדורות האחרונים נצרך לתקן פסוד"ז קודם ברכת ק"ש, אשר בפסוד"ז מבואר ההפלאה בהתהוות הבריאה יש מאין שהוא דבר נפלא שאינו בחיק הנבראים כלל וגם אין בהשגתם להבין ענין זה ובפרט הענינים שונים שיש בזה שכ"ז פלאות ושכ"ז הוא רק במאמר וברוח פיו, והנה בהתבוננות זו תתפעל הנפש לצאת ממקום החשך והחומריות והעביות עד שתזדכך שתוכל בברכת ק"ש לקבל האור דשרשה ומקורה, שמהתבוננות איך דרשה ומקורה הוא בבחי' ביטול תבוא גם הנה"ב להחזק וביטול פנימי ומזה יגיע בק"ש ואהבת בכל לבבך בב' יצריך שגם הנה"ב תבוא לאהבת ה' אשר זהו דבר חידוש. ומזה הטעם הנה כל העבודה דהעלאת מ"ן הוא דוקא בעבודת הנשמה למטה בירידתה למטה בירידתה בגוף אבל הנשמה למעלה הגם שנאמר בה חי ה' אשר עמדתי לפניו שהיתה עומדת באהוי"ר מ"מ אין זה נחשב להעלאת מ"ן אשר עי"ז יהי' המשכת אוא"ס שזהו דוקא ע"י עבודת הנשמה למטה בגוף, והגם שאין ערוך כל האהוי"ר של הנשמה למטה לגבי האהוי"ר של הנשמה למטה וכן לגבי האהוי"ר של המלאכים שעומדים ברום עולם והאהוי"ר שלהם גדולה וכן ההשגה שלהם הוא השגה אמיתית משא"כ בירידת הנשמה למטה הלא היא צריכה עבודה ויגיעה רבה עד שתבוא לאיזה אהבה או יראה, וגם מהות האהוי"ר אינם בערך כלל לגבי אהוי"ר דמלאכים, ומכ"ש לגבי מדרי' שלמעלה מהם וכן ההשגה שלמטה אין ערוך כלל לגבי ההשגה שלמעלה, אך מ"מ בהעבודה וביטול שלמטה יש בזה חידוש דבר דהעבודה והביטול דנשמות ומלאכים אינו חידוש כלל שהלא לא יש שם העלמות והסתרים ואינם מלובשים בגופים ואיך לא יהי' בהם הביטול, אבל בירידת הנשמה למטה בגוף בהעלמות והסתרים שיש כמה מניעות ועיכובים ורבות מחשבות הטורדות מעבודה והוא עומד נגד כל מונע ומעכב ומתבונן באלקות ומשיג השגה אלקית ומתפעל באהבה לאלקות גם בנה"ב הרי זה חידוש דבר, ובפרט בחיות הנה"ב הוא מקבל ממאכלים גשמיים דהרי כשאינו אוכל כמה ימים הוא נחלש בהכחות שלו ובכח הדיבור שלו וע"י אכילה מתחזקים כל החושים והכחות וכח הדיבור שע"ז הוא הברור דהמאכלים גשמיים שמתבררים ועולים ונכללים בקדושה האלקית שכ"ז הוא חידוש דבר וזה יקר מאד בעיני ה', וזהו"ע התפלה שהוא ברור דנה"ב, ועי"ז נמשך בתפלה יהי רצון שהוא המשכת רצון חדש לרפאות החולה ולכרך השנים דהגם שע"פ סדר ההשתל' נגזר ח"ו להיפך הנה ע"י המשכת רצון חדש בתפלה מתמלא חסרון זה, וזהו מ"ש מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלתיהן של ישראל דכתר הוא המשכת הרצון והנה הכתר נעשה מאבנים טובות דאבנים הם אותיות כמ"ש בס"י שני אבנים בונות שני בתים שלש אבנים בונות ששה בתים, וכשהם אבנים טובות היינו שדבור התפלה הוא באהוי"ר ובפרט הדיבור והאה' שמנה"ב שהוא מקבל חיותו מהמאכלים הגשמיים עי"ז נעשה המשכת הכתר, והנה מה שצריך שיהי' זה ע"י המלאכים היינו מפני דדיבור

האדם הוא גשמי וצריך לזכך אותו, וזהו ע"י המלאכים שהם מעלים התפלה והיינו שמזככים אותיות ודיבורי התפלה כמ"ש בזהר דגפיף לון ומנשק לון והיינו מפני שהמלאכים הם רוחנים ודיבור שלהם הוא כערך המח' שלנו וע"י המלאכים מזדככים האותיות, וגבוה מעל גבוה עד שמגיע למלאך מט"ט והוא קושר כתרים לקונו ע"י שהוא מעלה אותם למעלה מעלה וממשיך הכתר והרצון, ונמצא דהתפלה הוא ע"י ההכנה דהמקבל בבירור וזיכוך הכלים שהוא זיכוך הנה"ב ועי"ז נמשך האור. אבל המשכת התורה הוא בדרך מלמעלמ"ט שאינו ע"י בירור וזיכוך דכלי המקבל בבירור הנה"ב כמו בתפלה אלא שע"י עסק התורה נמשך האור מלמעלה כי התורה מושרשת בעצמות א"ס והתורה ניתנה למטה שה"ע מ"ת והיינו שע"י עסק התורה למטה כדבעי למהוי עי"ז נמשך האור מלמעלה והיינו האור המושרש בעצמות. אמנם גם ע"י התורה נמשך מילוי החסרון שבעולמות כמ"ש בזהר דזימנא חדא הוי צריכא עלמא למטרא אתו לגבי רשב"י ודרש להם דרוש ע"פ הנה מה טוב ומה נעים*.

ש"פ ראה, תער"ב. הנחה
נאות דשא זאלשע

ראה אנכי גותן לפניכם היום כו' את הברכה אשר תשמעו אל מצות כו', ומשמעות הענין דאשר תשמעו כו' דודאי תשמעו כו' ומאומרו אח"כ אם לא תשמעו כו' משמע דגם אשר תשמעו כו' זהו רק תנאי והוא ספק לא ודאי כו' וא"כ לא הול"ל אשר תשמעו שמשמעו שהוא ודאי כ"א אם תשמעו כו' כמ"ש אם בחוקתי תלכו וכדכתי' היום אם בקולו תשמעו כו'. והנה כללות הענין בזה הוא דאם בחוקתי תלכו קאי על מצות והיום אם בקולו תשמעו קאי על תשובה, כדמשמע מהגמ' סנהדרין דשאל ריב"ל למשיח אימתי קאתי מר והשיב לו היום ופירשו אותו דאם בקולו תשמעו, הרי מובן מזה דקאי על תשובה דאם נאמר שקאי על מצות א"כ הי' צריך להיות היום ממש כמו שהי' תופס ריב"ל לכתחילה, דריב"ל הי' תופס דהיום זהו ממש היום ואלי' השיב לו דהיום זהו אם בקולו תשמעו ואם נאמר שקאי על מצות הרי מצות ישנם בכל יום ויום ואם כן הי' צריך להיות היום ממש כמו שהי' תופס ריב"ל, מובן מזה דאם בקולו תשמעו קאי על תשובה, וכן אי' מפורש במד"ר בשם ר' יוחנן דאם ישראל עושין תשובה מביא את הגאולה שלא בעונתה שנא' היום אם בקולו תשמעו הרי דאם בקולו תשמעו קאי על תשובה, ואם בחוקתי

(*) ע"כ נמצא תחי"י.

תלכו קאי על מצות, ועל שניהם אומר אם לי ספק להיות שקיום המצות ניתן בבחירת האדם בכדי לעשות אותם שהבחירה היא בחירה חפשית דזהו משארז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים וכמ"ש מי יתן והי' לבבם זה להם ליראה אותי כו' ומאחר שניתן בבחירה חפשית הרי א"ז ודאי כו', וכמו"כ גם תשובה אין זה ודאי שיהי' תשובה דיכול להיות שיהי' קיום התומ"צ כדבעי למהוי שאז לא יהיו מוכרחים לתשובה, וע"ז או' אם בחוקתי כו' ואם בקולו תשמעו לי ספק, משא"כ בכאן שחשיב שניהם מצות ותשובה דזהו"ע ברכה וקללה כידוע שהקללה זהו"ע התשובה מה שהקללה נהפך לברכה, דא"א לומר כפשוטו קללה ממש דהרי אומרו ראה אנכי נותן כו' קאי על שניהם ואם נאמר שהקללה היא כפשוטו מהו המתנה בזה, אלא ודאי שהקללה זהו"ע מה שהקללה נהפך לברכה ע"ד מ"ש ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כו', וזהו"ע התשובה, הרי חשיב כאן מצות ותשובה, ולכן או' כאן אשר תשמעו לי ודאי לפי שא' מהם בהכרח שיהי' בודאי או מצות או תשובה ולזאת או' אשר תשמרו לי ודאי כו', ולהבין הענין בזה מה שראה אנכי נותן קאי על מצות ותשובה שע"ז או' אשר אנכי לי ודאי כו' צ"ל מתחלה מ"ש ראה אנכי נותן לפניכם מהו"ע מלת לפניכם הול"ל לכם כו' מהו"ע לפניכם כו', והענין הוא דהנה לפניכם זהו הפנימיות שלכם בחי' פנימיות דנש"י דו"ש וזאת לפניכם בישראל שיש בחי' הפנימיות דנש"י, בחי' שם הוי' שיש בכאו"א מישראל, דו"ש במ"ת פנים בפנים דבר הוי' עמכם דדבורו של הקב"ה חשיב מעשה שבמ"ת נמשך ש' הוי' בכאו"א מישראל, דזהו ג"כ מ"ש אנכי ה' אלקיך דאלקיך לי יחיד שע"פ הרוב כתוב בתורה אלקיכם לי רבים כמ"ש ועבדתם את ה' אלקיכם וכמ"ש אני ה' אלקיכם ובמ"ת כתי' אלקיך לי יחיד והיינו בחי' הוי' שבכאו"א מישראל, דז"ש אנכי ה' כו' דאנכי זהו בחי' כתר כידוע מ"ש הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים דעשרה בנים זהו"ע ע"ס דאצי' ואנכי שטוב לך כו' זהו בחי' כתר, וכתר הוא בחי' רצון שהרצון מוריד וממשיך את הע"ס בגילוי למטה להיותו במדרג' עליונה מהם שע"כ הוא מוריד וממשיך אותם, וזהו ג"כ הרצון דנש"י דו"ש ארץ חפץ חפצי בה שיש רצון בעצמות או"א"ס לנש"י, ובמ"ת נתגלה בחי' רצון זה ומוזה נמשך השם הוי' בפנימיות נש"י, וע"ז או' ראה אנכי נותן לפניכם כו' דאנכי זהו בחי' אנכי מי שאנכי, נותן לפניכם בחי' שם הוי' בפנימיות נש"י כו', והנה כשם ששם הוי' שיש בנש"י זהו בפנימיות נש"י כו' כמו"כ בשם הוי' בעצמו זהו בחי' הפנימיות דהוי' דז"ש פנים בפנים דבר הוי' עמכם בחי' פנימיות דהוי' כו', והענין הוא דהנה העיקר שבש' הוי' הוא היר"ד דהוי' שמורה על התהוות הנה היר"ד מורה על תמידית ההתהוות ע"ד מ"ש ככה יעשה איוב שמורה על תמידית הפעולה, וכמו"כ גם הוי' שמורה על האחדות דהי' הוה ויהי' כא' הרי ג"כ העיקר הוא היר"ד שמורה על תמידית דהי' הוה ויהי' שאינו בבחי' התחלקות דזמן כ"א בתמידות כו', ויר"ד הוא בחי' אצי' כמ"ש בע"ח דד' עולמות אבי"ע הם בחי' ש' הוי' דיר"ד באצי' ה' בכריאה ור"ה ביצי' ועש"י והיר"ד הוא בחי' אצי', ובאצי' גופא העיקר הוא בבחי' החכ', ובכללות הנה בחי' שם הוי' הוא באצי'.

דברפטי המדרי' הנה בברי' אינו רק בחי' ש' אד' ואלקי' והוי' באצי' שהיוד
 הוא בחי' חכ' דאצי' שהעיקר ש' הוי' הוא היו'ד וכידוע דאבא עילאה מקנן
 באצי' ובכללות אצי' מאיר בחי' חכ' הגם שבאצי' יש פרטי מדרי' דבינה
 ז"א ומל' מ"מ הרי בכללות אצי' מאיר בחי' חכ' שוהו בחי' היו'ד, ומה
 שחכ' נק' יו'ד זהו לפי שיו'ד מורה על הביטול וחכ' הוא בחי' ביטול כידוע
 דהביטול דחכ' הוא למע' יותר מהביטול של שאר הספי', פי' שהביטול דחכ'
 הוא מובדל בערך משאר הספי' להיות שחכ' הוא בחי' ביטול עצמי בחי'
 ביטול במציאות כו', וזהו שחכ' נק' כח מה בחי' בלי מהות כמו מה פשפשת
 מה מצאת בחי' בלי מהות דחכ' הוא בחי' ביטול עצמי להיות שבחכ' הוא
 בחי' הראי' דעצמות אוא"ס שמפני זה ה"ה בבחי' ביטול עצמי, וכידוע
 דהביטול עצמי זהו דוקא מבחי' ראי' דמהשגה א"א להיות בחי' ביטול עצמי
 כ"א דוקא מבחי' ראי' ולהיות שחכ' הוא בחי' ראי' כמ"ש וירא ראשית
 לו דבחכ' הוא בחי' הראי' בעצמות אוא"ס מפני זה ה"ה בבחי' ביטול עצמי
 כו'. וכמ"כ הוא בבחי' היו'ד של ש' הוי' בנפש זהו בחי' עצם הנשמה בחי'
 נשמה לנשמה, וכידוע שיש ד' מדרי' נר"ן ונשמה לנשמה דנשמה זהו בחי'
 השגה כדכתי' נשמת שדי תבינם ונשמה לנשמה זהו בחי' שרש ומקור הנשמה
 שוהו בחי' מזוליהו חזי דאע"ג דאינהו לא חזי מזוליהו חזי דאינהו לא חזי
 זהו מצד ההשגה שבנשמה מ"מ מזוליהו חזי והיינו בחי' שרש ומקור הנשמה,
 שמוזה נמשך ג"כ בנשמה המלוכשת בגוף בחי' האמונה שיש בנש"י תוקף
 האמונה להאמין בענין יש מאין שהוא חידוש העולם, וכמ"כ בביטול העולמות
 בבחי' אחדות הוי' שכמה נלאו חכמי המחקר להשיג אפי' אפס קצהו ולא
 השיגו ובנש"י ה"ז באמונה פשוטה שאין צריכים ע"ז ראיות ומופתים והכרחים
 שכליים כ"א באמונה קבועה בלב האדם כיתד חזק כל תמוט שאפי' כל הרחות
 שבעולם אינם מזיזות אותו, וכ"ז הוא מבחי' עצם הנשמה להיות שבעצם הנשמה
 ה"ז בבחי' ראי' שרואה את הנולד מאין ליש, וכמ"כ בבחי' אחדות הוי'
 שבעצם הנשמה נראה בחי' אמיתית הענין שבוה, שמוזה ג"כ מתנוצץ גם
 להנשמה המלוכשת בגוף בחי' האמונה כו', וגם האמונה היא בתוקף לפי
 שבעצם הנשמה ה"ז בבחי' ראי' ה"ז בודאי בתוקף דכשרואה באיזה דבר ה"ז
 בתוקף, ולפי שבעצם הנשמה הרי נראה בחי' אמיתית הענין כמו שהוא הרי
 נמשך מזה ג"כ להנשמה המלוכשת בחי' האמונה בתוקף, והנה האמונה היא
 אינה ע"פ טו"ד, הנה באמיתית הענין בזה אינו שייך בזה השגה דגם בשרש
 הנשמה למע' ה"ז בבחי' ראי' לא בבחי' השגה אך להיות ששם נראה כפי
 אמיתית הענין בענין יש מאין וכמ"כ בהאחדות דהוי' ע"כ היא בבחי' דביקות
 ובבחי' ביטול והתאחדות באוא"ס ומוזה נמשך ג"כ בנשמה בחי' האמונה שהיא
 בבחי' ביטול שאינו ע"פ טו"ד, והנה גם יכולים להביא זאת לידי גילוי והיינו
 שיהי' בחי' ההתאמתות כאלו רואה, דז"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה
 הרי א' וראו בחי' ראי' והיינו בחי' ההתאמתות כאלו רואה, אך זהו דוקא
 ע"י ההקדמה דהשגה והתבוננות, דמתחלה צ"ל השגה והתבוננות ביש מאין
 וכמ"כ באחדות ה' כל מה שיכול להגיע בהשגה ואח"כ ע"י העמקת הדעת ע"י

שמעמיק דעתו בזה עי"ז מגיע לבחי' ההתאמתות כאלו רואה, וגם זה הוא מבחי' מזלייהו חזי דלהיות שעצם הנפש ה"ה רואה את אמיתת הענין, ומה נעשה ג"כ בנשמה המלוכשת בגוף בחי' ההתאמתות, אך זהו ע"י ההקדמה דהשגה ואח"כ ע"י העמקת הדעת עי"ז מגיע לבחי' ההתאמתות כאלו רואה כו'. וזהו ג"כ מה שאי' במשנה דאבות בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרות ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, וכמו"כ יש עוד כמה כרוזים על תשובה כדאי' בזהר, ולכאו' אינו מובן מהו התועלת בהכרוזים מאחר שאין אנו שומעים אותם, וידוע הענין בזה דמזלייהו חזי דעצם הנשמה רואה ושומעת את הכרוזים עליונים, דמה שאין אנו שומעים זהו מצד העלמות והסתרים דנה"ב, ועוד לפי שמה שמתלבש בגוף אין זה רק הארת הנשמה, שע"י יש העלמות והסתרים של הנה"ב שמעלים ומסתיר עליו, משא"כ בחי' שרש ומקור הנשמה ה"ה רואה ושומעת את הכרוזים עליונים, וכידוע דלא כל עצמות הנשמה מלוכשת בגוף כי"א רק הארה ומקצת מהנשמה, דהרי מלאך בשליש עולם עומד ומכ"ש הנשמה שהיא גבוה ממלאך שהגוף קטן מהכיל את עצמו' הנשמה, כ"א רק הארת הנשמה מתלבשת בגוף, שע"ז הנה"ב מעלים ומסתיר עליו כו'. והגם שהנשמה גם בהתלבשותה בגוף הרי לא נשתנה בעצם מהותה, וכידוע שהנשמה אפי' בהתלבשותה בגוף ה"ה אלקו' ממש, מ"מ הרי היא נעשה בבחי' מציאות, דז"ש נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת אתה יצרת אתה נפחת, דבבראת יצרת נפחת ה"ה נעשה בבחי' מציאות, שזהו הפלא בהתהוות הנשמות שה"ה אלקו' ובבחי' מציאות כו' שנעשה בבחי' מציאות נבדל, ועי"ז בא בהתלבשות ותפיסא בנה"ב שע"י הרי הנה"ב מעלים ומסתיר עליו, משא"כ מצד מדרי' שבבחי' אצי' אינו יכול לסבול את דבר המנגד פי' דבר שהוא ההיפך מאלקו', כמ"ש באגה"ק דמדרי' האצי' אינו מסתלקים בעת החטא להיות שעצם הנשמה ה"ה רואה ושומעת את הכרוזים עליונים כו'. והנה שרש ומקור הנשמה נק' מזל שנוזל ונוסף ג"כ לנשמה המלוכשת בגוף, דזהו מה שאנו רואים שלפעמים נופלים לאדם הרהורי תשו' אף שלא הי' לו שום הכנה בנפשו עד שאפי' רשעים מלאים חרטות דזהו מצד שרש ומקור הנשמה, והנה יסוד ועיקר ענין דהרהורי תשו' הוא לפי שבעצם אינו יכול להיות נפרד מאלקו' שאינו יכול לעבור על רצונו ית' שזהו ג"כ מצד הביטול עצמי שבנפש, שלכן אפי' כשיש חטא ועון הרי נופלים לו הרהורי תשו', שזהו משארו"ל אין אדם חוטא אלא אי"כ נכנס בו רוח שטות דהרוח שטות מכסה על האמת ובעצם אינו יכול להיות נפרד מאלקו', דמפני זה אפי' כשיש חטא ועון הרי נופלים לו הרהורי תשו', אך בכדי שיהי' ההתגלות זהו דוקא ע"י תוס' אור, וזהו ג"כ מה שהכרוזים עליונים הם דוקא בעת רצון למע' שאז מאיר תוס' אור ואז דוקא הם הכרוזים כו', וכ"ז הוא לפי שבעצם אינו יכול להיות נפרד מאלקו', אך בכדי שיהי' התגלות כשיש חטא ועון זהו ע"י תוס' אור כו'. נמצא שהיוד' דש' הוי' זהו בחי' ביטול עצמי שבנפש, הנה מה שנמשך מזה בסדר והדרגה זהו בחי' תוקף האמונה שבנש"י כיתד חזק בל תמוט וגם ההתאמתות כאלו רואה שלאחר ההשגה וכמו"כ הרהורי תשו' שזהו ג"כ מצד הביטול עצמי שבנפש כו'. והנה היוד'

שבנפש שהוא בחי' ביטול עצמי זהו נק' איתן, דז"ש משכיל לאיתן האורחי דמשכיל זהו בחי' מקור השכל שאינו שכל והיינו בחי' חכ' שאינו בבחי' טו"ד המושג, וזהו בחי' איתן, דהנה באיתן יש ב' פי' הא' ל' קשה וחזק דאיתן משמעו קשה כמ"ש איתן מושבך, וכמו"כ איתן ל' ישן וכמו שת"א על בירח האיתנים בירחא דעתיקיא, והנה הפי' דאיתן ל' קשה וחזק הנה בנפש זהר"ע בחי' כי עם קשה עורף למעליותא כמ"ש כי עם קשה עורף וסלחת שזהו בחי' התוקף באמונה, וכמו"כ בכללות הוא התוקף בסור מרע ועשה טוב, שזהו מה שיש מי שהוא תמים במעשיו, וכמו"כ התוקף בהרהורי תשו' כו', והפי' דאיתן ל' ישן הנה בנשמה זהו בחי' מה שלא נתחדש, כמארז"ל ע"פ עם המלך במלאכתו ישבו במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים הרי נשמות קדמו לעולם דכל ההתהוות וכמו"כ המלאכים ה"ה נתחדשו, וזהו לפי שהתהוות המלאכים הם מדבור וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם שהתהוות שלהם ה"ה מדבור שה"ה נתחדשו ד"א בשני וי"א בחמישי ודבור הרי עת לדבר ועת לחשות מלדבר, משא"כ נש"י הם מבחי' מח' דמח' משוטטת תמיד ונש"י עלו במח' בחי' מחה"ק, הרי נשמות לא נתחדשו, והנה בחי' איתן שבנשמה זהו בחי' טהורה היא דקודם שבראת כו', דטהורה היא זהו בחי' אצי', דאצי' הוא בחי' גילוי ההעלם, דברי' הוא בחי' התחדשות ואצי' הוא בבחי' גילוי ההעלם, וזהו בחי' איתן, והנה אותיות איתן משמשות לעתיד, שזהו מה שלע"ל יהי' הגילוי דמדרי' זו, דז"ש הנה ישכיל עבדי דלע"ל יהי' הגילוי מבחי' משכיל, וזהו ג"כ מ"ש משכיל לאיתן האורחי דאורחי ל' יורח והיינו שלע"ל יורח מבחי' איתן דגם אורחי הוא ל' עתיד שלע"ל יהי' הזריחה מבחי' איתן, וגם אורחי ל' ישן כמ"ש כגר כאורח הארץ שזהו בחי' איתן כו', והנה ע"ד הקבלה בחי' איתן שבנפש זהו בחי' ש' ע"ב, כידוע שיש ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה בין, דס"ג ומ"ה שניהם מחודשים דס"ג ומ"ה הם תהו ותיקון דשבה"כ הי' בש' ס"ג ומ"ה הוא בחי' תיקון דשניהם הם מחודשים, דז"ע בונה ע"מ לסתור וסותר ע"מ לבנות, כידוע שלא הי' זה במקרה ח"ו כדאי' במד"ר מלמד שהי' הקב"ה בונה עולמות ומחריבן, בונה ע"מ לסתור וסותר ע"מ לבנות ה"ה מחודשים, משא"כ בחי' ש' ע"ב זהו בחי' שלמע' מתהו ותיקון, וזהו בחי' איתן שבנשמות בחי' עצמות שלהם שהם למע' מתהו ותיקון שא"ז מחודשים, וזהו בחי' יו"ד של ש' הוי' שבנפש שהוא בחי' איתן כו', והי' הוא בחי' השגה והתבוננות והיינו בחי' ההשגה והתבוננות בגדולת ה' בבריאת והתהוות העולמות, דזהר"ע ואתה מחי' את כולם א"ת מחי' אלא מההו והיינו בחי' אור אלקי שמהוה את העולם ומתלבש בתוכו להחיותו, והתבוננות בזה הוא באיזה אור מתלבש בתוכם וגם באופן ההתלבשות כו', וגם ההתבוננות באני ה' לא שניתי דאתה הוא עד שלא נבה"ע ואתה הוא משנבה"ע שלא יש שום שינוי בין קודם הברי' לאחר הברי', להיות שכללות האור שמאיר בעולמות א"ז רק בחי' זיו והארה בלבד דז"ש ב"ה הוי' צור עולמים דבירד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז שא"ז רק בחי' זיו והארה בלבד שאין זה תופס מקום לגבי עצמות שמשוי' אני ה' לא שניתי, והתבוננות בזה הוא בהפלאה ורוממות אוא"ס שעצמות אוא"ס

מופלא ומרומם מעולמות ומה שמאיר בעולמות א"ז רק בחי' זיו והארה בלבד, הרי ההתבוננות הוא בכריאת והתהוות העולמות או בהפלאה ורוממות אוא"ס כו', וכמו"כ ההתבוננות באחדות ה' איך שהעולמות בטלים לגבי אוא"ס, שזהו בבי' אופנים, או שהביטול הוא מצד העדר תפיסת מקום שאינם תופסים מקום לגבי עצמות שממילא ה"ה בטלים, עד"מ מקטן שאינו תופס מקום לגבי גדול הרי נתבטל הקטן מהגדול (ער פאר לירט זעך), וכמו"כ מצד העדר תפיסת מקום דהעולמות לגבי עצמות אוא"ס ה"ה בטלים לגבי אוא"ס, או שהביטול הוא שהם בטלים במציאות ממש שזהו מצד ההארה, וזהו להיותם בבחי' התחדשות הרי לא יש רק בחי' אור אלקי כו', וזהו בחי' ה' שהוא בחי' השגה והתבוננות כו'. והגם שנת"ל שיש בכאו"א בחי' הביטול עצמי שבבחי' החכ' כו' מ"מ צ"ל גם בחי' השגה והתבוננות, לפי שיש מעלה בהשגה והתבוננות שנתפס בזה בפנימי' שאינו כן בראי', הגם שהראי' ג"כ הוא בבחי' אור פנימי מ"מ הרי א"ז בבחי' תפיסא בכלים, ומכ"ש ההתאמתות כאלו רואה שאין זה בבחי' תפיסא כ"א דוקא בהשגה שבא בתפיסא בפנימי', הגם שהתפיסא בזה אינו בעצם הענין, שבהשגה א"א לתפוס עצם הענין, דבראי' ה"ה תופס בעצם הענין משא"כ בהשגה, מ"מ הרי בהשגה יש מעלה מה שבא בבחי' תפיסא וגם יש מעלה בראי' מה שבראי' תופס את עצם הענין כמו שהוא ולזאת צ"ל שניהם בחי' יר"ד וה', וצ"ל החיבור די"ה שמצד הפנימי' דש' הוי' צ"ל החיבור די"ה, והיינו שלאחר ההשגה והתבוננות בגדולת ה' בכריאת והתהוות העולמות וכמו"כ באחדות ה' הנה אח"כ ע"י העמקת הדעת שמעמיק דעתו בזה עי"ז מגיע לבחי' ההתאמתות כאלו רואה כו', שזהו בחי' החבור די"ה. והנה החבור די"ה זהו ע"י התו' דהנה אורייתא מחכ' נפקת הרי רק נפקת מחכ' ושרשה הוא מכתר, ולהיות ששרש התו' הוא בכתר, ע"כ פועל החבור די"ה בחי' חכ' ובינה, דו"ש או יחזיק במעו"ז יעשה שלום לי כו', דכל העוסק בתו' משים שלו' בפמליא של מע' כו', דפמליא של מע' זהו בחי' חו"ב שע"י התו' נעשה החבור די"ה בחי' חו"ב כו'. וזהו בחי' י"ה והחבור די"ה. והנה וא"ז זהו בחי' מדות, וגם במדות צ"ל בחי' איתן, דו"ש וצדקה כנחל איתן הרי יש בחי' נחל איתן בחי' ההתפשטות דאיתן במדות. והענין הוא דהנה המדות הם במציאות יש דכל ענין המדות הם בבחי' הרגש עצמו כמו באה' הוא בחי' יש מי שאוהב וכמו"כ ביראה שבמדות הוא בחי' יש מי שירא הרי כל ענין המדות הוא בחי' הרגש עצמו דלולא הרגש עצמו הרי אינו שייך כלל ענין המדות, ומפני זה גי"כ יש במדות לעו"ז דו' מדות טובות ח"מ רעות דהו"ע שבע פרות הטובות ושבע פרות הרעות, וגם ההתלבשות דנה"א מה שמתלבש בהנה"ב א"ז רק המדות דנה"א, וכ"ז הוא לפי שהמדות הם בבחי' מציאות ע"כ יש לעו"ז וכמו"כ שייך בזה ההתלבשות בנה"ב, והנה המוחין פועלים הביטול בהמדות שיהיו מדות שכליים והיינו שיהי' הנהגת המדות ע"פ המוחין, שזהו ע"י השגה והתבוננות באלקות עי"ז פועל הביטול בהמדות והיינו בחי' חלישות, וגם פועל הביטול בהנה"ב שז"ש ואהבת את ה"א בכל לבבך בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר יהי' לו אה' באלקות שזהו ע"י השגה והתבוננות באלקות שמתבונן בענין אלקי ומבין את

הענין האלקי וממילא הרי נרגש אצלו בחי' הטוב דאלקות ועי"ז פועל הביטול בהנה"ב שגם הנהיב יהי' לו אה' לאלקות. אך כ"ז אינו רק בחי' אתכפיא בחי' ביטול היש בלבד, אך בכדי להפוך את המדות זהו ע"י המשכת איתן בהמדות שע"ז נעשה הביטול בהמדות כמו במדרי' החכ' כו', וזהו ע"י וי"ז רברבא כידוע שיש וי"ז רברבא ווי"ז זעירא דוי"ז רברבא זהו מה שבראשו יו"ד די"ד זהו בחי' ג"ר כידוע שז"א הוא בעל ו' קצוות והיו"ד שבראש הוי"ז זהו בחי' ג"ר וענין וי"ז רברבא העיקר הוא מצד החכ' והיינו המשכת החכ' בחי' איתן בהמדות וזהו ע"י בחי' וי"ז דש' הוי', וה' הוא בחי' תושבע"פ דמל' פה תושבע"פ קרינן לה. וגם בתושבע"פ צ"ל בחי' המשכת איתן, והענין הוא דהנה אי' בסי' הבן בחכ' וחכם בבינה, ולכא"ו הי' צ"ל בהיפך הבן בבינה וחכם בחכ', והענין הוא דהנה חכ' ובינה הוא בחי' תושב"כ ותושבע"פ דז"ש שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך דמוסר אביך הוא בחי' תושב"כ ותורת אמך הוא בחי' תושבע"פ, דתושב"כ הכל הוא בקיצור גמרץ ובתושבע"פ הם בבחי' אריכות, שזוהו עד"מ כמו בטפת אבא שיש בו ציור הולד אך הוא בהעלם ודוקא לאחר שהייתה ט' חדשים בבטן האם עי"ז נעשה הולד, וכמו"כ הוא בתושב"כ שכל הענינים הם בקיצור כמו במצות תפילין שכתוב ע"ז בתושב"כ וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות כו' הרי מזה אין אנו יודעים אופן התפילין איך שיהי' עשייתן ודוקא בתושבע"פ ששם הוא באריכות שלומדים מזה דטט בכתפי שתים ופת באפריקי שתים מזה לומדים שצ"ל ד' בתים וגם שיהיו מרובעים וגם אופן עשייתן, וכמו"כ מצות שבת הנה בתושב"כ לא יש ע"ז רק פסוקים אחדים ובתושבע"פ יש מס' שלימה ובריבוי אריכות, ולכן תושב"כ נק' אב בחי' חכ' ותושבע"פ נק' אם בחי' בינה דז"ש אם לבינה תקרא כו', וע"ז א' הבן בחכ' וחכם בבינה דהבן בחכ' זהו ע"י מה שכתושב"כ צ"ל הלימוד במדרשים ובוהר שהם מבארים פסוקי התורה שע"ז יהי' לו השגה קצת בתושב"כ, וחכם בבינה זהו מה שבתושבע"פ צריך לשמור את נקודת האמת שמצד ריבוי ההתפשטות דתושבע"פ שהוא בחי' ההתפשטות באורך ורוחב הנה כשלימוד ההלכה בגמ' ורש"י ותוס' בפלפול וריבוי סברות הנה מצד הריבוי סברות יכול לעקם את נקוד' האמת וע"ז צ"ל החכם בבינה היינו מה שצריך לשמור את נקודת האמת, וזהו ע"פ פשוט. והנה כמו"כ יובן ע"ד החסידות ענין וחכם בבינה, דהנה בתושבע"פ האלקות אינו מאיר בגילוי דבתושב"כ כתי' וידבר ה' אל משה ויאמר ה' אל משה שזה פועל הביטול בנפש משא"כ בתושבע"פ הנה האלקות אינו מאיר בגילוי, דבאמת הוא בחי' דבר הוי' דכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמרה למשה מסיני דכל מה שהתנאי' ואמוראים היו מגלים בתורה הרי הכל הוא בחי' דבר הוי', מ"מ הרי הדבר ה' אינו מאיר בגילוי עד שיכול לשכוח על אלקות שמצד ההשגה הי' שוכח על נותן התורה שע"ז נעשה בבחי' מציאות יש, וביותר הוא כשלימוד התורה הוא בפניית עצמו כמו ע"מ להקרא רב או להתייחר או לקנטר שכ"ז הוא לפי שהדבר ה' אינו מאיר בגילוי שאם הי' בחי' דבר ה' מאיר בגילוי הרי לא הי' כל אלו הענינים וכ"ז הוא לפי שדבר ה' אינו מאיר בגילוי, וג"ז בכלל

ולמשמאילים בה דולמשמאילים בה אין הכוונה רק במה שמעקם את האמת דגם מה שנעשה במציאות יש הרי גם זה בכלל זה וגם עי"ו ממילא לא יגיע לנקודת האמת שבתורה, ועל זה צ"ל המשכת בחי' ביטול עצמי בתושבע"פ כמ"ש בתניא שקודם לימוד התורה צ"ל השגה והתבוננות בזה במה שהוא חכמתו ורצונו ית' הוא דבר ה' ממש וגם בכל שעה ושעה צ"ל ההתבוננות בזה, דתמיד א"א להיות ההתבוננות דהרי צ"ל ידיעת התורה אך מ"מ לפעמים צריך להיות ההתבוננות בזה ואז הנה ההרגש שהוא דבר הוי' יורגש אצלו תמיד שעיי"ו הוא הלימוד דתורה כדבעי למהוי'. והנה הביטול במה שהוא דבר ה' זהו ביטול גדול (א פארלארנקייט) עד"מ כמו ששומע פקודת המלך הנה הביטול הוא כמו שעומד לפני המלך שאז מתבטל בכל עצמותו (וואס ער פארלירט זעך) וכמו"כ הוא כששומע פקודת המלך הנה הביטול הוא שמתבטל בכל עצמותו שבאופן כזה הוא בתושב"כ ע"י שרגש שהוא דבר ה' עיי"ו מתבטל בכל עצמותו (וואס ער פארלירט זיך), וכמו"כ צ"ל המשכת הביטול בתושבע"פ שגם בתושבע"פ יורגש אצלו שהוא בחי' דבר ה' שעיי"ו נעשה בבחי' ביטול עצמי, וזהו"ע ג"כ מ"ש והאתנים מוסדי ארץ דאתנים הם תנאים שהם מייסדי ארץ וזהו ע"י שממשיכים בחי' ביטול עצמי בתושבע"פ, שכל התנאים הם מוסמכים איש מפי איש עד משרע"ה דמשה סמך את יהושע וכמו"כ כולם הם מוסמכים איש מפי איש עד משרע"ה, וכמו"כ הלימוד שלהם הוא בקבלה שזהו מה שמצינו בר' אלעזר ששאלו אותו ל' הלכות ועל י"ב אמר שמעתי וי"ח א' לא שמעתי הרי כל לימודם הוא בקבלה עד משרע"ה שהוא הי' מקבל הראשון, וידוע שמשה הוא בחי' ונחנו מ"ה בחי' ביטול עצמי ולהיות שכולם הם מוסמכים איש מפי איש עד משרע"ה ע"כ היו ממשיכים בחי' ביטול עצמי בתושבע"פ שעש"ז נק' איתנים. וזהו"ע בחי' ש' הוי' שבנפש דהי"ד הוא בחי' ביטול עצמי שנמשך מזה בנשמה המלובשת בגוף בחי' האמונה וכמו"כ ההתאמתות שלאחר השגה, וה' הוא השגה והתבוננות וגם בזה יש המשכת איתן שיהי' ההתחברות די"ה, ווי"ו הוא בחי' מדות וגם בזה יש המשכת איתן, וכמו"כ בה' בחי' תושבע"פ יש בזה המשכת איתן בחי' ביטול עצמי דזהו"ע פנימיות דהוי', ועי"ו או' ראה אנכי נותן לפניכם דפנימיות דהוי' נמשך בפנימיות נש"י. ועתה צ"ל מהו"ע הברכה שאו' אשר אנכי נותן לפניכם היום מהו"ע הברכה בלפניכם. והענין הוא דהנה אנו מבקשים יהא שמ"י רבא מברך ופי' בתוס' ברכות בשם מחזור ויטרי דיהא שם י"ה רבא מברך וכן פי' בטוא"ח דיהא שם י"ה רבא מברך, והענין הוא דהנה כתי' כי יד על כס י"ה דאין השם שלם ואין הכסא שלם דבזה"ב הי' השם שלם שהי' החיבור די"ה בוי"ה משא"כ בזה"ו אין השם שלם שלא יש החיבור די"ה בוי"ה דוי"ה נפרד מבחי' י"ה, דבעבודה זהו מה שיש השגה והתבוננות באלקות מ"מ הרי א"ו נרגש בלבו ומכש"כ שבחי' איתן אינו נמשך בלב, וזהו לפי שמדרי' זו היא בבחי' ריחוק דו"ש אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני לזאת אינו נמשך בלב, רק מה שיש בחי' תוקף האמונה וכמו"כ בחי' תמים במעשיו וכמו"כ התוקף בהרהורי תשובה אך א"ו המשכת איתן בלב, דאפי' מה שרשעים

מלאים חרטות הרי אין זה מה שמשנה דרכו דו"ש רשעים מלאים חרטות דתמיד הם מלאים חרטות דחוטאים ומתחרטים וחוזרים וחוטאים וחוזרים ומתחרטים כו', וע"ז אנו מבקשים יהא שם י"ה רבא מברך היינו שיהי' החיבור די"ה בו"ה. והעצה לזה הוא מ"ש ומלתם את ערלת לבבכם דמה שיש כיסוי על י"ה למע' זהו מצד העלמות והסתרים שבנפש וע"ז או' ומלתם את ערלת לבבכם שצ"ל הסרת הערלה, דהנה הערלה זהו"ע התאוות של הנה"ב שמתאוה לתאוות גשמיות שגם הנה"א נמשך אחריהם ע"י התלבשותו בהנה"ב, ולהיות שהמדות דנה"א באים בהתלבשות בנה"ב הנה הנה"ב מעלים ומסתיר על המדות דנה"א, שמפני זה נעשה ג"כ הכיסוי למע' דו"ש עוונותיכם מבדילים ואין הכוונה עוון ממש כ"א עיוות ועיקום והיינו בחי' החומריות דנה"ב שמעלים ומסתיר על הנה"א שע"ז נעשה ג"כ הכיסוי למע' כו', וע"ז צ"ל הסרת הערלה שהוא בחי' השבירה כללית שהוא בחי' היציאה מהרע והיינו היציאה מחשכת הנה"ב שאינו בבחי' גילויים שבנפש כ"א רק בחי' היציאה מהרע, וע"י היציאה מהרע הנה אח"כ כשמתבונן בהשגה והתבוננות ה"ז פועל במקצת בלבו ואח"כ מעט מעט אגרשנו מפניך שמאיר בלבו שזהו ע"י שקידה בהתבוננו' שע"ז פועל הביטול בהמדות, וע"י ומלתם את ערלת לבבכם ע"ז נמשך מלמע' בחי' ומל ה' אלקיך את לבבך, דמל הוא ל' גילוי והיינו גילוי בחי' פנימיות הלב, דכל זה אינו רק בחי' חיצוניות הלב, וענין ומל כו' זהו בחי' פנימיות הלב אך שזהו ע"י היציאה מהרע, פי' דהנה מתחלה צ"ל העבודה דמוח ולב ואח"כ דוקא בא לבחי' פנימיות הלב, כמו"כ בכדי לבוא לידי התאמתות כאלו רואה זהו ע"י הקדמה דעבודה שע"פ טו"ד שע"ז דוקא בא לידי התאמתות, מ"מ מי הוא המעורר וממשיך את פנימיות הלב זהו דוקא ע"י היציאה מהרע שע"ז דוקא נתגלה בחי' פנימית הלב, והסדר בזה צ"ל מתחלה העבודה שע"פ טו"ד ואח"כ בא לידי פנימיות הלב, מ"מ מי הוא הגורם לזה זהו דוקא היציאה מהרע ולפי אופן היציאה מהרע לפי אופן כזה הוא הגילוי דפנימיות הלב, וזהו ג"כ מה שמל הוא ל' כריתה והיינו הכריתה מעבודה שע"פ טו"ד, וזהו ע"ד שר' זירא צם מאה תעניתא בכדי לשכוח תלמוד בבלי בכדי לבוא לתלמוד ירושלמי שזהו מבלבל, וכמו"כ לבחי' הגילוי דפנימיות הלב, הנה עבודה שע"פ טו"ד ה"ז מבלבל, מ"מ הסדר בזה הוא שמתחלה צ"ל העבודה שע"פ טו"ד ואח"כ בא לידי בחי' פנימיות הלב, וזהו ג"כ משארז"ל ע"פ בזאת יבא אהרן אל הקדש באיזה זכות נכנס אהרן אל קדשה"ק וזכות המילה נכנסת עמו, דלכאו' א"מ וכי לא הי' לו זכותים אחרים, והענין הוא דהנה כתי' והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים, דקדש סתם זהו בחי' ז"א וקדשים בחי' חו"ב וקדש הקדשים זהו בחי' כתר, והבדילה הפרוכת כו' זהו"ע הפרסא המפסקת בין הכתר להחכ' שהגם שהפרסא אינה מעלמת כ"א שהיא המחברת שע"י הוא הגילוי, מ"מ זהו דוקא ע"י הפרסא שע"ז דוקא הוא הגילוי, וזהו ע"ד מח שמצינו במשה שנתנבא בזה דזה הוא בחי' גילוי המהות בחי' אספה"מ, מ"מ לולא אספה"מ לא הי' רואה את הגילוי, שאינו יכול לראות את החכ' בעצמה כמ"ש ופני לא יראו, כ"א דוקא ע"י אספה"מ, וכמו"כ באהרן שנכנס בקדשה"ק

שהם בחי' חו"ב בעצמן ששם מאיר בחי' הכתר שממעל להפרסא זהו דוקא ע"י זכות המילה בחי' ומלתם את ערלת לבבכם שע"ז דוקא הוא הגילוי מזה. וזהו"ע הברכה דלפניכם שהברכה הוא שיהי' החיבור די"ה בו"ה. ועתה צ"ל מהו"ע אשר אנכי נותן לפניכם היום, מהו"ע היום. והענין הוא דהיום זהו"ע היום לעשותם. והענין הוא דהנה אותיות איתן משמשות לעתיד שלעתיד יהי' הגילוי מבחי' איתן מ"מ היום לעשותם כתי', והענין הוא דהנה מה שתשרי נק' ירח האיתנים ארז"ל שזהו מה שבו נולדו איתני עולם שהם האבות שהטעימן מעין עוה"ב, ומה שבתשרי נולדו האבות זהו לפי שגם בתשרי מאיר מבחי' איתן, דו"ש דרשו ה' בהמצאו בזמן שהוא מצוי אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוכ"פ שבעשרה ימים אלו מאיר מה שבבחי' ריחוק, שזהו מ"ש אמרתי אחכמה ורחוקה היא ממני, הנה בתשרי הוא בבחי' קירוב שמאיר בגילוי, וזהו ג"כ ענין בחי' ומל' ה' אלקיך כו', וההכנה הקודמת לזה הוא באלול שאז הוא בבחי' תשובה תתאה, דענין תשו"ת זהו בחי' היציאה מהרע, דתשו"ע זהו"ע בחי' והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה שזהו"ע השבת הנפש לעצמות או"ס, וענין תשו"ת זהו בחי' היציאה מהרע, ובאלול הוא בחי' תשו"ת וכידוע דאת לבבך ואת לבב ר"ת אלול, וזהו הכנה לתשרי. והנה כשם שהוא בכללות השנה בחדש אלול ותשרי, כמו"כ הוא בכי"ו דתפלת שמ"ע הוא בחי' ביטול עצמי כעומד לפני המלך וכמו"כ ההשתחוואות דשמ"ע הוא בפישוט ידים ורגלים בבחי' הנחת עצמותו שהראש והרגל הם בהשוואה, וההכנה הקודמת לזה הוא הכובד ראש שקודם התפלה דאין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש שהוא בחי' תשו"ת, והיינו שצריך להתמרמר על ריחוקו מה' שע"ז נעשה בבחי' הכנעה ושפלות בבחי' לב נשבר ונדכה, ואח"כ בתפלה הוא בחי' השגה והתבוננות עד ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך ואח"כ בתפלה הוא בבחי' ביטול עצמי, וע"ז או' ראה אנכי נותן לפניכם היום שזהו בכללות השנה בתשרי וחדש אלול וכמו"כ בכי"ו בחי' שמ"ע וההשגה הקודמת בתפלה כו'.

וְז"ש ראה אנכי נותן כו', דראה זהו בחי' ראי' והיינו בחי' ביטול עצמי, וכונת משה הי' להמשיך בחי' ראי' בכללות נש"י, דזש"א אעברה נא ואראה את הארץ וידוע שהכוונה בזה להמשיך בחי' ראי' בנש"י, והשיבו לו דמרחוק תראה את הארץ, והענין בזה שלא פעל בחי' ראי' אלא על יחידי סגולה דגשמות הגבוהות צדיקים הגדולים, ומ"ש ראה אנכי כו' שזהו לכללות נש"י זהו ע"י התשו"ע שע"י התשו"ב בא לבחי' ביטול עצמי, וזהו ג"כ מ"ש אשר תשמרו ל' ודאי, לפי שכאן חשיב שניהם מצות ותשו"ע שע"י שניהם נמשך בחי' ביטול עצמי, שע"י מצות נמשך בחי' ביטול עצמי כידוע שבזמ"ב הי' השם שלם שהי' החיבור די"ה בו"ה שזהו"ע עבודת הצדיקים, וכמו"כ ע"י תשו"ע נמשך בחי' ביטול עצמי, וע"ז או' אשר תשמרו ל' ודאי לפי שא' מהם הרי בהכרח להיות בכל או"א. וז"ש אשר תשמרו ל' ודאי שע"י מצות או ע"י תשובה נמשך בחי' ביטול עצמי שהוא בחי' משכיל שנק' איתן כו'.

שמחת תורה, תער"ג. הנחה

גדול יום הגשמים כיום של קיבוץ גליות, וצ"ל מהו השייכות דגשמים לקיבוץ גליות. וגם צ"ל מה דהתחלת הזכרת הגשמים הוא ביום דשמע"צ שאו מתחילין לאמר משיב הרוח ומוריד הגשם מה שייך ענין הגשמים לשמע"צ. וגם צ"ל מה דבשמע"צ הוא שמח"ת דהלא מ"ת ה' בשבועות ומ"מ שמח"ת הוא בשמע"צ דוקא. וגם צ"ל כללות ענין הגשמים שנק' בשם גבורות גשמים, וצ"ל זה דהלא הגשמים הם שפע וחיים לעולם כמ"ש כי כאשר ירד הגשם כו' והרוה את הארץ כו' גשם נדבות תניף כו', וא"כ איך נקראים בשם גבורות שהו"ע העדר השפע, דהלא אדרבא הם עיקר השפע והחיים לעולם. ולהבין כ"ז צ"ל מ"ש במדרש, בתחילה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדה"ר, וצ"ל איך יכול להיות ברה"ע ע"י מדה"ד שהוא מדת הגבורה והצמצום שהוא העדר גילוי האור והשפע, וא"כ איך יכול להיות מזה ברה"ע, ואמנם משמע שהי' יכול להיות ברה"ע ע"י מדה"ד שהרי הוא אומר בתחילה עבמ"ח לברוא במדה"ד הרי דיכול להיות מזה ברה"ע, וגם משמע שגם עכשיו הוא כן שבריאת והתהוות וחיות העולם הוא ע"י מדה"ד וכמו שמסיים אח"כ ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדה"ר, ומשמע דרק קיום העולם אי אפשר ע"י מדה"ד לבדו וצריך שיתוף מדה"ר אבל התהוות וחיות העולם הוא ע"י מדה"ד וצ"ל איך הוא זה. והענין דהנה מדת הגבורה שלמעלה אינו בחי' צמצום והעדר הגילוי שהרי מדת הגבורה הוא ספירה מספירות העליונות שמהם הוא ההשפעה לעולם, וההשפעה דהספירות הוא ההשפעה דאורות, וכידוע דהפרש שבין מדת חסד שלמעלה לחסד שלמטה, דהחסד שלמטה הוא רק גורם ההשפעה אבל אינו גוף ועצם ההשפעה שהרי אין חסד עצמו נשפע ונמשך, אבל חסד שלמעלה הוא גוף ועצם ההשפעה לפי שהיא ספירה שהו"ע השפעה דאורות, וכמו"כ ספירת הגבורה הוא ג"כ ענין השפעה דאורות, אשר מספירת הגבורה נמשך ענין ההצלה והישועה, וכמו שמצינו דהצלת אברהם מכבשן האש הי' ע"י מלאך גבריאל שהוא גבורה, וכמו"כ ההצלה דחנני' מישראל ועזרי' היה ג"כ על ידו, וכן מצינו שארז"ל דששה שנים הי' הגחלים מצטננים בידו של גבריאל, ונמצא דההצלה והישועה הוא ממדת הגבורה, אשר ההצלה והישועה הוא חסד עליון ביותר, והוא ממדת הגבורה שלמעלה דוקא, וא"כ מדת הגבורה שלמעלה אינו ענין העדר האור והגילוי, רק דהגבורה שלמעלה הו"ע תגבורת ההשפעה והוא מה שהשפע מתחלקת לחלקים פרטים, וכל פרט מתלבש בלבוש ומתעלם באופן שיוכל להתקבל להמקבל אשר בלעדי זאת לא יוכל המקבל לקבל. אשר כן הוא בכל שפע הנה צריך להיות באופן כזה, וכמו בהשפעת השכל מהרב לתלמיד נצרך שיהי' שפע השכל דהרב מתחלק לחלקים פרטים ואז יכול המקבל לקבל, דמבלעדי זאת, היינו שישפיע לו השכל כמו שהוא בבחי' כח היולי, אזי יתבלבלו חושי המקבל ולא יקבל כלל, וע"כ נצרך שיתחלק השכל לפרטים

וכל פרט הוא מלבישו בלבושים וענינים שבהם מתעלם אור השכל ואינו בגילוי כ"כ וגם נצרך שיסדר ויכלכל דבריו באופן שיוכלו כלי המקבל לקבל, וכמו"כ הוא בהשפעת המזון להעולם הנה זה בא בהתחלקות לפרטים לפי המקבלים, כי הנבראים הם מתחלקים במיניהם וכל מין יש לו מזון מיוחד, וגם במין אחד כמו במין האדם הנה בזה גופא יש ההתחלקות בהמזון של כל אחד ואחד באופנים שונים, ולפי אופן זה נמשך שפע המזון מלמעלה, וכמו"כ הוא בשפע חיות הנפש בגוף שהוא נמשך לכל אבר ואבר לפי מזגו ותכונתו, ואם הי' נמשך חיות הנפש בבת אחת בלי התחלקות לפרטים אזי לא היו כלל האברים מקבלים חיות הנפש. וא"כ הרי גבורה זו שהוא בהתחלקות לפרטים ובהתלבשות בלבושים והעלמות אינו ענין העדר השפעה וגילוי. ואדרבא הוא תכלית החסד וההשפעה והגילוי שנמשך מטבע הטוב שבהמשפיע, שעיקר הכוונה בטבע הטוב של המשפיע הוא שיתקבל להמקבל אך כ"ז הוא לגבי המקבל, אמנם לגבי המשפיע בעצמו הנה זהו גבורה וצמצום לצמצם עצמו ולחלק השפע לפרטים ולהלביש ולהעלים השפע, אשר זה קשה וכבד להמשפיע, אשר להשפיע השפע כמו שהוא בלי התחלקות ובלי התלבשות הוא בנקל יותר אצל המשפיע, וכידוע דבכל כח הנה שיהי' ממנו הגילוי הוא בנקל יותר מכמו לעצור ולעכב אותו שיהי' נמשך בצמצום, וכמו בכח המשכיל בנקל יותר שיהי' ממנו גילוי השכלות מכמו לחלק את ההשכלה ולהלביש ולהעלים אותה, שזה נמשך מכח יותר עמוק בנפש, ונמצא שהוא צמצום אצל המשפיע וגם שזהו ע"י העלאה שזהו ג"כ ענין צמצום, ונמצא שאצל המשפיע נק' זה גבורה שבחסד כי אצל המשפיע הוא יבא בבחי' גבורה וצמצום, אלא שהוא גבורה שבחסד היינו שאין זה בבחי' צמצום גמור להעלים לגמרי, שהרי הסיבה לזה הוא החסד שבהמשפיע שהוא טבע הטוב שלו שיתקבל להמקבל, ועי"ז הוא בא בבחי' גבורה וצמצום וא"כ הוא גבורה שבחסד, אך אצל המקבל הוא חסד שבגבורה דאצל המקבל הוא תכלית החסד, אך מ"מ הוא חסד שבגבורה שהרי חסד זה הוא בא לאחר הצמצום וההתחלקות לפרטים. והנה משפיע ומקבל בעצמם הם חסד וגבורה דהמשפיע הוא בחי' חסד שמטבע הטוב להשפיע והמקבל הוא בחי' גבורה דענין המקבל הוא מה שהוא כלי לקבל וזהו ע"י בחי' הגבורה כידוע, והתחברות משפיע ומקבל אשר הם שני הפכים הנה זהו ע"י התכללות שיש בהשפע והיינו מה שהשפע לגבי המשפיע הוא גבורה שבחסד ולגבי המקבל הוא חסד שבגבורה, והרי שיש בזה התכללות דחו"ג וע"כ עי"ז הוא התחברות המשפיע עם המקבל, והוא כענין שאמר בס"י הוציא אש ממים ומים מאש דאש ומים הם חו"ג שהם ב' הפכים, אך ע"י שהוציא אש ממים שהוא גבורה שבחסד ומים מאש שהוא חסד שבגבורה עי"ז הוא ההתחברות שלהם, והוא עד"מ המרקחת שהוא מה שמטגנים צנון בדבש שהם ב' הפכים דמתיקות וחריפות, ואמנם יש בהם התכללות שבדבש נמצא ענין החריפות דהדבש הוא שורף את הלב ובצנון נמצא מתיקות שע"י המלח נמצא בו מתיקות, וע"י בישול שניהם מוציאים מהם מה שכלול בהם ובוה נעשה ההתכללות ביניהם, ועד"ז יובן

ענין ההתכללות למעלה בחו"ג. וזהו שאמר במדרש בתחלה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד שאין הכוונה שיהי' צמצום והעלם לגמרי, רק הצמצום במדת החסד שיהי' בבחי' התחלקות לפרטים ובבחי' התלבשות התעלמות בכדי שיוכלו העולמות לקבל, אשר זהו תכלית הטוב והחסד לגבי העולמות. ואמנם מה שנתבאר בכאן בענין גבורה שבחסד אין זה ענין תוספת בגוף ועצם החסד, והעצם דהחסד הוא כמו שנצרך להיות מדת החסד רק שבא בבחי' גבורה והתחלקות בכדי שיוכל המקבל לקבל, ואמנם יש עוד בחי' בבחי' גבורה שבחסד שהו"ע תגבורת החסד שהחסד עצמו מתוסף עי"ז. והוא בב' ענינים הא' שאינו נפסק כי מדת החסד מצד עצמו יכול להיות נפסק, והוא כי חסד הו"ע קרירות שהוא ענין חלישות דלכן יכול להיות בזה הפסק מפני איזה מניעה, וכמו האיש שהוא חלוש בדעתו הנה כאשר עולה בדעתו וברצונו לעשות איזה דבר יכול להיות שיהי' מונע מלעשות הדבר מפני הפיתוים שמפתים אותו איזה אנשים מבלי לעשות והוא מתפתה להם, שאין זה שהוא מתהפך לדעתם ולרצונם שאדרכא הוא עומד בדעתו וברצונו הקדום לעשות הדבר אלא שאינו חזק ותקיף בדעתו להעמיד על רצונו דוקא, משא"כ האיש התקיף והחזק בדעתו הנה זה אינו מתפתה כלל מכל הפיתוים שמפתים אותו ומתגבר ומעמיד שיהי' הדבר כפי רצונו דוקא, וכמו"כ הוא בעבודה דגם מי שהוא יר"ש בטבעו אמנם אם אינו בבחי' תוקף וחזק בדעתו יכול להיות דכאשר הוא בא לידי נסיון בעבודה אינו יכול לעמוד בנסיון, וגם לאו דוקא המניעה דנסיון אלא כל דבר המונע כמו בפתוים וכהאי גוונא הרי הוא מניח ומתבטל מהעבודה, שבאמת הוא היפך רצונו לגמרי (ער איז זייער ניט האנטעט פון דעם) אך אין לו תוקף וחזק לעמוד בזה, אבל כאשר היר"ש הוא חזק ותקיף בדעתו אזי בכל דבר של יר"ש ועבודה הוא עומד בכח ותוקף נגד כל המניעות ונסיונות ופועל שיהי' כפי שצריך להיות ע"פ היר"ש שלו, וכמו"כ יובן בענין החסד, דחסד מצ"ע הוא קרירות שהו"ע חלישות וע"כ יכול להיות בזה הפסק מפני איזה מניעה שהוא כנגד החסד, אך גבורה שבחסד הוא התגברות החסד ביותר ואזי אינו נפסק כלל מפני איזה מניעות, ונמצא דגבורה שבחסד הו"ע תוספת בגוף ועצמות החסד שלא יהי' נפסק. וענין הב' בהתוספת שבגבורה שבחסד היינו שיהי' החסד בפיזור רב, כי הנה החסד מצד עצמו השפע שלו הוא בסדר והדרגה והוא בגבול, דהגם דחסד הו"ע בל"ג, הכוונה בזה שהחסד אינו מתחלק לפרטים מצד עצמו וכמשנ"ת למעלה דהתחלקות הוא מצד הגבורה אבל החסד מצ"ע אינו בא בהתחלקות, אך השפע דמדת החסד היא באה בגבול והיינו שהשפע ממתד החסד היא באה בסדר והדרגה במדה וגבול ולא בפיזור רב יותר מכפי המדה, אבל גבורה שבחסד הוא תגבורת החסד בפיזור רב, כמו שאנו רואים דכאשר החסד בא בהתגברות אזי השפע הוא בפיזור רב יותר מכפי מדת החסד שבטבעו שזהו מפני הגבורה והתוקף שבוה. ונמצא שיש בזה הוספה בעצם מדת החסד בב' הענינים היינו בזה שאינו נפסק וגם שיהי' בפיזור. וזהו"ע גבורה שבחסד אך זה בא בהתחלקות, והטעם בזה מפני שחסד זה

הוא בא בבחי' עכבה מהמשפיע ולא בדרך ממילא כמו חסד סתם שבא בדרך ממילא, והוא כי חסד הוא גילוי עצם, והגם כי חסד הוא במדות שאינו שייך בזה גילוי עצם אך בשרשו למעלה הוא בבחי' גילוי עצם, וכידוע בענין הג' שמות אל הוי' אלקים דשם אל הוא חסד והוא גילוי עצם, וגם לאחר שבא החסד במדות שבשם אינו שייך גילוי עצם מ"מ הנה החסד הוא בא בדרך ממילא בלי שום עכבה ונמשך כמו שהוא, אבל גבורה שבחסד הנה מפני מדת הגבורה שבו אינו בא בדרך ממילא ויש בזה ענין העכבה שהשפעה באה בדרך בקיעה ואינו נמשך כמו שהוא, רק בהתחלקות, אך התחלקות זו היא בתוספת וריבוי שכן הוא השפעת הגבורה שהיא בתוספת וריבוי והוא כמ"ש וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק דיצחק הוא גבורה ומה נמשך וארבה את זרעו, גם ארבה בגימט' יצחק, ומטעם זה יכול להיות דלאחר שנתקבל השפע בהמקבל יהי' בזה תוספת וריבוי יותר מכמו שהי' תחילה בהמשפיע וכמ"ש ומתלמידי יותר מכולם תלמיד המחכים את רבו, אמנם הגם שזה בא מצד המקבל שבינה יתירה ניתנה באשה יותר מבאיש אך העיקר הנה זה בא מפני תגבורת השפע של המשפיע, רק שבמשפיע עצמו לא היתה ניכר עדיין והיא באה בהתגלות בהמקבל מפני שהוא כלי לזה, ועפי"ז יובן מ"ש בתחילה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד שאין הכוונה במדת הדין והצמצום אלא שזהו גבורה שבחסד שיהי' החסד בתגבורת, והוא כי עולם על מלאו נברא שכל הגילויים שיכול להיות בעולם הי' זה בכח הבריאה לפי שנברא במדה"ד שהוא גבורה שבחסד שהחסד הוא בתגבורת היינו שהשפע הוא בתוס' וריבוי ביותר, אמנם צ"ל מ"ש אחר זה ראה שאין העולם מתקיים דהרי לפי משנ"ת הוא אדרבא תוספת וריבוי שפע בעולם, אך הענין בזה דהגם שהשפע באה בתוס' וריבוי אך מ"מ בסוף השתל' המדריגות יכול להיות בזה העלמות והסתרים, שהרי מ"מ היא מדת הגבורה, שבסוף השתל' המדריגות שבזה יכול להיות העולמות והסתרים ויניקת החיצונים דקליפות וסט"א וגם שהוא בדרך אור חוזר, וזהו מ"ש ראה שאין העולם מתקיים וע"כ שיתף עמו מדה"ר, היינו שיהי' ההתגלות בעולם בבחי' חסד ולא יהי' יניקת החיצונים, ועפי"ז יובן ענין גבורות גשמים שיורדים בגבורה, והיינו שהוא בבחי' גבורה שבחסד תגבורת החיות והשפע, וזה בא בבחי' עכבה בהעננים שמתעכבים שם המים דא"כ הי' בבחי' מבול שוטף ולכן הוא מתחלק לטיפין, ומזה נמשך התוס' וריבוי וכנ"ל שמגבורה נמשך התוס' והריבוי, אך הגילוי מזה הוא הצמיחה שבארץ שבאה בתוס' וריבוי והוא נמשך מכח הגשמים, והנה הזכרת הגשם הוא בשמע"צ, והענין כי הנה כל המשכות שממשיכים בעבודה דר"ה ויוהכ"פ הנה מתגלה זה בשמע"צ, כי הנה ר"ה הוא יום הדין, והענין כי בר"ה הוא עליית המל' שהיא עולה למעלה מעלה בעצמות א"ס שהו"ע המלך הקדוש היינו שהוא קדוש בקדושת עצמותו שמובדל לגמרי מהעולמות, וע"כ נק' יום הדין מפני שעלה למעלה במדריגה שאינו שייך כלל לעולמות, וגם כי במדריגה זו אינו בערך כלל כי כל עבודה אינו בערך לפי אמיתת עצמותו, ואמנם ממדרי' זו עצמה היא

המשכת המלוכה בר"ה, והיינו דלאחר שעולה המל' בעצמותו שאינו שייך לעולמות הנה משם ממשיכים בחי' הרצון למלוכה שזהו"ע ההכתרה שבר"ה אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם ומוה נמשך הרצון לעולמות, וזהו כמו בשרש הראשון בהאור שלפני הצמצום שמתחילה עלה ברצונו אנא אמלוך ואח"כ עלה ברצונו להאציל ולברוא, והנה כאשר ממשיכים בחי' המלוכה אזי הוא בחי' חסד כי והוכן בחסד כסאו כתיב דעצם ענין מלוכה הוא גבורה דמלך במשפט יעמיד ארץ, אך הוא חסד ג"כ כי והוכן בחסד כסאו, והיינו שהוא גבורה שבחסד בחי' תגבורת החסד שיהי' בתוס' וריבוי, ונמצא שהמלוכה שממשיכים בר"ה שהוא יום הדין הנה אדרבא הוא תכלית החסד כי חסד זה הוא גבורה שבחסד, ומוה בא הריבוי השפע בהשתל' העולמות ובנשמות כי מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה, הן מזון גשמי והן מזון רוחני שהו"ע המזון בתורה ועבודה שזהו"ע משפט לאלקי יעקב היינו המשפט על בחי' האלקות שביעקב היינו הכח לכל אחד על תורתו ועבודתו כל השנה, אך בר"ה ויוהכ"פ הוא עדין בבחי' המשכה למעלה כי בר"ה הו"ע ההתעוררות וביהכ"פ הו"ע המשכה דוהו ענין החותם דיוהכ"פ שהו"ע הג' המחלקות השפע, ולפי שהוא בבחי' המשכה ע"כ יש בזה התחלקות השפע, אך גם ביוהכ"פ הוא רק בבחי' המשכה למעלה והגילוי מזה הוא בתגה"ס שזהו"ע בכסא ליום חגיגו, אמנם בסוכות הוא גילוי בבחי' מקיף והגילוי בפנימית הוא בשמע"צ, והיינו ענין הזכרת הגשם בשמע"צ דגשם הוא גבורה שבחסד, והיינו השפע בתוס' וריבוי שנמשך על כל השנה, והעיקר הוא בתורה ועבודה, היינו שיהי' ההצלחה בתורה לחדש חידושים רבים בתורה, וריבוי העבודה בפרטים רבים דכללות המשכה זו נמשך בשמע"צ, ולכן בשמע"צ הוא זמן הזכרת הגשם, והנה בתורה יש ג"כ ענין הגשם שכמו שנת' בענין גבורות גשמים שהו"ע ההשפעה בתוס' וריבוי, והגילוי מתגלה בהזריעה שבארץ שבאה בצמיחה בתוס' וריבוי, עדיז הוא בענין התורה שיש בה תושב"כ ותושבע"פ, והנה הגילוי בתוס' וריבוי פרטים הוא בתושבע"פ דוקא, כי בתושב"כ המצות הם רק בדרך כלל כמו מצות תפילין כמו שהיא בתושב"כ לא נתבאר בתורה הפרטים, אך בתושבע"פ נתבאר בכל המצות הפרטים שבהם והוא מטעם כי בינה יתירה נתנה באשה וכמו שמבואר במ"א דהתנאים והאמוראים ידעו לכוון אמיתת הרצון מפני המס"נ שלהם שמסרו עצמם בכל נפשם אל התורה, והגם כי כל הגילויים שבתושבע"פ הוא מתושב"כ, וכמו מ"ט אמר קרא, אמנם יש ענינים שהגילוי שלהם הוא רק בתושבע"פ ולא נמצא גילוי ע"ז בתושב"כ, והוא כי יש איזה ענינים שנמצא קצת גילוי בתושב"כ כמו יתור תיבה או אות, כמו יתור ו' או בדקדוק התיבה, שגם זה הו"ע גילוי קצת בתושב"כ שמוה נמשך גילוי גמור בתושבע"פ, אבל יש ענינים בתושבע"פ שלא נמצא גילוי במפורש בתושב"כ ורק רבנן אסמכוה אקרא והיינו כני"ל מטעם בינה יתירה שבאשה יותר מבאיש, אמנם באמת הנה זה גופא נמשך מתושב"כ, כי תושב"כ ותושבע"פ הוא בחי' אב ואם כמ"ש שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך דקאי על תושב"כ

ותושבע"פ, והוא עד"מ טיפת האב שבה בעצמה לא ניכר הריבוי כלל ורק כאשר נמשכת בבטן האם ומתעכבת ומשתהה שם ט' חדשים נמשך ריבוי האברים בפרטים רבים, מפני דבינה יתירה באשה, אך באמת זה בא משפע האב דריבוי ההתחלקות הוא משפע האב כמ"ש למשפחותם לבית אבותם, אך שם אינו ניכר והוא ניכר ומתגלה בבטן האם, וכמו"כ יובן דכל הגילויים שבתושבע"פ הכל מרומז בתושב"כ וכמ"ש דליכא מידי דלא רמיזי באורייתא, מפני דהתורה נתנה בכח כמ"ש מימינו אש דת למו דהתורה היא ימין וחסד והוא בחי' אם ג"כ שהוא גבורה שבחסד וכמ"ש קול ה' בכח, וע"כ בהמשכה דתורה יש בזה התוס' והריבוי רק שאינו ניכר בתושב"כ וההתגלות הוא בתושבע"פ. ועפי"ז יובן מ"ש גדול יום הגשמים כיום של קיבוץ גליות, דהנה הגלות נמשל לזריעה והוא כמשל הזריעה שמפור החיטים בהארץ אחת הנה ואחת הנה ועי"ז הוא הצמיחה אח"כ בהארץ שמבלעדי זאת היינו שיהי' כמה חיטים בבת אחת לא יהי' מזה צמיחה, וכמו"כ הו"ע הגלות שנתפזרו ישראל בהארץ כמ"ש כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם אחד מכם גולה לברבריא ואחד לסוריא וצדקה עשה הקב"ה לישראל שפזרן בין האומות, דכלום אדם זורע קב בארץ אלא בכדי שיתוסף כמה כורים ולא גלו ישראל אלא בכדי שיתוסף עליהם, והיינו דעי' הפיזור דישאל שמפוזרים בארץ עי"ז הוא קבוץ ובירור הניצוצות, דכאשר הוא גולה לאיזה מקום ואוכל שם מצמחי הארץ היא ומברך ע"ז תחילה וסוף הרי הוא מברר ומעלה הניצוץ שבמאכל הזה, וזהו"ע קיבוץ גליות. והכוונה הפנימית שבה הוא, דהנה עיקר הגלות הוא שעבוד הפרנסה מה שבנפשו יביא לחמו והוא פיזור הנפש ברבות מחשבות הטורדות, וקיום המצות בגלות אינו בבחי' רצון ועונג בזה, שאינו כמו שהי' בזה"ב שכל אחד מישראל הי' תחת גפנו ותאינתו ובבהמ"ק הי' גילוי אוא"ס, וכן בכללות העולם הי' גילוי אלקות ובפרט בהתורה ומצות דמכ"ש שהי' בהם גילוי אלקות, וע"כ הי' הקיום בזה בבחי' רצון ועונג שהי' מרגיש בהם הקירוב לאלקות, אבל בזה"ג שיש הסתר והעלם בעולם דאותותינו לא ראינו ומלבד ההסתר של העולם הנה יש ההסתר וההעלם בנפש גופא מהשעבוד דהפרנסה, וכן כמה ענינים המטרידים ומבלבלים הנפש מעבודה דאלקות ואי אפשר לו להפשיט עצמו מזה כי הם מוכרחים ונוגעים עד הנפש, וא"כ קיום המצות אינו בבחי' רצון ועונג רק הקיום בבחי' דחוק, בבחי' מן המצר קראתי היינו שמכל זה חאפט ער זיך באיי זיך הלא איך שיהי' הנה אני רחוק מאלקות, וע"כ הוא מתגבר בכל עוז ותוקף לעמוד נגד כל המונעים ומעכבים ולהיות בעבודה דאלקות, ועי' עבודה זו הוא פועל בירור הניצוצות שהו"ע קיבוץ גליות, והיינו שבעבודה זו הוא משלים הכוונה העליונה שהי' בהפיזור דהגלות, שלא הי' ח"ו הכוונה בחי' הריחוק באמת אלא שהכוונה בהפיזור הוא בכדי שיהי' קיום המצות בהתגברות יתירה, ועי"ז יהי' הצמיחה לעתיד בתוס' וריבוי קיבוץ הניצוצות שהו"ע קיבוץ גליות. וזהו מ"ש גדול יום הגשמים כיום דקיבוץ גליות והיינו דהמשכת הגשם הנמשך בשמע"צ הוא ג"כ

ענין זה דקיבוץ גליות שהר"ע המשכה דגבורות גשמים שהוא תגבורת החסד ותגבורת החיות בהשפעה בתוס' וריבוי על כללות השנה. ועפ"י יובן מה שעושיין שמח"ת ביום שמע"צ דוקא, והוא כי השמחה הוא על מ"ת דלוחות שניות שהי' ביום הכפורים וע"ז דוקא הוא השמחה בשמח"ת, והוא כי לוחות שנתנו בשבועות הי' מבחי' החסד אבל מ"ת דלוחות אחרונות שנתנו ביוהכ"פ, אשר יוהכ"פ הוא מימי הדין, הנה זהו מבחי' גבורה שבחסד, וע"כ במ"ת זה דלוחות שניות הי' בהם התוס' והריבוי ביותר וכמ"ש ע"ז במדרש שע"ז נאמר ויגד לך תעלמות חכ' כפליים לתושי' שנתגלה בחי' ההעלם דחכ' ובחי' הריבוי בתורה בפרטים רבים, והגילוי מזה הוא בשמע"צ שהוא הכח וההמשכה על כל השנה, וע"ז אמר גדול יום הגשמים כיום של קיבוץ גליות.

פ' אחרי, תערג. הנחה

אור' לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, ואי' בוהר ע"ז שוה"ע א' עם מ"ש כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק כו', וצ"ל מהר"ע כי יד על כס י"ה ושייכות שלו לאור ארבעה עשר בודקין את החמץ דמפני כי יד על כס י"ה כו' לכן אור לארבעה עשר בודקין את החמץ כו'. והנה רש"י פי' ע"פ כי יד על כס י"ה מלחמה כו' אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק, וגם זה צ"ל מהר"ע שלימות השם ושלימות הכסא ושזה תלוי דוקא במחיית זרעו של עמלק דבלא זה אין השם שלם ואין הכסא שלם כו'. והנה כסא הוא בחי' מל' כדכתי' וישב שלמה על כסא ה' וכתי' מושיב מלכים לכסא, דכסא הוא בחי' השפלה עד"מ אדם היושב על הכסא שמשפיל קומתו וכמו"כ הוא בחי' מל' שהיא בבחי' השפלה שנעשית מקור להוות ב"ע, ונודע דבחי' המל' היא בחי' ה' אחרונה של ש' הוי', ומפשטיות הלשון של הפ' כי יד על כס י"ה משמע דכסא הוא בחי' י"ה. ולהבין כ"ז צ"ל תחלה ענין קלי' עמלק, דהנה מצינו שבכ"מ שנו' עמלק נזכר שם ג"כ יצי"מ כמ"ש זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים, וכתי' פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל אשר שם לו בדרך בעלותו ממצרים, ומשמעות הענין הוא שיש להם שייכות זל"ז, וצ"ל מהר"ע שייכותם זל"ז. והענין הוא, דהנה כתי' ואומר אעלה אתכם מעני מצרים כו' אל ארץ זבת חלב ודבש, דהנה כשהיו ישראל במצרים היו בתכלית העוני שהיו בתכלית השפלות ובתכלית הקטנות שלא הי' בהם רק בחי' האמונה פשוטה בלבד כמ"ש ויאמן העם כו', דאין עני אלא בדעת שלא הי' בהם דעת והשגה באלקות כלל כ"א רק בחי' נקודת האמונה בלבד, והר"ע הקטנות כו', כי הדעת והשגה הוא בחי' גדלות והתרחבות

כו' להיות כי ענין ההשגה הוא תפיסא בכלי, וכל תפיסא בכלי הוא בחי' התרחבות כו', וכידוע ההפרש בין תהו לתיקון דבספ' דתהו לא הי' בחי' התיישבות ותפיסא בכלים וכמ"ש לא לתהו בראה אלא לשבת כו' הרי הי' בחי' מיעוט הכלים דהיינו קטנות הכלים כו', ובתיקון נעשה התרחבות הכלי להיות בבחי' התיישבות ותפיסא כו', הרי שתפיסת האור בכלי הו"ע ההתרחבות כו', ובפרט תפיסת ההשגה דכל ענין ההשגה הוא שתופס הענין בריבוי פרטים דוקא כנודע ה"ה בחי' הרחבות, וזהו שהבינה נק' רחובות הנהר וכמ"ש במ"א, וגם ההשגה עושה התפשטות והתרחבות כנפש, דהיינו בחי' גילוי אור כו', אבל במצרים הי' בבחי' עני בדעת שלא הי' בהם התפשטות והתרחבות השגה וגילוי אור כנפשם רק קטנות האמונה לבד כו', והוא מצד שעבוד הגלות ביותר דמקוצר רוח ומעבודה קשה שע"כ כל הכחות שלהם דשכל ומדות הי' בכיוון שלא הי' בהם בחי' התרחבות והתפשטות של הכחות כו', עד"מ מאדם בעת שהוא בצער שאז כל הכחות שלו דשכל ומדות המה בכיוון, דבעת השמחה הרי כל הכחות הם בבחי' התרחבות והתפשטות, כמו בכח השכל שביכולתו להשכיל השכלות נעלות ולקבל כל אור שכל, וכמו"כ המדות הם בבחי' התרחבות והתפשטות גדולה, משא"כ בעת הצער הנה כל הכחות שלו המה בכיוון שלא יש בהם בחי' התרחבות והתפשטות כלל, וכמו"כ הוא כשהיו ישראל במצרים הנה כל הכחות שלהם היו בכיוון ביותר שלא הי' בהם בחי' התרחבות והתפשטות של הכחות כלל שהיו בתכלית השפלות ובתכלית הקטנות רק בבחי' נקודת האמונה בלבד, ויש מעלה גדולה באמונה דשרשה בפנימיות ועצמות הנפש שלמעלה מכל הגילויים כו' והוא עצם נקודת היהדות שמקושר בעצם באלקות דמשם הוא שרש ענין האמונה כו', ובמ"א מבו' דהאמונה פשוטה בנש"י שמאמינים בבריאה יש מאין ובאחדות ה' וא"צ לזה ראיות והוכחות כלל זהו משום דמזליהו חזי דהיינו ששרש הנשמה למעלה ה"ה רואה הכל בבחי' ראי' ממש, ומזה מתאצל בנשמה המלובשת בגוף ובא בחי' אמונה פשוטה כו', ולכן באמת האמונה היא יסוד ושרש כל דבר וכמא' בא חבקוק והעמידן על אחת כו' העמידן הוא בחי' הקיום כו' דצדיק באמונתו יחי' דעי"ז הוא התפשטות כל הגילוי' ג"כ כו', וזהו סיבת העלי' הגדולה שלהם ע"י האמונה שלהם דויאמן העם כו', אמנם בהתגלות הרי האמונה היא בבחי' קטנות, ובדרך פרט הי' הקטנות שבהם בבי' ענינים קטנות הכלים ובחי' מיעוט האור, דמקוצר רוח ומעבודה קשה זהו"ע קטנות הכלים שלא היו כלים בעצם לקבל אור, ומה שלא הי' בהם רק בחי' האמונה פשוטה בלבד דויאמן העם כו' זהו"ע מיעוט האור, וכמו"כ היציאה ממצרים הי' בבחי' כפי' בלבד כמ"ש כי ברח העם בדרך אתכפי' בלבד, וגם זה אינו רק בבחי' כפי' בפועל כו', דישי בחי' ביטול הנעשה ע"י השגה והתבוננות שגם הוא אינו רק בבחי' אתכפיא כמשי"ת, משא"כ ביצי"מ שלא הי' בהם השגה והתבוננות כלל, הנה הכפי' שהי' בהם אינו רק בבחי' כפי' בפועל כו', וזהו"ע מה שאנו אומרים הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים דלחם עוני הוא בחי' אתכפיא, ודי הוא ד' י' שהוא בחי' נקודה תחת היסוד שו"ע

מה הוא הציווי על ההילוך דאחרי ה' והלא ההילוך דפני ה' הוא יותר מעולה מההילוך דאחרי ה' כו', ומצינו שיש בחי' ההילוך בבחי' פני ה' כמ"ש באברהם התהלך לפני כו', וכמו"כ כא"א מישראל מחויב בג' רגלים לראות את פני ה' כו', וכמו"כ במ"ת כתי' פנ"פ דיבר ה' עמכם כו', וכדכתי' אני בצדק אחזה פניך כו' שהו"ע תפלה וכדכתי' לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש, הרי שיש ההילוך גם בבחי' פני ה' כו', ומ"ש וראית את אחורי ופני לא יראו דמשמע מזה שא"א להיות הראי' בפני ה' כו', הנה זהו דוקא בבחי' ראי' דנבואה שהוא כראי' חושיות ממש, דגילוי זה יהי' לע"ל כדכתי' כי עין בעין יראו כו', אבל עכשיו א"א להיות באופן כזה, מ"מ ההילוך בפני ה' זה יכול להיות כו', וא"כ מה הוא הציווי דוקא בהילוך דאחרי ה' כו', והענין הוא לפי שא"א להיות ההילוך דפני ה' בלתי שיהי' מתחלה ההילוך דאחרי ה' בבחי' אחוריים וחיצוניות כו', דתכלית העלי' הוא לבוא לפני ה' והכוונה פנימיות הוא שיהי' הילוך בבחי' פנימיות כו', אך מפני שא"א להיות ההילוך דפני ה' בלתי ההילוך דאחרי ה' בתחלה כו' הנה ההילוך דאחרי ה' זהו ממוצע בכדי לבוא עי"ז לההילוך דפני ה' בבחי' פנימיות כו', והענין הוא, דהנה ידוע דבכללות כל ההשתל' וכל הפרצופי' העליונים יש בחי' פנים ואחור היינו בחי' פנימיות וחיצוניות כשם שבכללות כל ההשתל' יש אורות וכלים שהם ג"כ פנימיות וחיצוניות, דאורות בכלל הם בחי' פנימיות וכלים בחי' חיצוני' שהם ב' השמות דהוי' ואלקי', דהוי' הוא בחי' פנימיות ואלקים בחי' חיצוניות, דשמש ומגן הוי' אלקי' דשם אלקי' הוא בחי' מגן ונרתק המעלים כו' ה"ז בחי' חיצוניות, כמו"כ בכללות כל ההשתל' ובכל הפרצופי' העליונים יש בחי' פנימיות וחיצוניות, והענין הוא, דהנה כללות ההשתל' הוא בבחי' ציור אדם כמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם כו' ובאדם יש בחי' פנים ואחור וכדכתי' אחור וקדם צרתני, ולכן בכללות כל ההשתל' יש בחי' פנים ואחור, ויובן עדי"מ באדם למטה שנברא בבחי' פנים ואחור בין בגופו ובין בנשמתו, והיינו שבגופו נראה בו פנים ואחור דבפני האדם יש בו בחי' פנימיות החיות דהנפש, והיינו התגלות החיות וכמו כח השכל שהוא בפנים דחכמת אדם תאיר פניו כו', וכמו"כ כל הכחות הנעלים וכל החושים הנעלים דראי' ושמיעה ריח טעם ודבור שהם בפנים דוקא כו', ואמנם באחוריו לא יש שם בחי' התגלות החיות כ"א החיות הוא בהעלם, שז"ע חיצוניות החיות מה שהוא בהעלם כו', והיינו כללות חיות הנפש המחי' את הגוף כו', וכמו"כ הוא בכחות הנפש דרצון ושכל ומדות שיש בהם בחי' פנימיות וחיצוניות, דפנימיות הרצון זהו מה שרוצה איזה דבר מצ"ע, שיש בזה התגלות הרצון מה שרוצה את הדבר, וחיצוניות הרצון זהו מה שרוצה איזה דבר בדרך אגב בלבד בשביל איזה כוונה, שהרצון בזה אינו רק בדרך הכרח שהכוונה פנימיות מכריח את הרצון שבהכוונה פנימיות יש בזה התגלות הרצון, משא"כ בהרצון להדבר ההוא אינו כ"א בדרך הכרח בלבד, עדי"מ מהרצון לעסק מרי"מ הנה הרצון להעסק אינו רק בדרך הכרח לבד שאין זה מה שרוצה בהעסק שהרי העסק כבד לו, כ"א רק מה שרוצה את העסק בשביל הכוונה

פנימיות היינו בשביל הריח שירויה בזה רק שהריח מכריח את העסק כו'. הרי שבהרצון בהריח יש בזה התגלות הרצון, משא"כ הרצון בהעסק אינו רק בדרך הכרח לבד. אך עיקר ענין פנימיות הרצון הוא כשהרצון הוא בעומק ובפנימיות הנפש שבהתגלות הרצון הזה הנה כל עצם הנפש נמשך בזה. ובעבודה ז"ע ההתגלות דהרצון עצמי וטבעי שיש בהנשמה לאלקות, שהרצון הוא בעומק ובפנימיות הנפש, ולכן בהתגלות הרצון הזה הרי כל עצמות נפשו ניזון ונתפס בזה הרצון בכל עצמות נפשו (אז דער גאנצער נפש איז פארגומען אין דעם) עד שלא נשאר מקום לרצון אחר, וחיצוניות הרצון זהו כשהרצון אינו מעצמות נפשו כ"א שהרצון הוא בקרירות שז"ע מ"ש כי פנו אלי עורף אף כי פנו אלי מ"מ הרי א"ז רק בעורף שהוא רק בבחי' קרירות ולכן יש מקום להיות רצון זר, משא"כ בחי' פנימיות הרצון שהוא בחי' התגלות דעצמות הנפש שזהו לפי שהרצון הוא בעומק ובפנימיות הנפש שלזאת בהתגלות הרצון הזה הרי תופס את כל עצמות הנפש (וואס דער רצון פאָר נעמט דעם גאַנצין נפש) וממילא הרי אינו שייך לרצון אחר כו'. וזהו בחי' חיצוניות ופנימיות שבהרצון. וכמו"כ בשכל הנה פנימיות השכל ז"ע השגה אמיתית מה שבכל שכל שמתעסק בו ה"ה משיג אותו איך ומה הוא, וחיצוניות השכל זהו מה שאינו משיג את השכל באיך ומה הוא כ"א רק בדרך השערה בלבד, כמו בענין רוחני או בענין אלקי הנה שכלו קצר מלהשיג את הענין באיך ומה הוא וצריך להשיג זאת מדוגמאות דענינים נמוכים שהם במוחש אצלו, שבענינים האלו ה"ה משיג באיך ומה הוא, ועי"ז הוא משער איך הוא הענין באלקות, אבל אין זה רק בדרך השערה בלבד, דפנימיות השכל זהו מה שמשיג באיך ומה הוא, וכ"ז הוא בבחי' השגת המציאות ולא השגת המהות, אך שבהשגת המציאות ה"ה משיג איך ומה הוא משא"כ בחי' חיצוניות השכל אינו משיג איך ומה הוא כ"א רק בדרך השערה בלבד. ועיקר ענין אמיתית בחי' פנימיות השכל הוא ההשגה דבחי' פנימיות בינה והיינו מה שתופס ומשיג את עצם הענין האלקי שלא ע"י לבושי השגה שאז מאיר אצלו עצם הענין האלקי שלמע' מלבושי השגה, דבחיצוניות השכל שזהו מה שההשגה שלו הוא מלוּבש בלבושי השגה הרי אינו מאיר בזה רק בחי' חיצוניות האור כו', לפי שבלבושי השגה שהם ענינים ומשלים והסברים נתעלם בזה האור, משא"כ בפנימיות ההשגה שהוא השגת עצם הענין האלקי שלא ע"י לבושי השגה הרי מאיר בזה עצם הענין האלקי כו'. וזהו ע"ד מה שיש הפרש בין חוש ההפשטה לחוש ההלבשה דמי שיש לו חוש ההלבשה הנה בכל שכל שמשכיל ה"ה מלביש אותה בלבושים שעי"ז נתעלם האור, ובכללות ה"ה תופס בחיצוניות השכל ומלבישו כו', משא"כ מי שיש לו חוש ההפשטה הנה בכל שכל שמשגיג ה"ה תופס אותו בבחי' הפשטה דכללות התפיסא שלו הוא בעצם הענין ומאיר אצלו עצם הענין ביותר. ועד"ו הוא בפנימיות ההשגה שהוא ההשגה בעצם הענין שלא ע"י לבושי ההשגה הרי מאיר אצלו בחי' עצם הענין האלקי כו'. ובבינה גופא זהו ההפרש בין מהות למציאות, דחיצוניות בינה הוא בחי' השגת המציאות ופנימיות בינה הוא ענין השגת המהות, אך אין הכוונה

בזה השגת מהות אלקות כ"א מהות הענין האלקי כו'. ובמ"א מבו' שפנימיות ההשגה זהו"ע נקודת התמצית שהו"ע עומק המושג שזהו לאחר שמבין את כל הפרטים ה"ה מקשר א"ע (טרַאָגט ער זעך צוא) להנקודה איך מובן המושכל מכל הפרטי' שאז מאיר אצלו עצם האור כו'. אך כ"ז הוא העצם של ההשגה ובפנימי' בינה המבו' כאן מאיר אצלו העצם שלמעלה מלבושי השגה. וכמו"כ בחכ' יש בחי' פנימיות וחיצוניות, חיצוניות החכ' זהו"ע נקודת ההשכלה דחכ' שבאה בהשגה דבינה ופנימיות החכ' ז"ע ראי' דחכ' כו'. וכמו"כ במדות יש פנימיות וחיצוניות דלהיות שהמדות נמשכים מהשכל הנה מהב' בחי' שבשכל בחי' חיצוניות ופנימיות נעשה מזה גם במדות בחי' חיצוניות ופנימיות, פנימיות המדות הוא מה שבאים מפנימיות ההשגה ומכ"ש מבחי' פנימיות החכ' שאז המדות באים בדרך ממילא ונעשים כמהות המוחין, דמאחר שזהו בחי' עצמיות המוחין שמאיר שם בחי' עצם האור אינו שייך מניעות ועיכובים שלא יש בזה העכבות כו', ונמשך בלב כמו שהוא, ולכן המדות הם באים בדרך ממילא ואינו צריך שום יגיעה להתעוררות המדות כ"א שהם באים בדרך ממילא שז"ע הלב מבין ולבי ראה הרבה חכ' כו', וכמו"כ המדות הם כמהות המוחין שאינם במורגש ובלתי שום מבוקש כו', ועם היות שיש בזה הרגש העונג מה שהעונג מושך אותו (וואָס דער עונג ציט עם צוא) הרי העונג מקיף אותו (נעמט עם אָרום) עד שנכלה בזה העונג און ער ווערט נתבטל בזה דממילא הרי אין זה במורגש, ובמ"א מבו' שבחי' בלתי מבוקש הוא בהתגלות בחי' יחידה שבנפש שאז לא יש שום הרגש אפי' הרגש העונג, משא"כ בזה שיש בזה הרגש העונג מ"מ הרי העונג נעמט עם אָרום עד שנכלה בזה וממילא הרי אינו במורגש כו'. ובחי' חיצוניות המדות זהו מה שהמדות באים מן השכל ע"י השגה והתבוננו' שמתבונן כו', שעיי"ז נתעורר בהמדות שבלב, שהמדות אינם באים בדרך ממילא כ"א רק שהשכל מכריח את המדות, דבחי' חיצוניות המדות ה"ה באים מחיצוניות השכל, שבחיצוניות השכל הרי אינו מאיר בזה בחי' אור עצמי שלכן אינו מאיר ונמשך בלב, והמדות אינם באים רק מצד הכרח השכל והוא מה שהשכל מכריח את המדות בדרך כפי' כו' מפני שהמוח שליט על הלב בטבעו, לכן יש בכח השכל לפעול על המדות שע"י שמתבונן בטוב ובהעילוי דהאלקות שעיי"ז נתפעל בהמדות שבלב, וגם צריך ע"ז יגיעה והעמקת הדעת שאינם באים בדרך ממילא כו' שהם רק מצד הכרח השכל שא"ז ענין התעוררות המדות עצמן. ואינו דומה לפנימיות המדות שהאור כמו שהוא במוח נמשך בלב שעיי"ז נעשים המדות בדרך ממילא הרי המדות זהו מה שרוצה בעצם את הדבר, משא"כ בבחי' חיצוניות המדות א"ז ענין התעוררות המדה בעצמה שא"ז רק מה שהשכל מחייב את המדות כו'. והענין הוא דשרש המדות הוא מהרצון, ופנימיות המדות ה"ה באים בדרך ממילא וחיצוניות המדות שהם באים מצד הכרח השכל א"ז עצמי' המדות רק בחי' חיצוניות המדות כו', ולכן בחי' חיצוניות המדות יש להם הפסק שלאחר התפלה ה"ז חולף ועובר ובפרט כשהולך לעסוק בעניני העולם כו' שזהו כמו

אה' התלוי' בדבר שבטלה דבר בטלה אה', וכמ"כ הוא בהאה' שבאה ע"י השגה והתבוננות דלאחר התפלה ובפרט כשהולך בעניני העולם ה"ז נפסק כו', דפנימיות המדות אין להם הפסק מפני שכל עצם בלתי משתנה ובלתי מתחלף כו', ואפי' כשהולך בעניני העולם מ"מ אינו נפסק כו' כדכתי' בכל דרכיך דעהו כו', משא"כ בחי' חיצוניות המדות יש להם הפסק כו', וגם על מדות האלו יש מנגד והיינו המדות דנה"ב שהם מנגדים עליהם דלאחר התפלה מתעוררים המדות דנה"ב וגם בעת התפלה גופא ה"ה מוכנים ועומדים להתעורר אלא שבעת התפלה ה"ה כפופים ובטלים להמדות דנה"א שהם מונעים אותם מלהתפשט והיינו להתפעל כו', וגם לאחר התפלה ה"ה מונע את התפשטות דנה"ב כמ"ש בתניא, הנה כ"ז הוא רק בחי' הביטול שבדרך כפי' והכנעה לבד שא"ז מה שנשתנו בעצם כו', ואינו דומה לבחי' פנימיות המדות שהביטול דנה"ב הוא בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כמ"ש בתניא ועינין אה' בתענוגים שהוא בחי' המים זורע אור זרוע שבקדושת נפש האלקית המהפכת לטוב את בחי' המים שבנה"ב כו' שהם בדרך אתהפכא, אבל בבחי' חיצוניות המדות אף שנתעורר באה' בתפלה והאה' היא באמת אצלו ואפי' באופן כשחלקי עבודה שלו הוא לברר ולתקן את הנה"ב, שהרי א"ז מה שמואס ברע כ"א רק בדרך כפי' והכנעה לבד, הנה כ"ז הוא בדרך כפי' לבד, ואפי' המדות דנה"א הם ג"כ רק בדרך כפי' לבד מצד הכרח השכל כו'. והנה בזה האופן דחיצוניות המוחין וחיצוניות המדות מחוייב כאו"א, שזהו מדת כל אדם שכאו"א צריך לייגע א"ע בהשגה והתבוננות שיביין את הענין האלקי בטוב ושיתעורר באה' והתפעלות לאלקות ע"י העמקת הדעת כו', להיות שזה האופן הוא ביכולת כאו"א שע"כ מחוייב כאו"א בזה כו', ועי"ז דוקא מגיע לההילוך בבחי' פנימיות כו'. ועם היות שההילוך בבחי' פנימיות הוא למע' מזה, מ"מ הנה ההתחלה צ"ל בההילוך דבחי' אחוריים וחיצוניות לפי שא"א להגיע לההילוך בבחי' פב"פ בלתי שיהי' מתחלה ההילוך בבחי' אחור באחור כו', מפני שבסדר ההשתל' הוא ג"כ באופן כזה בבחי' פנים ואחור כו', ולכן צ"ל מתחלה ההילוך בבחי' אחוריים וחיצוניות ועי"ז דוקא מגיע לההילוך בבחי' פנימיות כו'. וז"ע מ"ש אחרי ה' תלכו כו' שהציווי הוא בבחי' אחרי ה' לפי שבתחלת העבודה צ"ל באופן כזה בבחי' אחוריים וחיצוניות ועי"ז מגיע לבחי' פנימיות כו' שז"ע אומרו אח"כ ואותו תיראו ובו תדבקון, שזהו מה שמגיע עי"ז לבחי' פנימיות כו', דואותו תיראו ז"ע היראה שמצד בחי' העצמות כו', ובו תדבקון הו"ע בחי' דביקות עצם בעצם שהוא בחי' אה' בתענוגים כו'. וזהו ג"כ הטעם מה שלאחר יצי"מ הי' צ"ל הליכה במדבר שז"ע לכתך אחרי במדבר, דבכדי שיהי' העלי' מיצי"מ שהוא תכלית הקטנות אל ארץ זבת חו"ד שזהו מדרי' הנעלית ביותר צ"ל מתחלה ההליכה במדבר בחי' לכתך אחרי במדבר בבחי' אחוריים וחיצוניות כו', ועי"ז באו לארץ זבת חו"ד כו'. וז"ש ויסב אלקי את העם דרך המדבר כו' ולא נחם אלקי דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, דפלשתים דקדושה הו"ע מבוי המפולש בחי' העבודה בשמחה כמ"ש עבדו את ה'

בשמחה שזהו העבודה בבחי' קירוב שהוא עבודת הצדיקי' הגדולים כו', ולכן לא נחם כו' לפי שא"א להגיע לזה כ"א ע"י ההקדמה דאחוריים וחיצוניות, וע"ז או' ויסב כו' דרך המדבר ים סוף כו', שמתחלה צ"ל ההליכה במדבר שהוא בבחי' אחוריי' וחיצוניות וע"ז מגיעים לבחי' פנימיות כו'. והנה בהפסוק או' טעם על ולא נחם כו' פן ינחם העם בראותם מלחמה כו'. והענין הוא מפני שמצד האלקות ביכולת שיגיעו להעבודה בבחי' פנימיות בלתי העבודה דבחי' אחוריים וחיצוניות כו', וע"ז או' פן ינחם העם כו' מפני שאין חכם כבעל הנסיון שאפי' כשהוא חכם בתכלית גדלות החכ' מ"מ יכול להיות שלא יהי' ביכולתו לעמוד בנסיון, דבהעבודה דבחי' פנימיות להיות שזהו מה שהרע נתבטל בהם בדרך ממילא שלא ע"י עבודה ויגיעה כו' דבכללות הוא בעובדי הוי' בנשמתן יכול להיות שלא יהי' ביכולתם לעמוד בנסיון, ויש בזה יתרון בהעבודה בבחי' אחוריי' וחיצוניות להיות שהוא בדרך כפי' כו' שגם בהמדות דנה"א הוא ג"כ בדרך כפי' ולכן יכול לעמוד בנסיון, וז"ע פן ינחם כו'. וי"ל דוגמא לזה כמו אדה"ר קודם החטא שהי' מופשט מן הגשם לגמרי כו' ולא עמד בציווי כו' והתיקון הוא וישלחוו לעבוד את האדמה בבחי' עבודה ויגיעה בבחי' אתכפי' כו'. וכן במ"ת פסקה זוהמתן ומ"מ הי' חטא העגל, וניתנו לוחות שניות שהן לברר בירורי' בבחי' התעסקות כו' וכת"י ויגד לך תעלמות חכ' כפליים לתושי' כו' וכמ"ש במ"א. ובהעבודה דבסדר והדרגה מוכרח להיות כן שמתחלה צ"ל העבודה בבחי' אחוריי' וחיצוניות וע"ז מגיע להעבודה בבחי' פנימיות כו'.

וע"פ כ"ז יובן מה שאמ' אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק, דהנה שם סתם הוא בחי' פני הוי' שהעיקר בש' הוי' הוא בחי' י"ה, די"ה הוא בחי' חו"ב, וע"ה שיש בזה מדות ג"כ אבי"ע וה' שבשם כו' מ"מ עיקרו הוא מוחין והמדות הם בעולם שהם כמו המוחין וכנ"ל בענין בחי' הפנימיות דמדות כו', וז"ע השם שלם שהו"ע השלימות דבחי' ציור הפנימי כו'. וענין כסא שלם זהו בחי' ו"ה, וע"ה שיש בזה מוחין ג"כ שז"ע י"ה שבבחי' אחרי ה' (והוא בחי' חיצוניות חו"ב כנ"ל) הנה המוחין שבהם המה חיצוניות המוחין השייכים להמדות וכמ"ש במ"א, ומה שו"ה נק' כסא הוא מפני שכסא הוא מלוכה שעיקר ענין המלוכה הוא קב"ע ולכן כל ענין המלוכה אינו שייך כ"א על עבדים שעבודת העבד הוא בדרך כפי', ולכן ו"ה שהוא ג"כ ענין כפי' כנ"ל שהמדות הן ג"כ בדרך כפי' הי"ז נק' כסא כו'. והגם שכסא הוא בחי' ה' אחרונה הנה מה שה' אחרונה נק' כסא ז"ע הכפי' דנה"ב ומה שהוא"ז נק' כסא הו"ע הכפי' שבנה"א כו'. וז"ע השם שלם והכסא שלם בחי' שלימות השם ושלימות הכסא שהוא בחי' השלימות דפנימיות וחיצוניות כו', והיינו בחי' פני ה' וכת"י אחרי ה' כו'. ומה שא' דאין השם שלם כו' עד שימחה זרעו של עמלק הענין הוא, דהנה כת"י ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובה, דההפירש בין עמלק לשאר עממין הוא דשאר עממין יש להם בירוד כמ"ש אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה', משא"כ עמלק אין לו בירוד

דאחריתו עדי אובר. דהנה ז' אומות הם ז' מדות דלעו"ז שהם כנגד ז' מדות דקדושה. דהנה ארו"ל אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות שהרוח שטות מכסה על האמת שהוא מכסה ומסתיר על הניצוץ האלקי שבו שהוא שוכח על אלקות וגם שוכח שהוא נעשה ע"י החטא נפרד מאלקות. שאילו הי' יודע שנעשה ע"י נפרד מאלקו' לא הי' עושה זאת בשום אופן. דבאמת ה"ה נעשה נפרד מאלקו' ע"י החטא כמ"ש כי יעקב חבל נחלתו שהוא בחי' חבל ההתקשרות דהנשמות לאלקות שהוא ארוג מתרי"ג נימין שע"י שעובר עבירה נפסק נימא חדא ועי"ז נעשה החלישות בכל החבל. ובפרט בחייבי כריתות שאז נפסק החבל לגמרי ה"ה נעשה נפרד מהאלקות. והרוח שטות מכסה ע"ז שנדמה לו שאינו נעשה נפרד מאלקות דהרוח שטות מכסה על הניצוץ האלקי שבו. דאם הי' מאיר אצלו בחי' הניצוץ האלקי בגילוי או לא הי' שוכח על אלקות ולא הי' שוכח שנעשה ע"י נפרד כו'. והרוח שטות מכסה על הניצוץ האלקי כו'. דבאמת הנה הרוח שטות מכסה גם על שכל הגשמי דאנ"ד שמצד התגברות דרוח התאוה יכול לעשות כמה שטותים נוראים עד שנדמה כאחד הפתיים וכאחד המשוגעים שהשכל הבריא לא הי' עושה זאת בשום אופן. רק מצד רתיחות הדמים ביותר אינו יכול לעמוד על עצמו ונדמה לו שאין שום אדם רואה ויודע מזה ולא יודע זאת לשום אדם. ואילו הי' יודע שרואים ויודעים לא הי' עושה זאת. וא"ז רק מפני שרוח התאוה מכסה על השכל. ומכש"כ שהוא מכסה על הניצוץ האלקי כו'. והנה הסיבה על הרוח שטות שבו הוא מצד העדר העבודה דתפלה, דכשיש העבודה בתפלה שהכחות דנה"א המה בהתגלות הנה או לא יש ההתגברות דרוח תאוה וג"ז פועל בחי' החלישות בהנה"ב, וכשלא יש העבודה בתפלה שהכחות דנה"א אינם בהתגלות אז מתגברים המדות דנה"ב, שמתחלה הוא ההתחלה בדברים המתורים שהם מותרים לגמרי שע"י נעשה ההתגברות דהמדות דנה"ב שנתעבה ונתגשם ביותר, ותוקפא דגופא חולשא דנשמתא שע"י נעשה החלישות בהנה"א שהנה"א נחשך ונתעלם עד שהיום אומר לו כך ומחר אומר לו כך כו' עד שגם כשבא לדבר איסור ח"ו ה"ה נכשל בזה ואינו יכול לעמוד על עצמו. ולכן צ"ל העבודה בתפלה שזהו מדת כל אדם לייגע א"ע בהשגה והתבוננות ובהעמקת הדעת עד שיוכן הענין האלקי גם בשכל הטבעי ולהתעורר באהוי"ר, ולא רק בדמיון שוא. עד שגם הנה"ב יהי' לו רצון לאלקות ויפעול הביטול גם בהנה"ב, ואז לא יכול להיות הרוח שטות כו'. וכמו"כ הוא בלימוד התורה כשלומד בבחי' ביטול ומקשר חב"ד שבנפשו בחב"ד שבתורה ע"י נעשה ההתגלות דנה"א והחלישות דנה"ב, שז"ע מה שהתורה נק' עוז ותושי' עוז לנה"א ותושי' לנה"ב, משא"כ כשלימוד התורה שלו אינו בבחי' ביטול ואינו מקשר חב"ד שבנפשו בחב"ד שבתורה אינו פועל החלישות בהנה"ב. נמצא שסיבת המדות רעות הוא מהעדר הגילוי אור, וכשמאיר בחי' גילוי אור ה"ה מתבטלים. ולכן הו' אומות שהם ז"מ רעות יש להם תיקון משא"כ עמלק אין לו תיקון. דהנה עמלק הוא קלי' נגד הדעת. דענין הדעת הוא הרגשה ודעת הוא התקשרות, שההרגשה הוא ע"י ההתקשרות, ובדעת יש

ב' בחי' ד"ע וד"ת, ד"ע הוא מה שמחבר חו"ב שע"י שמקשר א"ע בהמשכל עי"ז בא בחי' נקודת ההשכלה בההשגה דבינה, וכינה היא בחי' אם הבנים שע"י ההשגה דבינה נעשה משיכת הלב מפני שגם בשכל יש בחי' התפעלות השכל שהם מדות שבשכל ועי"ז נעשה משיכת הלב ע"י הדעת המתפשט כו', אך א"ז מדה ממש והעיקר הוא שיהי' בחי' מדות מורגשים שהם אהוי"ר שבהתגלות הלב שמוזה הוא עיקר החיות וקיום של המצות דרמ"ח פיקודין הם רמ"ח אברין דמלכא, כמו בהאברים שקבלת חיותם הוא מהלב דליבא פליג לכל שייפין דעיקר החיות הוא מהמוח אך זהו דוקא כשנמשך החיות בחלל הימני שבלב ומתחבר בדם שבחלל השמאלי ומהו הוא קבלת חיותם, וכמו"כ הוא ברמ"ח פקודין שעיקר החיות וקיום כל המצות זהו דוקא מאהוי"ר שבהתגלות הלב כמ"ש בתניא דאה' היא מקור רמ"ח מ"ע ויראה היא מקור לשס"ה מל"ת דכל המקיימן באמת הוא האוהב את שם הוי' וחפץ לדבקה בו באמת כו', ובכדי שיהי' התגלות האהוי"ר זהו ע"י הדעת שהו"ע ההתקשרות וההרגש כו' שאינו מספיק ההשגה וההתבוננ' כ"א שצ"ל גם בחי' העמקת הדעת שירגיש את הענין האלקי שמתבונן בו ועי"ז דוקא נתעורר באהוי"ר, דיכול להיות דאף שמבין את הענין האלקי והוא מבין את בחי' הטוב והעילוי דהאלקות מ"מ אינו מתעורר באה' לאלקות מצד חסרון ההרגש שאינו מרגיש אותו, עד"מ בגשמיות הנה כשמבין שהדבר הוא טוב נתעורר באה' להדבר, ויש מי שאף שמבין שהדבר טוב מ"מ לא יהי' לו אה' להדבר ההוא, וכמו"כ הוא אפי' בדבר המזיק לנפשו כו', שזהו מצד העדר ההרגש, דזה שנתעורר באה' להדבר זהו מפני שמרגיש את טוב הדבר או מפני שנפשו יקרה בעיניו דבאמת הא בהא תלי' דמפני שנפשו יקרה בעיניו לכן ה"ה מרגיש בטוב ויוקר של הדבר, ולכן ה"ה נתעורר באה' להדבר כו', וכמו"כ הוא בעבודה דהתעוררות המדות הוא מצד ההרגש שע"י ההתקשרות שמקשר א"ע להענין האלקי שע"י הוא מרגיש את הטוב והעילוי דהאלקות אז נתעורר באה' לאלקות כו', וז"ע קלי' עמלק שהוא קליפה נגד הדעת שאף שמשגיג ומבין את הענין האלקי וגם מבין את הטוב והעילוי דהאלקות מ"מ לא יתפעל והיינו שלא ירגיש את הענין וממילא אינו מתפעל, אך מאין נמצא כח הקליפה הזאת שאף שמשגיג את הענין האלקי וגם בחי' הטוב והעילוי דאלקות מ"מ לא יתפעל והכוונה הוא שאף שמקשר א"ע מ"מ אינו מתפעל כו', א"ז רק מצד החוצפא וההעזה שלו דחוצפא כלפי שמיא מהניא, דבהתנשאות שאינו ע"פ טו"ד יכול לעמוד אפי' נגד הגילוי אור, שזהו מה שעמלק הוא בחי' קרירות כמ"ש אשר קרך בדרך שזהו מה שמקרר את ההתפעלו', שאף שמבין את הענין האלקי והטוב והעילוי דאלקות מ"מ הוא מקרר אותו שלא יתפעל כו', ולכן עמלק אין לו תיקון שאחרייתו עדי אובד, שהו' עממין שהם ז' מדות רעות יש להם תיקון מפני שעיקר ההסתר שלהם הוא בהעדר הגילוי אור הרי אינו מאיר גילוי אור, וכשמאיר גילוי האור ה"ה מתבטלים, וגם עיקר כוונתם הוא בשביל הנאת עצמן, משא"כ עמלק ה"ה עומד גם נגד הגילוי אור ועיקר כוונתו אינו

גם בשביל הנאת עצמו כ"א רק לעמוד נגד הגילוי אור ומפני זה ה"ה גרוע ביותר ומפני זה אחריתו עדי אובד שאין לו תיקון כלל. אך על עמלק נא' ויוזב בן כל הנחשלים אחריו שקלי' עמלק אינו נוגע רק בהעבודה דבחי' אחריים וחיצוניות, דבהעבודה בבחי' פנימיות אינו נוגע שם עמלק כלל, להיות דבבחי' פנימיות מאיר בזה אור עצמי ועל אור עצמי לא יש מניעות ועיכובים וממילא אין לו מקום כלל, ועוד מפני שהאור עצמי ה"ה מאיר ונמשך ממילא בלב הרי אינו שייך בזה קלי' עמלק, כ"א דוקא בהעבודה דבחי' אחריים וחיצוניות שאינו מאיר בזה בחי' אור עצמי דבזה צ"ל היגיעה בכדי שיהי' התעוררות המדות ובוזה יש לו מקום לעמוד כנגד שלא יהי' ההתפעלות כו'. והו"ג ענין השייכות דקלי' עמלק ליצי"מ, דלהיות שביצי"מ היו בתכלית הקטנות והי' צ"ל בהם העבודה דבחי' אחריים וחיצוניות ובוזה יש לו מקום לנגד כו', וממילא לא יכול להיות העבודה בבחי' פנימיות כו'. וז"ע מה שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק דענין שלימות השם ושלימות הכסא הו"ע השלימות בבחי' חיצוניות ופנימיות, ומאחר שעמלק עומד ומנגד בהעבודה בבחי' אחריים וחיצוניות הרי ממילא א"א להיות העבודה בבחי' הפנימיות ג"כ ולכן אין השם שלם כו', עד שימחה זרעו של עמלק. והעצה לזה הוא מ"ש כי יד על כס י"ה, דהנה יד סתם הוא בחי' יד הגדולה בחי' א"א שהוא גילוי בחי' עצמות אוא"ס שלמע' מסדר השתל' שבהתגלות בחי' אור עצמי ה"ה מאיר שלא בהדרגה והוא יורד ונמשך בכ"מ עד למטה מטה עד שבכחו לשבור אפי' קלי' עמלק, דבחי' אור פנימי להיות שהוא בא בהדרגה ובההדרגה הרי עמלק מסתיר על החיצוניות וממילא א"א להיות בחי' הפנימיות ג"כ, אך כשמאיר בחי' אור עצמי שלמע' מסדר השתל' בכחו הוא לדחות קלי' עמלק שבזה אין לו מקום כלל. וענין כס י"ה י"ל דזהו לפי שמאיר בחי' אור עצמי שלמע' מסדר השתל' הנה לגבי' גם בחי' י"ה גק' כס שהוא השפלה והיינו מה שמצמצם א"ע בבחי' ההשתל' כו'. ועו"ל שזהו ע"ד ענין גלגלתא דחפיא על מוחא, דמאחר שז"ע התגלות בחי' הרצון הרי בזה המוחין הם בבחי' כיסוי והעלם כו'. וענין בחי' יד בעבודה ז"ע התגלות בחי' אה"ר שהוא בחי' הרצון העצמי והטבעי שיש בהנשמה לאלקות שבחי' אה' זו היא בתוקף ההתפעלות והרצוא ביותר ולכן בכחה לדחות גם קלי' עמלק כו', דלבחי' אה"ר זו בנקל להגיע אלי' להיות שאינה בגלות כ"כ כמ"ש אני ישינה ולבי ער, ובפרט בהיציאה מהריחוק שהו"ע המרירות שצריך להתמרמר בנפשו ע"ז גופא מה שנמצא קלי' זו שעומד אפי' לנגד הגילוי אור, שאף שמשג ומבין את הענין האלקי וגם בחי' הטוב והעילוי דהאלקו' ומ"מ הרי אינו מתפעל, דזה הוא גרוע ביותר גם ממי שאינו מאיר אצלו בחי' גילוי אור כו', וע"ז מתמרמר בנפשו מאד שזהו ע"ד הציווי דזכור את אשר עשה לך עמלק כו', שהו"ע מה שצריך לדאוג ולהתאנח תמיד מפני מה נמצא קלי' זו בעולם כו', וכמו"כ הוא בחלקי עבודה מה שצריך להתמרמר בנפשו ע"ז, וע"י המרירות נתגלה אצלו בחי' אה"ר כו'. ועוד יש עצה לזה מעשה המצוות, שע"י עשיית המצות ובפרט בהידור מצוה שע"י

נתגלה בחי' אה"ר, וזהו לפי שהמצות הם רצון העליון, שבהשתל' יש בחי' כוונות המצות ועוד כמה ענינים אך בכלל מצות הם רצה"ע דהתגלות מזה הוא בבחי' עשיית המצות בפועל כו'. וז"ע אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, דהנה חמץ הוא בחי' הגבהה והתנשאות שהוא בחי' קלי' עמלק ומצה הוא בחי' ביטול שזהו מה שאנו אומרים מצה זו שאנו אוכלים על שום שהוא בחי' ביטול עצמי שמבחי' פנימיות חכ', ובכדי להגיע לבחי' מצה שהוא בחי' ביטול עצמי צ"ל מקודם השבתת שאור שז"ע מ"ש אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם דביום הראשון גימ' כתר שעי"ז דוקא הוא השבתת השאור, וז"ע משארז"ל אך חלק שהוא לארבעה עשר בחי' י"ד והיינו ענין כי יד על כס י"ה שהוא בחי' יד הגדולה שעי"ז הוא דחיית עמלק, וע"ז או' אור לארבעה עשר בודקין את החמץ שמתחלה צ"ל בדיקת החמץ, דבאמת הבדיקה והביעור הם ענין א' שלכן מברכים בעת הבדיקה ג"כ על ביעור חמץ, ובד"פ הם ב' ענינים דענין בדיקת חמץ הו"ע מה שצ"ל ממארי דחושבנא שצריך לעשות חשבון צדק בנפשו על כל חלקי הרע שבו ולהתמרמר עליהם שהרי יש בזה פרטי חילוקי מדרי' דמזה ה"ה מתפעל ומזה אינו מתפעל והיינו העביות והדקות כו', ועי"ז נתגלה בחי' אה"ר שבנפש שמה נעשה הביעור של החמץ לגמרי, ועי"ז אומר אור לארבעה עשר בודקין את החמץ דבכדי שיתגלה בחי' ארבעה עשר בחי' כי יד על כס י"ה שהו"ע אה"ר שבנפש צ"ל תחלה בודקין את החמץ שיהי' ממארי דחושבנא ועי"ז נתגלה בחי' אה"ר, וז"ע אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, לפי שכללות ענין המצה הוא בחי' ביטול עצמי שמבחי' פנימיות חכ' דבכדי להגיע לזה צ"ל העבודה בבחי' אחוריים וחיצוניות, אך להיות שבהעבודה בבחי' אחור באחור יש לזה מנגד דקלי' עמלק ע"ז או' אור לארבעה עשר בודקין את החמץ שצ"ל ממארי דחושבנא ואח"כ השבתת השאור שאז הנה העבודה שלו בבחי' אחוריים וחיצוניות הוא כדבעי למהוי ועי"ז נעשה כלי לבחי' מצה שהוא בחי' הביטול עצמי שמבחי' פנימיות החכ' כו'.

הנחה, חרע"ג

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה כו' עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם. וצ"ל דהרי עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה הו"ע ועברתי באמ"צ דהו"ע ועבר ה' לנגוף שהי' נגוף למצרים ורפוא לישראל שזהו בחי' גילוי אור וע"כ נשי' שהם כלים לגילוי אור נתרפאו בהם ונגוף למצרים, שזהו ע"ד מארז"ל לעתיד הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה צדיקי' מתרפאים בה ורשעים נדונים בה, וענין מוציא חמה מנרתיקה הו"ע גילוי אור שלא

ע"י הסתר וצמצום וע"כ צדיקים מתרפאים בה מפני שהם כלים לגילוי אור ורשעים נדונים בה שיודחו עי"ה, כמו"כ כאן ע"י גילוי האור ה' נגוף למצרים ורפוא לישראל. והנה על ופסח ה' על הפתח פרש"י וחמל שהו"ע הרחמים רחמים עליונים רחמים פשוטים, וענין הרחמים הו"ע אתעדל"ע שלא ע"י אתעדל"ת, שביצי"מ ה' ענין אתעדל"ע לבד, שזהו ההפרש בין חגה"פ לבין שאר המועדים שהם בדרך אתעדל"ת אתעדל"ע, דחגה"ש הוא ע"י הקדמת ספה"ע וספרתם לכם ממחרת השבת שע"ז נמשך תספרו חמשים יום וכמו"כ חגה"ס הוא ע"י הקדמת עשי"ת, משא"כ חגה"פ ה' ע"י אתעדל"ע לבד, רק ע"י אמונה פשוטה דויאמן העם שזהו בתכלית הקטנות ואין זה אתעדל"ת, כמ"ש ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיוך, כמ"ש במדרש לא זו מחבבה עד שקראה בתי עד שקראה אחותי עד שקראה אמי דקאי על ג' המועדים, דאחותי קאי על חגה"ש ואמי קאי על חגה"ס ובתי קאי על חגה"פ שזה בחי' בת מקבל לבד, ומפני זה נק' בשם רחמים שענין הרחמים שייך על התינוק שמרחמים על התינוק כמ"ש זכרתי לך חסד נעורייך. והנה מש"א לא הספיק להחמיץ היינו שלא יוכל לבוא לידי חימוץ מפני שאין שם מקום לחמץ כלל מפני הגילוי אור ע"ד אני הוא ולא אחר שהוא בחי' הוא ושמ"ו לבד אין שם מקום לאחר כלל. והנה בפסוק אומר הטעם על שלא הספיק להחמיץ מפני כי גורשו כו', ובאמת אין זה טעם מספיק כי גם שלא ע"י התעסקות ה' יכול לבוא לידי חימוץ רק הטעם מפני הגילוי אור לא יוכל לבוא לידי חימוץ. ואפ"ל כי גורשו ממצרים הו"ע גירוש הרע ע"ד ויגרשהו וילך לו מפני גילוי דבחי' אבימלך נגרש הרע כמו"כ כאן נגרש הרע, רק ה' בדרך כפי' שלא נהפך הרע לטוב. ואינו דומה לחגה"ש ששם נהפך הרע לטוב ע"י גילוי אור דמ"ת ולכן חמץ תאפינה, וכאן ה' רק בדרך כפי', אך זה ה' אחר חצות אבל מצה זו שאנו אוכלים היינו מצת מצוה היינו קודם חצות שנא' על מצות ומרורים יאכלתהו ופסח אינו נאכל אלא עד חצות שע"ז ה' הציווי בעשור לחדש בערב תאכלו מצות, ועל בחי' מצה זו נא' ושמרתם את המצות שצריך שימור. וא"כ אינו מובן מפני מה אומר הטעם דלא הספיק להחמיץ דזה ה' בבחי' מצה דאחר חצות ולמה אומר טעם זה על בחי' מצה דקודם חצות. אך באמת אין הפרש בין מצה קודם חצות למצה דאחר חצות, דבשניהם הטעם שלא הספיק להחמיץ דגם בבחי' מצה דקודם חצות לא הספיק להחמיץ מצד הגילוי אור, ומה שצריך שימור היינו מצד שנמצא במקום שיש אחיזת החיצונים כמשי"ת, אבל באמיתית מדריגתה לא תוכל לבוא לידי חימוץ מצד הגילוי אור דנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה כמו בבחי' מצה דלאחר חצות. והנה ממה"מ הקב"ה קאי על ז"א ומל', כי ממה"מ קאי על בחי' מל' דא"ס כמ"ש מלכותך מל' כ"ע, מלכותך קאי על בחי' מל' דא"ס ומלכות כל עולמים הוא בחי' מל' דכל עולמים, והקב"ה קאי למע' מבחי' מל' דא"ס שהוא בחי' מדות עצמיים דא"ס שזה בד"כ בחי' ז"א ומל'. וצ"ל ענין בחי' יחוד ז"א ומל' והקטנות וגדלות שיש בהן. והענין הוא, דהנה עיקר ההשתל' ותכלית הכוונה הוא שיהי' בחי' יחוד ז"א ומל', דבתחלת התעוררות הרצון ברצה"פ בבחי' או"א"ס לפני

הצמצום הוא על התהוות העולמות כמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא. ועיקר הכוונה הוא שיהי' עולמות ב"ע ועולם התחתון דעיקר הכוונה מפני דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים וזה נשלמה דוקא בהתהוות עולמות ב"ע ועולם התחתון כמ"ש בזהר הטעם בגין דישתמודעון בי' הרי כוונה זו נשלמה בעולמות עליונים יותר, וגם מ"ש בע"ח הטעם בכדי שיתגלו שלימות כחותיו ופעולותיו כו' הי' מספיק ג"כ בעולמות עליונים כידוע דלמעלה כח אינו חסר פועל, רק הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, והיינו התהוות עולמות התחתונים, והתהוות זו הוא ע"י בחי' יחוד ז"א ומל', כי חו"ב הם למעלה מהתהוות העולמות כמ"ש אלפים שנה קדמה תו' לעולם ואאלפך חכ' אאלפך בינה שהם למע' רק ההתהוות הוא ע"י ז"א ומל', ואצ"י חו"ב הוא לצורך ז"א ומל', כמו בכללות העולמות הרי התהוות האצ"י אינו בשביל עצמה כמ"ש בתניא רק בשביל הורדת האור בסדר והדרגה ע"י ע"ס דאצ"י שיוכל להיות ההתהוות, כמו"כ באצ"י עצמו דחו"ב הוא בשביל ז"א ומל', וזהו דתכלית הכוונה דעבודת הנשמה למטה וקיום התומ"צ הוא לייחדא קוב"ה ושכינתי' שהוא בחי' ז"א ומל', הגם שבאמת קוב"ה ושכינתי' קאי על מדריגות גבוהות יותר כי שכינתי' קאי על גילוי הקו וקוב"ה קאי על בחי' עיגול הגדול לפי שהוא בחי' אוא"ס לפני הצמצום מ"מ עיקר יחוד קוב"ה ושכינתי' קאי על בחי' ז"א ומל', וגם במדריגות גבוהות קוב"ה ושכינתי' הכל מה ששייך לעולמות שהוא מקור התהוות והוא בא להאיר את העולמות ועיקר שם הקו הוא בחי' שכינה ומה שנק' קו הוא רק להורות על אופן הצמצום, וקוב"ה הוא ג"כ מה ששייך לעולמות ולכן נק' קוב"ה ולא קדש מלה בגרמה, משא"כ קוב"ה קדוש שייך לעולמות, אך בד"כ בחי' קוב"ה ושכינתי' הוא בחי' ז"א ומל', והנה המל' נק' בשם שכינה על שם שהיא מקור התהוות העולמות מאין ליש ומתלבש בתוכם להחיותם וזהו מלכותך מכ"ע שהיא בחי' מקור התהוות העולמות מאין ליש. והנה במל' יש ב' בחי' ים וארץ שהוא העלם וגילוי שהם ע"ד מח' דבור, שעד"מ הדבור הוא התגלות האותיות בבחי' מוצאות שיהיו מורגשים אל הוולת כמו"כ למע' ההתהוות מבחי' הדבור הוא התהוות הנבראים בבחי' מציאות יש, שזהו ע"י י' מאמרות מאמר יהי אור יהי רקיע שע"י כל אות פרטי נתהווה נברא פרטי, ובד"כ הוא בחי' חיצוניות המל' שע"י הוא התהוות נבראים בבחי' מציאות יש, ובחי' פנימי' המל' שהוא בחי' ההעלם דמל' הוא בחי' הרהור שהוא בחי' מח' וע"י התהוות הנבראים דעלמא דאתכסי' שאינם בבחי' מציאות כמו דגים שבים שמהותן מים ואינם מציאות בפ"ע כמו"כ נבראים דעדאת"כ אינם בבחי' מציאות יש ומיוחדים באלקות, והנה נבראים דעדאת"כ הם נבראים דברי' ונבראים דעדאת"ג הם נבראים דיצ"י ועשי', והנה נבראים דברי' הם מרכבה להעלם המל' ונבראי' דעדאת"ג הם מרכבה לבחי' חיצוניות המל', ובד"פ נבראים דברי' הוא בחי' מח' ונבראים דיצ"י הוא בחי' דבור ונבראים דעשי' הוא בחי' דבורו של הקב"ה חשיב מעשה, ועש"ז נק' המל' בשם שכינה עד ששוכנת בתחתונים שהיא

מקור החיות של הנבראי, וזהו ואתה מחי את כולם שהם בחי' אותיות מא' ועד תי"ו וה' הוא ה' מוצאות שהאותיות והמוצאות שהן במח' והן בדבור, ובד"פ פנימי' המל' היא כנסי' שהיא מקור נשי, שזהו ההפרש בין נשי' ובין המלאכים והנבראים, שהמלאכים והנבראי' התהוותם ע"י הדבור כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, משא"כ ישרא' עלו במח' שהם בחי' מח', ולכן גם בירידתם שהם בחי' נשמות דבי"ע הם בבחי' אלקות, ולכן לידת הנשמות הוא בנ' ש"פ מפני שאז הוא קרי"ס ולזאת נמשכים אז הנשמות מים העליון, ובפרטיות יותר קאי על נשמות דאצי' שנמשכים מפנימי' המל' והם גם בירידתם למטה הם אלקות שזהו נוני ימא דאולי ביבשתא, ובד"כ נשמות הם מעדאת"כ אך בפרט יש בנשמות עדאת"כ ועדאת"ג, ובכללות נתהווה מבחי' נבראי' דעדאת"כ ונבראים דעדאת"ג, והנה כללות ההתהוות שנתהווה מבחי' המל' הם בחי' ד' מחנות שכינה כמ"ש אדנ' במ דקאי על ד' אותיות דבחי' ש' אד' שזה מקור חיותם ומתלבש בתוכם להחיותם, גם היינו בבריאה שהם בחי' מח' ועדאת"כ, וביצי' הם ד' חיות"ק פני ארי' אל הימין ופני שור מהשמאל שכולם מקבלים חיותם ושפעם מבחי' המל' כא"א מחנה מיכאל באה' שהוא בחי' הדיבור ומחנה גבריאל ביראה הוא יראה ופחד לפי מדריגתו ומהותו, וכללות עבודתם הוא בבחי' המדות רק שיש בזה חילוקים, כי בבחי' ד' מחנות שכינה המדות שלהם הם הבאים מן התבונה והדעת מפני שהם בריאה ואימא עילאה מקננא בכורסיא ולכן אהבתם הוא ע"י השגה והתבוננות, אך עיקרם הם מדות שהרי מחנה מיכאל באהבה שהוא הקירוב והדביקות שזה בחי' העצמיות רק שבא ע"י השגה, ומחנה גבריאל ביראה הוא היראה והפחד שהוא בחי' שוב שהוא בחי' ריחוק, אך זה בברי', ועד"ו בד' חיות"ק שביצי' ע"ד אחרי ה' ילכו כארי' ישאג דבחי' ארי' שבמרכבה שהוא בבחי' תוקף הרצוא ותוקף הצמאון ובהתפעלות גדולה, ופני שור מהשמאל זהו כשור לעול שהוא הקבלת עול שהוא בחי' שוב כמשנ"ת בד' מחנות שכינה דמחנה גבריאל ביראה שהוא בחי' השוב, ובעשי' הו"ע ההודאה, והו"ע מושכל מורגש מוטבע שיש במדות, כי מושכל הם המדות שע"פ השכל ומורגש הם המדות שלא ע"י השכל רק התפעלות המדות ומוטבע הם המדות שהם שייכים לעשי' בפועל, ומורגש ומוטבע שניהם הם בחי' מדות לבד רק מורגש הוא התפעלות המדות ומוטבע הם השייכים לעשי' בפועל, וגם הו"ע חב"ד חג"ת נה"י, כי חב"ד הוא מושכל שבמדות וחג"ת ונה"י הם מורגש מוטבע, והנה ד' בחי' הנ"ל נחלק כ"א לג' שלשה פונים צפונה ושלשה פונים נגבה, אך זהו כללות ההתהוות מבחי' המל' אבל ההסתעפות מהם הוא עד אין מספר כמ"ש היש מספר לגדודיו, ובד"כ ד' מדריגות אלו הם מקור כל הנבראים שלמטה פני שור מקור לכל הבהמות שלמטה פני ארי' מקור כל החיות שלמטה ופני נשר מקור לכל העופות שלמטה, והטעם מה שהמספר הוא י"ב הוא מפני ששרש ההתהוות הוא מו"א שהוא בחי' ו"ק דאצי' מבחי' הגדולה כו' שהם ד' רוחות מזרח מערב צפון דרום ומעלה מטה, שהגדולה הוא גדול ה' שהוא התפשטות הגדולה, שזהו ההפרש בין גדול לגדולה גדול הוא

עצם החסד והגדולה התפשטות החסד כי המדות משפיעים במל' ומבחי' מל' שבמדות נמשך הע"ס במל' כי בנין המל' הוא מט"ס שלמע' זז"ע גדולה ל' נוק' שמבדלת מן המדות, והו"ע ימי עולם וימות עולם, שימי עולם הוא בז"א וימות עולם הוא במל'. והנה הו"ק הם כפולים שיש בהם מזרחית רומית דרומית תחתית כמ"ש בס"י, וע"כ המספר הוא י"ב, וע"כ גם כשנמשך במל' ובברי' המספר י"ב. אך צ"ל דהלא ידוע דבכ"מ שהאור נמשך ממדרי' למדרי' מתרבה המספר כידוע בענין אלף שנים בעיניך כיום אתמול שמה שבז"א הוא בחי' יום אחד הוא במל' אלף שנים, וא"כ איך הוא כאן שהמספר שוה בז"א ובמל' ובברי' הכל המספר י"ב. אך הענין י"ל עפ"י פשוט שזוהו מצד בחי' עיקרי וכללות המדות דמצד בחי' זו המספר רק י"ב, כי מצד התכללות המספר הוא עד אין שיעור כמו במדות עצמן, דמצד מציגות והרכבות המדות וריבוי ההתכללות שבהם המספר הוא עד אין שיעור, ומצד בחי' זה גם במל' המספר עד אין שיעור ועוד יותר, ומצד עיקרי המדות המספר י"ב כי התכללות פעם א' נחשב ג"כ מעיקרי הספי', כי גם במדות התכללות פעם א' נחשבים ממדות עצמיים כמו במדות דתהו שהי' בהם ג"כ ההתכללות פעם א' י' מי' כי זה מעיקרי המדות, ומצד בחי' זו המספר י"ב, וגם בבחי' המל' ג"כ מצד עיקרי המדרי' המספר י"ב, וכמו"כ בברי', ועו"ל דהנה ידוע ד"ב שבטים הם י"ב בקר דברי' וצ"ל דהרי הם י"ב גבולי אלכסון דאצי' ואיך הם י"ב בקר דברי', אך הענין מפני שנמשך הארת אצי' בהיכל קדשי קדשים דברי' דוהו ל' שבט דכוכבא דשביט שהוא ההמשכה שנמשך מגבוה לנמוך, עד"מ הענפים שאינם נחשבים מעצם האילן ונמשכים במרחק מן האילן ויורדים למטה בארץ וראשו יונק מגופא דאילנא, כמו"כ הארת האצי' נמשך להאיר בבי"ע דהארת האצי' בהתחברה בברי' נעשה הברי' בבחי' מרכבה לעצמות המל' עד שהים בעצמו עומד עליהם מלמע', ובמ"א נת' שזוהו שילוב אד' בהוי' והיינו שהברי' יוצאת מעצמותה והגבלתה ונעשה בבחי' מרכבה לעצמות המל'. וענין הארת אצי' יובן דהנה ידוע דהמלאכים כלולים מגוף ונפש שהם חומר וצורה ששרשם הוא באו"כ דאצי', כי שרש החומר הוא מהכלים, ושרש הצורה הוא מהאור, ואור וכלי הוא בל"ג וגבול, והנפש פועל הביטול בהגוף, זז"ע הארת אצי', וענין ההתחברות הוא כי ידוע שהנפש מהווה את הגוף ואח"כ מתלבש בתוכו להחיות, כמו באו"כ דאצי' מהתעבות האור נעשה הכלי ואח"כ מתלבש בתוכו להחיותו, כמו"כ בגוף ונפש, וזהו ההתחברות מה שמהווה ומתלבש בתוכו ומ"מ פועל הביטול בהגוף דזז"ע הארת האצי'. ועו"ל ענין הארת האצי' הוא אור הנשמה, כי הביטול מה שהנפש פועל הוא למטה במדרי' מביטול הארת האצי', כי נפש ורוח הם בחי' נבראים כמ"ש באגה"ק ואין ביכולתו לפעול הביטול כמו באצי', רק ביטול דמצד בחי' הארת האצי' הוא מבחי' אור הנשמה ונפש פועל בהגוף רק ביטול היש שהוא ביטול דבי"ע לכו, ולכן הארת האצי' מאיר בהיכל קד"ק שהוא כחב"ד דברי' לבד שהוא עצמות המרכבה שהוא בחי' ארגמן, והנה בפרד"ס כ' שבחי' ארגמן הוא היכל הרצון, אך הכל הוא בבחי'

קירוב החומר אל הצורה שהוא בבחי' קירוב אל האור, אך זהו עצמות המלאכים אך מחנה מיכאל באה' ומחנה גבריאל כו' שהוא התפשטות העבודה שלהם הוא בבחי' נפש ורוח ובכח הנשמה. ועפי"ז יובן מה שהמספר הוא י"ב מפני שקאי על הארת אצ"י, ומה שנת' דקאי על כללות ההתהוות ומ"מ המספר ג"כ י"ב היינו משום דקאי על החומר כמו שהוא בבחי' כללות לבד. וענין הארת האצ"י בעבודה הו"ע הגילוי מלמעלה, ע"ד כח הצומח שבארץ שהוא כח כללי להצמיח עשבים וכל תבואות מ"מ אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמע' כו', כמ"כ אף שיש כח הבחירה בנה"א לבחור הטוב מ"מ נמשך הגילוי מלמעלה ע"ז, והוא מה שאנו או' בתחילת פסוד"ן ברוך שאמר והי' העולם שהוא י"ב ברוך כנגד בחי' י"ב שבטים וברוך הי"ג כנגד שבט לוי שהוא הכולל, והיינו שיומשך גילוי אלקות ממה שאמר והי' העולם שיומשך ביטול אמיתי ביטול פנימי. והנה הגם ששרש ההתהוות הוא מבחי' ז"א ולכן המספר י"ב מ"מ עיקר ההתהוות הוא מבחי' המל' שהיא המקור להתהוות בפועל שהיא המדה המתפשטת להחיות רוח שפלים ולהוות עולמות בעלי גבול, והגם דשרש ההתהוות הוא מבחי' ז"א ולכן המספר י"ב מ"מ הוא בבחי' הבדלה עדיין ועיקר ההתהוות בפועל הוא מהמל' מפני שבחי' ז"א הוא מבחי' סוף עולמות דא"ס. ולהבין הענין מה שבחי' ז"א הוא מסוף עולמות הא"ס, צלה"ת מאמר הת"ז על כללות ההשתל' במא' פתח אלי' אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן לון עשר ספירן לאנהגא כו' כולא לאחזאה כו' אבל לאו דאית לך כו'. כי הנה התהוות ע"ס דאצ"י הוא בשביל התהוות העולמות ולכן הספי' הם נק' תיקונים ולבושים כמו הכלים שפועל בהם וע"י כמ"כ נק' הספי' בשם תיקונים מפני שבהם ועל ידם הוא ההתהוות בפועל, ובשביל זה הי' הצמצום באו"ס שיתהוו ע"ס דאצ"י בכדי שיהי' ההתהוות בפועל, כי עצמותו ית' הוא מובדל מגדר עולמות לגמרי כי יותר משאין ערוך בי"ע לגבי אצ"י יותר א"ע אצ"י לגבי א"ס, כי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו א"ע אליך, כי מה שנפלאותיך ומחשבותיך הוא רק אלינו אבל אין ערוך אליך שלגבי עצמותו ית' אינם בערך לגמרי, ולכן אגידה ואדברה עצמו מספר שצ"ל ריבוי צמצומים בכדי שיהי' התהוות העולמות כי לאו דאית לך צדק ידיעא כי לית מח' תפיסא בי' גם בחי' מח' ורצון שהוא למע' מחכ' ומדות, וגם בחי' רצון אינו תופס בעצמותו ית' הגם שאינו בבחי' מציאות בפ"ע מ"מ הוא בבחי' מציאות ולכן אנו אומרים יהי רצון שצ"ל צמצום בכדי שיתלבש בבחי' רצון, כי עצמותו ית' הוא בבחי' א"ס ובחי' פשיטות שמובדל מגדר עולמות לגמרי ואינו בערך עולמות כלל וכלל, והפי' בזה שגם הארתו ית' הוא ג"כ בבחי' א"ס ובבחי' פשיטות שזהו אנת הוא חד שהוא בבחי' אח"פ, רק להיות שהוא בבחי' הארה הוא בערך להיות מקור למקור להתהוות העולמות כי עצמותו ית' אינו בגדר מקור למקור כלל, שהם ב' בחי' קדוש שהם אתה קדוש ושמך קדוש, אתה קדוש קאי על עצמותו ית' שאינו בגדר מקור למקור כלל, ושמך קדוש הוא ג"כ בבחי' קדוש אך מ"מ הוא בערך שיהי' מקור למקור להיות גילוי הקו והקו הוא מקור ההתהוות, והגם שהקו נמשך ע"י הצמצום

שהוא סילוק האור והעדרו, מ"מ המשכתו הוא מלפני הצמצום רק המשכתו ע"י הצמצום ורשימו בכדי שיהי' מקור להתהוות העולמות, וע"ז א' כולא לאחזאה שלא נאמר מאחר שהקו נמשך מאוא"ס לפני הצמצום נאמר שעצמותו ית' הוא בגדר ספי' שמוכרח ענין הספי' דא"ס עצמו וע"ז אמר שכולא רק לאחזאה שזהו בכדי שיתהווה העולמות אבל עצמותו ית' מושלל לגמרי מגדר ספי' רק נתצמצם שיהי' התהוות ע"ס דאצי' ויהי' על ידם התהוות עולמות בי"ע ויהי' הביטול בהם, אבל עצמותו ית' מצד עצמו הוא מושלל מגדר ספי' לגמרי. ולכן מצינו דכ"מ שצ"ל שינוי הטבע ושידוד המערכות הוא מא"ס שלמע' מאצי' כמ"ש אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ שביצי"מ היו נסים יוצאים מדרכי הטבע ולכן הי' זה ע"י גילוי העצמות דלמע' מאצי', וכמו"כ בקי"ס ויולך ה' את הים ברוח קדים קדמונו ש"ע שהוא ג"כ גילוי העצמות, כי מבחי' אצי' א"א שיהי' שינוי הטבע ושידוד המערכות כי מאחר שהוא בחי' השתל' א"א להיות שלא כפי אופן סדר הבריאה, אך מא"ס דלמע' מבחי' אצי' שהוא בחי' כי לא אדם הוא שלמע' מרצון מוחין ומדות משם יוכל להיות זה, וז"ע אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ שכדי להיות שינוי הטבע ושידוד המערכות הוא מבחי' א"ס שלמע' מאצי' כי מבחי' אצי' א"א להיות כי כולא לאחזאה איך מתנהג כו' כי התהוות ע"ס דאצי' הוא בשביל התהוות העולמות והנהגות העולמות וא"א להיות משם שלא כפי אופן סדר הבריאה רק מבחי' א"ס שלמע' מאצי'. וזהו אנכי ה' אלקיך כו' כי כדי להיות היציאה מהמיצרים וגבולים ע"י גילוי אנכי מי שאנכי, ובכללות הוא היציאה מכללות ההשתל' כי ההשתל' הוא כפי אופן סדר הבריאה, ובכדי שיהי' היציאה מסדר הטבע צ"ל היציאה מכל המיצרים וגבולים.

שבת חוהמ"פ, תער"ג. הנחה

וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקי' כו'. ולכא' צ"ל מהו"ע וידעת היום מהו היום, והלא ידיעה זו צ"ל בתמידות. וגם מהו ביום ולא בלילה וכי בלילה אין צ"ל ידיעה זו והלא ידיעה זאת צ"ל תמיד כי ה' הוא האלקי' בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. וגם מהו"ע והשבות אל לבבך מהו"ע ההשבה אל הלב. ובכדי להבין כ"ז צלהק"ת משנת"ל בענין אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן להון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין, שכל ענין אצי' הע"ס אינו אלא בכדי לאנהגא בהון עלמין שיהי' מקור להתהוות העולמות ולהנהגת העולמות, שלא תעלה על דעתינו שהספי' הם באוא"ס והיינו שנאמר שהאוא"ס הוא בגדר הספי' דלכן הספי' הם מוכרחים באוא"ס מצ"ע, האמת אינו כן, אלא שזהו רק לאנהגא בהון עלמין כמא' הזהר כולא

לאחזאה איך מתנהג עלמא אבל לאו דאית לך צדק ידיעא דעצמות אוא"ס
 הוא מושלל לגמרי מענין הספי' וכל ענין אצי' הע"ס זהו רק מה שצמצם
 א"ע בכדי שיהי' בבחי' מקור להתהוות בי"ע דלצורך התהוות בי"ע צ"ל
 מתחלה אצי' הע"ס ועל זה צמצם אוא"ס א"ע באצי' הע"ס בכדי שיהי'
 בבחי' מקור להתהוות בי"ע, אבל עצמות אוא"ס הוא מושלל לגמרי מענין
 הספי' כו'.

והנה לכאוי צ"ל איך יכול להיות שכל ענין אצי' הע"ס אינו אלא רק
 בשביל התהוות בי"ע והלא בריאה אין ערוך לגבי אצי' דהלא אצי'
 הוא בחי' אלקות ממש וברי' הוא בחי' יש הרי מצד מעלת האצי' ה"ה בבחי'
 הבדלת הערך זמ"ז שאינם בערך כלל, וז"ש כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא
 דאצי' נמשל לאש כמו שיסוד האש הוא מובדל בערך מכל היסודות מצד
 הדקות והעילוי שבו ה"ה מובדל מהם שאינו מתערב ומתאחד עמהם אף
 שבכללות הם ד' יסודות מ"מ הרי יסוד האש מובדל מכל היסודות וכמו"כ
 אצי' הוא מובדל בערך מעולמות בי"ע, ואיך יכול להיות שכל ענין אצי'
 הע"ס אינו אלא רק בשביל התהוות בי"ע ועושים את העיקר לטפל והטפל
 לעיקר דיציבא בארעא וגירא בשמי שמיא. והענין הוא דבאמת הנה סוף
 מעשה עלה במח' תחלה דבריאת התהוות היש עלה במח' תחלה, לפי שתכלית
 הכוונה בבריאת התהוות העולמות הוא מפני שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה
 בתחתונים שיהי' עולם התחתון ושיהי' נשמות למטה בגופים ויקיימו תומ"צ
 בקבעומ"ש, וזהו עיקר הכוונה שע"ז נמשך בחי' העצמות כו', דדוקא בעשי'
 יכול להיות בחי' המשכת העצמות ולא בגילויים, דבגילויים להיותם בבחי'
 אור וכל אור הרי איננו עצמי, משא"כ עשי' שאינו בבחי' גילוי ה"ה עצמי,
 ובאמת הנה שרש התהוות היש הוא דוקא מעצמות אוא"ס שהוא לבדו בכחו
 ויכולתו להיות מאין ליש, ולזאת בעשי' במעשה דוקא יכול להיות בחי' המשכת
 העצמות, וכמו"כ עשי' ביכולתו לתפוס בהעצמות, דהגילויים אין ביכולתם
 לתפוס בהעצמות להיותם בבחי' אור שאינו עצמי לכן אין תופסים את
 העצמות, ועוד מפני שבהגילויים הנה כל ענין התפיסא שלהם הוא רק בבחי'
 גילוי, ובחי' עצמות אוא"ס הרי אינו בגדר גילוי ואינו בגדר שהגילויים
 יהיו תופסים בחי' גילוי העצמות, ודוקא מעשה שזוהו תופס בבחי' העצמות
 כמ"ש בתניא דלית מח' תפיסא בך כלל כ"א כאשר תפיסא באורייתא ומצותי'
 דדוקא ע"י התורה בבחי' ביטול וקבעומ"ש ומעשה המצות ע"ז דוקא תופסים
 בבחי' העצמות כו', ועיקר הגילוי מזה יהי' לעתיד דלע"ל יהי' העשי' והיש
 בחי' א"ס, דצ"ל שהרגשת המהות שיהי' לע"ל שיהי' בבחי' ראיית המהות
 זהו מה שיהיו מרגישים את מהות הגוף מצ"ע, דעכשיו אין אנו מרגישים
 רק מהות הנשמה, דאף שיש חיות בהגוף מצ"ע מ"מ זה אינו נרגש ומה
 שנגרש אינו רק בחי' החיות של הנשמה לבד, אבל לע"ל שהיש יהי' בבחי'
 עצמות או ירגישו את חיות הגוף בעצמו, דבאמת הרי הגוף הוא בחי' העצמות,
 וע"ז ממילא יקבלו כל הגילויים כו', וז"ע סוף מעשה עלה במח"ת דדוקא

סוף מעשה עלה במח' תחלה לפי שזהו עיקר הכוונה, וז"ע במי נמלך
 בנשמותיהן של צדיקים שההמלכה על הרצון דלהאציל ולברוא הי'
 בנשמותיהן של צדיקים שעלה לפניו שיהיו נשמות הצדיקים ויקיימו תומ"צ
 ובשביל זה הי' ההחלטה על ברה"ע, וע"ה שההמלכה אינו שייך כ"א לאחר
 התעוררות הרצון מ"מ הרי כל הרצון תלוי בזה, עד"מ אדם שמישב באיזה
 ענין ע"ה שזהו לאחר התעוררות הרצון דהרי קודם שנתעורר בהרצון להדבר
 אינו שייך עדיין ההמלכה בזה כו', מ"מ הרי בזה הוא ביטול הרצון און דער
 אָוועק געב שלו באופן שאם הוחלט אצלו על העדר הדבר אז דומה אצלו
 כאלו לא נתעורר מעולם ע"ו, ובדוגמא זאת הוא למע' כשהוחלט אצלו
 שיהי' ברה"ע הרי זהו בחי' רצון חדש לגמרי שזהו ע"י נשמות הצדיקים
 שעלה לפניו שזהו למע' מהרצון דברה"ע כו', ובשביל זה צמצם אוא"ס
 כביכול את אורו ית' להתלבש בבחי' ציור אדם דמוחין ומדות בכדי
 שיהי' מקור להתהוות העולמות ולהנהגת העולמות ושיהי' השגחה אלקית
 בעולמות באופן שכל ענין אצ"י הע"ס אינו רק דרך מעבר לבד לצורך
 הכוונה פנימיות ועצמיות, דהנה מבחי' הרצון הפשוט דבאוא"ס שלפה"צ שעלה
 ברצונו להאציל ולברוא לא הי' אפשר להיות מזה התהוות העולמות, דהאוא"ס
 שלפה"צ בכלל הוא בחי' אור הכלול בעצמותו, וכמו"כ אפי' בחי' הרצון
 הגלוי דלאחצה"צ הוא ג"כ בהעלם שאינו שייך עדיין להתהוות בפועל, וכמו"כ
 אפי' בבחי' התלבשות הרצון בחו"ב הוא למע' עדיין מהתהוות בפועל שז"ע
 אלפים שנה קדמה תורה לעולם בחי' אאלפך חכ' ואאלפך בינה שהם למע'
 מהעולם, ודוקא ע"י שנתלבש הרצון במדות ששם נגבל ונתצמצם הרצון,
 עד שמוזה יוכל להיות ההתהוות בפועל, דלולא שהי' בחי' צמצום הרצון
 להתלבש במדות לא הי' באפשר להיות ההתהוות בפועל ודוקא ע"י שנתלבש
 במדות ששם נגבל ונתצמצם הרצון מזה יוכל להיות ההתהוות בפועל, ועי"ז
 נשלם הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, ושלמות הכוונה
 יושלם ע"י בחי' המל' דוקא כמשי"ת, אך בזה שנגבל ונתצמצם הרצון
 להתלבש במדות מזה יוכל להיות ההתהוות בפועל, ויובן זה עד"מ באדם
 שעולה ברצונו העצמי לבנות בית הנה הרצון הוזה נשאר בהעלם בעצמותו
 שאינו שייך לפועל עד שיוכל להיות שיששה זמן רב שלא יתעורר ברצון
 זה, ואח"כ כשנתעורר בהרצון גלוי ע"ז שיש בזה טעם כמוס לרצון, אך
 שא"ז בחי' טעם ושכל, וביותר הוא בחי' טעם ועונג אַ גישמאַק שיש לו
 בהבית שאינו ניכר בזה הפרטים עדיין, וע"ה שיש בזה פרטים דמאחר שהוא
 טעם ועונג בהכרח שיש בזה פרטים באיזה אופן הוא התענוג שלו בהבית
 וגם בהרצון יש בזה פרטים, מ"מ להיות שהרצון והתענוג הם מכחות הנעלים
 שבנפש לזאת אינם ניכרים הפרטים וממילא א"ז שייך לפועל עדיין, ואח"כ
 כשנתלבש הרצון בחכ' ושכל שבזה ניכרים הפרטים, דמאחר שהוא בחי'
 טעם ושכל ה"ז מחייב פרטים באיזה אופן הוא רוצה את הבית וגם בהתחלקות
 דאבנים ועציו ועפריו שבזה הרי הרצון בא בהגבלה ובהתחלקות, מ"מ ה"ז
 למע' מענין הפועל מצד האור שמאיר בזה ה"ז למע' מענין הפועל, ודוקא

ע"י התעוררות המדות שבלב דבהתלבשות הרצון והשכל במדות שבלב בזה נגבל ונתצמצם עד שנעשה שייך לפועל, דבהתלבשו' הרצון בחו"ב אף שגם בזה נעשה שייך לפועל מ"מ ה"ה למע' מענין הפועל, ודוקא ע"י התלבשותו במדות שבלב מזה דוקא יוכל להיות הפועל. ובדוגמא זאת יובן למע', דבחי' הרצון שלפני"צ הרי אינו בערך העולמות כלל, ושרש של הרצון הזה הוא מבחי' כי חפץ חסד, די"ל דבחי' כי חפץ זהו מה שרוצה שיהי' גילוי האור בכדי להטיב לברואיו, הרי אין זה שייך לעולמות עדיין, וכמו"כ אפי' בחי' הרצון הגלוי דלאחרי"צ שהוא בחי' הכתר שיש בזה טעם כמוס להרצון שהם חכ' שבכתר ומדות שבכתר, מ"מ ה"ז בהעלם לגבי אצ"י ונק' סתים וכידוע דהמדרי' שלמע' מהאצ"י נק' בחי' סתימו דכל סתימין שא"ז שייך עדיין להתהוות בפועל, וע"י שהרצון נתלבש בחכ' ובינה דמאחר שיש בזה טעם ושכל הרי יש בזה פרטים באיזה אופן יהי' ההתהוות מזה נעשה התהוות העולמות, דז"ש בראשית ברא בחוכמתא ברא וכת"י כולם בחכ' עשית שהתהוות הוא מחו"ב, ועיקר ההתהוות הוא מהרצון כמ"ש בזהר על בראשית ברא רזא טמירא דמתמן אתפשט כולא וכת"א בראשית ברא בקדמין ברא, שזהו מה שא' ברא סתם ולא א' מי ברא שקאי על הרצון דאלקי' שא' אח"כ הוא בחי' בינה וברא הוא בחי' הרצון, הרי עיקר ההתהוות הוא מהרצון, מ"מ בכדי שיהי' התהוות בפועל זהו דוקא ע"י התלבשותו בחו"ב כו'. והנה אפי' לאחר התלבשותו בחו"ב מ"מ א"א להיות מזה ההתהוות בפועל עדיין, להיות שחו"ב הם מדרי' הנעלים שבאצ"י שמאיר בהם האור ביותר הנה גם הרצון הוא בבחי' בלי גבול עדיין שהוא למע' מהתהוות בפועל. ויובן זה כמו בעבודה שמצד המוחין שא"ז מחייב את קיום התו"מ שלו ושיהי' לו חיות בזה, דאפי' כשההשגה היא השגה אמיתית שמשגיג את הענין האלקי שמאיר בנפשו ומתפעל במוחו ע"ז, מ"מ א"ז מחייב אצלו (מאָנט דאָס ביי עם ניט אַרויס) קיום התו"מ ושיהי' לו חיות בזה, וקיום המצות שלו א"ז רק בדרך קבעומ"ש, שא"ז מצד ההשגה לבד מה שמח' טובה הקב"ה מצרפה למעשה וג"ז אינו אלא מח' טובה שאי"ז אמיתית ענין ההשגה, ואדרבה שההשגה פועל אצלו ההבדלה שיהי' בבחי' הבדלה ממעשה, וע"ה שבעבודה פנימיות היא יותר נעלית מ"מ הרי א"ז מחייב לקיום המצות, והיינו שאין העבודה פנימיות מחייב לקיום התו"מ (מאָנט אַרויס לקיום התו"מ) וגם לאח"כ בקיום התו"מ אין האור דהעבודה פנימיות מאיר בהם, וקיום המצות שלו הוא רק בדרך קבעומ"ש, והגם שיש בחי' השוב שבא מהחכ' מהמדרי' הנעלית שבו בחי' ראי' דחכ' שמזה נעשה השוב להיות למטה ולקיים תו"מ, הנה באמת הרי גם זה הוא מצד הביטול והנחת עצמותו בחי' קבעומ"ש, אלא שבקבעומ"ש גופא הוא במדרי' הנעלית ביותר מ"מ הרי ג"ז הוא בבחי' קבעומ"ש, הרי שההשגה אינו מחייב לקיום המצות בפועל, כ"א דוקא בהתעוררות המדות שבלב בבחי' התפעלות אלקי כשנתפעל בבחי' קירוב ודביקות לאלקות ה"ז מחייב אצלו (מאָנט דאָס ביי עם אַרויס)

טעם וחיות גדול און אַ שטאַרקן גישמאַק בקיום התו"מ, כמ"ש בתניא דכל המקיימן באמת הוא האוהב את ש' ה' וחפץ לדבקה בו באמת וא"א לדבקה בו באמת כ"א בקיום אורייתא ומצותי' דאה' היא מקור לרמי"ח מ"ע ויראה מקור לשס"ה ל"ת, הרי שקיום המצות בפועל הוא דוקא ע"י התעוררו' המדות שבלב. ועד"ז יובן למעלה דמחוי"ב לבד לא הי' אפשר להיות התהוות העולמות עדיין מפני שזהו למע' מענין הפועל ודוקא ע"י התלבשות הרצון בהמדות מזה הוא ההתהוות כו', והיינו מה שנתקצר ונתצמצם בצמצום אחרון ביותר בחי' אוא"ס המאציל ונתלבש בבחי' או"כ דלב אדם העליון, ועי"ז הוא ההתהוות כו', וזהו"ע מה שז"א נק' זעיר אנפין שזהו"ע מה שנתקצר ונתצמצם בחי' אריכות הפנים דא"א, דא"א ז"ע אריכות הפנים שמאיר שם גילוי הרצון ובז"א נגבל ונתצמצם הרצון, ולכן נק' זעיר אנפין, וזהו עדי"מ מרושם שעושין האומנין על הלוח שבוה הרושם הרי נגבל בזה כל הרצון והשכל והתענוג שלו שיש לו בהבית כ"ז נגבל ונתצמצם בזה הרושם מפני שבהרושם הרי כל הפרטים הם בו באופן מסודר כו', ומזה הרושם עושה אח"כ את הבנין, ועד"ז יובן למע' שז"ע מ"ש במד"ר משל למלך כשעושה בנין אינו עושה מדעת עצמו אלא מדעת האומן והאומן אינו עושה מדעת עצמו אלא דיפתראות ופינקסאות יש לו, והנה אומן הוא בחי' חכ' ומלך הוא בחי' כתר ובשרשו הוא מה שעלה ברצונו להאציל ולברוא, וע"ז או' מלך אינו עושה מדעת עצמו אלא מדעת האומן שהו"ע התלבשות הרצון בחכ', והאומן אינו עושה מדעת עצמו אלא דיפתראות ופינקסאות יש לו שז"ע המדות, והו"ע בחי' התורה דאורייתא מחכ' נפקת, וגם תורה היא בחי' מדות דכשר פסול טמא טהור, וע"י התלבשות הרצון בהמדות בזה נתצמצם ונגבל הרצון ומזה נעשה התהוות העולמות בפועל, ויש בזה ב' ענינים, הא' הוא לפי שהרצון בהתלבשותו בהמדות נעשה בבחי' רצון על הפועל, דהרצון שלמע' מהאצי' אינו בבחי' רצון על הפועל כ"א שזהו בחי' רצון על כללות הענין לבד, וכמו"כ גם בחי' הרצון בהתלבשותו בחו"ב ג"כ אינו בבחי' רצון על הפועל, משא"כ בחי' הרצון כשמתלבש בהמדות ה"ה בבחי' רצון על הפועל, וגם זה הוא מהגבלת האור דלהיות שבבחי' ז"א נגבל האור לכן הרי הוא בבחי' רצון על פועל, וזהו עדי"מ בעת שעוסק בפלפול עמוק בריבוי טעמים וסברות שאינו שייך לפסוק הדין, ע"ה שגם הפלפול בריבוי הטעמים וסודות גם הם בעיני דכשר ופסול שיש לו סברות לכאן ולכאן, מ"מ אינו שייך לפסוק אז, ובכדי שיפסוק את הדין צריך לצמצם אור שכלו כו', ועד"ז יובן למע' דבחו"ב להיות שמאיר שם האור לכן אינו שייך לפועל כו' ודוקא ע"י התלבשות הרצון בהמדות שנגבל ונתצמצם בזה האור לכן ה"ה שייך לפועל העולמות, ועוד לפי שז"א הוא בחי' פועל גם בעצמו גופא, וזהו עדי"מ מרושם שע"ג הלוח שמוגבל שם כל הבנין בקיצור כנ"ל, ולפי שהוא בחי' פועל גם בעצמו לכן יכול להיות מזה בחי' הפועל העולמות כו', וז"ע מה שבחי' ז"א הוא מסוף עולמות הא"ס שז"ע מה שנגבל ונתצמצם בחי' אוא"ס בסוף המדרי' שבו שמה נעשה התהוות העולמות, אך הנה כ"ז הוא בחי' הורדת האור באצי'

גופא וא"א להיות מזה התהוות בפועל עדיין, דאצי' הוא בחי' הפרשת הארה מאוא"ס המאציל שהוא בחי' א"ס דא"ס להתפשטותו, ובכלל אצי' הוא בחי' אור הכלול בעצמותו, וז"ע אתה הוא ה' לבדיך דאתה קאי על עצמות, והוא זהו בחי' אוא"ס, והוי' הוא בחי' אצי', וכ"ז לבדיך שהוא לבדו הוא, בחי' העלם, ובכדי שיהי' בבחי' גילוי והיינו בכדי שיהי' התהוות העולמות בפועל זהו ע"י אותיות דמחוי"ד דבחי' המל'. דהנה אותיות המח' הם ג"כ גילוי לגבי עלמא דאתכסיא כמו אותיות הדבור שהם בבחי' גילוי לגבי עדאת"ג, דהנה אותיות בכלל הם בחי' גילוי, דאותיות מל' ואתא שהוא בחי' גילוי, כמו אותיות הדבור שמגלים מצפוני לבבו כשמתעורר להטיב חסד הרי נתגלה זאת ע"י הדבור כשמדבר בזה, ומהדבור נעשה אח"כ העשי' בפועל וכמו באשר דבר מלך שלטון, אמר מלכא כו', דהנה אותיות הדבור מגלים בחי' המדות בלב, דכשלא ידבר בזה נשארים בהעלם וע"י הדבור מתגלים, דהנה אותיות הדבור נמשכים מהמדות שבלב, כמו שאנ"ד דכשנתעורר במדת החסד להטיב עם חבירו או מדבר דברי אה' או חסד, דבכלל הדבור נמשך מהלב דהרי הדבור הוא מהקול שהקול הוא מהבל הלב, וביותר הוא בכדי לדבר דברי אה', ה"ז נמשך מהמדות שבלב דכשנתעורר במדת החסד להטיב או ה"ה מדבר בזה, וכמו"כ אותיות הדבור מגלים את המדות שהם נמשכים מהמדות ומגלים את המדות כו', ועד"ז יובן למע' באותיות דדבור העליון דבחי' המל' שהם מגלים בחי' שפע אור האלקי דבחי' ז"א דאצי', דבחי' המל' דאצי' הוא בחי' כח האלקי שהוא בבחי' התפשטות ובבחי' גילוי אל העולמות, דז"ש ואתה מחי' את כולם דאתה הם בחי' האותיות מא' ועד תי"ו וה' מוצאות שהם בחי' האותיות דעשרה מאמרות דבחי' המל' דיהי אור יהי רקיע, וז"ש כי הוא אמר ויהי כו' דמזה הוא התהוות העולמות, דאם לא הי' התגלות המדות בדבור או היו נשארים המדות בהעלם ע"ד ליבא לפומא לא גלי' ודוקא ע"י התגלותו בדבור, אך דמבחי' ז"א לא הי' אפשר להיות התהוות העולמות דבחי' ז"א נק' הוי' דקדוש הוי' שהוא בבחי' קדוש ומובדל, דש' אלקי' ואד' הוא בחי' כח הפועל להוות את הנפעל, משא"כ בחי' ז"א הוא קדוש ומובדל, דמבחי' ז"א לבד לא הי' אפשר להיות התהוות הנבראים בבחי' זולת כי אז הי' התהוות בבחי' בלי גבול ודוקא ע"י בחי' המל' מזה נעשה ההתהוות כו'. דהנה בחי' הוי' ואלקים הוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע, דהוי' הוא בחי' סוכ"ע ואלקים בחי' ממכ"ע, ותמיד נמשך היחוד דסוכ"ע וממכ"ע בחי' הוי' ואלקים לצורך התהוות העולמות, עד"מ כשנתעורר במדת החסד להטיב חסד מיד גופל לו ההרהור במוחו ואח"כ מדבר בו עד שמהו נעשה העשי' בפועל, וכמו"כ יובן למע' דתמיד נמשך היחוד דהוי' ואלקי' בחי' סוכ"ע בממכ"ע שהוא היחוד דז"א ומל', ומזה הוא התהוות העולמות. והטעם ע"ז הוא לפי שהתהוות צ"ל מאור הדבוק דוקא, ולכן ההתהוות הוא מהאוא"ס מפני שהוא דבוק למקורו דעיקר ההתהוות הוא מבחי' העצמות, וכמו"כ האור מהווה מפני שהוא דבוק במקורו, וכמ"ש באגה"ק דהאור מעין המאור הוא מהותו ועצמותו שמציאותו מעצמותו הוא לבדו בכחו ויכולתו להוות מאין ליש, ולכן ההתהוות הוא

מאצ'י לפי שאצ'י הוא דבוק דאצ'י הוא בחי' גילוי העלם ולכן ה"ה דבוק כו', אך מבחי' ז"א בעצמו א"א להיות מזה התהוות בפועל לפי שהוא דבוק עדיין, דבכלל ז"א הוא ממדרי' עצמיים דאצ'י, כ"א דוקא ע"י המל' ע"ז נעשה ההתהוות בפועל, אך מבחי' מל' בעצמה א"א להיות ההתהוות מפני שאיננה דבוקה כמ"ש והיא מראה דמות כבוד ה' שקאי על בחי' המל' שהיא בחי' הארה דהארה וכל הארה דהארה ה"ז בחי' הארה נבדלת, עד"מ מכה ההתנשאות שבנפש שהוא בחי' כח נבדל, לכן מבחי' המל' בעצמה א"א להיות מזה ההתהוות כו', דבחי' כח ההתהוות בפועל הוא מבחי' ז"א שהוא בחי' גילוי אור וע"י המל', ומזה נעשה ההתהוות בפועל, וזהו עד"מ מכה הצומח אשר בארץ הגם שבהארץ יש בה כח הצומח מ"מ א"א להיות הצמיחה מזה כ"א דוקא ע"י שיוורדים גשמים כמ"ש כאשר ירד הגשם כו' והרזה את הארץ כו'. והנה הגילויים שמאירים בעולמות מבחי' ז"א בעצמו זהו מה שנמשך בחי' ביטול במציאות ובחי' גילוי אלקות שמאיר בעולמות בי"ע, דזהר"ע בחי' הארת אצ'י שנמשך בבי"ע כנ"ל שהם בחי' י"ב שבטים, שזהו ע"י עבודת הנשמות בתחלה בכח עצמן בבחי' ביטול היש ואח"כ נמשך בחי' הארת אצ'י לפעול בחי' הביטול במציאות, אך הנה גם בחי' הביטול במציאות אין זה מה שנעשה במדרי' אצ'י ממש דכל זה הוא במציאות, אך שבמציאות יש יהי' באופן כמו הביטול דאצ'י, וכ"ז הוא מפני שבבחי' ז"א כבר נגבל ונתמצם האור עד שנעשה בערך העולמות ולכן גם בחי' הביטול במציאות שנעשה מזה בבי"ע כ"ז הוא במציאות, וכן גם הגילוי אלקות שמאיר בבי"ע זהו לפי ערך בי"ע, דמפני שבבחי' ז"א כבר נתמצם האור לכן ביכולת לפעול בהעולמות שגם לאחר שנתהוו שיהי' ביכולתם לקבל את האור. וכ"ז הוא הגילויים שמבחי' ז"א בעצמו, אך בכלל בחי' יחוד ז"א ומל' הוא בכדי שיהי' התהוות העולמות ובחי' גילוי אלקות שמאיר בהעולמות כו'. והנה שרש ענין יחוד ז"א ומל' שהוא בחי' יחוד קוב"ה ושכינת' עד ריש כל דרגין, הנה שכינה הוא בחי' גילוי הקו וקוב"ה הוא בחי' אוא"ס שלפה"צ בחי' עיגול הגדול שלפני הקו, ותמיד הוא בחי' היחוד זה דקוב"ה ושכינת', והיינו מה שתמיד נמשך בהקו שלאחצה"צ מהאוא"ס שלפה"צ. ובפרטיות בהאוא"ס שלפה"צ הנה שכינה הוא מה שעלה ברצונו להאציל ולברוא שהוא בחי' מל' דא"ס, ובפרטיות בשכינה הנה מל' דא"ס זהו בחי' הרצון דאנא אמלוך שמפני זה הוא הרצון דעלה ברצונו להאציל ולברוא, ובחי' קוב"ה הוא בחי' כי חפץ חסד הוא שרוצה בהגילוי אור להטיב לברואיו, וזהו ג"כ השרש דתורה ונש"י דנש"י מושרשים בבחי' מל' דא"ס כמא' כל ישראל בני מלכים הם והתורה מושרשת בבחי' חפץ חסד בחי' מדות העצמיים להיותה בבחי' מדות דכשר ופסול כו', ויחוד דקוב"ה ושכינת' הוא תמיד שנמשך מבחי' כי חפץ חסד בבחי' עליית הרצון דעלה ברצונו להאציל ולברוא, והסיבה על כל היחודים דקוב"ה ושכינת' בחי' ז"א ומל' הוא לפי שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים ומזה נמשך הרצון דעלה ברצונו להאציל ולברוא, ואח"כ נתמצם הרצון בחו"ב דאצ'י

עד שנגבל ונתמצצם הרצון במדות דאצי' עד בחי' המל' דאצי' ומוזה נתהוו העולמות בפועל. וממילא מובן מזה שבחי' המל' מושרשת בהעצמות למע' יותר מכל המדרי' מפני שעל ידה נשלמת הכוונה דנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. והנה ע"ז הוא כל ענין התו"מ וכללות העבודה שבלב ליחדא קוב"ה ושכינת'. דהנה ענין יחוד ז"א ומל' בנפש ז"ע היחוד דב' הנפשות דנה"א ונה"ב שהם ג"כ בחי' היחוד דהוי' ואלקים, דנה"א הוא משם הוי' כדכתי' נר ה' נשמת אדם וכת' כי חלק ה' עמו דיעקב חבל נחלתו דחבל ההתקשרות הוא מש' הוי' בחי' אור הדבוק, ונה"ב הוא מש' אלקי' שאחר ריבוי השתל' וריבוי העלמות והסתרים נשתלשל מזה הנה"ב, וצריך להיות היחוד דב' הנפשות היינו שיהי' התגלות הכחות דנה"א וגם יפעול על הנה"ב לבררו ולתקנו עד שהנה"א יאיר בהנה"ב שעייז נעשה היחוד דהוי' ואלקים, דכשיש התגלות הכחות דנה"א נעשה מזה החלישות בנה"ב כמ"ש ולאום מלאום יאמץ כשזה קם זה נופל כו', וכמו"כ מצד העדר ההתפשטות של הכחות דנה"ב שעייז נעשה החלישות ביותר, דאין הכוונה בזה בעת התפלה לבד כ"א בהעדר ההתפשטות בכל היום שעייז נעשה החלישות בהנה"ב כמ"ש בשעה"ת לרבינו יונה דבהעדר ההתפשטות פועל החלישות בעצם הדבר, והעדר ההתפשטות של הנה"ב זהו גופא מצד החלישות כללית שבו שזהו ע"י התגלות הכחות דנה"א שעייז פועל החלישות בהנה"ב בכללותו ועייז דוקא הוא העדר ההתפשטו' שלו, מ"מ ע"י העדר ההתפשטו' שלו נחלש ביותר, ובפרט כשהעבודה דנה"א הוא בכדי לברר ולזכך את הנה"ב היינו שגם השכל הטבעי יבין אלקות ויתפעל באהוי"ר לאלקות, דז"ש ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך ביצ"ט ויצה"ר שגם הנה"ב יהי' לו רצון לאלקות, עד שהנה"א יאיר בהנה"ב שז"ע יחוד דהוי' ואלקי' בחי' ז"א ומל' בנפש, עייז פועל למע' בחי' יחוד דהוי' ואלקי'. אך שבוזה גופא יש פרטי חילוקי מדרי' באיזה מדה הוא היחוד, דכמו"כ ע"י המצות נעשה יחוד ז"א ומל', ויש בזה פרטי מדרי' כמו מצות צדקה וגמ"ח שהם בחסד ובפרטיות הנה צדקה הוא חסד שבתפארת וגמ"ח הוא חסד שבחסד וקרבתו הם בחי' גבו', הרי יש בזה הרבה פרטים, וכמו"כ בעבודה בנפש האדם יש בזה הרבה פרטים, דזה עובד מאה' בבחי' קירוב דביקות לאלקות וזה עובד ביראה בבחי' יראה ופחד מה', ויש מי שעובד מרחמים דהוה שא' אלקי עולם ברחמין הרבים רחם עלינו, אבינו אב הרחמן, ובכללות ז"ע יחוד ז"א ומל' ועייז נעשה למע' ג"כ בחי' יחוד ז"א ומל' בחי' יחוד קוב"ה ושכינת'. וז"ע סוף מעשה עלה במח' תחלה לפי שתכלית הכוונה הוא שיהי' התהוות העולמות דנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, אך בכדי שיהי' התהוות העולמות זהו ע"י יחוד ז"א ומל' בחי' יחוד קוב"ה ושכינת', וע"ז הוא כל ענין התו"מ ועבודה שבלב לפעול בחי' יחוד דהוי' ואלקי' בחי' ז"א ומל' וקוב"ה ושכינת' בנפש ועייז נעשה למע' ג"כ בחי' יחוד קוב"ה ושכינת'.

ועפ"ז יוכן ג"כ מ"ש וידעת היום והשבות אל לבבך. דהנה היום הוא בחי' אור וגילוי בחי' ש' הוי' כמ"ש אל ה' ויאר לנו, וידוע שאין יום שאין לילו עמו, וז"ע יחוד דהוי' ואלקי' דלילה הוא בחי' חשך והעלם בחי' ש' אלקי' וז"ע יחוד הוי' ואלקי', וע"ז או' וידעת היום שא"ז שייך להזמן דהיום כ"א מה שבא להודיע שצ"ל בחי' יחוד דהוי' ואלקים. אך בכדי שיהי' היחוד דהוי' ואלקי' צ"ל מתחלה והשבות אל לבבך בחי' השבת הלב שהוא היחוד דב' הנפשות, דענין ההשבה זהו ההשבה ממעמדו וממצבו הקודם, דהנה"ב מתחלה ה"ה נמשך לענינים החומריים ולעניני העולם, וצ"ל ההשבה משם שגם הנה"ב לא ירצה בעניני העולם כ"א אלקות שצ"ל היחוד בכל לבבך בשני יצריך כו', ועי"ז דוקא פועל למע' ג"כ בחי' היחוד דהוי' ואלקי'. וע"ז או' וידעת היום כו' דוידעת היום זהו מה שבא להודיע שצ"ל היחוד דהוי' ואלקי', וע"ז או' והשבות אל לבבך דבכדי שיהי' היחוד למע' צ"ל מתחלה היחוד בב' הנפשות עד שהנה"א יאיר בהנה"ב שז"ע יחוד הוי' ואלקי' בנפש ועי"ז פועל למע' ג"כ בחי' יחוד דהוי' ואלקי', וע"ז או' והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים דעי' והשבות אל לבבך בחי' היחוד דב' הנפשות עי"ז כי הוי' הוא האלקי' שפועל למע' ג"כ בחי' היחוד דהוי' ואלקי' בחי' היחוד דקוב"ה ושכינתו כו'.

קדושים, תערג. הנחה

וידבר הוי' אל משה כו' דבר אל כל עדת כו' קדושים תהיו כי קדוש אני כו'. ולכא"ו צ"ל מהו הנתנית טעם דכי קדוש אני על קדושים תהיו, דמפני שקדוש אני לכן קדושים תהיו, והלא הנברא אין לו התדמות כלל להבורא, ואפי' הקדושה של הנברא אין לו ערך להבורא כמא' לא נערוך אליו קדושתו וכמ"ש בזהר ע"פ אין קדוש כהוי' כמה קדישין אינון אורייתא קדישא וישראל קדישא ולית קדוש כהוי' וכדאי' במד"ר ע"פ קדושים תהיו כו' יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתו למע' מקדושתכם, וא"כ מהו הנתנית טעם בזה, ובמד"ר אי' ע"פ זה משל למלך שעשו לו בני המדינה ג' עטרות מה עשה המלך נטל א' ונתן בראשו ושנים נתן בראש בניו כך העליונים מכתירים ג' קדושות בכי"ו מה עשה הקב"ה נטל א' לעצמו ושנים נתן בראש בניו וז"ע קדושים תהיו קדושים ל' רבים שהם השנים שנתן בראש בניו כו' וקודש אני זהו מה שנטל לעצמו כו', ומשמעות הענין הוא שגם בחי' דכי קדוש אני ג"ז שייך לנש"י, דע"ז ה"ה מודיע בזה דכי קדוש אני, וצ"ל מהו השייכות בזה, ובכדי להבין כ"ו צ"ל מתחלה ענין ירידת הנשמה בגוף שהיא ירידה גדולה מאד, דהרי הנשמה כמו שהיתה למע' כתי' חי ה' אשר עמדת

לפניו שהיתה בבחי' אהוי"ר ובבחי' ביטול לאלקות וכמ"ש בזהר דכל נשמתא הוה קיימא בדיוקנאה קמי' מלכא קדישא כמו שהיו קיימין קמי' מלכא קדישא היו בבחי' תכלית הביטול כו', וכנודע שמדרי' הנשמות הוא למע' הרבה מהמלאכים, וכמו"כ בעבודה שלהם הוא למע' הרבה מעבודת המלאכים, דלאחר שיודעים עבודת המלאכים כמו שנצטייר בברכת יוצר באמירת קדוש וברוך שלהם, הנה הנשמות ה"ה למע' הרבה יותר מהם הן בההשגה שלהם וכמו"כ באהוי"ר שלהם, ואח"כ בירידתה למטה ה"ה מתלבשת בגוף ונה"ב שיש בזה מניעות ועיכובים שמונעים ומעכבים וריבוי העלמות והסתרים שהם מעלימים ומסתירים על אור הנשמה והם מחשיכים אותה עד שאור הנשמה ה"ה בא בהגשמה ע"י התלבשותה בהנה"ב, והתתלבשות בהנה"ב הוא בבחי' התלבשות ותפיסא שזהו מהפלאים דכח המפליא לעשות שמקשר רוחניות בגשמיות ה"ה מקשר את הנה"א להתלבש בהנה"ב ע"ה שאינם בערך זל"ז מ"מ הרי הנה"א מתלבש בהנה"ב בבחי' התלבשות ותפיסא, והנה"ב מעלים ומסתיר על הנה"א עד שנחשך אורה עי"ז עד שגם אפי' כשמשיג אלקות ומתעורר באהוי"ר מ"מ א"ז בערך כלל לההשגה והאהוי"ר שלה כמו שהי' קודם התלבשותה בגוף, ויכול להיות ההסתר כ"כ עד שאינו משיג אלקות ואינו מתעורר באהוי"ר כלל, ואדרבה ה"ה נמשך לענינים החומריי' והגשמיים כו'. ויש בזה פרטים שגרוע הרבה יותר מענין הגלגולים ר"ל, דענין הגלגולים זהו מה שנפש האדם מגולגל בגוף הבהמה שהנפש נמשך אחר ענינים החומריים שזהו צער גדול להנפש במה שהוא נמצא במקום עכור ובענינים עכורים, מ"מ הרי א"ז שייך להנפש דהרי הנפש אינו נתפס בזה, והצער הוא רק במה שנמצא במקום עכור כו', אבל אינו נתפס בזה, משא"כ בהתלבשות ותפיסא של הנפש בגוף ה"ה נתפס בזה רק שא"ז עצמי' הנשמה כ"א רק הארת הנשמה אבל הארתה הרי נתפס בהגוף, שהרי יש לו שייכות להגוף ולכן ה"ה נתפס בו, והראי' עי"ז הוא מזה שיכול להיות ההסתר כ"כ עד שלא ירגיש את הצער שלו, דבגלגולים הרי הנפש מרגיש את הצער שלו ויש לו צער גדול מזה, וזה גופא הוא מפני שאינו נתפס בהגוף לכן ה"ה מרגיש את הצער, משא"כ בהתתלבשות בגוף יכול להיות ההסתר כ"כ עד שלא ירגיש את הצער שלו וזהו מפני שבא בהתלבשות ותפיסא בו ולכן אינו מרגיש את הצער. הרי שירידת הנשמה בגוף היא ירידה גדולה מאד, וצריכים לומר דירידה זו היא צורך עלי' וצ"ל מהו העלי' שאחר ירידה זאת. והענין הוא, דהנה כתי' ואהבת כו' בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, הרי שיש ג' אהבות דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. והענין הוא דהנה יש ג' מדרי', ממכ"ע וסוכ"ע שהם ב' הבחי' דהוי' ואלקים, דהוי' בכלל הוא בחי' סוכ"ע ואלקים בחי' ממכ"ע, שבב' בחי' האלו הם הב' אהבות דבכל לבבך ובכל נפשך, ויש בחי' עצמות אוא"ס שלמע' מבחי' סוכ"ע וממכ"ע. והנה ממכ"ע הוא בחי' אור האלקי שבא בהתלבשו' בעולמות שהוא בחי' אור מצומצם שנתצמצם לפ"ע העולמות, ובא בבחי' התלבשות פנימי, דע"ז אמרו מה הנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם, דבהתלבשות הנשמה בהגוף ה"ה בא בהתלבשות פנימי

בהגוף דלהיותו בחי' אור מצומצם שנתצמצם לפ"ע אברי הגוף לכן ה"ה בא בהתלבשות פנימי. דכחות הנפש ה"ה באים בהתלבשו' באברי הגוף כל כח וכח לפי מזגו ותכונתו כח הראי' בעין וכח השמיעה באזן וכח השכל במוח שבראש כו', וגם ה"ה באים בהגשמה לפי אופן אברי הגוף כמו בכח השכל שהוא בא בהגשמה שה"ה משכיל השכלות גשמיות ע"י התלבשותו בחומר המוח שא"ז בכח השכל מצ"ע קודם שמתלבש בחומר המוח שאינו שייך אז להשכלות גשמיות, וכמו"כ אפי' בענינים רוחניים הנה ההשגה שלו הוא בהגשמה, וכמו"כ בכח הראי' ה"ה רואה דבר גשמי כו', וכמו"כ הוא בפרטי התגלות הכחות שהם באים לפי אופן מזיגת והרכבת אברי הגוף, עד שגם טוב עין ורע עין תלוי לפי אופן מזיגת העין בריבוי ומיעוט הדם שבו, דאם המזיגה שלו היא בריבוי דמים ה"ה רע עין ואם הוא במיעוט דמים ה"ה טוב עין, וכמו"כ הוא בכללות התגלות החיות של הנפש בגוף ה"ה ג"כ לפי אופן מזיגת והרכבת הגוף בדם ומים שבו, דאם הוא מרובה בדמים ע"פ רוב הוא איש הגבורה, ואם הוא מרובה במים הנה ע"פ רוב הוא איש החסד. הרי שהכחות פועלים לפי אופן אברי הגוף, וכמו"כ הכחות פועלים בהאברים, והיינו מה שהכחות פועלים היוכוך בהאברים, כמו בכח השכל ע"י ריבוי התעסקות בהשכלות ה"ה פועל בחי' זיכוך המוח, דכשם שבגשמיות הרי ע"י התעסקות בהשכלות נעשה שינוי בחומר המוח כידוע, והשינוי הוא לפי אופן התעסקות שלו אם באורך ורוחב ועומק, שז"ע החריצין שנעשים במוח ע"י ריבוי התעסקות השכל וביורה הוא ע"י התעסקות בעומק השכל, כמו"כ הוא ברוחניות שע"י התעסקות במושכלות ה"ה פועל ע"ז זיכוך בחומר המוח שנעשה כלי לשכל און מער כלי כו', וזהו לפי שכחות הנפש ה"ה באים בהתלבשות בהאברים לכן ה"ה מרגישים זא"ז ופועלים זע"ז. וכ"ז הוא לפי שהוא בחי' אור מצומצם שנתצמצם לפ"ע אברי הגוף לכן הרי הכחות באים בבחי' התלבשות פנימי כו', וכך הקב"ה ממלא את העולם שהוא בחי' אור האלקי שנתצמצם לפ"ע העולמות ובא בהתלבשות פנימי בעולמות בכל עולם ועולם לפי אופן המציאות דאותו העולם, וכמו"כ ה"ה מתלבש בכל גברא ונברא בפרט. אך אינו דומה לחיות הנפש בהגוף שאין התהוות הגוף מהנפש כ"א רק מה שהנפש מחי' את הגוף כו', משא"כ למע' הנה בחי' אור האלקי שמתלבש בהעולמות ה"ה מקור ההתהוות שמהוה אותם ואח"כ מתלבש בתוכם להחיותם, שז"ע מ"ש ואתה מחי' את כולם א"ת מחי' אלא מהוה שהוא מקור ההתהוות ואח"כ מתלבש בתוכם להחיותם. ובכלל זהו בחי' החיות דשם אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקי', דברא הוא בחי' התלבשות דכח הפועל בנפעל, והיינו בחי' הקירוב בהתהוות, וכמו"כ התלבשות מה שמתלבש בתוכם להחיותם כו'. והגם דבחי' מקור התהוות ועיקר החיות הוא מבחי' אור בחי' ש' הוי', דבכלל אור הוא ש' הוי', מ"מ זהו ע"י ש' אלקי' שע"י שנתצמצם האור דש' הוי' בשם אלקי' ע"ז נעשה מקור להתהוות שז"ע אלקי' חיים ומלך עולם דש' אלקי' הוא בחי' מקור ההתהוות שמהוה אותם ואח"כ מתלבש בתוכם להחיותם כו'. וכשיתבונן בזה איך שבכל נברא

ונברא יש חיות אלקי שמחי' אותו והעיקר הוא החיות האלקי שבזה יכול להיות השגה אמיתית בבחי' התאמתות שיתאמת אצלו הדבר כאלו רואה, דז"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו', דמבשרי אחזה אלקי, כמו שהאדם מרגיש בעצמו שיש לו חיות הנפש המחי' אותו והעיקר הוא החיות שלו, כמו"כ יבין בזה בהעולם ג"כ איך שבכל נברא יש בחי' חיות אלקי והעיקר הוא החיות האלקי כו', ובפרט כשיתבונן בפרטי ההתבוננו' והיינו באופן האור האלקי שבכל עולם ועולם ובאופן התלבשותו בהעולם והיינו באופן ההתעלמות והתגלות שלו, דלהיותו בחי' הארה האלקית שהוא אלקות והנברא הוא בבחי' מציאות הרי צ"ל ההתעלמות, וכמו"כ באופן ההתגלות כו', שע"י ההתבוננו' בזה ובהעמקת הדעת עי"ז נתעורר בבחי' אה' ובבחי' קירוב ודביקות לאלקות, וגם רוצה שיהי' בחי' התגלות אלקות דז"ש לאה' את ה' אלקיך כי הוא חיך, כמו שאדם אוהב חיי נפשו מפני שזהו עיקר החיות שלו ורוצה בהתגלות החיות, כמו"כ הוא כאשר מבין שהעיקר הוא החיות האלקי שע"כ הוא רוצה בהתגלות אלקות, והאהבה היא אפי' בלב ובשר החומרי שגם הוא נתעורר באה' לאלקות, מפני שזה מוכן ומושג מאד גם בשכל הטבעי דנה"ב לכן גם הלב החומרי נתעורר באה' לאלקות, וכמו"כ אפי' בעניני העולם בעניני החומריים שלו הנה כל רצונו הוא רק בהאלקות שבזה, שרוצה שיהי' התגלות אלקות ויהי' חי מאלקות, דכמו"כ הוא אפי' בענינים המוכרחים שלו כמו באכילה ושתי' וכה"ג כל רצונו הוא באלקות שבזה, דלבד זאת מה שאין רצונו בהתאוה גשמיות שבזה כ"א במה שמוכרח לצורך גופו וקיומו, הנה גם בזה הנה תכלית חפצו ורצונו הוא בהאלקות שבזה, והיינו שיחי' מהכח אלקי שבו שיהי' מוסיף לו חיות בתורה ועבודה, וכמו"כ הוא בעניני מו"מ הנה כל רצונו הוא בהאלקות שבזה והיינו בכדי שיהי' ביכולתו לקיים מצות ולעשות צדקה ולהדר במצוה כו', ובפרט כשיתבונן בהתבוננו' דראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע, דאלקות הוא בחי' חיים וטוב מפני שאלקות הוא בבחי' קיום כמ"ש הוי' אלקי' אמת הוא אלקי' חיים והגשמיות מצ"ע הוא מות ורע שה"ה נפסד כו' ה"ה מות, ובפרט התאוה הגשמיות שבו ה"ז רע שזהו כמו הגוף בלא הנשמה שהוא בחי' מיאוס ושיקוף, שע"י ההתבוננו' בזה נמאס אצלו הדברים הגשמיים, והיינו שע"י ההתבוננו' בהריחוק דאלקות הוא חיים וטוב והגשמיות הוא מות ורע שע"ז נמאס אצלו כל הדברים הגשמיים, וזהו בחי' אה' דבכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר יבוא לאהבת ה' ע"י ההתבוננו' זו דממכ"ע כו', אך כ"ז הוא בחי' הארה לבד שנתצמצם לפ"ע העולמות, ובחי' עצמות אוא"ס אינו בערך ההתלבשות דזהו מ"ש כי עמך מקור חיים, דבחי' מקור החיים שהוא מה שמתלבש בתוך העולמות בחי' אלקי' חיים ומלך עולם טפל ובטל לך, ונק' חי ולא בחיים שהוא בחי' חי בעצם ולא בבחי' התפשטות החיות להחיות שנק' חי העולמים בחי' חי בעצם, שזהו ההפרש בין חי העולמים לבחי' חי העולמים, דחי העולמים הנה תי' חי הוא דבוק ונמשך לעולמים דלמע' זהו בחי' החיות שנמשך להחיות העולמות, ובחי' חי העולמים הנה תי' חי מובדל מעולמים שהו"ע בחי' חי בעצם ולא בבחי' התפשטות החיות להחיות, שזהו כמו

עד"מ בנפש האדם שיש בחי' המקיפי' שבנפש שאינם מתלבשים באברי הגוף שלא יש להם כלים באברי הגוף ואינם באים בהתלבשו', שהם הכחות דרצון ותענוג שהם המקיפי' שבנפש שאינם מתלבשים באברי הגוף, כ"א סובבים ומקיפים על כל אברי הגוף ופועלים על כל הכחות והאברים בשוה, וכ"ז הוא מפני שזוהו בחי' אור עצמי שלא נתצמצם לפ"ע אברי הגוף, דהארת הנשמה שנתצמצמה לפ"ע אברי הגוף לכן ה"ה בא בהתלבשות בהם משאי"כ בחי' המקיפים שבנפש להיותם בחי' אור עצמי שלא נתצמצם לפ"ע אברי הגוף לכן אינו בא בהתלבשות. ולמע' זהו בחי' אוא"ס הסוכ"ע שאינו בערך ההתלבשות כו'. והנה גם מדרי' זו דאוא"ס הסוכ"ע יכול להיות בזה השגה בהנשמה, דלא זו לבד בההשגה שיש בחי' אוא"ס הסוכ"ע דזה בודאי יכול להיות מושג מההארה גופא, דזהו מובן שא"ז רק בחי' הארה לבד להיותו בא בהתלבשות דכל עצם בלתי מתלבש, ולהיות שהוא בחי' הארה לבד, מובן מזה שיש בחי' העצמי שלמע' מההתלבשות כו', הרי בזה שנמצא בחי' אוא"ס המופלא בזה בודאי יכול להיות ההשגה, וכמו"כ יכול להיות ההשגה ג"כ בענין ההפלאה ובאופן ההפלאה, רק שההשגה היא בבחי' ידיעת השלילה לבד, כידוע שיש ידיעת החיוב וידיעת השלילה ידיעת החיוב זהו בחי' השגה גמורה וידיעת השלילה אי"ז בחי' השגה גמורה והידיעה בזה אינו כ"א בבחי' שלילה לבד, וזה יכול להיות מושג לנש"י מפני ששרש נש"י הוא מבחי' אוא"ס הסוכ"ע דז"ש כי חלק הוי' עמו בחי' אוא"ס הסוכ"ע, ולכן יכול להיות בהם ההשגה במדרי' זו. והנה ע"י ההשגה זו דאוא"ס הסוכ"ע ע"י נתעורר בבחי' אה' ורצון בבחי' כליון וזהו בבחי' מס"נ דז"ש אליך ה' נפשי אשא בבחי' מס"נ, דאינו דומה להא' דבכל לבבך ע"ה שגם בזה הוא בבחי' קירוב ודביקות לאלקות, מ"מ ה"ה למטה (ער איז דאך למטה) וגם רוצה שיהי' התגלות אלקות בעולם ובנפשו דכ"ז הוא כמו שהוא למטה, משאי"כ בההשגה זו דאוא"ס הסוכ"ע הרי הרצון בזה הוא להיות בבחי' התכללות באוא"ס ושלא להשאר למטה כו', וגם כמו שהוא למטה ה"ה בבחי' הפשטה שמופשט לגמרי מעניני העולם והמסירה (און דיא איבער גיגעבן קייט) שלו הוא רק לעניני תומ"צ ובכלל לעניני אלקות, וז"ע בכל נפשך אפי' נוטל את נפשך שבזה הוא רצונו (וואס דאס וויל ער דאך) להכלל כו', ואופן קיום התומ"צ שלו הוא בהתגלות דאור הנשמה בכל כחות הנפש, די'ש אופן שקיום התומ"צ שלו הוא בהתיישבות שלא יש בזה התגלות אור הנשמה ולא יש בזה רק בחי' התגלות דכח הפרטי לבד מה ששייך למצוה זו, משאי"כ בזה הנה אופן קיום התומ"צ שלו הוא בהתגלות דאור הנשמה בכל כחות נפשו שהוא בהתפעלות גדולה שהוא רץ לדבר מצוה כו'. אך כ"ז הם בבחי' אורות וגילויים דאוא"ס, דהב' אהבות דבכל לבבך ובכל נפשך הם בבחי' הגילויים דאוא"ס שהם בחי' ממכ"ע מה שנתצמצם לפ"ע העולמות ובחי' סוכ"ע שאינו בא בהתלבשו' בהעולמות כו', ויש בחי' עצמות אוא"ס שהוא קדוש ומובדל מסוכ"ע וממכ"ע שאינו בערך העולמות כלל, דז"ש והקדוש בשמים ובארץ דשמים הם בחי' מקיפים בחי' סוכ"ע ובחי' עצמות אוא"ס הוא קדוש ומובדל מסוכ"ע כמו בממכ"ע כו', שזוהו אמיתית ענין הקדושה שהוא קדושת

העצמות שהוא קדוש ומובדל משניהם כו', שבוה אינו שייך שום תפיסא כלל מפני שלא יש לו שום אחיזה בהעולמות, דבחי' סוכ"ע הרי יש לו אחיזה בהעולמות דה"ה בבחי' סוכב ומקיף על העולמות דלכן ה"ה בא בבחי' תפיסא בהעולמות והיינו בבחי' השגת השלילה כנ"ל, משא"כ בחי' עצמות אוא"ס שאין לו שום אחיזה בהעולמות אינו שייך בו שום תפיסא והשגה כלל. וזהו עד"מ מתלמיד שמשיג אפס קצהו מחכמת הרב ע"ה שלא יבוא לעולם על עומק חכמת הרב מ"מ הרי א"ז מובדל ממנו לגמרי, מאחר שהוא משיג אפס קצהו מחכמת הרב אף שלא יגיע לעולם לעומק חכמת הרב לתכליתו בבחי' הקצה שלו מ"מ הרי א"ז מובדל ממנו לגמרי, או כמו עד"מ כשלומד איזה הלכה בתורה והוא רואה שיש בזה איזה עמקות ואינו יודע אותה עדיין, מ"מ הרי א"ז מובדל ממנו דבודאי יגיע להעומק, אף שלא יגיע לתכלית עומקו, הרי א"ז מובדל ממנו. ויש אופן שאינו יודע אפי' שיש בזה עמקות, או שידוע שיש בזה עמקות אבל אינו נראה ונגלה כלל, כמו בסודות ורזין דאורי"י באותיות דתושב"כ וסיפורי מעשיות שיש בזה ענינים רמים וגבוהים וסודות נפלאים ויש בזה עמקות גדולה מ"מ הרי אינו נראה ונגלה כלל, ה"ז מובדל ממנו לגמרי. וכמו"כ יובן למע' דבבחי' סוכ"ע להיות שיש בזה אחיזה בהעולמות הרי אינו מובדל לגמרי, משא"כ בחי' עצמות אוא"ס ה"ה מובדל לגמרי מהעולמות. ומ"מ אפי' בחי' קדושת העצמות ניתן ג"כ לנש"י, והראי' ע"ז הוא משבת, דבשבת כתי' כי קדש היא לכם שהוא בחי' קדושת העצמות ונק' בחי' מתנה טובה כו', דבד"פ יש בשבת ג' מדרי', הא' מה ששבת מקדשא וקיימא, והב' בחי' לעשות את השבת שזהו מי שטרח בע"ש הוא יאכל בשבת, ובחי' כי קדש היא לכם שנק' מתנה טובה כו', דע"ה שאף במתנה הוא אי לאו דעביד נייחא לנפשי' לא הוה קא יהיב מתנה כו' מ"מ ה"ז בחי' קדושת העצמות, וגם זה הרי ניתן לנש"י. וע"ז אי' בזהר דלית מח' תב"כ אבל נתפס איהו ברעו"ד, דלית מח' תפיסא בי' קאי על עצמות אוא"ס, דהרי מח' הוא בחי' מחה"ק דא"ק בחי' סוכב הכללי דכל העולמות, ומובן מזה דמה שאין המח' תפיסא בי' הוא בחי' עצמות אוא"ס, וע"ז או' אבל נתפס איהו ברעו"ד, שרעו"ד תופס בבחי' העצמות, אך זהו דוקא ברעו"ד דמי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, דשמים הם בחי' מקיפים בחי' סוכ"ע, והיינו שכל רצונו הוא להכליל בעצמות אוא"ס, דלא זו לבד שאינו רוצה בההארה האלקי' שמתלבשת בהעולמות אלא שגם באוא"ס הסוכ"ע גם בזה אינו רוצה וכל רצונו וחפצו הוא להכליל בעצמות אוא"ס בחי' קדושת העצמות. אך זה בא ע"י המנגד דוקא בכח או"ח, דהנה הרעו"ד שמצד עצם הנשמה שהוא להכליל באוא"ס הסוכב שזהו מפני ששרש הנשמה הוא מאוא"ס הסוכב דלכן רצונה הוא להכליל באוא"ס הסוכב דזהו בחי' רעו"ד בדרך או"י, הרי אין זה האה' דמי לא בשמים כו', והאה' דמי לא בשמים זהו בא דוקא ע"י המנגד בכח או"ח שהוא כמו אופן דתשובה, וידוע דכל אור חוזר הוא חוזר לקדמותו, והיינו שע"ז מגיע לבחי' קדושת העצמות כו', והענין הוא דהנה יש ב' בחי' מס"נ, מס"נ מצד הגוף ומס"נ מצד הנשמה, דמס"נ שמצד הנשמה זהו מה שלכל נשמה יש לה רצון עצמי וטבעי לאלקות, או

בבחי' אה' ברשפי אש בבחי' כליון או בבחי' אה' בתענוגים עד כלותה ממש, שוהו מצד הרצון עצמי וטבעי שיש להנשמה, דלהיותה נמשכת מאוא"ס הסובב שה"ה חלק אל' ממעל ובשרשה הוא בחי' אוא"ס הסובב לכן יש לה רצון בטבע להכלל באוא"ס הסובב, רק שצ"ל התגלות של הרצון הטבעי וזהו ע"י התגלות ההרגש אלקי בנפשו בבחי' השגת השלילה, וזהו גופא הוא ע"י התגלות הנשמה ואז נתגלה אצלו בחי' הרצון הטבעי כו', אך יש בזה חילוקים כפי אופן הגילוי דאוא"ס דכשהגילוי הוא שנתגלה אצלו בבחי' סובב ובבחי' ריחוק אז היא האה' כרשפי אש, ואם הוא בדרגא עליונה שהאוא"ס נתגלה אליו בבחי' גילוי בנפשו אז הוא בבחי' אהבה בתענוגים. אך כ"ז הוא בחי' רצון טבעי להכלל בשרשה ומקורה דו"ש נר ה' נשמת אדם כמו שלהב הנר נמשך בטבעו לשרשו ומקורו כן הנשמה יש לה רצון עצמי וטבעי להכלל באוא"ס, דו"ש רשפי' רשפי אש שלהבת י"ה, שוהו עד"מ כמו הניצוץ הנמשך אל האבוקה כו', הרי כ"ז הוא בבחי' אור ישר. והגם שהרצון שלו הוא בבחי' מס"נ מ"מ מאחר שהוא בבחי' רצון טבעי בנפשו ה"ז בבחי' או"י כו', ובפרט כשהרצון הוא מצד ההעלמות וההסתרים ביותר, שוהו באחת משתי פנים או שהרצון הוא מתחלה בהנה"א דמצד ריבוי ההעלמות וההסתרים דנה"ב שמעלימים על הנה"א דאז אינו מאיר בגילוי בחי' הרצון הטבעי שיש להנשמה כו', וגם הכוונה הוא שאינו מאיר אצלו שום הרגש אלקי בנפשו, מ"מ לעת מן העתים בזמנים דעת רצון שמאיר אצלו איזה גילוי אור אלקי אפי' מרחוק כמו בעשיית ובכלל בזמנים דעת רצון שאז נתעורר בתוקף הרצון ובהתפעלות גדולה לאלקות הרבה יותר מהרצון דבכח הנשמה מצ"ע כו', עד"מ מאמת המים שנסתמה הנה כשהמים בוקעים את הסתימה או הולכים המים בתגבורת גדולה ביותר שע"י שבירת הסתימה נתחדש כח חדש בהמים לילך בהתגברות יתירה ובתוקף גדול, ויש לפעמים התגברות המים מצ"ע בעת הפשרת שלגים או מריבוי גשמים שאז שוטף המים על כל גדותיו, מ"מ הרי א"ז בהתגברות יתירה, משא"כ בשבירת הסתימה שאז מתגברים המים בתגבורת יתירה וברעש גדול, ועד"ז הוא בנפש דכשהרצון הוא מצד הנשמה בעצמה אז איננה בהתגברות כ"כ, משא"כ כשהרצון הוא מצד ההעלמות וההסתרים דנה"ב שאז נתעורר בתוקף הרצון ובהתפעלות גדולה, וגם ע"ז פועל הרצון גם בהנה"ב, כמו בהמשל דאמת המים שע"י שבירת הסתימה הרי גם כל הסתימות שהיו סותמין הולכין אח"כ במרוצת המים, וכמו"כ הוא בנפש שע"י התעוררות הרצון דנה"א פועל גם התעוררות הרצון בנה"ב שגם הוא ירצה אלקות שע"ז נעשה ביטול כל רצונותיו עד שמשליך ומפקיר חיוו מנגד כו', ובפרט כשהתעוררות הרצון הוא מצד הטוב דנה"ב בעצמו כידוע שהנה"ב הוא מנוגה ויש לו טוב ומצד הטוב שבו הוא נתעורר בהרצון, דרצון זה אינו רצון טבעי, דהרי מצד הטבע דנה"ב אין רצונו באלקות כלל דהלא רוח הבהמה היורדת למטה בארץ דרוח הנה"ב הוא למטה שכל רצונו הוא בענינים הגשמיים ובענינים החומריים, וכמו שאנו רואים דכשיניחו את הנה"ב בעצמו בלא ההדרכה דנה"א עליו אז ה"ה נמשך לענינים החומרים ועניני העולם, והנה"א ה"ה

מדריך אותו און ער רייסט עם אפ מענינים החומריי ומקרבו לאלקות, דהנה"ב ההנחה בנפשו הוא בטיב העולם, שהעולם טוב הוא וזה צריך לרצות, דבזה הוא ההפרש בין הנה"א והנה"ב שהנה"א ההנחה שלו הוא בטיב האלקות שהאלקות טוב הוא וזה צריך לרצות, ובנה"ב הוא להיפך כו', הרי התעוררות הרצון שלו אינו רצון טבעי כ"א רק מצד ההעלמות וההסתרים ביותר כמ"ש ויצעקו אל ה' בצר להם כו', וזהו באחת משתי פנים, או שזה בא מהלא טוב בגשמיות כמו ביצי"מ מצד השעבוד הקשה דחומר ולבנים שע"י ה' הצעקה בהם, וכמו"כ בקרי"ס כתי' ופרעה הקריב שהקריב לבן של ישראל לאביהן שבשמים מפני שהיו מצרים מצד זה וים מצד זה והמדבר שבו נחשים ועקרבנים ה' מלפניהם ולכן ופרעה הקריב כו', או שזה בא מהלא טוב שלו ברוחניות שאינו טוב לו מהריבוי חטאים ועוונות שעברו על ראשו ר"ל דכמשא כבד יכבדו ממנו שעל זה מתמרמר בנפשו מאד איך שהוא נמצא בשפלות גדולה מאד און וואו איז ער, ומפני זה נתעורר בתוקף הרצון לצאת פון די ניט גוטקייט, והרי הרצון הזה אינו רצון טבעי דהרי אינו בא מצד איזה הרגש אלקי כ"א מצד הניט גוטקייט שלו, וגם א"ז מה שרוצה אלקי כ"א מה שרוצה לצאת פון דיא ניט גוטקייט, ה"ז בדרך או"ח, וכמו"כ בהרצון שהנה"ב פועל בהנה"א ה"ז ג"כ בדרך או"ח, דהרי א"ז רצון טבעי דהרצון הטבעי שלו נתעלם, וגם אין זה מצד איזה הרגש אלקי, דהרי מצד ריבוי ההעלמות וההסתרים של הנה"ב האט ער דאך פארלארן אין דעם זיין הרגש אלקי, וא"ז רק מצד הגילוי מלמע' שמאיר עליו שע"ז נתעורר בהרצון, אבל אין זה מצד איזה הרגש אלקי, כמו"כ כל רצונו אינו מה שרוצה אלקי כ"א מה שרוצה לצאת מההעלמות וההסתרים דנה"ב, והיינו מה שרוצה לברוח מן המות ה"ז בדרך או"ח, ועי"ז דוקא מגיע לבחי' קדושת העצמות כו', ועי"ז או' דלית מח' תפיסא בי' כלל אבל נתפס איהו ברעו"ד, דהכוונה ברעו"ד הוא בזה האופן דוקא שהוא כמו ענין התשובה, שזהו בדרך או"ח, וידוע דכל או"ח הוא חוזר לקדמותו שע"ז דוקא מגיע לבחי' קדושת העצמות כו', והרע"ע ג"כ מה שטהרה מביאה לידי קדושה, דטהרה הוא מעפרורית וישות שז"ע טהרה שהוא מן הטומאה והיינו העלמות והסתרים בבחי' או"ח וזה מביאה לידי קדושה בחי' קדושת העצמות כו', וזהו בחי' אה' דבכל מאדך, דמאדך הוא בל"ג ואמיתית בחי' בל"ג הוא בחי' קדושת העצמות כו', דכל אור הרי הוא מוגבל דיש בו ציור באיזה אופן הוא נמשך, וע"ה דבכלל אור הוא בל"ג וגם יש בזה מדרי' בבחי' בל"ג, מ"מ אמיתית ענין הבל"ג הוא בחי' קדושת העצמות, וז"ע אה' דבכל מאדך שמגיע לבחי' קדושת העצמות כו', וז"ע ירידה שהיא צורך עלי', דבכלל הירידה לברר בירורים זהו בחי' או"ח ובפרט בהירידה בהעלמות וההסתרים דנה"ב שזהו בדרך או"ח, שזהו בנקל למצוא אפי' בעובדי ה' שהכחות הגלויים הם אצלם בהתגלות מ"מ יכול להיות שעצם הנפש הוא בבחי' ריחוק, ויכול למצוא כמה ראיות והוכחות ע"ז, ובכלל הלא אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ועי"ז הוא הירידה בכדי שיהי' העלי' מזה בבחי' הרעו"ד שבדרך או"ח, ועי"ז דוקא מגיע לבחי' קדושת העצמות שזהו אמיתית העלי' שנעשה ע"י ירידה זו.

ועפ"ז יובן מ"ש כי קדוש אני שזהו בחי' קדושת העצמות, דקדושים תהיו זהו הב' מדרי' דממכ"ע וסוכ"ע, וקדוש אני הוא בחי' קדושת העצמות. ובחי' קדושים תהיו ז"ע הב' עטרות שנתן בראש בניו שזהו ע"י הב' אהבות דבכל לבבך ובכל נפשך, וכן קדוש אני הוא בחי' קדושת העצמות מה שלקח לעצמו שא"ז שייך לעולמות, אך ממה שמודיע זאת לנש"י הרי גם זה ניתן לנש"י, אך זהו ע"י האה' דבכל מאדך בחי' הרעו"ד דבכח אר"ח שע"ז דוקא מגיע לבחי' קדושת העצמות. וז"ע קדושים תהיו כי קדוש אני, דקדושים תהיו זהו ב' בחי' ממכ"ע וסוכ"ע שזהו ע"י הב' אהבות דבכל לבבך ובכל נפשך וכי קדוש אני הוא בחי' קדושת העצמו' שזהו ע"י האה' דבכל מאדך בחי' הרעו"ד שבדרך אר"ח שע"ז מגיע לבחי' כי קדוש אני בחי' קדושת העצמות שהוא בחי' קדושת שלמע' מקדושתכם כו'.

— ● —
בס"ד. הנחה

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה. וצ"ל מהו אומרו ממחרת השבת, דהכוונה הוא שיהי' ממחרת הפסח וא"כ מהו שאומר ממחרת השבת שזה נותן מקום לצדוקים לטעות ולומר שספה"ע צ"ל ביום א' אחר השבת, והאמת אינו כן, וא"כ הי' צ"ל ממחרת הפסח. וגם מהו אומרו שבע שבתות תמימות כו', דהי' לו לאמר שבע שבתות תהיינה, וגם צ"ל בכללות ענין ספה"ע מהו שלאחר הפסח עד מ"ת הי' צ"ל ספה"ע שהי' בסדר והדרגה שבין יצי"מ למ"ת הי' הממוצע בחי' ספה"ע, וצ"ל מהו"ע ספה"ע שהוא האמצע בין יצי"מ למ"ת. ובכדי להבין כ"ז צלהקת משנת"ל בענין יחוד ז"א ומל' בחי' יחוד ה' ואלקים שז"ע יחוד קוב"ה ושכינת' שהוא לצורך התהוות העולמות והגילוי אלקות שבעולמות, דההתהוות הוא מבחי' מל', שמל' מתווה את העולמות, ושרש ההתהוות הוא מבחי' ז"א, כמריכ הגילוי אלקות שבעולמות הוא ג"כ מבחי' ז"א שז"א הוא בחי' גילוי, וע"ז הי' צ"ל בחי' יחוד ז"א ומל' ה' ואלקי' בכללות ההשתל' כדי שיהי' התהוות העולמות והגילוי אלקות בעולמות. ונת' שעיקר הכוונה בהיחוד דה' ואלקים הוא בכדי שיהי' המתקת הגבו' דמל' בחסדים שהגבו' דמל' וימתקו ע"י בחי' החסדים. דהכוונה פנימי' הוא שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, והיינו שיהי' גילוי העצמות שבחי' העלם עצמותו יתגלה, וכמו"כ בהגילויים יתגלה עצם האור כמו שהוא בעצמו, שז"ע בחי' ז"א ומל' כמו שהם בשרשם באוא"ס שהמל' בשרשה הוא בחי' העלם העצמי דא"ס שהכוונה שם הוא שיאיר ויתגלה, וזהו הסיבה על בחי' כי חפץ חסד שבעצמותו שזהו בחי' ז"א כמו שהוא בשרשו היינו בחי' המדות עצמיים, ולכן צ"ל יחוד ז"א

ה' ואלקים באופן כזה שיהי' המתקת הגבו' בחסדים שהגבו' שרשם בהעלם העצמי וע"י המתקת הגבו' יתגלה בחי' ההעלם העצמי דא"ס, וכמו"כ גם בהגליויים יתגלה בחי' העצמי' שבהם שו"ע מ"ש ואד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה

ועתה צ"ל ענין הקטנות והגדלות שיש בבחי' ז"א ומל'. והענין הוא דהנה המדות הם בחי' צומח וכמ"ש כי האדם עץ השדה שאדם הוא בחי' מדות, וכמו באילן יש בו הצמיחה מקטנות לגדלות כמו"כ במדות יש ג"כ הצמיחה מקטנות לגדלות, והגדלת המדות הוא ע"י המוחין וכמ"ש לפי שכלו יהולל איש שאיש הוא בחי' המדות, וההגדלה שלהן הוא לפי אופן המוחין דכשהמוחין הם בהעלם אז המדות הם בתכלית הקטנות ובהתגלות המוחין אז מתגדלים המדות, וכמו בקטן שמדותיו הם בקטנות והוא מפני ששכלו קטן היינו שהוא בהעלם שאינו מבין ענינים גדולים ולכן מדותיו הם ג"כ בדברים קטנים וכשמתגדל ומבין דברים אז מדותיו הם ג"כ בגדלות, וכמ"ש אך בצלם יתהלך איש, שהצלם הוא בחי' מוחין והילוך המדות וההגדלה שלהם הוא ע"י המוחין דצלם, ובכלל יש בזה ג' מדרי' דעיבור יניקה ומוחין, דבפרטיות יש בזה ריבוי מדרי', אך בכללות הן הג' מדרי' דעיבור יניקה ומוחין. וענין העיבור הוא כמו הולד שמקופל ראשו בין ברכיו שההתגלות הוא רק בחי' נה"י והיינו תלת כלילן גו תלת, שהחב"ד הם בהעלם בחג"ת וחג"ת בנה"י וההתגלות הוא רק בחי' נה"י, והמדרי' היותר אחרונה בזה הוא בחי' נה"י שבנה"י, דנה"י הוא בחי' הודאה דענין ההודאה הוא כשאינו משיג דכאשר משיג אינו שייך הודאה כ"א ההודאה הוא דוקא כשאינו משיג את הדבר, אך בזה גופא יש ב' מדרי' הודאה והודאה דהודאה, דענין ההודאה הוא שמשיג שכן הוא הדבר וצריך להודות ע"ז הגם שאינו משיג איך ומה הוא, והודאה דהודאה הוא שאינו משיג ג"ז שצריך להודות ומ"מ מודה, והמשל בזה הוא כמו חכם מופלא שיש מי שמשיג שהוא מופלא בחכמתו, הגם שאינו משיג אופן חכמתו ואופן ההפלאה שלו דהרי אינו משיג את ההשכלות שלו וממילא אינו משיג אופן ההפלאה שלו, ומ"מ הוא משיג שהוא חכם גדול ומופלא בחכ' משאר החכמים (והפ"י שמשיג אין הכוונה השגה שמשיג ממש, רק שיודע שהוא מופלא בחכמה אבל לא בבחי' השגה, דכיון שאינו משיג אופן חכמתו ממילא אינו שייך להשיג גם זה שהוא מופלא רק בדרך ידיעה לבד), היינו מפני שיש לו שייכות עכ"פ לענין השכל רק שאינו מבין ומשיג, אבל הוא שייך לענין השכל ולכן הוא משיג זה מה שהוא חכם ועי"ז הוא מודה, ויש מי שאינו משיג ג"ז שהוא חכם ומ"מ מודה לו שהוא מופלא בחכ'. וכמו"כ ברוחניות הו"ע מ"ש מודים אנחנו לך שאתה ה' אלקינו, שיש בזה ב' המדרי' דהודאה והודאה דהודאה, דענין ההודאה הוא שמשיג זה שאתה ה' אלקינו הן בענין הבריאה יש מאין והן בענין ה' אלקינו ששייך לנש"י בפרט, הגם שאינו משיג את ענין הבריאה מאין ליש, ואין הכוונה שאינו משיג את פרטי העניני' שבוה ואופן ההפלאה, רק שאינו משיג גם את כללות הענין של ההתהוות מאין ליש, ובפרט ענין ה' אלקינו ששייך לנש"י בפרט שאינו משיג שרש הנשמות באוא"ס והשייכות דנשמות לאלקות

ויחודם באו"ם, אך מ"מ משיג שהוא ית' בורא ומהווה מאין ליש וכמ"ש
 המחדש בטובו בכי"ת מע"ב, וכמו"כ בענין ה' אלקינו ששייך לנש"י בפרט
 ומודה לזה, והודאה דהודאה הוא שאינו יודע כלל מענין הבריאה מאין ליש
 ומכ"ש מענין ה' אלקינו ששייך לנש"י בפרט ומ"מ הוא מודה לזה ובטל עי"ז,
 שזהו מ"ש מודים אנחנו לך כו' על שאנו מודים לך, והיינו בחי' ההודאה דהודאה
 שזה מוכרח להיות אצל כאו"א מישראל, שזהו משארז"ל מאן דלא כרע במודים
 נעשה שדרתו נחש, היינו בחי' נחש הקדמוני שהוא תכלית הקלי' ועצם הישות
 שאין בזה ביטול כלל, ולכן ההודאה שאתה ה' אלקינו ולהיות בטל בזה מוכרח
 להיות בכאו"א שזהו בחי' תכלית הקטנות שבנה"י היינו בחי' נה"י שבנה"י.
 וחג"ת שבנה"י הוא גי"כ שאין בזה מוחין וענינם שהם מדות השייכים לעשי'
 בפועל היינו החסד והדין בפועל, ומבו' במ"א משל ע"ז מפעולת הדין עפ"י
 ציווי השופט שהשופט יש לו טעם ע"ז, אבל השוטר אין לו שום טעם רק
 שעושה פעולת הגבו', והנה במ"א מבו' שיש בזה גבו' קשות, וא"כ יש בזה
 התפעלות, אבל עפ"י פשוט הוא רק פעולת הגבו' בלא שום התפעלות, וכמו"כ
 מי שממונה על האוצרות שעושה החסד בפועל אין זה מצד התעוררות ההסבה
 והחסד כ"א פעולת החסד בלבד. וכמו"כ הוא בעבודה, ענין חג"ת שבנה"י
 הר"ע סו"מ וע"ט בפועל, שמצד ההסכם במוח ולב שהסכים במוחו ולבו אָז
 דאָס וואָס מיא טאָר ניט טאָן זאָל ער ניט טאָן און וואָס מיא דאָרף טאָן זאָל
 ער טאָן, שכ"ז אצלו מצד ההסכם ולא שהוא בעצם כך, וכמו ענין פרומקייט
 טבעית וכמו תמים במעשיו שהם בעצם כו', אבל כאן הכוונה שמצ"ע הי' באופן
 אחר לגמרי רק מצד ההסכם שהסכים במוחו ולבו עי"ז הוא סו"מ וע"ט, ועי"ז
 יש בזה גי"כ הוזהירות שלא לבוא להענינים אשר לא תעשינה, וכמו"כ להדר
 בוע"ט, שאין בזה התעוררות המדות אהוי"ר שנאמר שקיום וע"ט הוא מצד
 התעוררו' האה' והוא סו"מ מצד התעוררות היראה, ומ"מ צ"ל שיש בזה בהעלם
 התעוררו' אה' לוע"ט ויראה לסו"מ, דא"כ מאין בא ההסכם בלבו, וגם צ"ל שיש
 קצת הכרה א' דער הער באלקות דא"כ מפני מה הסכים במוחו (וזה פשוט
 שאין זה אמיתית ענין ההכרה שהרי אינו שייך להשגה, והפי' הוא דהרי אינו
 מתעסק בהשגה), אבל מ"מ לא יש כאן התעוררו' המדות בגילוי שזהו בחי'
 חג"ת שבנה"י, אבל יש עוד מדרי' נעלית מזה והוא אהוי"ר שבתבונת
 מוחו ותעלומות לבו שעז"א בתניא שהלב מבין ברוח חכ' ובינה שבמוחו גדולת
 א"ס ב"ה דכולא קמי' כלי"ה, והפי' דהלב מבין אין הכוונה שיש בזה השגה
 שהרי זה בדרגא שאין יד שכלו ורוח בינתו משגת שלכן לא יש אצלו התעוררות
 אהוי"ר בהתגלות, רק מה שמחשב בזה איך שכולא קמי' כלי"ח וגם יש אצלו
 הרגש בזה ונמשך בהשגה זאת איך שכך יאתה לו ית' שתכלה אליו נפש כל חי
 וגם רוחו ונפשו אשר בקרבו כך יאתה להן להיות כלות אליו ית', אבל א"ז
 שמשיג איך שכולא קמי' כלי"ח ומתעורר להיות נכלל רק שמשיג איך שכך
 יאתה כו' ונמשך עי"ז להעשי' בפועל, וכמו שאו' שכך יאתה כו' לחבקו
 בכל לב ונפש ומאד בקיום התו' ומצותי'. וכ"ז הוא מדרי' נה"י שהוא תכלית
 הקטנות שאין בזה גילוי המוחין ולא התפעלות הלב, רק שבזה גופא יש

מדרי' פרטיות דחב"ד חג"ת נה"י. וענין יניקה הוא שיש בזה התעוררו' המדות בהתגלות וגם יש בזה השגה והתבוננו' שמשיג איך שאלקות הוא טוב ולכן קרבת אלקי' לו טוב רק שיש בזה מדרי' פרטיות, ותכלית הקטנות בזה הוא כאשר התעוררו' המדות אינו מן השכל כ"א שהם מתעוררי' מצד עצמם, רק שאח"כ מכניס בהם גילוי אור המוחין ועי"ז נעשים המדות בבחי' חיות פנימי. ועד"מ מי שהוא בעל מדות בעצם שעומד תמיד בהתעוררו' אה' או רצון הנה כאשר לא יש לו טעם שכלי אל המדה או המדות אינם בהתיישבות שאינו יודע איך ומה לרצות היינו שאינו יודע מה שרוצה ואיך לרצות היינו שאינו יודע איך להגיע בל"א צו טרעטין להדבר שרוצה, ועי"י שמכניס בזה גילוי אור המוחין עי"ז נעשי' המדות בהתיישבות ומגביל אותם שיודע מה שרוצה ויכול להגיע לזה. וכמו"כ בעבודה יש מי שהוא בעל מדות בעצם היינו שעומד תמיד בהתעוררות אלקי וכאשר לא יש בזה גילוי אור המוחין או המדה אינו בהתיישבות ואינו יודע מה שרוצה באלקות ואיך להגיע לזה, וממילא אינו שיך לפועל היינו שלא יש אצלו הנתינה לעניני אלקות שעי"ז הי' מתקרב לאקו' דאָס טראַגט עם צוא לאלקות שכ"ז הוא חיצוני' שאין זה ענין כלל, וכאשר מכניס בזה גילוי אור המוחין או מתיישבים המדות ונעשים בבחי' פנימי ונגבל עי"ז מה שרוצה באלקות ואיך להגיע לזה, ומצד זה נותן א"ע לעניני אלקו' שהם מקרבים (טראַגין צוא) אותו לאלקו', ומ"מ כ"ז הוא בחי' תכלית הקטנות מאחר שזהו מה שהמדות מתעוררים מצד עצמן רק שאח"כ מכניס בזה גילוי אור המוחין וממילא הוא בבחי' קטנות. אבל יש אופן שהתעוררו' המדות הוא מן המוחין שלולא ההשגה לא היו מתעוררים המדות והתעוררות המדות הוא רק עי"י ההשגה, רק שיש בזה מדרי', שיש אופן שההשגה הוא רק הטעם אל המדה שהתעוררו' המדה הוא רק מהקיצור והתמצית של ההשגה, וזהו כאשר ההתבוננו' הוא בכללות, אבל יש עוד אופן שההתבוננו' הוא התבוננו' פרטית. והענין הוא דמה שהמדות מתעוררי' מן השכל הוא מפני שמבין טוב הדבר לכן הוא רוצה בזה, ויש בזה חילוקים דכשהתבוננו' הוא בכללות אז מבין רק בדרך כלל את טוב הדבר אבל אינו יודע מפני מה הוא טוב וגם אין לו הרגש, אבל כאשר ההתבוננו' היא פרטיות בענין הטוב אז מבין מפני מה הוא טוב ומרגיש את ענין הטוב. ועי"ד כמו הפעוטות היינו קטן מבין ו' ו' שנה שמקחן מקח וממכרן ממכר והיינו מפני שההן ולאן שלהם הוא ע"פ הדעת שההן הוא מפני שהדבר טוב ולכן אומר הן וכדבר שאינו טוב אומר לאו, ומ"מ אינו יודע מפני מה הוא טוב וגם לא יש לו הרגש בענין הטוב, שמה שהוא דבר טוב הוא ענין וצריך לרצות בזה מאד ולימשך אחר זה ודבר שאינו טוב הוא ענין שא"צ לרצות בזה, ולכן אינו בר עונשין עד י"ג שנה שאז יש אצלו ההבחנה בין טוב ולא טוב שאז יש לו הרגש בענין הטוב שמה שהוא טוב זה ענין וצריך לרצות בזה ומה שלא טוב הו"ע שא"צ לרצות בזה. וכמו"כ בעבודה דכאשר אופן ההתבוננו' הוא בדרך כללית לבד, וכמו בענין דלאהבה את ה"א כי הוא חייך שמשיג שיש חיות אלקי בכל עולם ועולם ובכל נברא ונברא בפרט והעיקר הוא האלקות,

ומבשרי אחזה כמו שמרגיש בעצמו שיש אצלו חיות המחי' אותו והעיקר הוא החיות, כמו"כ הוא מבין שיש חיות אלקי בכל דבר והעיקר הוא החיות, ולכן הוא רוצה בהתגלות אלקות וכמו שרוצה בהתגלות חיות נפשו, אבל מ"מ מאחר שההתבוננו' הוא בדרך כללי' בלבד לכן המדות הם אצלו בתכלית הצמצום, אבל כאשר ההתבוננו' הוא בדרך פרט בהתחכרות אוא"ס עם העולמות שצריך לידע בזה פרטי הצמצומי' דאוא"ס ואופן האור שנמדד לפ"ע העולמות ואופן האור והחיות שבכל עולם ועולם ואופן התלבשות החיות, היינו ההתעלמו' וההתגלו' שלו, ומבשרי אחזה מכחות הנפש בחי' גר"ן, שעי"ז מתעורר בקירוב ודביקות לאלקות וחפץ בהתגלות אלקות, שכ"ז הוא בהתפעלו' גדולה שאינו דומה שכאשר ההתבוננו' הוא בדרך כללי' שאז התפעלות המדות בצמצום, אבל כאשר ההתבוננו' הוא בדרך פרטי' אז המדות הם בהתפעלות גדולה, הגם שבהרגש הנפש כמו שמורגש בעצמו הנה כאשר ההתבוננו' היא בדרך כללי' אז ההתפעלו' היא ביותר, היינו מפני שיש בזה התערבו' מהתעוררו' המדות מצ"ע, וכמו שאנו רואים שמי שהוא בעל מדות הוא שייך יותר לההתבוננו' בד"כ ואינו שייך כ"כ לההתבוננו' בד"פ, אבל באופן התעוררו' המדות מן השכל אז הנה כאשר ההתבוננו' הוא בד"כ לבד אז התפעלות המדות הוא בצמצום אבל כאשר ההתבוננו' הוא בד"פ אז המדות הם בהתפעלות גדולה, וכמו"כ הוא בענין ברי' יש מאין שיש בזה אופנים פרטים, והוא שכאשר ההתבוננו' הוא בענין גדולתו ורוממותו בענין הברי' יש מאין אז מתעורר באהבה וביותר הוא באה' ברשפי אש, וכאשר ההתבוננו' הוא בעצם ההתהוות דיש מאין אז מתעורר ביראה וכמ"ש יראה מה' כל הארץ כי הוא אמר ויהי, שיש בזה שההתבוננו' הוא בדרך כללי' לבד אז לא יש בזה התפעלו' המדות כ"כ, אבי כשההתבוננו' היא בפרטי עיני יש מאין ובאופן ההפלאה ובפרט החילוק דבורא ונברא שיש בזה חילוקי' הן מצד המהוה והן בהתהוות שנתהוה או יש התפעלות. אבל כ"ז הוא בחי' יניקה מפני שהתלבו' המדה הוא לאחר שמתעלם ההשגה שבעת ההשגה אא"ל התפעלות המדות כ"א לאחר שמתעלם ההשגה ואז מהבכך שנשארו מזה נתעורר המדות, שענין הבכך הוא רק הארה לבד שז"ע היניקה שהוא הארה לבד כמ"ש בע"ח שענין היניקה הוא בחי' הארה ולא עצם. אבל ענין בחי' המוחין הוא שבכל ענין נכנס לעומקו ופנימי' הענין, והמדות שמתעוררים בזה הוא בדרך ממילא בעת ההשגה ומההשגה עצמה, וזה הוא במי שהוא שכלי דחוש השכלי הוא שנכנס בכל דבר לעומקו ופנימיותו ואינו מסתפק בהידיעה שטחית וגם מרגיש את הענין, והא בהא תליא דלפי שהוא שכלי ונכנס בעומק ופנימי' הענין לכן מרגיש את הענין, והתפעלות המדות הוא מעצם עומק המושג וממילא המדות אינם מורגשים, שההתפעלו' הוא התפעלות אלקי לפי שההשגה היא השגה אלקי' וההתפעלו' הוא מעצם ההשגה לכן ההתפעלו' היא בלתי מורגשת, שאינו דומה לענין היניקה שההתפעלו' הוא רק מהבכך כמו בענין בריאה יש מאין שכאשר ההתבוננו' הוא בענין גדולתו ורוממותו או הבכך הוא מאחר שהוא ית' בורא מאין ליש ע"כ צריך לאהוב אותו או לירא מפניו, ולכן אז ההתפעלות מורגשת, אבל ענין המוחין הוא

שהתפעלות המדות הוא מעצם הענין דברי' יש מאין, ולכן אין המדות מורגשים. ויותר מובן זה בהתפעלות מההשגה בסודות ורזין דאורי', והיינו במשיגים שמשיגים את הסודות, וכמו ברשב"י ששמע סודות מרע"מ גחין ר"ש ונשיק לעפרא, שענין גחין כו' הוא התפעלות הלב, דענין זלגו עיניו דמעות הוא התפעלות המוח, כמו ברע"ש שכששמע רזין דאורי' מר"א הגדול זלגו עיניו דמעות וכמו"כ ברשב"י שכששמע מר' נהוראי סבא רזין דאורייתא זלגו עיניו דמעות שזהו התפעלות המוח, ולכן א' עליו זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין שהי' בבחי' כלי לקבל שכל, אבל ענין גחין כו' הו"ע יציאה והתפעלות הלב אבל הוא בלתי מורגש מאחר שהתפעלות הוא מעצם הסוד. וכמו"כ הוא בעבודה דכאשר ההתפעלות הוא מעצם ההשגה או אין המדות מורגשות מפני שהמוחין מכסים על המדות, והגם שהתפעלות הוא שלבו בוער ביותר, אבל מ"מ היא בלתי מורגשת, וכמו בענין גחין ר"ש שהי' יציאה והתפעלות יתירה ומ"מ הי' בלתי מורגש מאחר שהתפעלות הוא מעצם ההשגה, והמשל פשוט לזה הוא כמו מי שטרוד במו"מ שמשוקע בזה ראשו ורובו ומדבר בזה יומם ולילה שזהו מצד החיות שיש אצלו בזה אבל מ"מ מצד הטרדא בהמו"מ אין נרגש אצלו החשק שיש בזה, אבל זה הוא רק בענין ששייך למדות, וכמו"כ הוא בענין שכלי, שכאשר ההתפעלות הוא מעצם עומק המושג או אין ההתפעלות מורגשת. וזהו"ע גדלות המוחין וגדלות המדות, היינו שהתפעלות הוא מעצם ההשגה ובפרט כאשר ההתפעלו' הוא מעצם הענין אלקי ומכ"ש כאשר ההתפעלות הוא מענינים שבאוא"ס שאינם שייכים לעולמות, שההתבוננו' דלאה' את ה"א כי הוא חייך וענין הברי' יש מאין זהו שייך למדות, אבל יש ענינים רמים באוא"ס שאינם שייכים כלל למדות וממילא או ההתפעלות בלתי מורגשת. והנה הגדלה זו בא במשך זמן דימים ושנים וכמ"ש ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכ', שבתחלה הוא ההגדלה דכ"ד חדשי היניקה, אך בכלל ההגדלה דכ"ד חדשי היניקה הוא הכנת החומר לקבל אור וצורת השכל והמדות, ואח"כ הוא ההגדלה דו' ו' שנה וט' שנה וי"ג שנה עד כ' שנה שאז הוא שלימות ההגדלה. וכמו"כ הוא בעבודה שצ"ל בסדר והדרגה, דתחלה צ"ל העבודה דבחי' הודאה, ואין הכוונה במדרי' פרטיות שבהודאה, רק כללות העבודה דבחי' ההודאה, ואח"כ העבודה דבחי' חיצוני' המדות וחיצוני' המוחין, ואח"כ יבוא לבחי' פנימי' המדות ופנימי' המוחין, וא"א להתחיל במדרי' עליונה קודם המדרי' התחתונה, וכמו"כ הוא בחיי האדם שההגדלה בא במשך זמן עד כ' שנים שאז הוא שלימות ההגדלה, אך כ"ז הוא רק הגדלת בחי' מוחין דאימא, ולאחר כ' שנה מתחיל הגדלת מוחין דאבא שאז המדות הם בבחי' ביטול, דבעבודה דבחי' מוחין דאימא או הוא רק מה שהמדות הם בלתי מורגשים מצד הגילוי אור אבל לא שהם בבחי' ביטול, אבל בהגדלה דמוחין דאבא או נעשי' המדות בבחי' ביטול, ובהגדלה זאת יש ג"כ סדר והדרגה עד ע' שנה שאז הוא שלימות הגדלות, ובזה גופא יש חילוקים אם ככן שבעים כו' או שבעים ממש כו', וזהו מ"ש בזהר סבא דעתי' סתים כחמר טב דשקיט ושכיך, שענין שקיט ושכיך הוא ההתיישבות גם במדות, וכמ"ש צדיק כתמר יפרח, דתמר

סליק לע' שנין, והיינו שלימות הגדלת המדות שכל א' כלול מעשר. וכמו"כ הוא למע' שבבחי' ז"א ומל' יש בהם קטנות וגדלות, שהקטנות דבחי' ז"א הוא כאשר ז"א הוא בבחי' עיבור והוא בזמן הגלות שאז הנהגת העולמות הוא מבחי' נה"י בלבד, וכמא' קוב"ה בגלותא סליק לעילא ולעילא שאור הז"א מסתלק וההתגלות הוא מבחי' נה"י בלבד, וכמו בשעת שינה שאז מסתלקי' הכחות פנימים דמוחין ומדות ונשאר רק בחי' קיסטא דחיותא. וכמו"כ הוא למע' כתי' אני ישינה בגלותא שהכחות פנימי' דמוחין ומדות מסתלקי' וההתגלות הוא מבחי' נה"י בלבד שאז מתעורר בז"א דינים וגבו' ר"ל, וזוהי תפלת כה"ג ובכל פרשת העיבור יהיו צרכיהם לפניך, והיינו כשמתמלא עליהם עברה כאשה עוברה תתמלא עליהם רחמים, דהיינו שאז הוא בחי' דינים וגבו' וכמו"כ אינם מתמתקים הגבו' דמל' ואדרבה שבמל' מיתוסף גבו' ר"ל וכמשל מי שהעבודה שלו הוא בקטנות ואז הוא תמיד ברוגז ובכעס על ההיפך, ומי שהעבודה אצלו בבחי' גדלות אז יכול לקבל גם ההיפוך ועיי' ממתיקו, וכמו במקיפי' דאימא שמצד התרחבות ההשגה אז יכול לקבל גם דבר השנאו ועיי' הוא מברר ומתקן אותו, אבל כשהעבודה הוא בבחי' קטנות אינו יכול לקבל ההיפך. וכמו"כ הוא למע' כשז"א הוא בבחי' קטנות אז מתעוררים דינים וגבו'. וכמו"כ במל' יש ג"כ קטנות וכמ"ש נחר גרוני כי אותותינו לא ראינו, והיינו שאינו נראה ונגלה בחי' אותי' דבר הוי' שמהווה את העולמות ואדרבה שיש ריבוי העלמות והסתרים. אבל יש בחי' הגדלות דז"א וכמו בשבתות ומועדים שאז מתגלים בחי' המוחין בז"א, וכמו"כ הוא במל' וכמ"ש ממצוא חפצך ודבר דבר שאין דבורו של שבת כדבורו של חול שאז הדבור הוא כמו המח' שמאיר גילוי אור, ויש בזה מדרי' דבחול המל' מקבלת רק מבחי' ז"ת אבל בשבת מאירים בה מוחין, ויש כאשר המל' היא שוה בקומתה עם ז"א, והיינו שמקבלת המוחין דאז"א שלא עיי' בחי' ז"א, וכמו שבר"ח אז הן שוין בקומתן, והיינו עד"מ כמו שמדברים דברי שכל שאז הדיבור מקבל מן השכל שאינו כן כשמדבר דברי מדות שאז מאיר הגילוי בדבור ועיי' מתגלה הדבור, ועיקר הגילוי יהי' לעיל וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר, שיתגלה הדבר ה' שמהווה עולמות בפועל, והגדלה הזאת בא ג"כ בסדר והדרגה וכמ"ש בע"ח דיש בזה הגדלות דג' שנה וט' שנה וי"ג שנה עד כ' שנה, ומוכן שאינו ענין זמן ממש ח"ו דהרי למע' אינו שייך ענין הזמן אלא שהוא בסדר והדרגה, וכללות ההגדלה הזאת הוא מצד גילוי אור המוחין. אמנם ידוע דאין עיקר התהוות המדות מן השכל דהתעוררות להתגלות המדות הוא מן השכל שלולא השכל לא היו המדות מתעוררי' ועיי' השכל מתעוררים המדות אבל המדות ישנם בעצם, שיש אצל כ"א חפץ ורצון לרצות בדבר הטוב והשכל הוא רק כמו מראה מקום אל המדות, ועד"מ כמו כאשר מגלה א' לזולתו שבמקום פלוני יש אוצר נחמד שעיי' מתעורר באה' ותשוקה אל האוצר ולילך למקום פלוני שלולא הי' מגלה לו לא הי' מתעורר באה' אל האוצר וכ"ש לילך לשם, ומ"מ א"ז שעצם המדה שלו נעשית מדברי פלוני שהרי יש לו בעצם אה' לדבר הטוב רק שנתעורר עיי' שלולא זה לא הי' מתעורר.

פי' שלא הי' מוצא דרך איך לבוא לזה, אבל כאשר מגלים לו או מתעורר עי"ז, אך זהו בדבר שהטוב הוא מפורסם, וכמו"כ במה שהשכל מראה שהוא טוב שעי"ז מתעוררים במדות אין השכל בזה רק כמו דרך מעביר אל המדות שעי"ז מתעוררי', אבל המדות בעצם הם מהרצון טבעי שבנפש, שהמדות ישנם אצל הקטן לחפוץ מאד בדבר הטוב ושלא לחפוץ בדבר שאינו טוב, וגם כי יזקין לא יסור ממנה שהמדות ישנם אצל הקטן וגדול, רק שבקטן הם בדברים קטנים ובגדול הם בדברים גדולים, שלכן מבו' במ"א שבהמדות עצמן לא יש בהם השתנות כמו מאכוריות לרחמים ומרחמים כו' אלא שבאים בענינים אחרים, אבל בעצם אינם משתנים שהקטנות והגדלות שבהם הוא רק מצד גילוי אור המוחין אבל מצד עצמן לא שייך בהם קטנות וגדלות רק ענין העלם וגילוי, שאצל הקטן הם בהעלם אם שאינם מתגלים או שלא יש בהם גילוי אור היינו שהם בענינים פשוטים, ואצל הגדול הם בהתגלות ומאיר בהם גילוי אור שהם בדברים גדולים, אבל לא שיש בהם התחדשות בעצם ואינו דומה לכח השכל שיש בזה התחדשות וכמו שבתחלה לא הבין ואח"כ מבין או שבתחלה ידע את הענין רק בדרך כלל ואח"כ יודע אותו בדרך פרטי' שצריך לזה אולפנא ולימוד איך להבין ענין בד"פ ומכ"ש להבין עמקות הענין שהתחדשו' הו"ע ההגדלה שבהמוחין משא"כ בהרצון אין בו התחדשות, ולכן מבואר במ"א די' הפרש בין רצון לשכל ששניהם פועלים בכל הכחות, רק שהשכל פועל בשיהוי זמן ופעולת הרצון הוא בלא שיהוי זמן, והיינו מפני שהשכל בעצם בא בשיהוי זמן שלא בבת אחת ע"כ פעולתו הוא ג"כ בשיהוי זמן, אבל הרצון מפני שבא בבת אחת שלא בשיהוי זמן משו"ז פועל ג"כ שלא בשיהוי זמן. נמצא שהקטנות והגדלות במדות הוא בהתפשטות שלהם מצד הרכבתן עם השכל אבל מצ"ע הם בשוה אצל הקטן כמו אצל הגדול, רק שאצל הקטן הם למטה מטו"ד ובגדול הם למע' מטו"ד, ולכן אנו רואין שהרצון שלמע' מטו"ד משתהה אל הרצון שלמטה מטו"ד, שבתכלית הגדלות והגילוי אור משתהה אל הקטנות, וכידוע בעבודה שבר"ה ויוהכ"פ שהוא העבודה דהרצון עצמי שבנפש ואו' ע"ז אדם ובהמה תושיע ה' שאותן שערומים בדעת כאדם ומשימין עצמן כבהמה שמשתהה אל העבודה שלמטה מטו"ד, וביותר יובן זה בענין השמחה וכמו בשמחת בית השואבה שאז מרקדין ומטפחין בידיים ומראים תנועות שונות כקטן ממש שזהו מצד השמחה שלמע' מטו"ד, דשמחת בית השואבה א"ז השמחה שע"פ טו"ד רק למע' מטו"ד, וע"כ משתהה אל הקטן, וכמו שמצינו בדוד שהי' מפוז ומכרכר בכל עוז מצד הגילוי שהי' בהארון עד שאמרו לו כהגלות נגלות אחד הריקים וענה ע"ז ונקליתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני, שמצד הגילוי אור הי' לו לנהוג קלות בעצמו שמצד הגילוי שלמע' מטו"ד עי"ז מתבטלים הציורים דחכ', היינו שכללות הציויר אדם מתבטל ומשו"ז הוא משתהה להרצון שלמטה מטו"ד, וממילא מובן שהרצון שלמטה מטו"ד הוא כמהות הרצון שלמע' מטו"ד, והנה הגדלת המדות שעי" המוחין והגדלת המוחין עצמן כקטנות יחשב לגבי הגדלת המדות שמצד

עצם הרצון שלמע' מטו"ד מפני כי הרצון הוא למע' מכל הכחות, ולכן אנו רואים שהרצון פועל התגלות הכחות וכמו בר' עקיבא שבתחלה הי' ע"ה ורחוק מאד מהתו' ואח"כ ע"י תוקף הרצון שלו פעל גילוי הכחות שלו עד שנתעלה בעילוי שבאין ערוך על כל בני דורו עד שאמרו בגמ' כולוהו אליבא דר"ע והי' דורש על כל קוץ וקוץ תלי תילים של הלכות, וכמו"כ הוא במדות שפועלים התגלות הכחות וכמא' לעולם ילמוד אדם במקום שלבו חפץ, וכמו חכם לכשירצה, וזהו שאנו מבקשים פתח לבי בתורתך, שע"י פתיחת הלב נעשה הפתיחה במוחין ג"כ. וכמו"כ הוא למע' שיש בחי' הגדלת הו"א שמצד שרשו העצמי והוא כמ"ש ז"א בעתיקא אחיד ותליא, שהגם שכל הספי' מקבלים מו"ת דכתר וכמו או"א מלבישים לזרועות דאריך, אך זהו מהתפשטות והארת המדות, אבל מה שז"א בעתיקא אחיד ותליא הוא בעצם המדות דאריך ועתיק דכתר ובבחי' פנימי' הכתר שעתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל, וי"ל דמה שעתיק הוא בחי' תחתונה היינו שזהו כח הגילוי שבשרשו הוא בחי' חפץ חסד שזהו כח הגילוי שבא"ס, שהגדלת הו"א שמצד המוחין כקטנות יחשב לגבי הגדלת הו"א שמצד שרשו העצמי, וכמו"כ הוא במל' שיש הגדלת המל' שמצד שרשה העצמי, דענין המל' הוא בחי' קבלת עול וכמו עבודת העבד למלכו שזהו מצד הקב"ע, דזהו ההפרש בין עבודת השר שהוא מצד השגתו בגדולת ורוממות המלך לעבודת העבד שזהו רק מה שמקבל עול מלכותו, ולכן הביטול שלו הוא ביטול עצמי שלמע' מטו"ד, שהביטול דהשר הוא רק ביטול הכחות מפני שבא ע"י ההשגה, אבל הביטול דהעבד הוא ביטול עצמי עד שנחשב מגופו של האדון כמא' מה שקנה עבד קנה רבו שאין לו מציאות לעצמו כלל, וכמו"כ הוא בעבודה ענין ובחי' המל' הוא בחי' קב"ע שהוא ביטול עצמי שלמע' מטו"ד, אך בזה גופא יש מדרי' וכמו דוד עבדי משה עבדי, דדוד עבדי הוא ענין קב"ע י"ת ומשה עבדי הוא בחי' יראה עילאה, שבעצם הם משתוים שאפי' בחי' משה עבדי הוא ג"כ בחי' הביטול והנחת עצמותו רק שזהו מצד ראיית המהות דחכ', שההפרש בזה הוא רק מצד הגילוי אור, אבל בעצם הם משתוים. ועד"ז יש ג"כ הפרש בין הקב"ע דר"ה להקב"ע דכללות השנה, דהקב"ע דר"ה הוא בבחי' הזות עצמות הנפש שעצם הנפש ניזון בזה, והקב"ע דכל השנה הוא רק הקב"ע והביטול שלמטה מטו"ד, אבל בעצם הם משתוים רק שההפרש בזה הוא בהגילוי אור, שבכל השנה הקב"ע הוא בהעלם ואין בזה הנתינה לאלקות ובר"ה הוא בבחי' גילוי אור, ויש בזה הביטול לעצמות או"א"ס, ומשו"ז בתכלית הגדלות שבבחי' קב"ע אמר אם לא שויתי ודוממתי שמשותהו לתכלית הקטנות שהוא דומם, שכללות הגדלת המל' שמצד הגילוי אור כקטנות יחשב לגבי הביטול עצמי שלמע' מטו"ד ולכן הביטול עצמי פועל הגילוי אור, וכמו בענין תושבע"פ שיש ענינים שמרומים בתושב"כ ויש ענינים שאינם מרומים כלל בתושב"כ רק שאסמכיהו אקרא וכמא' קרא אסמכתא בעלמא, ולכא"ו מאין יצא להם זה, רק מצד הביטול העצמי לרצה"ע שהיו חפצים מאד לקיים רצונו כיוונו לאמיתי' הרצון, ומבו' במ"א משל ע"ז

כמו מלך שמצווה לעבדיו לעשות לו כתר ועטרה מאבנים טובות ומרגליות ונותן להם ציור על הלוח כפי גודל חכמתו ואופן הרצון ותענוג שלו, וכאשר העבדים משתדלים לפאר ולהדר את הכתר יוכל להיות שיעשו עוד יותר מכפי שמרומו בהציור עד שכאשר מביאים לפני המלך מתפלא המלך איך שעשו יותר מכפי שמרומו בהציור שע"פ גזירת חכמתו והרצון והתענוג שלו, ואיך הוא זה, אך הענין שיש ב' בחי' בהרצון שיש בחי' הרצון שמתלבש בחכ' ויש בחי' רצון שעצמות הנפש נמשך בזה ובחי' רצון זה אינו יכול להתלבש בחכ' כלל, כן העבדים מצד עוצם השתדלותם ומצד הביטול שלהם לרצון המלך כיוונו לאמיתית רצונו, וכמו"כ הוא בהתנאים ואמוראים שמצד הביטול שלהם לרצונו כיוונו לאמיתית רצונו שאינו מרומו כלל בתושב"כ. נמצא דעיקר הגדלות דבחי' ז"א ומל' הוא מצד שרשם העצמי שכל בחי' הגדלות דהשתל' קטנות יחשב לגבי הגדלות שמצד שרשם העצמי. והנה בחי' הגדלות דז"א ומל' נתגלה ביצי"מ וקרי"ס, דהנה עפ"י סדר והדרגה הי' צ"ל אז הגילוי מבחי' הקטנות דז"א ומל' מפני קושי השעבוד שהי' העבודה בבחי' קטנות ובפרט מצד הגלות שז"א הי' בבחי' עיבור וא"כ הי' צ"ל הלידה ג"כ בקטנות, אך מפני שלא הי' יכול להיות מזה הגאולה, הי' ג"כ הגילוי מבחי' שלמע' מסדר השתל' והיינו למעלה מכללות ההשתל', רק שיש הפרש בזה, שביצי"מ הי' עיקר הגילוי מבחי' מל' וכמ"ש עד שנגלה עליהם מלך מה"מ כו', היינו מה שבאוא"ס עצמו הוא בחי' מלך מלכי כו', והגם שהי' בחי' הגילוי דז"א ג"כ שזהו בחי' הקב"ה, אבל עיקר הגילוי הי' מבחי' מל' וכמ"ש ופסח ה' על הפתח ופסח הוא ל' דילוג ועל הפתח הוא בחי' מל', וכה"א ובמורא גדול זה גילוי שכינה שעיקר הגילוי הי' מבחי' מל', ומה שאו' ובמורא גדול זהו מצד שרש המל' כמו שהיא בבחי' העולם העצמי, משא"כ בקי"ס הי' עיקר הגילוי מבחי' ז"א וכמ"ש וירא ישראל את היד הגדולה, דיד הוא בחי' ז"א, דביצי"מ הוא או' אצבע אלקי' שהוא בחי' מל' ובקי"ס הי' הגילוי מבחי' ז"א, וענין יד הגדולה הוא בחי' המדות שבכתר וכמ"ש בזהר בעתיקא תליא מלתא, ושרש הראשון הוא מבחי' מדות העצמיים שבאוא"ס, ומ"מ הי' הגילוי דבחי' מל' ג"כ שז"ע קריעת הים כמ"ש ויהי הענן והחשך ויאר כו', שההכנה לזה הגילוי הי' מאכילת המצה שקודם חצות, שענין המצה הוא בחי' לחם עני שאין בו טעם שזהו הביטול דיראה תתאה ועי"ז נמשך הגילוי דמה"מ דלאחר חצות וגם שזהו בחי' כלי לקבל גילוי אור זה שלאחר חצות הי' הביטול עצמי שלמע' מטו"ד מצד הגילוי אור, אבל הביטול דקודם חצות זהו בחי' הביטול שלמטה מטו"ד, ומ"מ הוא הכלי להגילוי אור דלאחר חצות לפי שהם ענין א'. וע"ד כמו שבמצות יש ב' ענינים בחי' כוונת המצות והמצות כמו שהם מצד הרצון, שמצד הגילוי אור יש יתרון בכוונת המצות, אבל עיקר הרצון הוא דוקא בעשיית המצות שבבחי' קב"ע, וזהו ג"כ ההפרש בין מצות לתו' שתו' הוא טעמי המצות, וידוע שבד' המדרי' דטנת"א הנה הטעמים הם בחכ' או בכתר בבחי' החכ' שבכתר, וע"ז או' לית מח' תפיסא כך שאפי' בחי' החכ' שבכתר אינו תופס באוא"ס כ"א נתפס הוא ברעו"ד שזהו הביטול

עצמי שלמע' מטו"ד, והכלי לזה הוא עשיית המצות שבבחי' קב"ע שלמטה מטו"ד, וז"ע עני ורוכב על החמור דכוס הוא ב"פ ס"ג שהוא בחי' גס דקדושה שהוא העבודה שע"פ טו"ד, וחמור הו"ע העבודה דבחי' קב"ע, וכמ"ש ויט שכמו לסבול כשור לעול וכחמור למשא, ובתו' הו"ע לימוד התו' בלי שום כוונות וכמו לא פסיק פומי' מגירסא והעיקר מצד הקב"ע, שזהו הכלי לבחי' העני של משיח שהו"ע הביטול עצמי שלמע' מטו"ד, וזהו ג"כ ההפרש בין חמץ למצה שחמץ הוא בבחי' הגבהה והתנשאות ויש בה טעם שהו"ע העבודה שע"פ טו"ד, ובחי' מצה הוא שאין בה טעם, והיינו העבודה דבחי' קב"ע, ולכן עיקר ההפרש בין חמץ למצה הוא שחמץ הוא בחי' שהוא בחי' שמינית שבשמינית והיינו בחי' העבודה שע"פ טו"ד, ומצה הוא בהי' שהוא בחי' ביטול, וזהו מצה זו שאנו אוכלים קודם חצות הוא ע"ש שלא הפסיק להחמיץ מפני שלא שייך שם ענין החימוץ מפני שבאמת הו"ע אחד עם המצה שלאחר חצות שהוא הביטול שלמע' מטו"ד, רק שמ"מ או' ע"ז ושמתם כו', שזהו מצד מקומם שהוא למטה מטו"ד וכמו בענין פרומקייט טבעית וז"ע דאס טראגט דורך זייער אסאך מער פאר מוחין, ומ"מ יש יתרון בהעבודה שעפ"י המוחין שאין יכול להיות מזה יניקה מפני שמבין שצ"ל כך, וגם מצד עצם הגילוי אור שפועל שלא יהי' יניקה, אבל בענין פרומקייט טבעית מצד שאין שם גילוי אור צריך שמירה, ומ"מ טראגט דאס דורך אסאך מער, וכמו"כ הוא בהביטול שלמטה מטו"ד צ"ל בו שמירה, אבל בעצם משתווה להביטול שלמע' מטו"ד ולכן ע"ז נתגלה הגילוי אור דלאחר חצות שאו הי' עיקר הגילוי והמצה דקודם חצות הי' הכלי לזה, אך מ"מ צריך כאו"א להגיע לזה שהגילוי דיצי"מ וקרי"ס הי' רק לפי שעה ואח"כ צריכים להגיע לזה, והוא ע"י הבירורים וע"י אתהפכא חשוכא לנהורא כמשנת"ל, שז"ע ספה"ע שהוא הבירור מבחי' ב"ן דנוגה, דעומר שעורים הוא מאכל בהמה בגימ' ב"ן והיינו בחי' ההעלאת מ"ן מב"ן דנוגה, וז"ע ספה"ע שסופרים מ"ט יום שבכל יום צ"ל בירור מדה פרטית מהו' מדות שכ"א כלול מז', וע"י ההעלאת מ"ן דבירור הנה"ב ע"ז הי' אח"כ הגילוי דמ"ת שאו הי' הגילוי דבחי' מל' כמו שהיא בשרשה העצמי היינו בחי' ההעלם העצמי דא"ס שזהו חשך ענן וערפל, וגם בהגילוי האיר העצמי שבהם, שהגילוי דתו' הוא בחי' גילוי שלמע' מהשתל', שעפ"י תו' הוא שהגילוי צ"ל ע"י עבודה שז"ע הבירורים, ובתו' גופא הוא מאן דדייק במילי דחוכמתא שזהו הגילוי כמו שהוא בכללות עדיין שזהו ע"י העבודה שבכל שנה ובמשך שני חייו ובכללות השית אלפי שנין, ועיקר הגילוי מזה יהי' לע"ל שאו יתגלה בחי' עין סתימאה, שבמ"ת ניתן בחי' גילוי זה רק עיקר הגילוי יהי' לעתיד.

וזהו וספרתם לכם ממחרת השבת, היינו בחי' גילוי אור שלמע' מסדר השתל', דשבת הוא בחי' מוחין דאבא שחכ' הוא בחי' ראשית ההשתל', וממחרת השבת היינו בחי' הגילוי אור שלמע' מסדר השתל' שזה נותן כח על הבירורי' דספה"ע, ולכן אומר ממחרת השבת אעפ"י שצ"ל ממחרת הפסח, להורות על

ההמשכה שהוא למע' מסדר השתל'. וענין שבע שבתות תמימות, שענין התמימות הוא מה שמתוסף יותר מהדבר כמו שהוא מצ"ע, וכמו ענין שנה תמימה להביא חדש העיבור מה שיותר מהי"ב חדשים, וכמו"כ הו"ע שבע שבתות תמימות הו"ע תוס' גילוי אור בחכ', שמה שהשבת הוא בבחי' חכ' היינו מה שהשבת מקדשא וקיימא, אבל יש בחי' לעשות את השבת דמי שטרח בע"ש יאכל בשבת שזהו בחי' וקראת לשבת ענג שנמשך מבחי' עתיק שהוא בחי' הגילוי שלמע' מסדר השתל' שנמשך ע"י הבירורים דספה"ע, ועי"ל שענין שבע שבתות תמימות הוא בחי' הגדלת הו"א שמצד שרשו העצמי, שענין התמימות הוא הגם שהוא דבר נוסף מ"מ יש לו שייכות להדבר, וכמו בחדש העיבור הגם שזהו מה שיותר מהי"ב חדשים אבל מ"מ הוא בכלל השנה, וכמו"כ הוא בענין שבע שבתות תמימות דשבע שבתות הוא בחי' הגדלת ז"א שמצד הגילוי אור דמוחין, וענין התמימות הוא בחי' הגדלת ז"א כמו שהוא מצד שרשו העצמי, דלפ"ז י"ל דממחרת השבת היינו בחי' הגדלת המל' מצד שרשה העצמי, דשבת הוא בחי' מל' בפרטי' בסדר הספי' וממחרת השבת היינו בחי' הגדלת המל' מצד שרשה העצמי שזהו ע"י העבודה דספה"ע, וזהו וספרתם לכם ממחרת השבת שענין ספה"ע הו"ע הבירור דז"מ דנה"ב שהוא הבירורים דנוגה ועי"ז נמשך הגילוי שלמע' מסדר השתל' שז"ע ממחרת השבת, וענין התמימות הוא בחי' תוס' גילוי אור שנמשך עי"ז, וגם י"ל דענין התמימות הוא בחי' הגדלת הו"א מצד שרשה העצמי, דלפי"ז י"ל דממחרת השבת הוא בחי' הגדלת המל' מצד שרשה העצמי, שע"י הבירורי' דספה"ע עי"ז נמשך ונתגלה בחי' הגדלות דז"א ומל' כמו שהם בשרשם העצמי כו'.

●

פ' בהר, תער"ג. הנחה

וידבר ה' אל משה בהר סיני כו' כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ כו', ולכאור' צ"ל דמשמעות הענין הוא דמיד כי תבאו אל הארץ מיד ושבתה הארץ, הלא מתחלה צ"ל ההקדמה דשש שנים תזרע שדך כו' ואח"כ בשנה השביעית הוא השביתה, ומאמרו כי תבאו אל הארץ כו' ושבתה כו' משמע שהשביתה הוא מיד. והנה רש"י פי' על בהר סיני, מה ענין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצות נאמרו מסיני אלא מה שמיטה נאמרו כללותי' ופרטותי' מסיני אף כולן נאמרו כללותיהן ופרטותיהן מסיני, והביא זאת מת"כ, ובקרבן אהרן אי' ע"ז דהכל מודים שכל המצות נאמרו בסיני וכדמסיים בס"פ בחוקתי אלה המצות אשר צוה ה' כו' בהר סיני, אלא שיש פלוגתא דר' ישמעאל ור"ע דר"י אומר שכללות המצות נאמרו בסיני ופרטותיהן באזה"מ, ור"ע או' שכל המצות כללותיהן ופרטותיהן נאמרו בסיני ונשנו באזה"מ ונשתלשלו בערבות מואב, והדרש דת"כ הוא ע"פ דעת ר"ע, ולזה נזכר סיני אצל שמיטה להוכיח שהוא כדעת ר"ע שכל המצות כללותיהן

ופרטותיהן נאמרו מסיני, והוּ ע"ד ענין דכל דבר שהי' בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, וכך שמיטה שהי' בכלל כל המצות ויצא מן הכלל שנוכר בה דוקא סיני לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, דמה שמיטה נאמרו כללותי' ופרטותי' בסיני אף כל המצות נאמרו כללותי' ופרטותי' בסיני כו', וגם זה צ"ל מפני מה נז' סיני אצל שמיטה דוקא ולא במצוה אחרת. וגם צ"ל מה שבתושב"כ נאמרו כל המצות בכללות ובקיצור שלא נתבארו בפרטותיהן, ורק בתושב"כ נתבארו בכל הפרטים שבהם, ואפי' המצות שנתבארו בתושב"כ בריבוי פרטים כמו בתורת כהנים שהם מצות הקרבנות מ"מ הרי בתושב"כ נפרטו הרבה יותר, ורוב המצות נאמרו בתושב"כ רק בקיצור וברמז בלבד, כמו מצות תפילין שנא' ע"ז בתושב"כ וקשרתם לאות על ידיך והיו לטוטפות כו' הרי מזה לא היו יודעים כלל איך שצ"ל מצות התפילין, ובתושב"כ נתבארו כל הפרטים שבזה שצ"ל באופן כך ובאופן כך כו', שהם צריכים להיות מרובעים דוקא ובש"ר צ"ל ד' בתים ובש"י בית אחד, וגם בסדר הנחתן כו', שכ"ז נת' בתושב"כ דוקא, ובפרט במצות שבת דהלכתא רבתא לשבתא שיש בזה ריבוי פרטים וריבוי ענינים, ובתושב"כ נאמרה בתכלית הקיצור כו', וכמו"כ כל המצות הרי עיקר הפרטים הוא בתושב"כ ובתושב"כ אינם רק בכללות לבד, וכן אי' בזהר דתושב"כ ותושב"כ הם כלל ופרט, וצ"ל הענין בזה מפני מה הוא כן שבתושב"כ לא נא' רק בכללות ולא בפרטיות כו', והענין הוא דהנה ידוע שבכללות ההשתל' ובכללות כל העולמות הנה אופן ההמשכה שבהם הוא בבחי' כלל ופרט שמתחלה הוא בבחי' כלל ואח"כ בבחי' פרט שנפרטו לפרטים כו', שזהו כללות הענין דעשרה מאמרות שבהן נברא העולם דעש"מ הם בחי' ע"ס דאצי' ומה שממאמר א' יכול להבראות ז"ע המא' דבראשית בחי' חכ', דראשית הוא בחי' חכ', דבחק' נתהוו כל הנבראי', דהפי' יכול להבראות היינו מה שנתהוו במא' דחכ', אך כ"ז הוא רק בבחי' כלל, אבל מ"מ הרי כלולים שם כל הנבראים שבהמא' דבראשית בחי' חכ' כלול הכל (שטייט אַלץ) כו', שז"ע במח' אחת נבראו כל העולמות, שזהו בחי' המח' דחק' כנודע דחק' נק' מח' ונבראו שם הכל, אך כ"ז הוא רק בבחי' כללות לבד דז"ע כולם בחכ' עשית בבינה דכולם בחכ' זהו מה שהכלליות דכל הנבראים הוא בחכ' ועשית בבינה דבינה מציירא ציורין שנפרטו בה בפרטיות כו', והנה בשרש הענין בזה הוא בחי' עליית הרצון ומח' דאנא אמלוך שעלה ברצונו ית' אנא אמלוך כו', שבמח' זו כלול בזה כללות כל ההשתל' שנתהוו אח"כ לאחז"צ הכל כלול בהמח' זו, דז"ע מ"ש בזהר בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטח"ע, דגליף גליפו הוא בחי' חקיקת האותיות שהז"ע חקיקת העולמות וחקיקת ההשתל' שז"ע ההשערה בכח דשיער בעצמו בכח כל מה שיהי' לפועל, דבריש הורמנותא דמלכא הוא בחי' המח' הרצון דאנא אמלוך ושם הי' ההשערה בכח על כל מה שנתהוו לאחז"צ, אך כ"ז הוא רק בבחי' כללות לבד, דבכלל בחי' אוא"ס שלפה"צ הוא בבחי' כלל לגבי לאחז"צ דזהתגלות זהו דוקא לאחז"צ כו', וגם הי' אומר דשיער בעצמו בכח כו' שהוא רק בכח ובהעלם

כו', ולאחה"צ הוא בבחי' פרט שנפרט לפרטים כו', ובפרטיות באוא"ס שלפה"צ גופא הנה בחי' מח' דאנא אמלוך הוא בחי' כלל וההשערה בכח הוא בבחי' פרט, לפי שהמח' דאנא אמלוך זהו בחי' סיבה לההשערה בכח, דההשערה בכח ה"ה לאחר התעוררות הרצון דכאשר עלה ברצונו להאציל אז שיער בעצמו בכח כו', והסיבה דעליית הרצון שעלה ברצונו להאציל הוא בחי' המח' דאנא אמלוך דמפני שעלה במחשבתו דאנא אמלוך ואין מלך בלא עם לכך עלה ברצונו להאציל ולברוא, ושיער בעצמו בכח כו', ולהיות שהמח' דאנא אמלוך זהו הסיבה לבחי' עליית הרצון הרי צ"ל שגם בהמח' דאנא אמלוך כלולים שם הכל בהעלם, אך כ"ז הוא רק בבחי' כללות, ובחי' ההשערה בכח הוא בבחי' פרט, אך בכללות הנה בחי' אוא"ס שלפה"צ הוא בבחי' כלל ולאחה"צ הוא בבחי' פרט כו'. וכמו"כ לאחה"צ הנה בחי' מחה"ק דא"ק הוא בחי' כלל שכלול שם הכל כללות ההשתל' והנבראי' שאח"כ, רק שהוא בבחי' כלל שו"ע צופה ומביט עד סוף כל הדורות כו', מ"מ הרי כולם נסקרים בסקירה אחת כו', ובפרטיות בא"ק גופא הנה בחי' הכתר דא"ק הוא בבחי' כלל שו"ע מה שכדוגמת עתיק שלעילא מגולגלתא דא"ק, שהוא בחי' מל' דא"ס שלאחה"צ שנעשה בחי' כתר ועתיק לא"ק, והמח' דא"ק הוא בבחי' פרט, אך בכלל בחי' א"ק הוא בבחי' כלל כדאי' במ"ח דא"ק הוא כדוגמת אריך לגבי אצי' כשם שא"א דאצי' הוא בחי' כלל לגבי אצי' כמו"כ בחי' א"ק הוא בחי' כלל לגבי העולמות, ואח"כ נפרט לפרטיות בחי' עקודים נקודים וברודים כו', וכמו"כ הוא בכתר דאצי' דבחי' א"א הוא בחי' כלל לגבי אצי' ואצי' הספי' הוא בחי' פרט כו', וכמו"כ הוא באצי' גופא בחו"ב דחכ' נק' כלל ובינה הוא בחי' פרט, וכמו"כ בחי' ז"א ומל' הם בחי' כלל ופרט. נמצא שבכללות כל ההשתל' הוא בבחי' כלל ופרט. וכמו"כ הוא באופן המשכת האור (דמה שנת' עד כאן הוא בבחי' כללות ההשתל' דאף שיש בזה ג"כ בחי' אור הרי כ"ז הוא בבחי' סדר ההשתל' באורות וכלים) בעצמו שיש בזה בחי' כלל ופרט, דמתחלה נמשך האור ברשימה, דהרשימה כוללת בתוכה כללות האור שנמשך אח"כ בהקו, דעצם הרשימה הוא שרש ומקור הכלים אך האור שנכלל בתוכה שהרי זהו ענין אור ה"ה בבחי' כלל לגבי הקו, דהקו הרי הוא ג"כ נקודות, רק שהוא בחי' נקודות פרטיות, ובהקו גופא יש ג"כ כלל ופרט שה"ה בציור וי"ו דבראשו יו"ד, שהיו"ד הוא בחי' כלל שהוא בחי' ראשית הקו, והיו"ו הוא בבחי' המשכה. נמצא שבכללות ההשתל' וכמו"כ באופן המשכת האור הרי נמשך מתחלה בבחי' כלל ואח"כ נפרט לפרטים כו'. והטעם ע"ז הוא מפני שהעולמות אינם בערך לגבי אוא"ס דאפי' האור שיש לו שייכות להעולמות ואפי' מה שנמדד לפ"ע העולמות מ"מ הרי אין זה בערך לגבי העולמות כלל, וע"ז הוצרך להיות מתחלה ההמשכה בבחי' כלל דע"י שבא האור בבחי' כלל ע"ז נתעלם האור בזה ובא בהגבלה, דלכן גם הפרטים שאח"כ הם פרטים מוגבלים שנעשים בערך להתלבש בכלים, ובשביל זה הי' צ"ל ההמשכה מתחלה בבחי' כלל, שבהכלל הרי נתעלם האור ובא בבחי' הגבלה, דמפני זה גם הפרטים שאח"כ הם פרטים מוגבלים שנעשים בערך להתלבש בכלים. והמשל ע"ז הוא מהשפעת השכל מן

המשפיע אל המקבל, דכשהמקבל שכלו קטן בערך להשיג שכל הרב כמו שהוא, צריך הרב לצמצם אור שכלו כו', דבצמצום זה יש ב' אופנים, או שאינו משפיע רק אפס קצהו בלבד, וזוהו צמצום גמור ובחי' העלם לגמרי והיינו מה שעיקר השכל ה"ה מעלים לגמרי, דאופן זה הוא בהמקבל שאינו בערך כלל לגבי המשפיע דלכן צריך המשפיע לצמצם א"ע בבחי' צמצום גמור, והאופן הב' הוא כשהמקבל הוא בערך לגבי המשפיע אך השכל כמו שהוא אצל המשפיע זה אינו יכול לקבל מצד הריבוי אור שמאיר בו שע"כ צריך המשפיע להשפיע להמקבל בדברים קצרים, שבהדברי' הקצרים האלו יש בזה כל האור והעומק ואורך ורוחב בכלל, רק שבא בזה בהגבלה, דהרי השכל כמו שהוא אצל המשפיע להיות שמאיר בו ריבוי אור הרי אינו יכול לקבל, וגם במה שיקבל לא ידע מה הוא (וואס דאס איז) ובוהו שמשפיע לו את האור הנשפע בדברים קצרים הרי נתעלם האור ובא בהגבלה, דע"י שנתעלם האור עי"ז ביכולתו לקבל וע"י שבא בהגבלה ה"ה יודע מה הוא (וואס דאס איז), שז"ע משארז"ל לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה, דאין הכוונה בזה שמעלים את השכל לגמרי כ"א שהוא ענין מועט המחזיק את המרובה, וגם אח"כ כשהמקבל מעיין בהפרטי' ומגיע גם אל פנימיות הענין, הרי כ"ז הוא בציור מוגבל לפי אופן הקיצור של הדברים קצרים, דז"ע הקיצור מה שע"י הקיצור נתעלם האור ובא בהגבלה, דלולא הקיצור לא הי' ביכולת של המקבל לקבל את השכל, ואדרבה שהי' הולך בדרך עקלתון, וע"י הקיצור עי"ז נתעלם האור ובא בהגבלה בבחי' ציור מוגבל שע"י נעשה בבחי' אור פנימי להמקבל, וזוהו ע"ד משנה וגמ' שהמשנה הוא בקיצור שקודם שסידרו את המשנה הי' הלימוד שלהם בהתרחבות גדולה ובריבוי אור דבאופן זה א"א לקבל וע"י שבא בקיצור בהמשנה עי"ז ה"ה בא בהגבלה אָז מען ווייס שוין וואָס דאָס איז, באופן שכל האריכות הפלפול והפרטים שאח"כ בלימוד הגמ' ה"ז לפי אופן הקיצור של המשנה, ואפי' כשמגיעים אל פנימיות הענין מ"מ הרי אין זה יוצא מההגבלה של האותיות קצרים דהמשנה, וכן אנו רואין ג"כ בעת שנמצא אצל המשפיע השכל השייך להמקבל ה"ה נמצא בתחלה בבחי' נקודה, דהרי השכל של המשפיע בעצמו הרי א"ז בערך להמקבל כלל שא"ז בערך חושי המקבל, ומ"מ הרי גם השכל השייך אל המקבל הרי גם זה נמצא אצל המשפיע, אך כמו שהוא אצל המשפיע הרי גם בהחיצוניות מאיר בזה ריבוי אור, וממילא הרי א"ז בערך להמקבל עדיין, דאין המשפיע יכול להשפיע לו ולא יש ביכולתו של המקבל לקבל, ע"כ צריך המשפיע להעלים אור שכלו לגמרי, ואז נמצא אצלו בחי' החיצוניות השייך אל המקבל בבחי' נקודה בלבד, שבנקודה זאת כלול בזה כל הפרטים של שכל המקבל, ובאמת יש בהנקודה גם מהפנימיות של השכל, אך כ"ז ה"ה בהעלם ובהגבלה ואח"כ ה"ה מפרט לפרטים, וכ"ז הוא במשפיע גופא, ואח"כ משפיע להמקבל בדברים קצרים ונעשה בבחי' התפשטות אצל המקבל, וכמו"כ הוא בהמצאת השכל לעצמו גופא מכח המשכיל שהוא נמצא בתחלה ג"כ בבחי' נקודה, דהנה השכל כמו שהוא בכח המשכיל ה"ה בהתרחבות גדולה ובריבוי אור שאינו לפ"ע חושי השכל וכלי המוח שאין

ביכולתם לקבל, להיות שגם כח המשכיל הוא שכל דאינו מציאות שכל אבל הוא ענין שכלי, וכמו שהשכל כלול בכח המשכיל הרי מאיר אצלו ריבוי אור, ולזאת הרי נמצא אצלו השכל בתחלה בבחי' נקודה בלבד דו"ע נקודת ההשכלה, ועם היות שגם בנקודת ההשכלה מאיר בה ריבוי אור מ"מ הי' בהעלם לגבי כח המשכיל, שבנקודה זו הרי מתעלם האור ובא בהגבלה אז ער וייס שוין וואָס דאָס איז, ער וייס ניט דעם איך ומה הוא, אָבער ער וייס שוין וואָס דאָס איז, ואח"כ ה"ה מפרט את השכל בפרטים שבו בבניה כו', ועד"ז יובן למע' דהאוא"ס שלפה"צ אינו בערך העולמות כלל להיותו בבחי' א"ס, וכמו"כ גם הפרטים שבו הם ג"כ בבחי' א"ס שאינם בערך העולמות, ולזאת הי' צ"ל בתחלה בחי' הצמצום שנתעלם האור ועי"ז נמצא בחי' האור השייך אל העולמות בבחי' נקודה, שו"ע נקודת הרשימה שבנקודה זו כלול בזה כל הפרטים שאח"כ בהקו ובאמת כלול בהנקודה גם מפנימיות האור כו', אך כיון הוא בהעלם ואח"כ נתפרט לפרטים בהקו כו', וכמו"כ הוא בבחי' א"ק שהוא בבחי' כלל לגבי העולמות כידוע דא"ק הוא בבחי' ממוצע בין אוא"ס לעולמות, והאמצעית בזה הוא במה שהוא בבחי' כלל, דעי"ז נתעלם האור ובא בהגבלה, כידוע דענין בחי' מזה"ק דא"ק ז"ע ההסכמה וההחלטה, עד"מ באדם שמחליט על איזה דבר כמו בבנין בית שההחלטה אינו שייך כ"א לאחר התעוררות הרצון דלאחר שנתעורר ברצונו ה"ה מסכים ומחליט ע"ז, הנה ע"י ההחלטה ה"ה בא בהגבלה דקודם ההחלטה והיינו בעת התעוררו' הרצון הרי אינו מוגבל עדיין, וע"י ההחלטה ה"ה בא בהגבלה, שע"ז יכול להיות אח"כ כל הפרטים דרצון פרטי והיינו רצון גלוי, וכמו"כ מחדו"מ, דלולא ההסכם וההחלט לא יכול להיות התגלות הפרטים דרצון פרטי ומחדו"מ, והפי' בזה דאינו יכול, היינו מה שלא הי' בסדר והדרגה, וע"י ההסכמה וההחלטה שע"ז ה"ה בא בהגבלה הנה כל הפרטי' שנתגלו אח"כ המה בסדר והדרגה, וכמו"כ הוא בבחי' מזה"ק דא"ק שהוא בחי' ההסכמה וההחלטה כביכול על עולמות שע"ז נתעלם הרצון הקדום ובא בהגבלה שמפני זה יכול להיות אח"כ התגלות הפרטים שבהשתל'. וכמו"כ הוא באוא"ס שלפה"צ שבחי' המח' דאנא אמלוך הוא בחי' העלם לגבי אוא"ס, שו"ע מ"ש ה' מלך גאות לבש שהוא בחי' המח' דאנא אמלוך שהוא בחי' לבוש והעלם על אוא"ס, כמו שמבואר הענין בענין עוטה אור כשלמה שמעטה האור בשלמה שהוא בחי' המח' דאנא אמלוך דו"ע מ"ש שמלה לך קצין תהי' לנו בחי' מל' דא"ס כו', וכמו"כ בחי' מזה"ק דא"ק הוא ג"כ בבחי' העלם על אוא"ס כו', וכמו"כ בחי' כתר הפרטי דאצי' להיותו בבחי' כלל לגבי אצי' הרי הוא ג"כ בבחי' העלם כמ"ש בפרדס שהכתר הוא ההעלם הראשון על אוא"ס, רק שהפרדס אינו מדבר למע' מהכתר, ולפי מה שמבוי' בכהאריז"ל שיש הרבה מדרי' למע' מבחי' הכתר, הנה גם א"ק הוא בחי' העלם שהוא בבחי' כלל ואח"כ הם הפרטים דעקודים נקודים וברודים. נמצא שבכללות כל ההשתל' יש בחי' כלל ופרט שמתחלה צ"ל בחי' הכלל, ובהכלל הרי מתעלם האור ובא בהגבלה ועי"ז גם הפרטים שאח"כ הם פרטים מוגבלים ובבחי' סדר והדרגה. וכמו שהוא בכללות השתל' שהמשכה היא בבחי' כלל

ופרט כמו"כ בתורה הוא ג"כ בבחי' כלל ופרט, דבחי' תורה הקדומה כמו שהיא כלולה באוא"ס ה"ה בהתרחבות יתירה ובבחי' ריבוי אור כמו בחי' מרחב העצמי דאוא"ס, דבאופן זה א"א להתגלות בעולמות, ולכן הי' צ"ל מתחלה ההמשכה בבחי' כלל שהוא בחי' תושב"כ שעי"ז נתעלם האור, וע"ה שבתו' בפרט לא נשתנה האור מ"מ ה"ה בבחי' העלם, ועי"ז נתגלו הפרטים בתושבע"פ, והגם שבתושב"כ מאיר גילוי אלקו' ביותר מבתושבע"פ כידוע, מ"מ לגבי כמו שהיתה כלולה באוא"ס ה"ז בחי' העלם, וז"ע ג"כ מה שבתושב"כ האותיות ה"ה עיקר וגם הציור של האותיות הם ג"כ בדיוק, מפני שהציור של האותיות ה"ה מורים על אופן המשכת האור, כמו באות אלף שהוא בציור דיר"ד בראש ויר"ד בסוף וקו באמצע דיר"ד בראש הוא בחי' ח"ע ויר"ד בסוף בחי' ח"ת וקו המחבר, וכן אות ביי"ת שהוא בציור דג' קוין קו למע' וקו למטה וקו באמצע, דקו למע' הוא בחי' בינה וקו למטה בחי' מל' ות"ת המחברם או שז"ע ג' הקוין דג' אבות, ואות ג' הוא בציור וי"ו שבסופו יו"ד דוי"ו הוא בחי' יסוד וסופו יו"ד זהו מה שהיסוד משפיע במל' שז"ע גומל דלים, דלל הוא בחי' מל' וענין גומל דלים זהו בחי' ההשפעה מיסוד למל', דאינו דומה לוי"ו שהוא בראשו יו"ד שזהו מה שהיסוד נמשך מהיו"ד וג' שהוא בסופו יו"ד ז"ע השפעת היסוד במל', וכן כל האותיות בציור שלהם ה"ה מורים על אופן המשכת האור, וכמו"כ ה"ה מורים על אופן המשכת האור שמאיר בהענין המלוכב בהאותיות, וכמו"כ כל מצות התו' וכל עניני התורה הם ניתנו באותיות אלו בדיוק דוקא, ואינו דומה לתושבע"פ שהאותיות דשם אינם בדיוק שגם יכולים לומר זה הענין באותיות אחרים ג"כ, אבל בתושב"כ הרי האותיות ה"ה בדיוק דוקא, דהאותיות ה"ה העלם דהרי האורות וסודות העליונים שבהאותיות ה"ז בודאי בהעלם שהרי זה אין אנו יודעים כלל, ואפי' הענינים שבתורה ג"ז הוא בהעלם, וכ"ז הוא מפני שתושב"כ הוא בחי' כלל שהוא בחי' העלם ואח"כ נתפרט לפרטים בתושבע"פ, ולכן אתי שפיר מה שבתושב"כ לא נתפרט לפרטים, מפני שאם הי' פרטים בתושב"כ לא הי' העולם יכול לקבל מצד הגילוי אור שהי' מאיר בה, וע"י שניתנה התורה בבחי' כלל שעי"ז נתעלם האור ובא בהגבלה עי"ז יוכל להיות אח"כ הפרטים בתושבע"פ, והנה בעצם הענין דהכלל ופרט עם היות שבהכלל מאיר ריבוי האור ביותר מבהפרט, מ"מ הנה שרש הפרט הוא למע' ביותר מבהכלל, והענין הוא דהנה אי' בזה דקול ודבור הם כלל ופרט הרי הדבור הוא בחי' פרט, ואנו רואין בענין הדבור דבכדי שיהי' השפעת השכל בבחי' השפעה בדבור ה"ז כבד הרבה ביותר מבהמצאת השכל מחדש, כמו שאנו רואין בחוש דיש מי שביכולתו להשיג את השכל וכמו"כ גם ביכולתו להמציא שכל מחדש מ"מ להשפיע אל הזולת אינו יכול, וזהו לפי שלצורך ההשפעה אל הזולת צריך לשנות את השכל ואין הכוונה שישתנה להיות שכל אחר כ"א שזה השכל יבוא בציור אחר, וכמו"כ צריך להמציא ענינים וגם משלים והסברים במה להביא (אויף אַראַפ טראַגן) את השכל אל המקבל, וכמו"כ דארף ער האבן אותיות במה להלביש את השכל שעי"ז מביא את השכל להמקבל, וזה אינו יכול זאת, דיש מי שביכולתו לשנות את השכל וגם יש

ביכולתו ענינים ומשלים והסברים במה להביא את השכל וגם יש לו אותיות במה להלביש את השכל וזה אינו יכול זאת, והנה בכלל מבו' הענין בזה דזה תלוי במי שביכולתו להוליד שכל חדש ביכולתו ג"כ לשנות את השכל וכמו"כ בכל הענינים כו', אמנם עדיין אין זה מספיק, דאנ"ר בחוש דיש גם מי שביכולתו להמציא שכל חדש ולהשפיע אל הזולת אינו יכול, אלא שצריכים לומר דאין השפעת השכל אל הזולת הוא נלקח ממקום עמוק בכח המשכיל ביותר מענין המצאת שכל חדש שזה תלוי באופן הידיעה שלו בזה הענין גופא שלו בעומק ופנימיות של זה הענין וכמו שהוא בקירוב להכח המשכיל, דהידיעה בזה הענין גופא צ"ל בעומק ופנימיות של הענין וגם כמו שהוא בקירוב להכח המשכיל, דלא זו לבד שצ"ל הידיעה שלו בעומק ופנימיות של הענין שזה בודאי צריך להיות, אך עדיין אין זה מספיק, דלבד זאת צ"ל ידיעתו בזה איך שהוא בקירוב להכח המשכיל, שזהו מה שאנ"ר דאינו דומה בעת שנופל לו נקודת ההשכלה מהכח המשכיל לאח"כ דבעת שנופל לו הנקודה או מאיר אצלו ריבוי האור, ואח"כ ה"ז נתעלם, וצ"ל ידיעתו ג"כ איך שהוא בקירוב להכח המשכיל והיינו שהידיעה שלו בעומק ופנימיות של הענין צ"ל בדרך העלאה ולא בהשגת הענין לבד, ואז דוקא נמצא אצלו ענינים ומשלים כו' במה להביא ולהלביש את השכל למקבל, וזה ממילא מובן דכל מה שהידיעה היא בעומק ופנימיות של הענין ביותר ה"ז מגיע בעומק ביותר בכח המשכיל, ועי"ז דוקא ביכולתו להשפיע את השכל להזולת, וכמו"כ ענין התרחבות הדבור בריבוי אותיות וצירופי' ומלות שונות שכ"ז מוסיף חדשות בהשכל דהרי אין זה שפת יתר לבד, זה תלוי ג"כ במי שהוא כמעין המתגבר מעצם כח חכמתו שבההשפעה הרי נביעתו שלו היא בתוקף מעצם כח חכמתו ה"ה מתרחב בדבור בריבוי ההתרחבות, וכמו"כ ע"י הדבור נתוסף אצלו חדשות בהשכל שזהו על ב' אופנים או שהחדשות הוא מה שהי' בהעלם בנקודת ההשכלה רק שלא הי' במורגש גם לעצמו, וע"י הדבור נתפרט אצלו הפרטים עד שנעשה השכל אצלו זך ונקי (קלאהר און רייז), או שנתוסף אצלו חדשות ממש שלא הי' אפי' בהעלם בנקודת ההשכלה, וכ"ז הוא מפני ששרש האותיות הם מקדמות השכל למע' מהשכל ולמע' גם ממקור השכל, דזהו ג"כ מה שהאותיות ה"ה מגלים את השכל וידוע הכלל דכל מגלה ה"ה למע' מהדבר המתגלה וכמו"כ האותיות הם למע' מהשכל, ולכן ע"י שמדבר את השכל באותיות הדבור הרי נתוסף אצלו חדשות בהשכל, וז"ע ג"כ מה שלימוד התורה צ"ל בדבור כמ"ש דברת במ חיים הם למוצאייהם למוציאיהם בפה דוקא, דע"י לימוד התורה בדבור ניתוסף אצלו חדשות יותר מבהעיון שבמח', וכמו"כ בתפלה צ"ל ג"כ בדבור שצריך לדבר בסיפור שבחי ש"מ בהמוזורים דהללו את ה' מן השמים כו' ושמע ישראל כו' ה' אחד בדבור דוקא שע"י נתוסף אצלו חיות, והגם שהעיקר של התפלה הוא כוונת הלב מ"מ ע"י הדבור ניתוסף אצלו הרבה חיות כו', דזהו מה שאנו רואים דלפעמים כשיתבונן בתפלה בהשגה והתבוננות מ"מ אינו מתפעל (אז ער איז קאלט אין דעם), והעצה לזה הוא שצריך לדבר באותיות התפלה בפה בחוזק שזה מוסיף לו חיות פנימי שז"ע מה שהקול מעורר הכוונה ונודע שז"ע

הקול שבדבור שזה מעורר הכוונה, ולכן צריך לחבר את אותיות התפלה בההשגה וההתבוננות כמו בהמזמורים דהללו את ה' כו' ושמע ישראל כו' ה' אחד, שע"ז מתוסף אצלו חיות, ונודע דע"י הדבור בתפלה ה"ז מעורר בחי' נקודת פנימיות הלב דבההשגה וההתבוננ' א"ז רק בחיצוניות הלב וע"י הדבור ה"ז מעורר בחי' נקודת פנימיות הלב. וכ"ז הוא מה שניתוסף ע"י הדבור מלמטלמ"ע, וכמו"כ מלמעלמ"ט בכדי להשפיע את השכל בדבור זהו נמשך דוקא מבחי' עליונה יותר כו'. ועד"ז הוא בחו"ב שהגם שהבינה נמשך מהחכ' מ"מ הרי כח הבינה הוא כח מיוחד שיש לו שרש ומקור מיוחד בפ"ע בכח המשכיל כמו החכ', דזהו מה שאנו מוצאים דיש מי שהוא בעל הבנה ואינו בעל השגה, וכמו יש מי שהוא בעל השגה ואינו בעל הבנה, ואדרבה כח הבינה בכדי לפרט לפרטים הוא כח עמוק ביותר בכח המשכיל מכח החכ', ולכן כח הבינה מכריח את כח החכ' שיבוא לפרטים דוקא דזהו להיותו כח עליון ביותר לכן ה"ה מכריח את כח החכ' כו', וע"ה שהבינה נמשך מהחכ' מ"מ ה"ה פועל פעולה הפכית מהחכ' היינו שיבוא הענין לפרטים דוקא, וכ"ז הוא מפני שכח הבינה הוא כח עליון ביותר לזאת ה"ה מכריח את כח החכ' כו', ובפרט הענין דנהרא מכיפ"י מבריק שהנהר מתגדל מעצם התהום שא"ז מה שהתגברות המים הם מריבוי הגשמים או מהמעין כ"א מה שהמים מתגברים מעצם התהום, ועד"ז הוא בבינה דע"י ריבוי הפרטים שבבינה יכול להיות לפעמים שיתוסף אצלו ריבוי אור וריבוי רייכקייט בהענין, וזהו דוקא בבינה מצד שרשה ומקורה, דלכד זאת מה שיש בהבינה ענין דלהבין דבר מתוך דבר דנבונים אפי' בימי משה לא אשתכחו דחכמים וידועים היו בימי משה ונבונים אפי' בימי משה לא אשתכחו, וזה הכח נמצא דוקא בבינה הנה גם הענין דנהרא מכיפ"י מבריק זהו ג"כ בבינה דוקא, וכ"ז הוא להיותו בבחי' כח עליון ביותר דגם מה שהבינה מכריח את החכ' זהו ג"כ מצד איזה תוס' אור ובפרט ענין נהרא מכיפ"י מבריק דע"י שמפרט את הענין לפרטים נתוסף אצלו ריבוי אור וריבוי רייכקייט דורך דעם וואס דער ענין ווערט דא בא עם דורך געטאן, וז"ע ג"כ מ"ש החכ' תחי' בעלי' דבינה נק' בעלי' של החכ' הגם שהחכ' תחי' מ"מ הבינה נק' בעלי' של החכ'. וכמו"כ הוא בתושב"כ ותושבע"פ דשרש התושבע"פ הוא מח"ס תושב"כ הוא בחי' כלל שהוא חכ' ותושבע"פ הוא בבחי' ח"ס, שבח"ס מלובש גבו' דעתיק, וענין גבו' דעתיק הוא בחי' תגבורת העצמות שהוא מפרט לפרטים דחסד דעתיק מלובש בגלגלתא שהו"ע גילוי אוא"ס בחי' גילוי הרצון בכללות וגבו' דעתיק מלובש בח"ס, דח"ס הוא בחי' טעם הרצון אם באופן כך או באופן כך, וזהו מפני שגבו' דעתיק מלובש בח"ס לכן ה"ה מפרט לפרטים כו', וגם מי הם המייסדים את התושבע"פ הם התנאים כמ"ש והאתנים מוסדי ארץ וארז"ל שהאתנים הם אותיות התנאים שהם מוסדי ארץ בחי' תושבע"פ, דאיתן הוא בחי' משכיל לאיתן האזרחי שהוא בחי' ח"ס, וענין איתן בעבודה הוא בחי' הביטול שלמע' מטו"ד דא"ז ענין רצון ורעו"ד כ"א שז"ע קב"ע והנחת עצמותו, וע"י הביטול שלהם ביותר והנחת עצמותם שהי' בס שהי' נוגע להם מאד איך הוא אמיתית רצונו ית',

דאין זה רק בשביל להשכיל בלבד דוהו לעצמו (א' בהסבר שאין הכוונה בזה ענין פניית עצמו כ"א הענין דלקשר חב"ד שבנפשו כו' ג"ז נק' לעצמו) כ"א הכוונה שלהם הי' מפני שהי' נוגע להם מאד איך הוא אמיתית רצון העליון שז"ע בחי' הביטול לבעל הרצון ועי"ז כיוונו לאמית' רצה"ע, וז"ע דעת ר"ע שכל המצות כללותיהן ופרטותיהן נאמרו בסיני, דהנה הבחי' כ' למה ניתנה תורה בסיני מפני שהר סיני הוא שפל בהרים ואין התורה מתקיימת אלא בשפלים, ובגמ' אי' דאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עלי', שגם זה הכוונה בענין הביטול והשפלות דז"ע ונפשי כעפר לכל תהי' בבחי' ביטול ושפלות ולכן פתח לבי בתורתך, שנתוסף תוס' אורות בהתורה. וז"ע ג"כ מה שאצל שמיטה נז' סיני לפי שגם שמיטה הוא ענין ביטול ושפלות, דלכן בשמיטה הרי אדם ובהמה הם בהשוואה דז"ש לך ולבהמתך ולחי' כו' שז"ע ביטול היש בפר"מ. וז"ע דכל דבר שהי' בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, דהנה אי' בע"ח דדבר הוא בחי' מל', שהי' בכלל זהו מה שהי' כלול בהמדות, ויצא מן הכלל שנתגלה מן המדות, לא ללמד על עצמו יצא שיהי' מאיר בחי' גילוי המל' לבד, כ"א ללמד על הכלל כולו יצא שיתוסף תוס' אורות גם בז"א, והענין הוא דז"ע מה שהפרט מכריח את הכלל, דמל' הוא בחי' פרט וז"א הוא בחי' כלל הנה הפרט מכריח את הכלל שיתוסף תוס' אורות גם בז"א, וענין ללמד על הכלל כולו כו' ז"ע בחי' המשכת תוס' אורות גם בראש ומוחין דז"א, שז"ע מ"ש בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו שנתוסף תוס' אורות במוחין דז"א, והעטרה ז"ע מ"ש א"ח עטרת בעלה, דעי' המל' נמשך תוס' אורות גם בראש ומוחין דז"א, וכ"ז הוא מפני שיש יתרון מעלה בהפרט על הכלל כו'.

ועפ"י יובן מ"ש וידבר כו' ושבתה הארץ, דע"פ פשוט הנה ושבתה הארץ הוא בחי' כלל ושש שנים כו' זהו בחי' פרט, ועוי"ל דושבתה הר"ע הביטול דבכלל שביתה הר"ע ביטול, ולכן או' כי תבאו אל הארץ בחי' האיתנים מוסדי ארץ שהוא בחי' תושבע"פ הוא ע"י ושבתה שהר"ע הביטול שע"י מתגלים אח"כ בחי' הפרטים דשש שנים כו'. וזהו וידבר ה' אל משה כו', דהנה בכללות כל ההשתל' ההמשכה הוא בבחי' כלל ופרט, דכמו"כ בתורה יש ג"כ בחי' כלל ופרט, דשרש הפרט הוא מכח עליון ביותר מהכלל, ומגיעים לזה ע"י בחי' שפלות וביטול שע"ז מורה מ"ש בה"ס, ולכן כללותיהן ופרטותיהן נאמרו למשה מסיני שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר למשה בסיני והיינו שכל הפרטים נאמרו בסיני, וזהו ג"כ מה שאו' אח"כ ושבתה הארץ שז"ע הביטול שע"י מגיעים לשרש הפרט, ועי"ז יכול להיות התגלות הפרטים כו'.

ש"פ נשא, תרע"ג. הנחה

נשא את ראש בני גרשון כו' לבית אבותם למשפחותם. ולכאוי צ"ל מהו"ע נשיאת הראש, וגם מה שבבני מררי לא נזכר נשיאת ראש כ"א דוקא בבני קהת ובני גרשון נא' נשא את ראש כו'. והנה ע"פ הלא משנאיך נשא ראש פי' בתרגום זקיפו ראש דלפי"ו גם כאן הו"ע זקיפת ראש, וצ"ל מהו"ע הזקיפת ראש. והנה על לע"ל נא' ואולך אתכם קוממיות ואי' במד"ר שיהיו הולכי בקומה זקופה, דלכאוי א"מ מהו המעלה בההילוך דקומה זקופה ואדרבה הלא ארז"ל כל ההולך בקומה זקופה כאילו דוחק רגלי השכינה, א"כ מהו המעלה בזה. והנה קוממיות הוא לי' רבים שהו"ע ב' קומות וכן ארז"ל שר"מ אומר דהקומה שיהי' לע"ל הוא מאתים אמות כב' קומות דאדה"ר, דבגמ' הביא ע"ז ב' דרשות דחד א' שיהי' מאה אמה כמדת ההיכל ור"מ אומר שיהי' מאתים אמות כב' קומות של אדה"ר, וצ"ל מהו"ע הב' קומות דכ"א הוא מאה אמה. והענין הוא, דהנה כתי' והתהלכתי בתוכם דמשמע מזה ב' הליכות דהרי אינו אומר והלכתי בתוכם כ"א והתהלכתי כו', דו"ע הליכות עולם לו שיש ב' בחי' הילוך, הילוך מלמעלמ"ט והילוך מלמטלמ"ע, דבכללות זהו ההפרש בין ממכ"ע לסוכ"ע, דההילוך שמלמעלמ"ע הוא ההילוך בבחי' ממכ"ע והילוך מלמעלמ"ט הוא ההילוך בבחי' סוכ"ע, וזהו ג"כ ההפרש בין עכשיו ללע"ל דעכשיו הוא ההילוך מלמעלמ"ע בבחי' ממכ"ע ולע"ל יהי' ההילוך מלמעלמ"ט בבחי' סוכ"ע, אך מהפ' דוהתהלכתי בתוכם שקאי על לע"ל מובן מזה שלע"ל יהי' ג"כ ב' הליכות דמלמעלמ"ע ומלמעלמ"ט, ולכאוי צ"ל מאחר שלע"ל יהי' ההילוך מלמעלמ"ט שיהי' הגילוי דבחי' סוכ"ע מהו"ע ההילוך בבחי' ממכ"ע, והענין הוא דגם לע"ל יהי' ב' הליכות דממכ"ע וסוכ"ע, וההילוך דמלמעלמ"ע ז"ע העלי' דממכ"ע בסוכ"ע וההילוך דמלמעלמ"ט ז"ע המשכת הסוכב בממכ"ע, אך עדיין אינו מובן מאחר שיהי' העלי' דממכ"ע בסוכ"ע הרי ממילא יהי' הגילוי דבחי' סוכ"ע, א"כ מהו עוד החידוש בההילוך דמלמעלמ"ט בהמשכת הסוכ"ע בממכ"ע, דהנה עכשיו שהעבודה הוא רק בבחי' ממכ"ע לכן כשמאיר גילוי בחי' סוכ"ע ה"ז חידוש, משא"כ לע"ל הרי בהעלי' דממכ"ע בסוכ"ע הרי יש בזה גילוי הסוכב, א"כ מהו החידוש עוד בהמשכת הסוכ"ע בממכ"ע כו', ובכדי להבין כ"ז צ"ל מתחלה ההפרש בין מלמעלמ"ע למלמעלמ"ט. והענין הוא, דהנה בזה הוא ג"כ ההפרש בין ג"ע לתחה"מ, דהנה בג"ע יש כמה מדרי', דבכללות הם רק ב' מדרי' געה"ע וגעה"ת אך בפרטיות יש כמה מדרי', כמארז"ל ת"ח אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב שנא' ילכו מחיל אל חיל, ויש נשמות שכל עלייתם הוא רק בגעה"ת ואינם זוכים לעולם לגעה"ע ואף בחכמית העלי' שלהם א"ז רק בגעה"ת, ויש נשמות שזוכים גם לגעה"ע, דיש כמה פרטי חילוקי מדרי' בנשמות לפי גופן אותה המדרי' שבג"ע שהיא עולה לשם, והגילויים דג"ע הם לפי אופן העבודה וכשרון מעשיו שלו בעוה"ז, כמ"ש מי יעלה בהר ה' נקי כפים ובר לבב, דהר הוי' זהו בחי' ג"ע שמאיר שם גילוי ש' הוי' כמ"ש ויטע ה' אלקי' גן בעדן שנא' שם מלא

מפני שבג"ע מאיר גילוי ש' הוי', וע"ז או' מי יעלה בהר הוי' נקי כפים ובר לבב שיש בזה כמה תנאים כו' לפי אופן העבודה והכשרון מעשיו שלו, וגם כללות העליות שבג"ע הוא בסדר והדרגה, שמתחלה הוא עולה במדרי' תחתונות והיינו שבתחלה בצאת הנפש מן הגוף עלייתו הוא במדרי' תחתונות, אף שהוא זוכה למדרי' עליונות מ"מ בתחלה הוא עולה למדרי' תחתונות, ואח"כ ה"ה עולה למדרי' עליונות היינו לאותה המדרי' שהוא זוכה כו', וגם נודע שבכל עלי' ממדרי' למדרי' צ"ל הטבילה בנהר דינור בכדי לשכוח את ההשגה הראשונה שלא תבלבל לההשגה העליונה, ע"ד מארו"ל בר"ז שצם מאה תעניתא בכדי לשכוח תלמוד בבלי שלא תבלבל לתלמוד ירושלמי, הרי שהעליות דג"ע הוא לפי אופן עבודתו וגם שבא בסדר והדרגה, וגם כל הקבלת שכר דג"ע הוא רק להנשמה ולא להגוף שאין הגוף נהנה מזיו השכינה, נמצא שבהגילויים דג"ע יש כמה חילוקי מדרי', דלפי אופן העבודה שלו בעוה"ז לפי אופן כזה הוא הגילוי שבג"ע, וג"כ בא בסדר והדרגה, משא"כ בתח"מ לא יש חילוקי מדרי' דתח"מ הרי הוא לכל ישראל כמא' כ"י יש להם חלק לעוה"ב, לבד ממדרי' פרטיות כמו מי שאו' אין תח"מ מן התורה וכה"ג, אבל לבד זאת הרי הוא לכל ישראל, וגם הוא לכל בשוה כמ"ש ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, עד"מ מי הים שמכסים למעלה בכ"מ בשוה, כמ"כ הגילוי בתח"מ יהי' לכל ישראל בשוה, ומ"ש כולם ידעו אותי מקטנם ועד גדולם הרי שיש קטן וגדול דכמ"כ הוא ג"כ בהמשל דמי הים שבתוך הים הרי יש הרים ובקעות, הנה כל אלו החילוקים אין זה כ"א מצד המקבלים, דלהיות שבתח"מ הרי הגילוי הוא בחי' אור פנימי שמאיר בפנימיות בנש"י לכן יש בזה חילוקים מצד המקבלים, והיינו באיזה אופן הם תופסים (וויא נעמען זייא) את האור, אבל מצד הגילוי אור מלמע' לא יש בזה חילוקי מדרי' שמאיר לכולם בשוה דזהו כמו מי הים שמכסים מלמע' בכ"מ בשוה כו', זהו ע"ד כמו שהי' במ"ת שהי' הגילוי מלמע' כמ"ש וירד ה' על ה"ס, הרי שהי' הגילוי לכל ישראל בהשוואה, דהדברות דאנכי ולא יהי' לך שמפי הגבו' שמענו הי' לכל ישראל בשוה, דאף שהי' משה במחיצה בפ"ע ואהרן במחיצה בפ"ע כו', מ"מ הדברות דאנכי ולא יהי' לך דמפי הגבו' שמענו הי' לכל ישראל בהשוואה, וכמ"כ הגילוי דתח"מ יהי' לכל ישראל בהשוואה, וגם הגילוי דתח"מ יהי' בגוף דוקא שכל הנשמות יתלבשו בגופים כו', דלכאו' צ"ל מאחר שהגילוי שבתח"מ הוא גילוי נעלת מאד שאינו בערך כלל (וואס עס איז זייער ניט בערך) לגבי הגילוי שבג"ע, עד שכמה נשמות שהם כמה אלפים שנה בג"ע כמו נשמות האבות ומשה רבינו שהם יותר מג' אלפים שנה בג"ע ועולים בעילוי אחר עילוי ובתכלית העלי' שלהם, צריכים גם הם להתלבש בגופים בכדי לקבל הגילוי שבתח"מ, הרי שהגילוי שבתח"מ הוא בחי' גילוי נעלה ונפלא עד אין קץ מהגילוי שבג"ע, דלכן גם כמה נשמות אף שהם כמה אלפי' שנה בג"ע ועולים בעילויים ובתכלית העלי' שלהם צריכים עוד לבוא ולהתלבש בגופים ולקבל הגילוי שבתח"מ, וא"כ מפני מה הוא כן שבג"ע יש כמה חילוקי מדרי' ובתח"מ לא יש חילוקי מדרי' כלל ומאיר לכל ישראל בשוה, אך הענין הוא דזהו ההפרש בין מלמטלמ"ע

למלמעלמ"ט, דבג"ע שהגילויים הם מלמטלמ"ע לכן יש בזה חילוקי מדרי', כמו בהעלי' על ההר יש בזה כמה חילוקי' לפי שצריכים לזה הכנה וצריך שיהי' בעל כח שיהי' כחו חזק, וכמו"כ בהעלי' להר הוי' בחי' ג"ע יש בזה כמה חילוקי מדרי' ולפי אופן עבודתו לפי אופן כזה הוא עולה, משא"כ בתחמ"מ שהוא בחי' הגילוי מלמעלמ"ט לזאת לא יש בזה חילוקי מדרי' ומאיר לכולם בשוה. והמשל ע"ז ידוע משני בני"א א' עומד בהר וא' עומד בבקעה הנה אופן ההתחברות שלהם הוא על ב' אופנים או שהעליון ירד למטה או שהתחתון עולה למעלה, שבעליית התחתון למע' יש בזה כמה עיקולי ופשוטי כמה מניעות ועיכובים, לפי שמתחלה צריך שידע את הדרכים והנתיבות, שיש בהם נתיבות ודרכים נסתרים ביותר שבהם וע"י ה"ה עולה לשם, ולולא הידיעה בזה ה"ה תועה מפני שהוא מסתבך בהנתיבות ואין ביכולתו לעלות ואדרבה הוא מתרחק ביותר, וכמו"כ צריך שיהי' חזק בגופו, וגם בנשמתו והיינו ברוחו שיהי' רוחו חזק שהרוח נושאו ומעלהו למעלה, ואפי' כשהוא חזק מ"מ יכול להיות איזה מניעה מהלבושי' שלו ע"כ צריך שיראה שלא יהי' לו מניעה מהלבושי' שלא יהי' נאחו ע"י ואדרבה שיייעו אותו בהעלי', הרי שבעליית התחתון להעליון יש בזה כמה מניעות ועיכובים מפני שצריך לידע את הדרכים כו', וגם שיהי' חזק בכחו ושלא יהי' לו מניעה מהלבושים כו', משא"כ בירידת העליון למטה לא יש בזה מניעות ועיכובים כלל, מפני שלפניו נגלו כל הדרכים והנתיבות הנעלמים והנסתרים ביותר, וכמו"כ א"צ לשום הכנה כלל דכמו שהוא בעצמותו ביכולתו לירד למטה, וגם אינו נוגע לו ההכנה של המקבל כו', הרי שבירידת העליון למטה לא יש שום מניעות כלל. ועד"ז יובן ברוחניות, דבעליית התחתון למע' והיינו בעליית הנבראים לקבל איזה אור אלקי יש בזה כמה מניעות ועיכובים, דמתחלה צריך שידע את הדרכים והנתיבות שבהם ה"ה עולה, דע"פ פשוט הם דרכי התומ"צ כמ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט, והיינו שידע את דרכי המצות כמו שהם ע"פ התורה כדבעי למהוי' שע"ז דוקא ה"ה עולה, להיות שגם בחסרון הידיעה ה"ה יורד כו', רק שיש בזה חילוקים אם הוא עושה בשאט נפש במזיד ה"ה יורד בגקה"ט לגמרי ובשוגג ה"ה יורד בק"ג, אך איך שיהי' הרי אינו שייך או לעליות ואדרבה כו', ע"כ צריך שידע את דרכי המצות ע"פ התורה כדבעי למהוי', וכמו"כ צריך שידע את הנתיבות הנסתרים ביותר, והיינו השגת אלקות שצריך להשיג אלקות מפני שא"א להיות בחי' הקירוב והדביקות באלקות בלתי שידע אלקות וכמו"כ א"א להיות אה' אלקית ויראה אלקי' כשלא ישיג אלקות, ע"כ צ"ל אצלו השגת אלקות, וכמו"כ צ"ל השגה אמיתית שיהי' נוגע לו (או עם זאל ארינו) לידע את האמת שצריך לזה יגיעה בהלימוד וההתעמקות ובשקידה, דכשלא יהי' ההשגה האמיתית או ילך בדרך עקלתון וזה מוריד אותו, וכשנוגע לו (או עם ארט) לידע את האמת ה"ה נותן ומוסר א"ע בזה בכל נפשו ובהשתדלות יתירה, וגם צריך שידע את דרכי העבודה דבעבודה יש בזה סדר והדרגה ע"כ צריך שידע את הסדר והדרגה שבוה, וגם צריך שידע מהו עבודה מפני שיש דרכי עבודה שאינם אמיתים ואין הכוונה שאינם אמת רק שאין זה דרך סלולה לכל אדם, ואצלו הוא דרך סכנה, ואף שעושה זאת לש"ש

ובכוונה אלקית מ"מ א"ז דרך סלולה לו ע"כ צריך שידע איזה היא הדרך הסלולה לכל, וגם בזה גופא לפי אופן מדרגתו שלא יבחר בעבודה שאינה לפי מדריגתו, גם צריך שיהי' רוחו חזק הן בנשמתו והיינו אהוי"ר שהם רצוי"ש שז"ע הלך ונסוע הנגבה בחי' רצו"ש שע"י הוא עולה, וכמו"כ בגופו שצריך לפעול בחי' הברור והזיכך בנה"ב כו', וכמו"כ לא יהי' לו מניעה מהלבושים והיינו לבושי מחדו"מ שמחשב ומדבר בהם בתאוות עוה"ז, וכידוע שתיקון האותיות דמחו"ד הוא קשה ביותר מהתיקון דהמדות רעות, דבהאותיות יש ב' ענינים, א' הוא החיות שבהאותיות והיינו התאוה בזה שמחשב ומדבר בתאות עוה"ז שז"ע החיות שבהם, הנה ע"י עבודה והיינו ע"י הברור של המדות רעות נתעלה גם החיות שבהם ובפרט ע"י התשובה כו', משא"כ עצם האותיות ה"ה נשארים עדיין, מפני ששרש האותיות הם בעצם הנפש שלמע' מכחות הנפש כו', לכן אינו מועיל ע"ז התיקון של כחות הנפש, וע"ז כתי' חומת בת ציון הורידי כנחל דמעה, דחומת בת ציון הם האותיות דמחו"ד שמחשב ומדבר בהם בתאוות עוה"ז, הורידי כנחל דמעה שצריך לכבס זאת בדמעות דוקא שאין מועיל ע"ז העבודה דמוח ולב כ"א ע"י כיווץ המוח וכיווץ הנפש, והיינו שנוגע לו בעצם הנפש במה שנמצא אצלו האותיות דמחו"ד שעדיין לא נתקנו, וע"ז דוקא ה"ה מתקן אותם כו', נמצא שבהעלי' מתחתון לעליון יש בזה כמה מניעות ועיכובים, שצריך שידע את הדרכים והנתיבות שהם דרכי התומ"צ, וכמו"כ ההשגה אלקות, וכמו"כ צריך שיהי' חזק ברוחו והיינו אהוי"ר, וכמו"כ לא יהי' לו מניעה מהלבושים, משא"כ בירידת העליון למטה לא יש מניעות ועיכובים כלל, דמצד אוא"ס לא יש שום מניעות כלל וא"צ לשום הכנה דכמו שהוא בעצמותו ה"ה יורד למטה, וכמו"כ אינו נוגע לו ההכנה של המקבל, וכמו"כ אין מניעה מצד אוא"ס אפי' כשיתגלה בעצמותו מ"מ לא יתבטל התחתון היינו שלא יהי' אין ואפס ממש, דמה שביכולת העולמות לקבל אינו כ"א בחי' אור מצומצם בלבד ולא בחי' גילוי אור עליון ומצד אוא"ס אין שום מניעה כלל אפי' כשיתגלה בעצמותו, מ"מ לא יתבטל התחתון בבחי' אין ואפס ממש, הרי שבירידת העליון למטה לא יש שום מניעות ועיכובים כלל, והנה באופן ההשפעה מהעליון להתחתון הנה בההפרש בין ירידת העליון אל התחתון או בעליית התחתון אל העליון הרי לכאור' הוא שבעליית התחתון אל העליון ה"ה מקבל מהעליון ההשפעה ביותר מבירידת העליון אל התחתון מפני שבעליית התחתון אל העליון ה"ה נעשה כלי שה"ה מזדכך כו', א"כ הרי יש בזה יתרון מעלה, הנה באמת יש יתרון מעלה ביותר בירידת העליון להתחתון, להיות שהיתרון שבהעלי' מהתחתון להעליון הרי כ"ז הוא מצד המקבלים, משא"כ מצד הגילוי אור הרי יש יתרון ביותר בירידת העליון אל התחתון, דהנה בהעלי' מהתחתון אל העליון הרי העלי' הוא לפי אופן הזיכך שלו דלפי אופן וויא ווייט ער איז מברר ומתקן נפשו לפי אופן כזה הוא העלי' שלו, וגם יש בזה סדר והדרגה דמתחלה ה"ה עולה במדרי' תחתונה, ואח"כ ה"ה עולה במדרי' עליונות, דא"א לעלות במדרי' עליונה בלתי שיעלה מתחלה במדרי' התחתונה, לזאת ה"ה עולה במדרי' התחתונות ואח"כ ה"ה עולה במדרי' עליונות ביותר כו', כידוע הסדר שיש

בתפלה דנפש רוח ונשמה, וכמו"כ הוא בכללות הנשמות שיש נשמות כאלו שכל עבודתם בכל חייהם הוא רק במדרי' נפש ויש נשמות שעבודתם הוא במדרי' רוח ויש נשמות שעבודתם הוא במדרי' נשמה, וכמו"כ הוא בכללות העבודה, דהרי סדר התפלה הוא בכי"ו, וכמו"כ הוא בכללות העבודה שצ"ל בזה הסדר דמדרי' נפש רוח ונשמה, שבתחלת עבודתו צ"ל במשך זמן במדרי' נפש והיינו בבחי' קבועמ"ש בבחי' יר"ת הן בתפלה והן בתורה, דבתפלה צ"ל הקבועמ"ש שידע לפני מי הוא מתפלל ומה הוא מתפלל ולא יהי' אצלו תפלתו כענין חיצוני כ"א צריך שידע לפני מי הוא מתפלל וגם מה הוא מתפלל, ואף שאינו רק פי' המלות בלבד שאינו שייך עדיין להשגה אלקית מ"מ פי' המלות צריך שידע והיינו שצריך לידע מה שאומר ולהרגיש מה שהוא מדבר (ער זאל וויסן וואס ער זאגט, ער דארף הערן וואס ער רעט), וכמו"כ בתורה לא יהי' אצלו כלימוד איזה ענין כ"א שילמוד מפני שצריכים ללמוד, ואח"כ הי"ה עולה ביותר והיינו שבלימוד התורה ישיג השגות אלקית דלא זו לביד מה שצריכים ללמוד כ"א שישגיג השגות אלקית וכמו"כ בתפלה יהי' אצלו השגה והתבוננות, וכמו"כ בההשגה גופא צ"ל בסדר והדרגה, שמתחלה צריך שישגיג השגות נמוכות והיינו ההשגה השייך להמדות שבלב ולא ההשגה עצמה ובלב יש חיצוניות הלב ואח"כ פנימיות הלב עד שמגיע לההשגה אמיתית, וכמו"כ הוא בכל מדרי' ומדרי' באיזה מדרי' שהוא אם בנפש או ברוח או בנשמה צ"ל העליות שלו בזה הסדר דנפש רוח ונשמה כו', וממילא הרי כל עלייתו הם רק במדרי' התחתונות דאלקות ולא במדרי' הנעלות כו', ובכללות הוא בבחי' ממכ"ע שאינו כ"א בחי' המציאות דאלקו' שלזה שייך כלי וע"י שנעשה כלי עי"ז הוא עולה כו', משא"כ בבחי' סוכ"ע לא יש לו כלים לזה, והנה במדרי' הגבוהות הרי גם לאוא"ס הסובב יש כלים כמו ענין ידיעת ההפלאה והשגת השלילה שהם כלים לאוא"ס הסובב, אך לגבי עצמות אוא"ס לא יש שום כלים כלל, ובכללות הרי כ"ז הוא בהמדרי' שהכלים מעוררים אותו והיינו בהאור השייך לעולמות ששם תופס מקום ענין הכלים והי"ה מעוררים אותו, משא"כ בבחי' עצמות אוא"ס אינו שייך לומר זאת שענין הכלים הי"ה מעוררים מפני שא"ז בערך כלל, ואדרבה לגבי עצמות הרי כל העבודה נחשב לחטא, וזהו מפני שלגבי עצמות אינו שייך שום עבודה, לפי שבאמת א"א להיות בנבראים עבודה וזיכון לגבי עצמות אוא"ס מפני שא"ז בערך כלל, ולהיות שא"ז עבודה אמיתית לגבי' הי"ז נחשב לחטא, וזהו ג"כ מה שבר"ה ויר"כ שאז מאיר בחי' תכלית הרוממות דאוא"ס בבחי' קדושת העצמות כמו שאנו אומרים המלך הקדוש בחי' קדושת העצמות הרי גם הצדיקים הגדולים משפילים א"ע ואומרים כל הוידוים דאשמנו בגדנו כו' אף שאינם שייכים לחטא ועון כלל, וזהו מפני שלגבי עצמות אוא"ס הרי גם העבודה נחשבת לחטא, הרי שכל ענין הכלים שנעשה בעליית התחתון אין זה כ"א בהאור השייך להעולמות אבל אינו מאיר בזה בחי' אור עצמי כו', משא"כ בירידת העליון אל התחתון הרי מאיר בזה בחי' גילוי אור עצמי כו', וגם האור עצמי פועל ג"כ בהתחתון, כמו שהי' בעת מ"ת שהי' הגילוי מלמע' הרי ארז"ל שישאל במעמד הי"ס פסקה זוהמתן, וכמו"כ נעשה מזה התגלות של עצם הנשמה דעכוד"ד פרחו נשמתן,

שכ"ז הוא מצד הגילוי מלמע' שע"ז נעשה בהם ההתגלות של עצם הנשמה כו', הרי שיש יתרון מעלה ביותר בירידת העליון למטה במה שמאיר בזה גילוי אור עצמי. ועוד יתרון יש בזה, דהנה בגילוי העצמות למטה יש בזה ב' אופנים, או שהעצמות כמו שהוא בעצמותו ה"ה מתגלה למטה, או שהוא מסתיר את הרוממות שלו ומתלבש בלבושים תחתונים עד שיהי' מושג להתחתונים, ובאמת יש בזה כל הפנימיות והעצמיות כו', וזהו דוקא מצד הרצון וחפץ העצמי שבו, שע"כ ה"ה מסתיר את הרוממות שלו ומתלבש בלבושים חיצונים עד שיהי' מושג להתחתון. וזהו עד"מ במלך גדול שהוא מרומם ומנושא ביותר, כשהוא יושב בהיכלו וכתר מלכות בראשו שהוא בתכלית הגדלות ביקר ותפארת גדולתו אז אינו רשאי שום אדם לכנוס להיכל המלך כ"א אלו אשר ראויים ביותר והיינו אותן שחפץ בהם המלך, וכל העם עומדים מבחוץ וכל בקשותיהם ה"ה מגיעים להממונים ומוצעים וגבוה מעל גבוה עד שמגיע להמלך וממלא בקשותיהם לכאו"א כפי בקשתו וכפי הראוי לו, אך לפעמים כשהמלך רוצה להתגלות אל העם שזוהו בעת השמחה או ביום המועד שרוצה בהקירוב של העם, ה"ה יוצא מהיכלו ועומד בשער ההיכל ומתגלה אל העם דאו רואים אותו הכל כקטן כגדול כו', ויש בזה ב' אופנים או שהמלך מתגלה אל העם בתכלית הרוממות שלו, והיינו כמו שהוא יושב בהיכלו ביקר ותפארת גדולתו כמו"כ ה"ה מתגלה אל העם, שזוהו ירידה והשפלה גדולה להמלך במה שהוא מתגלה אל העם, רק מצד הקירוב שרוצה להתקרב אל העם ה"ה מצמצם ומשפיל א"ע ומתגלה אל העם, דאו נופל אימה ויראה גדולה על העם שמתבטלים בכל עצמותם און זיי פאך לירן כל החושים שלהם, מ"מ ה"ז כבוד ותפארת גדול להעם במה שהמלך מתגלה להם, והאופן הב' הוא כשהמלך מסתיר את הרוממות שלו ומתלבש בלבושים פשוטים וגם הוא מדבר עם כאו"א כפי מהותו וכפי ענינו, שאז אינו נופל האימה והפחד על העם מפני שאינם רואים גדולת המלך, והשמחה שלהם הוא ביותר אף שאינם רואים גדולת המלך מ"מ בזה שכאו"א מדבר עם המלך והמלך מדבר עמו כפי ענינו וכפי מהותו הרי מזה נעשה אצלו השמחה גדולה ביותר, וזהו מצד הקירוב ביותר שרוצה המלך להתקרב אל העם ה"ה מסתיר את הרוממות שלו ומתלבש בלבושים עד שיהי' בערך אל העם כו'. ועד"ז יובן למע', דיש אופן מה שהעצמות מתגלה כמו שהוא בעצמותו כמו שהי' ביצי"מ וקרי"ס שנתגלה בחי' רוממות העצמות כו', וכמו"כ הוא גם עכשיו בשבת ומועדים לשמחה, דו"ש שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי' ששת ימי המעשה כו', דשער החצר כו' הפונה קדים הוא בחי' קדמונו ש"ע, סגור בששת ימי המעשה זהו מה שהוא בבחי' סתים ונעלם שאינו בגדר גילוי, ביום השבת יפתח וביום החדש יפתח, ועד"ז הוא במועדים דמועדים לשמחה, שבמועדים אי' בזהר דמלכא בתרעא יתיב עד"מ בהמלך שיושב בשער ההיכל, והאופן הב' הוא מה שהעצמות מסתיר את הרוממות שלו ומתלבש בלבושים פשוטים, והיינו לבושי התורה והמצות שהן ציצית ותפילין גשמיים, שע"י קיום מצות תפילין הרי ש' הוי' נקרא עליך והיינו בהנשמה כמו שהיא מתלבשת בגוף הרי שם הוי' נק' עליך, מפני שמצות הם מצות הוי' ותורה היא תורת הוי'

שהוא הדבר הו' דמקרא משנה וגמ', שעי' ה' בא בהשגה, דעי' שמשיג
 את ההלכה הרי הוא משיג חכמתו ית' והיינו שמשיג חכמתו ית' עד בחי' עצמות
 אוא"ס, כמא' לית מח' תפיסא כך כלל אבל נתפס איהו באורי' ומצותי' שעי'
 התומ' ה' תופס ומשיג בחי' עצמות אוא"ס והיינו שמשיג חכמתו ית' וממילא
 ה' תופס גם בחי' העצמות כו', דז"ש ויקחו לי תרומה ואי' במד' ע"ז אותי
 אתם לוקחים שכבי' נמכרתי אתכם והיינו מה שעי' התומ' תופסים בבחי'
 העצמות כו', ולכן ג"כ השמחה של המצוה וכמו"כ שמחה של תורה ה' ביותר
 מהשמחה של גילוי אוא"ס כו', ובאמת ה' למע' ג"כ מהשמחה של המועדים
 דמועדים לשמחה, ושמחה שבתומ' ה' למע' יותר, מטעם הנ"ל שעי' התומ' צ'
 תופסים בבחי' העצמות עם היות שהעצמות ה' בהעלם מ"מ הרי תופסים אותו
 עי' כו', נמצא שבירידת העליון למטה הרי נתפס בזה גם בחי' העצמות כו',
 ובפרט כשיש איזה התגלות והיינו שמתגלים במקצת או מען זאל דער הערן
 כמו בתורה שירגיש בזה איזה עומק וכמו"כ במצות שירגיש את העצמות,
 שעי' ה' משיג ומרגיש את העצמות. הרי יש בזה ב' המעלות שמאיר בזה
 בחי' אור עצמי וגם שמשיגים את האור העצמות כו', ואז הרי העילוי שנעשה
 מזה הוא שלא בהדרגה, דבעליית התחתון למעלה הרי העילוי הוא בהדרגה משא"כ
 בירידת העליון למטה הרי העילוי שנעשה עי' הוא שלא בהדרגה, ובכדי
 שיהי' בחי' גילוי העצמות באופן זה זהו דוקא מכח עליון ביותר, דכל הגבוה
 ביותר יורד למטה ביותר דמי שהוא גבוה ונעלה ביותר יכול להשפיל ולצמצם
 א"ע למטה ביותר, כמו ההפרש בין ראי' לשמיעה שראי' הוא כח נעלה ביותר
 מבשמיעה דהלא אינו דומה ראי' לשמיעה מ"מ הרי הראי' תופס דבר גשמי
 ושמיעה תופס דבר רוחני דוקא כו', או כמו אור שכל עמוק שמתלבש במשל
 וחידיה דוקא, וכמו"כ התו' שנק' משל הקדמוני שהוא משל לקדמוני של עולם,
 והיינו שבתורה נתלבש בחי' עצמות אוא"ס כו', נמצא שבירידת העליון למטה
 הרי יש בזה יתרון מעלה לגבי העלי' מהתחתון אל העליון. אך באמת צ"ל
 ב' בחי' הילוך, שצ"ל גם בחי' ההילוך מלמטלמ"ע מפני שצריכים להיות כלים
 לאלקות וכמו"כ צ"ל הזדככות כו', וכמו"כ צ"ל ההילוך מלמעלמ"ט מפני שמאיר
 בזה בחי' גילוי אור עצמי כו', ובאמת הנה זהו גופא בכדי שיהי' התפיסא בבחי'
 עצמות עי' ג"כ צריכים להיות כלים לאלקות, דכאינו כלי לאלקות כלל הרי
 אינו תופס בבחי' העצמות דאינו ממשיך כלל כו', דהאופן דמלאים מצות הרי
 אינם ממשיכי' כלל את העצמו' ובפרט בבחי' התגלות העצמו' שלזה אינם
 שייכי' כלל, ובכדי שעי' המצות יהי' התפיסא בבחי' העצמו' עי' צ"ל כלים
 לאלקות כו', הרי שצ"ל ב' בחי' ההילוך מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט. והנה כמו שנת'
 ההפרש בין ההילוך מלמטלמ"ע למלמעלמ"ט, דעכשיו הרי גם בההילוך
 מלמעלמ"ט מ"מ הרי העצמות הוא בהעלם, כמו"כ יובן בב' ההליכות שיהי' לע"ל
 ג"כ מלמעלמ"ע ומלמעלמ"ט. ויובן זה ע"פ מה שמבו' במ"א שיש ב' אופני
 יחודים דהוי' אחד דק"ש מלמעלמ"ע ומלמעלמ"ט, דה' אחד מלמעלמ"ע זהו
 מה שהוא אחד בז"ר וארץ וד"ר העולם שהם בטלים ומיוחדים באלופו ש"ע,
 דהנה התהוות ביי"ע הוא מבחי' מל' דאצי', ולכן כל ההתהוות שנתהווה בבי"ע

ה"ז כלול בבחי' מל' דאצי', ולכן נק' המל' בכל השמות דדצח"מ כמ"ש בע"ה, ומובן דההתכללות של הנבראים בבחי' מל' דאצי' הרי אינם במציאות כלל, ורק ע"י הפרסא המפסקת בין אצי' לבחי' עי"ז נתהוו העולמות ב"ע מציאות יש, וכמו"כ הוא למע' ביותר באוא"ס שלפה"צ ששם כלולים כל העולמות דשיער בעצמו בכח כל מה שיהי' בפועל, ומובן דבאוא"ס אינו שייך שום מציאות כלל, והתהוות המציאות של העולמות הוא ע"י הצמצום כו', ולהיות שלגבי אוא"ס אין הצמצום מסתיר כלל הרי העולמות לאחר שנתהוו ה"ה בטלים ומיוחדים באוא"ס כמו קודם שנתהוו כו', דהתהוות המציאות של העולמות הוא ע"י הצמצום והפרסא ולכן הנבראים בהרגשתם ה"ה מרגישים א"ע למציאות יש, אך לפי האמת דאין הצמצום מסתיר כלל לגבי אוא"ס הרי שהם לאחר שנתהוו כמו קודם שנתהוו כו', אך כ"ז הוא באוא"ס השייך להעולמות דהרי אנו אומרים שהם לאחר שנתהוו כמו שהיו קודם שנתהוו ה"ז באוא"ס ששייך לעולמות כו', וענין ה' אחד מלמעלמ"ט זהו מה שהיש הוא בחי' א"ס, שו"ע משארז"ל דכד אמליכתי' למעלה ולמטה ולד"ר תו לא צריכת, דכד אמליכתי' למע' כו' הוא בחי' מלמעלמ"ט, והכוונה בזה הוא מה שהיש גופא הוא בחי' עצמות, דאין זה מה שלא יש מציאות היש כלל כ"א שהיש גופא הוא בחי' העצמות, דהנה התהוות היש הוא מבחי' העצמות דהוא לבדו בכחו ויכולתו להוות מאין ליש, דבכח העצמות הוא לעשות מציאות יש שהוא נבדל בערך, ומהו היש ה"ז בחי' העצמות, רק שבכח העצמות הוא לעשות דבר שאין זה כלל (ווא"ס עס איז גאר ניט דאָס). ועפ"ז יובן בב' הליכות דלע"ל מלמעלמ"ע ומלמעלמ"ט, דההילוך מלמעלמ"ע שהו"ע העלי' דממכ"ע בסוכ"ע ה"ז באוא"ס השייך להעולמות והיינו בחי' השערה בכח דבההשתל' הרי נעשה בבחי' מציאות יש ובהעלי' דממכ"ע ה"ה מתבטלים במציאו', דכ"ז הוא באוא"ס השייך להעולמות, וההילוך מלמעלמ"ט הוא בחי' הגילוי דעצמו' אוא"ס שהו"ע בחי' גילוי הסובב בממכ"ע, והיינו שהיש גופא הוא א"ס כו', והענין הוא דהנה אנו אומרים ד' שבחים בשבת אין ערוך לך ואין זולתך אפס בלתך ומי דומה לך, וזהו לפמ"ש בע"ח שמחלק בין עוה"ב ללע"ל, דעוה"ב הוא בחי' ג"ע ועי"ז אין זולתך לחי עוה"ב דבג"ע הוא בחי' הביטול דאין זולתך והיינו הביטול דבחי' אור כמו שהוא בהתגלות חוץ למקורו אך מפני שהוא דבוק במקורו ה"ה מרגיש את מקורו איך דאין זולתו, ואפס בלתך הוא ג"כ בבחי' אור אך זהו כמו שהוא כלול במקורו, דבהפרש בין אין לאפס הרי אפס הוא ביטול גדול ביותר (איז אַ שטאַרקערער ביטול) מאין, דהביטול דאין הוא בהתגלו' האור חוץ למקורו והביטול דאפס הוא בבחי' האור כמו שהוא כלול במקורו, אך כ"ז הוא בבחי' אור, והביטול דאין דומה לך מושיענו לתחח"מ זהו מצד עצמות אוא"ס, דזהו כמו ענין אין ערוך לך בעוה"ז שהוא ג"כ בבחי' העצמו', דהנה התהוות עוה"ז הוא בבחי' אין ערוך, ואמיתית בחי' אין ערוך הוא לך בחי' העצמות, דהרי האין שהוא המקור של היש הוא בקירוב של היש הרי א"ז אמיתית ענין אין ערוך, ואמיתית אין ערוך הוא לגבי עצמות כו', רק שבעוה"ז הוא בעולם ולע"ל בתחח"מ יהי' הגילוי של מדרי' זו, והיינו שיתגלה בחי' העצמות שו"ע מה

שלע"ל יהי' הגוף בבחי' א"ס כו'. או י"ל שזהו ע"ד מה שמבו' במ"א שבתענוג הפשוט יש ב' מדרי', א' הוא בחי' תענוג הפשוט הבא במורגש ויש בחי' תענוג הפשוט שאינו בא במורגש כלל, דבחי' תענוג הפשוט הבא במורגש זהו בחי' אוא"ס ששייך לעולמות, ובחי' תענוג הפשוט הבלתי מורגש כלל הוא בחי' עצמות אוא"ס שאינו שייך לעולמות כלל. וז"ע ב' בחי' הילוך שיהי' לע"ל, בחי' עלי' דממכ"ע בסוכ"ע שזהו בבחי' אוא"ס השייך לעולמות, והמשכת סוכ"ע בממכ"ע שזהו בחי' עצמות אוא"ס שאינו שייך לעולמות כלל, וזהו כמו ההפרש בין ג"ע לתחה"מ, או כמו ההפרש בין תענוג הפשוט הבא במורגש לתענוג הפשוט שאינו בא במורגש כלל. וזהו ג"כ ענין קוממיות ב' קומות, וכל קומה הוא מאה אמה דהנה מאה הוא בכתר מפני שבכתר יש ע"ס וכ"א כלול מעשר וזהו המספר דמאה, ובכתר יש ב' מדרי' עתיק ואריך, דבחי' אריך הוא ראש ומקור לנאצלים, ועתיק זהו מה שנעתק ונבדל מהעולמות, וז"ע ב' הקומות דכ"א הוא מאה אמה נגד ב' בחי' שבכתר, ועפי"ז יובן ג"כ ענין הזקיפת ראש שיהי' לע"ל, דהנה מה שעכשיו אסור לילך בקומה זקופה ע"פ פשוט הוא מפני שואני בתוך הגולה, דבגלות הרי בחי' מל' דאצ"י ארכינת וכפיפת ראשה ע"י חטאים ועוונות שעושים, כמ"ש באגה"ת ע"פ כי יעקב חבל נחלתו למשל החבל שראשו א' קשור למע' וקצהו למטה כשמנענעי' את החבל למטה מתנענע גם ראש העליון, וכמו"כ ע"י חטא ועון עי"ז גורמים גלות השכינה, ולכן אסור להלוך בקומה זקופה מפני שדי לעבד להיות כרבו, וברוחניות ז"ע משארז"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש בחי' הכנעה ושפלות, שצריך לעשות חשבון בנפשו להתמרמר מאד איך שנתרחק מאלקות וואו איז ער און אין וואָס ליגט ער שעיי"ז נעשה היציאה מזה, וכ"ז הוא עכשיו, משא"כ לע"ל שיהי' עליית הממכ"ע בסוכ"ע ויהי' גילוי הסובב, ולכן מותר להלוך בקומה זקופה, וכמ"ש בזהר ע"פ וה' הולך לפניהם אזקיפו רישא וזהו ביצי"מ וקרי"ס, וכ"ש לע"ל מצד הגילוי שיהי' מאיר לע"ל לכן יהי' ההליכה בקומה זקופה, והענין הוא דהנה ע"פ וה' בראשם אי' ע"ז במד"ד כמד"א וגולה על ראשה, ומביא ע"ז ב' דיעות חד א' וגולה על ראשה וחד א' וגאולה על ראשה, דוגולה על ראשה זהו בזמה"ג משא"כ לע"ל שיהי' העלי' דממכ"ע בסוכ"ע ויהי' גילוי בחי' סוכ"ע ומבחי' סוכ"ע הוא הגאולה, ולכן מותר בקומה זקופה, ועוד טעם יש על איסור ההילוך בקומה זקופה מפני שכת"י מלא כה"כ, ולכן לא יהלך בקומה זקופה להורות על הביטול בכדי שלא ישכח על אלקות, דזקיפת הראש הוא סיבת הישות, וכ"ז הוא עכשיו, משא"כ לע"ל שיהי' גילוי אלקות כמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כ"ב יחדיו כו' וממילא אינו שייך כלל שישכח על אלקות וגם אינו שייך אז שום צד פירוד, ולכן מותר להלוך בקומה זקופה, ואדרבה שיש מעלה בזקיפת הראש דגם לע"ל יהי' קטן וגדול ועי"ז צ"ל זקיפת הראש היינו שיקבל את האור ביותר (ער זאל מער געמען), ועוי"ל בזה דלהיות שלע"ל יהי' היש בחי' עצמות הנה ענין הזקיפת הראש ז"ע רוממות והתנשאות העצמות, וזהו ע"ד מה שמצינו ברשב"י שא' ע"ע אנא סימנא בעלמא, דלכאו' א"ז בדרך ענוה כלל, אלא מפני שהי'

נשמה דאצי' ואף גם למטה הי' במדרי' אצי' הנה גם ההתנשאות שלו זהו התנשאות אלקות מה שמרום את אלקות כו'. נמצא שלע"ל יהי' הזקיפת ראש הן מצד ההילוך דמלמלמ"ע בהעלי' דממכ"ע בסוכ"ע לכן מותר להיות זקיפת ראש. וכמו"כ מצד מלמעלמ"ט יהי' הזקיפת הראש הן מצד עצם הגילוי יהי' הזקיפה בכדי לקבל ביותר, וכמו"כ מצד היש הרי התנשאות הוא של העצמות כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש נשא את ראש בני גרשון גם הם כו'. דענין נשא את ראש ז"ע הזקיפת הראש, ואו' זה דוקא בבני גרשון ובבני קהת מפני שבני קהת נשאו את כלי המשכן שז"ע אור פנימי ובני גרשון נשאו את יריעות המשכן שז"ע המקיפים, וזהו כמו ב' בחי' ההילוך שהי' לע"ל מלמטלמ"ע עליית בחי' ממכ"ע בסוכ"ע ומלמעלמ"ט בחי' המשכת הסוכ"ע בממכ"ע, ולכן או' בהם נשא את ראש בחי' זקיפת הראש, משא"כ בבני מררי לא נזכר נשא את ראש מפני שבני מררי ז"ע המרירות שהו"ע כפיפת הראש כו', וע"ז או' נשא את ראש בני גרשון כו' דבבני גרשון ובני קהת צ"ל זקיפת הראש כו', והוא ענין א' עם מ"ש על לע"ל ואולך אתכם קוממיות כו'.

ש"פ שלח, תער"ג. הנחה

נאות דשא זאושע

ועתה יגדל נא כח אד' כאשר דברת לאמר ה' אך אפים כו', ואי' במד"ר ע"ז תנצח מדה"ר למדה"ד כאשר דברת לאמר כשאמרתי לך באיזו מדה אתה נוהג את העולם כו' ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה' אל רחום וחנון כו' אותה המדה קיים, וכן אי' בזהר ג"כ רק ששם ה"ה מאריך ביותר, וז"ל ועתה יגדל נא כח אד' ההוא חילא דאתי מעתיקא ויגדל נא כו' דאתרבי ואסגי לעילא ואתנגיד ואתמשיך לתתא כאשר דברת כמה דאוקמוה, דזהו"ע מה שאותה המדה קיים, וכמו"כ אי' בזהר פ' ויגש דהתורה קטרגה על בריאת האדם באמרה להקב"ה בר נש דאת עתיד למברי זמין לארגזא קדמך אי לאו דתאריך אנפין טב לי' דלא אתברי, והשיב לה וכי למגנא אתקרינא אך אפים, וידוע בזה שכל כוונתה היתה בשביל תשובה זאת שיאמרו לה וכי למגנא כו', דהרי התורה היא בבחי' תורת חסד וא"ז בערך לאמר שהתורה תקטרג על בריאת האדם, אלא שכוונתה היתה בשביל זה שיאמרו לה וכי למגנא אתקרינא אך אפים כו' לאמר למילף דא בדרא בתראה לעלם ולעלמי עלמא למימר דא בשעתא דעקתא ולמימר דא בשעתא דרווחא, שצריכים לומר יגמה"ר בכל עת הן בשעתא דעקתא והן בשעתא דרווחא, לפי שברית

כרותה הוא שיגמה"ד אינן חזרות ריקם מלפניו לכן צריכים להזכיר יגמה"ר בכל עת כו', ולכאורה צ"ל מפני מה צריכים להזכיר יגמה"ר בשעתא דרווחא מאחר שהוא שעתא דרווחא למה צריכים להזכיר יגמה"ר כו'. והנה ארז"ל בגמ' שבת כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה שהוא קושר כתריו לאותיו התורה א"ל הקב"ה משה אין שלום בעירך א"ל כלום יש עבד שנותן שלום לרבו א"ל הי' לך לעזרני ופרש"י לאמר לו תצליח מלאכתך, מיד אמר משה ועתה יגדל נא כח אד' כו', דלכאוי' צ"ל מהו"ע דהי' לך לעזרני, מהו"ע שהקב"ה הי' צריך לעזר של משה, ומהו"ע תצליח מלאכתך שזהו"ע העזר, וגם מה שא' מיד אמר משה ועתה יגדל נא כו' דמשמע מזה שזהו"ע העזר וענין תצליח מלאכתך, וצ"ל מהו"ע הגדלת הכח כו', וגם צ"ל כללות הענין בזה מהו"ע הברכה והעזר למעלה כו'. והנה בדוגמא זאת מצינו בדורות שלאחר זמן הרבה כמארז"ל (ברכות) בר"י כה"ג שנכנס לפני ולפנים וא"ל ישמעאל בני ברכני וא"ל יהי רצון שיכבוש מדת רחמך את כעסך ונענע בראשו, דשם אינו מובן ביותר מהו"ע בזה, וידוע בזה שהכוונה הוא בנענוע הראש, שע"ז הי' צ"ל הברכה בשביל שיהי' נענוע הראש כו', דהראש זהו"ע מוחין וגלגלתא דמוחין הם מוחין חב"ד וגלגלתא הוא רצון דגלגלתא חפיא על מוחא, ונודע דלמע' אמיתית ענין הגלגלתא הוא הרצון שבלא טעם, דהרי בחי' גלגלתא דחפיא על מוחא זהו בחי' הרצון שיש לו טעם כמוס, ולהיות שהטעם הוא בהעלם והיינו שאין ביכולתו לגלות לו הטעם ה"ה מגלה לו הרצון, ואמיתית ענין הגלגלתא הוא בחי' הרצון שאין טעם להרצון אפי' טעם כמוס כו', שהוא בחי' רצון עצמי והיינו בחי' עצם הרצון ועצם התענוג שאינו בבחי' טעם כו', ור"י כה"ג ע"י בחי' העלאת מ"ן שלו הי' ממשיך בחי' עצם הרצון ועצם התענוג, ועד"ז הוא במשה ע"י הברכה הי' ממשיך בחי' הגדלת הכח כו', אך אצל משה הי' זה במדרי' נעלית ביותר מבר"י כה"ג, להיות שבר"י כה"ג הי' זה ע"י עבודה בדרך מלמטלמ"ע משא"כ במשה הי' זה בדרך מלמעלמ"ט, דהרי הי' זה בכח התורה כשעלה משה למרום הרי הי' זה בשביל לקבל את התורה ותורה הוא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, והגם שאצל ר"י כה"ג הי' זה בעבודה דיוכ"פ שהי' בבגדי בד, ונודע שזהו בחי' יחידה שבנפש שע"ז נכנס לפני ולפנים כו' מ"מ הרי כ"ז הוא בדרך מלמעלמ"ע, משא"כ במשה הי' זה ע"י התורה שזהו בדרך מלמעלמ"ט, וע"ז הי' ממשיך בחי' הגדלת הכח כו'.

ולהבין ענין הגדלת הכח צ"ל מתחלה מהו"ע כח אד', דהנה כתי' גדול הי' ומהולל מאד בעיר אלקינו שקאי על כללות עולם הדבור, דהנה עיר עשוי מהרבה בתים ובית עשוי מהרבה אבנים דאבנים הם אותיות כמ"ש בס"י שתי אבנים בונות שתי בתים שלשה אבנים בונות ששה בתים, דשתי אבנים בונות שתי בתים דמב' אותיות יכול להיות ב' צירופים כמו אב בא וג' אבנים בונות ששה בתים דמג' אותיות יכול להיות ששה צירופים וחמשה אבנים בונות ק"כ בתים דמחמשה אותיות דש' אלקים נעשה ק"כ צירופים ומכאן ואילך צא וחשוב עד אין שיעור, וזהו כללות הצירופים דעיר אלקינו

שנק' עולם הדבור שמצירופי אותיות הדבור מזה נעשה בריאת והתהוות העולמות. כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וכמארז"ל בעשרה מאמרות גברא העולם שמריבוי צירופי אותיות עד אין שיעור מזה נתהוו ריבוי העולמות והנבראים עד אין קץ ועד אין שיעור כו'. וכל אלו הצירופים דאותיות הדבור הם בבחי' שם אד', דבחי' שם אד' הוא בבחי' מקור על בריאת והתהוות העולמות כמ"ש בת"ז אנת אשתמודע אדון על כולא דבחי' שם אד' נק' אדון על כולא שממנו נתהוו העולמות, וכדאי' במד"ר פ' בראשי' דא"ל הקב"ה לאדה"ר אני מה שמי וא"ל לך נאה לקרות אדנ' לפי שאתה אדון על כל בריותיך, הרי ששם אד' הוא בבחי' אדון על כל בריותיך, דבשרשו זהו בחי' עליית הרצון דעלה ברצונו אנא אמלוך ואין מלך בלא עם, ולמטה זהו בחי' שם אד' שהוא בבחי' מקור על העולמות שממנו נתהוו העולמות, שמוזה נעשה מציאות העולמות וכמו"כ הקיום והחיות שלהם, דלולא בחי' ש' אד' לא הי' בחי' המציאות דהעולמות וכמו"כ בחי' החיות שלהם אפי' רגע אחת, וע"י בחי' ש' אד' מזה הוא המציאות של העולמות וכמו"כ בחי' הקיום והחיות שלהם, דכ"ז הוא לפי שהוא אדון על כל בריותיך, וכמו"כ הוא בנבראים שלמטה שקבלת החיות שלהם מה שמקבלים חיות מאלקות הוא מבחי' ש' אד' בחי' יראה וקבועמ"ש כמ"ש יראת ה' לחיים שע"ז הוא הקבלת חיות שלהם, וכמו"כ הוא בעבודה בכדי שיהי' מאיר אצלו אור וחיות אלקי בנפשו שזהו במי שהולך בדרגות הן בתורה וכמו"כ בתפלה בהשגה והתבוננות ובהתעוררות אהוי"ר, הנה יסוד הדבר הוא היראה והקבועמ"ש שצריך לזכור תמיד על אלקות ולקבל עליו עול מלכותו שע"ז הוא הולך בדרגות ומאיר אור וחיות אלקי בנפשו אך מהו יסוד הדבר הוא היראה והקבועמ"ש כו', דלמע' הוא מה שהתהוות העולמות והנבראים הוא מש' אד', וכמו"כ הנבראים שלמטה הנה קבלת החיות שלהם מאלקות הוא ע"י יראה וקבועמ"ש שע"ז נעשים כלים לקבל חיות מאלקות, והעיקר בעבודה בכדי שיהי' מאיר אצלו בחי' אור וחיות אלקי בנפשו שזהו העיקר בעבודה הנה ג"ז הוא ע"י שם אד' כו', וכ"ז הוא בחי' ש' אד'. ועתה צ"ל מהו"ע כח אד'. הנה אי' בע"ה דכח הוא מילוי דמילוי של ש' הוי' שהוא כ"ח אותיות כמנין כה, וזהו"ע כח אד' שהוא בחי' המל' כמו שהיא בהעלם בשם הוי' שזהו"ע מילוי של שם הוי' כו', דבחי' המל' כמו שהיא בפ"ע נק' בחי' שם אלקים או ש' אד', דהמל' כמו שהיא באצ"י נק' בחי' שם אלקי' וכמו שהיא יורדת בברי' נק' שם אד', ובחי' המילוי דש' הוי' זהו בחי' המל' כמו שכלולה בש' הוי' דהרי המילוי בגימ' אלקים כו', ולהבין מהו ענין המילוי הנה ידוע שהע"ס דאצ"י כ"א כלולה מעשר, כמו בחי' החכ' דאצ"י ה"ה כלולה מעשר ספי' כו', והנה ההתגלות שבוה ה"ז בחי' חכ' דכשנאצל בחי' החכ' הרי מה נאצל בוה ה"ז בחי' חכ' הרי שההתגלות הוא בחי' חכ', והיינו מה שאצ"י הוא בחי' התגלות הרי בחי' אצ"י וההתגלות שבוה הוא בחי' חכ', והט"ס שבה ה"ה בהעלם שא"ז נגלה ונרגש, דו"ע היו"ד שהוא בחי' החכ' שהיו"ד כולל בתוכו ו"ד הרי מה שבגילוי הוא היו"ד והו"ד שהם בחי' המדות והדבור הכלולים בחכ' ה"ה בהעלם, כמו למשל העובר בבטן האם שהוא בהעלם שאינו נגלה וכמו"כ

הט"ס ה"ה בהעלם, ומ"מ אף שזהו בהעלם דלכאור' ה"ז תחתון במדרר' לגבי הגילוי מ"מ ה"ז עיקר הכוונה דאף שזה למטה במדרר' שהרי הם בבחי' התפשטות והתגלות לבד מ"מ ה"ז עיקר הכוונה, דבשמות הנה עצם השם הוא עצם כח ההתגלו', דבכלל שם הוא בחי' גילוי אך עצם השם כמו בחי' ש' ע"ב בחכ' הנה עצם השם הוא עצם כח ההתגלות, והט"ס הכלולים בה הוא בחי' האור המתגלה הכלול בכח ההתגלות דמובן שזהו למטה במדרר' מעצם כח ההתגלות, מ"מ ה"ז עיקר הכוונה, דז"ש אל יתהלל חכם בחכמתו כו' שזהו בחי' עצם כח ההתגלות שהוא בחי' עצמי' החכ', כי אם בזאת יתהלל המתהלל דבזאת זהו בחי' ח"ת כו', וזהו ג"כ מ"ש חכמות בחוץ תרונה, דחכמות ב' חכמות ח"ע וח"ת, דמתחלה קודם שנבה"ע ה"י כלול מים במים דמים תחתונים ה"י כלול במים עליונים שזהו מה שח"ת ה"י כלול בח"ע וענין חכמות ב' חכמות היינו ח"ע וח"ת והיינו בחי' התגלות ח"ת, וגם בחוץ, ואז תרונה דתרונה זהו גילוי בחי' פנימיות הכתר וכ"ז הוא ע"י חכמות בחוץ, הרי שבחי' המל' אף כמו שהיא בהעלם מ"מ ה"ז עיקר הכוונה, וכמו"כ אנו מוצאים באדם למטה בכמה ענינים דאף שהם בהעלם מ"מ ה"ז עיקר הכוונה, כמו למשל בהריוח דעסק מו"מ שעיקר הכוונה הוא בהריוח וזהו בהעלם, דמה שבהתגלות ה"ז ההתעסקות במו"מ וא"ז עיקר הכוונה דהרי פנימיות הרצון ואמיתית החפץ שלו הוא בהריוח דהרי בהעסק אין לו רצון בעצם כלל וכל רצונו הוא בהריוח ומ"מ ה"ז בהעלם ומה שבגילוי הוא העסק כו', וכמו"כ הוא בבחי' המל' דאף שהיא בהעלם מ"מ ה"ז עיקר הכוונה, והענין הוא לפי שתכלית הכוונה בבריאת והתהוות העולמות הוא בשביל התהוות ב"ע ועולם התחתון דוקא שיהי' מציאות יש שע"ז נשלם הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, כמ"ש בתניא דהשתל' העולמות אינו בשביל עולמות העליונים הואיל ולהם ירידה מאור פניו ית' כו', דעולמות העליונים ובכלל אצ"י הוא בבחי' גילוי ההעלם מאוא"ס דלגבי עצמות או"ס הרי גם העולמות שלמע' מאצ"י הם בבחי' גילוי ההעלם, אך בכלל הנה אצ"י הוא בחי' גילוי ההעלם, ונודע שגילוי ההעלם הוא בחי' ירידה לגבי כמו שהי' כלול תחלה בהעלם, שזהו כלל דכל גילוי ההעלם הרי הגילוי הוא בבחי' ירידה במדרר' לגבי כמו שהי' כלול תחלה בהעלם כו', דמעלת הערך של הגילוי כמו שהי' כלול בהעלם תחלה הוא באין ערוך הרבה יותר מהגילוי שאח"כ כו', כמ"ש בתניא המשל ע"ז מזיו השמש בשמש שזיו השמש כמו שהי' כלול תחלה בהשמש ה"י בתוקף האור ביותר ביתר שאת וביתר עז וגם שלא הי' עולה בשם אור וזיו כלל שלא הי' במציאות אור, הרי שזיו השמש כמו שהי' כלול תחלה בהשמש הרי הי' באופן נעלה הרבה יותר מבהגילוי שאח"כ, שהרי בהזיו המתגלה אח"כ ה"ה באופן אחר לגמרי (א) אַנְדֶּעֶר פֶּאַל אור) וגם ה"ה נעשה במציאות אור, ועד"ז יובן למע' שאצ"י הוא בחי' גילוי ההעלם ה"ה בבחי' ירידה במדרר' לגבי כמו שהי' כלול תחלה בהעלם, דז"ש וירדתי ואצלתי כו' אוריד ואמשיך בחי' שלך שהוא בבחי' ירידה כו', אלא שעיקר הכוונה הוא בהתהוות היש לפי שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, שהכוונה הי' שיהי' תחתונים בבחי' מציאות יש ונשמות למטה

היו פועלים בחי' המשכת האין בכדי שיהי' ביטול היש לאין שעייז נשלם הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, והתהוות היש היז מבחי' המל' ולכן היז עיקר הכוונה, והור"ע ג"כ מ"ש אורך היריעה האחת שמונה ועשרים באמה ורוחב ארבע באמה, דרוחב ארבע באמה זהו עצם ש' הוי' שזהור"ע הרוחב דארבע באמה בחי' ד' אותיו הוי', וענין אורך שמונה ועשרים באמה זהור"ע בחי' כ"ח אד' ולכן נק' אורך להיות שא"ז כ"א בבחי' התפשטות והתגלות כו', ומ"מ היז עיקר הכוונה, וזהור"ע כח אד' שהוא בחי' המל' כמו שכלולה בש' הוי' ומ"מ היז עיקר הכוונה, אף שהיא בהעלם כו', והענין הוא דהנה נעוץ סופן בתחלתן ונעוץ תחלתן בסופן כמ"ש בס"י ע"ס בלי מ"ה נעוץ סופן בתחלתן ונעוץ תחב"ס, ואי' במפרשי הס"י שאל תחשוב שהסוף הוא סוף והראש הוא ראש אלא שהסוף שהוא בחי' המל' שהיא בחי' סוכ"ד דאצי' קשור בהראש שהוא בחי' החכ' והראש בחי' החכ' קשור בהסוף בחי' המל' שהכוונה לקשר ולייחד הספי' יחד, והיינו שלא נאמר שהסוף הוא בחי' בפ"ע והראש הוא בחי' בפ"ע אלא שהסוף הוא קשור בהראש והראש קשור בהסוף, אמנם עיקר הכוונה בענין נעוץ סבת"ח ונעוץ תחב"ס הוא דנעוץ סבת"ח הוא שהסוף קשור בהתחלה שהוא למע' מהראש ונעוץ תחב"ס הוא שנעיצת התחלה הוא בהסוף יותר מבהראש המתפשט דהראש המתפשט זהו בחי' החכ' ונעיצת התחלה הוא בהסוף יותר מבהראש המתפשט, דזהו מה שמצינו שיש יתרון מעלה בבחי' המל' יותר מבחכ' במה שהמל' דוקא מהות מאין ליש ולא בחי' החכ' כו', דהתהוות שנתהווה מבחי' החכ' הוא רק בבחי' השתל' עו"ע אבל ההתהוות מאין ליש זהו דוקא מבחי' המל', ומ"ש כולם בחכ' עשית בנינה הרי שגם מבחי' החכ' נתהווה מאין ליש, ידוע שזה ההתהוות הוא כמו בבחי' מחשבה שהרי י"ה הוא בכלל המשפיע והיינו שזהו ההשערה שיש בהמשפיע לצורך המקבל דזהו לצורך המקבל אבל זהו עדיין ההשערה במשפיע עצמו כו', אבל מבחי' המל' נתהווה מציאות יש וכידוע דבהשתל' עו"ע הרי לא נעשה מזה דבר חדש משא"כ בהתהוות יש מאין הרי נתהווה דבר חדש לגמרי, ומזה הוא ההתהוות שלו כו', וזהו דוקא בבחי' המל' כו', והתהוות יש מאין שבכח המל' זהו מצד נעיצת התחלה שיש בבחי' המל' דוקא כו'. דהנה ענין התחלה הוא למע' מראשית, דראשית הוא מה שיש לו אחרית כמ"ש מגיד מראשית אחרית ומקדם אשר לא נעשה, הרי שראשית יש לו אחרית, וענין התחלה הוא למע' מראשית, ובאמת ה"ה למע' גם מקדם, דענין קדם זהו מה שקדום אל הגילוי אבל ה"ה שייך אל הגילוי והיינו שהוא ההעלם של הגילוי ומהגילוי יכולים לבוא אל ההעלם דז"ש ומקדם אשר לא נעשה שהוא קדום אל הגילוי ויש לו שייכות אל הגילוי להיותו ההעלם של הגילוי ומההעלם יכולים לבוא אל הגילוי, דלמע' זהור"ע מה שעיי' ע"ס הגלויים יכולים לבוא אל מקורם הנעלם, וענין התחלה הוא למע' מזה דא"ז מה שקדום אל הגילוי דאינו בבחי' ההעלם של הגילוי ומהגילוי אינו יכולים לבוא עליו, והגם שענין תחלה הוא ג"כ כשיש איזה דבר שאח"כ מ"מ הרי אינו שייך למה שאח"כ, ובפרט למע' בשרשו שתחלה הוא בחי' עצמות אוא"ס שאינו

שיך להגליונים כלל דאפי' כשלא יהי' גילויים כלל מ"מ היה נק' תחלה וכמשי"ת. והענין הוא דהנה ידוע שיש ג' ענינים א' מה שנודע מהותו והב' מה שנודע מציאותו ולא מהותו והג' מה שלא נודע לא מהותו ולא מציאותו, והנה מה שנודע מהותו במשל בנפש המה בחי' כחות הגלויים שבנפש שאנו יודעים מהות הכחות, כמו כח החכ' וכח הבינה הרי אנו יודעים מהות הכחות כמו שחכ' הוא בבחי' ברק המבריק ונקודת ההשכלה וכמו"כ בינה הוא בבחי' כח השגה כו', רק שכל ידיעתנו אינו במהות הרוחניות, מפני שבכלל השגה אנושית ושכל אנושי א"א לידע מהות הרוחניות וממילא הרי כל ידיעתנו אינו רק בהמציאות לבד, מ"מ הרי אנו יודעים את הכחות באיזה אופן שהם והיינו שאיז' רק מה שאנו יודעים ממציאותם מה שהם נמצאים כ"א שאנו יודעים באיזה אופן שהם באיך ומה הוא (ניט מער ניט וואס מיר וויסן אז זיי זיינען פאָראַן, נאָר מיר וויסן טאָקע ווי דאָס איז, אין דעם איך ומה הוא), והידיעה שלמע' שהוא בבחי' ידיעת המהות, וביותר הוא באצ'י, הנה הידיעה דשם במדרי' האלו הוא שיודעים בבחי' ידיעת המהות, וזהו ע"ד מ"ש הרמב"ם בהגלגלים מכירים את עצמן ואח"כ מכירים את עילתם, הרי שיש אופן מה שמכירין א"ע, וכמו"כ היה מכירים את עילתם, ועד"ו הוא באצ'י דהע"ס דאצ'י ה"ה משיגים את מהות הספי' היינו מהות עצמן (א' בהסבר שזהו ע"ד מה שהשכל שבנפש משיג מהו ענין שכל) או שזהו מה שהכלים דאצ'י משיגים את האור המלוּבש בהם, הרי שבכחות הגלויים זהו מה שנודע מהותו, אך מקורים הנעלמים שבנפש א"ז נודע רק מציאותו ולא מהותו שאין אנו יודעי' מהותם כ"א בחי' המציאות לבד, כמו בחי' כח המשכיל שבנפש אין אנו יודעי' רק מציאותו בלבד, רק שידיעת המציאות שלו זאת אנו יודעים ומרגישים, שמשכל הגלוי אנו מרגישים שיש בחי' כח המשכיל, והיינו דבהשכלה חדשה אין זה בחי' השכלה פתאומית שכאן נמצא וכאן הי' היינו שנאמר שאין למע' מזה כ"א שאנו מרגישים שיש למע' מזה והיינו שיש מקור שממנו נמשך השכלה זאת, הרי שבמקורים הנעלמים שבנפש זהו מה שנודע מציאותו ולא מהותו, משא"כ בחי' כח השכל ההיולי העצמי שבעצם הנפש לא נודע אפי' מציאותו ג"כ, והיינו שאין אנו יודעים אפי' מה שנמצאים הכחות האלו, ופי' מה שאין אנו יודעים ממציאותם כו' דהרי אנו יודעים שנמצאים כו', רק שזה מה שאנו יודעים כו' הוא מצד ענינים המכריחים לומר שיש גם בחי' הכחות כמו שהם בעצם הנפש, אך מ"מ הרי אין זה מה שאנו מרגישים כו' דכל ידיעתנו בזה הוא רק מהענינים המכריחים הרי אין זה מה שאנו מרגישים את הכחות האלו כו', וזהו מה שלא נדע לא מהותו ולא מציאותו. ועד"ו יוכן למע' דהע"ס הגלויים מה שנודע מהותו משא"כ בחי' קדם והיינו מקור הנעלם אין אנו יודעים רק מציאותו, שזהו"ע ידיעת ההפלאה שמהע"ס הגלויים הרי אנו יודעים ממציאת ההפלאה דאוא"ס מפני שזהו ההעלם של הגילוי לכן מהגילוי הרי אנו יודעים מההעלם, וזה מה שנודע מציאותו ולא מהותו, וענין תחלה זהו בחי' רדל"א שהוא בחי' לא ידע ולא אתידע דלא ידע בעצמו שאינו מהות ידוע בעצמו מפני שאינו במציאות אור ולכן לא

אטיידע שלא נודע אף מציאותו ג"כ, דענין קדם זהו מה שיש לו בחי' קירוב ושייכות להגילויים להיותו בחי' ההעלם של הגילוי דלכן הרי מהגילויים הרי אנו יודעים בההעלם, משא"כ בחי' תחלה אין לו שייכות כלל להגילויים כלל שהוא מובדל בערך דלכן מהגילויים אין אנו יודעים זאת, ולכן מצינו שבג"ע כתי' ויטע ה' אלקי' גן בעדן מקדם ולא נא' בתחלה שאלו הי' כתוב בתחלה הי' משמע שהג"ע הוא מובדל בערך ולכן נא' מקדם מפני שהוא בגדר גילוי, וכדכתי' שער החצר הפנימית הפונה קדים יסגר בששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח הרי דביום השבת וביום החדש נפתח בחי' שער החצר הפנימית הפונה קדים מפני שענין קדם הוא בגדר גילוי להיותו בחי' ההעלם של הגילוי דלכן לפעמים הי' מתגלה, משא"כ ענין תחלה אינו בגדר גילוי דלכן אינו מתגלה כלל ולפעמים כשמתגלה הי' מתגלה כמו שהוא בהעלמו הרי אין זה ענין הגילוי ונק' מתן בסתר כו', וכ"ז הוא להיותו מובדל בערך מהגילויים כו', וכמו"כ הוא בשרשו דתחלה הוא בחי' עצמות אוא"ס שנק' תחלת הכל, וענין תחלת הכל הר"ע סבת הכל, ומה שנק' סבת הכל לכאו' ג"ז הוא ענין מקור, הנה זהו כמ"ש הרמב"ם שמאמיתת המצאו נמצאו כל הנמצאים שמוה שהעצמות נמצא מזה נמצאו כל הנמצאים, ואפי' כשלא יהי' גילויים מ"מ הי' נק' תחלת הכל דו"ש הרמב"ם שהם תלויים בו והוא אינו תלוי בהם כמש"ש שאלולי שהי' מציאות העצמות נמצא ח"ו לא הי' שום דבר וע"י שהעצמות נמצא מזה נמצאו כל הנמצאים, אבל אין זה מה שהעצמות יש לו שייכות להגילויים והוא בבחי' מקור להם, דא"ז רק מה שממנו יכול להיות נמשך כל הגילויים, אך כמו"כ יכול להיות ג"כ שלא יהי' ממנו שום דבר, וגם כשלא יהי' ממנו שום דבר הי' נק' תחלת הכל, דלפי"ז מובן דמה שהעצמות נק' תחלת הכל א"ז רק לפי שיש איזה דבר שאח"כ, דאין זה כ"א מה שממנו יכול להיות הכל אך כמו"כ יכול להיות שלא יהי' ממנו שום דבר ומ"מ הי' נק' תחלת הכל, ועפ"ז יובן מה שמבו' במ"א בענין אוא"ס דלכאו' אינו מובן למה נק' אוא"ס ולא אין לו תחלה שוהו יותר מעלה מענין אור א"ס, ומבו' בזה, דלהיותו בבחי' אור לכן יש לו תחלה שהוא המאור, ונק' א"ס מפני שהוא בבחי' א"ס להתפשטותו, אמנם עדיין אינו מובן למה אינו נק' אור התחלה, אך לפ"ז מובן דאם הי' נק' אור התחלה הי' הכוונה בזה שהאור הי' מגלה את התחלה ויש לו שייכות להתחלה, ולפי המבו' כאן הרי אינו מגלה להתחלה ובחי' התחלה אין לו שייכות להגילויים כלל, וזהו כשם שבהתהוות יש מאין הרי ההתהוות הוא בדרך העלם והסתר הבורא מהנברא וההעלם וההסתר הוא באופן כזה עד שהנברא מרגיש א"ע למציאות יש כאילו שהוא ומציאותו מעצמותו שאינו מרגיש שיש דבר שלמע' ממנו והיינו שאינו מרגיש מקורו המהוה אותו כמ"ש באגה"ק בלי שום עילה וסבה שקדמה לו כו', עדי"ז הוא למעלה בהיפך שאף שהגילויים נמצאים מן העצמות מ"מ הרי בחי' עצמות אוא"ס הי' מובדל בערך מהם, כשם שהוא במדרי' התחתונות ביותר (אין נידעריקייט) שההעלם והסתר הוא באופן כזה עד שהנברא מרגיש בעצמו שלא יש לו שום עילה וסבה שקדמה לו, כמו"כ הוא למע'

בהיפך שאף שכל הגילויים נמצאים מן העצמות מ"מ הרי העצמות מובדל מהגילויים לגמרי כו'. וזהו"ע נעוץ סופן בתחלתן דסופן בחי' המל' נעוץ בתחלתן בבחי' עצמות אוא"ס שנק' תחלת הכל, וכמו"כ נעוץ תחב"ס שנעיצת התחלה בחי' העצמות נעוץ בסופן בבחי' המל', וז"ש בע"ח דשרש המל' הוא ברדל"א דז"ש אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה שזהו"ע מה ששרש המל' הוא ברדל"א ובשרשו זהו בבחי' עצמות אוא"ס כו', וז"ש במד"ר ע"פ שוקיו עמודי שש, שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראתו, דמפני מה נשתוקק אין אנו יודעים אבל זאת אנו יודעים שכך נשתוקק, וכמא' נתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דמפני מה נתאוהה אין אנו יודעים אבל זאת אנו יודעים שנתאוהה כו', הנה התשוקה ומה שנתאוהה כו' נעוץ דוקא בבחי' המל' כו' מפני שבחי' המל' מושרשת בעצמות אוא"ס כו', ולכן גם לעתיד הנה בחי' המל' תשפיע לכל הספי' אפי' לספי' החכ', דז"ש והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים אל הים הקדמוני, דים הקדמוני הוא בחי' ים החכ' ובחי' המל' משפיע לספי' החכ', דהשפעת המל' בהחכ' הוא למע' יותר מהשפעת החכ' לכל הספי', דעכשיו הרי החכ' משפיע לכל הספי' והשפעת המל' תהי' למע' יותר, וכמו"כ למע' יותר גם מהשפעת הכתר בחכ', דהרי השפעת הכתר בהחכ' אינו כ"א מבחי' חיצוניות הכתר, ולכן השפעת המל' תהי' למע' יותר מפני שהשפעת המל' תהי' מצד נעיצת התחלה שיש בבחי' המל' ולכן הי' למע' יותר כו', וזהו ג"כ מה שאנו רואים שיש יתרון מעלה בהרגל לגבי הראש במה שהרגל מגביה את הראש ומעלה אותו, דיש יתרון מעלה בזה שהראש מצטרך להרגל לגבי מה שהרגל מצטרך להראש, דמה שהרגל מצטרך להראש אין זה לעצם כח ההילוך כ"א מפני שכח ההילוך כלול בהראש מפני שכל הכחות כלולים בהראש ולזאת מצטרך הרגל להראש להוציא את כח ההילוך מההעלם אל הגילוי הרי זהו בבחי' ההעלם של הגילוי, משא"כ בזה שהראש מצטרך להרגל הרי זה בשביל ענין בפ"ע דהרי אין זה מה שכח הראש הי' כלול בהרגל כ"א בשביל ענין בפ"ע דהיינו לנשא את הראש ולהגבי' אותו, וכמו"כ אנו רואים שתרופת הרגל מועיל להראש כמו כשיש לו כאב בראש ה"ה מקיז דם בהרגל ועי"ז מתקן בחי' כח הפנימי שבהראש, וכמו שנמצא בספרי הרפואה שגידי הראש מקושרים ברגל ולא ביד אף שהוא בקירוב יותר גידי הלב מקושרים ביד וגידי הראש מקושרים דוקא ברגל, הרי שרפואת הרגל מתקן להכח הפנימי שבהראש וכמו"כ נעשה מהרגל ענין בפ"ע בהראש בזה שנושאו ומגביהו כו', וכמו"כ הוא ברוחניות, דז"ש במשה שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו, דגילוי בחי' אנכי שהי' אצל משה ובפרט במ"ת שהי' הגילוי מבחי' אנכי מי שאנכי כ"ז הי' ע"י בחי' עם ורגלי שע"י הי' הגילוי כו', ולכן כשחטאו ישראל נסתלקו ממנו אלף אורות ובשבת נותנים לו במתנה דזהו"ע ישמח משה במתנת חלקו, ועד"ז במצות כמו מצות צדקה שהוא בבחי' מל' שנק' רגל שהרי זהו בחי' מעשה הצדקה, ועי"ז כתי' וצדקה תרומם גו', וכמו"כ אי' ע"ז שע"י מצות הצדקה נעשי' מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, וז"ש בזהר חמינא בריחא דלבושייכו

לא קריתו ק"ש דמצות ק"ש היא מצוה הנעלית ביותר שעי"ז ממשיכים בחי' יחוד או"א ובמה היו עוסקים או בהכנסת כלה שזהו מצות צדקה ובשביל זה נדחית מצות ק"ש שהיא מצוה הנעלית ביותר. ועד"ז יובן למע' שהשפעת המל' בחכ' שיהי' לע"ל הוא למע' יותר מהשפעת החכ' בבחי' המל' דזהו מצד נציצת התחלה שיש בבחי' המל'. וזהו"ע כח אד' שהוא בחי' המל' כמו שכלולה בחכ' ובשרשה בבחי' עצמות או"א"ס וזהו עיקר הכוונה כו'.

וענין הגדלת הכח זהו"ע מה שיהי' בהתגלות כמו שהוא בעולם, דכל גילוי ההעלם ה"ה בבחי' ירידה במדרי' לגבי ההעלם. כמשנת"ל במשל דזיו השמש כמו שהוא בהתגלות לחוץ השמש שהוא בבחי' ירידה במדרי' כו' כנ"ל, וענין הגדלת הכח זהו מה שיתגלה כמו שהוא בעולם כו'. והענין הוא דהנה יש התכללות הפרצופים והתלבשות הפרצופים, דהתכללות הפרצופים זהו"ע מה שהתחתן כלול בהעליון שאז הוא בבחי' ביטול כו', וענין התלבשות הפרצופים זהו מה שהעליון מתלבש בהתחתון, דבהתגלות שבו ה"ה נעשה במציאות ועי' ההתלבשות ה"ה נעשה במציאות ביותר כו', כמו בחי' מוחין מדות ומחוד"מ הנה השכל כמו שכלול במקור השכל הרי אינו מציאות שכל וכמו"כ המדות כמו שכלולים בהשכל ה"ה בבחי' ביטול וכמו"כ האותיות דמחוד"ד כמו שכלולים בהמדות אינם במציאות, כמ"ש בתניא שהאותיות מחוד"ד כמו שכלולים בהמדות ובפרט בשכל הרי אינם במציאות אותיות עדיין, וזהו"ע התכללות הפרצופים כו', וענין התלבשות הפרצופים זהו כמו השכל כשנתגלה ה"ה נעשה במציאות שכל גלוי ואח"כ כשנתלבש במדות הרי נעשה מדות מורגשות ואח"כ כשהמדות מתלבשים בהמח' הרי נעשים מורגשים באותיות ואח"כ בדבור הרי נעשה אותיות מורגשות ואח"כ במעשה הוא במורגש ביותר, נמצא שבהתלבשות הפרצופים הרי בעצם ההתגלות ה"ז נעשה בבחי' מציאות ואח"כ עי' ההתלבשות ה"ה נעשה בבחי' מציאות ביותר. והנה ידוע שבהתלבשות יש כמה מיני התלבשות, דיש אופן ההתלבשות מה שהמלביש בטל להמלוּבש דהמלוּבש הוא בהתגלות בהמלביש והמלביש בטל להמלוּבש, כמו מוחין ומדות הנה המוחין הם מתגלים בהמדות והמדות בטלים אליו, אך יש עוד אופן מה שאינו מוכרח שהמלביש יהי' בטל להמלוּבש, כמו בהתלבשות הנה"א בהנה"ב דהנה"ב בטל להנה"א וגם יכול להיות שהנה"ב לא יהי' בטל אליו, דהכוונה הוא שהנה"ב יהי' בטל להנה"א וזהו עי' התגלות הכחות דנה"א בהשגה התכוננות ובהתעוררות אהוי"ר שעי"ז נתבטל הנה"ב, אך כמו"כ יכול להיות שלא יהי' בטל אליו כמא' תוקפא דנפשא חולשא דגופא שע"י התגלות הכחות דנה"א ה"ז פועל בחי' החלישות בהנה"ב וחולשא דנפשא תוקפא דגופא דכשלא יש התגלות הכחות דנה"א עי"ז תוקפא דגופא שנעשה התגברות הנה"ב ועי"ז מחליש את הנה"א ביותר, הרי שלפעמים ה"ה מתגלה ולפעמים אינו מתגלה, ויש עוד אופן התלבשות שזהו ההתלבשות בקלי' וסט"א ששם לא יש ביטול כלל, הרי שבהתלבשות הרי נעשה במציאות בעצם ההתגלות ועי' ההתלבשות להיותו בבחי' העלם ה"ה נעשה במציאות ביותר כו', וענין הגדלת

הכח זהו מה שיתגלה כמו שהוא בעולם והיינו שיהי' בבחי' התלבשות וגם בהתלבשות יתגלה כמו שהוא בעולם, שזהו"ע הגדלת הכח, דהמל' כמו שכלולה בחכ' באופן כזה תתגלה ואז יהי' המלביש בטל להמלוּבש, ועיי' הגדלת הכח מצד שרשה בעצמות אוא"ס הנה עי"ז נעשה המלביש כמו המלוּבש, וזהו כענין טעם עצו ופריו שוין שעצו יהי' כפריו, או ע"ד שיהי' נקרא כמו שנכתב כו'.

וזהו"ע מה שאמר למשה דהי' לך לברכני שענין הברכה הוא בכדי שיהי' בחי' הגדלת הכח כו'. ובזה יובן מה שפירש"י דהי' לו לאמר תצליח במלאכתך דכאשר יהי' בחי' הגדלת הכח זהו"ע הצלחה שההצלחה הוא מה שבסוף מעשה יהי' בחי' נעיצת התחלה כמו בתחלת כוונת המאציל הי"ז ענין הצלחה, ועי"ז א' מיד ועתה יגדל נא כח אד' בחי' הגדלת הכח שיתגלה בחי' המל' כמו שהיא בשרשה בעצמות אוא"ס כו', וכי"ז אמר כאשר מצא להקב"ה קושר כתרים לאותיות התורה, דהנה אותיות הם בבחי' המל' ואותי' התורה הם בבחי' מל' שבחכ' וקושר כתרים זהו בחי' כתר, דבכתר יש ב' מדרי' א"א הוא ראש ומקור לנאצלים ועתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל בחי' העתקת העצמות והיינו בחי' המל' כמו שהיא מושרשת בעצמו' אוא"ס, ואז א' ועתה יגדל נא בחי' הגדלת הכח שתתגלה בחי' המל' כמו שהיא מצד שרשה כו', וזהו ע"ד מה שמצינו בר' ישמעאל כה"ג שנכנס לפני ולפנים וא"ל ישמעאל בני ברכני וא"ל יהי רצון שתכבוש מדת רחמך את כעסך וזענע בראשו, שעיי' הברכה הי' ממשיך בחי' נענוע הראש, דכמו"כ הוא אצל משה שעיי' הברכה נעשה בחי' הגדלת הכח, רק שבמשה הוא במדרי' עליונה ביותר להיות שזהו עיי' התורה שהוא בבחי' מלמעלמ"ט, משא"כ אצל ר"י הי' זה עיי' עבודה בדרך מלמעלמ"ע, וזהו ע"ד ההפרש בין הגשמים שפעל חוני המעגל בתפלתו (במשנה דתענית) ובין הגשמים שפעל רשב"י עיי' התורה, כמ"ש בזהר דזימנא חדא הוה איצטריך עלמא למיטרא ואתו לרשב"י ואמר להו דרוש ע"פ מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד שזהו בחי' יחוד זוי"ג ואזל מיטרא, ויש הפרש בין הגשמים דחוני המעגל להגשמים שפעל רשב"י, דבחוני המעגל לא הי' יורד בפעם הראשון כתיקונו כמשי"ש לא כך שאלתי כו' לא כך שאלתי כו' עד שירד כתיקונו, וכי"ז הוא להיות שזהו עיי' עבודה מלמעלמ"ע הי"ז תלוי לפי אופן המתפלל לפי אופן הכנת העובד, משא"כ אצל רשב"י שזה הי' בכח התורה הרי בפעם הראשון ירד כתיקונו, וכמו"כ הוא אצל משה שזה הי' בכח התורה הנה עיי' הברכה שלו נעשה עי"ז בחי' הגדלת הכח כו', ומ"מ צריכים לומר את הברכה בפה דוקא שעיי"ז דוקא הוא ההמשכה, וזהו ע"ד ענין השבחים שמצינו אצל רשב"י דמאן פני האדון דא רשב"י ור"י קארי לי' שבת דלכא' אי"ז ממדת חסידות, וידוע הענין בזה לפי שעיי' השבחים ממשיכים בחי' כחות הנעלמים שבנפש, ועי"ז הי' השבחים דרשב"י בכדי להוציא את השכל ממקור השכל, דבכלל שכל הוא בבחי' הבדלה ובפרט בכדי להמשיך את השכל ממקור השכל עי"ז הוא ענין השבחים, כידוע שעיי' השבחים ממשיכים בחי' כחות העצמיים שבנפש כו', וכמו"כ הוא שעיי' הברכה וכמו"כ עיי' האמירה

בי"ג מדה"ר עי"ז ממשיכים בחי' הגדלת הכח דבחי' המל' מצד שרשה בעצמות כו', דגם יגמה"ר מושרשים בבחי' עצמות די"ג תיקוני דיקנא מושרשים בפנימיות הכתר ובשרשם בבחי' עצמות אוא"ס, וע"י האמירה די"ג מדה"ר עי"ז ממשיכים בחי' התגלות העצמות שנעשה עי"ז נושא עון ועובר על פשע כו'. והענין הוא דהנה כתי' אני ה' לא שניתי שלא יש שום שינוי בין קודם הברי' לאחר הברי', מפני שהתהוות העולמות הם מהארה לבד כמא' במחשבה אחת נבראו העולמות בבחי' מחה"ק דא"ק כו', ולפי"ז אינו תופס מקום החטא ועון כו', אך לפי"ז גם העונש אינו תופס מקום מאחר שכל דבר אינו תופס מקום, אלא הענין הוא דבפנימיות ועצמיות שם הוא תופס מקום כמ"ש בזהר להתם מטא עקתא דישראל, כידוע דמה שכחשיכה כאורה זהו דוקא בבחי' חיצוניות אוא"ס משא"כ בפנימיות אוא"ס ה"ז נוגע כו', דבפנימיות אוא"ס הנה הרצון הוא דוקא לנש"י דז"ש ואוהב את יעקב וכמו"כ רוצים שיהי' קיום התומ"צ, אך ע"י התגלות העצמות עי"ז נעשה בחי' נושא עון, להיות שבבחי' העצמות דאוא"ס ה"ז בב' הענינים, דמצד פנימיות ועצמיות דאוא"ס ה"ז נוגע כו', וכמו"כ ע"י התגלות בחי' העצמות עי"ז נעשה בחי' נושא עון כו', ולכן ע"י אמירה דיגמה"ר ממשיכים עי"ז בחי' העצמות למטה, שבוה הוא החילוק בין הגדלת הכח דועתה יגדל נא כו' להאמירה דיגמה"ר, דע"י הגדלת הכח דועתה יגדל נא כו' עי"ז נעשה הגילוי בבחי' המל', וע"י האמירה די"ג מדה"ר עי"ז נתגלה בחי' העצמות למטה, עי"ז נעשה בחי' נושא עון ועובר על פשע כו', ועפי"ז יובן מה שארוז"ל במס' סנהדרין כשאמר למשה ה' ארך אפים א"ל משה א"ל לצדיקים א"ל ארך אפים אף לרשעים א"ל משה והלא רשעים יאבדו א"ל השתא חזית וכשחטאו ישראל א"ל הקב"ה למשה והלא אתה אמרת ארך אפים לצדיקים א"ל משה והלא אתה אמרת א"א אף לרשעים כו', והנה מה שא' משה א"א לצדיקים להיות שהצדיקים ממשיכים בחי' א"א וגם הם צריכים לזה מפני שכל עבודתם הוא רק בבחי' הגילויים דאוא"ס, וע"י האמירה די"ג מדה"ר עי"ז ממשיכים בחי' העצמות כו', והנה מהרש"א בח"א פי' דכשחטאו ישראל זהו חטא המרגלים, דבחטא העגל עדיין היו צדיקים מפני שזהו הי' חטא הראשון משא"כ בחטא המרגלים שזהו לאחר דוינסו אותי זה עשר פעמים אז הוא בבחי' מאריך אף לרשעים, והענין הוא דהנה חטא המרגלים הי' כמ"ש מוציאי דבת הארץ, דארץ הוא בחי' המל', וזהו מה שהפגם שלהם הי' בבחי' המל', דהנה דור המדבר הי' דור דעה בחי' בינה ולכן הרועה שלהם הי' משה שהוא חכ' בחי' יסוד אבא, ובע"ח אי' שהם בבחי' דעת דיעקב דמשה מלגיו ויעקב מלבר, ולכן כשמסתלק הרועה מסתלק דור דעה, וחטא המרגלים הי' מה שלא היו רוצים בקיום המצות מעשיות כ"א בקיום המצות ברוחניות, כמו שבת שהוא בבחי' מוחין דאבא ומצה הוא בבחי' קטנות אבא דבכללות הוא בבחי' חכ' וכמו"כ ע"י מצות תפילין נמשך בחי' ד' מוחין וציצית הם ל"ב נתיבות חכ' כו', שזהו מה שכל רצונם הי' בבחי' קיום המצות ברוחניות, דבאמת אינו כן שהעיקר הכוונה הוא בחי' קיום המצות בפר"מ דאפי' כשיהי' בחי' כוונת המצוה באיזה אופן שיהי' ולא יהי' בחי' קיום המצוה

בפרי"מ אין זה כלום, הרי שהפגם שלהם הי' בבחי' המל', ולכן גם העונש שלהם הי' מ' שנה במדבר שזוהו בזה המדה גופא להיות שרצונם הי' שיהי' רק בבחי' כוונת המצות דבחי' בינה ולכן העונש שלהם הי' בזה גופא כו', ולכן התיקון עי' צ"ל בחי' הגדלת הכח דבחי' המל', דלהיות שאין הדינין נמתקין אלא בשרשן ולפי שהפגם שלהם הי' בבחי' המל' ולכן צ"ל הגדלת הכח דבחי' המל' מצד שרשה בבחי' עצמות אוא"ס ועי"ז נעשה בחי' נושא עון כו'. וזהו עי'ד מ"ש אד' מי יעמוד דלכא' א"מ זה דהלא אמר מקודם אם עונות תשמר י"ה הרי שבבחי' י"ה נוגע החטא ואח"כ א' אד' מי יעמוד שמש' אד' נעשה הסליחה, ומבו' בזה דו"ש אד' מי דבחי' מי זהו בחי' העלם והיינו בחי' המל' כמו שהיא בהעלם בבחי' ח"ס שע"ז נעשה הסליחה, אך מ"מ א' עי'ז יעמוד שהוא בבחי' עמידה ולא בבחי' הילוך דבתשובה זהו"ע מה שהתשובה תולה כו', אך בכדי שיהי' בבחי' ההילוך וכמו"כ בתשובה בכדי לכפר זהו עי' הגדלת הכח דבחי' המל' מצד שרשה בבחי' עצמו כו'. ועפי"ז יובן מה שא' בוהר ע"פ ועתה יגדל כו' האי חילא דאתי מעתיקא דיתרבי ויסגי לעילא כו', דהאי חילא דאתי מעתיקא זהו בחי' המל' מצד שרשה בבחי' כתר, דיתרבי ויסגי לעילא זהו כמו שהיא מושרשת בעצמות אוא"ס, ואתנגיד ואתמשיך לתתא זהו"ע הגדלת הכח שתתגלה כמו שהיא בשרשה למטה שע"ז נעשה בחי' נושא עון כו'. וזהו"ע מה שא"א בפייט לרחם עמו ביום דין, ואי' במד"ר דבכל מקום שנא' ישראל לשבח וכ"מ שנא עם לגריעותא, ועי'ז או' לרחם עמו ביום דין שע"י הגילוי דיוהכ"פ דבענן אראה, אראה בעצמותי, עי"ז נמשך הרחמים גם על עמו כו'. וזהו ג"כ ענין דמאריך אף לרשעים, דרשע זהו רע ש', דש' זהו ג' קוין בחי' חג"ת, ורשעים מגבירים הגבורות על החסדים, וע"י האמירה די"ג מדה"ר עי"ז נעשה המשכת החסדים על הגבורות וכמו"כ גם הרע גופא נהפך לטוב, וזהו עי'ד מ"ש על לעתיד ונלוו אליו גוים רבים ונהרו אליו כל הגוים כו' * שיתהפכו לחסדים כו'. ועפי"ז יובן מה שאי' בוהר למימר דא בשעתא דעקתא ולמימר דא בשעתא דרווחא, שזהו ההפרש בין צדיקים לבע"ת, דגם צדיקים צריכים לאמר יגמה"ר מפני שכל עבודתם הוא רק בבחי' הגילויים דאוא"ס וע"י אמירה די"ג מדה"ר עי"ז ממשיכים בחי' העצמות כו' וזהו"ע שעתא דרווחא בחי' צדיקים כו', ולמימר דא בשעתא דעקתא זהו"ע בע"ת לפי שע"י האמירה דיגה"ר עי"ז נמשך בחי' נושא עון כו'.

ועפי"ז יובן מ"ש ועתה יגדל נא כח אד' כו' אין ועתה אלא תשובה, דענין התשובה זהו"ע החזרת פב"פ בחי' פני המקבל אל פני המשפיע, דפני המקבל זהו בחי' פנימיות ועצמיות הנפש שע"ז מעורר למע' בבחי' פנימיות ועצמיות אוא"ס, ועי'ז א' ועתה יגדל נא כח אד' שצ"ל בחי' הגדלת הכח, דהנה שם אד' הוא בחי' המל' שממנה נעשה התהוות היש זהו עיקר הכוונה, ויגדל נא כח אד' זהו בחי' ההגדלה דמל' והיינו שתתגלה בחי' המל'

(*) בכתיי חסרים כאן כמה תיבות.

כמו שהיא בשרשה בבחי' עצמות כו', ועי"ז נעשה בחי' נושא עון כו' דההתעוררות ע"ז הוא ע"י התשובה וההמשכה הוא ע"י הגדלת הכח וע"י האמירה די"ג מדה"ר עי"ז נעשה בחי' נושא עון שזוהו מ"ש ויאמר ה' סלחתי כדברייך שנעשה בחי' נושא עון. וזהו"ע ועתה יגדל נא כו' שע"י ועתה יגדל נא בחי' הגדלת הכח שצריכים לאמר זה וע"י האמירה דיגמה"ר עי"ז נעשה בחי' נושא עון ועובר על פשע כו'.

ש"פ ראה, תער"ג. הנחה
זאלשא

אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים. הנה אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול וס"ת ד' יודי"ן שהם מ' יום שהי' משה בהר מר"ח אלול עד יוכ"פ לקבל לוחות האחרונות. הרועה בשושנים הנה שושנה אית לה תליסר עלין, וזהו"ע תליסר מכילין דרחמי שבפסוק ה' א"א כו' ובפסוק מי אל כמוך. וזהו מה שבאלול נפתחי' ומתגלים בחי' יגמה"ר לכן אז הוא זמן התשובה להיותם ימי רצון, דז"ש ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים, מה הראשונים ברצון, שאז היו ישראל בתכלית הקירוב לאלקות שהיו בתכלית העילוי כמשארז"ל חיבה יתירה נודעת להם, והי' מאיר גילוי אוא"ס למטה כמ"ש וירד ה' על הר סיני וכתי' פנים בפנים דבר ה' עמכם, הרי שהיו בתכלית הקירוב לאלקות, אף אחרונים ברצון. ובאמת הנה ימים האחרונים הם ימי רצון יותר מהראשונים, וזהו להיותם באים לאחר הריחוק, שהרי ימים האמצעים לא היו ימי רצון, הי' בחי' קירוב שלאחר הריחוק, ולכן הם ימי רצון ביותר, והראי' ע"ז הוא ממה שימים הראשונים נסתיימו ונגמרו ביום י"ז בתמוז שא"ז יום רצון, וימים האחרונים נגמרו ביוכ"פ שאז הוא יום רצון ביותר שמאיר אז בחי' רעדכ"ר שהוא בחי' הרצון במדרי' גבוה ביותר, ולכן אינו שולט אז שום שטן ופגם, וכמו"כ נקבע לדורות שבימי אלול נפתחים ומתגלים בחי' יגמה"ר, ולכן הוא זמן התשובה להיותם ימי רצון כו'. והנה קודם לזה הפסוק כתי' נופת תטפנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך ריח שלמתיך כריח לבנון, דנופת תטפנה שפתותיך כלה על מ"ת שהקדימו נעשה לנשמע שאז היו במדרי' צ"ג, ואח"כ כשחטאו בחטא העגל ע"ז או' אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים בחי' יגמה"ר כו'. וצ"ל מה שא' הרועה בשושנים שהקב"ה רועה בשושנים, ופעם כתי' רעייתי פרנסתי וארז"ל ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים, וכאן או' הרועה בשושנים שהקב"ה רועה את ישראל, ובמה הוא המרעה בשושנים כו'.

ובכדי להבין זה צ"ל מתחלה מהו"ע ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. הנה פרנסה כולל ב' ענינים מזון ולבוש וכדאי' בכתובות שמין לפרנסה וא' שם שזהו מזון ולבוש. דהנה ע"י המזון נעשה המשכת הנפש להתחבר ולהתקשר בהגוף, כמו שאנו רואים בחוש שבהעדר המזון נחלש הגוף עד שנפסק החיות עד שיכול להיות פירוד הנפש מהגוף, וטעם וסבת הדבר הוא להיות שהנפש הוא רוחני ופשוט שחיות הנפש אינו בערך ובגדר הסוג של אברי הגוף, עד שאפי' חומר המוח שהוא חומר היותר זך והיותר דק מכל אברי הגוף, דלכן הוא כלי לקבל בתוכו אור צורת השכל, שכח השכל הוא כח נעלה ביותר מכל כחות הנפש בהרוחניות שבו שהוא כח רוחני ביותר, וחומר המוח הוא בבחי' כלי לקבל בתוכו את כח השכל, מ"מ ה"ה גשמי ממש לגבי הנפש שהנפש אינו בערך גם לגבי כח השכל, ומכש"כ שאינו בערך לגבי חומר המוח, שחומר המוח בהזכות והדקות שבו הוא גשמי ממש לגבי הנפש, ובאמת הרי חומר המוח הוא גשמי גם לגבי כח השכל, ע"ה בבחי' כלי לקבל בתוכו את כח השכל מ"מ הרי אינו בערך, דכח השכל אף שא"ז עצמי' הנפש וגם שנמצא מהנפש בבחי' כח, והיינו שא"ז הארת הנפש כ"א רק כח הנפש, דהארה ה"ה מעין העצם וכח ה"ה בבחי' מציאות כח כו', מ"מ הרי כחות הנפש הם כחות נפשיים ורוחניים, הרי אינם בערך לגבי אברי הגוף, דכמו"כ כל הכחות אינם בערך לגבי האברים המתלבשים בהם ומכש"כ שאינם בערך לגבי הנפש כו', וכמו"כ אנ"ר להיפך שחיות הנפש אפי' מהעצמי' של הנפש הנה הארה מזה באה בהתלבשות בהגוף, שזהו חיות כללי של הגוף מה שהוא חי בכלל מהנפש, היינו שא"ז בחי' כחות פרטים של הנפש כ"א בחי' חיות כללי כו', דזה בא בבחי' התלבשות ובבחי' פנימי' כידוע שחיות הנפש אינו כמו אור וזיו השמש, שאור השמש כמו שמאיר בהעולם * ה"ז בבחי' מקיף, וגם הפעולות שפועל כמו אידלי יומא אידלי קצירי ה"ז בבחי' מקיף, משא"כ בחי' חיות הנפש שמחי' את הגוף ה"ז בחי' פנימי' ובבחי' תפיסא בהגוף עד שא"א לחלק בין הנפש להגוף, וכמו"כ ע"י התלבשותו בהגוף ה"ה בא בהגשמה שנעשה בבחי' חיות בשרי וחיות גשמי, וכמו"כ להיפך ה"ה פועל בחי' הזיכוך בהגוף שהגוף אינו מסתיר על הנפש וה"ה מגלה את הנפש, דהרי מהות הנפש אין אנו יודעים וע"י התלבשותו בהגוף הרי אנו רואים שהוא חי מהנפש, ובפרט מי שהוא איש חי שהוא מגלה את הנפש כו'. וכמו"כ הוא בכל הכחות שע"י התלבשותם בהאברים ה"ה באים בהגשמה לפי אופן האברים שזהו מה שמשכיל השכלות גשמיים ופועל פעולות גשמיות, וכ"ז הוא ע"י כחות הנפש שהם הפועלים ע"י האברים, וכמו"כ הכחות פועלים הזיכוך בהאברים כמו בכח השכל ע"י שמשכיל השכלות ע"ז נודרך חומר המוח, וכמו"כ הוא בכל הכחות כו'. הרי שהנפש והגוף ע"ה רחוקים זמ"ז מ"מ ה"ה מתאחדים זע"ז עד שפועלים זב"ז כו'. והנה תחלת ההתאחדות של הנפש בהגוף הוא ע"י כח עליון בחי' כח הא"ס המפליא לעשות שמקשר רוחניות בגשמיות, דז"ש ויפח באפיו נשמת

חיים ומאן דנפח מתוכו נפח מתוכו ומפנימיותו נפח שהוא נפיחה בכח, דזהו מצד האין ערוך שלהם שע"ז צ"ל הנפיחה בכח בחי' כח עליון כו'. ואח"כ להיותם באין ערוך זל"ז צ"ל ע"י איזה דבר המחבר כו', שתחלת ההתאחדות הוא מבחי' כח עליון וזה הכח נמצא בהם תמיד, אך להיותם באין ערוך זל"ז צ"ל ע"י איזה דבר המאחדם, וזהו ע"י המזון שע"י המזון נעשה התחברות הנפש בהגוף, כמארו"ל עד דלא אכילנא בשרא דתורא לא צלינא דעתאי, וחמרא וריחא פקחין, שע"י המזון נתחזק כח שכלו וכמו"כ כל הכחות וגם בחי' חיות הכללי כו'. אך הנה כל פעולת המזון אינו בשביל המשכת חיות חדש כ"א במה שכבר נמשך כו', דלכן בהסתלק הנפש לגמרי אינו מועיל המזון, וכמו"כ בהסתלק החיות מהנפש במקום שהוא למע' מבחי' מקור של החיות שבבחי' התלבשו' כמו בהתעלפות ר"ל ג"כ אינו מועיל המזון כ"א רק בחי' ריח חזק שמשיב את הנפש, וכמו"כ כשיש איזה קלקול באיזה אבר ג"כ אינו מועיל המזון כ"א צריכים סממני הרפואה דוקא בהחיות שכבר נמשך, ולהיותו שלא בערך ע"ז הוא פעולת המזון כו'. והכח שיש בהמזון לפעול בחי' התאחדות הנפש בהגוף זהו כמ"ש כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי אם על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, שהמוצא פי ה' שבהמאכל גבוה למעלה מהמוצא פי ה' שבהאדם, שהמוצא פי ה' שבהמאכל שרשו מתהו שלמע' מתיקון, לכן ביכולתו לפעול בחי' המשכת הנפש בהגוף. הרי שע"י המזון נעשה התחברות של הנפש בהגוף ע"ה רחוקים זמ"ז מ"מ ע"י המזון נעשה המשכת הנפש להתאחד ולהתקשר באברי הגוף. וכמו"כ הוא ברוחניות בהתחברות של הנה"א בהנה"ב, שהנה"א והנה"ב מובדלים זמ"ז, שהנה"א הוא בחי' תכלית הרוחניות שה"ה חלק אלוק' ממש שהוא בחי' תכלית הרוחניות בבחי' הרוחניות דאלקו', והנה"ב הוא מק"נ שהוא משכא דחויא, הרי שהם מובדלים זמ"ז. וכמו"כ ה"ה מובדלים זמ"ז בעצם מהותם, דהנה"א יש לו בטבע המשכה (א ציא) לאלקות דרוח האדם העולה למע' וכמא' רשפי' רשפי' אש שלהבת י"ה, כמו שהלהב עולה למע' כמו"כ הנשמה ה"ה נמשך לאוא"ס להיותו נמשך מאוא"ס לכן יש לו בטבע רצון ותשוקה להכלל באוא"ס, וכמו"כ הכחות של הנה"א כמו שכל ומדות הנה השכל שלו הוא להשכיל ולהתחכם בהשכלות אלקות ולא בהשכלות אחרות, ובאמת הנה הנה"א הוא מסוגל דוקא להשכלות אלקית ואינו מסוגל להשכלות אחרות, כמו שיש אדם שהוא שייך לחכ' זו ויש מי שהוא שייך לחכ' זו, דמי ששייך לחכ' זו אינו שייך לחכ' זו ומי ששייך לחכ' זו אינו שייך לחכ' אחרת, כמו"כ הנה"א אינו שייך כ"א להשכיל בהשכלות אלקית ולא בהשכלות אחרות, כמו"כ המדות דנה"א הם שייכים דוקא לאלקות, וכמו"כ בכלל הרי הנה"א ה"ה נמשך לאלקות. משא"כ הנה"ב עיקרו הוא מדות שהם המדות רעות ותאוות זרות של עניני העולם כמו כעס ורציחה וכה"ג, שכן הוא בהנה"ב בטבעו שנמשך לכל המדות רעות דכעס ורציחה כו', כמ"ש עיר פרא אדם יולד, ולכן אם לא יהי' הדרכת הנה"א על הנה"ב יכול להיות אצלו כל המדות האלו דכעס ורציחה וכה"ג, כמו"כ השכל שלו הוא להשכיל בטוב של עניני העולם דאינו שייך להשכיל השכלות

הוספות

אלקית, דאינו דומה להנה"א שהוא משכיל השכלות אלקית, משא"כ הנה"ב הרי אינו שייך לאלקות ואינו שייך שיבין וישיג את האלקות, כ"א כל שכלו הוא להשכיל בהטוב שלו מהו טוב לו ובהדברים המביאים לזה הטוב, דכ"ז הוא בהטוב דעניני העולם כמו במו"מ וכה"ג. הרי שהנה"א והנה"ב ה"ה מובדלים זמ"ז בעצם מהותם, מ"מ ה"ה מתאחדים זע"ז, דהנה"א משיג את השגות אלקית ע"י ענינים הטבעיים של הנה"ב, וכמו"כ אפי' בנשמות הגבוהות שהשגתם באלקות אינו ע"י ענינים הטבעיים מ"מ הרי ההשגה שלהם היא כמו בתפיסא ע"י דבר אחר, ע"ה שאינם תופסים את האלקות ע"י הענינים הטבעיים כ"א שמגיעים להאלקו' תומ"י ישר מ"מ הרי א"ז עצמי' אלקות, פי' להיותו בא ע"י שכל הטבעי הרי א"ז כמו האלקו' מצ"ע, אף שג"ז הוא השגה נעלית מאד שא"ז נמצא בסתם בעלי השגה, מ"מ להיותו בא ע"י שכל הטבעי ה"ז כמו תפיסא ע"י דבר אחר כו', דוהו אפי' בנשמות הגבוהות, ומכש"כ רוב הנשמות שהשגתם באלקו' הוא ע"י ענינים הטבעיים כו', וזהו מה שהנה"ב פועל על הנה"א, וכמו"כ הנה"א פועל על הנה"ב, וזהו מה שגם שכל הטבעי של הנה"ב יבין את האלקות, דלהיות שההשגה של הנה"א הוא ע"י ענינים הטבעיים שהם מובנים גם להנה"ב שעי"ז ביכולתו להבין באלקות ג"כ באופן כזה, ומובן שא"ז רק במדרג' תחתונות באלקו' שזה ביכולתו של הנה"ב ג"כ להבין כו', וגם יכול להיות ההשגה אצלו בענינים כאלו שיהי' כאילו רואה, דוהו במ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, שזהו בכח הא"ס שיש בנבראים בקיום שלהם שיש כמה הכרחים טבעיים ע"ז עד שנעשה מזה חולת אהבה, דלהיותו משיג שיש כח הא"ס בהנבראים והוא אינו נגלה מזה נעשה אצלו בחי' חולת אהבה, וע"ז יש כמה ענינים והכרחים טבעיים שיש כח הא"ס, הן מצד הקיום שלהם שמצ"ע הם נפסדים ומצד קיום נצחי שלהם מזה ניכר שיש כח הא"ס, וכמו"כ מצד התמדת הפעולה שהפעולה היא בלתי מוגבלת, וממילא א"א לומר שהם חיים מהחיות המוגבל, ובהכרח לומר שגם החיות הוא בלתי מוגבל, הרי מובן מכ"ז שיש בהנבראים כח הא"ס, שיכול להיות בזה ההשגה כאילו רואה, שע"י ההתבוננות בזה הרי הוא ניתק (טרעט ער אַפּ) מעניני העולם ומתקרב לאלקות שנמשך לאלקות כמו לעשות מצוה או לתורה כו', עד שיכול להיות שנמאס אצלו (אַז באַ עם ווערט אַפּגיפרעגט) כל עניני העולם, וזה בא מצד שקידת העבודה של הנה"א שעובד עבודתו תמיד בהנה"ב שע"ז פועל בהנה"ב שנמאס אצלו כל עניני העולם, או שזהו ע"י ההתבוננות דראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע, דהגשמיות נק' מות להיותם הווים ונפסדים ונק' רע, וזהו מפני שהגשמי שלא יש בו איזה ענין אלקי הוא כמו גוף בלא נפש שהוא מאוס ומשוקץ, דאלקו' נק' חיים וטוב כמ"ש וה' אלקים אמת הוא אלקים חיים, והגשמיות אם יש בו איזה כוונה אלקית הרי יש בו בחי' חיים וטוב ואם לא יש בו איזה כוונה אלקי' ה"ה מאוס ומשוקץ כו', דהתבוננות זאת איך שאלקות הוא חיים וטוב והגשמיות הם מות ורע קען זעך זייער אַפּלייגן בנפשו, שע"י אריכות ההתבוננות בזה נמאס אצלו כל עניני העולם כו', וכמו"כ פועל

על המדות דנה"ב שגם הוא יתפעל מאלקו' ע"י ההשגה כו', דו"ש לבי ובשרי ירננו אל אל חי, שגם לב ובשר הגשמי דנה"ב ירננו לאלקו', וכמ"ש ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך כו'. נמצא שהנה"א והנה"ב עם היותם רחוקים זמ"ז מ"מ ה"ה מתאחדים זע"ז עד שפועלים זה על זה כו', וזהו ע"י המזון. וז"ש אכלתי יערי עם דבשי, דיערי הוא ברכות יוצר שהוא ביטול הנה"ב, דזהו מה שהביטול שהנה"א פועל בהנה"ב נעשה מזון להנה"א שיהי' ביכולתו לעבוד עבודתו בהנה"ב, דיערי הוא ביטול המלאכים, דיערי קאי על המלאכים כמ"ש אז ירננו כל עצי יער, ושרש של הנה"ב הוא משרפים ואופנים, ודבשי הוא ק"ש והיינו המס"נ דק"ש, אך שזהו המס"נ דבכל נפשך, דהמס"נ דלמס"נ באחד זהו בחי' המס"נ של הנה"א והמס"נ דבכל נפשך זהו המס"נ של הנה"ב, וזה נעשה בחי' מזון להנה"א שיהי' ביכולתו לעבוד עבודתו בהנה"ב כו'. נמצא שע"י המזון נעשה ההתחברות של הנפש בגוף. וכמו"כ הנה"א והנה"ב ע"ה רחוקים ומובדלים זמ"ז מ"מ ע"י המזון הרי הם מתאחדים כו'.

והנה לבוש הוא ג"כ לצורך ההתחברות של הנפש בגוף, אך שזהו לשמור מהדברים הבאים מבחוץ כמו מקור וחום ומדבר המזיק, רק שהלבוש אינו מתאחד בהגוף ולכן ה"ה ממשיך בחי' אור מקיף, דאינו דומה להמזון שהוא מתאחד עם הגוף שה"ה נהפך להיות דם ובשר כבשרו שהמובחר עולה להלב ומהלב עולה להמוח ששם הוא החיות כללי ומשם נמשך לכל האברים, הרי שהמזון להיותו מתאחד עם הגוף לכן ה"ה ממשיך בחי' חיות פנימי, אבל הלבוש אינו מתאחד עם הגוף ולכן ה"ה ממשיך בחי' אור מקיף, ונדע שכל שומר למע' מהמשתמר, וכמו"כ גם האו"מ גבוה מהפנימי, וכידוע שיש ה' מדרי' גר"ן ח"י, שמה שבא בהתלבשות הם גר"ן שא"ז רק הארה לבר, אבל ח"י הם מקיפים כו', וזה נמשך בהלבוש. וזהו ג"כ הטעם מה שאסור ללבוש ב' לבושים כאחד שקשה לשכחה, להיות שהלבוש שהוא מקיף הוא שומר להשכל, ולכן כשלוש ב' לבושים כאחד שחסר לבושא חדא הרי חסר המקיף ולכן קשה לשכחה כו'. וכמו"כ יובן ברוחניות שזהו בחי' המקיף דטלית ותפילין, שקודם התפלה דשעת צלותא שעת קרבא, שבעת התפלה נופלים לו מח"ז והרהורים שקשה לו יותר מבכל היום, וע"י המקיף דטלית והמצוה דתפילין שקודם התפלה ה"ז בחי' מקיף לשמור אותו מכל החצים ובליסתראות שנופלים לו בעת התפלה שלא יתפעל מזה שלא יבלבלו אותו שיהי' הפסק בעבודתו, וגם שיהי' לו בנקל לדחותם, עד שאינו מרגיש אותם כלל, ומובן שזהו כשהנה"ב אצלו הוא בדקות דאז אינו מרגיש אותם כלל, ובכלל שיהי' בנקל לו לדחותם כו'. נמצא שע"י מזון ולבוש נעשה ההתחברות של הנה"א בהנה"ב ע"ה רחוקים ומובדלים זמ"ז, ועי"ז הוא ההתחברות שלהם כו', וזהו באדם למטה.

וכמו"כ יובן הדוגמא מזה באדה"ע למע' כמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמע'. והענין הוא, דהנה ידוע שאצ"י הוא ממוצע בין או"מ אל העולמות, ולהיותו בבחי' ממוצע בהכרח שיהי' כלול

מב' מדרי', וזהו ב' המדרי' דאורות וכלים, שהאורות הם כמו אוא"ס המאציל והכלים הם לפ"ע העולמו' להיותם בבחי' מציאות דחכ' וחסד. והגם שגם בהאורות יש ע"ס, ה"ה פשוטים לגבי הכלים ועיקר המציאות דחכ' וחסד הוא בהכלים, מ"מ ה"ה מתחברים זע"ז שהאורות מתחברים בהכלים ופועלים פעולת הכלים, ע"ה פשוטים והכלים בבחי' מציאות, מ"מ ה"ה מתחברים זע"ז, כמו גוף ונפש שהם בהתחברות זע"ז כמו"כ הכלים שנק' גופין וכדאי' במא' דפתח אלי' וכמה גופין תקינת לון שקאי על הכלים וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא, דאיהו חיים לגופא קאי על האור שמתחבר עם הכלי ע"ה בבחי' פשיטות, והכלים הם בבחי' מציאות ע"ה בבחי' אלקות מ"מ ה"ה בבחי' מציאות, והאורות הם בבחי' פשיטות, מ"מ ה"ה מתחברים בהכלים ופועלים לפי אופן הכלים. ומי הוא הפועל הוא האור שפועל ע"י הכלים לפי אופן שלהם כו'. הנה בכדי שיהי' התחברות האורות בהכלים והיינו שמאוא"ס בחי' דכי לא אדם הוא יומשך בבחי' ציור אדם דאורות וכלים זהו ע"י ב' הענינים דמזון ולבוש. וזהו כמארז"ל על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח, דעבודה זהו"ע עבודת הקרבנות שנק' מזון כמ"ש את קרבני לחמי לאשי, שע"י שמקריבין בהמה גשמית ע"ג המזבח ונכללת באש שלמע' בא"ס דאכיל קורבנין דרזא דקורבנין עולה עד רזא דא"ס בחי' בהמה רבה שלפני האצ"י שע"ז ריח ניחוח להוי' שנעשה ההמשכה בש' הוי', וכמו"כ בכל העולמות כו', ועכשיו תפלה כנגד תמידין תקנו שהוא עבודה של הנה"א לפועל הביטול בהנה"ב, דז"ש אדם כי יקריב מכם קרבן שהוא ההקרבה של הנה"ב כו', וז"ש לבבתני אחותי כלה שנעשה כבי' כמו לב, כשם שליבא פליג לכל שיפין שע"י המזון שנעשה דם והמוכחר עולה להלב ומהלב עולה להמוח ומהמוח ה"ה נמשך ומתאחד בהחיות שבלב ומשם נמשך חיות לכל האברים דליבא פליג לכל שיפין, כמו"כ עושים אותו כבי' כמו לב שהוא נמשך בע"ס דאצ"י, וגמ"ח הם לבוש כמ"ש לבושו צדקה וכמ"ש וילבש צדקה כשריון מה שריון הזה עשוי מקשקשים כך צדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול, וכמו"כ הוא בכל המצות שהם נק' לבושים שע"י נמשך בחי' אור מקיף לשמור את האור פנימי, דמהאור פנימי יכול להיות אחיות החיצונים והמקיף שומר אותו שלא יהי' ממנו אחיות החיצונים כו'.

והנה התורה נק' מזון ולבוש, כמ"ש לכו לחמו בלחמי וכותי' ותורתך בתוך מעי, הרי נק' מזון, וכמו"כ נק' לבוש כמ"ש עוטה אור כשלמה שקאי על התורה שנק' לבוש. והענין הוא, דהנה כתי' אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים, דאתה הוא הוי' לבדך זהו מה שהוא לבדו הוא, וכותי' אתה עשית את השמים כו', וגם מה שלכאו' הי' צ"ל אצלו שינוי ית' מפעולת הנבראים דהרי כל פעולה פועל שינוי בהפועל, וכותי' אני ה' לא שניתי שלא יש שום שינוי בין קודם הברי' לאחר הברי', דאתה הוא עד שלנבה"ע ואתה הוא משנבה"ע, וכותי' אתה עשית את השמים כו'. אך הענין הוא דהנה התהוות העולמות הם מאותיות הדבור כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו', דאותיות הדבור הם כח היותר אחרן שבנפש

ושרשם מחכ', דזהו"ע אבא יסד ברתא, ובאמת שרשם מבחי' השכל, וגם מעצם הנפש, רק שהתגלותם ובבחי' התחלקות זהו ע"י החכ', וכמו"כ התחלקו המוצאות דאחה"ע מהגרונ' וגיכ"ק מהחיך כו' ג"ז הוא מהחכ', וכמו"כ בחי' התחלקו' הצירופי' מה שלכל תיבה יש לה צירוף מיוחד ג"ז הוא מהחכ', שמבחי' החכ' נעשה בחי' ההתחלקו' דאותיו' הדבור, וזהו להיות שחכ' בעצמה היא בבחי' הגבלה ובבחי' התחלקו' ולכן עיי'ז נעשה ההתחלקו' דאותיו' הדבור, דמהכחות שלמע' מהחכ' אינו נעשה מזה בחי' ההתחלקו' דאותיות הדבור, וכנודע שיש קלא דאשתמע וקלא דלא אשתמע, דקלא דלא אשתמע זהו מהכחות שלמע' מהחכ' ולכן לא אשתמע באותיות הדבור כלל, ודוקא ע"י בחי' החכ' עיי'ז נעשה התחלקות דאותיות הדבור כו', ועד"ז יובן למע' דריבוי ההתחלקו' דאותיו' הדבור זהו ע"י החכ' ומוזה נתהוו ריבוי נבראים עד אין שיעור, דמאוא"ס בעצמו לא הי' אפשר להיות ממנו בחי' ריבוי התחלקו' הנבראים ודוקא ע"י החכ' ואח"כ ע"י המדות דמריבוי מציגות וההרכבות שיש בהמדות עיי'ז נעשה ריבוי התחלקו' הנבראים עד אין שיעור, והנה בחי' החכ' ג"כ באין ערוך לגבי אוא"ס, דבבחי' עצמות אוא"ס הרי לית מח' תב"כ, דענין תפיסא והשגה שייך דוקא בבחי' החכ', אבל בבחי' עצמות אוא"ס למחבת"כ, רק מה שנתפס בכח אמונה שבנפש שהיא למע' מטו"ד שזוהו אמיתית ענין ישראל שר אל שהוא בכח האמונה שבנפשו שהוא למע' מטו"ד, והתהוות החכ' מאוא"ס הוא ג"כ מבחי' אותיות שבאוא"ס דאותיות שבכתר נעשה מקור לחכ', וכידוע שיש ד' מדרי' טנת"א, דאותיות הם בחי' האחרונה וטעמים הם בכתר ואותיות שבתענוג נעשה מקור לחכ', ועפי"ז יובן מה שלא שניתי שאין העולמות פועלים שום שינוי והתפעלות בעצמותו, להיות שכל התהוות העולמות הוא מאותיו' הדבור שנמשכים מבחי' החכ', וגם בחי' החכ' באין ערוך לגבי אוא"ס, שרק אותו' שבאוא"ס נעשה מקור לחכ', ולכן אין זה פועל שום שינוי והתפעלות כלל דלא שניתי כו', ולהיות שכ"ז הוא ע"י הצמצום וכל הצמצום אינה רק לגבינו אבל לגבי אוא"ס אין הצמצום מעלים ומסתיר כלל, וממילא ה"ה הוא לבדו הוא כו', אמנם הגם שנמשך ע"י הצמצום עדיין לא היו העולמות יכולים לקבל, ודוקא ע"י ע"י שנתלבש בלבוש התורה עיי'ז יכולים העולמות לקבל, וזהו"ע מ"ש בזהר באורייתא מתקיים עלמא וקוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, וזהו מ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה שזהו"ע מ"ש ותורת חסד על לשונה, שהתורה נק' חסד ועיי'ז יבנה, שע"י התורה דוקא נתהוו כל העולמות כו', וזהו"ע מה שהתורה נק' לבוש, וכמו"כ נק' מזון, להיות שהלבוש דתורה הוא בבחי' אור פנימי וכידוע שיש ב' מיני לבושים, לבושים פנימיים ולבושים חיצוניים, דלבושים פנימיים זהו מה שהאדם צריך לצורך עצמו, והיינו שאינם בשביל לכסות כו' כ"א מה שצריך לצורך עצמו שעיי'ז הוא ההתגלות שלו, וזהו"ע מה שהלבושים נק' ג"כ בשם תיקונים כו', ולבושים חיצונים זהו מה שצריך בשביל לכסות שהם בבחי' מקיף, וזהו ההפרש בין הלבוש דתורה להלבושים דמצות דמה שהמצות נק' בשם לבושים זהו מה שהם בבחי' מקיף, והלבוש דתורה הוא בבחי' אור פנימי.

והנה זה גופא שיהי' ההמשכה מאותיות שבתענוג להיות מקור לחכ' הנה עי' ארו"ל מט"ט קושר כתרים לאותיות מתפלותיהן של ישראל, דכתיב אותיות הם אותיות שבתענוג שהם נעשים מקור לחכ' וזהו עי' תפלותיהן של ישראל, שזהו בחי' אותיות התפלה שיוצאים עי' מס"ג, והיינו מבחי' הניצוץ האלקי שבכאור"א מישראל שבכחו למס"ג על קדה"ש שזהו למע' מטו"ד, דהרי השכל אינו מחייב ענין המס"ג, דמה שהשכל מחייב זהו ענין לאהבה את ה"א כי הוא חייך וענין וחי בהם, אבל לא מס"ג, רק מה יכול להיות שהשכל מחייב שכדאי למסור נפשו, אבל אין השכל מניח לזה שיהי' המס"ג, וזהו דוקא מבחי' שלמע' מטו"ד כו', וזהו בחי' המס"ג בפועל, וכמו"כ בחי' למס"ג באחד שהוא המס"ג בכה, ובחי' אותיות התפלה שיוצאים עי' מס"ג מזדככים ומתעלים לאותיות שבתענוג ועי"ז נעשי' מקור לחכ', אך מקודם צ"ל התבוננות בפסוד"ז שהוא ההתבוננות בדברים שהם למע' מטו"ד, ואין הכוונה בזה לומר עריצים שזהו בשביל הנה"ב כ"א מה שזה מבעיר ומלהיב את הנה"א, ועי"ז אח"כ במס"ג דק"ש, שע"ז גורמים שיהיו האותיו' שבתענוג בחי' מקור לחכ' כו'. וזהו"ע בחי' רעייתי פרנסתי דישראל מפרנסין לאביהם שבשמים בב' העינים דמזון ולבוש, והיינו או שזהו בחי' עבודת הקרבנות וגמ"ח שהם ב' העינים דמזון ולבוש מה ששייכים לנה"ב או שזהו בחי' מזון ולבוש דתורה מה ששייך להנה"א כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש נופת תטפנה שפתותיך כלה. דהנה נפת הוא מתוקות והיינו בחי' אותיות שבתענוג שנעשים מקור לחכ', דהנה תענוג אינו חכ' שהוא למע' מבחי' החכ' מ"מ הרי אותיות שבתענוג נעשים מקור לחכ' כו', וזהו"ע מה שבטעמים יש ב' פי' א' ל' טעם וענג, והב' ל' טעם ועצה, כמש"כ עשה לי מטעמים וכדכתי' חיד אוכל יטעם, וכת' טעמו וראו כי טוב ה', וזהו ל' טעם וענג, וכמו"כ ל' טעם ועצה כמו מטעם המלך וגדוליו, וטעם זקנים יקח וכת' טוב טעם ודעת למדני, וזהו להיות שאותיות שבתענוג ה"ה נעשים מקור לחכ', וזהו ג"כ מה שלפעמים אי' בע"ח דטעמים בכתר ונקודות בחכ' ובמ"א אי' דטעמים בחכ' כו' וזהו ג"כ מפני שאותיות שבתענוג ה"ה נעשים מקור לחכ' כו', ופי' מה שאותיות שבתענוג נעשים מקור לחכ', הנה אותיות שבתענוג הוא בחי' התגלות הרצון על חכ' ובי"ע, שז"ש שוקיו עמודיו שש שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראותו, שיש בחי' הרצון בעצמות להתהוות אבי"ע וזהו"ע אותיות שבתענוג, ולכן ה"ה נעשים מקור לחכ' כו'. וזהו"ע שפתותיך כלה שהוא בחי' התורה שע"ז נמשך מבחי' אותיות שבתענוג להיות מקור לחכ', ובפרט עי' דבור התורה דזהו"ע מ"ש כי חיים הם למוצאייהם למוציאיהם בפה דוקא, להיות ששרש הדבור הוא למע' מהשכל לכן עי"ז הוא ההמשכה כו', ועי"ז או' שפתותיך כלה, דכלה הוא בחי' כליון בחי' למס"ג באחד אח"כ עי' התורה שע"ז הוא ההמשכה כו'. וזהו ג"כ מה שנפת תטפנה קאי על מ"ת שהקדימו נעשה לנשמע שג"ז הוא בחי' ביטול שלמע' מטו"ד, ובמ"ת ניתן עי"ז הכח גם לדורות דו"ש וידבר

אלקי' את כל הדברים האלה לאמר, דלכאו' תי' לאמר ה"ז מיותר דאא"ל שהכוונה הוא לאמר לכל ישראל דהלא כ"י שמעו את עשה"ד, אלא הכוונה לאמר לדורות שע"י מס"נ יהי' ביכולתם להמשיך זאת כו', אך מ"מ אר' ע"ז נפת תטפנה ל' טיפין טיפין שהוא מל' ונוזלים מן לבנון שא"ז רק הארה לבד, וזהו בחי' ירידה והשפלה לגבי', דזהו"ע יושב ועוסק בתורה בחי' ישיבה והשפלה כאדם היושב על הכסא שמשפיל קומתו וההמשכה הוא ע"י תו' דכל הקורא בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו'. ואח"כ אר' דבש וחלב תחת לשונך, דחלב ודבש שניהם הם מתיקות רק שהם בחי' חסדים וגבורות, דשניהם הם במוחין בחי' מוחין דגדלות, חלב הוא בחי' חסדים דאימא שזה פועל בחי' התפשטות והתגלות של המדות כמשל החלב שמגדל הולד כמו"כ ה"ז פועל בחי' התפשטות והתגלו' של המדות, ודבש זהו בחי' גבורות דאבא, וזהו או שפועל בחי' ההתכללות שלהם שיוכללו כו' או שזהו בחי' אהבה בתענוגים רק שזהו מה שנכלה (אז ער גייט אויס) בזה כו'. ואח"כ אר' ריח שלמתוך כריח לבנון שהוא בחי' המקיף, ולכן אר' כאן כריח לבנון ומתחלה אר' תטפנה שהוא מל' ונוזלים מן לבנון מפני שבזה מאיר בחי' אור עצמי כו'. וכ"ז הוא כשישראל הם בבחי' רעייתי פרנסתי שע"ז אר' נפת תטפנה שפתותיך כלה, שע"י תורה ומס"נ עי"ז הוא ההמשכה כו'. אבל מי שחטא והעביר את הדרך דאז אינו שייך להקרא בשם בחי' רעייתי פרנסתי, ע"ז א' הרועה בשושנים שהקב"ה רועה את ישראל בשושנים בחי' יגמה"ר כו', דהנה בכדי למלאות כל הפגמים צ"ל ע"ז ענין התשובה, וע"ז אר' הרועה בשושנים, דשושנים זהו מ"ש כשושנה בין החוחים כן רעייתי בין הבנות, דשושנה בין החוחים אית לה חוחים וקוצים העוקצים לה, והיינו שזהו בחי' המיצר מהריחוק, וכידוע שהלא טוב מהריחוק ה"ז מגיע בעומק ביותר בנפש מהתענוג, דכל כמה שהתענוג מגיע בעומק בנפש הנה הצער מגיע בעומק ביותר, ובכדי למלאות כל הפגמים צריך לעורר בבחי' פנימיות ועצמיות הנפש, והמשל ע"ז הוא מהנהר שנחרב שצריך לחפור בעומק המעיין, דהמעיין בעצמו נובע טיפין טיפין ומה נעשה התפשטות והתרחבות הנהר, אבל כשנחרב הנהר צריך לחפור בעומק המעיין ביותר, וכמו"כ בכדי למלאות כל הפגמים צריך לעורר בבחי' פנימיות ועצמיות הנפש, וז"ש ויצעקו אל ה' בצר להם וכת"י צעק לבם כו', ועי"ז מעורר וממשיך למע' בבחי' פנימיות ועצמיות באוא"ס, וה"ז למע' מההמשכה של צ"ג שע"ז אר' נפת תטפנה כו' שא"ז רק הארה לבד, וגם מה שא' ריח שלמתוך כריח לבנון ה"ז בחי' ריח שג"ז אינו כ"א בחי' הארה לבד, משא"כ בבע"ת ממשיכים בחי' פנימיות ועצמיות אוא"ס, וזהו"ע משארז"ל במקום שבע"ת עומדין אין צ"ג יכולים לעמוד להיות שההמשכה של צדיקים ע"ז ארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שהוא מחצה מתר"ך, דתרי"ג מצות דאורייתא וז"מ דרבנן גימ' תר"ך, וש"י הוא מחצה מתר"ך, וגם ההמשכה דחכ' שממשיכים הרי ג"ז הוא בחי' קנה חכ' קנה בינה ב"פ קנה גימ' ש"י, וגם בחי' אה' בתענוגים שלהם הרי זה בחי' תענוג המורגש דו"ע דבש שהוא עונג המורגש דבנפש. הרי א"ז בבחי' פנימיות

ועצמיות הנפש וממילא גם ההמשכה מלמע' א"ז כ"א בחי' הארה לבד, משא"כ בע"ת ה"ה ממשיכים מבחי' מקור התענוגים דבנפש, הנה הצעקה שלהם הוא בבחי' פנימיות ועצמיות הנפש, וכמו"כ גם ההמשכה מלמע' הוא מבחי' מקור התענוגים שזהו מבחי' פנימיות ועצמיות אוא"ס, וזהו"ע ג"כ מה שמ"ת ניתן בקול שופר שאינו ע"י כלי זמר שזהו"ע תענוג כ"א ע"י קול שופר שהוא מפיל חרדה להיות שההמשכה דתורה הוא מבחי' מקור התענוגים, וזהו"ע ג"כ בחי' קול שופר דר"ה שהוא ג"כ ההמשכה ממקור התענוגי' וקול שופר דר"ה ה"ז ענין התשובה כו'. וזהו"ע ג"כ מה שבתשובה כתי' ב"פ אנכי כמ"ש אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך, ובצדיקים כתי' פעם א' אנכי דו"ש ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה, דברכה וקללה זהו"ע מ"ע ומל"ת, דהרי א"א לומר קללה כפשוטו הרי אינו שייך לומר ע"ז נתן כו' כ"א שזהו"ע מ"ע ומל"ת, וא' ע"ז ראה אנכי נתן פעם א' אנכי, אבל בתשובה או' ב"פ אנכי מפני שזהו ההמשכה מבחי' פנימיות ועצמיות אוא"ס, וזהו"ע ממעמקים קראתיך מעומק לעומק שזהו למע' מעומק דחכ' כו'. וע"ז או' הרועה בשושנים בחי' יגמה"ר, להיות שכ"ז ה"ז מוסתר ונעלם ולכן בכדי שיהי' התעוררות התשובה ובפרט באופן בחי' צעק לבם ע"ז או' הרועה בשושנים בחי' יגמה"ר שהם נותנים לו הכח ע"ז, וגם נודע שיגמה"ר שרשם בפנימיות הכתר שמשם הוא מקור הסליחה ולכן ע"ז פועל למלאות כל הפגמים כו'. ועוד יש פי' בהרועה בשושנים א"ת שושנים אלא שושנים בחי' התורה, שהכח ע"ז הוא בחי' התורה, אבל זהו בחי' כשמן הטוב שבתורה שיורד על הזקן זקן אהרן דוקן אהרן א"ז רק בחי' הארה לבד, אבל בחי' כשמן הטוב שבתורה הוא בחי' עצמי' התורה דבכלל זהו בחי' פנימיות התורה, וזהו נתן כח על התשובה, וגם הכוונה בשושנים ששושנים הלכות שזהו בחי' התיקון על התורה כו'.

ו"ש אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול וס"ת ד' יודי"ן, הרועה בשושנים בחי' יגמה"ר או שושנים ששושנים הלכות שעי"ז הוא התעוררות התשובה, דמתחלה או' נפת תטפנה שפתותיך כלה שזהו במדרי' צ"ג וע"ז או' נפת תטפנה שא"ז רק הארה לבד, וע"ז או' אח"כ דבש וחלב תחת לשונך בחי' אהבה בתענוגים שהוא בחי' תענוג המורגש וגם ריח שלמתיך כריח לבנון הרי ג"ז אינו כ"א בחי' הארה לבד, אבל בע"ת ממשיכים מבחי' פנימיות ועצמיות אוא"ס, וע"ז אומר אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול הרועה בשושנים בחי' יגמה"ר דזהו מה שבאלול נפתחים ומתגלים בחי' יגמה"ר, ולכן אז הוא זמן התשובה להיותם ימי רצון דמה הראשונים ברצון אף אחרונים ברצון כו'.

ש"פ נצו"י, תער"ג. הנחה

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא כו', דלכאורה צ"ל והלא מצות התשובה היא למע' ביותר מכל המצוות, שהרי ע"י התשובה נתמלאו כל הפגמים אפי' כשפגם בהמצות הנה ע"י התשובה נתמלאו כל הפגמים, וכל המצות הם בבחי' רצון שאין טעם לרצון ה"ז בבחי' פלא ורחוק, ומכשי"כ מצות תשובה שהיא למע' ביותר מכל המצוות שהיא בבחי' פלא ורחוק, אי"כ מהו"ע אומרו כי המצוה הזאת שהיא מצות תשובה לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא. גם צ"ל מה נוגע לאמר שמצות תשובה לא נפלאה כו' ולא רחוקה כו' דהרי גם אפי' כשהיא בבחי' נפלא ורחיק ג"כ צ"ל ענין התשובה שהרי צריכים לעשות תשובה, ובפרט כשפגמו שצריכים לעשות תשובה, שהרי תשובה ה"ה מצוה שצריכים לעשותה, דזה נכלל בכלל במה שהקדימו נעשה לנשמע שענין הקדמת נעשה לנשמע הוא שיהיו עושים כל דבר אף בדבר שאין ביכולת לעשותה ג"כ יהיו עושים כו'. שאלו היו אומרים נשמע קודם לנעשה הי' הכוונה שיהיו שומעים מתחלה אם ביכולת לעשותה שאו היו עושים אותה, אבל ענין הקדמת נעשה לנשמע זהו מה שיהיו עושים כל דבר אף בדבר שאין ביכולת לעשותה ואפי' בדבר שאינו מושג שיהיו עושים את הכל כו', וזהו להיות שהקדמת נעשה לנשמע הוא בחי' התגלות בחי' פנימיות ועצמיות הנפש שמצד עצם הנפש יכול להיות הכל, וזהו מפני שמצד עצם הנפש לא יש מניעות ועיכובים כלל ולכן יכול להיות הכל, דענין הקדמת נעשה לנשמע שזהו ענין קבועמ"ש הוא כענין התשובה וקבועמ"ש אמיתי ה"ז ענין התשובה, נמצא שענין התשובה הרי צריך להיות, ואי"כ מה זה נוגע שלא נפלאה היא כו' אפי' כשהיא בבחי' נפלא ורחוק ג"כ צ"ל ענין התשובה. גם מהו"ע ב' הענינים דלא נפלאה כו' ולא רחוקה כו'. גם מהו"ע מה שא' עוד לא בשמים היא כו' ולא מעבר לים כו'. גם צ"ל מה שנא' בתשובה השיבנו ה' אליך ונשובה, דלכאוי' הלא התשובה צ"ל למטה בכח עצמו, וגם הרי זה כלל ידוע דבאתעדלית אתעדל"ע דרוח אייתי רוח ואמשיך רוח וכמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף, דאם ישים אליו לבו מלמטלמ"ע רוחו ונשמתו אליו יאסוף מלמעלמ"ט, וכדכתי' יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך לפי אופן דכאשר יחלנו לך בההעלאת מ"ן מלמטלמ"ע לפי ערך כזה יהי חסדך ה' עלינו בהמשכת מ"ד מלמעלמ"ט, ואי"כ מהו"ע אומרו השיבנו ה' שהתשובה היא מה' מלמע' כו'.

ובכדי להבין כ"ז צלה"ק מה שתכלית עבודת הנשמות בקיום התו"מ ובעבודה שבלב הוא בכדי להמשיך גילוי אלקו' למטה, דהרי נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים הרי שיש רצון למע' בהמשכת גילוי אלקו' למטה, והנה מפני מה נתאווה כו' זאת אין אנו יודעים אבל אנו יודעים שנתאווה כו', וע"ז הוא תכלית עבודת הנשמות בקיום התו"מ ובעבודה שבלב להמשיך גילוי אלקות למטה כו'. וזהו"ע מה שעובדי הוי' נק'

בשם צדיקים, דלאו' הלא שם צדיק הוא ל' זכאי וא"כ מפני מה נק' עובד ה' בשם צדיק, אלא שנק' בשם צדיק ע"ש צדקה שזוהו בחי' השפעת והמשכת אלקות בעולם, וגם למע' אנו מוצאים שנק' בשם צדיק כמ"ש צדיק ה' בכל דרכיו, וגם מצות נק' בשם צדקה כמ"ש וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת כו', וכמ"ש כל מצותיך צדקה כו'. דהנה ענין הצדקה הוא בשביל להחיות רוח שפלים, דהעני לית לי' מגרמי' כלום ועיי' ההשפעה שמשפיע לו די מחסרו אשר יחסר לו ה"ה מחי' רוח שפלים, שהעני דלית לי' מגרמי' כלום ה"ה שפל ונבזה בעצמו ועיי' שמשפיע לו ה"ה מגביה את רוח השפל שלו, דהרי העני עיי' העדר ההשפעה ה"ה חסר ועיי' ההשפעה שמשפיע לו ה"ה ממלא חסרונו, דהרי ההשפעה צ"ל די מחסורו אשר יחסר לו, הנה עיי' שמשפיע לו ה"ה ממלא חסרונו עכ"פ בזה הפרט שמשפיע לו, ולכן ה"ה מגביה אותו משפלותו, ועם היות שההשפעה אינה בריבוי בעשירות שהרי אי אתה מחוייב לעשרו, מ"מ ה"ה פועל הגבהת השפלות שלו בזה שמקודם הי' חסר ועכשיו אינו חסר ועיי' ה"ה מגבי' אותו משפלותו שמחי' רוח שפלים כו'. ועד"ז יובן למע' דהנה כל העולמות שפלים לגבי אוא"ס אפי' עולמות היותר עליונים דהכל שפלים אצלו, דכל העולמות אפי' עולמות היותר עליונים הנה שרש מקור חיותם הוא מבחי' חסרון אור, לבד זאת מה שמציאות של העולמות הם חסרים מכל גילוי הנה גם שרש מקור חיותם והתהוותם הוא מבחי' חסרון האור, דבחי' אור פנימי ועצמי א"א להאיר בהעולמות כ"א בחי' הארה לבד, שזוה"ע לכי ומעטי את עצמך שבכדי שתהי' המל' בחי' ראש לשועלים בחי' מקור לבי"ע צ"ל ענין לכי ומעטי א"ע, דהנה בחי' העצמי' דאצי' א"א להאיר בבי"ע, שהרי באצי' מאיר גילוי אוא"ס, דבחי' הארת הקו מאיר באצי' ובאצי' גופא יש ג"כ חילוקי מדרי', אך כללות האצי' בכל המדרי' דאצי' א"א להאיר בבי"ע, דבכלל אצי' נק' אור עצמי לגבי בי"ע, וגם אפי' בחי' מל' דאצי' כמו שהיא באצי' א"א להאיר בבי"ע, ובכדי שתהי' בחי' ראש לשועלים צ"ל ענין לכי ומעטי א"ע כו', דכמו"כ הוא אפי' בעולמות היותר עליונים הם ג"כ מבחי' חסרון, דבשרש הראשון זהו"ע בחי' צמצום הראשון שהי' באוא"ס שהוא בחי' הסתלקות ובחי' חסרון האור, דמבחי' אוא"ס שלפה"צ אפי' מבחי' התפשטות האור לא הי' אפשר להיות התהוות העולמות כ"א מבחי' הסתלקות האור כו', דזהו"ע מ"ש אתה עשית את השמים את חסר ה', דמקודם או' אתה הוא ה' לבדך, דאתה הוא והוי' הם המדרי' שלפה"צ, ואח"כ או' אתה עשית את השמים, את חסר, שחסר ה' הפרצופים דכתר חכ' בינה ז"א ומל', דבכדי שיהי' התהוות העולמות זהו עיי' חסרון האור, וכמו"כ הוא בבחי' אצי' הפרטית שהוא עיי' חסרון, הרי שכללות העולמות הוא מבחי' חסרון האור כו', והנה זהו גופא הוא בחסד הוי' עלינו בכדי שיהיו העולמות יכולים לקבל, ועיי' צ"ל בחי' מיעוט וחסרון האור דלולא בחי' המיעוט והחסרון לא הי' אפשר להיות מזה התהוות העולמות ולא היו העולמות יכולים לקבל, ודוקא עיי' מיעוט עיי' ביכולתם לקבל, דזה גופא הוא ג"כ בחי' גילוי אור כו', וגם עיי' שמתקבל אצלם בחי' מיעוט האור עיי' ביכולתם לקבל גם מדרי' היותר

עליונות, והמשל ע"ז הוא ממה שלא קאים אינש אדעתי דרבי' עד מ' שנין אבל לאחר מ' שנין קאים אדעתי דרבי', דדעתי דרבי' והו"ע עומק חכמתו, אך זהו דוקא לאחר שמתחלה הי' משפיע לו בחי' חיצוני' השכל וזה נתקבל אצל המקבל ועי"ז קאים אח"כ לאחר מ' שנין על עומק חכמתו, אבל אם הי' משפיע לו מתחלה בחי' עומק חכמתו הי' נתבלבל חושי המקבל ולא הי' יכול לקבל, וכמו"כ הוא ע"י השפעת בחי' מיעוט האור בהעולמות וזה מתקבל אצלם הנה אח"כ ביכולתם לקבל גם מדרי' היותר עליונות כו', אך הנה התהוות העולמות ה"ה מבחי' חסרון האור כו', והו"ע מה שכללות העולמות נק' בשם עשי' כמ"ש מה רבו מעשיך ה' כולם בחכ' עשית וכמ"ש כי אראה שמך מעשה אצבעותיך שנק' בשם עשי', שכח עשי' הוא בחי' כח נבדל שבנפש, וממילא גם הארת החכ' המתלבש בעשי' הוא ג"כ בבחי' נבדל שבאין ערוך לגבי עצמיות החכ', וכמו"כ כללות העולמות נק' בשם עשי' ע"ש התהוותם מבחי' חיצוניות האור כו', וזהו אפי' בעולמות עליוני' שהם מבחי' חסרון כו', ובפרט בעולם התחתון ובנבראים שבעולם התחתון שהם שפלים וחסרים מכל טוב והשפעה אלקית, דבעולמות העליונים מ"מ הרי מאיר בחי' גילוי אלקו', דהרי המלאכי' עומדים ברום עולם שעומדים תמיד באהוי"ר מצד השגתם שמשגיגים את בחי' האור האלקי הנגלה אליהם, לזאת ה"ה עומדים תמיד באהוי"ר, וזהו להיות שהאלקות הוא אצלם בגילוי יותר מהמציאו' שלהם, ע"ה שגם הם נמצאים בעולם שהוא בבחי' מציאות יש מ"מ הרי מאיר אצלם בחי' גילוי אלקו' רק שהוא בבחי' מיעוט האור דבכללות ה"ז בחי' מציאות האלקו' כידוע הענין בזה, אבל מ"מ מאיר אצלם בחי' גילוי אלקו', משא"כ בעולם התחתון הרי האלקות נסתר ונעלם שאין האלקו' נראה ונגלה כלל דעולם כמנהגו נוהג שמתדמה שהעולם מתנהג ע"פ הטבע, דזהו להיות שבעולם התחתון הוא בחי' התגברות הישות שהישות הוא בהתגלות ביותר מהאלקות כו' שהאלקות אינו נראה ונגלה כלל, עד שבכדי שיהי' השגות אלקו' והתעוררות אהוי"ר צריכים ע"ז עבודה ויגיעה שזהו אפי' בנשמו' בכדי ששישגו השגו' אלקית ויתעוררו באהוי"ר זהו ע"י יגיעה כו' רק שזהו בנשמות דבי"ע כו', הרי שהעולמות הם בבחי' שפלות ובבחי' חסרון, ועי"ז הו"ע הצדקה שהוא בחי' המשכת אלקו' בהעולם, ועי"ז כתי' מרום וקדוש אשכון את דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים, דמרום וקדוש הוא בחי' עצמו' אוא"ס, אשכון את דכא ושפל רוח זהו למי שמרגיש שהוא דכא כו', שאז ה"ה בבחי' כלי כו', דמי שאינו מרגיש ע"ז ארז"ל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו, דדעה הוא הרגש ומי שאין בו דיעה בחי' הרגש הרי אינו שייך שיהי' בחי' כלי ואסור לרחם עליו, ודוקא מי שמרגיש כו' ע"ז או' מרום וקדוש כו' להחיות רוח שפלי' ולהחיות לב נדכאים שיהי' מאיר גילוי למטה, וזהו ע"י תו"מ שנק' דרך וכמ"ש ושמר דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, דדרך הוי' הוא בחי' דרך ומבוא להמשכת ש' הוי', ששם הוי' יהי' מאיר בגילוי, וזהו ע"י צדקה ומשפט, דצדקה זהו מצות ובכלל משפט הוא תורה, שע"י תו"מ נמשך ש' הוי' בעולם,

וזהו ג"כ מ"ש כי ישרים דרכי ה', שהתורה נק' דרכי ה' וכמו"כ המצות נק' דרך, שע"י תו"מ נמשך בחי' גילוי אלקות למטה כו'.

ולהבין הענין מה שהמשכת אלקו' למטה הוא ע"י ב' הענינים דתו"מ הענין הוא דהנה ידוע שבהמשכת אוא"ס בהעולמו' יש ב' המשכות בחי' אור פנימי ובחי' אור מקיף, שהם ב' המדרי' דממכ"ע וסוכ"ע. דבחי' ממכ"ע זהו כמארז"ל מה הנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם. דמה הנשמה ממלא את הגוף, שחיות הנפש בא בבחי' התלבשות פנימי בהגוף, דכחות הנפש ה"ה באים בהתלבשות בכלים ואברי הגוף כל כח בכל אבר לפי מזגו ותכונתו, דכח השכל מתלבש במוח וכח הראי' בעין וכח השמיעה באזן, שלא ישנו את תפקידם דכח הראי' לא יתלבש באזן וכח השמיעה בעין כל כח מתלבש בכל אבר הראוי לו לפי מזגו ותכונתו, והגם שבכללות גוף ונפש אינם בערך זל"ז, הרי נודע שמ"מ יש להם איזה ערך והשתוות ביניהם שזהו"ע בחי' הרוחניות דהאבריים שהם כלים לחיות הנפש, וגם בנפש א"ז כ"א בחי' מדרי' אחרונות שבנפש בחי' גשמיות שברוחניות, וכמו"כ בהאבריים בחי' הרוחניו' שלהם שהם כלים לקבל חיות הנפש, כשם שבפשוט מה שהעין כלי לקבל בתוכו אור הראי' הוא להיותו חומר מלוטש לזאת ה"ה בחי' כלי לקבל בתוכו אור הראי', כמו"כ בחי' הרוחניו' דאבריים שזהו בחי' לחלוחית הרוחניות שבאידיים הרוחניים ה"ה בבחי' כלים לקבל בתוכם את כחות הנפש, דכחות הנפש ה"ה באים בבחי' התלבשות בהאבריים כו'. והנה ענין התלבשו' זהו בחי' ההתגלות מה שכחות הנפש ה"ה מתגלים ומתאחדים בהגוף שמוזה הוא גילוי החיות שבגוף, שהחיות שבגילוי ובמורגש הוא מכחות הנפש, דהגם שיש חיות הנפש שמחי' את הגוף לבד כחות הנפש כו' ה"ז בהעלם, אבל בחי' החיות שבגילוי ובמורגש ה"ז מהכחות, ולכן בהסתלק הכחות או לא יש בחי' התגלות החיות כמו בהסתלק כח התנועה מהיד לא יש בחי' התגלות החיות בהיד, והגם שגם אז יש בחי' התגלו' החיות דזהו מה שניכר שהוא גוף חי לא גוף מת, הנה זהו להיות שגם החיות כללי שבגוף הוא ג"כ בבחי' פנימי כו', אבל החיות שבגילוי ובבחי' מורגש זהו מהכחות כו', וזהו להיותם בחי' התלבשות כו', וגם ה"ה באים בבחי' התחלקות בריבוי התחלקו' כחות מיוחדים ומחולקי' זמ"ז, שהתחלקו' הוא מה שהם מחולקי' בעצם מהותם ומעלתם כמו שהם נמצאים מהנפש במדרי' הנפש כו', דבד"כ נחלק בג' מדרי' דראש גוף רגל, דבראש יש כל הכחות הנעלים כמו כח השכל שהוא מתלבש בהראש וכמו"כ כל החושים הנעלים כמו ראי' שמיעה ריח טעם דבור ג"ז הוא בראש, משא"כ בהלב הם בחי' מדות שבלב שזהו בבחי' מיעוט, וגם אפי' בחי' האבריים הפנימיים דלב וריאה שנקיבתן במשהו ה"ז אינו דומה להראש שהוא נעלה ביותר, ובהלב ה"ז בבחי' מיעוט וברגל ה"ז בבחי' מיעוט ביותר, דברגל הוא בחי' כח ההילוך שהוא בחי' מיעוט ביותר, ובפרטיות יש ריבוי התחלקו' מדרי' שהם תרי"ג מיני כחות שמחולקי' זמ"ז כו', אך בכללות נחלקו בג' מדרי' דראש גוף ורגל.

וכמו"כ ה"ה באים בבחי' סדר והדרגה, דמתחלה הרי כללות חיות הנפש
 שנמשך בהגוף ה"ה מתלבש במוח שבראש ולכן ה"ה נוטל חלק בראש,
 ומהראש נמשך בהלב, וליבא פליג לכל שיפינן שממנו נמשך בכל האברים.
 וכ"ז הוא להיותם בבחי' התלבשות ולזאת ה"ה באים בבחי' התחלקו' ובבחי'
 סדר והדרגה. ויש עוד אופן בבחי' חיות הנפש שאינו בא בבחי' התלבשות
 כ"א בחי' השראה בלבד, שזהו בחי' הרצון שלא יש בחי' כלי מיוחדת בהגוף
 שבתוכו מתלבש הרצון כ"א שהוא סובב ומקיף את כל הכחות ופועל בכלם
 בשהו, כמו שאנ"ר שמיד שעולה ברצונו לנענע ברגלו תומ"י מנענע, שבהמשכת
 המוחין צ"ל בזה שיהיו זמן, אבל בהרצון ה"ז תומ"י, וזהו להיותו בבחי' סובב
 ומקיף על כל הכחות ופועל על כולם בשהו כו'. ועד"ז יובן למע' דבחי' ממכ"ע
 זהו בחי' אור אלקי שבא בבחי' התלבשות בהעולמות להוותם ולהחיותם, שזהו
 בחי' גילוי החיות של העולמות והנבראים, דבכל עולם ועולם לפי אופן
 בחי' אור האלקי המאיר בהעולם לפי אופן כזה הוא גילוי החיות של העולם,
 להיות שהאור האלקי מושג בהעולמות ובהנבראי' ובהשגתם בחי' אור האלקי
 המאיר עליהם, בזה הוא גילוי החיות שלהם, הרי שבחי' אור האלקי מושג ומורגש
 בהם. ויש בזה ריבוי התחלקו' מדרי', כשם שלמטה יש בחי' ההתחלקו' דדצח"מ,
 שבדומם הרי החיות בצמצום ביותר, ובצומח יש בחי' התפשטות החיות, ובחי'
 יש בחי' נפש החיונית, ובמדבר יש בחי' נפש המדברת ונפש המשכלת, כמ"כ
 עד"ז למע' יש בחי' התחלקו' דמדרי' עליונות, שבעולמות העליונים מאיר
 מדרי' עליונות כו', דבד"כ נחלקו לג' עולמות בי"ע כשם שהאדם למטה
 נחלק לג' מדרי' דראש גוף ורגל כמו"כ למע' הנה כללות העולמות נחלקו
 לג' מדרי' בי"ע, שבעולם הברי' מאיר גילוי אלקו' להיותו בחי' היש הראשון
 שנברא מהאין הרי מאיר בו גילוי האין, וביצ"י הוא בחי' מיעוט האור ובעש"י
 בחי' מיעוט האור ביותר, משא"כ באצ"י מאיר גילוי אוא"ס דאיהו וחיהי
 חד ואיהו וגרמוהי חד, שהחיות דחיהי וגרמוהי הוא בבחי' דביקות ובבחי'
 יחוד כו'. וכ"ז הוא להיותו בבחי' התלבשות ה"ה בא בבחי' התחלקו' המדרי'.
 והנה ע"ז כתי' מלא כל הארץ כבודו, דכבודו הוא בחי' חכ' כמ"ש כבוד
 חכמים ינחלו, וזהו להיות שבחי' האור שבא בבחי' התלבשות הנה תחלת
 ההתלבשות וההתגלות הוא בחכ', ומבחי' חכ' נמשך בכל המדרי', וז"ש כולם
 בחכ' עשית, וכמ"ש בראשית ברא ות"א בחוכמתא ברא, שמבחי' החכ' נמשך
 בכל המדרי' כו'. אבל בחי' האוא"ס שלמע' מבחי' החכ' אינו בא בבחי' התלבשות
 והוא בבחי' סובב ומקיף דזהו בחי' הכתר שהוא בבחי' סובב ומקיף כמ"ש
 כצנה רצון תעטרנו בחי' מקיף, שהעולמות צריכים גם לבחי' אור מקיף
 רק שזהו בחי' סובב ומקיף על העולמות כו'. דהעולמות צריכים לב' מיני
 המשכות אלו בחי' או"פ ואו"מ, דאו"פ הרי זהו בחי' החיות שלהם שבגילוי
 ובמורגש, וכמו"כ צריכים גם לבחי' או"מ לפי שבאמת התהוות כל הנבראים
 ועיקר החיות שלהם הוא מבחי' או"מ, דזהו"ע מ"ש את השמים ואת הארץ
 אני מלא, דאני קאי על עצמו' כו', דאא"ל דמלא הוא בחי' התלבשות שהרי א'
 אני מלא ועל עצמות אינו שייך לומר בחי' התלבשות, דענין התלבשות אינו שייך

כ"א בבחי' הארה לבד, ומאמרו את השמים ואת הארץ אני מלא זהו מה שגם בחי' האוא"ס הסובב הוא מלא ממש בשו"א בתוך תוכם ובפנימיותם כו', להיות שעיקר התהוות כל הנבראים ומקור חיותם הוא מבחי' אוא"ס הסובב כו' הרי שהעולמות צריכים גם לבחי' או"מ כו', ועוד מפני שהמקיף שומר את הפנימי שלא יסתלק כו'. והנה בכדי שיומשך ב' מיני המשכות אלו דאו"פ ואו"מ בעולמות ובפרט שיהי' בבחי' תוס' אורות זהו ע"י ב' הענינים דתו"מ. שע"י התורה נמשך בחי' או"פ, להיות שהתורה היא בחי' או"פ כמ"ש ותורתך בתוך מעי וכמ"ש לכו לחמו בלחמי שהתורה נק' מזון, דהרי התורה היא בחי' חכ', דאורייתא מחכ' נפקת הרי התו' היא בחי' חכ', ולכן כל עניני התורה הם בבחי' ידיעת והשגת התורה, וגם יש בזה בחי' התחלקות שבזה הענין הגה ההשגה היא באופן כך ובזה הענין באופן כך, וגם יש חילוקים בענין אחד שזה משיג את הענין באופן כך וזה משיג אותו באופן כך, או שהחילוק הוא בעומק והפנימיות שזה משיג את הענין בעומקו ובפנימיותו וזה אינו משיג כו', וגם יש חילוקים בהתורה דתורת אצי' ותורת הברי' שזהו"ע ועל תורתך שלמדתנו תורתך תורת אצי' שלמדתנו תורת הברי' כו', הרי שהתורה היא בחי' או"פ, ולכן ע"י התורה נמשך בחי' או"פ בהעולמות, דע"פ סדר ההשתל' הרי נתמעט האור וע"י התורה נמשך בחי' האו"פ בגילוי להיות שהתורה היא בחי' אור עצמי שהאור עצמי אפי' כשבא בבחי' התחלקו' מ"מ ה"ה בבחי' אור עצמי כו', שבזה הפרט הרי זה דומה התורה לענין הכתרים שיש כתרים פרטים כתר דאצי' וכתר דברי' וכ"ז הוא בבחי' רצון להאציל ורצון לברוא כו', וכמו"כ התורה אף כשבאה בבחי' התחלקו' מ"מ כ"ז הוא בבחי' אור עצמי כו', והגם שיש תורת אצי' ותורת הברי' שיש חילוקים בהתגלו' התורה דבודאי אא"ל שגילוי התורה כמו שהיא באצי' היא בשוה לגבי בי"ע, זהו להיותה בבחי' או"פ ולכן יש בזה בחי' התחלקו' אבל כ"ז הוא בחי' אור עצמי כו', ולכן ע"י התורה נמשך בחי' או"פ בגילוי בהעולמות כו'. וע"י המצות נמשך בחי' או"מ, להיות שהמצות הם בחי' מקיפים ולבושים כמ"ש בזהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים ביומין עילאין שהם הלבושים דמעהמ"צ דחסר יומא חדא חסר לבושא חדא כו', דהרי המצות הם למע' מהטעם ולמע' מהשגה, דמצות לאו ליהנות ניתנו דתענוג שייך בהשגה אבל במצות שהם למע' מהשגה לאו ליהנות ניתנו, הרי שהמצות הם בחי' מקיף, ולכן לא יש במצות התחלקו' כלל, כמשארז"ל אל תהי יושב ושוקל במצותי' של תורה, שלא יש בחי' התחלקו' במצות, ומה שיש במצות קלות וחמורות זהו מצד התורה אבל מצד עצם המצות לא יש בחי' התחלקו' כלל שכולם הם בחי' רצה"ע כו', וזהו להיותם בחי' מקיף כו', ולכן ע"י המצות נמשך בחי' או"מ בהעולמות וכמ"ש בתניא שצריכים לקום לפני כל עוסק במצוה מפני שע"י המצות נמשך בחי' האור, ומ"ש ואני בער ולא אדע שזהו בהעלם זהו מצד העדר העבודה דתורה ומצות כדבעי ובפרט בעבודה שבלב כמשי"ת. אך ע"י תו"מ נמשך בחי' האור, ובזה הוא כל עבודת הנשמות בקיום התו"מ להמשיך את האור להיות שהכוונה הוא שיהי' המשכת גילוי אלקות בהעולם שבזה יש ב' מדרי' או"פ

ואו"מ, הנה בכדי שיהי' ההמשכה דב' מדרי' אלו ובפרט שיהי' תוס' אורות זהו ע"י ב' הענינים דתומ"צ להיותם בבחי' או"פ ואו"מ.

וזוה"ע מה שעובדי הוי' נק' בשם צדיקים ע"ש הצדקה שהוא בחי' המשכת גילוי אלקות למטה שנמשך ע"י תו"מ, שע"ז נתמלא החסרון בחי' די מחסורו אשר יחסר לו, והעיקר הוא ע"י המצות שזוה"ע מ"ש כי אין מחסור ליריאו אין • מחסור ליריאוו שעיקר המילוי הוא מבחי' או"פ הסובב שע"ז הוא עיקר הגילוי כו'. וכמו"כ הוא ע"י עבודה שכלב שבעבודה יש ג"כ ב' מדרי' בחי' עבודה שע"פ טו"ד ועבודה שלמע' מטו"ד שהם ב' המדרי' דאהבת עולם ואה"ר. דאה"ע זהו בחי' אה' שנלקח מהעולמות ע"י ההתבוננות בהתהוות העולמות דמה רבו מעשיך הוי' ומה גדלו מעשיך שנתהוו גדולי הנבראים ושכולם הם רק במאמר וברוח פיו ית' שע"ז נתפעל על האלקות, ובפרט כשמתבונן בבחי' אור האלקי שמתלבש בהעולמות להחיותם שע"ז נתעורר באה' לאלקו' שהוא אוהב את הוי', שזוה"ע בחי' האה' דלאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך, כשם שהאדם אוהב חיי נפשו מפני שיודע היטיב מאד שזהו העיקר ולכן הוא אוהב חיי נפשו שכל השתדלותו הוא בזה שיהי' גילוי החיות, ובפרט כשהוא חלוש ומעונה שרוצה בגילוי החיות, דבכלל הרי כל ענינו הוא שיהי' גילוי החיות להיות שזהו העיקר (וויילע דאָס איז דאָך אין גאַנצין), כמו"כ הוא כשמתבונן איך שאו"פ הוא חיי החיים חיי העולם בכלל וחיי נפשו בפרט שמפני זה ה"ה רוצה בבחי' גילוי אור האלקי שכל מעיינו הוא שיאיר בחי' האלקו' בגילוי שבשביל זה ה"ה נותן ומוסר א"ע בקיום התו"מ שע"ז נמשך בחי' אלקות למטה, ובפרט כשמתבונן באופן האור והחיות האלקי שבכל עולם שע"ז נעשה התגברות האהבה בבחי' אה' פנימי' ואמיתית כו', שכ"ז נק' אהבת עולם להיות שבאה ע"י התבוננות וכל ענין ההתבוננות אינו שייך כ"א בבחי' האלקו' שבא בהתלבשות בהעולמות. אבל ענין אה"ר אין זה בא ע"י ההתבוננות כ"א מצד העצם שעצם הנשמה יש לה בחי' רצוא (א ציא) לאלקות שזהו בבחי' המשכה מלמע', ובמ"א מבו' שג"ז הוא ע"י ההתבוננות בההפלאה דאו"פ. הרי אין זה כ"א מה שמעורר את האה', דאינו דומה לאה"ע ששם הנה ההתבוננות הוא סבת האהבה, אבל באה"ר אין זה כ"א מה שמעורר את האהבה אבל עצם האה' באה מלמע', ובאמת הנה גם ההתבוננו' ה"ז בבחי' השגת השלילה שאין זה בחי' השגת החיוב מה שמשיג את הדבר כ"א בבחי' השגת השלילה. הרי ג"ז הוא בבחי' המשכה מלמעלה כו', אך כ"ז הוא ע"י הקדמת אה"ע אח"כ נותנים לו מלמע' בחי' אה"ר כו'. וע"י ב' מדרי' אלו דאהבת עולם ואה"ר נמשך מלמע' ב' המדרי' דאו"פ ואו"מ להיות שגם הם בבחי' גילוי אור, דאה"ע ה"ז בחי' גילוי אור דהרי האה' באה ע"י שמשיג את האין האלקי והוא נרגש במוחו ולבו ואז נתעורר באהבה ה"ז בחי' גילוי כו', וכמו"כ גם אה"ר ע"ה בבחי' המשכה מלמע' מ"מ הרי ג"ז הוא בבחי' גילוי, ולכן ע"י ב' מדרי' אלו

נמשך ב' המדרי' דאו"פ ואו"מ. וגם מה שב' מדרי' אלו ה"ה פועלים את הויכוח כו', וזהו ע"ד מ"ש בע"ח דאו"פ מצחצח חצי הכלי מבפנים ואו"מ מצחצח חצי הכלי מבחוץ, דמה שאו"פ מצחצח חצי הכלי מבפנים הרי ג"ו הוא ע"י ריבוי האור, וזהו ע"ד מ"מ מהשפעת השכל שענין שכלי ה"ז בחי' גילוי רק שכלי השכל מעלימים על הגילוי, והיינו מה שזה מגשם אותו הגם שמבין אותו מ"מ ה"ז מגשם כו', אבל ע"י התעסקות במושכלות ובשקידה ע"י נזדככו כלי השכל שנעשים דקים (איידעלער) שיהי' ביכולתו לתפוס את הענין בדקות (איידל), וזהו"ע מה שאו"פ מצחצח חצי הכלי מבפנים, וענין מה שהמקיף מצחצח חצי הכלי מבחוץ, זהו ע"ד מ"מ כשהתלמיד אינו בבחי' כלי כלל שכלי השכל שלו הם מגושמים ביותר, העצה לזה הוא שהרב ישפיע לו אור שכל עמוק ביותר שע"י ה"ה נופל מהגשמתו ואז אח"כ ביכולתו לקבל את השכל, וזהו"ע צחצוח הכלי שמבחוץ שזהו כשאינו בבחי' כלי כלל, דאופן זה ע"ה שזהו"ע צחצוח הכלי שמבחוץ ה"ז למע' יותר במה שהביטול בזה הוא בעצם המהות, דבצחצוח שבפנים הרי א"ז כ"א התרחבות הכלים ובחי' יוכן, אבל בזה הוא בחי' הביטול בעצם המהות כו', וכמו"כ ע"י עבודה דאה"ע שמשגיג את הענין אלקי ונתעורר באה' שע"י נעתק מעניני העולם שזהו תכלית המכוון, ובפרט שע"י פועל הביטול דנה"ב שזהו תכלית הכוונה תכלית הכוונה הוא לפעול הביטול בנה"ב, אך ע"י אה"ר ה"ה פועל את הביטול דנה"ב בעצם המהות כו', ולכן ע"י ב' ענינים אלו דאה"ר ואה"ע ה"ה ממשיך למע' ג"כ ב' מיני המשכות דאו"פ ואו"מ. וע"ה שע"י תו"מ ה"ה ממשיך ג"כ מלמע' ב' מיני המשכות דאו"פ ואו"מ שיומשכו בהעולמות, אך זהו בהקדם העבודה דאה"ר ואה"ע שע"י ממשיך זאת כו'. וע"י הוא כל עבודת הנשמות בקיום התו"מ ובעבודה שבלב להמשיך גילוי אלקות למטה, ולהיות שבהמשכת או"מ בהעולמות יש ב' מיני המשכות דאו"פ ואו"מ, ע"ז צ"ל העבודה דתו"מ ועבודה שבלב להמשיך ב' מיני המשכות אלו דאו"פ ואו"מ שיהיו מאירים בגילוי כו'.

והנה ב' מיני המשכות אלו דאו"פ ואו"מ ההמשכה כללית מזה נמשך ברי"ה, להיות שרי"ה הוא בבחי' כלל שכולל כללות השנה, דע"ז נק' ראש השנה כמו שהראש הוא בבחי' כלל שכולל כללות החיות של הגוף כמו"כ ר"ה כולל כללות שס"ה ימים, לכן ברי"ה נמשך ההמשכה כללית דכל השנה, דזהו"ע מ"ש ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה מרשית חסר א' שזהו מה שכללות ההשתל' וכל הענינים שנעשו בההשתל' הכל עולים למע' ברי"ה, ולכן ברי"ה הוא הדין ומשפט דד"ש כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב שהמשפט הוא גם על בחי' גילוי אלקות שבעולם שלפי אופן העבודה והעלאת מ"ן דשנה העברה לפי אופן כזה נמשך על כל השנה כו', ולהיות שברי"ה הוא בחי' המשכה כללית צ"ל ההמשכה מבחי' עצמות או"מ שלמע' מבחי' או"פ ואו"מ והיינו למע' מבחי' ממכ"ע וסוכ"ע כמו שהם בשרשן הראשון כו', דהנה ברי"ה הוא עליות

העולמות שכל דבר חוזר לקדמותו בבחי' עצמות ואו"ס, והוה ג"כ מ"ש זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון דבר"ה הוא בבחי' זכרון ליום ראשון, דיום ראשון הוא בחי' הרצון להאציל ולברוא, ובר"ה להיות שההעלאה הוא בבחי' עצמיות ואו"ס, לכן צ"ל בבחי' זכרון ליום ראשון, והוה ג"כ ענין בחי' בנין המל' שבר"ה שהוא להמשיך בחי' הרצון למלוכה כנודע שזהו הסבה על ברה"ע, שהמח' דאנא אמלוך זהו הסבה על עליית הרצון מה שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו', וזהו"ע מה שבר"ה מכתירין אותו בכתר מל' שהוא להמשיך בחי' המח' דאנא אמלוך, ולהיות שבר"ה הוא בחי' ההמשכה מעצמות ואו"ס ע"כ צ"ל העבודה דר"ה בפנימיות ועצמיות הנפש, שזהו"ע בחי' הקבועו"מ שדר"ה בבחי' התגלות עצמי דנפש, דבכלל קבועו"מ הוא כביטול עבד לאדונו בבחי' ביטול המהות שכל השנה הוא בהעלם ובר"ה צ"ל בבחי' התגלות עצמי של הנפש כו', אך כ"ז הוא כשהעבודה היא כדבעי למהוי אבל בהעדר העבודה ובפרט כשפגם שאז גרם בחי' סילוק, דבכלל ע"י העדר העבודה כשאינו ממשיך את האור ה"ה גורם ג"כ בחי' סילוק האור, ובפרט כשפגם שעי"ז נסתלק האור, ע"ז צ"ל ענין התשובה, ולהיות שהסילוק הוא בב' מדרי' דאור"מ ואור"מ ע"כ צ"ל התשובה ג"כ בב' מדרי' דתשו"ת ותשו"ע, דבכלל תשובה הוא ממקיפים שבנפש דכמו"כ בכללות העבודה דר"ה הוא בבחי' פנימיות ועצמיות הנפש וכמו"כ תשובה הוא ממקיפים שבנפש, רק שתשו"ת הוא מבחי' מקיף דחי' שהוא שייך אל הפנימי שיש לו אחיזה בפנימיות והוא מקור להפנימי ותשו"ע הוא מבחי' מקיף דיחידה שאין לו שייכות כלל אל הפנימיות, וזהו ההפרש בכלל בין צעקת הקול לצעקת הלב, דצעקת הקול זהו מה שהוא צועק בקול פשוט, כנודע שיש קול מורכב וקול פשוט, דקול מורכב זהו מה שהוא מורכב באותיות הדבור ובפנימיות הענין הוא מה שהוא מורכב בהשגה, דמפני זה גופא ה"ה מתלבש באותיות הדבור, וקול פשוט הוא מה שלמע' מהשגה שאינו בא בהתלבשות באותיו' הדבור, כמו שאנ"ר עד"מ למטה בהלא טוב שנוגע לו בפנימי' הנפש שא"א לו לדבר כ"א שצועק בקול פשוט, וזהו"ע מ"ש ויצעקו אל ה' בצר להם כו', אך כ"ז הוא מבחי' מקיף דחי' שיש לו שייכות אל הפנימי' ולכן הרי ביכולתו לצעוק עכ"פ בקול פשוט, וצעקת הלב הוא מבחי' מקיף דיחידה שזהו מה שהלב צועק כמ"ש צעק לבם שאין ביכולתו לצעוק גם בקול, כמו שאנ"ר עד"מ למטה בהלא טוב רח"ל שנוגע לו בפנימיות ועצמיות הנפש שאין ביכולתו לצעוק בקול ג"כ רק לאחר שבא אל עצמו (צוא זיך) אז ה"ה צועק בקול אבל בתחלה אין ביכולתו לצעוק, כ"א גנוחי גניח וילולי יליל מה שהלב גונח ומיילל, והיינו מה שאין ביכולתו להתפשט בקול כ"א בתנועות קצרות כו', וזהו מבחי' מקיף דיחידה כו', ובפנימיות הענין זהו החילוק בין קול המורגש לקול הבלתי מורגש שזהו"ע קלא דאשתמע וקלא דלא אשתמע, דקלא דאשתמע הוא מה שמורגש הריחוק והלא טוב שלו וכמו"כ מורגש הרצוא שלו לאלקו' וגם מה שהוא רוצה, וקלא דלא אשתמע זהו מה שאינו מורגש, לא הלא טוב שלו, וכמו"כ גם הרצוא שלו לאלקו' ג"כ אינו מורגש, כ"א שהוא נמשך מצד העצם כו', דבחי' תשו"ת יכול

להיות בכח עצמו למטה שזהו מבחי' מקיף דחי' להיותו שייך אל הפנימי' ולכן יכול להיות בכח עצמו, והגם שנת"ל דאה"ר זהו ג"כ מבחי' מקיף דחי', הי"ז בבחי' המשכה למע' הרי זה בחי' רצוא ולכן הי"ז בבחי' המשכה למע', אבל כאן הי"ז הלא טוב מהריחוק ולכן יכול להיות בכח עצמו, משא"כ בחי' תשו"ע הי"ז בבחי' המשכה מלמע' בזמן קירוב המאור אל הניצוץ להיותו בבחי' המשכה מלמע', רק שמתחלה צ"ל בחי' תשו"ת ואח"כ נותנים לו מלמע' בחי' תשו"ע כו', וגם שתשו"ת הוא מלמטלמ"ע כנודע שהמדרי' דנפש שבאים בבחי' התלכשות הי"ז בדרך מלמטלמ"ע וזהו להיותו בבחי' מקיף דחי' שהוא שייך אל הפנימי, ותשו"ע הוא מלמעלמ"ט להיותו בבחי' מקיף דיחידה שאינו שייך אל הפנימי כלל, ולכן עיי"ז נמשך ב' מיני המשכות דאו"פ ואר"מ דבחי' המקיף ע"ה שבכלל מקיף ה"ה נעלם מ"מ עיקר ההעלם הוא בחי' מקיף דיחידה אבל מקיף דחי' ה"ה שייך אל הפנימי כו', וכמו"כ ע"י ב' מדרי' אלו דתשו"ת ותשו"ע שהם ב' בחי' מקיפים דחי' ויחידה הנה גם ההמשכה מלמע' הוא בב' המקיפים דמקיף דאר"י ומקיף דאו"פ, דמקיף דאר"י יש לו שייכות אל הפנימיות אבל בחי' מקיף דאו"פ אין לו שייכות אל הפנימיות כלל כו'. ועפי"ז יובן מ"ש השיבנו ה' אליך ונשובה, דהנה תשו"ת הוא מכח עצמו אבל בחי' תשו"ע הוא בבחי' המשכה מלמע', וע"ז או' השיבנו הוי' שהוא מבחי' ש' הוי', וזהו כמ"ש ויעבור ה' על פניו ויקרא הוי' הוי', דויעבור ה' הוא בבחי' ההמשכה מלמע', וב' שמות הוי' הם ש' הוי' דעתיק והוי' דהשתל', דמבחי' ש' הוי' דעתיק נמשך בחי' תשו"ע שזהו"ע מ"ש בזהר ע"פ ישוב ירחמינו דא עתיקא סתימאה לאתגלאה שמוה נמשך בחי' תשו"ע, רק שמתחלה צ"ל בחי' תשו"ת ואח"כ נותנים לו מלמע' בחי' תשו"ע, רק שאין זה בדרך אתעדל"ת אתעדל"ע כ"א בבחי' מתנה שגם במתנה הוא אי לאו דקעביד נייחא לנפשי' לא היה קא יהיב לי' ע"כ צ"ל מתחלה בחי' תשו"ת ואח"כ נותנים לו מלמע' בחי' תשו"ע, שזהו מבחי' עצמות או"פ שזהו"ע מ"ש חדש ימינו כקדם בחי' קדמונו של עולם בחי' עצמות או"פ כו'.

ועפי"ז יובן ג"כ מ"ש כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא, דהנה ידוע שבכתר יש ב' מדרי' עתיק ואריך דעתיק הוא מה שנעתק ונבדל ואריך הוא בבחי' שייכות להשתל', וזהו"ע ב' הענינים דפלא ורחוק דפלא הוא מה שנעתק ונבדל מהפנימיות ורחוק זהו מה ששייך אל הפנימיות, כמ"ש אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני הרי אומר ע"ז אמרתי אחכמה להיותו בבחי' שייכות אל הפנימיות רק שרחוקה ממני כו', וזהו"ע ב' המדרי' דתשובה תשו"ת ותשו"ע שהם ב' המקיפים דחי' שזהו ב' הענינים דפלא ורחוק, אך מה שא' כי המצוה הזאת כו' לא נפלאה היא כו' ולא רחוקה היא זהו ממך מנש"י א"ז בבחי' פלא ורחוק, מפני שבנש"י יש בהם הכל וגם הם מושרשים בעצמות או"פ וגם מלמע' נותנים להם הכל הרי להיות שבעצם יש להם הכל ומפני זה גופא הרי נותנים להם הכל ולכן אין זה נפלא ורחוק מהם כו', וזהו ג"כ מה שנשמות דוקא ירדו

למטה להשלים הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים שלא הי' מספיק בהשתל' עצמן כ"א דוקא נשמות שהם משלימים הכוונה וממשיכים בחי' עצמות אוא"ס למטה, וע"ז או' לא נפלות היא כו' דבהשתל' הי' בבחי' פלא ורחוק אבל בנש"י א"ז בבחי' פלא ורחוק. וזהו ג"כ מ"ש לא בשמים היא ולא מעבר לים היא דזהו ביאור על מ"ש מקודם לא נפלות היא ולא רחוקה היא, דמה שאנ"ר את השמים א"ז עצם השמים כ"א רק זהרורית השמים ובאמת א"ז כ"א זהרורית האויר ולא עצם השמים, מה שמן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה זאת אין אנו רואים כלל, ולכן הי' משל לבחי' פלא, ומעבר לים זהו בחי' רחוק, דים הוא ים החכ' ומעבר לים זהו מה שלמע' מהחכ' וזה נק' רחוק, וע"ז או' כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום, שהוא מצות התשובה שהיא בבחי' אנכי שלמע' מכל המצות שנא' בהם אנכי ה' אלקיך והיינו בחי' אנכי כמו שנמשך בש' הוי', אבל בתשובה או' אשר אנכי שהוא בחי' עצמות אוא"ס וע"ז או' לא נפלות היא ממך ולא רחוקה היא דממך מנש"י א"ז בבחי' פלא ורחוק, דבכלל הי' בא להודיע באיזה המדרי' היא התשובה דזהו בבחי' פלא ורחוק רק שלגבי נשמות א"ז בבחי' פלא ורחוק, וע"ז או' לא נפלות היא ממך ולא רחוקה היא כו', וזה נכלל בהכלל דהקדמת נעשה שהוא ג"כ בחי' ביטול הרצון לאוא"ס בעל הרצון, וכמו"כ ענין התשובה הוא בחי' התגלות בחי' פנימיות ועצמיות הנפש, שע"י ב' מדרי' דתשו"ת ותשריע ע"ז ממשיך בחי' גילוי אלקות למטה בב' המדרי' דאור מקיף ואור פנימי כו'.

שבת בה"ב, תרד"ע. הנחה

אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ונתתי גשמיכם בעתם ועץ השדה יתן פריו, ופי' רש"י אם בחקותי תלכו יכול זה קיום המצות, כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצוה אמור הא מה אני מקיים אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, ואת מצותי תשמרו שתהיו עמלים בתורה ע"מ לשמור ולעשות ולקיים. וצ"ל מה שבכאן קורא התורה בשם חוקה, דהלא החוקים בכללות הם המצות ובפרטות הם המצות שאין להם טעם, כמו מצות פרה אדומה שנאמר בה זאת חוקת התורה, וכדומה שארי מצות שאין בהם טעם נקראים בש' חוקה, ותורה הוא חכ' בטעם ושכל כי שם תורה הוא מל' הוראה שהיא הוראה שכלית, והמפרשים פי' כי שם תורה הוא חלק העיון שבתורה, ובלשון הפסוק הם ג"כ נחשבים לשני דברים נבדלים וכמ"ש באברהם וישמור משמרתי מצותי חוקתי ותורותי וכן בכמה פסוקים, וא"כ אינו מובן למה בכאן קורא את התורה בשם חוקה. וגם צ"ל ענין עמלים

בתורה, ועוד מה שאומר שתהיו עמלים בתורה ע"מ לשמור ולעשות ולקיים. וגם צ"ל מה שאומר אח"כ ונתתי גשמיכם בעתם שזהו קיבול שכר על קיום התורה, וצ"ל איך הוא קיבול שכר על התורה שהרי ענינים אלו הם דברים פשוטים ואיך יהיו בבחי' קיבול שכר על קיום התורה, ובפרט על חלק החוקים שבתורה, דאיך שיהי' בהכרח לומר שהחוקים הם מדריגה היותר עליונה שבתורה, ואיך יהיו נחשבים ענינים הללו שהם יעודים גשמיים קיבול שכר ע"ז.

ובכדי להבין כ"ז צריך להקדים מה שידוע שיש בתורה ב' בחי', בחי' טל ובחי' מטר, והוא מ"ש יערוף כמטר לקחי תול כטל אמרתי. והנה ההפרש בין טל למטר הוא, דמטר הוא ע"י העלאה מלמטלמ"ע כמ"ש ואד יעלה מן הארץ והשקה שהם העננים העולים מן הארץ ועי"ז הוא ירידת המטר, וברוחניות הוא המשכה שנמשכה מלמעלה ע"י אתעדל"ת, דהנה פי' אד הוא לשון שבירה וכמו שפי' במדרש שברו הבריות את ערפן מיד המטר יורד, וכדכתיב כי לא המטיר הוי' אלקים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה דלפי שאדם אין לעבוד את האדמה שלא יש אתעדל"ת לא המטיר כי המטר הוא בחי' אתעדל"ע שבאה ע"י אתעדל"ת דוקא, והנה במדרש פי' ואדם אין לעבוד כאלהו וכחוני המעגל שהעבדו את הבריות להקב"ה, והוא כי אליהו הוא שם ב"ן דענינו בחי' העלאה מלמטלמ"ע, וכידוע שיש נשמות דמ"ה ונשמות דב"ן, וההפרש ביניהם, דנשמות דמ"ה הם עובדי הוי' בנשמתם ונשמות דב"ן הם עובדי הוי' בגופם היינו בזיוכך החומר וביטול היש, וגם בעוד שהיתה נשמתו למעלה טרם ירידתה למטה בגוף היתה בבחי' עיבור במל' י"ב חדשים, דנשמת משה היתה בבחי' עיבור במל' ז' חדשים שזהו מצד הנשמה, אבל נשמת אליהו היתה בבחי' עיבור י"ב חדשים בכדי לברר וליוכך לבושי הנשמה, וגם לאחר הירידה בגופו היתה עבודתו בברור וזיוכך החומר, ואמנם צ"ל דאלי' הוא בבחי' ב"ן דמ"ה, ולכן הברור וזיוכך החומר שלו הי' באופן כזה עד שגופו נתהפך להיות מלאך, וגם כללות עבודתו הי' באופן כזה וכמ"ש כי רוח ה' ישאך אל מקום אשר לא אדע וכדומה מן הענינים, שכ"ז הו"ע ברור וזיוכך ב"ן דמ"ה עד שנתהפך גופו להיות מלאך, אבל משה הי' נשמה דמ"ה בבחי' המשכה מלמעלמ"ט וכל ענינים שלו היו בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, ומ"ת הי' ג"כ ע"י משה דמ"ת הרי הוא המשכה מלמעלמ"ט, וכמו"כ הי' בקשת משה אעברה נא ואראה את הארץ שרצה להמשיך בנש"י ההמשכה מלמעלמ"ט, וי"ל דגם ברור וזיוכך החומר שלו הי' ג"כ בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, והוא דהגוף שלו אפילו כמו שהי' בגשמיות הי' כלי לאלקות כמ"ש ודבר ה' אל משה פא"פ, שבעת הנבואה הי' עומד על עמדו, ומ"מ הגוף הי' גשמי הראי' שהי' טעון קבורה, ולא נתהפך להיות מלאך כמו אלי', אבל מ"מ הי' כלי לאלקות והו"ע הברור שמלמעלה למטה, משא"כ אליהו הי' בבחי' ב"ן העלאה מלמטלמ"ע, וכן הוא בחוני המעגל דהנה מה שהי' פועל בירידת הגשמים הי' זה ע"י תפלתו, שאינו כמו אצל רשב"י שהמשיך זה ע"י התורה וכמ"ש בזהר דזימנא חדא הנה צריכי עלמא למיטרא אתו לקמי' דרשב"י ודרש להם דרוש

ע"פ מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד ואתא מיטרא, משא"כ אצל חוני המעגל הי' זה ע"י תפלה שהו"ע העלאה מלמטלמ"ע, שזה נמשך לפ"ע הכנת המקבל ולכן אמר לא כך שאלתי אלא כך שאלתי עד שירדו כתיקונן, וע"ז אמרו שהעבידו את הבריות להקב"ה דבריות הם מדריגות נמוכות בבחי' החומריות ביותר והם העבידו את הבריות שיהיו בבחי' בירור וזיכוך והעלאה מלמטלמ"ע, ונמצא כי המשכה דמטר הוא ע"י העלאה מלמטלמ"ע. אבל טל הוא המשכה מלמעלה שלא ע"י העלאה דאתעדל"ת אלא בבחי' אתעדל"ע מצד עצמו, ולכן ירידת הטל הוא בלילה כמ"ש שראשי נמלא טל קווצותיו רסיסי לילה דלילה לאו זמן אתעדל"ת ואז הוא המשכת הטל בבחי' אתעדל"ע, וירידת המן הי' ע"י הטל כמ"ש וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו, דמן הוא לחם מן השמים שלא הי' צריך בירור ותיקון, דלחם מן הארץ הוא צריך בירור ותיקון דתנא סידורא דפת הוא דנקט החורש והזורע שהם ל"ט מלאכות דששת ימי החול והיינו מפני שיש בו פסולת הוא צריך לבירור ותיקון, משא"כ המן הי' לחם מן השמים שהוא המשכת אור עליון שאין בו פסולת ע"כ לא הוצרך לבירור ותיקון והמשכתו הי' ע"י הטל. ונמצא אשר הטל הוא המשכה שלא ע"י אתעדל"ת, אבל מטר הוא המשכה שע"י אתעדל"ת. והנה מזה נמשך עוד הפרש בין מטר לטל, דמטר מיעצר וטל לא מיעצר דמטר שהוא המשכה שע"י אתעדל"ת הנה כאשר לא יש אתעדל"ת אזי הוא נפסק, אבל טל שהוא אתעדל"ע שלא ע"י אתעדל"ת אינו נפסק לעולם, ובכללות הנה מטר הוא בבחי' הגבלה שהוא לפי הכנת המקבל ויש בו הגבלה שלא בכל מקום הוא נמשך כ"א דוקא במקום הראוי, וגם יש בזה ציור באיזה אופן הוא נמשך, משא"כ הטל שאין בו הגבלה כלל כי אינו תלוי לפי הכנת המקבל והוא נמשך בכל מקום וגם אין בו ציור בהמשכתו, וכידוע בענין התחברות עליון ותחתון דכאשר העליון יורד מלמעלמ"ט אזי אין לו שום מניעה ועיכוב, וכמו שהוא למעלה כן הוא מתגלה למטה ג"כ ואין ציור בהמשכתו.

והנה בתורה יש ב' הבחי' דבחי' מטר ובחי' טל. דמטר דתורה הוא ע"י העלאה מלמטה למעלה, והגם דתורה בכללות הוא המשכה מלמעלמ"ט, דזהו כללות ההפרש שבין תורה לתפלה, דתפלה הוא העלאה מלמטלמ"ע ותורה הוא המשכה מלמעלמ"ט, כי האור השייך לעולמות המשכתו הוא בבחי' העלאה מלמטלמ"ע כי אור זה מתלבש בעולמות בבחי' תפיסא והשגה בעולמות ושייך בו ענין העבודה וע"י עבודתם בזה הם ממשיכים ההתגלות שלו, משא"כ האור שאינו שייך לעולמות הרי אינו בבחי' תפיסא והשגה בעולמות ולא שייך בו עבודה ועבודתם אינו מגיע לשם כלל, ונמצא שאינו נמשך ע"י העלאה מלמטלמ"ע כ"א הוא נמשך מעצמו בבחי' אתעדל"ע מצד עצמו. וי"ל כי האור השייך לעולמות הנה האור מצד עצמו אינו נמשך כ"א ע"י העלאת מ"ן ואם לאו א"א להיות נמשך וגם בהמשכתו אינו נמשך אלא בכלים הראויים, והענין הוא, דהנה ידוע דקודם שנבה"ע הי' גילוי אוא"ס וכמ"ש בע"ח דאוא"ס הי' ממלא כל מקום החלל היינו שהי' גילוי אוא"ס ומצד זה לא הי' יכול להיות התהוות

המציאות וכמ"ש בע"ח דטרם שנאצלו הנאצלים הי' אור עליון פשוט ממלא את כל המציאות ולא הי' מקום לעמידת העולמות כי בהתגלות אוא"ס א"א להיות מציאות, ובכדי שיהי' התהוות המציאות הי' הצמצום וסילוק האור שסילק אורו הגדול על הצד ומוזה נמשך התהוות המציאות ואח"כ חזר והאיר, והנה מה שחזר והאיר הי' זה ע"י העלאת מ"ן, דהנה כללות ההמשכה שהי' בזה היינו הצמצום וסילוק האור הי' זה ע"י העלאת מ"ן מיני' ובי' כמאמר במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים והוא מה שעלה לפניו ית' שהיו נשמות בגופים ויקיימו תומ"צ בגשמיות, הנה זה הי' בבחי' העלאת מ"ן להחליט הרצון על ברה"ע, והר"ע צמצום וסילוק האור ואח"כ חזר והאיר, וכ"ז הוא ע"י העלאת מ"ן מיני' ובי', והנה גם לאחר שחזר והאיר שהר"ע גילוי הקו הנה המשכתו הוא בכלים הראויים דוקא שצריך הכנת הכלים להמשכתו, דלכן יש התחלקות בהמשכת הקו דלא בכל מקום מאיר בשוה, דבעולמות הא"ס שלפני האצי' מאיר עצם הקו ובאצי' הארת הקו והוא מסתיים באצי', והענין דכמו שמגילוי אוא"ס א"א להיות התהוות המציאות וכמו שנת' למעלה כמו"כ במקום המציאות א"א להיות גילוי אוא"ס אלא צריך הכנה ותיקון הכלים לגילוי האור, ותיקון הכלים למעלה הוא ע"י בירור וזיכוך החומר למטה, וע"י תיקון הכלים ממשכיבם תוס' אור היינו שיהי' ההתגלות ביותר למעלה עד שיתגלה למטה, ולכן גילוי הקו הוא בהתחלקות, דבעולמות הא"ס שלא יש שם ענין המציאות נמשך ומתגלה עצם הקו, וכל מה שהמציאות במיעוט יותר האור מתגלה ביותר, וכ"ז הוא בהאור השייך לעולמות אשר מגילוי אור זה שמתגלה ביותר א"א להיות מציאות וכמו"כ במקום המציאות א"א שיתגלה, ולכן כללות המשכתו הוא ע"י העלאת מ"ן והוא נמשך בכלים הראויים ומוכנים. אבל התורה הוא אור חדש היינו אור עצמי שאינו שייך לעולמות כלל ואינו שייך שיהי' המשכתו ע"י העלאת מ"ן כי אינו מגיע לשם כלל ההעלאה שלהם, מאחר שהוא מובדל מהם, וגם אינו שייך שיהי' המשכתו בכלים ראויים ומוכנים לו כי הרי הוא מובדל מעולמות וכלים, אלא הוא נמשך מצד עצמו גם בלא העלאת מ"ן, ואינו צריך להכנת הכלים בבחי' מיעוט המציאות שלהם כמו בהאור השייך לעולמות, כי אור עצמי הזה יכול להיות נמשך גם במקום המציאות, ואדרבה ממנו נמשך התהוות המציאות כמ"ש באגה"ק שהוא לבדו בכחו ויכלתו להוות יש מאין דהתהוות היש הוא דוקא מעצמותו והיינו מגילוי העצמות, ולא מצד הצמצום וסילוק האור שהרי שם אינו שייך צמצום וסילוק כלל, ולכן אור זה אינו צריך להכנת הכלים כלל, ולכן אין שום שם מורה על העצמות כ"א שם בורא. אך מ"מ יש בחי' מטר דתורה שהוא ע"י הכנה דוקא, והטעם בזה דהנה הגם דהתורה הוא אור עצמי אבל הרי המשכתה בהשתל' הוא בסדר והדרגה, כי התורה בשרשה היא אור פנימי, ותחלת התלבשותה הוא בחכמה ומשם נסעה וירדה בסתר המדריגות ממדריגה למדריגה ומצד המשכתה בהשתלשלות שהוא בסדר והדרגה ע"כ נצרך הכנה לתורה, דזהו מה שקודם שבועות הוא ספירת העומר, דשבועות הוא זמן מ"ת וצריך לזה ההכנה דספה"ע, דהגם דבלייל א' דפסח מתגלים הגילויים היותר עליונים כמ"ש עד שנגלה עליהם ממה"מ

ובמורא גדול זו גילוי שכינה, ולפי שעה האירו בפנימיות, כי מצה הוא קטנות אבא והיינו בחי' ההכרה דחכמה, כי חכמה בעצמה הוא ראיית המהות, וקטנות אבא הוא בחי' הכרה דחכמה, אך הוא הכרה טבעיית ועצמיית, וכמו בן קטן המכיר את אביו דהגם שאינו יודע כלל מהות האב מ"מ הרי הוא מכירו בהכרה טבעית ועצמיית עד שהוא נמשך ומתדבק אליו בכל לבו ובכל נפשו, ונמצא כי בליל א' דפסח האירו אורות עליונים בפנימיות לפי שעה, אך זה הי' בדרך דילוג כמ"ש ופסח הוי' על הפתח, קול דודי הנה זה בא מדלג, כי לגבי העצמות לא יש מניעה ועיכוב כלל והי' יכול להיות גילויים היותר עליונים וגם שיאירו בפנימיות לפי שעה, וכמו הטל תחי' שיהי' לעתיד כמו שית' ולא הי' זה בסדר והדרגה כלל, ואמנם במ"ת הכוונה היא שיהי' נמשך בסדר והדרגה ושיתגלה בבחי' פנימיות הנה לזה צריך הכנת הכלים, וזהו ע"י ההכנה דספה"ע עומר שעורים מאכל בהמה בירור נה"ב, והגם דעצם מ"ת הי' שלא בסדר והדרגה וירד הוי' על ה"ס דהגם שהמטה לא נזדכך עדיין, וכן בכללות הנה הגם דחכמת אדם תאיר פניו, מ"מ הלא באור פניך נתת לנו תורת חיים דמ"ת הוא מבחי' אור פניך מפנימיות חכמתו ורצונו, וגילוי זה נמשך ונתגלה בהענינים פשוטים אשר כל זה אינו בסדר והדרגה כלל, וכן גם עכשיו הנה כל אחד מישראל מברך נותן התורה בעלותו לתורה גם שהוא פשוט וע"ה משום דהאור נמשך בעצם אותיות התורה, אך מ"מ הכנה כללית הרי הי' בזה השעבוד מצרים שהוא הכנה למ"ת, דכור הברזל דמצרים הי' בזה הצירוף והזיכוך שהו"ע הכנה למ"ת דלכן לא הי' מ"ת בזמן האבות, וגם באמת הלא במ"ת הנה בהעולם לא הי' מאיר רק בבחי' מקיף ולא בפנימיות, ובנשיי שהאיר בפנימיות הרי על כו"ד פרוחה נשמתן רק שהחזירן בטל תחי', אשר כל זה אינו בסדר והדרגה כלל, ובאמת עיקר הכוונה דמ"ת הוא בכדי שאח"כ בלימוד התורה של כל אחד מישראל יהי' נמשך בפנימיות בסדר והדרגה, אלא דבמ"ת שהוא ראשית הגילוי נמסר להם הכל שלא בהדרגה אבל אח"כ צריך שיהי' בסדר והדרגה דוקא משום דהמשכת התורה בהשתלשלות הוא בסדר והדרגה, וגם י"ל דגם בעת מ"ת הי' בזה ב' בחינות בחי' שמצד נותן התורה ובחי' שמצד המקבלים שזה ג"כ הי' בעת מ"ת וכמ"ש במשנה דאבות משה קבל תורה מסיני ולא אמר הקב"ה נתן תורה למשה רק קבל משום שהי' בחי' שמצד המקבל ג"כ, והנה הבחי' שמצד הנותן זה הי' שלא בסדר והדרגה כלל אבל הבחי' שמצד המקבלים הוא לפי הכנת המקבל, אך באמת בעת מ"ת הנה הבחי' שמצד המקבלים הי' ג"כ בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, כי מ"ת בכללות הי' בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, ומ"מ הי' חילוק בין הבחי' שמצד נותן התורה ובין הבחי' שמצד המקבלים דעכ"פ בחי' זו הי' בהכנת המקבלים, ועוד יובן בענין שצריך הכנה לתורה היינו משום דהתורה כמו שהיא למטה נתלבשה בלבושים והעלמות והסתרים שאינו נראה ונגלה אור האמיתי דתורה, וזה נעשה מסיבת הכאת הסלע, כי אילו הי' מדבר אל הסלע ושונה עליו פרק אחד אז לא הי' התורה בהתלבשות, אך ע"י ההכאה נתלבשה התורה בהעלמות והסתרים כמחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי בבחי' קושיות והעלמות והסתרים,

עד שנצרך יגיעה רבה למצוא אור האמת שבתורה וכמו רב יהודא דכולא תנוי בניזקין הזה והאריזיל כשהי' לומד הלכה הי' מיגע עצמו ומפלפל בקושיות עד שהזויע, וכיז משום שהתורה דלמטה נתלבשה בהעלמות והסתרים, אך התורה הוא אור עצמי היינו שאינה נתפסת ע"י התלבשות שלה, והיינו שאיננו דומה להאור השייך לעולמות אשר ע"י ההתלבשות הוא נתפס בזה ובדוגמת התלבשות נה"א בגוף ונה"ב הרי היא נתפסת בזה, כי הגוף ונה"ב מחשיכים אורה שאינם מתגלים הכחות דנה"א, והיינו משום דהשתלשלות וירידת הנשמה בגונה"ב הוא בבחי' יש בבחי' בראת יצרתה, וגם שרש הנשמה למעלה הוא בכלים אלא שהוא בפנימיות הכלים, ומצד השייכות לעולמות ע"כ ההתלבשות פועל בה בחי' התפיסא שהיא נתפסת בהתלבשות, ובדוגמא זו באור אלקות השייך לעולמות יש ג"כ בחי' התפיסא אלא שהוא במדריגות תחתונות היינו במל' דיצירה ומל' דעשי', דלכן נצרך לשמירה וכמ"ש במדרש מה הי' הקב"ה עושה במצרים משל למלך שהושיב המטרוניאטא שלו בפילקי אמר המלך בעוד שאני יושב עמה אני משמרה שלא תצא עליה שם רע, ומוכן שבלא השמירה יכול להיות שם רע ח"ו והו"ע שער הגנו"ן דשם הוא מלשון קראו שם פרעה והיינו עמקי הקליפות, אבל התורה היא אור עצמי דהגם שיש עליה לבושים המעלימים ומסתירים אבל היא אינה נתפסת בהם שהרי ד"ת אינם מקבלים טומאה, והגם דיש בחי' למשמאילים בה, הנה זהו מה שנוגע לנפשו והוא מאת נפשו שע"י שהוא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה הנה התורה עצמה נעשית לו סמא דמותא דאיהו דאפסיד אנפשי', אבל אין זה נוגע לאור התורה דהגם שאור התורה יורד ונשפל ע"י שהתורה חוגרת שק מ"מ אינו בבחי' תפיסא כ"כ כמו בהאור השייך לעולמות שהרי ד"ת אינם מקבלים טומאה, והו"מ מ"ש בע"ח דתורה שלא בכוונה היינו בלא קבעומ"ש, מ"מ היא עולה בעולם היצירה, אבל תפלה שלא בכוונה היא נדחית לגמרי, והנה החילוק שביניהם הוא משום דהאור שע"י התפלה הוא אור השייך לעולמות ויש בו ענין התפיסא, אבל אור התורה הוא אור עצמי שאין בו ענין התפיסא, והנה באגה"ק מבואר טעם אחר בזה והוא דתורה שלא בכוונה הרי עכ"פ הוא משיג ויודע מה שלומד כי אם לאו אין זה לימוד כלל, דלימוד הוא דוקא כאשר הוא מבין ומשיג, ולכן הוא עולה ביצירה, אבל התפלה שבלא כוונה ה"ה במח"ז היזו דומה ללימוד התורה בגין יקרי' שאו גם התורה אינו עולה, אך באמת נצרך גם לטעם הא' בהפרש ענין התפיסא, דהנה בטעם הב' אינו מובן עדיין דהלא גם כשהוא משיג מה שהוא לומד הרי מ"מ אינו לימוד כדבעי שאין בזה גילוי כחות מנה"א ובפרט שאינו בבחי' הביטול שנדרש ללימוד התורה, וכמריכ בתפלה הגם שהיא בלא כונה הרי עכ"פ יש בזה כוונה כללית לש"ש, ומ"מ זה עולה וזה אינו עולה, אלא שבהכרח לומר שהחילוק שביניהם העיקר בזה הוא משום ענין התפיסא, ומטעם זה הנה לימוד התורה כשהיא בכוונה אמיתית נתבאר בתניא שהוא עולה בהאלקות שבספירות, משאיכ הנשמח עצמה אינה עולה באלקות דספירות, ומאחר שעליית התורה היא באלקות דספי' ה"ה בבחי' אור עצמי, אך מ"מ הרי עכ"פ היא מלובשת בהעלמות

והסתרים וצריך יגיעה רבה עד שמוצאים אור התורה, וזהו כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו וצריך להקדמת התפלה, דמלבד זאת שכל המשכה א"א להיות בלא העלאה תחלה דמשו"ז ג"כ ההמשכה דתורה מוכרחת להקדמת הרצוא דתפלה, הנה לבד זאת הנה לעצם אור התורה שיתגלה נצרך הבירור דתפלה שהוא במקום הקרבנות, אדם כי יקריב מכם ההקרבה שמכם בחי' בירור וזיכוך נה"ב, ואז בלימוד תורתו מתגלה אור התורה, וכמו"כ בחלק העבודה דתורה ארו"ל מעיקרא כי עביד איניש אדעתא דנפשי' הוא דעביד, והוא דלימוד התורה יהי' בכדי לתקן נפשו ע"י התורה וזהו בבחי' התורה שקודם התפלה, דהנה הנה"א לאחר שירדה ונתלבשה בגונה"ב ה"ה נתפסת בהם ונתעלם אור הנה"א והרצוא שלה לאלקות, ובפרט הרצוא ורשפי אש של הנשמה עצמה טרם ירידתה בגוף שעז"נ רשפי' רשפי אש שלהבת י"ה שעומדת תמיד בבחי' רצוא לאלקות וע"י התלבשות בגונה"ב נחסר כל זה, עד שיכול להיות שהמלוכש יהי' מושל ושולט על המלביש, שזהו מ"ש אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם, דמההתבוננות דלא שניתי הי' צ"ל כלות הנפש, ומצד עצם הנה"א בוודאי צ"ל כן, ומ"מ הרי לא כליתם שאין לכם כלות הנפש ואדרבא שהנה"א נמשכת ונגררת אחר חומריות הגונה"ב, והסיבה לזה הוא מ"ש ואתם בני יעקב שהו"ע עקוב הלב מכל ואנוש הוא פי' אנוש חלוש שהוא חלישת נה"א כי כשל בעוני כחי שנחלש כח הנשמה ע"י העון, ול"ד העון בפועל, דעון הוא מלשון עיוות ועיקום שמעוות דרכו להמשך אחר חומריות הגוף ונה"ב ועי"ז נחלש כח הנה"א שאינם מתגלים כחות הנה"א, והעצה לזה הוא לימוד התורה דהתורה נק' עת, ה' עוז לעמו יתן שהתורה היא עוז ותושי', שנותנת כח ועוז לנה"א ומתשת כח נה"ב, והיינו שנותנת כח ועוז לנה"א לצאת ממסגר אסיר שתתגבר בעצמה לצאת מההעלמות ההסתרים דנה"ב, ועוד שאדריבה תתגבר ביותר להכניע את הנה"ב שזהו"ע תושי' להתיש את הנה"ב שיהי' נכנע להנה"א ויהי' מסכים להעבודה דנה"א, וזהו מ"ש אם פגע בך מגול זה משכהו לביהמ"ד אם אבן הוא נימות, היינו דגם אם המגול שהוא היצה"ר פוגע בך שא"א להפטר ממנו, הנה העצה משכהו לביהמ"ד בלימוד התורה, דאם אבן הוא נימות, דהתורה נמשלה למים וכמו המים שנוטפים טיף אחר טיף על האבן עושים בו נקב, כן ע"י לימוד התורה גם אם לבו כלב האבן המס ימס, ועוד זאת יתרון כח התורה שיכול לפעול שיתגלה כח הצומח שבנה"ב אשר ירידת הנה"א להתלבש בגונה"ב הוא בשביל שיתגלה כח הצומח שבנה"ב, כי נה"ב יש לה יתרון על הנה"א משום דשרשה בתהו שקדם לתיקון, וגילוי יתרון זה הוא מתגלה ע"י התורה, וזהו מ"ש כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כ"א הרוה את הארץ והולידה והצמיחה דנה"ב הוא ארץ הראוי לזריעה, שיהי' מזה צמיחה, וזהו מצד שרשה, והזריעה הוא אור התומ"צ בחי' אור זרוע לצדיק, והתומ"צ הם נזרעים בגונה"ב שרוב המצות הם בגונה"ב ועי"ז זרוע צדקות מצמיח ישועות, זרוע צדקות הוא המצות ועי"ז מצמיח ישועות הם תוס' אורות שמתגלים מכח הצומח שבנה"ב, אך צמיחה זו הוא ע"י התורה דכמו שהצמיחה שמכח הצומח שבארץ הוא ע"י הגשם שמלחלח את

הארץ כמ"כ גילוי כח הצומח שבנה"ב הוא ע"י הגשם דתורה, ואמנם כמו מה שהגשם פועל גילוי כח הצומח נצרך לזה החרישה דמרפי ארעא כמ"כ בכדי שהתורה יהי' פועל גילוי כח הצומח בנה"ב צריך לזה החרישה שהו"ע לב נשבר ונדכה וכמאמר שברו הבריות את ערפן מיד המטר יורד, והוא די ש בנה"ב בחי' קשה עורף היינו דהגם שהוא יודע שאין צריך להיות כן כמו שהוא עושה מ"מ הוא מתעקש ועושה נגד השכל והטעם, וכמ"כ יש בחי' קשה עורף בנה"ב שהוא עושה נגד השכל דהגם שיודע שצריך להיות באופן אחר וגם שיודע שאחריתו תהי' מרה כלענה כמ"ש נופת טפופנה שפתי זרה ואחריתה מרה כלענה, מ"מ אינו מניח דרכו והיינו מפני ההשרשה שהוא מושרש ומשוקע בתאוותיו החומריות אינו מניח א"ע (ער לייגט זיך ניט אָוועק) לייגע בהתבוננות עד שירגיש זה היטיב ויעזוב הנהגתו, והעצה לזה הוא לב נשבר ונדכה חרישה דמרפי ארעא, דהיינו לקבוע עתים להיות ממארי דחושבנא כמו בתיקון חצות ובק"ש שעהמ"ט ואז יעשה חשבון צדק בנפשו איך שנתרחק מאלקות בתכלית הריחוק ואיך שגרם ע"י מעשיו ירידת נפשו האלקית וגם ירידת אור האלקי, ובכלל זה הוא שיתבונן גם בירידת נה"ב כי הנה"ב נלקח משמרי האופנים וחיזה"ק שהם ברעש גדול שעומדים תמיד בבחי' הביטול, דלכן גם לאחר שנתלכשה בגוף אינה רע בעצם כי בעצם הוא רק כח המתאווה שהוא כח להתאוות איזה דבר אבל אינו רע, כי הציור רע שהו"ע יצה"ר, זה מצויר בו רק האדם, אבל הוא בעצמו הוא רק כח המתאווה להתאוות איזה דבר, ובאמת שיכול בזה הכח עצמו להתאוות תאוה לאלקות ואדרבה בתוקף ביותר כענין כח המתאווה שהוא בתוקף, אלא שהוא בעצמו גרם ע"י מעשיו להורידו שיהי' בציור רע, והנה כאשר יתבונן בכ"ז או נעשה בו השבירה כללית בחומריות שלו שזוה"ע החרישה בעבודה, ואז כשיעסוק בתורה יהי' פועל בו לימוד התורה, והוא כענין המבואר אשר התחלת העבודה צריך להיות בבחי' תשובה שהוא תשובה תתאה בבחי' שבירה כללית בהחומריות שלו כי בלא זה אינו כלי כלל, וכמ"כ כאשר נה"ב הוא בבחי' קשה עורף אזי צריך להיות בבחי' שברו הבריות את ערפן ואז המטר יורד שיפעול בו אור התורה שיהי' התגברות נה"א לצאת ממאסר הגוף ונה"ב, ואדרבה להכניעו שיהי' בטל לנה"א, ועוד זאת שיתגלה כח הצומח והיתרון שיש בו שכ"ז נמשך ע"י כח התורה, אך להתורה גופא צריך הכנה, וזוה"ע המטר דתורה דהגם דתורה הוא אור עצמי אך מפני שהמשכתה בהשתל' הוא בסדר והדרגה וגם שהתורה שלמטה היא מלוכשת בהעלמות והסתרים, וגם מה שהתורה פועל בעבודה ביטול נה"ב, הנה לכ"ז צריך הכנה כענין המטר שהוא בהכנה, אך צ"ל דהלא נתבאר דמטר הוא בהגבלה ויש בו ציור ואיך שייך בתורה ענין הגבלה וציור, דהלא נת' במדרש ע"פ לכל תכלה ראיתי קץ, לכל דבר יש סיקוסים לבד דבר אחד שאין לו סיקוסים והוא התורה שהיא בלי הגבלה, אך להבין זה צריך להקדים ההפרש שבין תורה למצות, דלפעמים מבואר שהתורה היא למעלה מהמצות כמ"ש וכל חפצים לא ישוו בה אפילו חפצי שמים שהם המצות אינם כדאי לדבר אחד של תורה ות"ת כנגד כולם, ולפעמים נת' שהמצות הם למעלה מהתורה כי מה שתלמוד גדול הוא משום

שמביא לידי מעשה, ולא המדרש עיקר אלא המעשה, שכל טוב לכל עושיהם ללומדיהם לא נאמ' כ"א לעושיהם דוקא, תכלית חכמה תשובה ומע"ט. הענין דשניהם אמת דיש מעלה בזה ויש מעלה בזה, דהנה התורה נמשכה ממור"ס והמצות שרשם מגולגלתא, והנה יש מעלה במור"ס על גולגלתא, והוא דמור"ס הוא פנימיות הכתר והיינו שבו הר"ע החכ' וההשגה, והוא עד"מ מוח האדם שיש בו חכמה והשגה ויש בו טוב טעם משא"כ הרצון שאין בו טעם ושכל והוא חיצוניות, אך יש מעלה בהרצון שהגם שהוא חיצונית אבל הוא חיצונית מבחי' התענוג שהוא פנימית הנפש ולמעלה מעלה מהחכמה ושכל, ועד"ז יובן למעלה דמור"ס הוא פנימית הכתר מפני שיש בו חכ' ויש בו טוב טעם, משא"כ גלגלתא שהוא רצון והוא חיצוניות הכתר, אך יש מעלה בגלגלתא דהגם שהוא חיצוניות אבל הוא חיצוניות דפנימיות היותר עליון שהוא עתיק, דהנה מה דמור"ס הוא פנימיות הכתר הוא פנימית אריך שהוא ראש ומקור הנאצלים, אבל עיקר פנימית הכתר הוא עתיק שהוא תחתונה שבמאציל שהוא עצמו א"א לו להתגלות בבחי' פנימיות גם בחכ' רק החיצונית שלו שהוא גלגלתא זה מתגלה וכמ"ש בע"ח דפנימית עליון אינו מתגלה רק החיצונית שלו, והנה מזה נמשך החילוק שבין תורה למצות דמצות מתלבשים גם בעשי' שע"ז נעשית העשי' מרכבה לאלקות וכמו היד המחלקת צדקה, אבל התורה אינה מתלבשת רק בחכ' ושכל, ולכאורה הלא המצות הם בגלגלתא שלמעלה ממור"ס ואיך הם נשפלים כ"כ למטה, אך היא הנותנת דכל הגבוה ביותר הוא יורד למטה ביותר, ועפ"ז יובן שיש מעלה בתורה על מצות כי שרשה היא ממור"ס שהוא פנימית הכתר וגם התלבשותה למטה הוא בחכמה ושכל שהוא למעלה מעשי', וגם היחוד שע"י התורה הוא יחוד נפלא שלמעלה מהיחוד שע"י המצות וכמ"ש בתניא דאורייתא וקוב"ה כולא חד ממש, משא"כ היחוד שע"י המצות הוא כענין שני דברים המתאחדים, אך יש מעלה במצות נגד התורה מה שהם מגלגלתא שהוא חיצונית מפנימיות שהוא מעתיק וגם הם מתלבשים בעשי' שע"ז נעשה העשי' מרכבה לאלקות, והוא בדוגמא כמו בעבודה הנח יש מעלה בעבודה שע"פ ההתבוננות והשגה שיש בזה גילוי אור, דכאשר הוא מרחיב דעתו ובינתו באיזה ענין אלקי באיזה ענין שהוא, הלא אור האלקי מאיר בנפשו ומתקרב ומתדבק נפשו באלקות ומתעלה בעילוי אחר עילוי, משא"כ באהבה מסותרת שאין בה גילוי דגם בהתגלות שלה אינו רק שכך יאתה לו להדבק באורו אשר זהו התגלות היותר עליונה שלה, ואין זה בדוגמא וערך לאהבה שעפ"י התבוננות והשגה שהוא בקירוב ודביקות ממש באלקות, אך מ"מ יש מעלה באהבה מסותרת דהגם שהוא בחיצוניות אך הוא חיצוניות מפנימיות העליון, והיינו שהיא אהבה טבעית ועצמיית ממש שאינה אהבה העשוי' כמו אהבה שעפ"י התבוננות שהיא אהבה עשוי' ע"פ שכל והשגה, אבל אהבה מסותרת היא אהבה טבעית ועצמיית שהיא באה מהתקשרות עצמיית שבנפש, והיינו מבחי' יחידה שהיא חבוקה ודבוקה בהתקשרות עצמיית בתמידית לאלקות, ויחידה הוא מה שמקבלת מיחיד שבה הוא גילוי דבחי' יחיד, רק שהיא בעצמה א"א שתתגלה בבחי' פנימית כי מגילוי יחידה נעשה כליון בכחות

הנפש, שזוה"ע מיתת נשיקין, היינו כאשר מתגלה אמיתית אור נפשו אזי מתקבצים כל כחות הנפש ונעשים בבחי' כליון והסתלקות למעלה, רק החיצונית שלה היא מתגלה, ונמצא שהגם שהיא חיצונית אבל היא חיצונית מפנימית עליון והוא למעלה הרבה מאהבה שעפ"י שכל, והוא עד"מ אבוקה גדולה שמאירה גם למרחוק, משא"כ אבוקה קטנה, והגם דאבוקה כמו הנר הנה בקירוב היינו במקומו היא מאירה ביותר מכמו האור מאבוקה הגדולה שמאיר למרחוק, אבל הרי האבוקה הקטנה אינה מאירה למרחוק כלל אבל האבוקה הגדולה היא מאירה גם למרחוק והגם שאין האור בגילוי כ"כ אבל זה נלקח מהאבוקה הגדולה, וכמו"כ יובן באהבה מסותרת שהיא למעלה הרבה מאהבה שעפ"י התבוננות, דשם הגם שהוא בבחי' גילוי אך זהו רק גילוי כחות הנפש, אבל היא באה מעצמות הנפש, וכן יובן למעלה דהנה עצמות א"ס כשמו כן הוא ולמתכ"כ דגם במו"ס שהיא מחשבה סתימאה גם בו א"א להתגלות, משום דהתפיסא דמו"ס הוא בבחי' השגה ובעצמות לא שייך ענין ההשגה, רק החיצונית שלו הוא מתגלה והוא בחי' גלגלתא, ולכן המצות שהם מגלגלתא מתלכשים גם בעשי' דכל הגבוה ביותר היא יורד למטה ביותר, משא"כ התורה שהוא ממו"ס אינה מתלכשת בעשי'. ועפ"י יובן מה שבתורה יש הגבלה והיינו מה שהיא מתלכשת רק בחכ' ושכל ולא בעשי' גשמיות כמו המצות, וגם יש ציור באופן המשכתה והוא בחי' אני תורתך שעשעתי שבהשעשועים דתורה יש התחלקות, דאף שגם במו"ס יש התלכשות עתיק כי גבורה דעתיק מלוכש במו"ס, דחסד דעתיק מלוכש בגלגלתא וגבורה דעתיק במו"ס, אך הנה גבורה הו"ע הגבלה והתחלקות, דחסד דעתיק הוא גילוי אור והוא גילוי בלי הגבלה, דאור החסד אינו מתעבה, ולכן המצות שהם מגלגלתא שבו מלוכש חסד דעתיק הם בל"ג שמתלכשים גם בעשי', אבל התורה שהיא ממו"ס שבו מלוכש גבורה דעתיק הנה גבורה הוא הגבלה והתחלקות וע"כ יש בתורה הגבלה והתחלקות, והגם דלית שמאלא בהאי עתיקא וגבורה דעתיק אינו בבחי' הגבלה כ"א תגבורת העצמות, הנה באמת יש זאת בהתורה שהרי התורה ג"כ נתלכשה למטה וגם היא בבחי' אור עצמי שאינה נתפסת בהעלמות והסתרים שהיא מלוכשת בהם, אשר זהו מבחי' תגבורת העצמית, ומ"מ יש בה מבחי' הגבלה דגבורה ג"כ, והיינו מפני דגבורה דעתיק זו היא מו"ת דעתיק שאין זה מעצמות עתיק כ"א הארה מבחי' עתיק ויש לה שייכות לעולמות ועכ"פ למקור העולמות שהוא אריך ראש הנאצלים, דו"ת דעתיק מתלכשים באריך, ומאחר שיש בה שייכות לעולמות ע"כ יש בזה התחלקות והגבלה ג"כ, והוא בחי' גשם דתורה, כי הנה מספר גשם הוא מ"ש כאור שבעת הימים דופ"ז הוא מ"ט וז"פ מ"ט הוא שמ"ג מספר גשם ואור שבעת הימים הם ז"ת דעתיק.

אך הנה יש עוד בחי' עליונה מזו בתורה שהוא בחי' טל תורה, והוא בחי' מתנה שבתורה, דהנה יש בחי' בתורה שנק' ירושה, דפעם אמרו התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה היא לך ופעם מצינו שנק' ירושה תורה צוה לנו משה מורשה והיינו דירושה שבתורה הוא הבירודים שמכח התורה וכענין

רב יהודא כולא תנויי בנזיקין הוה, אך בחי' המתנה דתורה הוא אור עצמי ממש שאינו שייך לעולמות ולבירורים, והיא נמשכת מלמעלה בבחי' מתנה בלבד שלא ע"י אתעדל"ת, וזהו בחי' ג' שעות הראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה, כי יש בחי' מ"ש כל הקורא בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו והוא בחי' גשם דתורה שהו"ע באתעדל"ת אתעדל"ע, ולכן אמר כנגדו, אבל ג' שעות הראשונות הם ג"ר דעתיק ומשם הוא ההמשכה באתעדל"ע לבד, ולכן אמרו הקב"ה יושב ועוסק בתורה היינו מעצמו ומאיליו בבחי' אתעדל"ע, וגם בחי' זו נמשך לישראל והוא מ"ש כל המשתמש באור תורה טל תורה מחייהו והו"ע טל תחי' טל שעתיד להחיות בו את המתים, והיינו שיהי' מזה התגלות וגם בגוף הגשמי וגם שיהי' בבחי' חיות ואו"פ דחיות הגוף יהי' חיות בעצם, לא כדעכשיו דאינו רק מה שנמצא בו דבר חיוני כמו הלבוש שאינו רק מה שנמצא בו דבר רוחני חיוני דמשום זה הוא מתנענע ג"כ ואינו חי בעצם, אבל חיות הגוף לעתיד הוא שיהי' חי בעצם, ונמצא דבבחי' טל תורה יש בזה מעלת המצות ג"כ שמעלתם הוא מה שמתלבשים עכשיו גם בעשי' גשמיות, וכמו"כ בחי' הטל תחי' לעתיד יתלבש בהגוף הגשמי, ועוד יהי' היתרון בזה שיהי' גם בבחי' חיות ואו"פ שזוהו מעלה דתורה שהוא או"פ והיינו שיהיו ב' המעלות מעלה דמצות ומעלה דתורה, כי מצד העצמות לא יש שום מניעה ועיכוב כלל ויכול להיות שיהי' ההתגלות גם בגוף הגשמי וגם שיהי' בבחי' חיות ואו"פ, וי"ל כי לעתיד יהי' התגלות הפנימי ע"י המקיף דכמו דעכשיו התגלות המקיף ע"י או"פ כמו"כ לעתיד יהי' התגלות הפנימי ע"י המקיף, ולפעמים מבואר דאז יהי' התחברות המקיף והפנימי ע"י טל תורה, ונמצא כי בטל תורה לא יש הגבלה כלל, וכמו התשובה שע"י התשובה זדונות נעשו כזכיות שלא עפ"י תורה כי התורה אמרה יביא קרבן ויתכפר וקרבן אינו רק על השוגג ולא על המזיד הרי שיש בזה הגבלה אבל תשובה הוא בלי הגבלה עד שאפילו זדונות נעשים כזכיות, וכמו"כ בטל תורה לא יש הגבלה שהוא נמשך ומתגלה גם בגוף, וגם שיהי' בבחי' חיות פנימי, והגם דתחזה"מ הוא ג"כ בגבורה כמ"ש אתה גבור לעולם מחי' מתים אתה, מי כמוך בעל גבורות מלך ממית ומחי', אך גבורה זו היא תגבורת העצמות ממש, ואין בזה מבחי' ההגבלה כלל כמו בגבורה דעתיק המלוכש במו"ס, דשם הגבורה הוא מו"ת דעתיק אבל גבורה דתחזה"מ הוא מג"ר דעתיק, ולכן הוא תגבורת העצמות והוא בל"ג ממש היינו שיהי' נמשך גם בגוף הגשמי ובבחי' חיות פנימי, וגם שיהי' בבחי' חיות נצחי שלא יהי' עוד מיתה והסתלקות כמו עכשיו, וכמ"ש במדרש דבעוה"ז בנפיחה כמ"ש ונתתי רוחי בכם וחייתם היינו שיהיו בחיים נצחיים בל"ג, והיינו משום שיהי' בבחי' נתינה כי נותן בעין יפה נותן ועין יפה הוא עינא פקיאח דלא נים והוא העלם העצמי דא"ס, ונמצא דבחי' טל תורה הוא בלי הגבלה, אמנם גם בטל תורה יש התחלקות, כי בתורה בכלל יש התחלקות, אך כל חלק וכל מדרי' יהי' בבחי' תענוג פשוט, ועוד יהי' נמשך מזה ההתחדשות גם בגשם דתורה שהוא תורה דעכשיו וכמ"ש כי תורה חדשה מאתי תצא

ואמרו רז"ל במדרש חידוש תורה מאתי תצא שהקב"ה יהי' מתיר דברים האסורים, דעכשיו היינו השחיטה בסנפיריו של לויתן, דעכשיו השוחט במגל יד ובמגל קציר שחיתתו פסולה ולעתידי יהי' זה ג"כ מותר, וכן עתיד חזיר ליטרה, וכמ"כ יהי' היתר דשארי איסורים, אך העיקר הוא בטל תורה דשם הוא בלי הגבלה לגמרי, דהנה בגשם דתורה יהי' החידוש בהגבלה גופא שיהי' ההיתר דאיזה איסורים, אבל טל תורה הוא בלי הגבלה ממש עד שגם כל האיסורים יתעלו למעלה וגוף המת יהי' חי ושהמת יהי' נטהר.

ועפ"ז יובן מ"ש אם בחוקתי תלכו כו' ונתתי גשמיכם, דהנה פי' בחוקתי הוא אותיות החקיקה שבתורה, דהנה תושב"כ הם אותיות הכתיבה שהם דבר נוסף על העצם ובכללות הם הע"ס, אבל אותיות החקיקה הם מינ"ו ובי' והם אותיות שבכתר היינו בפנימיות הכתר והיינו בחי' טל תורה, ועל בחי' זו אמר שתהיו עמלים בתורה, וענין העמל הזה אינו בבחי' עמל ויגיעה כי זהו שייך בבחי' גשם דתורה אבל בבחי' טל תורה נאמר ולא ראה עמל בישראל, אלא דבחי' העמל בזה הוא כמ"ש בזהר על פסוק מה יתרון כו' אשר יעמול תזת השמש, אבל עמל שהוא לעילא מן שמשא ואינו זה עמל תורה שבו יש יתרון והעמל היינו בחי' תורתו אומנתו, וגם י"ל דהעמל הוא קבעומ"ש שבתורה היינו שהוא מייגע א"ע וחפץ לידע אור האמת דתורה וזה נוגע לו בנפשו ממש, והוא כענין מ"ש אלקים זולתך יעשה למחכה לו ופי' בזהר למאן דמחכאן למילין דאורייתא ודייקין למינדע לון ועי"ז יהי' גילוי העלם העצמי דא"ס, ופי' שתהיו עמלים בתורה ע"מ לשמור ולעשות ולקיים, היינו דקבעומ"ש יהי' נמשך בקיום המצות ג"כ, דהנה המצות הם בבחי' עבודת עבד דעבודת העבד הוא לעשות ולקיים רצון אדונו, ויש עוד בחי' שהעבודה הוא בכדי שאדונו יקבל נח"ד מזה, ויש עוד בחי' גבוה בזה שהעבד עצמו הוא ג"כ מתענג מהנח"ד והתענוג של האדון, וכמ"כ יש בקיום המצות שהם בבחי' עבודת עבד שבכללות הוא בכדי לקיים רצה"ע ויש עוד בחי' בזה בכדי לעשות נח"ד למעלה, אבל בחי' העליונה שכזה הוא שהוא בעצמו מתענג מהתענוג ונח"ד שלמעלה, וזהו שתהיו עמלים בתורה ע"מ לשמור ולעשות ולקיים היינו שהעונג העצמי שבתורה יהי' נמשך במצות ג"כ, דהנה המצות הם מבחי' הרצון והרצון הוא כח עצמי כמו התענוג אך הוא חיצוניות התענוג, אך בחי' עמלים בתורה ע"מ לעשות הוא שמהעונג העצמי דתורה יומשך גם בהרצון דמצות, והנה הקיבול שכר ע"ז הוא ונתתי גשמיכם בעתם שהעיקר בזה הוא מ"ש ונתתי שהוא המתנה דתורה בחי' טל תורה ויהי' זה מאיר גם בבחי' גשמיכם שהוא הגשם דתורה וכנ"ל בענין תורה חדשה מאתי תצא שיהי' החידוש גם בגשם דתורה, ולכן אמר בכאן אם בחוקתי שהוא החוקים שבתורה שע"ז דוקא הוא קיבול שכר הזה, ואח"כ אמר ועץ השדה יתן פריו שיהי' טעם עצו ופריו שזה היינו שיהי' גם הגוף חי כמו הנשמה, וי"ל עוד בפי' עצו ופריו שזה היינו שהגוף יהי' בבחי' חיות עצמי כמו הנשמה שהיא חיות עצמי, דהנה עכשיו הגם שהגוף בעוד שהנשמה מלובשת בו הוא חי מ"מ אינו בבחי' חיות עצמי

שהרי הוא חי רק מצד הנשמה ולא מצד עצמו, אבל לעתיד יהי גם הגוף בבחי' חיות עצמי, והטעם בזה משום דלעתיד יהי' בבחי' נתינה ונתתי רוחי בכם ע"כ וחיייתם בחיות עצמי ממש, דהנה עכשיו הגם דנשמה שנתת בי שנמשכת מבחי' נתת, אבל בירידתה בגוף נמשכת ע"י בחי' בראת יצרת נפחת ואינו נמשך רק הארת הנשמה וזה פועל רק שבעוד הנשמה בגוף הוא חי אבל אינו חיות עצמי, אבל לעתיד יהי' מאיר בחי' הנתינה גם למטה בגוף וע"כ יהי' גם הגוף בבחי' חיות עצמי כמו הנשמה שזהו"ע טעם עצו ופריו שזה.

פורים, העת"ר. הנחה

מגילה נקראת באחד עשר כו' עד ט"ו לא פחות ולא יותר, כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין בט"ו כפרים ועיירות גדולות קורין בי"ד כו'. וצ"ל מפני מה דוקא מגילה נקראת מי"א עד ט"ו לא פחות ולא יותר, וגם מה שבכרכים המוקפים חומה קורין בט"ו וכפרים ועיירות גדולות קורין בי"ד. וגם צ"ל מה שבכאן אומר כפרים תחלה ואח"כ עיירות גדולות דלכא' לפי הסדר שמתחיל בכרכים תחלה הול"ל גם כאן עיירות גדולות תחלה ואח"כ כפרים מהו"ע שאומרים כפרים תחלה כו'.

ובכדי להבין כ"ז צלה"ת ההפרש בין כרכים לכפרים, דהנה אמרו רז"ל כל מה שראה יחזקאל ראה ישעי' רק שיסעי' ראה מרכבה דשרפים ויחזקאל ראה מרכבה דחיות ואופנים דיסעי' דומה לבן כרך שראה את המלך ויחזקאל דומה לבן כפר שראה את המלך. וצריך להבין ההפרש בין בן כרך לבן כפר, והענין הוא דהנה אנ"ר ההפרש בין בן כפר שרואה את המלך לבן כרך שרואה את המלך, דבן כפר שרואה את המלך הנה ההתפעלות שלו הוא רק מחיצוני' המלוכה והיינו מריבוי העם ורכבו ופרשיו דמזה הוא כל ההתפעלות שלו, וגם ההתפעלות בנפשו הוא רק בחיצוני' לבד דסיבת ההתפעלות שלו הוא רק מענינים החיצונים לבד וגם אצלו הוא רק התפעלות חיצוני' לבד כו', משא"כ בן כרך שרואה את המלך אינו נתפעל מענינים החיצוני' לבד והיינו מריבוי העם ורכבו ופרשיו כי אם מעצם ענין המלוכה וגם ההתפעלות הוא בפנימי' לא רק בחיצוני' לבד כו'. וכמ"כ יובן הענין ברוחניות, דהנה בשרפים כתיב שרפים עומדים ממעל לו דפי' זה קאי על מה שכתוב מקודם ואראה את אדני' יושב על כסא כו' ועז"א שרפים עומדים ממעל לו דזהו ממעל לאד' דלכאורה איך ביכולת הנברא לעמוד ממעל לאד', וידוע הענין בזה דזהו מצד ההשגה שלהם דלהיות דשם אדני' הוא שרש ומקור חיותם והתהוותם

וע"י ההשגה שמשגיגים זאת ה"ה עומדים ממעל לו כו', דזהו בכל דבר שכל ע"י ההשגה שמשגיגו הרי השכל מקיף את הדבר, דקודם שמשגיג את הדבר הרי הדבר מקיף את שכלו, וגם זה כשיש לו שייכות אל הדבר שכל, דכשלא יש לו שייכות כלל אל הדבר שכל אז אינו שייך לומר שהדבר שכל מקיף את שכלו כ"א כשיש לו שייכות לזה והוא כבר נכנס בזה רק שאינו משיגו עדיין על בוריו אז הדבר שכל מקיף את שכלו אבל לאחר שמשגיג את הדבר הרי שכלו מקיף את הדבר, דכמו"כ הוא בדבר הלכה דכשמשגיג בשכלו את ההלכה הרי שכלו מקיף את ההלכה, והגם שזהו חכמתו ורצונו ית' מ"מ הרי זה בא בהשגה, וע"י ההשגה שמשגיג בשכלו את ההלכה הרי שכלו מקיפו כו', וכמו"כ הוא בשרפים מצד ההשגה שלהם שמשגיגים בשם אדנ' שהוא שרש ומקור חיותם והתהוותם ה"ה עומדים ממעל לו כו', ועוד יש בהם השגה עליונה למעלה מזה והוא בעבודה שלהם באמירת קדוש שמשגיגים את האוא"ס שהוא קדוש ומובדל כנודע דאימא עילאה מקננא בכורסיא וע"כ משיגים איך שכל הגילויים שמאירים בעולמות אינו כ"א הארה לבד, דעצמו אוא"ס אינו בערך שיהי' בהעולמות כ"א הארה לבד אבל עצמות אוא"ס קדוש ומובדל כו', דההשגה שלהם אינה השגה פשוטה כי אם מה שמשגיגים את האוא"ס שקדוש ומובדל שמשגיגים את ההפלאה בזה כו', דזהו מפני שגם בברי' יש גילויים דאצילות דמה שאימא עילאה מקננא בכורסיא הרי זהו בינה דאצילות וכמ"ש בע"ח דמה שאבא עילאה מקנן באצי' הרי זה בבחי' חכמה דא"ק רק שחכמה דאצילות אינו מעלמת עליה אבל בבריאה אינו מאיר בינה דא"ק רק בינה דאצילות אבל בינה דאצילות מאיר בבריאה, וגם בבניה דאצילות אינו דומה כמ"ש באצי' לכמו שמאיר בבריאה כמ"ש בע"ח, וההפרש בזה (הגהה בע"ח מבואר ההפרש דבבריאה הרי בינה נעשה מסך משא"כ באצילות הנה הבינה הוא רק דרך מעביר לבד אל החכמה כו') מבואר בדא"ח דבינה דאצי' ה"ה מיוחד בחכמה דזהו מ"ש ונהר יוצא מעדן וכו' יוצא תמיד כו' אבל בב"ע כתיב ומשם יפרד כו', והנה הענין היוצא מזה הוא דבינה הוא השגה ובב"ע ה"ז בחי' השגת המציאות לבד אבל באצי' הוא בבחי' השגת המהות וג"כ אינו כ"א מהות הזיו והיינו הארת הקו שמאירים באצילות, הנה באצילות מאיר המהות מזה ה"ז רק מהות הזיו הזה לא מהות העצמות דמהות העצמות יתגלה לע"ל אבל עכשיו אינו מאיר באצילות כ"א רק מהות הזיו, משא"כ בב"ע אינו כ"א בחי' השגת המציאות לבד כו', אבל מ"מ הרי גם בב"ע יש גילויים דאצילות וכמו געה"ע שהוא בחי' גילוי אלקות דאצילות והוא בבריאה מה שצדיקים יושבים ונהנין מזיו השכינה, ולכן השרפים שהם בבריאה דאימא עילאה מקננא בכורסיא הרי הם משיגים איך שהאוא"ס קדוש ומובדל שהם משיגים את ההפלאה דאוא"ס, כמו בשכל תו"ע דיא רייכקייט שיש בהשכל כמו בשכל מופלא הרי נרגש בו ההפלאה די רייכקייט, דבשכל פשוט הרי לא יש בו הפלאה רק בשכל עליון מזה הרי יש בו רייכקייט ומכ"ש בשכל מופלא שנרגש בו רייכקייט, רק זה הוא מי שיש לו חוש בשכל הרי נרגש בו די רייכקייט דמי שלא יש לו חוש בשכל

הרי אינו מרגיש די רייכקייט שהוא שומע כל השכלי' בשוה רק דוקא במי שיש לו חוש בזה. דבאמת במי שיש לו חוש בשכל הרי בכל שכל ה"ה מרגיש רייכקייט דוהו בעומק ופנימיות השכל. אבל ביותר הוא כשהשכל הוא עליון ביותר ומכ"ש בשכל מופלא שנגרש בו הפלאה רייכקייט. דמי שלא יש לו חוש בשכל הרי אינו מרגיש די רייכקייט דוהו כמדבר על עצים ואבנים להיות שומע כל השכלים בשוה אבל במי שיש לו חוש בשכל הרי נרגש בו רייכקייט ומתענג בו ער חאפט אה עס איז גישמאק והיינו אז ער חאפט זיך אויף אזא ענין מה שלא הי' יודע אותו מקודם כלל כו', דוהו גם בשכל, ומכ"ש שהוא כן באוא"ס שיש בו הפלאה ובשרפים הרי נרגש אצלם ההפלאה דאוא"ס כו' שע"ז נעשה אצלם הכליון, וכמו"כ ה"ה משיגים את אופן ההפלאה דוהו ע"י חילוקי מדרי' הגילויים שמהו משיגים את אופני ההפלאה כו', דוהו"ע ג"פ קדוש שהם כנגד ג' אותיות י' ה' ו', וגם בג' אותיות אלו יש בזה ההשגה בכל מדריגה ומדריגה בההפלאה בכלל וכמו"כ באופני ההפלאה כו', דכ"ז הוא להיותם בבריאה שהוא היש שבקירוב אל האין, דהאין האלקי דמל' דאצ"י מאיר שם בגילוי שע"כ ה"ה משיגים את ההפלאה דאוא"ס וכמו"כ אופן ההפלאה כו', וגם מתענגים בזה כו', ועוד יש בהם השגה עליונה למעלה מזה והיא ההשגה בענין מלא כל הארץ כבודו, דלאחר שמשיגים שכל הגילויים שמאירים בעולמות אינו כ"א הארה לבד דוהו"ע ה' צבאות שהוא מה שאות הוא בצבא דילי', מ"מ הרי מלא כל הארץ כבודו ועצמו' אוא"ס הרי הוא נמצא למטה כמו למעלה דהמגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ בשוה, ובעומק יותר הוא כנודע שיש ג' מדריגות עולם שנה נפש, דעולם הוא הגבלה ומ"מ הרי יש עולמות בלי גבול דעלמות אין מספר (א"ת עלמות אלא עולמות) דהתהוות העולמות הוא מבחי' המלכות דמלכותך מלכות כל עולמים, והעולמות ה"ה עד בל"ג, וכמו"כ שנה שהוא זמן ה"ה מוגבל והזמן הוא ממה שבחג"ת האלקי הוא בבחי' רצו"ש מ"מ הרי הזמן עד בל"ג, ובפרט מצד הענין דאתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא לאחר שנבנה"ע כו', וכמו"כ נפש שהוא השגה ה"ה מוגבל, ומ"מ הרי השגת הנבראים וביותר הוא בהשגת הנשמות שהוא בבחי' בל"ג שלא יש שיעור כמה יכול להיות השגת הנשמות כו', כמו שאנ"ר בהשגה דוה משיג באופן כך וסובר שהשיג עד גמורה וגדול ממנו משיג ביותר ועוד גדול ממנו משיג עוד יותר כו', וכמו"כ לא יש שיעור כמה אפ"ל השגת הנשמות כו', הרי שעולם הוא עד אין שיעור וכמו"כ שנה עד אין שיעור וכמו"כ נפש עד אין שיעור, דכ"ז הוא מצד כח א"ס וממילא מובן שההגבלה שלהם אינו בבחי' הגבלה כו', וכל זה מושג בשרפים להיותם בבריאה דאימא עילאה מקננא בכורסיא ה"ה משיגים את ההפלאה דאוא"ס ואופן ההפלאה, וכמו"כ ג"כ מה שההגבלה אינה בבחי' הגבלה הוא ג"כ מושג בשרפים להיות דברי' להיותה חומר הראשון יש נברא מהאין הרי אינו כ"א אפשרי המציאות נמצא שוהו ג"כ מציאות ואינו מציאות, ולכן ג"ז מה שההגבלה אינה בבחי' הגבלה אינו מופלא מהם להיותם ג"כ באופן זה כו', דע"כ ההשגה שלהם הוא בהשגה גמורה כמו ראייה ממש, רק שאא"ל

על השגה שהיא כראיה אבל ההשגה היא השגה גמורה כמו רא"י, ובשלהי פי' שגם מ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה דראו הו"ע השגה, ולפי המבואר בחסידות הרי בזה הכוונה ברא"י ממש, אבל בשרפים הנה גם ההשגה שלהם הוא בהשגה גמורה כאילו רואה ממש והיינו שמשיגים את ההפלאה דאוא"ס ואופן ההפלאה, וכמו"כ זה מה שההגבלה אינו בבחי' הגבלה ג"ז אינו מופלא ומופרך מהשרפים להיותם מורגלים בגילוי אלקות, שע"כ אינם ברעש וכמו"כ הביטול שלהם הוא בחי' כליון כו', משא"כ האופנים שהם בעשי' דאופן בעשי' דבעשי' מאיר בחי' המלכות דלכן השגה שלהם אינה השגה גמורה, שאינם משיגים ההפלאה דאוא"ס ואופן ההפלאה ובפרט מה שההגבלה אינו בבחי' הגבלה והיינו מה שהיש הוא זה אינם משיגים כלל, ומ"מ הרי גם הם יודעים מזה, שמה שמאיר בהעולמות אינו כ"א הארה לבד ועצמות אוא"ס קדוש ומובדל ויודעים מההפלא' דאוא"ס וכמו"כ ה"ה יודעים גם זה שההגבלה אינו בבחי' הגבלה, אבל אין זה אצלם השגה גמורה דזהו מפני שאינו מאיר אצלם גילוי אלקות, ומזה הוא הרעש שלהם כו', וגם להיותם נתפסים בגשם ואין ביכולתם לצאת מזה וע"כ הרי הם ברעש כו'. הרי דשרפים הם כבן כרך שרואה את המלך ואופנים הם כבן כפר שרואה את המלך כו'. והנה כמו"כ הוא בעבודה ההפרש בין שבת לחול דבשבת כתיב ישבעו ויתענגו מטובך ובחול לא מצינו כזה כ"א דוקא בשבת, דזהו מפני שבחול אינו מאיר גילוי אלקות דע"כ ההשגה שלהם אינו בבחי' השגה גמורה שאינם משיגים את ההפלאה דאוא"ס, והגם דכל נשמה יש לה חוש בההפלאה דאוא"ס מפני שכל נשמה יש לה חוש באלקות דע"כ יש לה חוש בההפלאה כו' (ומובן דזהו דוקא כשעוסקים בהשגה אלקי' ואין אנו מדברים בזה כשלא יש השגה דאטו בשופטני עסקינן), ה"ז רק בהפלאה אלקות אבל לא בההפלאה דאוא"ס, דהפלאה דאוא"ס הנה הרגש זה שייך דוקא בנשמות הגבוהות אבל בנשמות נמוכות הנה בחול לא יש להם הרגש זה מפני שבחול אינו מאיר גילוי אלקות וביותר הוא מצד התפיסה בגשם שהם נתפסים בגשם שע"כ א"א להם לצאת מזה, ומ"מ ה"ה יודעים שהאמת הוא כן שעצמות אוא"ס קדוש ומובדל, דע"ה שאינם משיגים זאת בהשגה גמורה ומ"מ הרי הם יודעים מההפלאה דאוא"ס והיינו שיוודעים שהאמת הוא כן היינו או שהאמת איז ניט ווי ער או אז ער איז ניט ווי דער אמת, ומ"מ מצד התפיסא בגשם אינם יכולים לצאת מזה, משא"כ בשבת אנו אומרים ישבעו ויתענגו מטובך דבשבת הוא בחי' אהבה בתענוגים מפני שבשבת מאיר גילוי אלקות דע"כ ההשגה היא בבחי' השגה גמורה שמשיגים את ההפלאה דאוא"ס ואופן ההפלאה כו', דזהו"ע מ"ש שמש צדקה ומרפא בכנפיה וארז"ל שמש בשבת צדקה לעניים דבשבת הוא בבחי' אהבה בתענוגים מפני שבשבת מאיר הגילוי וזה רק שבשבת הוא בבחי' שכר עבודה כו', וכמו"כ בכלל זהו ההפרש בין הנה"א לנה"ב, דהנה"א הנה השגה שלו היא השגה גמורה שמשיג בטוב איך שעצמות אוא"ס קדוש ומובדל וכמו"כ הרי נרגש בו ההפלאה דאוא"ס ואופן ההפלאה וכו' וכמו"כ הרי הוא משיג איך שההגבלה גופא הוא אין, משא"כ הנפש הבהמית

הנה השגתו אינה השגה גמורה שאינו שייך כלל להרגיש את הפלאת אוא"ס ובפרט שההגבלה אינו בכחי' הגבלה כו', ובכלל זה הוא ההפרש בין שמע לב"ש דההתבוננות דשמע ישראל ה"ז שייך רק לנה"א דההתבוננות דאחדות הוי' ה"ז שייך רק לנה"א וההתבוננות דב"ש ה"ז שייך להנה"ב (ומובן שזהו ג"כ מה שהנה"א עובד עבודתו בהנה"ב כו'). וזהו כללות ההפרש בין כרכים לכפרים, דבני כרכים הנה ההשגה שלהם היא השגה גמורה שע"כ אינם ברעש, משא"כ בני הכפרים הרי ההשגה שלהם איננה השגה שע"כ היא ברעש כו'.

ועתה צ"ל ענין עיירות, דעיר הוא ממוצע בין כרכים לכפרים, ובכדי להבין זה צל"ת מהו"ע הכרכים המוקפים חומה, דגם בכלל יש חילוק בין כרכים לעיר כמ"ש במ"א אך הכרכים הנאמ' במשנה לענין המגילה ה"ה מוקפים חומה, דענין עיר ארז"ל איזהו עיר גדולה כל שיש בה עשרה בטלנין ופירש"י שבטלים ממלאכתם ומתפרנסים מן הציבור ומצויין בבתי כנסיות לתפלה, וצלה"ת מהו"ע כרכים המוקפים חומה ויש ג"כ ההפרש בין כרכים סתם לעיר אך כרכים המבו' במשנה הם כרכים המוקפים חומה וצ"ל מהו"ע מוקפים חומה. והענין הוא דחומה קאי על תו' דאני חומה זו תורה כנודע, וגם נודע שיש מארי תורה ומארי צלותא ובפרטיות יש מארי תורה ומארי צלותא ומארי עובדין טבין, דיש נשמות כאלו ששייכים לתורה ויש נשמות כאלו ששייכים דוקא לתפלה, ובכלל יש נשמות כאלה שעוסקים בתורה וכמו"כ בתפלה אך לפי האמת ה"ז בנשמות פרטיות שיש מי ששייכים לתפלה ויש מה ששייכים לתורה, וחומה זהו"ע תורה דהנה חומה עשוי מאבנים דאבנים הם אותיות והיינו אותיות מחשבה דבור ומעשה דתורה, ובתורה ה"ז המשכת העצמות דע"י לבושי' דמחדו"מ דתורה עי"ז נמשך בחי' העצמות כו', דהנה יש לבושים מחדו"מ לבד כחות הנפש וכמו שכתוב בתניא ועוד יש לכל נפש האלקית ג' לבושים דהלבושים הם למעלה מכחות הנפש וכמ"ש שם דהלבושים גבהו דרכיהם למעלה מעלה מכחות הנפש לפי שע"י לבושים דמחדו"מ עי"ז נתעלה הנפש למעלה יותר דהשומר למעלה מהשתמר, דזהו"ע מ"ש על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים דשומר הוא למעלה ביותר מהנשמר, והיינו שע"י לבושים דמחדו"מ דתורה עי"ז נמשך בחי' העצמות, דזהו"ע משארז"ל דתורה מגינא ומצלא אף בעידנא דלא עסיק בה דמצות מגינא ומצלא דוקא בעידנא דעסיק בה אבל תורה מגינא ומצלא אף בעידנא דלא עסיק בה, וההפרש הוא בין מקיף הקרוב למקיף הרחוק, דמצות הם מקיף הקרוב ה"ה שייכים להפנימי ולכן כשיש הפנימי והיינו כשהוא שייך אל הפנימי' כשהוא עוסק בזה אז נמשך המקיף, אבל תורה הוא בחינת המקיף הרחוק שאינו שייך אל הפנימי ולכן גם כשלא יש הפנימי ג"כ נמשך המקיף ולכן גם מגינא ומצלי אף בעידנא דלא עסיק בה דזהו מפני שע"י לבושים דמחדו"מ דתורה נמשך בחי' העצמות כו', דכמו"כ הוא בלע"ז ג"כ, דהנה כתיב חומת בת ציון הורידו כנחל דמעה דחומת

בת ציון הם מחשבה ודבור דלעו"ז שצריך לכבסם בדמעות, כנודע דאותיות מחשבה ודבור ה"ז מוריד את הנפש הרבה יותר מהתאוה גופנית, דכמו"כ הוא בהתיקון דהרבה יותר בנקל לתקן און אוף קערן זיך בהתאוה גופנית מהלבושים דמח' ודבור דלעו"ז, וכמו"כ הלבושים דמחוד' ה"ז מוריד את הנפש הרבה יותר מהתאוה גופנית כו', וכמו שאמר אדמו"ר מהר"ש בתוך הדרוש אז פאר אלבוש קען מען אן נעמען אמענשען און מען קען איהם אויפהייבען ביותר וכמו"כ פאר אלבוש קאן מען אן נעמען עם און מען קען עם מוריד זיין ביותר כו', וכמו"כ ע"י לבושים דמחוד"מ דתורה ע"ז נתגלה הנפש ביותר, וזהו"ע מוקפים חומה שהם הלבושים דמחוד"מ דתורה שע"ז נמשך בחינת העצמיות כו', וענין מימות יהושע בן נון, דיהושע הוא כפני לבנה וכמארז"ל משה כפני חמה ויהושע כפני לבנה, דיהושע הוא נער הוא בחי' מלכות ונודע שיהושע הי' מקבל ממשה שהוא שמש הוי', וזהו"ע התחברות סוכ"ע בממכ"ע והיינו בחי' פנימיות הסובב דזהו בחי' עצמות אוא"ס, ועכ"פ זהו מה שמקיף הרחוק בא בבחי' מקיף הקרוב כו', ועתה צ"ל מהו"ע עיר דעיר הוא ממוצע בין כרכים לכפרים ואיזהו עיר גדולה כל שיש בו עשרה בטלנין, והענין הוא דהנה עיר הוא בחי' רוח והיינו אהוי"ר טבעי, ויש בזה ג"כ מוחין, וכמו"כ בנשמה יש ג"כ מדות, רק שבנשמה שם העיקר הוא המוחין דהמוחין הם מוחין דגדלות וכמו"כ המדות הם מדות דגדלות, וכמו"כ ברוח יש ג"כ מוחין רק שהעיקר הוא המדות וכמו"כ המוחין הם שייכים להמדות רק שזהו אהוי"ר טבעי שבהתגלות הלב דאם אינם בהתגלות הרי א"ז כלום כ"א דוקא כשהם בהתגלות הלב, והיינו כשמתבונן בתפלה באיזה ענין אלקי שע"ז נתעורר באהוי"ר לאלקות דאז הנה"ב אצלו כישן שאינו בהתגלות כלל דזה פועל אצלו שגם לאחר התפלה יהי' שייך לאלקות, דזהו מה שלא יומשך ביותר אחר ענייני העולם שלא יומשך אחר מותרות כי אם רק מה שמוכרח לו וגם זה אינו בכדי למלאות תאות נפשו כ"א רק לש"ש, ובכלל ה"ה מבקש רק אחר עניני אלקו' בזה הוא מבקש ובוזה הוא כל תפצו ורצונו, דבצדיקים הנה דברים הגשמיים גופא ה"ה לאלקות ואצלו הוא רק מה שמבקש אחר עניני אלקות כו', ואינו מניח להתפשטות של הנה"ב כלל, דמי שהוא במדריגת בני כפרים אצלו שייך להיות גם התפשטות של הנה"ב אבל מי שהוא במדרי' עיר אינו מניח כלל להתפשטות של הנה"ב כו', וזהו"ע עיר דאיזהו עיר גדולה כשיש בה עשרה בטלנים שבטלים ממלאכתם, והיינו מה שאינם נמשכים אחרי ענינים הגשמיים והחומריים, ויש בזה פירוש עמוק ביותר, והוא מה שבמלאכתם גופא ה"ה בטלים ממלאכתם והיינו מה שגם כשנמשכים אחר עניני העולם אינן נמשכים אחר הגשמיות והחומריות שבה כו', דזהו"ע ג"כ עשרה בטלנים דהבטלנים בעצם ה"ה גטורי קרתא כמארז"ל שכל בני העיר ניוונין ע"י, מ"מ ה"ה בטלים ממלאכתם, וכמו"כ הוא ברוחניות שגם במלאכתם גופא כשהולכים בעניני העולם הרי אינם נמשכים אחריהם, דכמו"כ למע' זהו"ע מה שהשפעה הוא מו"ק דיצי' הרי אינם באים בבחי' התלבשות וההשפעה באה דוקא

ע"י ו"ק דעש"י, וזהו"ע בטלים ממלאכתם היינו מה שו"ק דיצירה בטלים ממלאכתם והיינו מההשפעה שנשפע להם ה"ה בטלים מזה היינו מה שאינם באים בהתלבשות כו', וזהו"ע עיר שהוא ממוצע בין כרך לכפר.

ועתה צ"ל ענין מגילה נקראת כו'. והענין הוא דהנה במגילה נאמר סיפור מעשה דהמן כו', דהמן הוא מזרעו של עמלק דעל עמלק כתיב ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד דעמלק הוא ראשית לכל הגוים וגם אחרית כו' אחריתו עדי אובד, והענין דהנה הו' אומות הם כנגד ז"מ רעות דהסיבה של הו' מדות רעות הוא העדר הגילוי אור, דהנה אמרו"ל אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות שהוא מכסה על האמת, דזהו בב' אופנים או שמכסה על האמת שנדמה לו שעודנו ביהדותו שאינו נעשה נפרד עי"ז שאילו היה יודע שנעשה נפרד לא הי' עושה זאת כלל כ"א רק מה שהרוח שטות מכסה על האמת שנדמה לו שעודנו יהודי כו', ועוד מה שהרוח שטות מכסה על הניצוץ האלקי' שבו כמו שאנ"ר שמחמת התאוה ה"ה מאבד גם את שכלו הטבעי שעושה כמה שטותים עד שממלא תאוותו וכמו שכתוב שמאבד גם את הניצוץ האלקי שבו כו' שאינו מאיר גילוי האור האלקי בנפשו אבל אילו הי' מאיר גילוי אור אלקי בנפשו לא הי' שייך כלל אל התאוות האלו, אבל עמלק עומד גם נגד גילוי אור דהרי עמלק יודע את רבונו ומתכוון למרוד בו וא"ז כ"א רק מצד החוצפא והעזות דחוצפא יכול לעמוד גם נגד הגילוי אור, והיינו ענין הקרירות, והיינו מה שמקרר שלא להתפעל מגילוי אלקות דא"ז כ"א מצד החוצפא, ובוזה גופא ה"ה מוצא טענות (וגם הם טענות של חוצפא), או שמפילו מחשבות כאלו שלא יש כאן ממה להתפעל, או גם כשיש ממה להתפעל ומ"מ ה"ה מקרר שלא להתפעל (טא וואס איז דארטן), דזהו"ע מה שעמלק הוא מיצר הגרון שמפסיק בין המחין אל המדות שלא להתפעל בלב כו' דעי"ז ממילא ה"ה נמשך אח"כ לכל המדות רעות, וזהו"ע מה שעמלק הוא ראשית לכל הגוים היינו שהוא ראשית לכל הו' מדות רעות וגם אחרית דכל הגוים כמ"ש במ"א ואחריתו עדי אובד, ועצה להשביית קלי' עמלק הוא בב' אופנים, או שזהו ע"י התורה דע"י העסק בתורה שנותן א"ע לזה בשקידה ובמסירה (מיט א איבערגעגעבענקייט) לזה, עי"ז נשבר קליפת עמלק ממילא, והיינו שנשתנה להיות אחר עד שאינו מרגיש גם בעצמו איך הוא נשתנה כו', או שזהו ע"י תשובה שנעשה בבחינת לב נשבר ונדכה ויתמרמרר בנפשו ע"ז ממה שנמצא אצלו קליפה זו שע"י נשבר קליפת עמלק, דזהו"ע מצות זכירת עמלק שצ"ל ענין הזכירה מה שצריך לדאוג ע"ז עד שיהי' לו לא טוב מזה שע"י דוקא נשבר קליפת עמלק כו'. ועפי"ז יובן ענין מגילה נקראת כו' דבכרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין בט"ו שהיא י"ה והיינו הכוונה להמשיך גילוי שם הוי' רק שזהו דוקא בכרכים המוקפים חומה, דכרכים מצ"ע ע"ה שיש בהם השגה גמורה שמשגיגים אלקות ומכל מקום הרי יש לעמלק מקום לעמוד בזה להיות עומד גם נגד גילוי אלקות, אבל בכרכים המוקפים חומה דזהו ע"י המשכת התורה

קורין בט"ו שע"ז נמשך גילוי שם הוי' והיינו מצד המשכת העצמות שבתורה הרי לא יש לעמלק שום מקום בזה כלל כו', אבל כפרים ועיירות גדולות קורין בי"ד דזהו"ע מ"ש כי יד על כס י"ה דיד הו"ע י"ד וכס הו"ע כסוי, דזהו"ע הפרסא שהו"ע הרקיע שהוא כעין הקרח דהפרסא נמשכת מהבינה דמבטן מי יצא הקרח, והענין הוא דהנה איתא בזוהר מים התחתונים בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא דזהו מצד ההבדלה שע"י הרקיע שמבדיל בין מים למים, דמתחלה קודם ההבדלה היו מים במים דמים התחתונים היו כלולים במים העליונים דאז לא היו המים העליונים בתכלית העילוי ומים התחתונים לא היו בתכלית הירידה, וע"י ההבדלה שהבדיל בין מים העליונים למים התחתונים הנה מים העליונים נעשו בתכלית העילוי שהם מקורים לתענוגים רוחניים כמו תענוג הנשמות בג"ע וגם מים התחתונים נעשו בתכלית הירידה שהם מקורים לתענוגים גשמיים, וזהו"ע מים התחתונים בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא שע"י עוצם הירידה ביותר ע"ז נעשה אח"כ מזה תכלית העילוי ביותר כו', וכמו"כ הוא בזה הענין דכרכים המוקפים חומה שזוהו בחי' נשמה בכלל ה"ז מקבל מלמעלה מבחי' הפרסא, דהרי כרכים הם בעלי השגה שהוא בבינה ובבינה מאיר גם בחי' החכמה כו', אבל כפרים ועיירות גדולות שהם בחי' רוח ונפש בכלל ה"ה מקבלים מלמטה מן הפרסא, ומ"מ ה"ה דוקא מגיעים למעלה יותר שהם ממשיכי' בחי' יד רמה דזהו"ע המשכת העצמות כנודע דזהו"ע מה שיד הגדולה ויד החזקה כתיב בה"א הידיעה שהם בחי' הגילויים דסדר השתל' אבל יד רמה כתיב בלא ה"א להיותו בחינת המשכת העצמות דבנפש זהו"ע האה"ר שלמעלה מטו"ד כו', וזהו"ע מה שהכפרים ועיירות גדולות קורין בי"ד להיותם ממשיכים בחי' יד רמה כו', וזהו גם כן מה שמקדים כאן כפרים קודם עיירות גדולות מפני שבהעדר ההשגה הרי הכפרים יש בהם יתרון מעלה להיותם למטה ביותר, דזהו"ע משארז"ל חביבין ישראל יותר מהמלאכים, דמלאכים מזכירין שם הוי' אחר ג' שמות שאומרים קדוש קדוש כו', ונשמות מזכירין אחר ב' שמות שאומרים שמע ישראל ה' וכו', והאיכא ברוך, ברוך אופנים הוא דאמרי לי' דהאופנים להיותם בעשי' ה"ה מגיעים למעלה יותר מהשרפים, דזהו"ע מה שאומרים ברוך כבוד ה' ממקומו דממקומו הוא מוכרע דזהו"ע ממקומו העצמי שיתברך שם הוי' משרשו ומקורו העצמי כו'.

ועפ"ז יובן משארז"ל מגילה נקראת בי"א כו' עד ט"ו לא פחות ולא יותר, לפי שכללות ענין המגילה הוא להמשיך בחינת שם הוי' דזהו מאחד עשר שהוא ו"ה עד ט"ו שהוא י"ה שהו"ע כללות שם הוי', ועל זה מפרש אח"כ דכרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין בט"ו שהוא שע"י התו' נמשך בחי' י"ה דבכלל י"ה הוא ג"כ ו"ה, אבל כפרים ועיירות גדולות קורין בי"ה שזהו"ע כי יד על כס י"ה דזהו ג"כ ענין המשכת הוי' רק שזוהו בחי' אר"י וזהו בחי' אר"ח כו', גם י"ל דהנה מצות מגילה ידוע

שהיא מצוה דרבנן דחביבים ד"ס יותר מיינה של תורה דזהו"ע מה שבמגילה לא נזכר כלל שם הוי' להיותו למעלה משם הוי' וזהו"ע מגילה נקראת שע"י המגילה נעשה הקריאה וההמשכה בשם הוי', וזהו"ע אומרו מגילה נקראת בי"א עד ט"ו שהוא המשכת שם הוי' ואח"כ מפרט דכרכים המוקפי' חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר והיינו שממשיכים בחי' שם הוי' בדרך אור ישר וכפרים ועיירות גדולות קורין בי"ד שהם ממשיכים ג"כ את שם הוי' רק שזהו בדרך אור חוזר דע"י המשכת שם הוי' עי"ז נעשה מחיית זרעו של עמלק כו'.

הוספה ג

בס"ד, ש"פ ויצא, מאסקווא, תער"ג
רשומי דברים

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. והנה רוב החלומות הם מתייחסי יותר אל הזמן, דהרהוריא דיומא הוא מה שרואה בחלום, דבעת השינה הרי המוחין נחלשים והענינים מתבלבלים ולזאת אם הוא בעת שמח' בחלומו יראה ענינים משמחי הלב, ואם הוא בעת הצער והעגמ"נ או יודמה לו בחלומו מראות מבהילות, דהסיבה לכ"ז הוא חלישות המוחין דבעת השינה, ולכן הרי הגלות נמשל לשינה, ועל זמן הגלות נאמר היינו כחולמי' מפני שבזמן הגלות הוא הסתלקות המוחין כבי' ומה שמאיר הוא רק אור מצומצם וכמו בשינה דאז מאיר רק קסטא דחיותא שהוא אור מצומצם, והנה בחלום דייעקב מיחס החלום אל המקום דוקא וכמ"ש אכן יש הוי' במקום הזה אין זה כ"א בית אלקים כו' ומה משתנה חלום זה משארי החלומות שמתייחסי יותר אל הזמן, ולהבין כ"ז ילהק"ת במהות תוכן החלום שראה סולם מוצב ארצה כו' השמימה, ועליית וירידת המלאכים ע"י הוא. הנה ידוע דסולם הוא בחי' תפלה שע"י הוא עליית והתקשרות הנר"ן באלקות בבחי' דביקות אמיתי *.

בס"ד, ט' כסלו תער"ג, פטרבורג

א"ה.

שמ"ן וקטרת ישמח לב ומתק רעהו מעצת נפש (משלי כ"ז) ופי' רש"י ז"ל ומתק רעהו דמי שמכשיר ומתקן מעשיו שיהיו מתוקים להקב"ה טוב לו ממי שממלא תאות לבו, וא"כ פי' רעהו על הקב"ה והוא ע"ד דכתי' רעך ורע אביך אל תעזוב, וא"י במד"ד רעך זה הקב"ה, ופי' עצת נפש תאות הלב,

* לא נגמר בגוכי"ק.

דלכאורה ה"ה דבר המובן לכל גם לאיש המוני ופשוט וא"כ מה בא שלמה להשמיעינו במאמר זה, ועוד מה זה שייך לתחלת הכתוב שמן וקטרת ישמח לב כו' ומהמשך הכתוב משמע דשייכים זל"ז, וכמו שפי' בתרגום משחא* ובוסמא דמחדין לבא, הכנא גברא דמבסים לחבריה בתרעיתא דנפשי', והוי משל ונמשל דכמו שמן וקטרת משמחי הלב כן מתיקות האיש העושה חסד עם רעהו בהתעוררות רצון טוב, ולהבין כ"ז ילהק"ת ולהבין בענין שמן וקטרת ישמח לב, דהנה לב הוא כינוי להקב"ה דהנה כתי' אני ישנה ולבי ער ואי' במד"ר זה הקב"ה שנאמר צור לבבי כו' וכמו שהלב הוא באמצע הגוף ולבא פליג לכל שייפין דשולח חיות לכל האברי' כך הקב"ה ממלא את העולם, ונקרא לב העולם שמחי' את העולם בהמשכ' וגילוי חיות לכל נברא ונברא לפי מהותו ותכונת נפשו וזהו דכתי' ואתה מחי' את כולם, שהוא המשכת החיות לכל נברא ונברא לפ"ע דוקא וכמאמר מכלכל חיים בחסד דהחיים והאור שלמעלה ה"ה נמשך ומתגלה בחסד ורחמים בכל נברא לפ"ע דוקא, דבכדי שלא יהי' איבוד וביטול הנברא, דהנה לבד זאת מה שהמשכה וההשפעה העליונה הוא גוף ענין החסד ורחמים, הנה עוד זאת מה שנמשך בחסד ורחמים, וזהו ואתה מחי' את כולם, אתה הן האותיות מא' עד ת' וה' מוצאות, שהוא בחי' צמצום כפול דאותיות בכלל הם בחי' צמצום, ואח"כ הה' מוצאות הרי האותיות חוזרים ומתחלקים, דהתחלקות זאת הוא ג"כ בחי' צמצום, והוא"ו הוא האור והחיות שמתלבש בהאותיות כו' וע"י כל הצמצומים הרבים האלו הנה נמשך האור והחיות לכל הנבראים והעולמות לפי ערכן ומהותן, והנה כללות החיות הזה הוא בחי' הארה לבד בחי' אור מצומצם*.

משחא . . . דנפשי' : בגוכי"ק התרגום מנוקד.

(*) לא נגמר בגוכי"ק.

ליקוט שיחות ורשימות

מכ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע

— אודות שנות תער"ב-תרע"ו * —

אאמו"ר הרה"ק געווען אין מענטאן און איך בין דאמאָלסט אַרומגעפאַרן¹ אויף פאַרשידענע נסיעות אין עניני הכלל. איך בין דאָן געווען אין פעטערבורג, מאַסקווע, ווילנע, בריסק און אויך אין פוילן. עס איז דאָן געווען זייער אַ שווערער יאָר. ווען איך בין דערנאָך געקומען קיין מענטאן, האָט ביי מיר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק געפרעגט די ערשטע שאלות: וואָס מאַכט די באַבע, כבוד אמי זקנתי הרבנית רבקה, די פאַמיליע און אויב איך האָב געבראַכט מיט זיך די רשימת התלמידים. אַז איך האָב געענטפערט אַז די רשימה פון די תלמידים האָב איך ניט מיט מיר, האָט ער מיר געענטפערט: ביסטו ביי מיר אַ האַלבער אורח. איך האָב גלייך געשריבן אַהיים אין ליובאַוויטש אַז מען זאָל מיר שיקן דעם פאַקעט, וואו עס איז געלעגן די רשימת התלמידים, קיין מענטאן.

איך האָב דאָן געמוזט ווייטער אַוועקפאַרן אין אַ שליחות וועגן עניני הכלל אין אויסלאַנד. אויף מײן צוריק־רייזע פון פאַרײן קיין פעטערבורג מיטן עקספרעס צוג האָב איך ניט געהאַט קיין צייט אַפצושטעלן זיך אין מענטאן, איז הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אַרויס־

ווינטער¹ תער"ב איז דער טאַטע געווען אין מענטאן. פאַר די ערשטע עטלעכע וואָכען וואָס דער טאַטע האָט פאַרבראַכט אין מענטאן, האָט ער זיך גוט אויסגיריהט, און זיין גיזונד צו־שטאַנד האָט זיך בעדייטענד פאַר־בעסערט. בעגלייטענדיק דעם טאַטען אין דער נסיעה, פון ליובאַוויטש ביז ווארשא, האָט מיר דער טאַטע געזאָגט, אַז ער האַפט, זייענדיג אין מענטאן וועט ער האָבען די גענוגנדע צייט אויף אַרומטראכטען אַ טיפען נייעם ענין אין חסידות.

. . . אַז איך בין גיקומען אויף שבת פ' ווארא ר"ח שבט אין מענטאן האָב איך גיטראָפן דעם טאַטן אַז ער איז גיווען זיין אויפגילייגט און צופרידן, איך האָב גיפיהלט אַז די אויפ־גילייגטקייט און די צופרידנקייט איז פון אַ זייער איהם אַ פארגיניגונדיקע אַרבעט אין חסידות.

אין¹ יאָר תרע"ב איז הוד כ"ק

(*) ההערות הבאות בחצאי ריבוע, ניתוספו ע"י המו"ל.

(1) נדפס בלקריד ע' רצו.

(2) נדפס בטה"ש תשי"ה ע' 44-45.

(3) ראה התמים תוכרת גד.

עשרה צהרים — באתי עם מסע המהיר (עקספרעס) פאריז־פטרבורג, ההולך דרך חוף הים הצרפתי והאיטאליאני, וזה דרכו, פאריז, מארסעל, ניצא, מאנטאקארלא, מענטאן, וינטומיליע, גענעא, פראנקפורט, ברלין, קעניגס־בערג, קאוונע, פטרבורג.

כשעתים עשיתי בעיר, וגם הודעתי למכירי כי באתי, אמנם להייתי עיף מעמל הדרך וגם בחפצי לרשום את אשר הזדמן לי במסעי זה הגדתי למכירי, אשר בשעה התשיעית ערב נוכל להתראות.

אנכי נוסע במרכבת מסע המהיר בתא מיוחד, כי כל התאים במסע זה הם רק עבור איש אחד בלבד.

במוצאי שבת קדש פרשת בא, אור ליום א' ט' שבט בשעה אחד עשר וחצי יצא המסע מפאריז. כשנכנסתי להתא שלי מספר שלשה וראיתי את סדרו בשולחן וכסא, נוסף על המטה וחדר הרחצה אשר בין השני התאים, ומנורת המאור הבהיר, דמיתי כי אוכל גם לכתוב, אך כאשר הותחל המסע נוכחתי לדעת כי מפני מרוצת המסע אי אפשר לכתוב רק רשימת דברים, וגם זה בכבוד גדולה.

א' ט' שבט בהשכמה באנו למארסעל, המסע עומד כעשרה מינוטין וממשיך הילוכו, משרת המרכבה מסבירני אשר במאנטאקארלא, וענטאמיליע, בור־דעגער, בכל אחת התחנות יתעכב המסע חמש עשרה מינוט ובניצא ומענטאן כחצי שעה, ובכל עת הליכת

געקומען צום וואקזאל מיך צו באַגעגענען און צווישן אַנדערן האָט ער מיר איבערגעגעבן דעם פּאַקעט וואָס איז אַנגעקומען פון ליובאַוויטש — וועלכן ער האָט אַליין ניט געוואָלט עפענען, ווייל עס איז געווען אַדרעסירט אויף מיין נאָמען. — איך האָב גע־עפנט דעם פּאַקעט און גלייך איבער־געגעבן די רשימה פון תלמידים צו הוד כ"ק אאמור" הרה"ק.

שפעטער ווען איך בין געקומען קיין מענטאן, זאָגט מיר הוד כ"ק אאמור" הרה"ק, קום מיר וועלן גיין שפּאַצירן על כּיף ימא. — אַזוי פּלעגט ער שטענדיק זאָגן „על כּיף ימא“, ווי דער לשון אין זהר. אין זהר שטייט דער לשון חמי על כּיף ימא, וואָס חמי איז ניט דער ענין פון השגה, נאָר דאָרט זעט מען. — און הגם עס זיינען געווען זייער פיל שאלות וועגן עניני הכלל פון מיינע נסיעות, פונדעסטוועגן איז די ערשטע שאלה וואָס הוד כ"ק אאמור" הרה"ק האָט מיר געפרעגט איז געווען וועגן די תלמידים און איך האָב אַלץ איבערגעגעבן לויט די רשימה.⁴

פטרבורג, ג', י"א שבט ע"ב
מלון אסתרי חדר תקכו.

זה עתה — בשעה חצי השתים

(4) כנראה רשימה בתוספות זכרים ע"ד הנעשה עם כאריא.

(5) [נדפס בהתמיס" ע' [320] ואלך.

הוד כ"ק אאמו"ר נהנה מתוצאות נסיעתי זו, ויסדר עניני העבודה בהתעסקות הכללי' בעתיד, ויאשר את תכנית העבודה אשר על פי' עלי הי' להתעכב בפטרבורג לא יותר מיום וחצי, ובמשך זה הנה מלבד האסיפה בהשתתפות . . . להיות גם אצל . . . ביום ה' בקר להיות במאסקווא ובו ביום בלילה לנסוע דרך סמאלענסק קראסניע לבתינו לליובאוויטש, ביום ג' בה' שבט להשתתף באסיפת קיעו, בימי ב' ג' שהם א' ב' אדר להשתתף באסיפת פטרבורג וביום ז' ח' אדר לבוא למענטאן עם הרצאה מפורטה.

משרת המרכבה נגש אלי להודיעני כי עלי לעלות למרכבתי, כי בעוד רגעים אחדים המסע יוצא לדרכו, הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק ברכני בדרך צלחה, אנכי מהרתי לעלות אל המרכבה והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק נשאר באולם בית הנתיבות רק קרב אל אחד החלונות הפתוחים, וכאשר זו המסע פרש את כפיו הקדושים בברכה כברכתם של הכהנים.

כעבור רבע שעה כבר היינו בתחנת וענטעמיליע — גבול איטאליע — ומשם נסענו הלאה.

ווינטער' תרע"ב האָט דער טאטע באַרבראַכט אין מענטאן — פראנק־רייך —.

המסע על חוף הים, תהי' הליכתו בלתי מהירה כל כך, למען יוכלו הנוסעים להתענג על נועם הדרת הטבע.

בכוסף מיוחד חכיתי לבואינו למענטאן כי הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, וכבוד אמי מורתי הרבנית, כעת במענטאן, ועל פי ההתדברות עם כ"ק אאמו"ר הרה"ק בעת צאתי ממענטאן לפאָריז כאמור ברשימתי מיום ב' ג' לחדש זה, הנה בעברי דרך מענטאן יואיז הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לבוא אל בית הנתיבות, ואז ארציא לפני הוד כ"ק את אשר עשיתי בפאָריז, והוא יתן לי הוראות באופני העבודה בעניני הכלל בפטרבורג ומאסקווא.

שעה חצי העשירית והמסע בא לתחנת מענטאן, עוד טרם עמד המסע ראיתי כי הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק יושב על אחד הכסאות באולם בית הנתיבות אשר חלונותיו הגדולים פתוחי' לרוחה אל מקום ביאת המסע, ומיד שעמד המסע מהרתי אל אולם בית הנתיבות.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק פגשני בפנים מאירות ובאותו הצחוק הנעים ורך החופף על פני קדשו, התומך את הלב ומעודדו.

רגעים אחדים עברו בשאילת שלום, והרצאתי את כל אשר עשיתי בפאָריז. התחלתי לספר מביקורי הראשון אצל . . . וגמרתי בהאסיפה האחרונה אשר הי' לנו במלוני „גאד די נארד“ בחדרי רכ"ג בשעה השביעית בלילה במוצאי שבת, והחלטותי'.

געזאגט אָ דער רמב"ם איז אַ ריש
מתיבתא אין היכל פון מתיבתא דרקייע.

אין" יאהר תרע"ב איז מען אַמאַל
געזעסן אין אַ מסיבה מיט הוד כ"ק
אאמז"ר הרה"ק, און עס איז געווען
דערביי הרי"מ מפאַלטאַווע.

בתוך ההתועדות האָט מען געזונגען
אַ ניגון בהתרגשות. האָט הוד כ"ק
אאמז"ר הרה"ק געפרעגט הרי"מ: איר
געדענקט? האָט הרי"מ געענטפערט:
יע, איך געדענק.

מיר האָבן ניט געוואוסט, וואָס איז
געווען די שאלה און די תשובה.

אין דעם האָט זיך הרי"מ אויפֿ-
געשטעלט און דערציילט, אַז שמח"ת
תרל"ז איז הוד כ"ק אאמז"ר מהר"ש
אַרויס צו די חסידים פאַברענגען. אַז
ער פלעגט זיצן ביי אַ פאַרברענגען אַ
האַלבע שעה — איז דאָס געווען א
סאך. האָט דאָן הוד כ"ק אאמז"ר
מהר"ש געזאָגט: בשום אופן וויל איך
ניט אויפגעבן, דאָס וואָס איז ביי אונז
בירושה מאבותינו. איך קאָן ניט און
איך וויל ניט. אַז מען זינגט אַ ניגון
במסיבה של חסידים איז דאָס אַ
התעוררות לתשובה און אין אונזערע
ד' אמות איז דאָס מביא לתשובה, און
הוד כ"ק אאמז"ר הרה"ק האָט אַנ-
געהויבן זינגען אַ ניגון און אַלע האָבן

אויף פורים זיינען געקומען חסידים
בעלי השכלה און בעלי עבודה. בתוכם
הרה"ג הרה"ח המפורסם הר"ר יעקב
מרדכי ז"ל מפאַלטאַווע, וגם חסידים
גבירים ובתוכם הגביר המפורסם
החסיד ר' שמואל ז"ל גורארי'.

לסעודת פורים איז אַ חוץ חסידים
הנ"ל זיינען געקומען אויך חסידים
פולין כמו הגביר החסיד ר' אהרן
ווינער מלאָדז וּבנו החסיד ר' בנימין,
הגביר החסיד ר' זיסקינד ביאלער
מווארשא, וגם חסידי וואָהלין כמו
האחים הגבירים האַרענשטיין מקיוב
ועוד.

יענעם פורים איז געווען אַ שטאר-
קער פאַרברענגען דער טאַטע האָט אַ
סך גערעדט און עס איז געווען גרויסע
גילויים?.

אין" דעם פורים התועדות —
מענטאָן תרע"ב — האָט דער פאַטער
שטאַרק פאַרבראַכט — אין די רשי-
מות* איז שיחות פורים תרע"ב אַ
מסכת שלמה — ווען דער פאַטער
האָט מבאר געווען דעם ענין פון
מתיבתא דרקייע מיט אַלע אירע היכלות
אין אַלע מקצועות פון פשט רמו דרוש
סוד וואָס אין תורה, האָט דער פאַטער

(7) עיין גיכ לקי"ד שמח"ת תר"ץ [לקוט
ינ].

(8) [נדפס בסה"ש קיץ הי"ת ע' 41].

(9) ראה גיכ שיחת שמח"ת תר"ץ חי"ב.

מיטגעזונגען מיט איהם. אַז הרי"מ האָט געענדיקט דעם סיפור האָט ער געזונגען יענעם ניגון וואָס ער האָט געהערט זינגען הוד כ"ק אאזמו"ר מהר"ש יענעם שמח"ת און זלגו עיניו דמעות.

בחורף¹⁴ תרע"ג נסעתי לבקר את הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, שהי' אז במענטאן — צרפת — והיינו מטיילים על כיפא דימא, איזה שעות ביום, זוכיתי לשמוע דברים שלא שמעם איש, הן מהנהגת כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, מה שנמסר בקבלה רבי מפני רבי, והן בעניני סיפורים, חזיונות, והן בעניני דא"ח.

אויף¹¹ חג השבועות תרע"ב זיינען געקומען צוויי אורחים פון אונזערע קרובים אין ארץ ישראל. ביים טיש איז געווען דער נושא הדיבור, אויב א חסיד קאָן זיין א קרוב און אויב א קרוב קאָן זיין א חסיד.

האָט הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק געזאָגט, אז א חסיד איז געוויס א קרוב, ווייל ווער איז א גרעסערער קרוב ווי א חסיד, קרוב ה' לכל קוראיו, אָבער א קרוב א חסיד, איז קענען קען דאָס זיין, נאָר עס זיינען דאָ אין דעם דרגות.

בזאל¹² הגדול, מקום לימוד התלמידי, כנהוג בכל שנה ערכו השולחן לסעודת יו"ט¹³, ונגנו התלמידים הניגון המקובל שהוא מן הקאפעלע של כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר האמצעי זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, והקאפעליע היתה מחסידי רבינו הנ"ל, הניגון הוא עם תיבות בשפת המדינה, ותוכנו אל תדאגו

יותר על ב' שבועות התעכבתי או, והייתי ג' שבתות ושמעתי בכל ש"ק מאמר, מלבד שיח קדש בעת הסעודה.

בין אמרי הקדש היתה שיחה מיוחדת על אודות מעלת מחשבה בענין של דא"ח קודם התפלה בטלית ותפילין¹⁴ דוקא ודבר בזה איזה ימים, כלומר שנמשך הדבור בזה בטיולים של איזה ימים ומנה כמה דרגות בהתועלת:

(א) מזכך הגוף ועושה את מוחו

(14) תוי הנגון ראה ספר הנגונים נגון קיא.

(15) [נדפס באגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ גי"ע כרך ג ע' רצג ואילך].

(16) ראה גי"כ קובץ מכתבים לכ"ק אדמו"ר

(מוהרש"ב) גי"ע קובץ א מכתב א נאגרות

קודש אגרת סוף.

(11) נדפס שם ע' 122.

(12) נדפס בטה"ש תו"ש ע' 157.

(13) דיום שמחת תורה — תעריגן.

רבי, בא א מסירת נפש אידי, בא אזא וואס והנה ה' נצב עליו, בא אזא וואס דער אור הנשמה איז בא אים מאיר בגילוי.

שעה ארוכה הלכנו לאורך החוף, מבלי דבר דבר, כל העוברים עלינו והפוגשים בנו שמו לכם אל מראה פני הקודש, המאירים באור אלקי, ופתאום כמתעורר משינה פנה אלי, ויאמר :

יוסף יצחק! הער! את די אלע מעלות וואס מי האט אויסגערעכענט אין דעם ענין פון טראכטען חסידות אין טלית ותפלין פארן דאוונען הן בא חסידים און הן בא צדיקים, איז דאס אלץ ניט בערך, לגבי דער מעלה נפלאה וואס דער אויבערשטער ב"ה איז מזכה, און מען קריגט א חוש מיט א געשמאק א אידן א טובה טאן, ביז אז יענער ווערט בא אים טייערער ווי ער בא זיך, ווארום אויף זיך קען ער געפינען כמה טעמים פאר וואס אים קומט "ח"ו, אים זאל ניט גוט זיין, אבער אויף דעם אנדערן איז דאס ניט שייך כלל.

עס איז כדאי פינף טעג הארעווען צו פינף שעה א טאג ביגיעת בשד ויגיעת נפש אין השגה אלקית, מצד דעם בכך וואס מי קומט צו וועלן באמת טאן א טובה א אידן אין גשמיות ובפרט אין רוחניות. וסיים במאמר מורנו הבעש"ט ג"ע שאמר הוד כ"ק רבינו הוקן שקבל מ'ר

(17) ראה קונטרס ודיה החלצו רניט פ"ט. שם בהוספה פ"ה.

ולבו כלי להשראת שכירת עוון ית'. (ב) מגרש את הנפש הבהמי. (ג) רוחץ את נפש הטבעי. (ד) משעבד את נפש השכלי. (ה) מאיר את העולם. וזה לשונו הקדוש, "אז א איד טראכט חסידות אין טו"ת פארן דאוונען, ווערט די וועלט ליכטיקער". (ו) ממשיך גילוי אור בכל העולמות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין. (ז) מאיר הנר"ג ח"י יחידה שלו. (ח) ומשנה את עצם טבע מדותיו.

כל זה הוא בכל אר"א מאנ"ש העוסקים בעבודה שבלב בתפלה בסדר הראוי בהכנה שקודם התפלה, ובמעלת הצדיקים הוא ג"כ כנ"ל, כמובן במדרגות גבוהות יותר, בא צדיקים איז אלץ אין א העכערער דרגא.

והפליא לבאר במעלת הצדיקים באריכות גדולה, וסיים: און מי קומט צו, צו א דערהער אין נועם אלקי, א געטליכע זיסקייט.

בעזרתו ית' לעולם לא אשכח אותה השעה הבהירה, ראות פני קודש הקדשים מתמר ועולה בדביקות נפלאה בהטעימו "א געטליכע זיסקייט". בהשעה הבנתי במוחש מאמר הוד כ"ק רבינו הוקן בענין מרכבה (תניא פל"ד): שכל ימיהם לעולם לא הפסיקו אפילו שעה אחת מלקשר דעתם ונשמתם לרבון העולמים.

שפאצירן אין מענטאן ביים ברעג ים, אין יענעם הדרת הטבע, און זיין פארטיפט אין נועם אלקי, קוויקן זיך מיט געטליכע זיסקייט, דאס קען זיין נאר בא א עצמי, בא א רבי בן

מרדכי הצדיק (אחד מתלמידי מורנו
 הבעש"ט נ"ע הנסתרים, והאחד המיוחד
 בין שלשה תלמידי הבעש"ט נ"ע
 שהביאו דרכי מורנו הבעש"ט נ"ע
 ותורתו בחבל רוסיא הלבנה); אז עס
 קומט אראפ א נשמה אויף דער וועלט
 און לעבט אפ זיבעציג אכציג יאהר
 צוליב טאן א אידן א טובה בגשמיות
 ובפרט אין רוחניות.

א" קורצע צייט פאר דעם אויס-
 ברוך פון קריג איז אין רוסלאנד
 ארויס א גזירה דורך די השתדלות פון
 די מפיצי השכלה, אז בפקודת הממשלה
 זאלען ווערען צוגעמאכט אלע חדרים
 פון די יראים און אויף זייער ארט
 זאלען געגרינדעט ווערען "חדרים
 מתוקנים" — מתוקנים מיט א סמך
 צי מיט א תיו? — און וועגען די
 מלמדים פון די פריערדיגע חדרים
 וואס וועלען דאך בלייבען אן פרנסה
 האט די חברה מפיצי השכלה מיט
 זייער נדיבות לבם הטמאה פארגעלייגט
 צו געבען א האלבען מיליאן רובל.
 דער געזעץ איז געווארען פאנגאנדער-
 געשיקט אין אלע אידישע שטעט און
 שטעטלעך און ער האט געדארפט
 אריין אין קראפט דעם 10טן יולי
 למספרם.

איז דאן פארגעקומען א שטילע
 אסיפה פון הוד כ"ק אאמור" הרה"ק,
 הגאון ר' חיים בריסקער, הגאון ר'
 חיים עזר און נאך צוויי און איך בין

תשרי"9 תרע"ד האט זיך הוד כ"ק
 אאמור" הרה"ק געפילט שוואך אין
 געזונט. באַלד נאָך סוכות איז ער גע-
 פאָרן בעראַטן זיך מיט דאָקטוירים, און
 לויט דער מיינונג פון די בערלינער
 און ווינער פראַפעסאָרן האָט דער
 פאָטער געמוזט דעם ווינטער פאָר-
 בריינגען אין מענטאָן און ענדע ווינטער
 דורכמאָכן אַ שטריינגע באַד קור אין
 וויסבאָדן. ענדע אדר זיינען די עלטערן
 געקומען אין וויסבאָדן און מיטוואָך

(19) גופס בשה"ש קיץ הש"ת ע' 62
 וואלך].

(18) גופס בשה"ש תשרי ע' 159.

דאן געווען אין וויסבאָדן. ער איז
בייגעווען באַ די סדרים און באַ די
סעודות יום טוב, נאָר ער איז געזעסן
אין דער נעבן צימער און האָט געהערט
די שיחות קדושות. נאָך די סדרים,
האָבן ר' שמואל און ר' אברהם
גאָרעליק און איך, גע'חור'ט די שיחות
קדושות.

* * *

ביידע טעג פסח, אויף דעם פאַרלאַנג
פון אונזערע קינדער, האָבן איך מיט
זיי גע'חור'ט די שיחות הקדש מיט די
סיפורים וואָס מיר האָבן זוכה געווען
צו הערן אין די ביידע סדרים נעכט
און אין די ביידע סעודות יום טוב.

אַ באַזונדער קורת רוח געפיל האָט
מיך באַהערשט, ווען ווער פון די
קינדער האָט מיר אויפמערקזאָם
געמאַכט אַז איך חזר ניט אַזוי ריכטיק
די ווערטער, ווי דער זיידע האָט
געזאָגט, אָדער אַז דער סדר פון די
הגדה אויסטייטשונגען איז באַ מיר ניט
ריכטיק, אָדער אַז איך האָבן איבער
געהיפט אַ פראַזע — דאָס וואָס איך
האָבן מערערע מאל געטאָן צוליב
אויספראַוון די קינדער, אויב זיי ווייסן
גוט.

— ● —

אין ²¹ יאָר תרע"ד — נאָך די פטירה

כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע, ואח"כ נצטווה
ממנו לעסוק במסחר — ראה שיחת שמחת
תרי"ז אות ל-לג.

[21] נדפס בשה"ש תש"ב ע' 90.

י"ב ניסן זיינען מיר מיט די קינדער
אויך געקומען אַהין.

דער פאָטער האָט פאַרהערט אונ-
זערע קינדער אין דעם פירוש המלות
פון דער הגדה און איז געבליבן זייער
צופרידן. ניט נאָר וואָס זיי האָבן גע-
וואוסט דעם טרוקענעם פירוש המלות
זיי האָבן אויך געוואוסט א סך דרשות
רז"ל, וואָס זיינען מער אָדער ווייניגער
פאַרבונדן מיט דער הגדה של פסח.

* * *

אין ביידע סדרים, אויך אין די
ביידע סעודות יום טוב, האָט דער
פאָטער שטאַרק מאַריך געווען, אויס-
געטייטשט כמה פסוקים און פסקאות
אין דער הגדה אויף דעם חסידות
חב"ד סדר, נאָר זייער אין אַ דייט-
ליכער ערקלערונג, וואָס די קינדער
האָבן זייער גוט פאַרשטאַנען. די רוב
ערקלערונגען האָט דער פאָטער באַ-
לויכטן מיט סיפורים וואָס עס האָט
פאָסירט באַ אונזערע הייליקע עלטערן,
די רביים, און וואָס עס האָט פאָסירט
מיט עלטערע חסידים אין פאַרשידענע
צייטן. אין יעדן סיפור האָט דער
פאָטער אָנגעדייטעט דעם מוסר השכל,
וואָס מען באַדאַרף לערנען פון דעם
סיפור.

* * *

החסיד ר' שמואל נ"ע גורארי ²⁰ איז

(20) בן ר' זלמן גורארי מתושבי
קרעמענצוק, ר' שמואל הי" מה"י"ושבים" אצל

אאמור' הרה"ק געזאגט אַ מאמר לגזור ים סוף לגורים. דער תוכן הענין פון דעם מאמר איז געווען דער ענין פון קרי"ס וואָס ישראל נשמות דעדאט"ג הלכו ביבשה בתוך הים, וואָס זיי זיינען בעת קרי"ס געווען אין דער מעלה פון עדאט"כ מצד דעם גילוי האורות דפנימיות האצילות.

חג 24 הפסח תרע"ד זיינען די עלטערן און מיר געווען אין וויסבאָדן.

באָ דער שביעי של פסח סעודה האָט דער פאָטער דערציילט אַז שביעי של פסח תרל"ה האָט דער זידע — כ"ק אאזמור' מוהר"ש — געזאָגט: דער בעש"ט האָט געזאָגט אַז שביעי של פסח איז דער מקור השמחה. שמיני עצרת איז דער זמן השמחה און שביעי של פסח — דער מקור השמחה.

ביום 22 א' תשעה באב 24 (נדחה) בשעה 4 נכנסתי לכ"ק אאמור' הרה"ק שליט"א מצאתיו כותב דא"ח, וכפי שראיתי התעסק אז בתיקון הדרושים שהגיד, והיינו לא שכתב כדרכו בהתעסקות בהענין שעומד בו, כ"א בקונטרס ההגהות, ואפשר דהוי דבר

24 נדפס שם ע' 52.

25 נדפס בשה"ש תו"ש ע' 202 ואילך (מיומנו של כ"ק אדמור' מהור"י צ"ע).

וניתוסף מהנמצא בגוכי"ק (מס. 1111).

26 שנת תרע"ד.

פון כ"ק אמי זקנתי הרבנית מרת רבקה נ"ע — איז הוד כ"ק אאמור' הרה"ק געווען פסח אין קיסינגען — במדינת אשכנז. די מסובים ביים סדר זיינען געווען הוד כ"ק אאמור' הרה"ק, המשרת ר' אברהם גארעליק און איך. אין מיטן סדר איז געקומען החסיד הגביר ר' שמואל גורארי' און האָט זיך צוגעזעצט הינטער די טיר פון חדר וואו עס איז פאָרגעקומען דאָס אַפריכטן דעם סדר.

דאָמאָלט האָט הוד כ"ק אאמור' הרה"ק גערעדט אין דעם ענין פון „סדר" ווי דאָס איז אין ג"ע. ער האָט דאָן מבאר געווען וועגן ענין פון מרור, אַז עס זיינען פאָראַן פינף מיני מרור און וואָס איז זייער ענין אין געה"ת און געה"ע, און אין די ד' עולמות. אַז ר' שמואל גורארי' איז אַוועקגעגאַנגען פון סדר איז זיך בגד געווען נאָס פון שווייט, און האָט געזאָגט, אַז ער האָט קיינמאָל ניט געהערט אַזעלכע רייד.

יענעם ער"פ האָט הוד כ"ק אאמור' הרה"ק געפרעגט ר' אברהם גארעליק'ן אויב ער האָט בודק געווען און מבער געווען דעם חמץ כראוי און ער האָט אים דערביי געזאָגט, אַז ער איז אחראי פאַר דעם בנשמתו. האָט ר' אברהם געקראָגן דערפון אַ כאב הלב בפועל אַז ער האָט געמוזט געהן צו אַ דאָקטער.

שביעי 22 של פסח 24 האָט הוד כ"ק

22 נדפס בשה"ש קיץ הי"ש ע' 64.

23 שנת תרע"ד.

אצלו הענין, כי הוא הי' בר דעת מבין דבר, ושאלתו היתה בענין מסחרי, כן סיפר לי בעצמו, הוא הי' מקושר לכ"ק אאמו"ר (אאזמו"ר) זצ"ל, גם אחרי הסתלקות כ"ק אאמו"ר הי' בליובאוויטש איזה פעמים, אביו ר' יהודה ז"ל הי' גם כן מהחסידים החכמים ונבוני דבר, וגם בן הי' לו לר"ש הנ"ל ושמו יונה, והי' אברך טוב למדן ויודע ספר, והי' משכיל על דבר מאברכים המהוללים.

יום ג' י"ט מנ"א בעת טיול המשך הדבורים ממאורעי היום, אמר כי הרב רלו"י ז"ל מברדיטשוב חיכה על משיח, והי' שולח בכל עת את משמשו לראות אם הולך משיח, ואומרים העולם וכן מפורסם, אשר בהיכל שהשיג הוא (רלו"י הנ"ל זצ"ל) כבר הלך משיח להתגלות, אמנם רבינו ז"ל (הכוונה על רבינו הגדול אדמו"ר הזקן "זצוק"ל) שידע ביחוד (בבירור) שעוד לא הגיעה העת לכן הסכים הוא ושאף וחיכה להצלחת מדינתינו, כפי הטעם שכותב, אשר הממשלה הזאת דמדינתנו טובה גדולה לאחב"י, הי' עליהם יחיו ברוחניות, ופעל למעלה שיצליח מלכינו ומדינתנו דוקא, וכידוע מענין תקיעת שופר שלו ברה"ש שלפני שנת המלחמה (כלומר בשנה זו גופה בסופה היתה המלחמה) שהצליח בזה נגד אחד מגדולי הרבנים שהי' על צד המנגדים דוקא כנודע, ואנחנו לא נדע, בד"כ הוא עקבות משיחא, לכן עלינו לקוות לאור כי טוב.

(27) המסופר ע"ד רבינו הזקן ראה בפרטיות יותר בית רבי ח"א פכ"ב.

האבוד, לענין חוה"מ שמעתי ממנו מפורש שדא"ח כותב גם בענינים חדשים (לא בהגה"ה כנ"ל בלבד) ואמר לי שהעדר ההתעסקות בדא"ח הי' דבר האבוד ודאי.

יום ו' עש"ק, ט"ו מנ"א, בעת סעודת הערב הובאה המכ"ע ונקראה לפניו ונהנה מהאלטומאטום האנגלי לאשכנזי, ואמר שזה יחליש כח ההתנשאות האשכנזי ואף כי הוא בטבעו כעין עשוי לבלי חת, אבל זה יגרום לו הכנעה במעט, אף כי בלי ספק לא בנקל יופרד ממעשיו המשווערים מראש.

יום ב' (עקב) ח"י מנ"א, בהמשך דברינו סיפר לי את אשר סיפר לו ר' שמואל בר' יהודה לוריא מארשע, אשר פעם אחד הי' אצל כ"ק אביו (אאזמו"ר מהר"ש נבג"מ) על יחידות בפ"ב ושאל איזה מעניניו, והוא הי' בר דעת נכון, מהבעה"ב החסידים, והשיב לו מה שהשיב, ולא התקבל אצל השואל הנ"ל וחזר לשאול כי הוא חפץ באופן אחר, פעם ושתיים, וכאשר ראה כ"ק אאמו"ר (אאזמו"ר) זצ"ל כי עדיין בלתי מתקבל אצלו הענין, על השולחן הי' גמרא קטנה (כמדומה דפוס ווארשא) קרב כ"ק אאמו"ר (אאזמו"ר) זצ"ל אל השולחן, ולקח הגמרא בשתי ידיו ופתחה (והראה לי בידיו, כמו הלוקח ספר ופותחו בלי הגביהו הספר מעל השולחן, כלומר גם הספר נשאר מונח על השולחן), דפדף דף אחד, והראה לו (להשואל) בהגמרא איך כי שם נאמר בדברים ברורים אשר כן צריכים לעשות, והתבונן השואל, ואז התיישב

ואשר יקוים היעודים האמורים לנו מפי נביאי ד' אשר לא יוסיפו ללחום עוד, ושלום יהי' על המדינות לעד.

מדברים אודות הרבה יהודים המשתתפים במלחמה זו, כפי החשבון המסופר הנה יגיע מספרם עד ארבע מאות אלפים במדינתנו, אמר כי ההשגחה העליונה הלא היא בפרטיות ממש, וביכולתו ית' הכל, וסיפר את אשר סיפר לו אחד ושתיים שבאו ממלחמת יאפאן, הראשון סיפר איך כי בשעת מנוחה שכבו על פני השדה לנוח, וגם בעת המנוחה פה ושם נופלים כדורי השונא, וכן מצד זה יורים גם כן חצים והוא רק דברים קטנים, משכבם הי' על שיפוע ההר, והנה הוא שוכב, וכרגע קרא אותו פקידו לאמר צא והבט בהכוכבים (כנראה יודעים הם שעות הלילה ע"י הכוכבים) באיזה שעה אנו עומדים עתה, הוא רק עמד למלאות פקודת מפקידו ופסע רק פסיעה אחת ובמקום שכבו נפל כדור והתפוצץ וגם הרג שלשה אנשים סביבו, ההשגחה הנפלאה הלזו במוחש עין גשמי פעל עליו רושם עז, ונדר גדול נדר לאלקי ישראל אם יביאהו בחיים חזרה יקבל עליו עול מל' שמים גמורה בקיום המצות כפי יכולתו וכפי מהותו, (הוא הי' תחלה קל הדעת בענין קיום המצות) כי בעיניו ראה השגחת השי"ת בפרטי פרטיות ממש, והשני סיפר כי הוא הי' שמונה פעמים במלחמת תנופה (היינו שהי' שמונה פעמים בין הלוחמים, כי ישנם הרבה אנשי צבא ההולכים למקום הקרב, אבל מסבות וענינים שונים בלתי

משתתפים בעצם המלחמה, והוא השתתף) ופעם אחד רק כדור קטן ננעץ בארכובתו באופן שלא הרגישה מרוב הטרדה והרתיחה בעת מלחמתו, הרתיחה בשעה ההיא אין לשער כלל, אין איש שומע דיבור חבירו, ואך גם מפקידו מרוב העשן העולה משריפת הכדורים והריח רע של גפרית השטוח אי אפשר לעמוד, וכל אחד צועק בקול גדול עד למאד, באופן שצעקת החללים הנופלים מתבטל בתוך צעקת הגבורים הלוחמים כי צעקתם מרובה, וצעקתם וקולם הוא בהתפשטות והתרחבות גדולה באופן שמעורר את הלב ומרתחה ממש, ואף גם זמזום ורעשי פריחת הכדורים מתבטלים מפני הקולות של הלוחמים הוא אומר שבעת המלחמה ורואים שנופלים חללים בקרב המחנה זה עוד מוסיף כח ועצמה להתגבר על השונא ולהכניעו, בה בשעה שוכחים על הכל ורק שאיפה אחת לנקום נקם בהשונא להכניעו ולהפילו, בקולות הלוחמים ישנם מינים שונים, קול קריאה בהגבהת רוח, וקולות עם תיבות והחילים הלוחמים צועקים שמע ישראל בקול גדול ולא יסף, בהו' פעמים שהי' הנה פעם אחד בעצם מלחמתם נפלו כדורים והרגו הרבה אנשים, ופקידם ציוה עליהם להתקרב יותר אל מקום הקרב בתוך כך נפל הוא ועוד אנשים מחביריו בין ההרוגים הקודמים, באופן שההרוגים היו להם למחסה, ואו דוקא הצליחו במאד. הלא אנחנו יודעים רק משנים אנשים וכן הוא בכלם שהכל הוא בדין ומשפט פרטי מלמעלה, ואלה שהופסק עליהם להשמר גם שם ההשגחה מרובה מאד מאד.

והמלך מרגישו בהעלם נקודת גפשו מה שלמעלה מכל ציור פרטי, להיות המלך הוא הוא הכלי להשר העליון, אשר ע"י אמצעותו של השר מקבל המלך שפע עליון בכח רב במאד, וכמו אמר מלכא עקר טורא, שבד"כ עקירת ההר הוא דבר כבד מאד, אך אם יגיע מאמר ופקודת המלך בזה, או אין שום כובד בדבר כלל, והוא נעשה בפועל כמו שארי דברים הרגילים הנעשיים, והמלך יודע מכחו כמו עד"מ המבואר בדא"ח בענין ידיעת עצמו יודע, שהוא ביכולתו להרגיש את הענין והוא מרגישו, וזה השפעה עליונה במלך גדול ע"י אמצעית השר שלו המנהיגו כפי הרצון העליון ית' וכמאמר לב מלך ושרים (מנהיגי המדינות כמו הנ"ל) ביד ה', שאלתי אם שרי המלכים הם מהע' שרים, אשר כפי הנשמע עתה מספר המדינות אינו מכוון במספר ע' דוקא, השיב כי הלא בא סנחריב ובלבל את העולם, וכן היו עוד בבלולים שונים, ובד"כ צריכים לחשוב אשר שרי המלכים הם מהע' שרים, ומפני זה עולה הספיקות אצלו בדבר המלכים והמדינות הקטנות אם יש להם שרים מיוחדים אבל הגדולים בודאי יש להם שרים מיוחדים למעלה שהם השופעים בהם חיות וכח.

בהמשך הדבורים, אמר כי זה ודאי אשר הנשמות אף בהיותם מלוכשי בגוף יודעים עתידות איך שיהי' ממש, וכל ענינים הפרטיים יש עליהם דין ומשפט בב"ד של מעלה ומה גם ענינים הכלליים שהם באים בדין ומשפט מפורט, וסיפר כי שמע מר' משה

בהמשך הדברים, הגיד כי כל מלך גדול, כמו מדינתנו ואנגליא וצרפת ואשכנז בודאי יש להם שרים, אדות המדינות הקטנות אינו יודע בבירור ואינו חושב שיהי' להם שר פרטי, אבל המלכים והמדינות הגדולות בודאי יש להם שרים, וחושב אשר המלכים או מנהיגי המדינות (כמו צרפת ואמעריקא) בודאי מרגישים כח השרים שלהם, כלומר זיי שטעלען א סאך על תקפם וגבורתם העצמי מלבד כוחם הפרטי בריבוי חיל וכסף תועפות וכלי זיין הרבה וכל הענינים הסבוכים בזה, כ"א בעצם ענינם שהוא מלך רוסיא, או מנהיג צרפתי, אשר הכח הלזה הוא הרגש הכח פנימי שלו, מה שלמעלה מכחות גשמיים המורכבים מענינים גשמיים כמו אנשי חיל וכלי זיין והדומה, והוא הוא כח השר שלו המשפיע בו הכח והגבורה והתוקף במאד מאד בלתי משוער כלל, כי כל הכחות שלהם הרי הם מוגבלים ויש להם חשבון משוער מתחלה, ובזה יש נפקא מינא מי ומי הלוחמים, אם ישתתפו למלך גדול עוד שני מלוכות גדולות הלא יתגדל כחו ויתרבה תקפו, אמנם חשבונות אלו הוא חשבון השרים ועיונם בעת חשבנם במצבם וכוחם הפרטיים של המדינה ההיא, אבל המלך הנה נוסף עליהם בזה שמהלך גפשו הוא באופן אחר לגמרי, אשר בתוקף גפשו מרגיש הרגישים כאלו שהם למעלה מן החשבון, וזה נותן לו תוקף ועוז להנהיג ענינו כמו המורגש בגפשו ואז גם החשבון משתנה לצורה אחרת לגמרי, ובא בפועל גם בגשמיות כמו ששיערו המלך בתוקף ותעצומות גפשו, וכ"ז בא בהשפעת השר העליון עליו,

התחלת התפלה וסיים רבע הי"א ובחצי הי"א נסע על האהל ובא בשעה 1 אח"צ היום, ונראה עמילות גדולה עליו, זייער פאָרמאָטערט און זייער פאָר גלאַקט השי"ת ירחם ויקובלו תפלותיו בעד הכלל והפרט ונושע כולנו בישועה שלימה בקרוב ברו"ג.

בעת הסעודה (אכלנו יחדיו בחדרו) נכנסה דודתינו מ' גיטל תי' וכמובן הזכירה ענינים ישנים וסיפרה מעשיות ישנים . . .

יום הנ"ל בשעה חצי השלישית נסע חזרה אל הדאָצע, ואנכי נשארתי בעיר להתעניין בעניני המוסד תומכי-תמימים, ושהיתי עד יום ד' צהרים ובאתי יום ד' שעה הראשונה לסעודת צהרים, בין הערבים הלכנו לטייל מעט ועפ"י פקודתו הרצאתי לפניו מהרושם שפעל עלי עניני המוסד במשך הימים ששהיתי בעיר, ואת אשר עשיתי בזה, והרבה לדבר בהכרח התערבותי בעניני המוסד בכל פרטיו.

יום ה' כ"ח מנ"א. בין הערביים טיילנו טיול כשעה, כל העת דיבר מענין המוסד תומכי-תמימים, כפי ההצעה שהציע לי בזה, ובהמשך הדברים באו והתגלגלו הדברים אודות הבחורים המתמידים בתפלה, ואמר כי באמת כל הנכנס אלי, ישנם הרבה מהם החפצים שיאמרו להם להתעסק בתפלה יותר, ועל הרוב אינני מסכים, גם אני חפץ שיוכלו ללמוד בנגלה, והאמת צריכים שני הדברים תורה ותפלה, והמנהיג צריך לידע מזה וצריך לידע איך לכלכל הענין שיהי' על טהרתו של הכוונה.

ליב ז"ל מב"ד, שהוא הי' ברווין אצל הרוזינער, וזרכו בקודש הי' כי סעודה שלישית הי' סועד בעצמו שלא בצירוף החסידים כלל, ורק איזה נכבדים היו באותו מעמד, עומדים מרחוק (ולא היו טועמים מאומה) בשבת ההוא הי' הוא בין הנכבדים שניתן להם הרשיון, והי' באותו מעמד, והי' שעה מאוחרת, והרוזינער ישב לעצמו בהשולחן ודיבר בינו לבין עצמו, ואמר כי היו אצלו והודיעו לו אשר הפמליא של מעלה הסכימו כי ניקוליי (הראשון) יהי' קיסר רוסיא ואמר אם צריכים הסכמתי, אינני מסכים, ובאו פעם ב' והודיעו לו אשר פמליא של מעלה בצירוף ב"ד של מעלה הסכימו שיהי' ניקוליי קיסר רוסיא ושואלים הסכמתו, והשבתי כי אינני מסכים אח"כ באו פעם שלישי ואמרו כי פמליא של מעלה ובי"ד של מעלה בצירוף קוב"ה ושכינתי הסכימו על נשיאתו של ניקוליי וחפצים שגם הוא יסכים והסכים, ושמע הרמ"ל ז"ל כל הענין מפיו ממש, ובמשך זמן קצר נתמנה ניקוליי הראשון למלך רוסיא, וכן בכל הענינים ישנם דין ומשפט למעלה על כל פרט ופרט.

יום א' כ"ד מנ"א. הנה נסעתי לליובאוויטש בדבר עניני תורת, וטרם שהי' בדעתי לנסוע נכנסתי, שאלני פן אסע גם אנכי עמך, כי תשוקתי לנסוע, והתפלל מנחה ונסע עמי, באנו לעיר בשעה חצי העשירית לילה, נח כחצי שעה אח"כ התפלל מעריב והלך לביתו, בבקר יום ב' עמד השכם.

יום הנ"ל * בשעה חצי התשיעית

עבודתו בתפלה והדומה, והשיבו החסיד
הוא לאמר: מה אתה מתדמה אלי,
מי הוא אביך, ומי הוא אבי, וממילא
מי אתה ומי אני, אביך הוא רבינו
ומובן מדריגתו וענינו, וכאשר הצריך
הוא להמשיך נשמה, כלומר בבריאתך
בודאי כיון כוונות גדולות, והמשיך
נשמה גבוה, ומזה נולדת ואח"כ שמרו
אותך בשמירה מעולה, ביסטו אויס-
גיוואקסען וואָס דו ביסט, אַ שיינער
חידוש, אבל אני הנה הכוונות שהיו
לאבי מובן היטב וגם הנשמה שלי האָט
ער דאָך אויך מסתמא ארויסגישלעפט
פון אוצר הנשמות, און אז איך בין
שוין גיבארן גיוואָרן, האָב איך זיך
גיהאָדעוועט ווי אַ ציג, און איצטער
איז דער עסק (פרנסה) שלי וואָס
איך גיב אויף נאָי (מה שנותנים
להערלים כסף על זריעה או זריעה
ממש) ובחורף אין דער צייט דאָרף
מען פאָרען אין דאָרף אַיינקלייבן די
חובות, וישנו בזה סדר מיוחד, צריכים
ליקח בדרך בקבוק יי"ש והנטיעה צ"ל
בלילה, כי בלילי החורף ערלי הכפר
עומדים בלילה בשעה הראשונה והשני,
ובאים להגוי, וראשית הכל צריכים
לשתות עמו לחיים, כי בלא זה אינו
מתחיל אף לדבר, וגם צריכים ליתן
כוס להערלית שלו כי א"ל תקלקל
ואח"כ עושים עמו חשבון, וכן הולכים
עם העגלה מבית לבית עד שמקבלים
מג' או ד' גוים החובות, וצריכים
לנסוע הביתה, וצריכים להכין א"ע
לילך למקה ולהתפלל, פארשטייט מען
דאָך וואָס פאָר אַ דאָוונען דאָס איז
(החסיד ההוא הי' מהחסידים הגדולים
באמת בשקידת התפלה, ומפני העונה
וביטול עצמו הגיד זאת) אָבער דו

יום הנ"ל. המכ"ע וידיעות פרטיות
מרבם לספר ממנהגי חיל אשכנז
בהמקומות שנצחו והעיקר בעיר קאליש,
אשר טבחו אנשים מיושבי העיר נשים
וטף השם ירחם.

בשנת "תרע"ה הוד כ"ק אאמ"ר
הרה"ק הכ"מ, קורא אסיפות רבנים
בהשתתפות עסקני הכלל על אודות
העלילות שמעלילים על היהודים
היושבים בהעיירות, הישובים הקרובים
למערכות המלחמה, ולאחז באמצעים
נגד הזרם האנטיסעמיטי הנתפרסם
בעצת צורר היהודים השר נ. נ.
וסייעתו.

בשנה זו מתמלא עשרים וחמש שנים
מעת שהתחיל הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק
הכ"מ בעסקנות הכלל.

בסעודת "ש"ק" בלילה סיפר לי,
איך כי כ"ק אדמ"ר האמצעי
צוקללה"ה נבג"מ זי"ע, הי' חתן איש
נכבד מעיר יאנאוויץ, ובשם הי' אחד
מוחסידי כ"ק רבינו הגדול, ובהיות
אדמ"ר האמצעי פעם אחד אצל חותנו
ביאנאוויץ (הוא עוד צעיר לימים)
הודמן עם החסיד ההוא, וביטל כ"ק
אדמ"ר האמצעי להחסיד ההוא בביטול
גמור הן במדריגת השגתו והן באופן

(29) נדפס ב"התמים" ע' [266].

(30) נדפס בסה"ש תר"ש ע' 218 ואילך.

(31) דשי"ם בא תרע"ה.

ביציאתנו" ביום א' ט"ז מרחשון תרע"ו מליובאוויטש ונסענו אז לארצאל ג' ימים, אשר באנו לשם ביום ד' י"ט מרחשון בשעה הששית, ערב, הגה בישבנו במרכבה (ואגגן מערכה ב') אמר כ"ק אאמור" הרה"ק מאה ושתים שנה האט אונזער פאמיליע גילעכט אין ליובאוויטש, מאה ושתים שנה מחדש לחדש, כ"ק אאמור" אדמור" האמצעי התיישב בליובאוויטש במר"חשון תקע"ד, ובמ"ח תרע"ו אנחנו עוזבים את ליובאוויטש, ודיבר אז בענין המספרים באיזה בחינה ובאיזה מדריגה (עפ"י המבואר בענין אורות וכלים דלפעמים מספר המרובה למעלה, ולפעמים מספר המועט למעלה) והאריך בביאור המאמר אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד, וסיים כי המספר ק"ב הוא מספר מרובה מק"א שלא לפ"ע ההוספה במספר א', כי ק"ב הוא בגימט' יס"ד וכ"ב אותיות, ליובאוויטש האט מיט די הונדערט און צוויי יאָהר ב"ה גימאכט אַ יסוד מוסד מיט כ"ב אותיות. (והרבה דברים נאמרו אז כמבואר ברשימה).

טבת " תרע"ו האט איינער פון די קרואים לסעודת שבת געפרעגט באַ הוד כ"ק אאמור" הרה"ק צי כ"ק אדמור" האט געקענט את זקנו הוד כ"ק אדמור" צמח צדק.

(32) גופס בלקויד ע' 36.

(33) גופס בסה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 99.

ביסט גאָר אַנדערש, ומדיבור זה התפעל כ"ק אדמור" האמצעי שנסע תומ"י חזרה לליאָנע לכבוד אביו והתאונן לפניו על מצבו, מה הוא הלא אין עבודתו שלימה כלל, ובבוא החסיד ההוא לכ"ק רבינו א"ל איך בין דיר מחזיק טובה דו האסטו גימאכט מיין בערלען פאַר אַ חסיד.

התפלה דש"ק זה הי' בדרך הפלאה ממש, בעמדי מאחורי הדלת בחדר השלישי שמעתי ותחי נפשי ממש, והשי"ת יחוק מוחו ולבו ובריאותו ויוכל לעבוד את השי"ת מתוך הרחבת הדעת ההשגה כגודל עצם תבונתו וכחפצו האלקי, וזאתנו יעזור השי"ת להיות כרוכים אחחים ודבוקים בו וברצונותיו בנקודת לבבינו ונפשינו.

יום א' בשעה אחרי הרביעית ראיתי כי טרוד הוא במאד, זפעמים יצא מחדרו, ועבר דרך החדר שהייתי בו בשעה ההיא, והבנתי כי הטרדה היא שייכה לסדר היום של היצ"ט.

תפלת ערבית התפלל כדרכו, בנגון הידועים, רק האריך בתפלתו בכלל ובק"ש ושמו"ע בפרט, דבריו היו בקול איום וברור אך נקודות מרירות נשמע פנימה.

אחרי תפלת ערבית הגיד כי ילמד משניות, והוא למד בפ"ע אך לא יכולתי לראות מה, אח"כ בערך חצי שעה אמר כי יעשה סיום, ונתקרבו איזה אנשים בקירוב אליו וגם אני בתוכם, וראיתי כי מסיים הוא מס' נדה.

האמצעי. בידיע זיינען זיי געווען גרויסע בעלי השגה און בעלי עבודה, נאָר חלוקים בטבעם: הרמ"ד איז געווען בטבע השמחה און הרי"ד איז געווען בטבע המרירות.

החסיד " ר' מיכאל שי' דוואַרקין זינגט — חג הפסח תרע"ו — דעם ניגון הידוע ומפורסם וואָס הצדיק ר' מיכל מזלאַטשעוו זצ"ל האָט געזונגען פאַר מורנו הבעש"ט.

הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק איז שטאַרק אויפגעלייגט און פני קדשו מאירים בהדרת קדש, זייער אָפגעטראָגן. מען זעהט קלאַר, אַז בזכרון קדשו איז מאיר אַ לעב'נס־זכרון, וואָס איז פאַרבונדן מיט דעם ניגון.

אַ ר"מ האָט מסיים געווען זינגען, האָט הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק געזאָגט, אַז דעם ניגון האָט מען געזונגען לילה שני דחה"פ — תרל"ח — אין צוויי נוסחאות, און הוד כ"ק אביו אאמ"ר הרה"ק מוהר"ש האָט בוחר געווען דעם נוסח וואָס ר"מ זינגט.

וענה הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק: אַז איך בין אַלט געווען פיר יאָר פלעג איך אַלע טאָג אַריינגיין צו דעם זיידן אין חדר, און דער זיידע פלעגט מיר דערציילן אַ תורה סיפור. אַמאָל האָט דער זיידע מיך אַוועקגעוועצט בא אים אויף די קני און האָט גענומען מיין האַנט און האָט צובארשטן די האַר פון באַרד. זסיים הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק: דאָס האָט מיר געהאַלפן דורכטאָן דעם זיידנס מאמרי חסידות. איך האָב גוט פאַנאָנדערגענומען, גוט צובארשטן.

אויף " אַ שפאַציר אין ראַסטאָוו ביים דאָן, ביום ג' ט' אדר שני תרע"ו האָט הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק דערציילט וועגן צוויי עלטערע חסידים, בידיע מלמדים אין לעכעוויטש: ר' משה דובער, אַ געבאַרענער אין לעכעוויטש און ר' ישראל דובער, אַ געבאַרענער אין האמליא און אַ לעכעוויטשער איידים. החסיד ר' משה דוב איז גע' ווען עלטער פאַר החסיד ר' ישראל דוב. ער איז נאָך געווען באַ כ"ק אדמ"ר הוקן, החסיד רי"ד איז תחלת שמושו געווען באַ כ"ק אדמ"ר

מפתח ענינים *

ע"י

כ"ק אדמו"ר שליט"א

אחרי ה' לכתך אחרי: עיי'ע

יצי"מ*, עמלק, פנים.

איהו וח"ח איהו זג"ח (הקדמת ת"ז): עיי'ע גשמה ירידתה.

אין: עיי'ע בטול; ד"ע ד"ת.

א"פ: ואהבת עתרו (אור ולא עצמות.

א"ס ואין בו ראש וסוף, משא"כ הקו). עיי'ע אצי'.

אין ערוך: עיי'ע צמצום.

אצי' ובי"ע: ככה מחברת * (אצי' ע"י הצ. בי"ע ע"י פרסא).

אצילות: ואהבת עתרו (א. הפרטי

א"ס להתפשטותו. א. הכללי א"ס

ממש). עיי'ע אור, ז"א.

ארוך: עיי'ע עתיק, כל.

ארץ: עיי'ע קרי"ס.

אש: ציון עתרו (אש ה' יוד. שחורה

ע"ג לבנה, בעבודה). עיי'ע יסודות.

אשה: עיי'ע אש, מל'.

אתכפיא ואתהפכא: עיי'ע נדרים.

אתדל"ע: עיי'ע עליון ותחתון.

ב

בטול: חביבין עתרו (דחיצונית חכ',

דפני' חכ'). עיי'ע אש, יחו"ע, עבד.

בינה: ועשית ח"ש עתרו (שער הג',

מקומו). עיי'ע חריב, מחיין, ספה"ע.

בינה יתירה ניתנה באשה: עיי'ע

כלל.

בירוך: עיי'ע נה"א.

יצי"מ: בערך מצרים.

מחברת: ראה לעיל (ע' V) הערה הא'

במפתח המאמרים.

א

א"ק: עיי'ע כלל ופרט.

אהבה. בכל לבבך נפשך מאודך: קדושים רע"ג (ממכ"ע סוכ"ע אוא"ס).

ואהבת עתרו (כנ"ל).

אהבה: וידבר כו' המטות עתרו

(הכרח התכללות אהוי"ר זמ"ז

בנשמות גמוכות). עיי'ע אש, מדות,

מחין ומדות.

אומות העולם, ז' אומות: עיי'ע עמלק.

אוא"ס: עיי'ע א"ס.

או"מ או"פ: עיי'ע סוכ"ע.

אור וחשך: ציון עתרו (גוף ונפש

או"כ). עיי'ע אש.

או"ב: חביבין עתרו (גבול דא.

גבול דכ).

אור: ציון עתרו (א. עצמי ולהאיר

החשך).

אור: עיי'ע ביטול, תהו, אצילות.

אותיות. תמונתן. פרטי הא.:

ושבתה רע"ג (א' ב' ג').

אותיות: עיי'ע חומת.

אחור: עיי'ע פנים.

* נעתק מ־מפתח ענינים למאמרי כ"ק

אדמו"ר (מהורש"ב) גי"ע, שנדפס במספר

המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד

(ברוקלין, תשכ"ו). ההגהות והערות על

סש"ב נעתקו מספר המפתחות הגיל (כא,

א — כו, א). וניתוספו כאן בשוה"ג הערות

מהמ"ל.

הסבר : ושבתה רע"ג (הסבר לזולתו מצד ריבוי האותיות, אור השכל).
השתחואה : ועשית ח"ש עתרו (ה. כריעה).

התבוננות : וספרתם רע"ג (אופנים בה. צ"ל בפרטיות דוקא).

התגלות : עיי"ע בינה.

התהות : מצה רע"ג (ע"י יחוד ז"א ומל'). עיי"ע בריאה.

התחדשות : עיי"ע התהות. רצויש.

התלבשות : בהעלתך עתרו (ה. הפרצופים רק בז"ת. בנפש).

התנשאות, רוממות : עיי"ע גאווה.

התפעלות : וספרתם רע"ג (הלב, המוח).

ו

ולד : עיי"ע עבור.

ז

ז"א ומל' : מצה רע"ג (עיקר ההשתל' ז"א ומל'. ההתהות ע"י יחודם, מצ"ע

ע"י נש"י). וספרתם (המשך. קטנות

וגדלות ז"א ומל', המדות קב"ע).

ז"א : מצה רע"ג (סוף עולמות הא"ס).

עיי"ע חסד.

ח

חומת בת ציון חורדי כנחל דמעה :

נשא רע"ג (רק דמעות מועילים).

חכמה : עיי"ע בטול, מצה.

חכ"ם : עיי"ע תנאים.

חז"ב : ההגדת מחברת (רצויש. ראי'

שמיעה). עיי"ע מוחין ומדות.

חמור : סד"ה וספרתם רע"ג (ח. סוס,

עבודה בקב"ע שע"פ טריד).

חמץ : עיי"ע מצה, מצרים.

חסד : סד"ה מצה רע"ג (ח. קודמין

לגבוי, לפה"צ). עיי"ע גבורה.

בע"ת : עיי"ע תשובה.

ברה"ע, תכליתו, סיבתו : מצה זו

רע"ג (העיקר משום דירה בתחתונים

ולא בגין דישתמודעון או לגלות

שלמותו כו').

ברה"ע : עיי"ע התהות.

ג

גאווה : עיי"ע עמלק.

גבורה : מצה רע"ג (המתקת הג. יחוד

זו"ג נה"א נה"ב. קובו"ש. ג. עצמן

נמתקין). עיי"ע או"כ, חסד, מדות.

גדלות : עיי"ע מוחין ומדות.

גונים : ציון עתרו (כ' אופנים בג).

ג"ע ולע"ל : נשא רע"ג (מלמטה

למעלה מלמעלמ"ט).

ג"ע ועולם : בהעלתך עתרו (מהות

מציאות, גיר ז"ת, צמצום פרסא).

ג"ע : בהעלתך עתרו (מצ"ע ממכ"ע,

ע"י עבודה סוכ"ע).

ד

דבור : ועשית ח"ש עתרו (ד. הרהור

מח', מדרי' במלכות).

ד"ם : עיי"ע תושב"כ ושבע"פ.

דבש : אור לייד רע"ג (חלב דבש,

פני' חריב).

דין : עיי"ע גבוי.

דירה בתחתונים : עיי"ע ברה"ע.

ד"ע ד"ת : צו מחברת (ביטל במצי'

אות, ב. היש).

דרך : עיי"ע מצרים, עמלק.

ה

הבדלה : עיי"ע אור, פרסא.

הוד : עיי"ע נצח.

הודאה : וספרתם רע"ג (ה. זה.

הודאה בעבודה).

ב

מדות: ועשית ח"ש עתרו (שייכותם אל הזולת. גם בפ"ע). עיי"ע ז"א מוחין.

מוחין ומדות. חלוקם: מצה רע"ג (מדות שייכים לפועל משא"כ מוחין). וספרתם (המשך). במדות אין התחדשות רק העלם וגילוי, משא"כ מוחין).

מוחין ומדות. השתל' זמ"ז. המשכה ממל"מ: וספרתם רע"ג (קטנות וגדלות המד. והתבוננות השייכת לזה).

מוחין, מדות: עיי"ע מדות. וספרתם רע"ג (קטנות וגדלות המד. גדלות חו"ב, עבור, פנים ואחור.

מחשבה ודבור. מדו"מ: עיי"ע דבור. מיצר: עיי"ע מצרים.

מלכה, מלך: עיי"ע מל'.

מל'. בחי' במל': ועשית ח"ש עתרו (פני' חצר. כנס"י. מח' הרהור דבור).

מל' ושאר חספירות, חלוקם: ועשית ח"ש עתרו (חלוקים באצ"י לותם. שיטות בזה).

מל': וככה מחברת (לילה. צריכה שמירה. בנינה מהגבו'). ועשית ח"ש עתרו (שיטות באצילותה: בפ"ע או כלולה בז"א. יסוד העפר). ציון עתרו (הארה נבדלת. אש ה').

עיי"ע ז"א עבד.

ממוצע: עיי"ע תורה.

מנורה. הדח"נ: ועשית ח"ש עתרו (אל מול פה"מ יאירו זה"ג. ז"א דמל' אל מול ז"מ דז"א). עיי"ע קשה.

מעלה, מטה: עיי"ע עליון.

חפזון: וככה מחברת (ביצי"מ ולא לע"ל). מצה (המשך. ד' אופנים — בעבודה — בח).

חצוניות פנימיות: עיי"ע פנים ואחור.

חשך: עיי"ע אור.

ג

ידיעת המציאות, י. המחות: עיי"ע ג"ע.

יו"מ: עיי"ע מצרים.

יחז"ע יחז"ת: עיי"ע ד"ע ד"ת.

יניקה: עיי"ע עבור.

יסודות, ד' י: ועשית ח"ש עתרו (עפר התגלותו ע"י אמ"ר).

יראה: עיי"ע אהבה.

ישראל: עיי"ע ז"א, נשמות.

ב

כל: ואהבת עתרו (מצות מרוב כל, ע"ק ויסוד דאריך).

כלים: עיי"ע או"כ.

כלל: ושבתה רע"ג (כ. ופרט לפה"צ לאחזה"צ. תושב"כ שבע"פ. בהשפעת שכל. קול ודבור. חו"ב. מעלת הפרט. כל דבר שהי' בכלל ויצא מן הכ. ללמד כו').

כסא: אור ל"ד רע"ג (ו' ה' דשם). כתרי פנימיות חכ. חצוניות הכתר: עיי"ע עת"י.

ג

לב: עיי"ע מוחין ומדות.

לירח: עיי"ע עבור.

לע"ל: עיי"ע ג"ע.

לשם יחוד קובו"ש: מצה רע"ג (קו ועגול. למע' מזה. ברה"ע ע"י יחוד קובו"ש. היחוד מצ"ע ע"י נש"י).

פ

פוכ"ע וממכ"ע: קדושים רע"ג (מו"ס עצמות, לבבך נפשך מאדך. אופן ההשגה). נשא רע"ג (מלמעלמ"ט, מלמטלמ"ע). ואהבת עתרו (מו"ס או"ס, לבבך נפשך מאדך).

ספירות: עיי'ע תהו.

ספה"ע: סדי'ה וספרתם רע"ג (ממחרת השבת. תמימות). ועשית ח"ש עתרו (חרמש בקמה. ז' מדות דנה"א נה"ב. ח"ש גילוי שער הנו"ן. קצירת העומר. מצותו לבוא במחובר לקרקע).

ע

עבר: וספרתם רע"ג (מעלת ע). מצה מחברת (ע. כנעני, ע. עברי אמה העברי'. נר"ן).

עבודה: עיי'ע נה"א, נר"ן, רע"ד. **עבור יניקה מוחין**: וספרתם רע"ג (בנפש. בעבודה).

עלדאת"ב עלדאת"ג: עיי'ע קרי"ס. **עוה"ב**: חביבין עתרו (דברים הגשמים יתעלו בבחי' ס"ג דס"ג נה"א בשם ע"ב).

עומר: עיי'ע ספה"ע.

עונג, תענוג, הפשוט המורכב: עיי'ע עוה"ב.

עלי': עיי'ע נשמה.

עליון ותחתון, התחברותם: נשא רע"ג (מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע. חלו-קם באריכות. ב' אופנים בגילוי העליון).

עמלק: אור לי"ד רע"ג (ע. ח' אומות. הנחשלים אחריך. העצה כי יד כו' אה"ר א"א).

עסר: עיי'ע יסודות.

עת"ו: ואהבת עתרו (ע"י וא"א שמות מב' ענינים הפכים).

מעשר: ועשית ח"ש עתרו (מע"ד, מע"ש).

מצה: וככה מחברת (מ. מ. שמורה מ. עשירה). והגדת מחברת (קטנות אבא שלמע' מנה"י דאבא). סדי'ה וספרתם רע"ג (שקודם ולאחר חצות). **מצרי'ם, יצו"מ**: אור לי"ד רע"ג (מצרים קטנות או"כ. ארץ זבת חר"ד ארץ טובה ורחבה גדלות או"כ. אחרי ה"א תלכו ממוצע ביניהם).

משה: חביבין עתרו (ביטולו. אחורים דאבא). ציון עתרו (אחוז חולי של עצמות).

משפט, שופט: עיי'ע ציון.

ג

נדרים: וידבר כו' המטות עתרו (מגבי' המאכל ומשפיל עצמו).

נפוחה: עיי'ע נשמה.

נר"ן: מצה רע"ב (בעבודה. עבד כנעני, עברי, אמה העברי').

נה"א ונה"ב: חביבין עתרו (נה"א ע"י התלבשותו בנה"ש * מברר גם נה"ט).

נה"א: עיי'ע אהבה.

נצה, נה"י: וספרתם רע"ג (חב"ד חג"ת נה"י שכנה"י). עיי'ע עבור.

נשמה: ועשית ח"ש עתרו (עצם הנ הארת הנ. כנסי' דישראל סבא או זוטא). ציון עתרו (אין ויש דנ. הנ היא אלקות).

נשמה, ירירתה צורך עלי': קדושים רע"ג (לבוא לבכל מאדך). חביבין עתרו (לאיהו חזיה).

רשימו : עיי'ע צמצום.

ש

שבטים : מצה רע'ג (יב"ש. באצי
בבריאה). וידבר כו' המטות עתרו
(ש. מטה, אצי' ביי"ע).

שבועות. חג הש. : ועשית ח"ש עתרו
(חרמש בקמה). עיי'ע ספה"ע.

שבה"ב : חביבין עתרו (סיבתה
צמצום הראשון).

שבת : עיי'ע ספה"ע.

שכינה : מצה רע'ג (ד' מחנות ש.
י"ב בקר דבי"ע. שבטים).

שכל : עיי'ע הסבר, מוחין.

שמיעה : עיי'ע רא"י.

שפל : עיי'ע עמלק.

שר : עיי'ע עבד.

שרש : עיי'ע מל'.

ת

תהו : חביבין עתרו (אקרו אור).
תושב"ב ותושבע"פ : ושבתה רע'ג
(כלל ופרט).

תורה : חביבין עתרו (מוצע. כלי
חמדה).

תחלה : עיי'ע א"ס.

תמר : ועשית ח"ש עתרו (כנס"י.
תם מר).

תנאים : וספרתם רע'ג (ע"י בטולם
כיונו גם למה שאינו מרומז
בתושב"כ).

תענוג : עיי'ע עונג.

תפלה למשה אח"א אד' מעון כו' :
חביבין עתרו (שתה — פניך. ימי —
שנה).

תשובה : וידבר כו' המטות עתרו
(החזרת פב"פ).

פ

פנים ואחור : אור לי"ד רע'ג (ברצון
שכל מדות. בעבודה).

פנימי, מקיף : עיי'ע מוחין, טובב.
פרסא : וככה מחברת (צמצום בשביל
אצי, פ. בשביל ביי"ע).

צ

צדיקים : עיי'ע אהבה.

ציון : ציון עתרו (רצון דגשמות.
בחולם במלופם).

צלם. צלם ודמות : חביבין עתרו
(צ. לבוש הנפש. בירודו).

צמצום : סד"ה מצה רע'ג (גולל אור
מפני כו'. הגילוי פנימיות הכונה).

וככה מחברת (צ. ורשימו). עיי'ע
פרסא.

ק

קו : עיי'ע צמצום.

קודב"ה : עיי'ע ז"א, לשם, סוכ"ע.

קול : עיי'ע כלל.

קומח : נשא רע'ג (לע"ל ב' קומות.
עתה אסור ק. וקופה, לע"ל מעלה).

ועשית ח"ש עתרו (ב' ק. נה"ב
נה"א).

קטנות : עיי'ע גדלות.

קשה : בהעלתך עתרו (משה נתקשה
במעשה המנורה).

קרי"ם : סד"ה וספרתם רע'ג (יצי"מ
וקרי"ס, גילוי מל' ז"א).

ר

רא' ושמיעה : והגדת מחברת (חוי"ב).
רוח : עיי'ע יסודות, גר"ן.

רעו"ד : קדושים רע'ג (דא"י דא"ח).
רצו"ש : עיי'ע חוי"ב.

הגהות והערות על סש"ב

הנמצאות בסה"מ תער"ב — תרע"ו

ספר של בינונים

פ"ב. ויפח: ועשית ח"ש עתרו (מ"ש) יש אותיות מר"ד רק שאינם במציאות
 ויפח באפיו מתוכי נפח כו' רק כלל כו' וכמ"ש אח"כ בפ' כ"א ד"מ
 הארה נפח באפיו ממש ומ"מ ג"ז — ותשוקה בלב). חביבין עתרו
 הוא מתוכו ופנימיותו). (— וידיעתו שזהו משל לבחי' יחו"ע
 שבבחי' הכלים).

פ"ד. למשל כשנופלת איזה: ועשית ח"ש עתרו (— וידיעתו שגם שם
 פכ"א. עיין לעיל פ"ד.

מפתח ענינים

א

(לאהבה את ה"א כי הוא חידך). רלה
 (מי לי בשמים גו'). רצה ואילך
 (אה"ע ואה"ר. לאהבה את ה"א כי
 הוא חידך). שז (אהבה מסותרת).
 אהבה ויראה : יד (בחי' רצו"ש
 באהוי"ר. מצד הקירוב ומצד הריחוק).
 צב (טבעים, שכלים). צג (כנ"ל). קג
 (שע"פ טו"ד, ועצמיים). קיא (בירור
 מדות אהוי"ר שבנה"ט). קלב
 (התכללותם). רמ (שבתבונות מחזו
 ותעלומות לבו). שז (טבעים, שכליים).
 אהבת ישראל : נ (הנשמות כולן
 מתאימות זאב א' לכולנה כו').
 אויר : קל (אור יו"ד).
 אומן : פד (אומן — חכ', דיפתראות
 — מדות). רכו (המלך והאומן
 והדיפתראות).
 אופנים : עיי"ע שרפים.
 אור : יב (אור ושפע. דביקותו במקורו.
 ל' אור ולי' אצי'). פח (מעין המאור.
 הארה והארה דהארה). קכו (אור
 ושפע. אור ואצי'). קלא (דבוק
 במקורו). קלט (מעין העצם ונבדל
 מן העצם). קמח (אור זרוע). קמט
 (אור שנברא ביום הראשון). קנא
 (דבוק במקורו ומ"מ שייך בו פנימי
 וחיצוני'). קעג (אור היום ואור הנר).
 רכו (ההתהוות מהאור מעין המאור
 כו'). רנג (אור ושלמה). שח (אור
 שבעת הימים).
 אוא"ס : יב (ולא אין לו תחלה). ע
 (למע' עד אין קץ). צ (כנ"ל). קכה
 (אוא"ס — האור הוא בבחי' א"ס.
 בעצמות לא יתכן ל' א"ס). קכו (אור
 הקו ואוא"ס שלפני הצמצום). קכו

אב ובן : מא (יפה כח הבן מכח האב).
 סד (אבידת אביו כו' אבידת רבו
 קודמת).
 אבא (חכ') : עיי"ע חכ', עתיק.
 אבות : כד (ושמי ה' לא נודעתי להם).
 סד (יפה שיחתן של עבדי בתי אבות
 כו'). קטז (ושמי ה' לא נודעתי להם).
 קלא (אבות ושבתים). קעח (קיום
 התומ"צ ברוחניות). קפ (כנ"ל.
 מרכבה כל ימיהם).
 אבידה : סד (אבידת רבו קודמת).
 אברהם : יג (אתקין לכורסי'). נב (לך
 לך — ואגדלה שמך). סב (כנ"ל). סג
 (המכסה אני מאברהם — נתן לו
 הקב"ה העולם ומקום המקדש כו').
 קלא (אמרה מדת החסד כו' אברהם
 עומד ומשמש במקומו).
 אדם : קח (חביב אדם שנברא בצלם
 כו'). עיי"ע בהמה.
 א"ק : נו. רנא (מחה"ק דא"ק). רנג
 (כנ"ל. ממוצע בין אוא"ס לעולמות.
 גם א"ק בחי' העלם).
 אדנ' : פ (שלוש אדנ' בהוי'). קנט
 (שלוש אד' בהוי' והוי' באד'). רסט
 (יגדל נא כח אד'. אדון על כל
 בריותך).
 אהבה : טו (אהבה בתענוגים). קטו
 (בכל לבבך, נפשך, מאורך). קכג
 ואילך (כנ"ל. ואהבת את ה"א). קכד
 (לאהבה גו' כי הוא חידך). קלד (אהבה
 מסותרת). רו (אהבה בתענוגים).
 רטו (אה"ר בנקל לבוא אילי' — כי
 אינה בגלות כ"כ). רכט (בכל לבבך).
 רלא (בכל לבבך, נפשך, מאורך). רלג

אחד : נט. קיט (אחד שאין כיוצא בו.
אחד ויחיד). רסד ואילך (ה' אחד
— ב' אופני יחודים, מלמעלמ"ט,
מלמטלמ"ע. ז' רקיעים וד' רוחות.
כד אמליכת' כו).
אחותי : ריו (אחותי אמי בתי —
שבועות סוכות ופסח).
איהו וחיוהי חד כו' : ט. יא. נח.
קטו. קנד. רצג.
איך : רסה (איך, אפס). רצה (איך מחסור
ליראיו).
איך עוד : נא.
איש : קלט ואילך (איש ואשה —
אש י, אש ה'). קמב (כנ"ל).
איתן : קג, קכב, קצ. קצב. רנו.
אכילה : קיג (אכילת שבת, לחם לא
אכל גר' דמשה). קלד (מגשם.
בירורים והעלאת האדם). קלה
(כנ"ל). רפא (חיבור הנפש בגוף).
אל (שם) : רא.
אלה : צח (מי ברא אלה).
אלול : קמד (יגמיה'ר. התגלות עצם
הנשמה). קצו (את לבכך ואת לבב).
רעט (אני לדודי גר'. מה הראשונים
ברצון גו').
אליהו : ש (העביד את הבריות
להקב"ה. ב"ן. בעיבור יב"ח. אליהו
ומשה).
אלם : לו (דיורים אלמים).
אם : קפח (אם בחוקתי תלכו גו'.
היום אם בקולו תשמעו).
אמונה : קכב (למע' מהשגה. פתי
יאמין לכל דבר זה משה). קעד
(חגרה בעוז מתני'). קצ (רק בנשיי.
שרשה מעצם הנשמה). רה (יסוד
כל דבר. שרשה בעצמות. בחי'
קטנות).

(אור הכלול בעצמותו). קכט (אואים
שלפה"צ). קנא (כנ"ל). רעג (ולא
אין לו תחלה).
אור וחשך : פח (לאהפכא חשוכא
לנהורא. שרש החשך למע' משרש
האור). צא (כנ"ל). קמ (ברישא
חשוכא כו').
או"י ואו"ח : לג (מקיף דאריי
ודאו"ח).
או"פ או"מ : רצו (אר"פ מצחצח חצי
הכלי מבפנים ואו"מ מצחצח כו').
או"כ : ז (כלים ממשיכים האורות).
נט (בחי, בעודי). קז (ההפרש בין
הגבול דאורות להגבול דכלים). קיב
(כלים דאצי' — בבחי' ביטול
דיחורע. ביטול דאורות ודכלים.
אורות דבוקים במקורם). קלא (אין
ויש). קמ (אור וחשך). קפו (בבע"ג,
ובע"ג. כח השלם וכח החסר). רח
(פנימי' חצוני'). רפד (התחברותם).
עיי"ע כלים.
אותיות : כב (החקיקה הכתיבה). טח
(אותיות התורה — שרשן בבחי'
העלם העצמי דאי"ס). קל (אותיות
התורה הן למע' מבחי' האור דתורה).
רנד (ציור האותיות מורים על אופן
המשכת האור). רנה (שרשם למע'
ממקור השכל. מגלים את השכל).
רעו (אותיות — מל'. אותיות התורה
— מל' שבחכ'). רפה (התחלקות
האותיות ע"י החכ'). שי (אותיות
החקיקה). עיי"ע חקיקה, תורה.
אותיות, פרמי האותיות : לג (מי'
וס' שבלחות). קלט ואילך (ה'). קצד
(ו' רברבא, ו' זעירא). רנד (ציור
אותיות — א' ב' ג' ו'). עיי"ע הוי'.
אזרח : קכב (משכיל לאיתן האזרחי).

אריך: קעט (אריך — בל"ג, אפין — גבול).

ארך אפים: רעז (אף לרשעים כו').
אריך: מג (תדשא הארץ — יחוד ז'ו"ג להוליד נשמות). קג (ו' ארצות). קנג (כנ"ל).

א"י: קנה (כל הדר בא"י דומה כמי שיש לו אלקה כו'. א"י וחז"ל).
רו (ארץ זבת חלב ודבש. ארץ טובה ורחבה. טובה הארץ מאד מאד).

אש: ק (כביש באשא וגליד ברוחא).
קלט ואילך (אש שחורה, לבנה).
קמב (כנ"ל). רכג (כי ה"א אש אוכלה. יסוד האש מובדל מכל היסודות). עיי"ע איש.

ארמ"ע: עיי"ע יסודות.
אשישות: קעט (סמכוני באשישות גו').

את: נג (ברכי נפשי את ה' — את הטפל לה'). נז (כנ"ל). קצו (ואהבת את ה', את הטפל לה').

אתה: פד (אתה הוא ה' לבדך גו').
ואתה מחי' גו' — האותיות מא' עד ת'). קפה (אתה עשית את השמים — חסר ה'). קצב (ואתה מחי' — מהוה). רכו (אתה הוא ה' לבדך. ואתה מחי' את כולם). רלב (ואתה מחי' — מהוה). רפד (אתה הוא ה' לבדך גו'). רצ (כנ"ל).

אתכפיא: ס (מעלתו). קיא (אתכפיא ואתהפכא). קנג (כנ"ל). קס (מעלתו). ריא.

אתדל"ע, אתדל"ת: לה. קכב (באת' דל"ת אתדל"ע — אף שבאי"ע ביניהם). קפו (כנ"ל).

אתרוג: יא (טעם עצו ופריו שוין). שי (כנ"ל). עיי"ע סוכות, ד"מ.

אמת: קעג (נהרות המכזבין כו').
אני ה' לא שניתי — לא כליתם: שה.

אנכי: קטז (אנכי ה"א גו'). קל (אנכי מצוד). קפח (אנכי נותן לפניכם היום גו'). קפט (אנכי ה"א. אנכי טוב לך מעשרה בנים). רכב (אנכי ה"א גו'). רפח (בצדיקים פ"א. בבע"ת ב"פ). אספקלריא: ק (אספה"מ ואספשא"מ). אצי: יג (לי אצי' ולי אור). ל

(דצח"מ באצי'). מה (ממוצע. ראשית ההתגלות. בחי' האצי' מצ"ע זמה ששייך לבי"ע). נה (דצח"מ באצי'). פח (אור הדבוק במקורו). קכו (אצי' הכללית והפרטית. אצי' ואור). קמח (גילוי האוא"ס). קעז (מדידה והגבלה). רכו (אור הכלול בעצמותו). ער (גילוי ההעלם). רפד (ממוצע). עיי"ע אריכ.

אצי' ובי"ע: ט. עז (התהוות אצי' לצורך בי"ע). פ (חיבור הארת אצי' עם הבריאה). פב (התהוות אצי' לצורך בי"ע). צח (השתל' הספי' באצי' עצמו. והשתלשלותם לצורך בי"ע). קז (התהוות אצי' לצורך בי"ע. ממוצע). קכא (אצי' — צמצום, בי"ע — פרסא). קלג (הארת אצי' בבריאה). קסד (צמצום ופרסא). קפא (מהות ומציאות). ריח (התהוות אצי' לצורך בי"ע). רכ (הארת אצי' בבריאה). רכג (התהוות אצי' לצורך בי"ע). רכח (הארת אצי' בבי"ע). ערב (מהות ומציאות). שיב (השגת המהות והשגת המציאות. הגילויים דאצי' בבי"ע). עיי"ע מרכבה.

ארגמן: פ. רכ.
ארי': מא (שרשו מגבוה, ולמטה חי' טמאה).

ב

רכה (כנ"ל). רג (בראשית גמי מאמר

הוא).

בי"ע: נד (בריאה יצירה — מח' ודבור. חשך ואור). עח (כנ"ל). שיג (בריאה אפשרי המציאות).

ברה"ע: ע (בשביל ישראל ובשביל התורה). עז (עיקר הכוונה עזה"ז

התחתון). פג (טעמי הבריאה). קנ (בשביל ישראל ובשביל התורה). קצח

(בתחלה עלה במחשבה לברוא במדה"ד כו'). ריח (טעמי הבריאה).

עיי"ע דירה בתחתונים, מ"ת.

ברכה: גג (ברוך וקדוש. ברכו ה'.

ברכי נפשי את ה'. ברכה ותפלה.

משרש המתברך בלבד. ברוך ה' מן

העולם ועד העולם). נח (ברכי נפשי

את ה'). ע (בא"י אמ"ה). פ (י"ג

ברוך בברוך שאמר). רסח (ישמעאל

בני ברכני גו'). רעו (כנ"ל). עיי"ע

קללות.

בשר: קעב (ע"ה אסור לאכול בשר).

בת קול: קצא (הכרוזים).

ג

גאולה: קנט (מיסוד, מל', בינה,

כתר. וגאלתיך אנכי. גאולת מצרים

ודלע"ל). קעג (משל לא' שהדליק

נר וכבה וחזר כר' נמתין עד שיאיר

היום כו'). קפח (היום אם בקולו

תשמעו).

גבול ובל"ג: לט (התלבשות הבל"ג

בגוף בע"ג בבחי' מקיף). מ (כח

עצמי אינו נכלה כחו לעולם). קפו

(האי"ע שבין גבול לבל"ג). עיי"ע

ארכ.

גבורה: פט (אין הגבו' נמתקין אלא

בשרשן). קנ (להודיע לבנה"א גבו'

בהמה: קיח (הנבראים אם קומה

כפופה או זקופה — תלוי בשרש

נפשם מעיגולים או יושר). קלא

(אדם ובהמה — מ"ה וב"ן, אין ויש).

רמה (אדם ובהמה תושיע ה'). עיי"ע

שמיטה.

בחירה: סז ואילך (בחירת הקב"ה

בישראל).

ביטול: ז (עיקר התומ"צ). יא (דמ"ה,

דב"ן). מו (ביטול הנבראים. אינם

מציאות אמיתית). נא (כנ"ל). נט

(ביטול הנבראים). קב (עשה רצונו

כרצונך, ובטל רצונך מפני רצונו.

ביטול שע"פ טו"ד וביטול עצמי).

רכח (ביטול היש. המציאות). רנו

(לימוד התורה בביטול). עיי"ע

טבילה, יחו"ע.

בינה: ד (נ' שע"ב). צח (מי ברא

אלה). קג (להבין דבר מתוך דבר).

שם (מ"ט שע"ב ושעה"ג). קד

(שעה"ג — בחי' כתר). קה (כנ"ל).

רנו (נבונים אפי' בימי משה לא

אשתכחו). שיב (אימא עילאה מקננא

בכורסייא). עיי"ע חו"ב.

בינוני: קעא (וזה וזה שופטן).

בירורים: קי ואילך (בירור הנפש

הטבעית). קמט (התחלתם מהצמצום.

שייך דוקא בנש"י משא"כ במלאכים).

קסא (מלמטלמ"ע, מלמעלמ"ט. בדרך

מלחמה, ובדרך ממילא). קסז (בדרך

התלבשות ובדרך ממילא).

ביהמ"ק: עב (גילוי עצמות א"ס. קבלת

אברהם מקום המקדש).

בקור חולים: קעח (זהקב"ה).

בראשית: ע (בשביל ישראל ובשביל

התורה). פג (בחוכמתא, בקדמין).

(בג"ע גילוי ג"ר דמל', בעולמות ז"ת). קכ (ע"י עבודה ממשיכים בו אור הסוכ"ע). קכא (ג"ע גילוי אור האצ"י, העולמות ע"י פרסא). קכד (הגילויים הם לפ"ע הכנת המקבלים. קדם לעולם). רנח ואילך (בג"ע חילוקי דרגות, תחה"מ לכולם בשוה. טבילה בנה"ד). רסו (ג"ע ותחת"מ). גרון : שיו (עמלק — מיצר הגרון). גרים : קכב (גר ואורח — מלאכים ונשמות).

גרשון : רסו (גרשון, קהת, מררי). גשם : קכד (ונתתי גשמיכם בעתם גו'). קצח (גדול יום הגשמים כיום קיבוץ גליות. שייכותו לשמע"צ. גבורות גשמים). רעו (ע"י רשבי, וע"י חוני המעגל). שח (מספר שמ"ג). שי (ונתתי גשמיכם בעתם). עי"ע מטר.

ד

דבור : פד (גילוי ההעלם. שייכותו לעשי' בפר"מ). רכו (התגלות המדות). רנה (מוסיף בהשכל. תורה ותפלה בדבור דוקא). עי"ע מחדו"מ. דבש : קה. רו (חלב ודבש — תענוג דפנימי' בינה, דפנימי' חכ'). רפו (דבש וחלב תחת לשונך). דוד : קעג (דוד ושאול. רמה קרני. חי וקיים). עי"ע שעשועים. דודי : קעד (קול דודי גו' מדלג). דצח"מ : כט (התלבשות התענוג בכל חלקי דצח"מ). ל (דצח"מ שבאצ"י). דופק : י (מדופק היד אפשר לידע מדרי' האלקות שבו). דור המדבר : רעז (בחי' דעת). דירה בתחתונים : ס (דירה לעצמותו). עא (כנ"ל). עז (עיקר הטעם

רותיו). קנה (כנ"ל). קצח (גבורות גשמים. מדת הגבו' שלמע' — הו"ע השפעת אורות). עי"ע חו"ג. גבריאל (מלאך) : קצח (גבורת ההשפעה. כמה הצלות שנעשו על ידו).

גדולה : עט (לך ה' הגדולה גו'). רכ (גדול, גדולה). רסו (ועתה יגדל נא גו'). רסח (גדול גו' בעיר אלקינו). גוף ונשמה : קכד (מה הנשמה ממלא את הגוף כו'). קמ (בכל הנבראים). רכג (גוף בחי' עצמות). רלא (גלות הנשמה בגוף). שם (מה הנשמה ממלא את הגוף כו'). ערה (תוקפא דנפשא חולשא דגופא כו'). רפא (התחברותם ע"י כח המפליא לעשות). שט (הגוף דלע"ל יהי חי בעצם). שיא (כנ"ל).

גידים : עדר (גידי הראש מקושרים ברגל, גידי הלב מקושרים ביד). גילוי אליהו : עי"ע נשמות. גלגלים : רלא. גלגלים : ערב (מכירין א"ע כו'). גלגלתא : שו.

גלות : צג (קטנות המוחין). קכא (להוסיף עליהם גרים. ע"י קיום המצות בזה"ג — ממשיכים מבחי' עצמות אוא"ס). רג (צדקה עשה הקב"ה כו'. להוסיף עליהם גרים. עיקר הגלות הוא שעבוד הפרנסה. קיבוץ גליות בעבודת האדם). רמד (קוב"ה סליק לעילא. אני ישינה בגלותא). רסו (גולה — גאולה). גן : כ (גן נהר ועדן). קעו (לגני — לגנוני).

ג"ע : יא (גילוי האצ"י). קיו ואילך (בג"ע גילוי המהות, בעולמות גילוי המציאות. מוטב דלידיני'). קיט

- ההבריאה). פב (כנ"ל). פז (בתחתונים דוקא). ריח. רכג. רכט. עדר. רפט. דל : קפא (אשרי משכיל אל דל). דעת : כו (במקום כתר). קפא (ד"ע זד"ת). ריג ואילך (הרגשה התקשרות. ד"ע זד"ת. צמלק קל"י הדעת). רצא (מי שאין בו דיעה אסור לרחם עליו).
- דפתראות : עיי"ע אומן.
דרך : ג (תורה). ז (כנ"ל). יא (כנ"ל).
ושמרו דרך הוי'. דרכי' דרכי נועם גוי'. רצא (תומ"צ. ושמרו דרך ה' גוי'. עיי"ע נתיב, צנור.
- ה**
- הוא : קמב (ברוך הוא. ביום ההוא).
הודאה : רלט (הודאה והודאה הור' דאה). עיי"ע נה"י.
הולדה : לט (מכח א"ס. לפעמים אדם שלם אינו מוליד). מא (השפעה עצמית. סומא מוליד שלם). נה (עיקר התהוות מציאת הולד בבטן האם. עד מ' יום מועיל תפלה כו').
הוללות : קלב.
הברעה : יח (שלישי המכריע).
הליכה : סב (לך לך. קומי לך גוי' ולכי לך). רנח (והתהלכתי גוי' מלמטלמ"ע, מלמעלמ"ט).
המשכה : ז (בסוד שרש, תוס'. ע"פ סדר השתל', למע' מהשתל'). י (מכתר לחו"ב בבחי' יניקה, מחורב למדות המשכת המהות). מז ואילך (כל המשכה דסדר השתל' היא הארה בלבד).
הסברה : עיי"ע שכל.
העלם גילוי : מז ואילך.
הקדש : עיי"ע גדרים.
- הרהור : עיי"ע מחדו"מ.
השגה : מז (כל השגה באלקות היא חיצונית בלבד. השגת המהות, המציאות). רצה (החיוב, השלילה).
עיי"ע ידיעה.
השערה : נו (שיער עצמו בכח כו').
קיס (כנ"ל). רנ (כנ"ל). רעא.
השפעה : לח ואילך (השפעת עצם והשפעת הארה). עיי"ע רב ותלמיד, שכל.
השחוחאה : עיי"ע כריעה.
התבוננות : נט (דנה"א ודנה"ב). פג (מצ"ע אינו שייך לפועל). קיס (מה שבא מההתבוננות אל המדות הוא רק מבחי' ז"ת). קסח (אופני ההתבוננות). קעב (רק בכדי לבוא אל הבכנ בלבד). רמא (כללית, פרטית).
התהוות : רסה (ממהו"ע). רעא (מבחי' מל'. מבחי' חכ'). רעג (ממהו"ע). שב (כנ"ל). עיי"ע אור.
התכללות : ט (בבחי' הפנימיות דוקא). טז (ב' סיבות להתכללות הפכים, מצד שבכ"א נמצא בהעלם מכח ההפכי, מצד אור עליון שלמעלה משניהם). קלב (מצד אור עליון, ומצד ההכרח). ערה (ה. התלבשות הפרצופים). עיי"ע קו.
התלבשות : קיס (רק ז"ת שבעליון מתלבש בתחתון). ערה (התלבשות התכללות הפרצופים. אופנים ב- ביטול המלביש להמלוּבש).
התפעלות : רמב (כלב, במוח).
התפשטות : רכט (העדר התפשטות פועל חלישות).
- 1
- וידוי : רסב (גם בצדיקים הגדולים).

ולד: עיי'ע הולדה.

חומר וצורה: כב. גר. פ.

חוני המעגל: רעו (פעולתו להורדת גשמים). ש (העביד את הבריות

להקב"ה. פעולתו ירידת הגשמים).

חוקים: קפד (אם בחוקתי תלכו גו').

רצט (כנ"ל. חוקים — מדרי' היותר

עליונה). שי (כנ"ל).

חזיר: שי (עתיד ליטהר).

חמא: קצא (ע"י הרוח שטות). רעז

(אם תופס מקום בבחי' העצמות).

חידוש: ס (על ידו המשכת העצמות.

משל צפור המדברת כו'). קפו (משל

צפור המדברת).

חיים: קיד (כי לא יראני האדם וחי

— במיתתן רואים. טוב — חיים.

מאד — מות). קכ (באור פני מלך

חיים). קכה (חי בעצם, חי להחיות).

רלג (כנ"ל). רפב (חיים ומות —

— אלקות וגשמיות).

חיך: קטז (חכו ממתקים גו'. חכ').

חכב: סד (עדיף מנביא). עיי'ע שכל.

חכמה: ד (ל"ב נת"ח). ז (ראשית

ההשתל'. בחי' קו המדה). י (קבלתו

מהכתר בבחי' יניקה. והחכ' מאין

תמצא). כט (ממוצע בין התענוג

לשאר הכחות. כוללת כל הכחות). ל

(אוא"ס מתלבש בחכ' בפנימי'). קסה

(קו המדה). קפא (הוי' בחכ'. ימותו

ולא בחכ'). קצ (ביטול. יו"ד). ער

(אל יתהלל חכם גו'. חכמות בחוץ

גו'). רצג (ראשית ההתלבשות). עיי'ע

עתיק.

חז"ב: מד (אין ויש. כל ההתהוות

מבחי' חו"ב). מה (זיווגיהו תדיר).

נה (עיקר התחלת ההשתל' מבינה).

נו (בכח' אפשר להטות להשגה מחוב

לזכות כו'. יחוד חיצוני דאו"א מבחי'

בינה שבחכ' כו'. הבן בחכ' וחכם

?

זח: ככג (וזה מעשה המנורה. לע"ל

ב"פ זה). קלו (זה, כה. משה נתנבא

בוה). קמב (הוא, זה). קצו (משה

נתנבא בוה).

זוזג: מג (בשבת). עיי'ע מלאכים

ונשמות, נשיקין, עגולים ויושר.

זירא, ר"ז: קצו (צם מאה תעניתא

כו').

זמן: שיג (הבל"ג שבו).

ז"א: פא (סוף עולמות הא"ס). פג

(הטעם שנק' זעיר). פד (סוף עולמות

הא"ס). צב (קטנות וגדלות). רכא

(סוף עולמות הא"ס). רכו (נק' זעיר).

רמו (בעתיקא אחיד ותליא).

ז"א ומל': עז (יחוד קוב"ה ושכינת'.

בהם עיקר הכוונה משא"כ בחו"ב).

פה (ההתהוות מהמל' ע"י ההמשכה

מו"א דוקא). קו (השפעת מל' בז"א).

ריז (יחוד ז"א ומל'). רכו (עיקר

ההתהוות מבחי' מל' דוקא). רלח

ואילך (ההתהוות מבחי' ז"א ומבחי'

מל'. קטנות וגדלות דז"א ומל').

זרובבל: קכב.

זריעה: נד (מאה שערים בוריעה

דיצחק). קמח (אור זרוע לצדיק גו').

עיי'ע זרובבל.

ח

חג: פט (התלהבות דגבו' דקדושה).

חולי: קעח ואילך (חולי ברוחניות.

חש בראשו יעסוק בתורה. חולת

אהבה).

חומה: רסא (חומת בת ציון גו'). שטו

(תורה. חומת בת ציון גו'). עיי'ע

כרך.

טהרה: רלו (מביאה לידי קדושה).
 טוב: מב (טוב מאד — מלאך רע). נא
 (טוב ה' לקויו, טוב ה' לכל). קיד
 (טוב — חיים, מאד — מות). קכח
 (ובטובך הגדול ישוב חרון אפך גוי
 — יסוד דא"א).
 טיפה: קי (טיפה זו כו' חכם או טפש
 כו').

טל: קטז (טלא דנטיף מעתיקא). ש
 (טל ומטר. טל ומטר דתורה).
 טלית: עיי"ע תפילין.
 טעמי מצות: לד. קטז.
 טנת"א: לא (ד' מדרי' טנת"א בטעמים
 גופא). קטז (טעמים בחכ' בכתר).
 רמז (כנ"ל). רפה (טעמים בכתר).
 רפו (טעמים ל' ענג ול' עצה.
 טעמים בכתר. בחכ').

י

יגיעה: רו (ע"י יגיעה מגיע לחיצוני
 האור, או להאור עצמי). דש (יגיעה
 בתורה מצד ההעלמות והסתרים).
 יד: עה (כי יד על כס כר'). רטז
 (כנ"ל. יד הגדולה). רמז (יד הגדולה).
 שיח (כי יד על כס י"ה גוי). שם
 (הגדולה, החזקה, הרמה).

ידיעה: כד (ידיעת עצמו). קיח ואילך
 (המציאות, המהות). רט (כנ"ל). רכב
 (ידיעת היום גוי). רלד (ידיעת
 החיוב, השלילה). ערב (המהות,
 המציאות). שיב (כנ"ל). עיי"ע השגה.
 הוי': קטז (ב' בחי' — האור שמתלבש
 בכלים, ושלמע' מהכלים. ושמי הוי'
 לא נודעתי להם). קכב (כי חלק
 הוי' עמו. יו"ד דשם הוי'). קמח
 הצמצום הגילוי דש' הוי'. סוד
 הוי'). קנט (ה' ובית דינו). קפב
 (הוי' בת"ת). קפט ואילך (יו"ד דש'

בבינה). קצד (הבן בחכ' וחכם
 בבינה). רכה (ההתהוות היא מחו"ב).
 רנו (שרש מיוחד לבינה. בינה בעלי'
 דחכ').
 חלב: רו (חלב ודבש — תענוג
 דפנימי בינה, דפנימי חכ'). עיי"ע
 דבש.

חמור: רמח (קב"ע).
 חמץ: עה (אור ל"ד בודקין כו'). רד
 (כנ"ל). רטז (כנ"ל. אך ביום הראשון
 תשביתו גוי' — אך חלק. בדיקת
 וביעור חמץ — בעבודה).
 חסד: ח (חסדים מגולים, מכוסים).
 כח (חפץ חסד — חסד דעתיק). קמט
 (חסידה ברושים ביתה). קצח (חסד
 שלמטה רק גורם השפעה, חסד
 שלמע' הוא גוף ועצם ההשפעה).

חז"ל: יז (התכללותם). פח ואילך
 (כנ"ל. המתקת הגבורות בחסדים —
 יסוד כל התומ"צ). קפב (התכללותם).
 קצט (חסד שבגבו, וגבו' שבחסד).
 רלח (המתקת הגבו' בחסדים).
 חסרון: רצ (החסרון שבכל העולמות).
 חפזון: קסו (בעבודה. ל' מהירות ול'
 פחד). קעב ואילך (כנ"ל). עיי"ע
 מצרים.

חצוניות ופנימיות: רח (ברצון,
 בשכל, במדות). עיי"ע רצון.
 חקיקה: קיט (אותיות החקיקה שלפני
 הצמצום). עיי"ע אותיות.
 חרישה: שו (בעבודת האדם).
 חשך: עיי"ע אור וחשך.
 חשמל: קח.

חתונה: סט (שמחת האב בחתונת בנו
 יחידו).

ט

טבילה: קו (אותיות הביטל).

דא"ג. נשמות ומלאכים). עט (הים עומד עליהם מלמעלה). ריח (עלדא"כ ועלדא"ג).

ימין ושמאל: פח (יסוד התורה — לאגברא ימינא על שמאלא).

יפור: קבח (כל).

יפורות, ד"י: יז (התכללותם). ק (העפר כלול בג' היסודות אמ"ר).

יעקב: כנג (יעקב וישראל — עובדי ה' בגופם, בנשמתם).

יפה שעה אחת בתשומע"ט כו': קכו. קלד.

יצחק: נד (ויזרע כו' וימצא מאה שערים). קפג (ח"פ הוי'). רא (וארבה את זרעו גר).

יצ"ט ויצה"ר: קלו (השליטו ביצרו). יראה: קסו (יראת חטאו קודמת לחכמתו). קעד (איך שייך בקיום המצות דהקב"ה). עיי"ע אהוי"ר.

ירושא: שח (ירושא ומתנה שבתורה). יריעות: רעא (אורך היריעה האחת גר).

יש מאין: מד (ימ"א וממך הכל). ישעי': שיא (ישעי' ויחזקאל — בן כרך ובן כפר).

ישר: קט (האלקים עשה האדם ישר). ישראל: מט (תכלית המכוון דברה"ע.

השפעה עצמית משא"כ שאר הנב"ראים הארה בלבד. מציאות אמיתית. נק' חיים. מצד שרש נפשם בה' אחד גם בהמשכתם מתאימות ושיון הנשמות. יהיו קיימים לעולם). גא (ישראל ותורה). סז (מושרשים בעצמות. בחירת הקב"ה בישראל).

סח (שרשם בבחי' סתים דאורייתא. ר"ת: יש ס"ר אותיות לתורה). סט (פנימיות הרצון). פו (ישראל ותורה — מל' ומצות דא"ס). צז (בני

הוי'. הוי' באצ"י. פרטי הד' אותיות דש' הוי'). קצב (י' ה'). עיי"ע אד'. הוי' ואלקים: פו (יחודם. וידעת היום גר'. החידוש ביחודם ע"י עבודה מביחודם מצ"ע). קמח (שמש ומגן). רכו (יחודם).

יחושע: שטז (כפני לבנה). יובל: יט (נהר). כ (שופר).

יום: קנט (יום ולילה). רל (וידעת היום גר'. אין יום שאין לילו עמו. יום ולילה — הוי' ואלקים).

יום, ימים פרטים: צח (א' חסד, ב' גבורה כו').

יו"ט: פט (שמחת החג — מיתוק ההתלהבות דגבו' דקדושה). רסג (שמחה, התגלות המלך בהיכל מלכותו).

יזכ"פ: יד (שבת שבתון ועניותם גר'). כא (כנ"ל. בו עיקר המשכת ההתעוררות דר"ה. אין בו אכו"ש. כי בענן אראה גר'). לב (כנ"ל). קא (תפלת נעילה — כד תחומי שמשא ברישא דיקלא). רסח (עבודה בבחי' יחידה שבנפש).

יוסף: קמב (נכמרו רחמיו. יוסף ובנימין).

יחוד: קפ (פנימי וחיצוני דאו"א).

יחוד קוב"ה ושכינתו: עז (ז"א ומל'. הקו ואוא"ס שלפני הקו). פה (כנ"ל. שרשו בעצמות אוא"ס). קכט (כנ"ל. ע"י זא"א). ריח (ז"א ומל' למעי מזה). רכח (ז"א ומל'. הקו ואוא"ס שלפה"צ). רלח (ז"א ומל'). עיי"ע הוי' ואלקים.

יחוי"ע ויחוי"ת: קיב (ב' אופנים בביטול דיחוי"ע).

יחידה: קמג. קע. רי. רצו. שז. ים ויבשה: מב. עח (עלדא"כ ועל-

כפא : ריב (אין השם שלם ואין הכסא שלם כו').
כרוזים : קצא.
כריעה : י (כריעה במודים). קב (כריעה והשתחואה. וכל ברך לך תכרע).
כרך : שיא (כרך, כפר). שטו (כניל. כרכים המוקפים חומה כו').
כתר : ז (ביטול הרצון). קה (תר"ך. עתיק ואריך). רנג (העלם הראשון על אוא"ס). רעו (קושר כתרים לאותיות התורה). רחצ (עתיק, אריך).

ל

לב : רפד (לבבתי אחותי כלה).
לבונה זכח : ט.
לבושים : ערה (ריחא דלבושייכו כו'). רפג (לבוש ומזון — מקיף ופנימי. לובש ב' מלבושים קשה לשכחה). רפד (מצות). רפה פנימים, חיצינים). שטו (לבושי מחדו"מ). שטז (יכולים להגבי' ולהשפיל ביותר). עיי"ע התלבשות. **לבנה :** ק (לכי ומעטי א"ע — בחיצוני המל'. משא"כ פנימי' המל' בבחי' מאה"ג).
לוחות : לג (להו"ש כפלים לתושי'. מ' וס' שבלוחות). רד (ראשונות ושניות). רעט (אחרונות ברצון יותר מהראשונים).
לילה : עיי"ע יום.
לך : קא (קומי לך).
לע"ל : לב (ולא יכנף כו'. ולא ילמדו איש גוי. גילוי פנימיות התורה). לט (השגה בבחי' ראי'). נ (גם בביטול כל הנבראים דלע"ל — נשיי לא יתבטלו). סד (נשמות דלע"ל). סו

(מלכים). קו (וכל בניך למדי הוי' — ומתלמידי יותר מכולם). קז (חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה כו'). קח (חביבין ישראל שנק' בנים כו'). קכג (קומה שלימה). קלו (לי ראש). קלח (ציון. רצה"פ לאלקות הוא רק בישראל). רפה (שר אל). עיי"ע יעקב, כנסת ישראל, מלאכים ונשמות, נשמות. **ישראל סבא, ישראל זוטא :** קא.

כ

כבוד : רצג (מלא כה"כ).
כה : עיי"ע זה, ככה.
כוונה : לד (מצות בלי כוונה כנוף בלא נשמה). עיי"ע תורה ותפלה.
כח : רסז (ועתה יגדל גא כח גוי').
כחות חנפוש : עיי"ע נפש.
ככה : קנח (וככה תאכלו גוי', תיבה זו רגילה בבניאים אחרונים ולא בתורה). קעה (כנ"ל).
כל : קכו (יסוד).
כל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר : מא. קכח. קפ. רסד. שז.
כלה : רפו (נופת תטופנה כלה גוי').
כלים : קסג ואילך (התחלת התגלות הכלים בעקודים. עיקר מציאות הכלים בבי"ע). עיי"ע ארי"כ.
כלל ופרט : רנג (בתורה. בכל סדר ההשתל'). רנד (שרש הפרט למע' מהכלל). רנו (כל דבר שהי' בכלל ויצא כו').
כמר : קמב (נכמרו רחמיו. חמימות). **כנסת ישראל :** צו (פנימי' המל' הדבוקה בפנימי' ז"א ולא כמו שסוברים דכנס"י היא מל' דאצי' הנק' רחל פרצוף בפ"ע). קא (כונסת לתוכה אורות דישראל).

(אשת חיל עט"ב. השפעת המלי' בז"א וז"א במלי'. יחוד ז"א ומלי' דלע"ל. ישקני מנשיקות פיהו). צג (תכלית גדלות ז"א ומלי'). קו (אי"ח עט"ב). קיד (עליית ב"ן לשרשו ס"ג. התחברות תהו ותיקון. ראיית מהר"ע אוא"ס). קטו (כנ"ל. הגוף דלע"ל. והי' מספר — אשר לא יספר). קכב (החיות מעצם הנשמה שתהי' בגילוי). קכג (ב"פ זה). רכג (יורגש חיות הגוף מצ"ע). רמד (ונגלה גוי כי פי ה' דבר). רנט (כולם ידעו אותי גוי'. כמים לים מכסים. חילוקים דקטן וגדול לע"ל). רסו (ונגלה גוי'). עדר (השפעת המלי' בהספ"י). רפו (ש"י עולמות). שי (חידוש תורה מאתי תצא). עיי"ע גוף ונשמה, ג"ע, עזה"ב, עתיק, שלמה, תחה"מ. לשמח : רנו (לקשר חב"ד שבגפשו כו' — גזו גק' לעצמו).

מ

מאד : רו (טובה הארץ מאד מאד). עיי"ע אהבה, טוב. מכול : נו (השינוי למע' לחוב ולזכות). מגילה : שיא (מגילה נקראת ביי"א כו'. כרכים וכפרים). שיט (כנ"ל. מצוה דרבנן. לא נזכר בה שם הוי'). מדות : צב (נק' צומח). קפו (שרש הראשון לתהוות בע"ג הוא מכלי המדות). רי (פנימי' חצוני' המדות). שם (שרשן מהרצון). רלט (צומח). רמה (שרשן מהרצון. בהמדות עצמן לא יש בהם השתנות). רמו (פועלים התגלות הכחות). עיי"ע מוחין ומדות, רצון. מדה"ר, יגמה"ר : רסח (בשעתא דעקתא ובשעתא דרוחא).

מדידה : עיי"ע קו, תורה. מ"ה, ב"ן : קלא. מהות, מציאות : עיי"ע ידיעה. מוחא פתימאה : שז (מו"ס וגלגלתא). מוחין : צב (גדלות וקטנות. דיניקה. אצל בן י"ג, בן כ', בן ע'). עיי"ע מוחין ומדות. מוחין ומדות : ח (המשכת מוחין חדשים. מוחין בעצם ומוחין השייכים למדות). כד (מוחין — עצמות, מדות — התפשטות). לא (התחלקותם בשרשם בנפש). פב (עיקר הכוונה — בהמדות). פג (דוקא מדות שייכים אל הפועל). צב (הגדלת המדות עיי' המוחין). צג (העלם וגילוי). צח (כנ"ל. מוחין לעצמם ומדות אל הוולת. מדות שבאצי' גם בלא הוולת). קיט (התלבשות המוחין במדות הוא רק מבחי' ז"ת). קסט (מוחין שבמדות, ומוחין בעצם). קעא (מוחין כלי לאוא"ס משא"כ מדות הם חוץ להעצם). קצג (מוחין פועלים ביטול בהמדות). רט (פנימי' חיצוני' במוחין ומדות). רכו (קיום המצות בפועל — עיי' המדות דוקא. התהוות עיי' המדות דוקא). רלט (לפי שכלו יהולל איש — מדות). רמא (מוחין פועלים התיישבות בהמדות). רמד ואילך (מוחין רק מגלים המדות, ולא מהווים המדות. מדות שרשן מהרצון). מושכל מורגש מוטבע : צב. ריט. מזון : רפ ואילך (מזון ולבוש). רפד ואילך (מזון ולבוש דתורה). מול : קא (מול הנשמה). קי (מזלות — שרשי הדצ"ה. קבלתם בבחי' הפסק ממקורם). מחנה, ר' מחנות : עת. ריט.

(כנ"ל). סא (כנ"ל). עח (יבשה וים.
דבור ומח'). קא (מלאך בשליש עולם
— ועאכריכ עצם הנשמה). קט
(מלאכים מבחי' הדבור, נשמות —
— זיפח באפיו גו'). קכב (מלאכים
ונשמות — גר ואזרח). קמט (מלאכים
בהיכלות, נשמות בג"ע. דוקא נשמות
שאין להם שייכות לעולמות — ירדו
למטה). קצב (דבור ומח'). ריט (כנ"ל).
שיח (מלאכים מזכירים ש' הוי' אחר
ג' שמות, נשמות אחר ב' שמות
כר').

מלך, מלוכה: נה (מלך לעילא ומלך
לתתא). נו (כנ"ל). עז (מלך מלכי
המלכים). צו (ישראל בני מלכים).
קסג (אין מלך בלא עם, נפרדים
דוקא). רב (הוכן בחסד כסאו. מלך
במשפט גו'. גבו' שבחסד). רסג (ב'
אופנים בהתגלותו אל העם: בגילוי
רוממותו, בהסתר רוממותו).

מל': ה (עמהם באחדות ולא באצי'.
נאצלה בבחי' נקודה). עח (ים ויבשה.
מוחשבה ודבור). פה (הארה נבדלת.
ההתהוות מהמל' ע"י ז"א דוקא).
צא (בנינה מהגבורות). צג (גבורות
דמל' שבזה"ג). צז (כנס"י. פנימי
המל' המיוחדת בז"א. חיצוני' המל'
פרצוף בפ"ע. נשמה וגוף דמל'). צח
ואילך (פנימי' וחיצוני', ע"ד גילוי
לעצמו וגילוי להזולת. הרהור ודבור).
ק (כלולה בהספי'. נאצלה בבחי'
נקודה). שם (אספה"מ ואספשא"מ.
פנימי' המל' בבחי' מאה"ג). קו
(א"ח עט"ב. השפעתה בז"א). קיח
(הארה ע"י צמצומים). קלא (ט"ס
— מ"ה. מל' — ב"ן). קלט (הארה
בלבד. נקי' מראה). קנט ואילך (נקי'
לילה. צריכה שמירה. פנימי' וחיצוני')

מחדו"מ: נד (מחוד' — בריאה
יצירה. אותיות המח'). עח (כנ"ל).
צח (מחוד' — פנימי' וחיצוני' המל'.
מח' והרהור). רכו (אותיות המח' —
גילוי לגבי עלדאת"ב. הדבור —
גילוי לגבי עלדאת"ג). שטו (לבושים
דמחדו"מ).

מחשבה זרה: רסא (תיקונה קשה
מתיקון המדות רעות).

מטות: קלא (מטות, שבטים). קלו
(כנ"ל). קלז (ראשי המטות).

מט"ט: קפז (קושר כתרים לקונו
מתפלתיהן כו'). רפו (כנ"ל).

מטר: עיי"ע גשם, טל.

מי: צח (מי ברא אלה).

מילה: קנו (ומל ה"א את לבבך גו').

קצו (ומלתם את ערלת לבבכם).

שם (בזכותה נכנס אהרן לקה"ק).

מילואים: עיי"ע שמיני.

מילויים: רסט.

מים: לז (יקו המים). מג (כנ"ל). שיח

(מים עליונים ומים תחתונים. מים

תחתונים בוכים כו'). קנא (עד שלא

נבה"ע — מים במים כו').

מ"ד ומ"ן: פט (מיתוק הגבו' בחסדים).

מיתה: עיי"ע חיים.

מלאכים: מב (בקשו התורה כו'. נקי'

נוני ימא). מו (הושיט הקב"ה אצבעו

הקטנה ביניהם כו'). מט (כנ"ל). סא

(הבידורים שלהם. גבורי כח כו'). עח

(דבריא דיצירה. מחנה מיכאל,

גבריאל כו').

מלאכים ונשמות: לז (זוג רוחני

וזוג גופני). מד (כנ"ל). מט (מלאכים

הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם

כו' משא"כ נשמות). נג (למלאכים

נמסר ברוך, לישראל — קדוש. ברכו

ה' מלאכיו, ברכי נפשי את ה'). נח

בקר. י"ב שבטים). רכ (י"ב גבולי אלכסון).

ג: פ (י"ג ברוך — בברוך שאמר). צג (גדלות המוחין בבו י"ג). רמא (בו י"ג בר עונשין).

ד: עה (אור ליי"ד בודקין בו). כי יד על כס בו). רד (כנ"ל).

כ: צב (גדלות המוחין בבן כ'). רמג (בו כ' — שלימות הגדלות דמוחין דאימא).

כז: רעא (כח אד'). שמונה ועשרים באמה).

ע: צג (בו ע' — תכלית גדלות המוחין). קט (ימי שנותינו בהם ע' שנה). רמג (בו ע' שלימות גדלות המוחין. תמר סליק לע' שנין).

ק: נד (מאה שערים. מאה ברכות). קלה: קס (גימט' מצה).

ש': רפז.

שחג: שח.

מעון: סח ואילך (מעון אתה היית לבו גו'. אותיות נועם).

מעין: קפ (מעין עין עיטם).

מעשה: רכג (ע"י מעשה דוקא תופסים עצמות). עיי"ע מחדו"מ.

מעשר: קו (מע"ר ומע"ש — יו"ד דהוי' ויו"ד דאד'. מע"ש — כנס"י).

מצה: עה (לחם עוני. הא לחמא עניא בו). עז (מצה זו שאנו אוכלים בו).

דלפני ודלאחרי חצות. הטעם שלא החמיץ כי גורשו ממצרים בו). עז (ושמרתם את המצות). קס (צריכה שימור. לחם עוני. מצה גימט' קליה).

קסא (מצה שמורה. מל' דבינה). קסב (כנ"ל. מצה עשירה. מצת חובה ומצת רשות). קסו (דלפני ודלאחרי חצות).

שם (מצה זו בו). ע"ש שלא הספיק

המל'). קסב ואילך (כנ"ל. הארה בלבד. בנינה מהגבורות. מל' — על נפרדים דוקא). קעט (צמאון המל'). קפה (נאצלה נקודה אחת. כל חסרון שבעולם נמשך מחסרון המל'. מחו"ד). רכח (מל' דא"ס). רכט (מושרשת בעצמות יותר מכל הספי'). רמו (בחי' קב"ע). עדר (שרשו ברדל"א. עליית המל' לע"ל). רצ (לכי ומעטי א"ע בו). עיי"ע ז"א ומל', כנס"י, לע"ל.

מלכיות זכרונות שופרות: ג. כא (גן נהר ועדן).

מלמטלמ"ע, **מלמעלמ"ט**: רנה.

ממב"ע וסוב"ע: קכד ואילך (מ. וס. ולמע' משניהם). קלה. רלא (מ. וס. ולמע' משניהם). רנח (יחודם לע"ל).

רסב. רצב.

מן: קיד (היום לא תמצאוהו גו' — לא אמר משה מעצמו כ"א כאשר

שאלו ישראל מאתו). שא.

מנורה: קו (אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות). קיו (כנ"ל. וזה מעשה המנורה גו'). קכא (כנ"ל. מל'). קכב (וזה מעשה המנורה גו').

משה נתקשה במעשה המנורה). קכג (ירכה ופרחה).

מס"נ: קנב (בנקל יותר באנשים פשוטים). רלה (מצד הגוף. מצד הנשמה). רפו (למע' מטו"ד).

מספר: קטו (והי' מספר — אשר לא יספר).

מספרים: ג. יח (שלישי המכריע).

ח: קעו (שמיני למילואים. מספר מקודש).

י: קפג (י' עטרות. י' נימין).

יב: עט (י"ב גבולי אלכסון. י"ב

ואילך (נגוף ורפוא. יצי"מ באתדל"ע
 בלי אתדל"ת. ופסח — וחמל). ריו
 (נגלה עליהם מלך מה"מ).
 מקיף ופנימי: נו (מקיף מקור
 הפנימי).
 מקל: קעה (מקלכם בידכם. דרכו של
 כלב לרדוהו במקל).
 מרגלים: רעז (חטאם ועונשם).
 מרכבה: עט (דאצי' דבריאה). קלג
 (כנ"ל).
 משה: מב (כבוד פה וכבוד לשון. שרשו
 מעיגולים). קיג (ונחנו מה. דרגת
 בטולו. הצטער על שלחם לא אכל
 כו'. גימט' קפ"ד וקס"א. ניתן על
 ידו רק בחי' חיצוני' התורה. בחיזו
 הגיע רק לבחי' בטול עצמי שמחיי'
 צוני' החכ'). קיד (בקשתו הראגני
 נא את כבודך). קלז (כל גשמה דבי"ע
 יכולה לבוא למדרג' משה). קמג (ויחל
 משה — אחזו חולי של עצמות.
 תפלת משה). קנד (בהר לתם לא
 אכל כו'). קעד (מי אנכי אשר אלך
 אל פרעה — הטעם שלא רצה ללכת
 בשליחותו של מקום). קפג (מן המים
 משיתיהו). קעז (ואתחנן אל ה' גו').
 רסח (א"ל הקב"ה הי' לך לעורני).
 רעז (א"ל הקב"ה הי' לך לברכני).
 ש (משה ואליהו. עניניו הי' בבחי'
 מלמעלמ"ט. גופו גשמי וכלי לאלקות).
 עי"ע סלע. רגל.
 משיח: רמח (עני ורוכב על החמור).
 משנה: רנב (משנה וגמרא — קיצור
 ואריכות).
 מ"ת: ג (שופר דמ"ת). ית (כאישי
 אחד כו'). כ (שופר דמ"ת). כד (גילוי
 שם הוי'. חידושה על ברה"ע). מב
 (למטה דוקא — כלום יצה"ר יש
 ביניכם). סז (הבחירה בישראל).

רה (לחם עוני. הא לחמא עניא
 כו'). רטז (מצה זו שאנו אוכלים
 כו'). ריו (דלפני ודלאחרי חצות).
 רמז (כנ"ל). רמח (בטול, חמץ —
 ישות. מצה זו שאנו אוכלים כו'.
 צריכה שימור). שג (קטנות אבא.
 הכרה עצמית).
 מצות: א (קלות וחמורות בהאור
 והגילוי, ואל תהי יושב ושוקל כו'
 מצד המצווה בעל הרצון). ב (כבדו
 את המצות שהן שלוחי). פז (כל
 התומ"צ להוסיף אורות באצי'.
 מוסיפים כח בגבורה של מעלה). קי
 (סגולה פרטית דבירור גה"ב). קכט
 (רמ"ח אברין דמלכא. המשכת עצמות
 או"א"ס). ריד (רמ"ח אברין דמלכא).
 רסג (המשכת העצמות). רפט (כי
 המצוה הזאת גו' לא נפלאה גו'). רצד
 לבושים. לאו ליהנות ניתנו. למע'
 מהתחלקות. אל תהי יושב ושוקל כו'.
 קלות וחמורות). עי"ע טעמי מצות.
 כוונה, שר, תורה ומצות.
 מ"ע ומל"ת: ס (מעלת אתכפיא
 במל"ת).
 מצרים: סז (לקחת לו גוי מקרב גוי
 — הבחירה בישראל. הקב"ה בכבודו
 ובעצמו כו'). עז (ביצי"מ הגילוי
 מלמע' בלי אתדל"ת). עז (נגלה
 עליהם מלך מלכי המלכים). קכט
 (ועברתי גו' אני ולא מלאך). קנט
 (הדיעות בחפזון דיצי"מ). שם (ה'
 ובית דינו. חילוק גאולת מצרים
 וגאולה דלע"ל). קסה ואילך (יצי"מ
 באתדל"ע בלי אתדל"ת). קסו (החפזון
 דיצי"מ). רד ואילך (אעלה אתכם
 מעני מצרים אל ארץ זבת חלב
 ודבש. ישראל היו בבחי' אמונה
 בלבד). רה (כי ברח העם). רטז

החזירה על כל אומה ולשון). קיג
(ניתן גם פנימיות התורה דלעתיד.
מ"ת לא יהי עוה"פ). קמו (בששה"ק
ישראל נעשה לנשמע כו'). קפב
גילוי שם הוי"ו). קפד (לא הי' לפ"ע
הכנת המקבלים). רנט (לכל ישראל
בשוה). רסב (פסקה זוהמתן). רפו
הקדמת נעשה לנשמע. וידבר —
לאמר). רפח (בקול שופר). רפט
(הקדמת נעשה לנשמע). רצט (כנ"ל).
שג (בלי אתדל"ת. ההכנה למ"ת.
בחי' דילוג. בחי' שמצד הנותן ושמצד
המקבלים). עי"ע נעשה ונשמע.
עשה"ד.

ג

גכ"א : סד (חכם עדיף מנביא).
גכ"ב : עי"ע ביטול.
גכ"ג : קלא (גדרים, ודין במה
שאסרה תורה). קלה (גילוי שם הוי"ו,
לשון : הרי עלי". איך יכול לעשות
מחולין לקודש). קעב (כנ"ל. בבינה).
גכ"ד : יט (ונהר יוצא מעדן. הנני נוטה
אלי כנהר שלום). קעג (נהרות
המכזבין כו').
גכ"ה : יא (דרכי דרכי נועם). כ
(כנ"ל). עי"ע מעון.
גכ"ו : מד (נח נח — ב"פ). גא (כנ"ל.
ניחא. תענוג המורכב הבלתי מור"כ
כב). עי"ע תולדות.
גכ"ז : צג (אתא נחש ונשיך לה).
גכ"ח : קפב.
גכ"ט : גג (מי שאמר לשמן וידלק כו').
קס (אין סומכין על הנס). רכב
(דוקא מא"ס שלמע' מאצ"י).
גכ"י : ר (עמידה בסנינות). רלו
(משל שבירת סתימת אמת המים).
גכ"כ : רעא.

נעשה ונשמע : זו עי"ע מ"ת.
גכ"א : קא (ויפח באפיו גו'). קט
(כנ"ל. מאן דנפח כו'). רפא (כנ"ל).
גכ"ב : כחות הנפש : ל (התחלקות
בכחות הנעלמים). קכד (פעולתם לפי
אופן האברים. פעולתם בחומר האבי
רים). רלב (כנ"ל). רפ (כנ"ל). רצב
(חיות הנפש בגוף בבחי' פנימי
ובבחי' מקיף).

גכ"ג : קסח ואילך (ענינם בעבודת
האדם). רסב (כנ"ל).

גכ"ד : נה"א, נה"ב : לד (נפש השכלית). צא
(אתהפכא — בכח הנה"ב עצמו). קד
(בירור הנה"ב). קט (כנ"ל). קי
(כנ"ל. גה"א — שכלה ומדותי רק
באלקות. גה"א ונפש השכלית. כל
פרט מנה"א מלוכש בכחות נפש
הטבעית). קלו (בירור גה"ב). קסז
(כנ"ל). רכט (הוי' ואלקים. חלישות
הנה"ב ע"י גילוי הנה"א. זע"י העדר
התפשטות הנה"ב). רלז (הפעולה שגם
נה"ב ירצה אלקות). רפא (מובדלים
זמ"ז בעצם מהותם. פועלים זע"ז).
שה (העילוי בנה"א ע"י גה"ב). שז
(נה"ב הוא רק כח המתאווה, הציור
רע נעשה ע"י האדם). שטו.

גכ"ה : צב (חג"ת שבנה"י ונה"י
שבנה"י). קסח (ענינם בעבודה). רלט
(נה"י דנה"י וחג"ת דנה"י).

גכ"ו : יב (בנבראים שלמטה לולי
חטא עה"ד) קכ (גילוי המהות). קפה
בעצמות אוא"ס). רפב (נצחיות
הנבראים).

גכ"ז : רלו (נר ה' נשמת אדם). עי"ע
אור.

גכ"ח : ראש : קג (לגולגלותם). רנח
(נשא את ראש גר').

גכ"ט : קס (דעתן קלה).

גוף ונשמה, ישראל, מלאכים ונשמות.
עליית הנשמה.
נתיב: יא (וכל נתיבותי שלום. נתיב
ודרך).
נתיבה: רעג (מתן בסתר).

פ

סוד: עב (סוד ה' ליראיו). קמו (רו)
שמלאכי השרת משתמשין בו. סוד
ה' ליראיו).
סוכות, חגה"ס: כז (גילוי עניני ר"ה
ויוהכ"פ). רמה (שמחת ביה"ש —
למע' מט"ד).

סוכות, ד' מינים: כב (נטילתן בסוכה.
נענועים. בהקפת התיבה בלולב א"צ
לנענע). כז (כנ"ל. נענועים רצוי"ש.
אחדות). עיי"ע אתרוג.

סולם: עיי"ע תפלה.

סוף מעשה עולה במחשבה תחלה:
פב ואילך, פח. צא. רכג. רכט.
סיני: רנו (כללותיהן ופרטותיהן
נאמרו בסיני. שפל בהרים — ביטול.
שמיטה וסיני). שם (כל מה שתלמיד
ותיק עתיד לחדש בו).

סליחה: א (כי עמך הסליחה). רעז
(ע"י התגלות העצמות. אך אפים אף
לרשעים). רעח (אד' מי יעמוד —
ע"י שם אד' כשהיא בהעלם בחי"ס).
עיי"ע קשה עורף, תשובה.

ספירות: ח (ע"ס דמ"ה ודב"ן. ע"ס
הגנוזות). פא (תקונין. לאנהגא בהון
כו'. לאחזאה כו'. באיי"ע לאוא"ס).
פז (לאחזאה כו'). קכו (ע"ס הגנוזות.
ספי" אין מספר). רכא (כולם לאחזאה
כו'). רכב (לאנהגא בהון כו'. לאחזאה
כו').

ספרה"ע: צז (מהחל חרמש בקמה —
בקומה). קג (המשכת מוחין למדות.

נשיקין: סג ואילך (מעלתה על זוג
גופני. ישקני מנשיקות פיהו). סה
(הארה עצמי' שלמע' מהכלים).

נשמה: י (אפי' נשמות דבי"ע הן
אלקות דאצי'). יא (ירידתה צורך
עלי'). מח (גם בירידתם למטה אינם
משתנים בעצם). ס (ירידתה לתקן
נה"ב). סא (התלבשותו בגוף אף שהוא
באי"ע. גילוי עצם הנשמה ע"י בירור
נה"ב). סד (דאצי' ודבי"ע. דעכשיו
ודלע"ל). קא (ההארה המתלבשת
בגוף, ושרש הנשארת למע'. שרשה
מבחי' טה"ע מול הנשמה). קג (גילוי
עצם הנשמה). קט (ירידתה לתקן
הגוף. צלם דנשמה. ירידתה בלי
הפסק ממקורה). קיא (כנ"ל. בחי'
מ"ה). קיב (ירידתה לצורך עלי'.
שרשה מבחי' הכלים דע"ס דאצי').

קיח (גילוי הנשמה למע' מגילוי אליהו
ורוה"ק). קכג (עובדי ה' בגופם,
בנשמתם). קלא ואילך (כנ"ל. דאצי'.
דבי"ע). קלג ואילך (ירידתה צורך
עלי'). קלז (דאצי'. דבי"ע. אלקות
ממש ומ"מ נברא ויש). קמט (ירידתה
צורך עלי'). קנג (שרשה מהאורות
או מהכלים). קנד (אלקות). קנה (היו
קודם ברה"ע. ירידתה צורך עלי'.

ביטולן בירידתן). קסז (ירידתה
צורך עלי'). קסט (נשמה הר"ע שכל
והשגה באלקות). קפז (ירידתה
צורך עלי'). קצא (אלקות בבחי'
מציאות). רכד (נמלך בנשמותיהן של
צדיקים). רל ואילך (ירידתה צורך
עלי'. גודל הירידה). רלז (ירידתה
צורך עלי'). רחצ (מושרשים בעצמות
אוא"ס). שב (נמלך בנשמותיהן
של צדיקים). שיד (כל נשמה יש
לה חוש בההפלאה באוא"ס). עיי"ע

רסה (אין זולתך לחיי עה"ב. עה"ב וג"ע). עיי"ע ג"ע.

עלראת"ג. עלראת"ב : נד. עח.
עולם שנה נפש : שיג (הבל"ג שבכ"א מהם).

עון : קט (שחה עונותינו לנגדך גו').
קיא (כנ"ל).

עו"ע : ט (אופנים בהתכללות העלול בעילתו).

עיר : שטו (עיר, כרך, כפר. עיר גדולה — עשרה בטלנין). עיי"ע גדול, כרך.

עליון ותחתון : קפד (התחברותם בבי' אופנים). רס (כנ"ל).

עליית הנשמה : מז (דוקא אז השגת המהות, משא"כ בהתלבשותה בגוף).
עם : רעח (ישראל לשבח, עם לגרי" עותא).

עמל : שי (שתהיו עמלים בתורה. ולא ראה עמל בישראל. עמל תורה — תורתו אומנתו).

עמלק : עה (אין השם שלם כו'. בדרך בצאתכם ממצרים). קצה (אין השם שלם כו'). רד (כנ"ל. כי יד על כס י"ה גו'. שייכותו ליצי"מ). ריב (כנ"ל. ראשית גוים גו' עדי אובד).

ריג (קלי' הדעת). ריד ואילך (חוצפא. קרירות. ואחריתו עדי אובד. ויונב גו' הנחשלים אחריו — אינו נוגע בעבודה שבבחי' פנימיות). רטו (זכור את אשר עשה לך עמלק). שיו (ראשית גוים עמלק גו'. יודע את רבוננו כו'. חוצפא. קרירות. מיצר הגרון. זכירת עמלק)

עפר : עיי"ע יסודות.

עץ : יא (עצו ופריו שוין). רעו (כנ"ל).

שיא (כנ"ל).

עח"ד : מח (טו"ר).

עח"ח : יט (תורה). מח (כנ"ל).

מוחין דיניקה. מוחין דגדלות. מ"ט שערים ושעה"ג. קד (בקמה — בקומה. בירור המדות דנה"ב. קציר-רת העומר וספה"ע). רלח (ממחרת השבת). רמח (בירורים. הכנה למ"ת). רמט (שבע שבתות תמימות).

ע

ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן : קצב.

עבד : טז (שמחה בעבודת עבד). קסג (ביטולו לאדונו). קסז (עבד כנעני, עבד עברי, אמה העברי'). קסט (כנ"ל. עבד פשוט). קע (טבי עבדי כשר הי'). רמו (עבד ושר. דוד עבדי, משה עבדי. מה שקנה עבד קנה רבו). שי (עבודה בלי תענוג, ועבודה בתענוג).

ע"ז : קנה (ישראל שבחול' עוע"ז בטהרה).

עבור : צב (תלת גו תלת). רלט (עבור יניקה מוחין. תלת גו תלת). רמד (ז"א בבחי' עבור בזה"ג. בכל פרשת העבור כו' כאשר עוברת).

עבירה : ריג (ע"י הרוח שטות). שיו (כנ"ל).

עבר הירדן : קעג (נחלה מבהלת כו'). עגולים ויושר : מב (ביטול ומציאות). מג (ענין הזווגים רק בבחי' יושר). קלה.

עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד : ה.

עדות : קלח (על דבר הנעלם — אוא"ס שלמע' מהשתל'. עדות לישראל).

עולה : עיי"ע קרבנות.

עולם : עיי"ע ג"ע.

עוח"ב : כא (אין בו אכו"ש). צא (כל ישראל יש להם חלק כו'). קיט (בי' נברא עה"ב). קכב (אין בו אכו"ש).

חיים). קכ (כנ"ל). קלד (פנימי וחיצוני). קלה (פנים — אוא"ס הסוכ"ע). רח (אחרי ה' תלכו. התהלך לפני. פ"א באדם, פ"א למע'). עיי"ע חצוניות פנימיות.

פנימיות התורה: ו (פנימיות ונגלה — אור ושלמה. ארוכה מארץ מדה). כו (כנ"ל). לב (נשמחא ונשמחא לנשמחא). קיג (גילוי במ"ת ולע"ל). קטז (כנ"ל). קיז (דעכשיו ודלע"ל). קמד (פנימיות ונגלה — אור ושלמה). רמג (התפעלות התנאים מהשגת סודות התורה). עיי"ע תורה.

פסח: ריז (ופסח — וחמל. חגה"פ בחי' בתי). עיי"ע חמץ, מצה, קרבן פסח, שש"פ.

פרנסה: רפ (ישראל מפרנסין כו'. רעייתי פרנסתי — מזון ולבוש). **פרסא:** קצו. עיי"ע צמצום.

צ

צדיק: ד (צדיק ה' בכל דרכיו). רצ (ל' זכאי, ל' צדקה. הטעם שעובדי ה' נק' צדיקים). רצה (כנ"ל). עיי"ע וידוי, שינה.

צדיקים ובע"ת: עיי"ע תשובה. **צדקה:** פח (על ידה המתקת הדינים). קמד (ושבי' בצדקה. ע"י צדקה מוחו ולבו זכים כו'). רצ (מילוי החסרון. צדקה דלמע').

צור: פט (ההפכי הצור אגם מים). **ציון:** קלו (ציון במשפט גו'. ל' סימון). קמד (כנ"ל). **צלם ודמות:** כב ואילך. לו. לז. קח ואילך (צלם — לבוש הנשמה. בירור הצלם). רלט (אך בצלם יתהלך איש). **צמצום:** מ (בהשפעת שכל). מה

עצם: סג (גם בהמשכה עצמית יש חילוקי מדרי'). קל (אם שייך מקצת מן העצם). שב (אין שום שם מורה על העצמות כ"א שם בורא).

עצמות: קנב (בקבלה בחסידות). **עצמות:** קמג.

עקדה: יג (רצו"ש. שייכותו לתק"ש). **עקיבא, ר"ע:** יט (נכנס בשלום ויצא בשלום). רמו (הי' ע"ה ופעל גילוי כחותיו ע"י תוקף הרצון). קעח (נכנס בשלום ויצא בשלום). **עשוי:** רצא (כללות העולמות נק' עשי. כח נבדל מהנפש).

עשרה מאמרות: רנ (עשי"מ ומאמר א').

עשה"ד: קה (תר"ך אותיות, כתר, נגד תרי"ג מצות ושבעת ימי בראשית).

עשי"ת: קמד (התגלות עצם הנשמה).

עתיק: כה (ממוצע. פנימי אבא פנימי עתיק ולא ידעתי הטעם. גילוי פנימיות עתיק לע"ל). ג (פנימי אבא פנימית עתיק). צז (דכר ונוק' בפרצוף אחד). קיג (פנימי אבא פנימי עתיק). קיד (כנ"ל). קכט (עתיק — נבדל, יומין — גילוי). רמו (בחי' תחתונה שבמאציל). רנו (גבו' דעתיק). שח (חוי"ג דעתיק).

פ

פה: סה (אינו מסתיר על הכל הלב). **פורים:** עיי"ע מגילה. **פלשתים:** ריב (ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים). עיי"ע שמחה. **פנים ואחור:** עה (לכתך אחרי. התהלך לפני). קיד (וראית את אחורי גו'). קיז (באור פני מלך

שקדוש ומובדל. אתה קדוש ושמוך קדוש). סב (כנ"ל). סט (המלך הקדוש. קדושתו למע' מקדושתכם). פא (אתה קדוש ושמוך קדוש). רכא (כנ"ל). רל (קדושים תהיו כי קדוש אני. משל לג' עטרות כו'). רלד (והקדוש בשמים ובארץ). שיג (ג"פ קדוש. קק"ק ה' צבאות). עיי"ע יחוד קודב"ה ושכינתו'.

קד"ש: קצו (קדוש, קדשים, קדה"ק). קו: ג (כעין צנור כו'). נמשך בכל העולמות. עצמות הקו והארת הקו. ה (ב' ענינים הפכיים: קו המדה, פועל התכללות. מקשר ומייחד כל הספי' עם אוא"ס המאציל). ח (חיצוניותו ופנימיותו). ט (נק' יש מאין. מל' דא"ס. יסוד הנעלם. ת"ת הנעלם). מט (סיומו בסוף עולמות הא"ס ובמל' דאציל. עצמותו והארתו). קכא (אור הקו מאוא"ס שלפה"צ). קכו (א"ס להתפשטותו אבל יש בו ראש וסוף). קנב (ההתהוות מהקו). קעז (עגולים ויושר שבהקו. מדידה). רנא (ציור וא"ו. היוד שבראשו). שב (התחלקות בהמשכת הקו. המש" כחו ע"י העלאת מ"ן). עיי"ע צמצום. רשימו.

קול: קפה (תורה ניתנה בה' קולות). רנד (קול דבור — כלל ופרט). רפה (דאשתמע ודלא אשתמע). רצז (פשוט. מורכב. קלא דאשתמע ודלא אשתמע).

קומח: צז (בקמה — בקומה. קוממיות. קומתך דמתה לתמר). קב וכל קומה לפניך תשתחוה). קיא (קוממיות — קומת גה"א וקומת גה"ב). רנח (קוממיות — קומה זקופה. קוממיות — ב' קומות). רסו

(רשימו וקו). צ (צמצום הראשון. הצמצום בשביל הגילוי. גולל אור מפני חשך כו'). צא (כנ"ל). קכא (צמצום ופרסא — מעלתו זעג"ז). קמ (רשימו וקו). קמח (ב' צמצומים, סילוק האור, מיעוט האור). קמט (לצורך התהוות העולמות. מהצמצור מים נעשה תערובת פסולת בכל העולמות). קנ (צמצום הראשון). קנב (כח עצמי יותר מכח הגילוי). קנג (מהצמצום הוא התהוות הכלים. סילוק האור ונכנס המאור במקומו). קסג (שרש הכלים. צמצום ופרסא. רשימו). קסה (סילוק האור ומיעוט האור). ר (הצמצומים דלמע' — גבו' שבחסד). רנא (רשימו וקו — כלל ופרט). שם (סילוק האור, מיעוט האור). רנג (כנ"ל). שב (צמצום הראשון — ע"י העלאת מ"ן מיני' ובי').

צנור: ג (הקו כעין צנור. ת"ר אלף צנורות. יסוד. צנור ודרך. בגימט' שמו). ז (אותיות רצון). מא (כנ"ל). צעקח: קלד (ויצעקו גר' בצר להם). רצז (דקול, דלב).

ק

קבלת עול: יג (בקבעומ"ש וקבעומ"צ — רצו"ש). סט (שרשו בעצמות א"ס). עא (כנ"ל. שייך רק בישראל). רכה (עבודה מצד המוחין, הוא בדרך קב"ע בלבד). רמו (דר"ה ודכל השנה). רסט (ראשית העבודה כו'). עיי"ע ר"ה.

קדם: נח. רעג.

קדוש: נג (קדוש וברוך. אמירת המלאכים קדוש ע"י ישראל). נח (כנ"ל. בשרשו בחי' עצמות א"ס

ר

- ראי' ושמייעה: מב. קצ (ראי' — התאמתות). קצג (כנ"ל).
- ראש: קיט (רישא לא אתתקן). עדר (קשור לרגל). עיי"ע גידים, נשיאת ראש.
- ראש וסוף: רעא (נעוץ תחב"ט כו. המגיד מראשית אחרית כו').
- ר"ה: ב (קבעומ"ש דר"ה ודכל השנה). יג (כנ"ל). יח (אחדות ע"י גילוי העצמות). כ (ונהר יוצא מעדן גו' — ה' בר"ה). סט (יבחר לנו את נחלתנו. המלך הקדוש. עלי' לבחי' העצמות). רא ואילך (יום הדין. עליית המל'. ההכתרה. מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה. משפט לאלקי יעקב). רמו (קב"ע דר"ה ודכל השנה). רצו ואילך (ראש — כולל כל השנה. כי חק לישראל הוא גו'. עליות העולמות. זכרון ליום ראשון. ההכתרה ובנין המל'). עיי"ע מלכות, שופר.
- ר"ח: רמד (ז"א ומל' שוין בקומתן). רב ותלמיד: מב (ראיית פני הרב). נו (השפעה תחלה בבחי' מקיף). סד (אבדת רבו קודמת). קו (ומתלמידי יותר מכולם). קכח (השוואת תלמיד קטן וגדול בעת ההשפעה. ביטול התלמיד). קמא (לא קאים אדעתי דרבי' עד מ' שנין). קצח (צמצום השכל). רא (ומתלמידי יותר מכולם). רנב (ב' אופנים בצמצום השכל. לעולם ישנה — בדרך קצרה). רצא (לא קאים אינש אדעתי דרבי' כו'). רצו (השפעת שכל עמוק לבטל הגשמת כלי שכל התלמיד). עיי"ע השפעה. שכל.
- כנ"ל. האיסור לילך בקומה זקופה).
- קפן: צב (קטנות המוחין עד י"ג שנה). רמא (פעולות — מבן ו' וז' שנה — מקחן מקח כו'. אינו בר עונשין עד בן י"ג שנה).
- קיצור: עיי"ע רב ותלמיד.
- קליפות: מז (התהוותם מריבוי הצמצומים). קכח (ביטולם ע"י גילוי אור עליון). קסה (יניקתם מלפני הצמצום).
- קללות: קפט (אנכי נותן גו' ברכה וקללה — עבודת המצות ועבודת התשובה). רפח (ברכה וקללה — מ"ע ומל"ח).
- קרבן פסח: קנח (וככה תאכלו גו' בחפזן גו').
- קרבות: לב (עם תשובה. תיקון השגות — בחי' ק"נ משא"כ גקה"ט). פח (ההעלאה בשביל המשכת החסד שאח"ז. ע"י כהן דוקא). קמג והקרבתם אשה עולה. זכר תמים יקריבנו). רפד (לחמי לאשי).
- ק"ש: נט (מס"נ דאחד ודאהבת. שמע ובשכמל"ו). פז (המצוה ליחדו כו'). קג (ק"ש ושמו"ע — העבודה ע"פ טרד והתגלות העצמות). קל (ההיו הדברים האלה כו'). רפג (יערי דבשי, מס"נ דאחד ודבכל לבבך). שו (ק"ש שעהמ"ט). שטו (התבוננות דנה"א, משא"כ פסד"ו). עיי"ע אהבה, לבושים (ריחא דלבושייכו).
- ק"פ: לה (ואתם תחרישון). רמו (ק"ס — ז"א, יצי"מ — מל').
- קרן: קעד (רמה קרני. קרן זוית).
- קשה ערף: קכב (כי עם קשה ערף הוא וסלחת גו'). קצב. שו (דלע"ו).

ש

שאו מרום עיניכם גו': שיד. עיי"ע מי.

שאול: קעג (לא נמשכה מלכותו. שאול ודוד).

שבועה: קלו (משביעין אותו תהי צדיק).

שבועות, חה"ש: צו (ועשית חג שבועות וגו'. הלימוד דחגיגת יו"ט ראשון שמביא חובתו מן החולין). קה (כנ"ל. שעה"ג. כתר. חג שבועות" ולא חג השבועות"). קו (טבילה דשבועות). קסג (שייכותו למספר שמיני).

שבחים: רעו (שבחים דרשב"י).

שבטים: פ (באצ"י, בבריא. י"ב בקר דמרכבתא תתאה דבריא. מבחי ז"א דאצ"י. ל' כוכבא דשביט). קלא ואילך (כנ"ל. שבטים, מטות. י"ב גבולי אלכסון). קלו (שבטים, מטות). קלח (ששם עלו שבטים גו' עדות לישראל). רכ (י"ב גבולי אלכסון. ל' כוכבא דשביט).

שיש"פ: עח (זמן לידת הנשמות).

שבת"כ: קיב (הטעם לשבת"כ. אם הי' מוכרח מצד הצמצום הראשון). עיי"ע תהו ותיקון.

שבת: כ (ענג — עדן נהר גן. ג' סעודות דשבת). כא (סעודה שלישית — היום לא גו', תענוג עצמי הבלתי מורגש. שבת ושבת שבתון). לה (מתנה טובה כו'. וקראת לשבת ענג. אז תתענג על ה'). נא (ב' שבתות. מעלי שבתא ויומא שבתא — עונג המורגש הבלתי מורגש). צג (הארת או"א בוי"א ומל'. ודבר דבר שלא יהא דבורך כו'). קיג (שבת זיו"ט — ענג ושמחה. סעודה שלישית —

רגל: עדר (שש מאות אלף רגלי העם גו'). עיי"ע גידים, ראש.

רדל"א: ערב.

רז: עיי"ע סוד.

רחמים: קמג (דסדר השתל' — למי שחסר. ולמע' מסדר השתל' — לכל). קסב (כנ"ל).

רעו"ד: רלה (נתפס איהו ברעו"ד). רפואה: קעח (תורה. תשובה).

רצו"ש: יב (והחיות רצו"ש. ל' הס"י: ודברו בהם ברצו"ש). יד (אם קשו"ר רים זב"ו. באהוי"ר). טז (התכללותם). פח (כנ"ל). פט (כנ"ל). קכז (השוב לכאור השפלה). קעז.

רצון: מא (גילוי כל הכחות ע"י הרצון). מז (דתומ"צ ודעולמות — רצון פנימי וחיצוני). נו (גילוי כל הכחות ע"י הרצון. מקיף). סט (פנימי, חיצוני). עה (כנ"ל) פב (הרצון לברה"ע — הנעלם והגלוי). פו (רצון והכרח למע'). קלח (בחי' אין, משא"כ שכל ומדות. רצה"פ לאלקות רק בישראל. עיקר האלקות שבגש"מות הוא בחי' הרצון). קפז (יהי רצון). רח ואילך (פנימי' וחיצוני' הרצון. רצון פועל הזזה בכל הנפש). רכד ואילך (התהוות בפועל ע"י הרצון המתלבש במדות. רצון שלפני הצמצום ושלאחיה"צ. רצון שלמעלה מהטעם והמלוכש בטעם. עיקר ההתהוות הוא מהרצון). רמה (אין בו התחדשות. פועל בלא שיהוי זמן. רצון שלמע' מטו"ד). רצג (מקיף. פועל מיד). עיי"ע צנור.

רשימו: מה (רשימו וקו). קסד. עיי"ע צמצום.

רשע: קצו (רשעים מלאים חרטות). רעז (רע — ש').

להולדה. השפעת שכל הוא בבחי' גבול, ועד"ז כח המשכיל וגם בהשכל הכלול בעצם הנפש. מ (השפעת שכל — הארה בלבד וע"י צמצום). קפא (שכל וכח ההסברה). רנב (כשכלול בכח המשכיל). רנה (שכל והסברה האם תלויים זבי"ז). רצו (צחצוח כלי השכל מבפנים ומבחוץ). שיב (יחוד השכל והמושכל). שיג (הרגשת העונג וההפלאה בשכל). עיי"ע דל.

שכר : צא (שכר מצוה מצוה).
שלום : טז (בפשמ"ע ובפשמ"ט. עושה שלום במרומיו כו'). יז (ת"ח מרבים שלום בעולם). יט (ונתתי שלום בארץ. הנני נוטה אלי' כנהר שלום. ברית שלומי. יסוד ז"א ויסוד דע"ק). קמד (בפשמ"ע ובפשמ"ט).
שליחות : ב (כבדו את המצות שהן שלוחי).

שלמה : קסב (בירור בדרך ממשלה, ולע"ל בירור בדרך ממילא).

שם : סב (ואגדלה שמך — המשכת עצמות אי"ס בהכלים). פח (שמו הכלול בעצמותו). קלט (הארה בלבד). קצה (יהא שמי' רבא מברך).

שמחה : סז (עבודה בשמחה). קכו (כנ"ל. בשמחה ובטוב לבב מרוב כל). קלב (הסתעפות שמחה דלעו"ז משמחה דקדושה. זהירות יתירה שלא לפגוע בכבוד המלך בעת שמחתו). ריא (עבודה בשמחה. פלשתים דקדושה). רמה (מפוז ומכרכר בכל עוז). רסד (שמחה דתומ"צ הוא למע' משמחת המועדים).

שמיטה : רמט (כי תבואו — ושבתה גו'. סיני ושמיטה). רנו (כנ"ל. ביטול אדם ובהמה שו"ז).

היום לא). רלה (מיקדשא וקיימא לעשות את השבת. מתנה). רמד (ודבר דבר שלא יהא דבורך כו'). רמט (מיקדשא וקיימא. לעשות את השבת). שיד (גילוי אלקות. ישבעו ויתענגו מטובך). שם (שמש בשבת צדקה לעניים).

שוטר : רמ (פעולת הגבו' בלי התפעלות).

שופר, תק"ש : א (יו"ט שר"ה שחל להיות בשבת — גזירה שמא יעבירנו). ג (תמליכוני עליכם. תקיעה מל' ותקעתיו יתד — שתוקע ונותן א"ע (קב"ע). שופר דמ"ח. ו (שייכותו לעקידת יצחק). יג (כנ"ל. תקיעה ראשונה — רצוא, אחרונה — שוב. אברהם אתקין לכורסי'). כ (שייכותו לעקידת יצחק. כפוף. ר"ה שחל להיות בשבת כו'). כב (אמירת פסוקי שופרות בר"ה שחל בשבת). פט (עלה אלקים בתרועה ועי"ז וה' בקול שופר — המתקת הגבו' בחסדים). עיי"ע מלכויות.

שור : ריט (קב"ע. לפני שור מהשמאל. בחי' שוב).

שושנה : קס ואילך (תליטר עלין דסחרין לה. כשושנה בין החוחים גו').

שטות : עיי"ע עבירה.

שיחה : סד (יפה שיחתן כו'). שיחת חולין של ת"ח כו').

שינה : מז (שינה דצדיקים הו"ע עליית נשמתם. מגיעים לבחי' השגת המהות).

שינוי : רפה (אני ה' לא שניתי). עיי"ע אני ה'.

שכינה : קעז (עיקר שכינה בתחתונים היתה). עיי"ע יחוד קוב"ה ושכינתו'.
שכל : לח (חילוקים בין השפעת שכל

התיישבות). קצב (בונה ע"מ לסתור כו'. בונה עולמות ומחריבן). רה (תיקון — התיישבות ותפיסא, משא"כ תהו). עיי"ע שבה"כ.

תולדות: מד (אלה תולדות נח —

פסל את הראשונים). נד (כנ"ל).

תורה: ג (נק' דרך). ז (כנ"ל. עיי

המשכת אוא"ס למטה. בחי' אותיות

ובחי' האור שבה. עוטה אור כשלמה).

טז (שלום בפשמ"ע ובפשמ"ט). יט

(עה"ה. וכל נתיבותי שלום). כ

(מימינו אש דת למו). כד (נק'

בצלמינו. עצמות האצ"י. חידושה על

ברה"ע. מחכ' הקדומה. מתענוג

שלמע' מהחכ'. ממוצע בין א"ס

לנש"י). כז ואילך (כנ"ל). לב (לבושא

גופא נשמתא, ונשמתא לנשמתא.

שרשה בעצמות. תורה ותשובה.

המאור שבה מחזירו למוטב. הבריר

רים שע"י התורה). לד (המאור שבה

מחזירו למוטב). לה (מדידה שבתורה).

מב (למטה דוקא — כלום יצה"ר

יש ביניכם). מח (אופן התלבשותה

למטה בטענות של שקר כו'. אינה

מקבלת טומאה. עצם התורה אינה

משתנית בירידתה. ולמשמאילים בה

כו' מצד הלבשרים). נח (בכ"י

כחדשים. משל הקדמוני — קדמונו

ש"ע). סח (תלת קשרין כו'. סתים

וגליא). ע (פנימי' הרצון. בראשית

בשביל התורה כו'). פט (מימינו אש

דת — מיתוק הגבו' בחסדים). קז

(כלי חמדה. כלי אומנתו של הקב"ה.

דפתראות ופנקסאות). קח (ממוצע

בין האוא"ס והעולמות. חיצוני

ופנימי. גבול ובל"ג. אור ושלמה).

קל (ע"י הדבור בתורה — המשכת

העצמות). קפד (שתהיו עמלים

שמים: סח (למקצה השמים ועד קצה השמים). קפ (היושבי בשמים).

שמים וארץ: קעז (אצ"י ובי"ע. ז"א ומל').

שמיני למילואים: קעו.

שמע"צ ושמוח"ת: כז (עצרת תהי

לכם. שמח"ת בשמע"צ דוקא). לו

(כנ"ל. השמחה גם לאנשים פשוטים

וע"ה). ע (בוא ונגלגל אני ואתה).

קצח (שייכותו לגשמים. שמח"ת

בשמע"צ ולא בשבועות). רא (כנ"ל.

בגילוי בפנימיות עניני ר"ה ויוהכ"פ).

שמורח: רמח. דש.

שמעון, רשב"י: קפח (זמנא חדא כו').

רסו (אנא סימנא בעלמא). רסז

(התנשאות עצמו דרשב"י — הר"ע

התנשאות אלקות). רעז (זמנא חדא

כו'. רשב"י חזוני המעגל. שבחים

דרשב"י). ש (זמנא חדא הוה עלמא

צריכא למיטרא כו').

שמש, זיו השמש: נא.

שערים: עיי"ע בינה.

שעשועים: כז (רצו"ש בשעשועים

העצמיים). כח (ואהי' אצלו שעשור

עים, דוד זמירות קרית להו). לא

(כנ"ל). סו (שעשועים העצמיים).

שר: עיי"ע עבד.

שרפים: שיא (עומדים ממעל לו). שיד

(שרפים ואופנים). שיח (כנ"ל).

שתיקה: לה (סייג לחכ' שתיקה).

ת

תהו ותיקון: ט (התחלקות והתכללות.

אבי"ע בתהו). נד (תהו — שמתהה

בנ"א כו'). קיד (אוי"כ מרובים

ומועטים. התחברות תהו ותיקון

לע"ל). קנ (דין הניק' לי' כו'). קעג

(תהו — נחלה מבוהלת, תיקון —

האותיות בדיוק, משא"כ בתושבע"פ).
 רנו (חכ' וחי"ס).
 תורה ומצות: לג (מעלתן זעג"ז).
 רמו (חילוקם). רצד (אר"פ אר"מ).
 שו ואילך (מעלתן זעג"ז. מו"ס
 וגלגלתא). שטו (מקיף הרחוק. מקיף
 הקרוב).
 תורה ותפלה: קסא. קפד (מלמעלמ"ט,
 מלמטלמ"ע). קפה (חיי עולם וחי
 שעה). שא (מלמעלמ"ט, מלמטלמ"ע).
 דש (תורה שלא בכונה עולה,
 תפלה שלא בכונה נדחת). כל האומר
 אין לי אלא תורה כו').
 תחא"מ: קיד (דיחזקאל ודלע"ל.
 מטלא דנטיף מע"ק). שט (ע"י
 תגבורת העצמות). עיי"ע ג"ע, גוף
 ונשמה.
 תלמוד: קצו (ר"ז צם מאה תעניתא
 כו'). שג (תלמוד בבלי — במחשכים
 הושיבני). עיי"ע משנה.
 תמר: צג (סליק לע' שנין). צז (קומתך
 דמתה לתמר — דלא פריש דכר
 מנוק'. שני תמרות המתאימות). קא
 דמתה לתמר — דלא פריש דכר
 מהירות. תם מר).
 תמתי: צז (תמתי תאומתי).
 תנאים ואמוראים: קצה (והאתנים
 מוסדי ארץ. ביטולם). רב (כווננו
 להלכה מפני המס"נ שלהם). רמו
 (מצד בטולם כווננו לרצה"ע). רנו
 (אותיות אתנים. כווננו לרצה"ע מצד
 בטולם). עיי"ע תושב"כ ותושבע"פ.
 תענוג: כא (מורגש זבלתי מורגש).
 כה (כנ"ל. דרגות בתענוג המורגש).
 כח (ע"י קיום מציאות כל המדות
 וכחות). כט (התענוג בד' החושים
 בעבודת ה' — לאסתכלא ביקרא
 דמלכא כו'. התלבשות התענוג בכל

בתורה). קפה (ניתנה בה' קולות).
 קצד (לימוד התורה בביטול). רג
 (חו"ג). ריג (לימוד התורה בביטול.
 עוז ותושי'). רמו (לעולם ילמד אדם
 במקום שלבו חפץ). רנד (תורה
 הקדומה מרחב העצמי באוא"ס).
 רנה (לימוד התורה בדיבור דוקא).
 רנו (לימוד התורה בביטול). רסד
 (המשכת העצמות). רסז (קטרגה על
 בריאת האדם). רפד (מוזן ולבוש).
 רפה (כנ"ל. תורת חסד). רצד (מוזן.
 או"פ. אור עצמי ובאה בהתחלקות).
 רצט (שתהיו עמלים בתורה). ש (טל
 ומטר תורה). שב (כנ"ל. אור עצמי.
 המשכתה בלי אתדל"ת, ובאתדל"ת.
 בחי' שמצד הנותן ושמצד המקבלים).
 שג (גם ע"ה מברך ברכת נותן
 התורה). דש (ד"ת אינם מקבלים
 טומאה. ולמשמאילים בה סמא
 דמותא). שה (מעיקרא כו' אדעתי
 דנפשי' קעביד). שם (עוז ותושי').
 פעולתה על הנה"ב). שו (גבול ובל"ג
 שבתורה). שט (ירושה ומתנה
 שבתורה). שי (קבעומ"ש והיגיעה
 שבתורה. עמל תורה). שטו (חומה
 מגינא ומצלא אף בעידנא דלא עטיק
 בה. מקיף הרחוק). עיי"ע אותיות.
 פנימיות התורה. שעשועים.
 תושב"כ ותושבע"פ: קנז (גם בתו'
 שבע"פ — כאילו קורא בשמותיו
 של הקב"ה). קס (יום ולילה). קסג
 (תנאים ואמוראים כותנו לרצה"ע —
 מחמת בטולם לבעה"רצ). קעה. קצד
 (חו"ג. אב ואם. התכללותם). רב (אב
 ואם. בינה יתירה ניתנה באשה —
 תושבע"פ). רמו (בתושבע"פ כמה
 ענינים שאינם מרומים בתושב"כ).
 רנ (כלל ופרט). רנד (כנ"ל. בתושב"כ

תק"ש: עיי'ע שופר.
 תרומה: רסד (ויקחו לי — אותי אתם לוקחים).
 תרנגול: מו (שרשו למע').
 תשובה: א (שייכותה לעצמות הנפש ולעצמות א"ס. מעלתה על כל המצות). ב (חרטה על העבר וקבלה על להבא. תשו"ע ותשרית. נעשה מרוצה יותר מלפני החטא. עיקרה בלב ובאה גם במעשה). לב (שרשה מעצמות א"ס. תשובה ותורה. תשובה וקרבות). לה (מדידה מבחי' פנימיות הכתר). עא (שרשה מעצמות א"ס. שייכת רק בישראל). קלד (מעלתה על צ"ג. בחילא יתיר. החזרת פב"פ). קלה (סוכ"ע). קנו (תשו"ע ותשרית. זדונות כזכיות). קע (התעוררות תשובה לפעמים גם בקלים ופושעי ישראל). קפט (מביאה גאולה). רו (בשעתא חדא. בחילא יתיר). רעח (המשכת העצמות. החזרת פב"פ). רפו (קריאה מן המיצר. מעלת בע"ת). רפח (ב"פ אנכי. ממעמקים). רפט (כי המצוה גו' לא נפלאה ולא רחוקה. תשובה — מלמטלמ"ע. השיבנו גו' — מלמעלמ"ט). רצו (תשו"ע ותשרית). רחצ (באתדל"ת. באתדל"ע). שט (זדונות כזכיות). עיי"ע סליחה, יפה שעה א'. תשרי: קצו (ירח האתנים. קירוב לאלקות).

חלקי הדצח"מ). לא (תענוג וחכ' ענין אחד. תענוג העצמי). לד (כנ"ל). רסו (הפשוט. המורגש, שאינו מורגש). רפו (אותיות שבתענוג נעשים מקור לחכ'). עיי"ע שבת. תפלה: סב (סולם מוצב ארצה גו'. ענינה בירור נה"ב ע"י עצם הנשמה). קג (כנ"ל. חיבור הנשמה שבגוף עם עצם הנשמה. ברכות השחר, פסוד"ז, ק"ש, שמו"ע — נר"ן, ונשמתא לנשמתא). קכב (בחרבי ובקשתי. וראשו מגיע השמימה). קסא (שעת קרבא) קפה (חיובו בעת צרה. ואני תפלה — מל'). קפו (ע"י החידוש דבירור נה"ב אפשר להמשיך וא"ס הבבע"ג). קפו (הוספת פסוד"ז בדורות האחרונים). שם (יהי רצון — רצון חדש. מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלתיהן כו'. העלאת התפלות ע"י המלאכים). קצו (מתוך כובד ראש). ריג (פועל חלישות בנה"ב). רנה (עיקרה כוונה, וצ"ל בדבור דוקא). רסב (נר"ג שבתפלה). רפג (בטר"ח — דוחה המח"ז). רפו (מט"ט קושר כו' מתפלתיהן כו'). שם (פסוד"ז: לומר עריצים, התכונות בדברים שלמעלה מטו"ד). שטו (פסוד"ז וק"ש). תפילין: קעח (תפילין דמארי עלמא כו'). רפג (טו"ת — דוחה המח"ז שבתפלה).

לזכות

שניאור זלמן בן אסתר
וזוגתו חוה בת שרה ברכה
בנו יצחק מאיר בן חוה
בתו אסתר בת חוה
בנו נתן בן חוה
כלתו חנה רבקה בת רחל דוואשא
חתנו מנחם נחום בן גימל
כלתו צבי' מרים בת שיינא חוה
נכדו מנחם מענדל בן חנה רבקה
נכדתו שרה ברכה בת חנה רבקה
נכדתו אסתר בת חנה רבקה
נכדו אברהם יהושע העשיל בן חנה רבקה
נכדו צבי הירש בן חנה רבקה
נכדתו נחמה דינה בת חנה רבקה
נכדו נתן בן חנה רבקה
נכדתו פריידא מלכה בת חנה רבקה
נכדו ישראל בן חנה רבקה
נכדתו גימל בת חנה רבקה
נכדו שמואל בן חנה רבקה
נכדתו רבקה בת אסתר
ובעלה אהרן בן גימל לאה
ובנם לוי יצחק בן רבקה
נכדתו שרה ברכה בת אסתר
ובעלה מנחם מענדל בן האדא רייזל
נכדתו מלכה בת אסתר
נכדתו חנה בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן אסתר
נכדו יוסף יצחק בן אסתר
נכדו נתן בן אסתר
נכדו שלמה בן אסתר
נכדתו רחל רייזל בת אסתר
נכדו שלום דובער בן אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן צבי' מרים
נכדתו חנה בת צבי' מרים
נכדו משה מרדכי בן צבי' מרים
נכדתו אסתר בת צבי' מרים
נכדתו דבורה לאה בת צבי' מרים
נכדתו רבקה בת צבי' מרים
נכדתו שמערינא שרה בת צבי' מרים

